Csók István, festő MDK

Látogatás Csók István lányánál, Zizinél a művész születésének 100. évfordulóján.

Fénykép Csók Istvánról.

(n): Nincs kép a galon 2

ESTI HIRLAP, Sp. 1965. febr. 13.

Csók István, költő

L: Korti Pál

Vadas József: A lélek diadala

Élet és Irodalom Bp. 1986. ápr. 11.

12

Csók István

Qualitá Galéria ugitata

Nepomuce 1985. X. 10.

Csól István

Találkozás Kepes Györgyel

Magyar Nemzet 1986. 10. 12.

Csók István

A Galéria mecénásai

Magyar Nemzet
1886. 1. 14.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961)

A „mindent szemmel tartó kritikusok" egyike volt, írta Kállai Ernőről életművének kutatója és írásainak összegyűjtője, Forgács Éva művészettörténész. Valóban így van és hozzátehetnénk, hogy elfogultságok nélküli kritikus, aki úgy meg tudta ítélni Vajda Lajost, mint a teljesen más szemléletű Bauhaussokat, vagy éppen Csók Istvánt.

Tisztelet Kállai Ernőnek.
Tükör 1983. febr. 6. 24–25. old.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

Szegvári Károly festőművész budapesti műterme valóságos múzeum. A gyűjtemény felgféltettebb darabja egy Lotz-emlékalbum, amely a művész 65. születésnapjára készült, 1898-ban és 143 művész – köztük Munkácsy, Szinyei Merse, Székely Bertalan, Benczúr, Csók és mások – aláírását őrzi. – Szegvári Károly lelkes, értő műgyűjtő is.

Györke Zoltán: Szegvári Károly műtermei.
Fáklya, 1983. szept 18. 14–15. old.

Csók István Kossuth-díjas festőművész (1865–1961)

Boldizsár István munkásságában kimagasló helyet foglalnak el művészbarátairól készített portréi: Csók Istvánról is készített portrét. /említve/.

Koszorús Oszkár: Boldizsár István 85 éves, Békés Megyei Népújság, 1982. júl. 31.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

A mosonmagyaróvári Hansági Múzeum 12 festmény-nyel gyarapodott, melyeket a Művelődési Minisztérium vásárolt a bpesti gyűjtőktől a múzeumnak. A képek között Aba Novák Vilmos, Csók István, Koszta József, Zicky Mihály munkái találhatók.

Jó reggelt!

1982. VI. 12. 4. 25 /FA/,

Csók István festő

nőven dére volt a képző műszeti Főiszolai
Vajda Lajos.

Breslyánszky Ilona: „Vajda Lajos művészete"

Dunántuli Napló
1983 Aug. 6.

Csók István

Festő

Heitler L.: Művészek, művek és műgyűjtők

Jelenkor 965 9 n. 857. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Csók István, festő

Emlékkiállítása nov. 7-én

2 órul.

— : Hír

8

NÉPSZABADSÁG

Sp. 1965. nov. 5.

Csók István, festő

MDG

Táblatvezetésen ismertetik emlékkiállítását.

—: A hét végi kulturális programból 14.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. nov. 6.

Csók István festő

MDK

Emlékkiállítása nyílt.

— : A hét végi kulturális programjai

11

NÉPSZABADSÁG 1965. nov. 13.

Csók István

— **Koszorúzási ünnepséget** tartottak szerdán Csók István festőművész születésének százhuszadik évfordulója alkalmából a Mező Imre úti temetőben. A művész síremlékén elhelyezték a Művelődési Minisztérium, a Magyar Képzőés Iparművészek Szövetsége, valamint a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja virágait.

Magyar Nemzet 1985. 11. 14.

Csóka Béla

Csóka Béla festőművész képeiből nyílt meg kiállítást Vámos László, a Nemzeti Színház művészeti vezetője április 29-én, vasárnap délután a XVII. kerületi Dózsa György Művelődési Központban.

Magyar Nemzet 1984. IV. 20.

Csík István

Kossuth-díj

Magyar Nemzet 1985. IV. 3.

Csók István festőművész

Bodri Ferenc: Trauner Sándor tárlatának élménye és tanulsága

Művészet, 1982 junius

Csók István festőművész

Sz. Kürti Katalin: A debreceni művész-
hár története

Művészet, 1982. június

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

A Rézkarcoló Művészek Alkotóközössége alapítói között volt Csók István, Pór Bertalan, Glatz Oszkár, Szőnyi István, Zádor István. – Ez a Munkácsy Mihály nevét viselő kör, több mint harminc éve működik.

P. Szabó Ernő: Játszódó macskák.
Magyar Ifjúság 1982. febr. 26 24. old.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

Szabó Vladimir tanulmányait 1924–1930 között végezte a Képzőművészeti Főiskolán, Rudnay Gyula, Csók István, Vaszary János és Benkhardt Ágoston növendékeként.

Szabó Vladimir kiállítása Kőszegen.

Vas Népe, 1981. aug. 19.

Csók István

Koszta Rozália kiállítása Kőbányán

Magyar Nemzet 1983. IX. 1.

CSÓK ISTVÁN

Új Művészet

1996/ OKT.

35.o.

MTAK Kézirattár Ms 4588/85.

Kézírás.

Címzés: Nagytiszteletű Fülep Lajos úr

Pécsvárad Baranya vm.

Előzményét ld. 1087/3.

1. FL levele nem ismeretes.

2. Ld. 1217/1.

3. Ld. 1208/14.

4. Ld. 1219/2.

5. Ld. 1208/13.

6. Ld. 1208/15.

7. Ld. 996/6.

8. Ravasz Lászlóra utal.

CSÓK · ISTVÁN

Új művészet

1996/márc

20.0.

multszázadbeli centralista tár
Akkor is azok csinálták meg a
csak jóval az ellenforradalom
veik tisztázásához. Az igazán
meggyőződésü reformista kör du
ba szorult, a történelem nélkü
szabták meg, akik nem tudtak s
osztálysovinizmustól - de ugy
végre is jutott ez a haladás!
sot érdemelt volna, mint amily
- legalább nagyrészben - minde
reálpolitikai mintának mégsem
azonban, mert ugysem érhetnék

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

A Bartók 32 galériában a Hazafias Népfront Művészek és Barátainak Köre tagjainak féltve őrzött kincseiből válogatták a tárlat anyagát. Az idén tájképeiket láthatjuk, melyek mind a XX. Szérzadból valók. A művekben van valami közös és ez a „víz". Csók Istvánnál a „Tavasz" c. képén fiatal nők (tündérek?) fürdenek ruhátlanul. (említve)

Aba: Tájképek magángyűjteményekből.

Pesti Műsor, 1981. máj. 27.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

Filmvetítések

minden hónapban 15 órai kezdettel (B. ép. fszt. előadóterem).

9 Magyar művészet II.

Gontváry Kosztka Tivadar

Csók István

Vasarely

Medgyessy

Szőnyi István

a Magyar Nemzeti Galéria programja.

1981. május hó.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

Platthy György gyűjteményes kiállításából Nyíregyházán rendezték meg. — A művész a Képzőművészeti Főiskolát Csók István, Benkhard Ágoston tanítványaként végezte.

H. O.: Platthy György kiállítása Nyíregyházán.
Dunántúli Napló, 1981. márc. 26.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

Barcsay Jenő mondja: „Életemet a véletlenek sorozata irányította és alakította. Nem gondoltam rá, hogy festő lehetek: Gulyás Károly rajztanár ajánlott be egy nagyon gazdag úrnak Sobfalvy Illyés Károlynak és ő segítette havi 400 koronával tanulásomat. 1920-ban kerültem be a Képzőművészeti Főiskolára. Határtalanul boldog voltam, hiszen olyan emberek között élhettem, mint Szinyei Merse Pál, Lyka Károly, Vaszary János, Csók István és Rudnay mester."

Takács Gábor: Barcsay-montázs.
Korunk, 1980. 12. 900. old.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

Sopronnak és környékének alkotásra ihlető atmoszféráját a magyar festészet több kiválósága felfedezte. Az 1920-as évek végén Csók István, Domanovszky Endre és Rudnay Gyula is szívesen dolgozott itt, Glatz Oszkár főiskolástanítványaival együtt jött nyaranként a városba.

Szokács László: Pataki József kiállítása Sopronban.

Nógrád, 1980. okt. 11.

Csók István, festő 2 MDk

Az eltűnt Báthory Erzsébet csak fényképekről látható most. — Képei, a legszégebbiek is vagyognak s új népségek felfedezését adják: Árnák (1891), Műteremsarok (1905), Teknőjájó cigányok (1903), Mézevők (1904), a Zúzú-képek sora, Wlassics Tibor arcképe (1911), Keresztapa reggelije (1932), Amalfi (1937), Margit-híd (1937), tájképek, csendéletek, Balaton festmények köztük a csodálatos Szivárvány a Balaton felett (1930)

Murányi-Kovács Endre: Csók István emlékkiállítás a Nemzeti Galériában 8.

NÉPSZABADSÁG

Bk. 1965. nov. 2.

Gók István, festő

MDK

1

Születésének 100. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílt meg: két évtized alkotásaiból ad bemutatót a 120 festmény és néhány grafikai lap. A kezdetet is mesterművek jelzik: Úrvacsora, Szénagyűjtők (1890) [A felszabadulás után a Háború és béke a Szénagyűjtők új változatát adja.]

Muzányi-Kovács Endre: Gók István emlékkiállítás a Nemzeti Galériában 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. nov. 2.

M.D.K.

Csók István, festő

nevét a francia impressrionis-
ták hatását követő sajátosan
magyar művészek körök említi
a szerző Manet születésének
125. éves fordulója alkalmából

Népszabadság, 1957. jan. 27.

K.B.K.

Csók István, festő

M.D.K.

és több még élő hires magyar festő tanulmányképeit állitották ki a Képzőművészeti Főiskolán, azoknak a művészeknek müveiből, akik a Benczur Gyula által 1882-ben alapitott "Mesteriskola" növendékei voltak.

Magyar Nemzet, 1952. április 25.

Csók István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KŐBÁNYAI GY
1965 OKT — 7.

— **Csók István** születésének 100. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílt a nagymagyar festő műveiből a Nemzeti Galériában.

1021

MDK.

Csók István

Kapcsolatai Farkas Zoltánnal

Müvészet 1965 7.lap 29.

MDK.

Csók István

Müvei BÁV aukción

Népszava 1965 okt.1o.

CSÓK ISTVÁN

Gyuakovich - Gy.

223. o.

ESCOLA ISTUAM

Cuadrado - Eq.

213.0

CSÓK Ilvás

Az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Tanácsának tagja

Ujváry Gábor: Tudományszervezés – történetkutatás – forráskritika. Győr, 1996 32.

ique caesaris

iae Hungariae

Betlenfalva

ött félköríves

lás, konzolos

r. A negyedik

új bádogtető

keresztboltos.

Utóbbi fölött

íves árkádos

r. Az emeleti

Gók István

Szabó Júlia: A XIX. r. festészete Mo-n.
Bp. 1985,

52, 53, 306–307 (309–310 kép)

CSÓK ISTVÁN

Pihenők
vegyes 47×65

Műgyűjtők Galériája
heti árverés 188.
1996 márc. 29.

CSÓK István festő
CECE

Ráday Mihály: A tőke nem pusztithat értéket.
= Magyar Nemzet, 1990. junius 25. 4. p.

Arról a malomról, mely Csók István születési helye, illetve szülei sirjáról

(Szerk. Besnyő Károly). Bőv.; átd. kiad. Bp. 1966, Közgazd. K. 546 p. 20 cm.

Csonka: Üres ivek. 166-167, 170-171, 174-175.

Egységár: 20.-Ft

6/142
ANDICS Erzsébet: A magyar munkásmozgalom az 1914-18-as világháború alatt. Bp. 1950, M. Tört. Társ., Egyetemi ny. 57 p. 24 cm.

/[A Történettudomány kérdései 2.]/

Egységár: 10.-Ft

7/41
ARISTOTELES: De anime libei III. Recenskit Aúrelius Förster. Budapestini 1912, Acad. Lit. Hung. XVIII. 217 p. 23 cm.

CSÓK István

Krizantémok , 120.000 Ft. kikiáltási áron

L.RÉTI Anna: Fegyveres őrizet alatt. = Kurir,
II.évf.127.sz.1991. május 11. 11.p.

A 84. BÁV képaukción szerepel képe

Július

H	K	Sz	Cs	P	Sz	V
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Augusztus

H	K	Sz	Cs	P	Sz	V
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Csók István

festőművész

Egyetemi tanítványa volt az 1907-ben
született Hány Károly László.

Dolgozó Lajja
1982 ápr. 24.

Csó] István

festőművén

Tanítványa volt Hány Károly László
(1907-1961)

Csokol Mozgó Hilda
1982 ápr. 27.

A. L.
cikke

Csók István

festőműrén

A képzőművészeti Főiskolán tanítványai volt Halasi Horváth István festőműrén

Pesti Műsor

1980 nov. 12.

Csóka István

festőművész

Több alkotása az 53. bizottmányi képanyaiban, a MUM szakszervezet Alapjad Művelődési Házában

TV Híradó 2

1980 XI. 29. 21:40

Csók István

festőművén

Egy fiun nohván Magyarországon c. cikkben írnak a mesterről.

Heveri Szemle
Irodalom Művészet

1021
1984 nept

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Képző-ipar-fotó-és filmművészet

Csók István: Margit híd, 1937. 4/B. III.
Festmény. (említve).

Budapest folyóirat, 1988., 2., 41-old.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

A sáregresi volt vízimalom elszamorító képet nyújt. Valaha Csók István szülőháza volt és gyermekkorában itt élt. Márványtáblát tettek a házra, 1962-ben.

Balázs Katalin: az utolsó vízimalom.

Fejér Megyei Hírlap, 1983. jún. 4.

Csók István, Mossuth-díjas festőművész (1865–1961)

Benedek Péter festőművész (nalv), Uszódon élő szegény művészt Csók István, Rippl-Rónai József felismerték és méltatták ihletett munkásságát.

F. P. J.: Emlékházat avattak Uszódon.

Petőfi Népe, 1983. nov. 9.

CSÓK ISTVÁN

emlitve

Székely András: Van még pénz Magyarországon!

UJ TÜKÖR 1980./XVII/ 6-sz.26.o.

CSÓK ISTVÁN

említve ld. Kovács Ferenc

...

Székely András: Művész 'hazája' az egész világ...
UJ TÜKÖR 1980/XVII/28. sz. 5. o.

CSÓK ISTVÁN

emlitve ld. Barabás Miklós

Losonci Miklós: Kétszáz év magyar festészete.Miskolci Képtár

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.51.sz.4.o.

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv. adó és községfejl. hozzájá
levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbizó

CSÓK ISTVÁN

emlitve Báthory Erzsébet c. képe. ld. Thorma János

Székely András: T.J.vértanui.

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.41.sz.21.o.

CSÓK ISTVÁN

emlitve

Salamon Nándor:Válogatás magángyüjteményekből.Győr,Műcsarnok

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.28.sz.4.o.

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozzájár. levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbizó

Csík István festő

1921. ápr. 26-án Balatoni Társaság néven új egyesület alakult Budapesten. Csík az egyesület egyik védnöke lett.

Cséby Géza: Adalékok a Balatoni Társaság történetéhez.
Somogy, 1987. 4. sz. 82. l.

Csók István festő

A Balatoni Társaság rendszeres kiállításai Budapesten és a Balaton körül.

Csíby Géza: Adalékok a Balatoni Társaság történetéhez
Somogy, 1987. 4 sz. 84 l.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Sajátos termék a művészeké, értékenek megítélése szubjektív, eladásához több kell, mint külkereskedelmi szakértelem. E szakma nagyjai azok a Selinko Gézák, Szilárd Vilmosok, Fränkl József-ek voltak, akik pontosan tudták, hogy az általuk menedzsett Csók István, Glatz Oszkár, Aba-Novák Vilmos mit ér, és a sajátjuknak tekintett művészekért kockáztatni sem voltak restek.

Tibor Ágnes: Artbürokrácia,
HVG, 1984. febr. 11. 38-39-old.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Ferenczy Károly „Virágcsendélet" c. műve jelentésében, tartalmában sem közömbös, mert a virágrázu szecessziós vonala a növényi elemek félkörös sziluettjével analóg, ahogyan a cserép díszítőelemein is visszaköszönnek a virágalakzatok. Vagyis a kép a képben szituációját érzékeljük. – Szó ami szó: innen már csak egy kőhajtásnyira van Csók István dekorativ, szimbolikus „Tulipános ládája", a Bernáth- és Szőnyi-féle posztimpresszionizmus.

Csók István: „Tulipános láda" c. (említve).

Szuromi Pál: Ferenczy Károly: Virágcsendélet, Dél-Magyarország, 1984. ápr. 21. 8-old.

Gök István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Az Epreskert a Képzőművészeti Főiskola egyik része. A megújult magyar művészetnek az összes emléke ide kötődik: itt volt műterme Lotz Károlynak, Székely Bertalannak, Strobl Alajosnak, Gök Istvánnak, Vaszary Jánosnak és még több művésznek.

TV-Híradó.

1984. V. 3 TV 1 műsor, 19.30 (Benedekné).

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Csóka Béla festőművész műtermében portré- és tájképpel van tele. Csók István és Kisfaludi Strobl Zsigmond voltak a mesterei és olyai jó barátai. Csóka Béla mindkettőjükről portrét alkotott. Csók Istvánt 91 éves korában rajzolta meg, Strobl Zsigmondot a műtermében ábrázolta.

Ötödik sebesség

1984. VII. 6. Petőfi 17.30 (J. Á.)

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Korniss Dezső a Főiskolán Csóknak és Vaszarynak volt a tanítványa, előtte még a Podolini-magániskolájában tanult.

Láttuk, hallottuk.

1984. VIII. 23. Petőfi 10.35.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Korniss Dezső festő-grafikusművész 76 éves korában meghalt. A képzőművészeti Főiskolán Csók István és Vaszary János növendéke volt.

Esti Magyarin.

1984. VIII. 21. Kossuth 11.30 (Rozmyczné).

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Halasi Horváth István festőművész ennedéleteiből, tájképeiből nyílt kiállítás Veszprémben, a Dési Huber-teremben. - Több mint fél évszázados már a művész pályája, útravalót Rudnay Gyulától és Csók Istvántól kapott.

TV-Híradó 2.

1984. szept. 14. Televízió 2-műsor, 21.15 (Ksné).

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Kéglinné Kalmár Anna festményéből rendezett emlékkiállítást a pápai Fókai Múz.-i Központ. A művész Csók István egykori tanítványa volt.

Vépkarva, 1984. dec. 9.

Csók István

Mint Balaton-festő említve.

Van-e ugyanitban balatoni festének. (Kevelasztal-benélyetés.)
Somogy, 1987. 4. sz. 73. l.

Gál István

Gábor Marianne portréja

Magyar Nemzet 1987. III. 28.

Gál István

Káplár Miklós mostoha
vraz extendeje

Magyar Nemzet 1987. 11. 12.

Csöl István

Káplár Miklós mostoha
száz esztendeje

Magyar Nemzet 1987. 11.12.

Csók István

Meghalt Szlavák György

Magyar Nemzet 1987. VII. 1.

CSÓK István festő

Fülep Lajosról

"Nézzük először a személyes kapcsolatokat. A századelőn közelebbről a nagybányai mozgalmon tullépő fiatalokat ismerte - a nagybányaiak közül Csók Istvánt-, mindenekelőtt Márffy Ödönt, Tihanyi Lajost, de Párizsban és Ady társaságában találkozott Gulácsy Lajossal."

Németh Lajos: Fülep Lajos és a modern müvészet. In. Jelenkor, 28.évf. 9.sz. 1985.783.p.

CSÓK István

"A századelő magyar művészei közül legtöbbre Csontváryt tartotta, a székesfehérvári kiállitására le is utazott és járt Gerlóczynál is. Mindig elismerően beszélt Nemes Lampérthről, fenntartásai ellenére is Ferenczyről és Hollósyról, a kis Zrinyi kirohanása vázlatot remeknek mondta. Csók művei közül a Tüzü sorozatot dicsérte."

Németh Lajos: Fülep Lajos és a modern művészet. I. Jelenkor, 28.évf. 9.sz. 1985. 983-984.p.

Csók István, festő

L: Kóplár Miklós

–: A Hortobágy festője

24-25.

Új Tükör, B p. 1986. aug. 10

XXIV/32

Csók István, kstő

L. László Gyula

– Heti ajánlat

4

Új Tükör, B p. 1986 már. 9

XXIII/10

Csóth István, festő

L: Teszl. Frigyes

Morvaránszky A.: Nemzeti és népies törekvések 20-22

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/2

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Pirchala Imre az Iparművészeti Főiskolán tanult, a Képzőművészeti Főiskolán Vaszary és Csók voltak a tanárai, ahol hat évet járt, mert megszerezte a rajztanári diplomát is. Brestben és Esztergomban 1928-ban kezdett tanítani.

Szakály Éva: Pirchala Imre nyolcvan éves.
1984. március 24 Vas Népe.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Csók István 150 éve született. Munkásságának 50. évfordulóján országos ünnepélyt rendeztek, melynek érdekes dokumentuma az az album, Szegedi Károly festőművész gyűjteményéből. Az eredeti kutyabőrből készült lapon az akkori magyar művészeti élet legkiválóbbjainak aláírását találjuk, Munkácsy Mihálytól Csók Istvánig.

Studió '83

1983. XII. 13. TV 1. műsor, 20.50 (Tiné).

Csók István, Kossuth-díjas festőművész /1865-1961/.

Motyka Gyula festő- és grafikusművész kiállítását Miskolcon, a Szőnyi István Termében, febr. 5-19.-ig látogatható.—
A művész a Képzőművészeti Főiskolán Csók István és Glatz Oszkár tanítványa volt.

Pesti Műsor, 1981. febr. 11. 6?.-old.

Csók István festőművész

– neve megmelítve a „Rasta Ernő interkontinentális festő: munkássága" c. cikkben

Heveri Lunle

1983. dec.

Csók István festőművész

– nem ungmelítve a Vén Emil festőművésznel kimitelt vádiointervjúban.

Rád: Rátok, halloltuk

1983. dec. 8.

Csók István

a Szajnahíd Párizsban c. műve az Ybl gyűjteményben van.

Horváth György „Kamaraszínem" hézesfehérvárott
Magyar Nemzet 1968. márc. 7. 4-o.

Crók István

reútvetta Rippl-Rónai tiszteletére
rendezett vacsorán 1911. márc.
17 én.

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunavecse, 1967.

79.o.

Csók István

Művei vannak az alábbi gyűjteményekben

T. A.: Budenz ház, Ybl gyűjtemény

Fejér megyei Hírlap 1969 V. 25

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Vajda Lajos festőművész a Képzőművészeti Főiskolán Csók István növendéke volt. – A konstruktivizmussal Kassák Lajos Munkában ismertette meg.

Dresztyánszky Klára: Vajda Lajos művészete.
Népújság (Heves), 1984. jún. 9.

István Csók

Kotnisi Lehrmeister an der Hochschule für Bildende Kunst waren István Csók und János Vaszary.

Dezső Kotniss gestorben.

Daily News, 1924. aug. 22.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Kotnyis Dezső 1929-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán, Csók István és Vaszary János növendékeként

Lassnai Miklós: Kotnyis Dezső világa.
Nógrád, 1983. dec. 3.

Gádor István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Komisz Dezső 1929-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán Gádor István és Vaszary János növendékeként.

Losonczi Miklós: Komisz Dezső világa.
Dunántúli Napló, 1983. dec. 3.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).

Kernstok Károly 1929-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán, Csók István és Vaszary János növendékeként.

Losonczi Miklós: Kernstok Károly világa,
Fejér Megyei Hírlap, 1983. dec. 1.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Ezen a héten 75 esztendős Korniss Dezső. – Mesterei voltak Csók István – aki állandóan Párizsba járt – és Vaszary János – közösen tanították egymás osztályát.

Stúdió 83

1983. XI. 29. TV. 1-műsor, 20.55

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961).

Vajda Lajos a Képzőművészeti Főiskolán Csók István növendéke volt. A konstruktivizmussal Kassák Lajos munka-körében ismerkedett meg.

B.J.: Vajda Lajos művészete.
Dolgozók Lapja, 1943. aug. 6.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961)

Bars László büszkén őrzi kitűnő főiskolai diplomáját, melyet Csók István, Réti István, Gyulai Ágost, Gászár Elemér, Vaszary János, Kávi Illés Aladár, Lyka Károly és Rudnay Gyula nevre ékesít.

Bakó Endre: Látogatás Bars László festőművésznél.
Hajdú-Bihari Napló, 1983. júl. 23. 7.-old.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961)

Szabó Vladimir a Képzőművészeti Főiskolán 1924–1930 között Rudnay Gyula, Csók István, Vaszary János és Benkhardt Ágoston növendéke volt.

Tóth Ervin: Szabó Vladimir világa.
Magyarország, 1984. márc. 11. 26. old.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

Boldizsár István remek portrékat készített pályatársairól, művészbarátairól: Csók Istvánról, Pájtás Ödönről, – és még többekről. /említve/.

Hargitai József: Műteremlátogatás Boldizsár Istvánnál.
Vas Népe, 1984. febr. 18.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

„Tüzii a karácsonyfa alatt" c. 1912.
/ repr. /

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. december.

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865–1961)

Vilt Tibor az Új Művészek Egyesületének tagja lett. Az Egyesület Vaszary és Csók István alapítása

Így lett UME tag, ahol aztán zsűrizag lett.

Vilt Tiborra emlékezünk.

1983. IX. 1. Petőfi 20.35 (-Vné-).

Csók István fu

emlékés

→ Vilt Tibor sz

MŰVÉSZET 1985/7/12

Csók

A zenében és a képzőművészetben is megújulás igérkezett. Bartók és Kodály 1905-ben indult a kallódó népzenei kincs felgyűjtésére... A festészetben Szinyei, Csók, Kernstock és Rippl-Rónai művészete most bontakozik legszinesebben, az építészetben is egy új nemzedék indul.

Szine Mihály: A modern polgári irodalom kibontakozása 1905-1918

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan., 5. l.

Csók bácsi
– „kilencvenéves korára már jócskán abbahagyta a fostést, mert nem látott."

Nemes György: Hanna hálót sző.

Új Szás VI. évf. 1966. szept., 9. sz., 15. l.

Csók István, kstő

mejemlítve.

(Trombatty Vilator: Kerczeg Ferenc visszaem-
lékezéseiben — a cikkében)

-: Véleményeh, vitáh, válaszok

45

Új Tükör, Bp. 1986. jan. 5.

XXIII/1

M.D.K

Csók István
festő

Utolsó párizsi képe a: „Tulipános láda", A család kislányuk - Züzü - nületése után visszatér Magyar-országra. Csók ezután festi a „Züzü ciklus" nebeniel - nebb képet.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október - 15 lap.

M.D.K

Csók István
festő

A Lúzúciklus művei: (Lúzú és Kokó, Beteg Lúzú, Tanuló Lúzú, Lúzú karácsonya stb.) Ezután az akt képek korszaka következik művészeteben (Honi soit qui mal y pense stb.)

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október - 15 lap.

M.D.K

Csók István
festő

A „Balatoni ciklus" fejezte követhetik Csók művészetében. Ebbe a ciklusba tartozik: „Kettős villámcsapás", „Szivárvány a Balaton felett", „Viharos Balaton", „Akarattyai part" stb.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára Művészet, 1965. okt. – 15 lap.

Csók István

festő

17.D.K

Portréi közül, a nagy állami aranyérennel kitüntetett „Wlasics-portré", „Keresztapa reggelije", „Ravasz püspök portréja talán a legkitünöbbek.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára

Művészet, 1965. okt. – 15 lap.

M.D.K.

Csók István
festő

Népszokásokat megörökítő hípei:
„Mérevők", „Öcsényi temető"
„Öcsényi népviselet" stb. Az „Épülő Margithid" a híd átépítését örökíti meg.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. okt. – 15 lap

M.D.K.

Csók István

festő

1939-ben festette a művész a: „Virágzó barackfá"-t, 1938-ban készült a „Kukoricaföld", ugyancsak 1938-ból való a „Cseplógépek a szérűn".

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára

Művészet, 1965. október - 15 egy.

M.D.K

Csók István

festő

1939-ben festette a „Repaföld" című képet, 1940 évi termése az „Otthon. Interieur", 1938-ban készült a „Napozó nő".

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára

Művészet, 1965. október - 15 lap.

M.D.V.

Csók István
festő

1940-ben festette a „Rózsás csendélet", ettől a korból való „Mezei virágcsendélet", 1942-ben festette a „Virágcsendélet magyaros vázában"

Polgár Miklós: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október - 15 lap

M.D.K.

Csók István
festő

1937-ben készült a „Virágcsendélet"
– A mester kétszeres Kossuth-díjat
kapott, Népköztársasági Érdemrend-el,
a Kiváló művész címet nyerte el, a
Magyar Népköztársaság Érdemrendjet
kapta.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október – 15 lap.

Csók István
festő

M.D.K

Az népi államunk több magas (már felsorolt) kitüntetéssel fejezte ki bizalmát a művész iránt, így a „Vörös László" érdemrenddel is a „már említetteken kívül.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október – 15 lap.

M.D.V.

Csók István
festő

Még életében a firenzei Uffizibe két képét és önarcképét állították ki. – 96 éves korában hunyt el a művész

Polgári Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. okt. – 15 lap.

M.D.K

Csóh István
festő

Krumplitisztogatók
(repro)

Cifka Péterné: Csóh István: Krumplitisztogatók
Művészet, 1965. október - 17 kep

Csák István.

Szerepelt a következő

Kiállításon: a „Festők a Balatonról"
(a keszthelyi Helikon ünnepségek keretében)

Említve.

Népművelés, 1965. 7. sz. 30. old.

Csóh István
festő

M.D.K.

A Nemzeti galeriában rendezett
emlékkiállításra szerepelt az
1937-ben festett „Spari táj"-a,
valamint a hiszlángáról festett
„Zrüzü sorozat" is.

Frank János: Csóh István centenáriuma
Élet és Lodalom (1965. okt. 23 - 8 lap.

M.D.K.

Csók István
festő

A „Tulipanos láda"-t Párizsban festette 1910-ben, a „Dolce far niente", c. miniatúr, férfiarcképek, az épülő Margitsid ámű művei is szerepelnek az emlékkiállításon.

Frank János: Csók István centenárium
Élet és Kodalom, 1965. okt 13 - 8 lap.

M.DK

Csók István
festő

A Nemzeti Galériában van emlékkiállítása. A „Műterem sarok", aktok, „Báthori Erzsébet", a „Cseléd szerzőnél", a „Wirvána", az „Árváknál", című művei is szerepelnek a tárlaton

Frank Jarlos: Csók István centenarium
Élet és Irodalom, 1965. okt. 23 - 8 lap.

M.D.K.

Csók István
festő

1905-ben készült a „Thamar" 1911-ben
a római Galleria moderna vette meg.
Ez alkalommal kére a Uffizi Önarc-
kép gyűjteménye részére Csók portréját.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra . . . . .
Művészet, 1965. október. – 13 lap.

M.D.K.

Csók István
festő

Margit híd
Szivárvány a Balaton felett } repro

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra . . .
Művészet, 1965. október – 12 kép.

Csók István
festő

M.D.K

Méltatás.

Losonczi Miklós: Kocsis László
Művészet, 1966. május - 32 lap.

Csók István, festő

Escher Károly kérített emlékezetes fényképet Csók Istvánról.

Kőbányai György: Matuskát lezavarta a képről 3

ESTI HIRLAP, bp. 1965. febr. 20.

Csók István MDK

Csók hazatéréséről Pestre irt leveleiben sokat beszélt a Nirváná-val egy időben festett "Tulipános ládá"-ról, melyben szerinte először jutatta érvényre uj stilusát.

Farkas Z. szerint, ~~nem~~ a kép témája magyar, de noha Csók Rippl-Rónaival ellentétben óvakodott attól, hogy bármelyik francia müvésznek a közelébe kerüljön, a francia müvészet atmoszférája mégis hatással volt rá.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 28. l.

Csók István MDK

A hazatérést azért határozta el, mert kislánya született, Juliette, becézőnevén Züzü. Anyja Julia nem akart francia dajkát fogadni. Különben is rábeszélte férjét, hogy hagyják ott Párizst, ahol kevés a képeladás, pénzt ugyis csak Magyarországról kaptak, ahova tavasz végén mindig ellátogattak, hogy a nyarat ott töltsék.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 28. l.

Csók István MDK

Csók megfogadta Fülep tanácsát és Ősszel már két festményt állitott ki a fiatalok között, a Salon d'Automne-ben.
Csók erre vonatkozó visszaemlékezéseinek idézése.
Csók családi életében 19o9 karácsonyán olyan változás következett be, mely hazatérésre késztette.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 28. l.

Csók István MDK

Csókot sorozatos csalódásai kiábránditották a párizsi nagy Salonból. Unta a rossz akasztást, bosszantotta, hogy semmi kitüntetében nem részesült. Fülep Lajos, a megértő barát felhivta figyelmét arra, hogy a kiváló francia művészek alkotásait is visszautasitják a Salonból.

Barkas Zoltán: Csók István. Bp.1957.27.l.

Csók István MDK

A Nirvána megfestését Axáxpx Vámpirok után kezdte meg.Sohasem tudta megoldani, ugyszólván egész életén át vivódott vele. Sikere a képnek nem volt sem Párizsban, sem egyebütt.
CsóK párizsi éveire esnek azok a Magyarországon fogant festményei is, amelyekben a Dunántul népének szinességét ünnepelte.
A "Mézevők" és más, megx nem nevezett dunántuli képek leirása.

Farkas Zoltán Csók István.Bp.1957.26-27.l.

Csók István MDK

A Thámárnak nem volt Párizsban Csók által remélt sikere, erre megfestette a Vámpirokat , melynek ötlete már 1902-ben felbukkant elképzeléseiben. Erről egy 1902-re datált szénrajza [illegible] tanuskodik, amely tartalmazza a Vámpirok alapgondolatát. A szénrajz leirása. A Vámpirok tartalmi és formai elemzése. [illegible]

Farkas Zoltán: Csók István.Bp.1957. 24-25.lap

Csók István MDK

A Müteremsarok után nagysikerü aktjainak sorában a "Thámár" a következő. [illegible]nek A kép, amelyet maga is többre tartott a Müteremsaroknál, az első példánya Rómába jutott. A könyv a kép tiz évvel később készült változatát közli [illegible] és a hozzá készült tanulmányt [illegible]. - A festmény tartalmi és formai elemzése.

Farkas Zoltán: Csók István.Bp.1957.24.l.

Csók István MDK

A fejjel és oldalt előre nyujtózkodó aktot Csók az évek során több izben megfestette, de a Müteremsarokig sohasem festette magát is oda a képre. Báthori Erzsébet és a Müteremsarok összehasonlitása. A Müteremsarok festésmódja még nem igen érezteti Párizs hatását.
Inkább párizsi feleségéről festett térdig érő portréja. A kép leirása.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 22. l.

Csók István MDK

Csók Párizsban belékezdett "Müteremsarok" /Ateliersarok/ c. képébe, melyet 1905-ben küldött be a párizsi Szalonba, ahol nem részesült dijazásban, pedig nagyon számitott rá. A kritika egy része dicsérte ugyan, de nem lelkesedett. A Müteremsarok formai és tartalmi elemzése.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 22. l.

Csók István MDK

Párizsban a balparton igen jó mütermes lakást talált a Luxembourg palota közelében.

Idézet Csók emlékezéseiből. A századeleji Párizs müvészeti életének és müvészeti irányzatainak jellemzése.

Csók második párizsi tartózkodása döntő hatással volt további müvészetére.Most sem lett valami müvészcsoport tagja, gátlás nélkül törekedett kifejteni igazi hajlandóságait.

Farkas Zoltán:Csók István.Bp.1957.2o-21.l.

MDK

Csók István,1865.

Keresztapám

Müteremben

M.Nemzeti festészet kialakulása. N.Szal.

kiáll. 1949. febr.

MDK

Csók István

Arcképtanulmány

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll.1948.jan.
9 l.

Csók István MDK

Müteremsarok. Részlet. /szines repr./

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX. században.
Bp. 1959. Szöveg között 3.

Csók István MDK
/1865- /

Teknővájó cigányok. 1903.
Olaj, vászon. 92.182 cm.
/Szines repr./

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX, században.
Bp. 1959. VI. tábla.

Csók István MDK
/1865- /

Müteremsarok. 1905.
Olaj, vászon. 106.185,2 cm.
/Szines repr./

Pogány Ö. Gábor:Magyar festészet a XX. században.
Bp. 1959. X. tábla,

MDK

Csók István

Ősz, festm. repr.

Árv. Közl. 1938. dec. 8.rk.sz. 88. aukc.

II.tábla

MDK

Csók István

Akarattyai part, festm. repr.

Árv. Közl. 1938. dec. 8.rk.sz. 88. aukc.

I. tábla

MDK

Csók István festőm.

Iván Szilárd festménye

7o művész kiáll. Ernst Muz, 1957. dec.

Csók István MDK

Többek között Csók Istvánnak a felszabditók katonai segségével sikerült a pincéből a müterembe visszaköltöznie.

Pogány Ö.Gábor:magyar festészet a XX.században. Bp.1959.59.l.

Csók István MDK

Müvészetének rövid jellemzése, nyugdijazásának megemlitése.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp.1959.55.l.

Csók István MDK

A MIÉNK első kiállitásának /1908/ képjegyzékében szerepelt "Magyar csendélet" c. képe.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.4o.1.

Csók István MDK

Csók és más kortars müvészek müvészi szemléletének elemzése

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.34.l.

MDK

Csók István, festö.

Támár. Of.

Száz magyar művész. Föv. Képtár kiállitásai. XL. Budapest, 1948. okt. Kat. 7.l.

MDK

Csók István [festőművész]

(Levelezést folytatott Ámer Imrével.)

Elek László: Radnóti Miklós levelei Ámer Imréhez.
Tiszatáj, Szeged, 1956. okt. X. évf. 5. sz.
410 l.

Csók István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Dutka Mária: Képzőművészetünk híre a nagyvilágban
Magyar Nemzet, 1960 márc. 6.
9 l

MDK

Csók István

„Szénagyűjtők" c képe akt-nél 1891.

MDK-A-1-1/2932.

Csók István

"Ezt csekkedjétek az én emlékezetemre" c. képével

párisi kiállításon díjat nyert. 1891.

MDK-A-I- 1/2859.

Cróh Istvánné festő

KT - pályadíjat (?) nyer. 1891.

MDK-A-I-1/2854.

Gök István festő

Több képét Münchenbe
a „Szénagyűjtők"-et Münchenbe küldeti 1891.

MDK-A-I-1/2849.

MDK

Csoh Istrán festő

KT - díjat nyert 1891.

MDK-A-1-1/2997.

MDK

Csók István festő

„Az árvák" c képét a Nemz. Szab. számára

a KT megvette. 1891.

MDK-A-I-1/2995.

MDK

Csók István fertő

„Krumplitintogatók" c képét KT akarja megvenni.
(sorsolásra) 1890.

MDK-A-I-1/2793.

MDK

Csók István, festő:

(Nagyszerű, magyar kvegőjű tájai)

Mücs. – VI. Magy. Képzőmüv. kiáll. – 1952 XII. 27. – 5. l.

Dutka M.

MDK

Csók István,

Felesége életnagysága, teljes alakú portréja:

(a női báj könnyed eleganciája, kifejezésbeli realizmus, anyagszerűség, kora társadalmának lelkületét kifejező bravur.)

Ernst Muz. - Arckép kiáll. - M.N. 1952 jul. 2. - 5. l. Dutra M.

M.D.K

Csók István
festő

1905-ben Mohácson festi a „Duna szele", „Pihenő-sokáx lányok", „Élet a Dunán" című képeit. 1907-ben készült a Vampirok és 1910-ben a Nivva nát.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra Művészet, 1965. október - 12 lap.

M.D.

Csók István
festő

1900-ben festi a „Csernyénél" c. képet, 1903-ban készül a „Teknő-vájó cigányok". Ebben az évben megházasodik és Párizsba utazik feleségével, ahol letelepednek.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra . . . .
Művészet, 1965. Október – 12 kep.

M.D.K

Csók István
festő

A ceci Csók István emlékmúzeumban van a „Báthori Erzsébet" c. művének első vázlata, az első akt munkái ezen szerepelnek, majd a „Vámpiroh", a „Nirvána", a „Boszorkánytánc" követ-kezik akt művészetében.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra
Művészet, 1965. okt. – 12 kep.

M.D.K

Csók István
festő-

A „Báthori Erzsébet" cimű hipcért 1897-ben Münchenben hapott aranyérmet. Ebben az évben megy Nagybányára, ahol „Krisztus és az Olympus"-t komponálja.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra . . . .
Művészet, 1965. okt. - 12 lap.

M.D.K

Csók István
festő

Cséplőgépek a szérűn
Napozó nő
Otthon
} repro

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október – 15 lap

Csók István
festő

M.D.K

A siebesfehérvári realiskola elvégzése utáni Pestre herül a Mintarajziskolába a Pusztaegresen 1865. február 13-án született Csók István. Húsz éves korában a Magyar Szalon által meghirdetett pályázat „Aldozat"-a díjat nyer.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára. Művészet, 1965. október - 15 lap.

Csók István
festő

M.D.K

Középiskolái elvégzése után a Minta rajzisholába iratták. 1886-ban eljutott Münchenbe, 1888-ban Párizsba ment, ~~[illegible]~~ ahol a Julian akadémián folytatta tanulmányait.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra Művészet, 1965. okt. – 12 lap.

M.D.K

Csók István
festő

Első munkái: a „Krumplitisztogatók", a „Szénagyűjtők", az „Árvák" és az „Ezt cselekedjetek az én emlékezetemre" című pusztaegresi templom lányainak ábrázolása.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra
Művészet, 1965. október - 12 lap

14.D.K.

Csók István
festő

1890-ben Münchenben készült a Szénagyűjtők pihenő figuráinak, s az Urvacsora oszlás fiatal lányainak megjelenítése.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra
Művészet, 1965. okt. - 12 lap.

M.D.K

Csók István
festő

1891-ben Párizsban a III. osztályú
és 1894 futtaverpenben az I. osztá-
lyú aranyérmet nyerte el. 1894-
ben Bécsben az állami nagy arany-
érmet az „Arvák" című képe kapta.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra
Művészet, 1965. Október - 12 lap.

M.D.K.

Csók István
festő

1932-ben készült a „Kerentapa reggelije", 1937 ben festette a Margitsziv "c. képét. Egyik utolsó "műve a „Szabóné és beke triptichonja"

Telepy Katalin: Csók István 2 3 1 Emlékezés
Művészet, 1965. Október - 12 kep

M.D.K.

Csók István
festő

Portréját 1897-ben Ferenczy Károly festette meg. — 1911-ben végleg hazatér felesígével, Lüry Leánnyal Párizsból Magyarországra.

Tolnay Katalin: Emlékezés Csók Istvánra
(művészet, 1965. október - 12 lap.

Csók István
festő

M.D.K

Legszebb alkotásai közé tartozik a Szüzek sorozat: (1912.) Szüzek karácsonya, (1914.) Szüzek betlehemje, (1915) Szüzek tánca, (1916) Szüzek a hegyoldalban.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra. . . .
Művészet, 1965. október - 12 lap.

M.D.K

Csók István
festő

A huszas évek végétől festi a magyar tenger népségét. A hettős villám-csapás", a „Szivárvány a Balaton felett", a „Rózsaujjú hajnal", „Hullámverés", „Isombéhos" ~~[illegible]~~

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra
Művészet, 1965. Október - 12 kap.

M.D.K

Csók István
festő-

1911-ben festette Wlasics Tibor portré-
ját, ezért a képért a Képzőművészeti
Társulat aranyérmét kapta a művész.
Néphóztársaságunk hétszeres Kossuth-
díjjal tüntette ki a művészt.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra.
Művészet, 1965. október - 12 kap.

M.D.K

Csók István
festő

Vidovszky Béla megfestette Csók
István Műtermét is.

Sypos Zoltán: Műteremkátogatáson Vidovszky Bélánál
Művészet, 1965. október - 26 kep.

Csóh István

festő

M.D.K

Vidovszky Bélával jó barátság-
ban volt.

Sypass Loltán: Műteremlátogatáson Vidovszky Bélá-
nál

Művészet, 1965. október – 26 kap.

M.D.K.

Csók István
festő

1889-ben Párizsban a Salonban volt kiállítva a „Krumplitisztogatók" először és Mention honorable-ban avar dicsérő megemlítésben részesült.

Cikka Péterné: Csók István: Krumplitisztogatók
Művészet, 1965. október - 17 lap.

M.D.K

Csók István
festő

1890-ben a Műcsarnokban kiálli-
-totta a „Szénagyűjtőket", az „Ezt
cselekedjétek az én emlékezetemre"
valamint a „Krumplitisztogatók"-at

Cifka Péterné: Csók István: Krumplitisztogatók
Művészet, 1965. október - 17 lap.

M.D.K

Csók István
festő

A „Krumplitisztogatók" című műve az 1975 ős gyűjteményes kiállításon nem szerepelt, most hevült a Kiscelli Múzeum tulajdonába.

Cifka Péterné: Csók István: Krumplitisztogatók
Művészet, 1965. október – 17 lap.

M.D.K

Csók István

festő

A Mintarajziskola látogatása után Münchenbe és Párizsba töltött egy-egy esztendőt. 1888 nyarán waralátogatott Pusztaegresre.

Cifka Péterné: Csók István: Krumplitisztogatók

Művészet, 1965. Ozsóber - 17 lap

Csók István
festő

M.D.V.

Az „Emlékezéseim"-ben beszámol arról, hogy Párizsba egy félig hész képet visz a „Krumplitésztogatók"-at és egyben a várhatát a „Szeniagyűjtőkét".

Cifka Péterné: Csók István: a „Krumplitésztogatók"
Művészet, 1965. október - 17 kep

Csók István

festő-

M.D.V.

Münchenbe megy és beiratkozik a festőakademiára mintán a pesti Mintaiskolába tanult. Majd Párizsba utazik ahol a Julián festőiskolát látogatja.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára

Művészet, 1965. október - 15 kep.

Csók István
festő

M.D.K.

A Millennium megünneplésére Csók
Báthori" hipét készítette, amit eluta-
"sitottak. Két év eltéltével ez a kép
Münchenben állami aranyérmet
nyert. Ez a kép elveszett a II. háború alatt.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október - 15 lap.

M.D.K.

Csók István

festő

A nagybányai 1897-ben festett „Bátori" képet a művész felszabdalta. Ezután készült a „Cseréngben", „Öcsényi hereztelő", „Teknővájó cigányok" stb.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára

Művészet, 1965. október – 15 kep.

M.D.K.

Csók István
festő

1903-tól Párizsban élt a művész 7 évig feleségével. Ez idő alatt festette „Múlesemsarok" sinű képet, amelyet a Lipótvárosi Kaszinó díjjával tüntettek ki.

Polgár Mihály: Csók István antenáriumára
Művészet, 1965. október - 15 kep.

M.D.K.

Csók István
festő

Párizsi időszaka alatt festette a „Thámár"-t, a „Vampirok"-at, amely az Erzsébetvárosi Kaszinó nagydíját nyerte, a „Nirvana"-t a „Boszorkánytánc"-ot.

Polgár Mihály: Csók István centenáriumára
Művészet, 1965. október - 15 kap

Csóka István

Képei a Kiscelli Múzeumban is láthatók.

1941. VII. 30. 2145 D/6/ Petőfi

Csók István

Ferenczy Károly róla készült portréja szere-
pelt a kiállításon.

Dévényi Iván: A Ferenczy család kiállítása a budavári palotában;
Képzőm. Almanach 1, Corvina 1969, 39.l.

Csók István

Művei szerepeltek a Közlekedési Muzeum "Festmények és grafikák"a közlekedésről" c. kiállitásán

Magyar Nemzet 1971 november 1o 4.old.

Csók István

a „Lechner Ödön Társaság" tagja.

Mezényi Ferenc: A magyar építészet
1867–1967. Budapest 1970.

757

Csók István élete
festő

Méltatás

H.M.: Herman Lipót a művészet szolgálatában.
Művészet, 1972.január - 26.oldal

Csók István
festő -

Borsos Miklós kiállított portréi a mű-
vészről

Hamar Imre: Borsos Miklós művészete.
Művészet, 1971.december - 36.oldal

Csók István festő

Nagybányai képeket is festett Csók István, portrékat és kompozíciókat.

Dunajecz László: Nagybányai jubileum.
Művészet, 1971.december - 19.oldal

Csók István
festő

Méltatása.

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .
Művészet, 1971.december - 6.oldal

Csák István.

1926-ban a Pécsi Képzőművészek és Iparbarátok Társasága kiállításán műveivel szerepelt.

Jelenkor, Pécs, 1971. (2.) 9.

Csók István, festő

Schaár Erzsébet ~~[illegible]~~ dombormű portréja Csók István róg

Repr.

T. Riha Margit: Az arckép szobrászat műhelyében 118-124.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 15 XXVI/3.

Czák István, festő

Megemlítve.

Láncz Sándor,

Iványi-Grünwald Béla 1798-1803.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. szept. 18. XXV/38

CSÓK ISTVÁN

„Sokác menyecske" c. képe 28 ezer ft-~~ot~~ kelt el a 25. Képaukción. (eml).

Cs. Nagy Lajos: Mákvirágok kalapács alatt.

DOLGOZÓK LAPJA (Kolozsvár) 1971. szept. 29.

Gódi István

Nő a strandon (rajz)

Műgyűjtő, 1971. 2. sz., címlap

Csób István

Nő a strandon (repró)

Műpűjtő, 1971. 2. sz. címlap

Csók István

A Balaton képek sorozatában örökítette meg.
A tó fürdőzőit is előszeretettel festette.

Artner Tivadar: A Balaton művészete; Hügyszűjtő, 1971. 2. sz. 2. l.

Szilágyi Dezső: Miháltz Pál

Művészet, 1971.szeptember - 17.oldal

Csók István

1885 után mutatkozott be műveivel.

Magyar festészet a XIX században:
Pogány Ö. Gábor. Budapest, 1970.

391.

Csík István, festő

Tanára volt Vajda Lajosnak.

— : Kentaurok csatája 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 16.

Csók István, festő

Nagyalakú naptáron szerepelnek
aktképei.

— : Naptáron az írnok 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 19.

Csók István, festő

Egyideig Nagybányán dolgozott.

— : Festők iskolája

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 3.

Csók István, festő

Megemlítve: Áldozó József parasztfestő kiérdemelte Csók István támogatását.

(b. m.): Öreg mester Himódról

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 15.

Gróh István

Villámlás a Balatonon (Vaj)

Nemz. Sportbiz, M.Képz
Kiáll. Katalógus 1945a

Csók István

Hömpölygő köd, olajfestm.

Nemz Paraszt párt DÓZSA
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Csók István

Tulipánosláda, olajfestm.

Nemz. Parasztpárt. DÓZSA
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Csók István

Margithid ködben, olajfestm

Nemz Parasztpárt 1907 S.
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Csók István

Margitkuid ködben, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 jú

Csák István

a BÁV karácsonyi képaukcióján négy képéért 129 ezer ft értek el.

Dalgozók Lapja, (Komárom) 1971. dec. 16.

Gór Istvánné
festő

A magyarországi tanulságok a munkamódszer lényegének tekintette Gór Istvánné.

Pogány Ö.Gábor: A XIX.-XX.század művészete.
Művészet, 1971.október - 12.oldal

Csók István
festő-

Csók István tanítványa volt Libres
Gyula is.

Berecz Miklós: Kiáltás a haza után....
Művészet, 1971.november - 38.oldal

Csók István
festő

Metykó Gyula tanára volt a Képző-
művészeti Főiskolán. – Később ebből
a tisztéből felmentették.

Kovács Gyula: Metykó Gyula festményei.
Művészet, 1971. november - 28. oldal

Gök István
festő-

A Képző művészeti Főiskolán
Vajda Lajos tanára volt.

Nagy Tibor: Szentendre szürrealista látnoka.
Müvészet, 1971.november - 14.oldal

Csók István

„Krizantémos csendélet" c. képének 28 ez fst. a kikiáltási ára a BÁV. dec. 14-15 én rendezett 26. művészeti képaukcióján.

Esti Hírlap, 1971. dec. 4.

Csák István

A BÁV dec. 14-15 én rendezi a 26. művészeti képaukcióját, melyen festménye szerepelni fog.

Magyar Hirlap, 1971. nov. 5.

Csík István,

Mundácsy, Simyei és Rippl Rónai „vinágos-vertjét" szeretné összeállítani Herman Lipót, a festők képei alapján egy botanikus segítségével.

Születésnapra (Gál György Sándor)

Magyar Hírlap, 1969. április 27. 10. l.

M.D.K.

Csók István
festő-

1904-ben Párizsban festette a
Múzeumsarok. cimü hipét
1904-1905-ben feleségéről
három egészalakos portrét
festett.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra
[illegible] 1965. október - 12 lap.

7./ MDK

Csók István, festőm.

1910-es évek táján:
Fürdőző nők. /Lidó/.
Sokác menyecskék.
Züzü képek jórésze.
A csendéletek egy része 1910 és -14 között keletkezte

Benczo László: Csók Istvánról.
Irodalmi Ujság. 1955. jun.25. 5.l.

8./ MDK

Csók István, festőm.

Amikor Rudnay menekülőket fest 1914 után néhány évvel ,Medgyánszky kísérteti alakjai az országos nyomort háromolják, Nagy Balogh és Nagy István művészetében is dübös lázadók, a nép nyomorultjai szólalnak meg, Csók István balatoni tájakat, Züzü-sorozatot, - Thámárját festi meg.
Thamar , a legszebb magyar aktok egyike.

Bencze László: Csók Istvánról.
Irodalmi Ujság. 1955. jun.25, 5.l.

9./ MDK

Csók István, festőm.

Az első világháboru katarktizmája tehát nem kapott hatást Csók művészetében.
Bár sohasem fordult el a humánumtól, az emhertől csak éppen abhoz fordult, ami a szépség és harmonia teljességével sugárzott.
Mü maradt a valósághoz és nem vett részt az európaszerte elterjedt formalizmusban.

Bencze László: Csók Istvámról.
Irodalmi Ujság. 1955. jun.25, 5.l.

MDK

Csók István, festőm.

róla nevezték el a székesfehérvári muzeum képtárát Fejér megye nagy festő-fiáról.
A névadó ünnepségen megjelent az idös mester és meghatott hangon mondott köszönetet a megtiszteltetésért.

Adatok nincsenek megadva.

MDK

Csók István, festőm.

kétszeres Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság kiváló művészének kiállitására meghivó.

A meghivót egy Csók festm.repr.-ja diszíti.

Meghivó. Magy.Képzőm. és Iparművészek Szövetsége és a Műcsarnok . Cs.I. kiállitása. 1955.jun.18.

Csók István, festőm.

Négy fénykép felvétel Rév Miklós felvételeiből.

Megörökítve a "beszédes" kéz, sok ezer vásznat
megfutott - millió ecsetet tartott festőkéz.
Az eleven és nagy érdeklődésü beszédmester.

Tardos Tibor: Anekdota négy felvonásban.
Müvelt Nép.

CSÓK ISTVÁN

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

477
Szöveg : 55, 79, 80, 81, 82, 83, 85, *94/3*, 101, 102, *107/27*, 206, 210, *212/2*, 217, 218, 224, 225, 226, 227, *232/6*, *234/89*, 246, 248, 251, 254, 258, *260/2*, *260/3*, *260/5*, *260/25*, *263/80*,
Kép : 102, 226, 227, *388*,
Kronológia : 1891, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1914, 1937, 1945, 1957, 1961,

Csók István

Gyüjteményes kiállitás nyilt Ózdon a Liszt Ferenc Müvelődési Központban, melyen Kossuth és Munkácsy dijas valamint kiváló müvészek vesznek részt, többek között a fenti müvész is szerepelt.

Magyar Hirlap 1977-285-13

Csök István

a Gimyei Társaság Zivaló veteránja, a napfényben zagyogó virágszínek s az életöröm festője, képei szerepelnek a Társaság Nemzeti Szalon-beli Ziállitásán.

P

Rabinovszky Máriusz:Kiállit ási beszámoló
Szabad Müvészet 1948/3 116.p.

Kritikák és képek Bp.Corvina 1976

87.old.

Csok István

„Packban" Tuszajz 21x30

s. l. 6. Csók Sáregres 86.

2. ár. 2000 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976 december

Csák István

Méltatás.

Székely András. Gábor Marianne kiállítása.
Új Tükör, 1978. január 8 – 3 lap.

Csók István

Méltatás.

Székely András: Kurucz D. István lírájáról.
Uj Tükör, 1978. január 1–3 lap.

Csók István (1865-1961)

Zúzú reggelije o.v. 50x60

J.l.b. Csók I. Bp. Ki ár: 30000 ft.

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Csol István

„Balaton" o.v. 50X60 J.l. 6.

Csol I. ~~Bg.~~ Alaraltya

2. ár: 20000 ft

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976 december

Csók István, festő

1919-ben a képzőművészeti főiskola tanára lett.

Hajdu Rátis Gábor: Ady, Babits és a Tanácsköztársaság 20-21.
Kritika, Bp. 1977. nov. 77/11.

Gál István

„Balatonpart" O. v. 93,5 x 100

J. l. 6. Gál I. Balatonalmádi 1932.

Vételi ár: 35000 Ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976 december

Csók István

„Zuzú rózsát rózott" o.v.
60x50 s.l.b. Csók I. Bp.

1. ár. 30000 ft.

DÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Csók István, festőművész

a BÁV hagyományos képaukciót megelőző kiállításon szerepel „Virág" c. Csendélete. (említve)

TV-híradó

1977. IX. 10. TV. 19.30, Gné.

Csók István, festo

--

A Pécsi Magyar Modern Magyar Képtár anyagából e cikkben közölt képek jegyzéke.-Festmények.-Fekete repr. 23.sz.kép.-Csók István:"Tajkép",cimü müve.-v.o.-74.5+90 cm.-Ltsz:74.368.- 346.old.-VII.tabla

Romvary Ferenc: A Modern Magy.Képtár története Uj szerzemények IV. 33[illegible].old

A Jan.Pann.Muz.Evk. XIX. 1974. Pécs

Csók István, festo

--

A Magyar Zeneművészek Szövetsége 1974-ben átadta a képtárnak: Egry József: "Fák", Csók István "Tájkép", Berény Róbert "Szentendrei utca" c. festményeit és Vedres Márk "Fiúakt", cimü bronzát. 335.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

-

A Jan. Pann. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Csák Gyula, festőművész

a Magyar Nemzeti Galéria 20 éves születésnapján új kiállításával várja látogatóit, melyen a művész alkotásai is láthatók.

TV-Hírdető.

1977. X. 5. TV, 20.00 óra.

Csók István, Festőművész

Pátzay Pál otthonában látható a Bernáth duvél egy munkája, két Csók István és egy Pippel-Rónai alkotás.

Csányi László: Beszélgetés Pátzay Pállal. Tolnamegyei Népújság, 1977. okt. 2.

Csók István

Méltatás.

Kerékgyártó István: Megközelítések
Művészet, 1977. október – 13. lap.

Csók István, festő
--

A Nyolcak 1911.ápr.kiállitasán szerepeltek a haladó irányzat oly képviselői is,mint:Beck.O.Fülöp,Csók István,Fényes Adolf,Ferenczy Karoly,Grünwald Béla,Gulácsy Lajos,Koszta József,Mednyánszky László,Nyilassy Sándor éti István,Vaszary János,stb. 328.old

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XIII. 4.sz. Bp

Csák István, festőművész.

Székesfehérvárott az Budencz házban található az Ybl család hagyatéka. A család ebben a városban élt, legnevesebb közülök Ybl Miklós. Ybl Ervin művészettörténész és ugyancsak építész volt. – Aki eflátogat ebbe a múzeumban, láthatja a művész képét.

Művészeti Magazin

1977. jún. 29. Televízió 21.30 V Gué.

Csók István, festőművész

Hazánkban a nagybányai iskola kamatoztatta leginkább az impresszionizmus irányzatnak a tanulságait. Például, Csók István, Szőnyi István festőművészek.

Artner Tivadar: Képzőművészetről képben és szavakban.
Keletmagyarország, 1977. dec: 18.

Csók István, festő

L.:Gross Arnold

-: 72-féle naptár, 850000példányban 9.

Népszabadság, Bp. 1977 nov. 10.

Csók István, kisk.

Az életöröm színei pompáznak a *Csók István* életművének javát bemutató, 24 színes és 9 fekete-fehér illusztrációval ékesített album lapjain. Különféle irányzatokkal rokonszenvezve alakította ki a művész a maga mindig tetszetős, szíves és bölcs mosolyú, rebbenékeny harmóniájú festészetét — inkább életlátásban, mint stílusában egységessé. Ezért is nehéz történetileg betájolni s értékelni. A bevezetőt író *Székely András* is már-már az adatcserepek halmozásával érte be; az idegen nyelvű összefoglalás valamivel magvasabbra sikerült, elvi útbaigazítást azonban ott sem lelünk, de talán nem is szükséges. *(Corvina.)*

F. R.: Könyvszemle

Népszabadság, Bp. 1977 okt. 25

7.

Csók István

Dolce far niente o. fa 60x50 cm

J. l. 6. Csók I. Kiállítási ár: 25000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Csók István

„Műterem" o.v. 46 x 56 cm

J. l. j.: Csók Párizs 1903

Várható ár: 50000 Ft

BÁV 44. Képaukció Budapest, 1977. december

Gál István

„Solác menyecske" o.v. 64x50

J. l. 6.: Gál. Molnár 905

Védett.

Becsült ár: 20000 Ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Csöl István

„Krisztus és Vénusz" o.v. 47,5 x 83

J. f. j.: Csöl Védett

Tiráltási ár: 20000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Csók István (1865 - 1961)

„Mézevő" o.v. 87 x 103 cm

J. l. 6. : Csók I. Fp.

Kikiáltási ár: 30000 Ft

BÁV 44. Képaukció Budapest, 1977. december

MDK

Csók István, festöm.

A Nemzeti Sportbizottság és a Képzömüvészek Szabad Szervezete . A kiáll. rendezői: Bernáth Aurél Kmetty János, Szönyi István, Pátzay Pál, Frieö Pál.

Cs.I. müvészete is gazdagitja a kiállitott anyagot.

/É.J./ Sport, Balaton,magyar tájak.
Kiállitás a volt Ernst-Museumban.

Kossuth Népe. 1945. aug.11.

M.D.V.

Csók István
festő

A „Csirénybeu", az „Öcsényi hereszteló"
a „Teknővájó cigányok", „Műteremsarok"
a „Thaimár" felesége archipe, a „Mirevők"
a „Tulipános láda", „Wlassich Tibor archipe"
felesége archipe, balatoni táj, szobabelső-t
ábrázoló képei.

Farkas Zoltán: Csók István búcsúztatója
Művészet, 1961. április. — 6 lap.

Csók István, Jestő (1) MDL

Csók nemcsak Rippl-Rónait, ferencszyt – akikkel együtt a francia festészet mellé emeltem a magyar festészetet, hanem Thormát, Kosztát, Csontváryt, Gulácsyt, Rudnayt, Fényest, Vaszaryt, Egryt, Kernstokot, tehát a nála jóformán kivétel nélkül ifjabb társait is túlélte.
Kilencvenhat éves volt a mester.

Rónai Mihály András: Csók 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bn. 1961. febr. 5.

M.D.K.

Csók István
festő

Az „Aharattyai part", „Amalfi", a Balaton partokról készült képei, a „Kahashegy", „Halászi és Béke" tryptichonja, a „Szena-gyűjtők", — Méltatás.

Farkas Soltán: Csók István Vácsúrtatója

Művészet, 1961. április — 7 l.

Csók István
festő

M.D.K.

Népszínhár utca", „Tél a tavaszban",
"a Lüzü-ciklus, „Kilátás a rózsak
közül", a „Tánccsnő", a „Chrisanthé-
mek", a „Mulató-társaság", „Honni
soit qui mal y pense", „Keresztapa
reggelije", fésfi archépée, balatoni tájképei.

Farkas Zoltán: Csók István búcsúrtatója.
Művészet, 1961 aprilis. – 6 lap.

MDK

Csók István, festő

Ápr. 12-én a Nemzeti Galéria tárlatvezetésen ismertetik Csók István művészetét.

—: A hét négy kulturális programjából 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 11

Csók István

1919-ben a közoktatásügyi népbiztos által kinevezett új képzőművészeti főiskolai tanárok egyike.

A két világháború között a Lyka által meghivott kiváló főiskolai tanárok egyike.

Ónody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola
Budapest, 1971. 11.sz. 35-37. l.

Csak István

műve szerepelt a mügyűjtők

szegedi kiállításán

Népszava 1971 augusztus 3

2. old

Csók István

Szabad Művészet

1952. 4. 7. 193. l.

A M. képzőmův. és Sparmův. tiltakozó nag-gyűlése

(a koreai baktériu háború ellen, cs. elnökölt)

Staud Géza

Az orientalizmus a magyar romantikában.

Budapest, 1931. 8-r, 163 l.

I. 2. p. h.

1.—P

Csók István

és Glatz Oszkár festőtársa volt a budapesti főiskolán Ladislav Cemicky szlovák festő, akinek művei szeptember az ötödik szlovák művészek kiállításán a Csehszlovák Kulturális Intézet termében Budapesten.

Szlovák festőművészek kiállítása. (F.L.)

Magyar Hírlap, 1969. május 10. 9. l.

Csók István

műve is van a székesfehérvári Ybl-Múzeum gyűjteményében.

Felavatták a székesfehérvári Ybl-Múzeumot.

Magyar Hírlap, 1969. május 19. 6. l.

Csók István

fiatal korában nem lett a Munkácsy Mihály által 1883-ban alapított öntöndíj nyertese.

Perneczky Géza: Munkácsy, Budapest, 1970. 841

391

Csók István

Áldozó tórseffel foglalkozott

– emlékve

Nápszava 1971 május 6

6. old.

Csóz István festőművész

10 éve halt meg

Népszava 1971 január 31
10. old.

Csók István

Thamár, olaj

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954. Jul. 1 l.

Csók István

Szabad Művészet. 1948. 125 l.
/A londoni magyar kiállitásról/

Csók István

Támár, olaj

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 7 l.

Csók István

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre, olaj

Züzü a kakassal, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 10 1.

Csók István
Interieur, olaj
Balatoni táj, olaj
Naplemente, olaj
Napsugarak, olaj
Balatoni táj, olaj
Ködös reggel a Balatonon, olaj
Akarattyai part, olaj
Hullámok a Balatonon, olaj
Árverési csarnok. 1939. 12 1.

ég régebbi temploma 1648-ig állt a pa

iskola volt. A mostani helyén már

mplom. A mai templom először kereszt-

e Batthyányi 1789-ben, a régebbi szó-

pedig ő maga, mint a templom kegyura

templomot kereszthajóval. A Batthyányi

34-ben épült át a régiből.

zsébetnek, Szt. István királynak és

e.

n áll a község északi oldalán. Egyhajós,

at előtti magas toronnyal, kosáriv

bazat, fent kettős klasszicista ~~záló~~ pár-

gas. ~~ellentétben a templom belső térha-~~

s négyszögletes karcsu torony, oldalain

jezettel, kettős átmenő párkánnyal.

Csók István. MDK

Csók emlékezései a "Krisztus és a bünös asszony"/a tárgymutató szerint "Bünös asszony"/ c. képének kiállitására a Mücsarnokban.

A kép nem tett szert a Mücsarnok maradi mütárosának, s Kernstok Károlynak sem, akit Csók az utána következő nemzedék legtehetségesebb tagjának tartott. Végül Csók összesen hatodalta ezt a képét is.

Farkas Zoltán: Csók István.Bp.1957.19-2o.l.

Csók István MDK

A "Bünös asszony" kudarca után Csók felindulásában Párizsba utazott. Ő, aki nemrégen óvni akarta a magyar festőfiatalokat a külföld hatásától, most elhatározta magát, hogy Párizsba költözik. Hazament Budapestre megházasodni, s három hónap mulva Párizsba vitte feleségét. Hét éven át Párizs állandó lakóhelye volt, csak nyaranta látogatott néha haza Magyarországra.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 2o. l.

Csók István MDK

A népi élet mozzanatainak megörökitésére vonatkozó tervét a kultuszminisztérium elutasitotta, s ebben alighanem jókora része volt K. Lippich Eleknek, aki nem szerette a népies realizmust, hanem a gödöllőiek "eszményibb" alkotásmódját támogatta. Csókot bántotta kudarca, s az is, hogy a Műcsarnok tavaszi tárlatára beküldött "bűnös asszony" cimü festménye nem aratott sikert.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 19. l.

Csók István.

Az 1902-ben festett "Öcsényi keresztelő"
tartalmi és formai elemzése.
Az 1903-ban aláirt, "Tehővájó cigányok" elemzése
. A kép kiharsógó fehérei Munkácsy Mihályt
juttattják eszünkbe.
Idézet Csók emlékezéseiből, amelyben elmondja
a "Magyar kenyér"ciklusra és a z uj, népies
magyar stilus megteremtésére vonatkozó tervét.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 19.l.

Csók István. MDK

"Krisztus és Vénusz" c. képének reprodukciója a 17-ik oldalon.

Csók 1898-ban is volt Nagybányán, de nem festett. Ebben az évben a Mücsarnokban egy nagyméretü aktot állitott ki, melyet Szeged városa vett meg. Nagybánya hatását nem mutatja sem ez a kép, sem a "Szabadits meg minket a gonosztól"cimü nagyméretü kompozició, melyet 1899 telén festett, s a Mücsarnokban a nagybányaiaknak juttatott teremben állitottak ki.

Farkas Zoltán:Csók István.Bp.1957.17.1.

MDK

Csók István

Poglayen-Neuwall,Stefan: Ungarische Kunst.
Die Welt-Kunst, 1937. márc. 21.

MDK

Csók István

Ybl, Ervin: Ungarische Maler in der Schweiz.
Das Werk. Zürich, 1944. jun. sz.

Csók István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Lyka Károly: Vasrary János
Élet és Tudomány, 1960. július 24 - 30 szám

M.D.K.

Csók István
festő

Balaton képeiről.

Lyka Károly.: Id. Markó Károly. 78 kép
Élet és Tudomány, 1960. jún. 17. - 3oldal.

Bók István
festő

M.D.K.

Méltatás

Lyka Károly: Réti István, 880 lap.
Élet és Tudomány, 1959. július 5. – 28 oldal

Csók István
festő

M.D.K.

Méltatás

Artner Tivadar: Derkovits Gyula műve 943b.
Élet és Tudomány, 1959. jul. 19 – 30 szám

Csók István
festő

M.D.K.

A Julian akadémián került össze
Ferenczy Károllyal – Münchenben
újra találkoztak évek múlva.

Nyka Károly: Ferenczy Károly
élete és tudománya, 1959. dec. 27.

MDK

Csók István

Munkácsy-céh közgyülése. Képzőművészet, 1930. 3o.sz.

MDK

Csók István

Asztalos S: Megjegyzések a képzőműv.vitához.
Magy.Nemz. 1952. máj. 25. 5 l.

Csók István

Magyar Nemzet 1958. márc. 25.

XIV. évf. 71. h.

A vasárnapi rádióműsor egyik kedves meglepetése a 93 éves Csók Istvánnak, képzőművészetünk kiváló nesztorának szereplése volt. Ezúttal nem képekről — a muzsikához fűződő élményeiről kérdezte meg a mestert a rádió riportere és Csók István 60—70 évvel ezelőtti operaelőadásokról, hangversenyekről, s 80—85 esztendő előtt hallott népdalokról beszélt meghatóan, bájos énekléssel kísérve szavait. Nagy örömünk tellett a friss szellemű Csók mester finom és derűs emlékezéseiben.

MDK

Csók István, festö

Jó reggelt. Of.

Szent György-Céh,M.Am.és Gyüjt.Egy. Második mütárgy árverésének Katal. Szüry Dénes hagyat.-Divald Kornél gyüjt. a Szt.Gy.C. számára. 1910.jun.17-18.

Katal.5.1.

Csók István festő M.D.K.

Arcképét 1894-ben festette meg Ferenczy Károly

Genthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 29.

Csók István festő M.D.K.

Szénagyüjtő /18906

Szt cselekedjétek

Árvák /1892/

Genthon István :Ferenczy Károly . Bp. .1963. 14.1.

Csók István festő M.D.K.

Münchenben együtt jár a Café Luitpoldba Ferenczy Károllyal.

Genthon István: Ferenczy Károly p. 1963. 24.1.

Csók István festő M.D.K.

1887-ben münchenben ismerkedik meg Ferenczy Károly-lya. Két évvel előbb /1885/ már megfestette első főm művét a Kukoricahátást.
Párizsban ismét találkozik Ferenczyvel.
Itt festette a Krumplitisztógatók-at

Genthon István :Ferenczy Károly Bp. 1963. 9.10.1.

mdk

Csók István

reprodukciók

(b. e.) Csontvary, Cezanne, Szonyi 80 féle reprodukció
Népszava, 1963 okt 18.

8l.

2

Csok István

Kár hogy a kiállításon nem volt látható a IV. G. ábrázó kiállításáról több Csok festmény így pl. a „Szénagyűjtők" (Párizs Bastien Lepage hatás) „Keresztapa reggelje" c. „Amalfi" c.

Menyhárt József Képző m. kiállítások Debrecenben Csok Semlék-kiállítás.
Alföld, 1963. 12. sz 75-76. L.

2)

melk

1

Csók István

Emlékkiállítás Déri Múzeumban. Templomban e. Teknővajó eszányok e. Reggeliző asztal e. Szuzsánna e. Lüzü beteg e mivé 1951-ben készült Habvin és Béke e. harmas tagozatu festmény utolsó alkotása.

Menyhárt József. Kejszőm. kiáll.-ok Debrecenben Csók. Emlékkiállítás

Alföld 1963 12. sz 75-76. l.

Berlin Nahrow

Csók István, festő

MDk

Három képe került a Darázs-i idejéből — aukcióra.

B. J.: Művészeti aukció

6. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. máj. 15.

Csók István, festő MDK

Műtermében ábrázolja Czeizing Lajos fotoalbuma.

A. T.: Művészi album — művészek ről 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 5.

M. D. K.

Csók István
festő

Az 1896-os világkiállításon Szinyei
Majálisát nagy tisztelettel illette

Patachy Dénes: Szinyei Merse Pál
művészete, 1963. október - 6-án

Csók István festő

MDK

Czeizing L. és D. Fehér Zsuzsa
Művészek c. könyvében szerepel.

D. Fehér Zsuzsa: Kis képeskönyv nagy
művészekről 16-17.

A KÖNYV, Bp. 1963: július III./7.

Csók István, festő MDK

Magnetofonszalagon őrzi a MDK Csók István hangját.

– d – : Csók István ...

... hangja 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 23.

Csók István

Tájkép

Tavaszi Tárlat
Népszava, 1952 maj 15.

MDK.

Csók István

Művei a Nemzeti Galériában

Kisalföld 1965 május 9.lap -

MDK.

Csók István

Müvei szerepelnek a Századforduló müvészete c. kiállitáson.

Népszabadság 1965 juni.3.lap -

MDK

Csók István, festőm.

Rákosi Mátyás elvtárs, a Magy.Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének első titkára, a múlt héten megtekintette a Műcsarnokban Csók István Kossuth-díjas kiváló művész jubileumi kiállitását.

Fénykép: Rákosi elvtárs Csók Istvánnal a kiállitáson.

Műcs.- Csók István jubileumi kiállitása.
? 1955. jun.

MDK

Csók István, festőm.

Csendélet. Repr. ?

Ujság? Évsz.?

Alig van a festészetnek müfaja, melyet ne müvelt volna. Ő lett az a művészünk, aki itthon és a külföldi művészet központjaiban a legtöbb aranyérmet kapta.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves. Élet és Tudomány. 1955. szept. 7

2./ Dutka M.)

MDK

Csók István, festőm.

Ö mindenktöl tanult. JulesBastien-lepage népi életkép peinek naturalizmusa szabaditotta fel ,mint egyik nagy kortársa a finnek legkiválóbb festöje: Gallen Kallela -Axeli mondotta: A legszörnyübb nyügtöl, az akadémiától."

"Árvák"és"Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre" talán sohase születik meg B stein -Lepage tidztult eszmevilágának hatása nélkül.

Dutka Mária: A kilencven éves Csók István.
Magyar Nemzet. 1955.febr. 13.

A M Nemz Festészet

Vialakulása Mall

1949 febr-mére (N Szal)

Keresztapám

Müterembe

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

290 /1924 szám

Érk.: 1924 év október hó 28. n.

Csók István

MNDSz. Dolgozó nő és anya kiáll (Ernst Muz)
1948. dec.

Sokác udvar, of.

M. D. K

CSÓK István festő

, szül. 1865. Sáregres

Édesapja molnár volt (mint Rembrandt-nak) Sáregresen (Sarséti akár Mészály)

„Krumplitisztogatók"

„Szénagyűjtők"

Szülei később Cecére költöztek, itt a Cecei házban van egy fiatalkori falképe

Körmyei Elek: Látogatás Csók István szülőfalujában...

Magyar Nemzet 1960 (XVI) 254. sz. 5. l.
okt. 26

MDK

Csók István [festőművész]

részt vett a Szegedi Képzőművészeti Egyesület 1900. szeptember 17-én megnyílt reprezentatív tárlatán.

Szelesi Zoltán: Zichy Mihály és Szeged.

Tiszatáj, Szeged, 1956. ápr. X. évf. 2. sz. 122. l.

M.D.K.

Csók István
festő.

Cserepes István 1925-ben jelentkezett
tanulmányi segélyért.

M. Abonyi Arany: Emlékezés Cserepes Istvánra – 7 l.
Művészet, 1960. szeptember.

M. D. K.

Csók István festő

Művei a tihanyi kiállitáson

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 156. sz. 4. b.

Tamás István: A Tihanyi Múzeum új kiállitása

Csók István, festö

A kiállitási bizottság tagja.

A kiállitá juryjének rendes tagja.

MIKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. K.áll.
MP.1937.ápr.29.-jun.3o. Kat. 22.l.

Csék István

MDK

sz. 1865. kétszeres Kossuth dijas. A Magyar Népköztársaság kiváló müvésze.

Mednyánszky naplójában /1911 dec 24/ diczéri az 1911. Jubiláris kiállitásban látott képeit.

104.o.
vö. 169. o. jegyz.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.
/Szerk. Dr. Brestyánszky Ilona./

MDK

Csók István, sz. 1865.

Női arcképtanulmány, festm.

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.
7 l.

Csók Istvánt
festő

M.D.K.

Mértatás

Solymár József: Atkári képek
Művészet, 1960. Október - 13 lap.

Mistletoe

Csók István
festő

M.D.K.

Báthory Erzsébetnek fejtanulmánya.

Telepy katalóg: A debreceni Déri Múzeum leltára
Művészet, 1960. október - 20 lap.

Csák István

neve említve

Könyvespolc: Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. sz-ban

Pestmegyei Hírlap 1971 január 13
4. old.

Csók István

Bibliográfia: Nyugdíjaztók Csók István és Vaszary János t. Pesti Napló, 1932. 215 p. 5 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

1081

Csák István

tanítványa: Borbereki Kováts Zoltán (Nagy Zoltán) Szépművészet, 1942. 4 sz. 85-87 l.

Fiola Pál: Vasary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

1111

Csók István

lakóházának védelmét sürgeti.

Csorba Rózsa: A műemlékek társadalmi védelme.

Műemlékvédelem, 1970. 3.sz. 144-145.l.

Csók István

több

képe szerepel Lucs Ferenc szegedi főmérnök gyüjteményében

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi műgyüjtéd útja. - Művtört.Ért.1971.1.sz.23-3o.l.
29. 1.

Csók István

képei szerepelnek Talpai Emil szegedi ügyvéd gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi mügyüjtés útja. - Müvtört.Ért. 1971.1.sz.23-30. l.

29. h.

Csók István

művészete egyelőre nincs képviselve Völgyessy Ferenc gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi mügyüjtés útja. - Művtört.Ért. 1971.1.sz.23-3o.l.

25. l.

Gál István

neve emlékére

a "Magyar a velencei Biennálén"

Magyar Nemzet 1971 január 31

11. old.

Csók István

műve szerepel a miskolci

Képtárban - említve

Északmagyarország 1970 május 4

4. old.

Csók István, festő

- képei megérkeztek a berni Kunstmuseumból Ybl Ervin hagyatékaként.

Nádor Tamás: Ybl Ervin végakarata
Magyar Ifjúság, 1970. III. 6. 13. l.

Csók István, festő

– képei Ybl Ervin hagyatékából
a székesfehérvári István Király
Múzeumban.

Nádor Tamás: Ybl Ervin végakarata
Magyar Hírlap, 1970. III. 6. 13. l.

Csók István

festő

Keresztpapa reggelije, 1932

Repr.

Magyar műv. tört. 9. 26.4.

Kiprómüv. Mad. 1971.

Csók István
festő

1865 - 1961

Magyar műv. tört. 9. 27.
Képrőmű Kiad. 1971.

Csóle István
testő

1934-ben nevezelte Velencei Biennálén.

Pataky: Farkas István 13.
Corvina 1970.

Bók István

festő

~a Főiskolán Korniss Dezső tanára volt.

~~Magyar műv. Tösl~~

Körner: Korniss D. 6.

~~the~~ Képzőmű v. Alap 1971.

Bók István
festő

Reggelizőasztal, 1913
Repr.

Magyar műv. tört. 8. 28.4.
Képrőműv. kiad. 1971.

Csók István
festő

(1865–1961)

Magyar művészet. 8. 31.
Képzőművészeti Kiadó. 1971.

224

Csók István

"Báthory Erzsébet Csejthe várában" c. festményét bemutatja a lap, melyről a Képzőművészet c. rovat közöl magyarázatot.
Repr.

Otthon ,Bp. 1895. október hó. 1. sz.
33, 89. lap

Csák István.

Bemutatták a jövő évi művészeti naptárakat. Egy naptárat a Magyar Nemzeti Galéria adott ki, melyben a művész alkotása is szerepel.

Esti Hírlap, 1941. nov. 19.

CSÓK ISTVÁN, festő

Borsos Miklós éremművész művészkortársairól emlékérmeket készitett. 1951-ben Csók Istvánról is. 45.old.

SOÓS GYULA: Az utóbbi évtized magyar éremművészete /1945-1955/ 44.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII, évf. 1957-1958. Akad. Kiadó. Bpest. 1958.

Csöl István

5 éve halt meg.

A festő végszava c. cikk a 14. oldalon

Tulőr 1966 február 8

Csőr István

emlékkiállítása nyílt

a Nemzeti Galériában

Tüzér 1965 október 20

23. old.

Csók István

Ripp-Rónai minden méltánylás nélkül írt róla.

Genthon István: Ripp-Rónai kiadatlan levelei; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 145. l.

Csák István.

1919-ben a Közoktatásügyi Népbiztos által kinevezték tanárrá a Főiskolán.
Lyka Károly meghívta a Főiskolára a művészt.

Ónody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola.

Budapest, 1971. nov.

Csóka István.

A BÁV karácsonyi képaukciójáu
négy képért 179 ezer Ft-t kellt
el.

Népújság, Eger, 1994. nov. 16.

Gák István

Az akt-naptárból: „Hanni sait qui mal y pense" című" alajfestménye (1925)

(repr.)

(gy): Időtálló naptárak.

Nők Lapja, Budapest, 1971. dec. 25.

M.D.K.

Csoháry Kalmán
grafikus

Illusztrációi állítja ki.

Magyar Nemzet, 1959. nov. 3.
Hajdú Béla: Moraikkepzer V. miskolci országos. 41

Gohárny Kálmán, grafikus

NDK

Nagyon dekoratív ballada-illusztrációkkal szerepel a tárlaton.

Herczeg Ferenc: A VII. Nagy Képzőművészeti Kiállítás

Népszabadság, 1959. aug. 19. 7.1

M.D.K

Csók István

festő

Cece községbe is ellátogatott a 92 éves
művész 1956 tavaszán. Itt megtekin-
tette szülei házát amelynek veranda-
jára ma is látható ifjukori falfest-
ménye

Könnyei [illegible] Csók István [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Fejér [illegible] [illegible] 1969. [illegible] 5

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y

Csók István

festő-

Még 1954-ben utcát nevezték el a
művészről. 1955-ben Csók Istvánról
kapta nevét az István Király Múzeum
képtára.

Könyvei Ecz: Csók István [illegible] [illegible]
[illegible] Cecilia Cecíg
Tejes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y.

Csók István
festő

1962. tavaszán megnyílt Cecén
a Csók István emlékmúzeum.
Itt van elhelyezve a művész
szülőfve festett két archip is.

Környei Eur: Csók István tulipános ládajánot
ulja Cecétől Cecéig
Tejér Megyei Hirlap 1969 okt 5.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y

Csók István
festő

A cecei Csók István emlékmuzeum-
ban van Csók István Cecéről elvitt
tulipános ládája, Ez a láda végig
kísérte a művészt párvási útján at
vissza hova. Ez a láda jelentette
számára sokáig a szülőföldet.

Környei Elek: Csók István tulipános ládájanak
útja Cecétől Cecéig
Fejér megyei Hirlap 1969 szt. 5

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Csók István festőművész

A XIX. és XX. század magyar festők elnevezésű bélyegsorozatot és egy festményblokkot adtak ki.
A 2.50 Ft-os bélyeg a művész „Honny soit qui mal y pense" c. művét eredeti színeiben ábrázolja. (emlétve és repr.)

Magyar Hírek, 1974. okt. 26.

M.D.K

Csók István

festő

A sarégresi református templom falait az „Úrvacsoraosztáshoz" festett képe ábrázolja.

Kőrnyei Eur: Csók István tulipános kódájánál ulja Csitől Csiig

Fejér megyei Hírlap 1969 okt 5

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.Y

Csók István

festő

1956 tavaszán járt a 92 éves
művész utoljára Sáregresen,
ahol megtekintette a falut és
részt vett a „Csók István" művelő
dési otthon felavatásán

Környei Ezer: Csók István [illegible] [illegible]
ulja Antal Anig
Fejér megyei Hirlap 1956 okt 5

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Gór István
festő-

1888-ban otthon Sáregresen festette
a „Krumplitisztogatók"-jat, amit
magával vitt Párizsba a „Szina-
gyjytők" szinvárlatával együtt.

Dönyei Elvi: Gór István tulipános ládajanos
útja Acitől Acíig
Fejér megyei Hirlap 1969 okt. 5

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Csók István

magyaros motívumokkal borított.
képe: Tulipános láda (1910)

Pernyczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe
Bp. 1969.

18.0.

CSÓK ISTVÁN

Sokác lány

Vízfestmény 55x45

Dolce for niente

O. fa 3[illegible]x3[illegible]

30. Minéreti Képanikció

1973.

Csók István

Sokác menyecskéje magasabb daloldási árat érdemelt volna.

Engel Károly: Aukciókritika; „Műgyűjtő", 1973/4. sz. 56. l.

Gál István

„Sokác lány" Olaj, vászon,
41,5 x 30,5 Jelzése lent balra: Gál I.
Várható ár: 8000 ft

BÁV 38. Képaukció Budapest 1975 december

Csók István (1865 - 1961)

„Öcsényi menyecske" Olaj, fa

30 x 23 telepe fent balra: Csok Pisti

Kikiáltási ár: 12000 ft

BÁV 36, Lópaukció Budapest 1975 december

Csók István
festő

M.D.K

Cecén, a művész szülei hárában lát-
ható falfestményen fiatalkori önportréját
láthatjuk és édesapja arcképét.

Környei Elek: Csók István tulipános ládájának
étja Cecitől Leipzig
Fejér Lengyel Hirlap 1909. okt. 5

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Csók István festőművész

Aug. 27.-én forgalomba kerül a XIX. és XX. századi magyar festők műveit bemutató különböző ámletekből álló ~~cím~~ bélyegsorozat és a 10.-Ft-os blokk.

Délmagyarország (Szeged), 1974. aug. 9.

Csák István festőművész

Székesfehérvár Mária-völgyében lévő Bory-vár műgyűjteményében a művész festményét is láthatjuk.

Ts. G.: Elhunyt az utolsó magyar várúrnő.
Magyar Hírlap, 1974. jún. 25.

Csók István

Háború és béke, részlet (repr.)

Séta a II magyar képzőművészeti kiállításon
Nők Lapja, Budapest 1951. nov. 7.

Csók István

Háboru és béke /triptichon/, olaj

II. Magyar képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

6 l.

M.D.K

Csók István
festő

Méltatás.

Szász Imre: A sümegi vár alatt
Élet és Irodalom, 1965. szept 11-8 lap.

MDK.

Csók István

Cimszavat kapott a Müvészeti Lexikonban

Somogymegyei Néplap 1965 juni.12.lap-

CSÓK ISTVÁN

Várady J * Dunántúl ref templ I

DIÓSGYŐR,
2000

171.o.

sokkal és ajándékozással.
(B. E.)

FERENCZY Noémi
gobelinművész
(Szentendre, 1890. jún. 18.–
Bp. 1957. dec. 20.)
Ferenczy Károly leánya, Ferenczy Béni ikertestvére. Apja révén többször megfordult Nagybányán, a kárpitszövést azonban Párizsban tanulta (1911) a Manufacture des Gobelins egyik mesterétől. 1951-ig, haláláig a MIF-en tanított. 1948-ban Kossuth-díjat kapott.
A hazai kárpitművészet egyik megújítója. A korabeli gyakorlattal ellentétben kartonjait maga készíti és gobelinjeit is maga szövi. Az ún. haute-lisse (függőleges vetülékfonalas) technikát alkalmazta. Elszakadt az akkoriban jellegzetes kárpit típustól, mely az illuzionisztikus festményhez állt közel. Erősen törekedett a dekorativitásra, a síkszerűségre. A figura, a természet és az ornamentika azonos hangsúlyt kap gobelinjein.
Ek: 1920: Kolozsvár; 1930: Kunstgewerbem., Drezda; 1931: Ernst M.; Fränkel Szalon, Bp.; 1956: Nemzeti Szalon, Bp.; 1965: ~ *emlékkiállítása*, IKM, Szfvár; **Vcsk:** 1916: *Ferenczy Károly és gyermekei*, Ernst M.; 1921: *A nagybányai művésztelep 25 éve*, Nagybánya; 1927: *Európai Iparművészet*, Lipcse; 1928: *Magyar Művészeti Kiállítás*, Róma; 1934: Velencei B.; 1937:

MDK

Csók István

"Tulipánoslada" olajf.
"Hömpölygő köd" "

A Nemzeti Parasztpart kiáll.Bpest.1945.
Jun.24. - Jul.8. Kat.

MDK.

Csók István

Thamár, olajf.
Báthory Erzsébet, olajf.
Züzü, a gyermek kocsiban, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa.193?.Jan.Nemzeti Szalon.

M.D.K.

Csók István, festő

A nagybányai iskolához tartozott. Párisba ment. Az ecset technika virtuóza. Nem impresszionista. 520.o.

Kampis Antal: Képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Bpest. Minerva. 1960

M.D.K.

Csók István, festő

Büzü beteg. Magántulajdon. Fekete repr. 519.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Csók

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.III.24.

Csók István

Háború és béke, 1951, olf.

Nicsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Csók István, festő

Majáli c. képe a legmagasabb

Kihiáltási áron indult, 15000 ft-n.

Ugyanennyiért kelt el.

d.k.: Győrött a Vörösbajú nő 6

ESTI HIRLAP Bp. 1966. dec. 7.

Csók István, festő

MDK

Az Uffizi önarchén-kollekciójában
Csók István-mű is lelhető.

— : Uffizi

6

ESTI HIRLAP, Bp, 1966 nov. 15.

Csók István, festő

Szerepel az aukción.

d.k.: Győrött a Vöröshajú nő 6

ESTI HIRLAP B n. 1966 dec. 7.

MDK

Csók István

Több művét Ybl Ervin a székesfehérvári múzeumnak hagyományozta

Négmova 1965 aug. 24

Ujak István

Emlékkiállítása nyílik a Nemzeti Galériában születése 100. évfordulója alkalmából

Nógrád 1965 okt. 2.

M.D.K.

Csók István, festő

a firenzei Uffizi képtár részére készült önarcképe található az Ernst múzeumban a Zrínyi kiállítással egyidejűleg.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 364. old.

/a cikk megj.: „Vasárnap", 1912. szept. 15.

Csór István

1930-ban tagdíj hátralék
címén kizárása kincsesnorból.

Élet Artur mellett ~~[illegible]~~
tanuskodott, az elem a indított
perben, amikor E. A. felháboro-
dott cikkben támadta a kép-
rőm. Társulatot.

Farkas Zoltán, Élet Artur emlékezete,
rodolomtört. Közlemények, Bp. 1956 337 l.

Csók István

„A delétől a nagyfrakuló mozgi-
ciod. és Zeitr. kapcsolatékra"
c. cikkel megemlíti, hogy
Párisban Ady barátai körében
tartott.

Vodalomtörténeti közlemé-
nyi, 1963, 51 l. Nemeth Lajos
c.

Csók

Egy mivel szerepel a BÁV

anksiójás

Négnaïva 1965 okt. 10

Csók István

Emlékkiállítása nyílt a Nemzeti Galériában. 154 festményéből és 12 grafikájából

A művén plesége (olajfestmény, szerző)

Népszava 1965 okt 3

Csók

„Cseléd szerzőnél" c. képe
nezepel a BÁV anknótján
(emlitve)

Négyszava 1965 nov. 30

Csók István MDK

Öcsényi keresztelő, 19o2.

Vázlat a Nirvánához, 19o2.

Vázlat a Vámpirokhoz, 19o2.

Teknővájó cigányok, 19o3.

Mücsarnok 1955 Csók István Kiállitás

Csók István

MDK

Vizhordó lányok, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Csók

festőművész

A Magyar Művészet c.folyóirat Ybl Ervin jelentését közli Csókról.-

Nemzeti Ujság
1935.III.10.

Csók István

festőművész

A Szinye Merse Társaság a Fészek Klubban ünnepi lakomát rendezett. Csók István elnököt hetvenedik születésnapja alkalmából Lyka Károly üdvözli.

Nemzeti Ujság
1935. II. 2.

MDÜ

Csók István (festő)

1922-ben közös kiállítása volt Blattner Gézával és Rudnay Gyulával

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96. l

M.D.K.

Csók István

festő

Hábori és Béke" festménye, az „Áldozat" cimü rajza, „Krumplitisztogatók", „Úrvacsora", „Szénagyjtők", az „Ánák" „Báthory Erzsébet", „Vámpirok", „Nirvana" „Bozorkánytánc" cimü művei.

Farkasholtán: Csók István búcsúztatója.
Művészet, 1961 április – 5 lap.

Csók István
festő

M.D.K

Teknővájó cigányok
Keresztapa reggelije
Amalfi
Honni soi qui mal y pense

} repro.

Farkas Loltán: Csók István búcsúztatója.
Művészet, 1961. április – 4 lap

Csók István

l.

Ernst Muzeum aukcioi
47 I. rés

1642. SOKSZÖGŰ ASZTAL, diófa, szalagos berakással, lapjában üveg alatt nagy (olasz) rézmetszet. Louis XVI.-stilus. 200.—

1643. IRÓASZTAL, diófa, szalagos berakással, bronzveretekkel. Olasz, XVIII. sz. 150.—

1644. HÁROMAJTÓS KÖNYVSZEKRÉNY, diófa, szalagos berakással. Későbarok-stilus. 200.—

1645. BUTORKÉSZLET, diófa, asztal, két karosszék és egy kanapé. Neobarok. 200.—

1646. ALACSONY KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, diófa, berakott rozettás diszitéssel. Magyar, Louis XVI. 500.—

1647. ALACSONY IRÓSZEKRÉNY, diófa, bronzverettel, henger-elzáróval. Magyar, Louis XVI. 400.—

1648. EBÉDLŐBUTOR, mahagónifa: kredenc, tálaló, kihuzóasztal és nyolc szék. XIX. sz. 600.—

1649. NAGY IRÓASZTAL, mahagónifa. XIX. sz. v. 200.—

1650. HÁROMAJTÓS SZALONSZEKRÉNY, Boule-modoru berakással, bronzveretekkel és szürke márványlappal. Francia, Louis Philippe. —.—

1651. KÉT KESKENY SZALONSZEKRÉNY, Boule-modoru bronzhermákkal, fekete márványlappal. Francia, Louis Philippe. —.—

1652. SZALONASZTAL, Boule-modoru berakással, bronzveretekkel, köszörült üvegfedőlappal. Francia, Louis Philippe. —.—

M.D.K

Csók István

festő

Hábori és Bebe" című műveről
"– Méltatás – Meghalt Csók
István.

Csók István. – 3 l.
Élet és Irodalom, 1961. február 3.

dr. D. K.

Csók István festő

Temetése 1961. febr. 8-án a Kerepesi úti temetőben

Magyar Nemzet 1961. febr. 4. 6. l.

Csók István, festő

MDG

A Kerepesi úti temetőben 1961. febr. 8-án temették Csók István Kétszeres Kossuth-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság Kiváló művészét.

Megjelentek a temetésen: Kállai Gyula, a Minisztertanács elnökhelyettese, az MSZMP Pol. Biz. tagja, Benke Valéria, művelődésügyi miniszter, Orbán László, az MSZMP K.B. tagja

Domanovszky Endre, festőművész búcsúztatta az elhúnyt mestert. Bence Gyula főtitkár, a Magy. Képzőművészek Szövetsége nevében búcsúztatta, Balogh András festőművész a Csók I. Alkotóközösség tagjainak, Molnár Lajos sáregresi ish. igazgató pedig a szülőföld Csókának utolsó üdvözletét hozta.

–: Nagy részvéttel temették el Csók Istvánt

7. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 9.

Csók István, festő

1961. február 8-án, szerdán délután 2 órakor (14 h) temetik a Kerepesi temetőben, a főváros által adományozott díszsírhelyen.

—:Hír szerdán temetik Csók Istvánt

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 4.

10.(

CSÓK István festőm.

„A Magyar Népköztársaság Érdemrendje"
(kitüntetés)

Katkó J.: Csók I. és a külváros (riport)
(MTI): kitüntetés
Népszava, 1955 febr. 13, 83 évf. 37 n. 4 l.
" " " 15 " 38 " 4 l

CSÓK István

N.N: Csók István ról....

Művelt Nép, 1955, 11. évf. 14. h. április 3 12 old

Csók István festőm.

(foto)

NN: Megnyílt Csók I. kiállítása (Mucsano?)

Nepszava 1955 jan. 19, 83 évf. 143 a.

5 l.

CSÓK István

Komuth-díjas kiváló művén
(Képzőm. szöv. közgyűlése)

NN: A magyar képzőművészek és iparművészek...

Szodalmi Lipsáj 1955 II ért. 23 n. jun. 4. 4 l.

CSÓK István

Kossuth-díjas híválé művén

NN: A magyar képzőm. és Iparm. tröv. II. közgyűlése

Irodalmi Ujság 1955 4 ért. 24 n. jun. 11. 1 l.

CSÓK István

cikk a Szovjetszkaja kultúrában Csók I-ról

Szodalmi Ujság 1955 II ért. 12. n. márc. 19,10 e.

CSÓK István

Tamár
Zürü
Wlassics T.
Kerentapa regjelje
Báthory E.

Lengyel Géza: A 90 éves Csók István-mál

Modalmi Ujság, 1955 II ért. 7 n. febr. 12, 8 l.

CSÓK István

Boldizsár Iván: Csók I. mesél ... (a rádióban)

Irodalmi Ujság 1955 II ért. 8 n. febr. 19, 6 l.

CSÓK István

Szénagyűjtők, olajt. 1891
Csók I-né " 1905
Zűrű érkokó " 1912
(repr.)

Benczé László: Csók István ról

Modalmi Újság 1955 II. ért. 26 n. jun. 25, 5 l.

Csók István

Szinü betyg

(-el): Kiállítás Csó). tisztelettére. (91 éves, — Csók Gal-van.)

Szodalmi Kiság 1956 VII évf. 15 n. ápr. 14. 1 l.

CSÓK István

Morgithid

L G: Mai magyar pörömünvészet kiáll. (Károlyi palota)

Irodalmi Újság 1956 III évf. 9 n. márc. 3. 8 l.

Csók István

1956 II. 13 án. lem 91 éves

NN: Csók István

Szodalmi Ujság 1956. III. évf. 6 n. febr. 11. 8 l

CSÓK István festőm.

Gách M.: Születésnapi beszélgetés a 91 éves Csók I.-al

Irodalmi Lapok 1956 VII évf. 7 sz. febr. 18. 8 l.

MDK

Csók István

Romhányi Gyula: A Balaton tájfestészetünkben.
Szépművészet 1941. 7.sz. 169 l.

MDK

Csók István

loo.ooo pengőt fordított művészsegélyezésre a M. Képzm.Orsz. Szövetsége. Pest, 194o. jun. 11. 9 l.

MDK

Csók István portréja

Makrisz Agamemnon müve.

xcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcx.

Kiosztották az 1953. irod. és müv. díjakat. Magyar Nemzet, 1953. ápr. 4.

MDK

Csók István portréja
Makrisz Agamemnon müve, Munkácsy-dij II.fok.

Szabad Nép 1953. ápr. 4.

Csók István
festő

M.D.K.

Ferenczy levelekben szereplő Estebán Csók Istvánnal azonos.

Ferenczy Károly tizennégy levele Genthon István:
M.M.M. Évkönyve 1952, 193 l.

MDK

Csók István festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 345.l. 346.l.

MDK

Csók István festő

Szöveg-archiv anyagából

Dávid Katalin: A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Művért 1957.VI.évf.4.sz.322.l.

M.D.k.

Csók István
festő

Csók Somssich arcképe

Ferenczy Károly tizennégy levele : Genthon István :

M.M.M. Évkönyve 1952, 1951

M. D. K.

CSÓK István festő

Est cselekedjétek az én emlékezetemre 1890

Farkas Munkoszt. 464,

M. D. K.

Csók István festő

Wlassics-portré

Keresztapa reggelije

Gentlem: Ferenczy 348.

M. D. K.

CSÓK ISTVÁN festő

Ferenczy portrét fest a művérvrše

Genthon: Ferenczy 340.

MDK

Csók István
festő

Hollósy Simon leveleiből.

MMM Évkönyve 1957, 180 l.

M. D. K

Csók István festő

Csejthe váróban

Báthory Erzsébet 1895

Aradi Tört. fest. 293. 294, 330, l

MDK

Csók István
festő

Báthory Erzsébet"-je.

Radocsay Dénes: Hollósy Simon leveleiből

MMM Évkönyve 1951, 174 l.

M.D.K

CSÓK István festő

Deskovits Gyuláné: élet kettőben Bp. 1954. 136. l.

Csók István

MDK

a nagybányaiak közt

Vigilia,1955.dec.XIX.évf.12.sz. 664.l.- Dévényi Iván: Réti István könyve a nagybányai művésztelepről.664-667.l.

MDK

Csók István festő

kénagyüjtők

Bényi L.: Az Alföld képben és versben. Békéscsaba, kiállítás. Bp. 1952, 6.

Csók István MDK

Csók István Képtár. (Szfvár Bartók Béla tér 1)
1940ben épült. 1955-ben nyilt meg.

Fitz, Székesfehérvár. 49.o.

MDK

Csók István

(gyermekéveinek egy epizódját
meséli el.)

Meséljé el legkedvesebb tavaszi
emlékét!
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 16. sz. [6. l.]

MDK

Csók István (festő)

96 éves korában meghalt. A Gorkij fasorban volt műterme. Tizennyolc nagy és tizenöt kis aranyérmet kapott. Önarcképe a firenzei Uffiziben van; számos európai és tengerentúli múzeumban vannak alkotásai.

Csók István halálára.
Ország-Világ, Bp. 1961. 6. sz. (8. l.)

0104

Csók István (festő)

(Kallus László Csók Istvánról tavalyi (1960.) születésnapján készült rajza, Csók István aláírásával — repr.)

(Csók István halálára.)

Ország-Világ, Bp. 1961. 6. sz. (8. l.)

MDK

Csók [István festő]

Művei vannak a Nerviben levő modern képtárban.

A genovai Palazetto Posso történelmi falai között.

Ország-Világ Bp. 1960. 52. sz. (15. l.)

M.D.K.

Csók István
festő

Csók István festőművész 96 éves
korában meghalt

—— : Csók István.
Magyar Ifjúság, febr. 4.

Csók István, festő 7 DK

A Műcsarnokból 1931-ben tagdíj hátrarék
címén kizárták

Farkas Zoltán: Elek Artúr emlékezete
269. l

Könyvbarát, bp. 1959. június IX/6.

Csók István

Szerepelt a Fiuggiban megnyílt magyar kiállításon.

NU 1939. VIII. 20.

Csók István

MDK

Az ujjáépitett Ernst muzeumot Pogány Ö.Gábor nyitja meg. Fenti müvész alkotásai is szerepelnek.

Esti Hirlap 298 sz. 1957. dec. 2o 2 old.

M.D.Y

Csók István
festő

Tóth B. László mesten volt.

Kisdéginé Kivimi Iréu: Tóth B. László képeiről
művészet, 1967. február - 47 lap

Csók István MDK

Virágcsendélet, olf.

Játszó gyermek a Balaton parton, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Csók István, festő

Kiérkeztek néhány képével.

Havas Ervin: Képüzéreket ítéltek el Debrecenben

9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 11.

Csók István, festő

MDH

Schaár Erzsébet kénitette el Csók Gorkij-utcai lakóházára az emlék-domborművet.

– : Új szobrok Budapesten 3

ESTI HIRLAP

Bp. 1 Eldo. máj. 3.

Csók István

Alkotása szerepel a magyar művészek londoni kiállitásán.

Est, 934.VI.16.

Csók István, festő

MDH

A fészek klub emeleti termeiben szép Csók-képek láthatók.

Antal Gábor: Szekula

5

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. máj. 21.

M.D.K.

Csók

A müvész alkotása szerepel Balogh államtitkár képgyüjteményében, amelyekről Kóla Margit: "Balogh István államtitkár" cimmel ir felsorolva a gyüjteményben szereplő mestereket.

Szinház, Bp. 1946. ápr 6-12. II. évf. 12. sz. 4-5. lap

M.D.K.

Csók István

"Utazás önmagam körül" cimmel interju a művésszel Kóla Margit tolláből. Az interju keretében a lap több fényképfelvételt készitett a művészről, egyik mütermében munka közben, majd feleségének fényképét is bemutatja a lap Züzü nevü kisleányukkal.
A művész beszél az 19o7-ben rendezett párisi kiállitásáról a Salonban s általában élete munkájáról.

Szinház, Bp. 1946. ápr. 26-május 2. II.évf. 15. sz. 9. lap

.D.K.

M.D.K.

Csók István

Kóla Margit: "Utazás önmagam körül" c. - a
művésszel folytatott - interjujában fénykép-
felvételen bemutatja a Szinyei-Társaság elr
nökségét, amelynek a művész is tagja.

Szin ház, Bp. 1946. ápr. 26. - május 2.
II. évf. 15. sz. 9. lap

M.D.K.

Csók István

A Szinyei Merse Társaság Fényes Adolf emlékezetére tartott felolvasó ülést, amelyen rlszt vett a müvész, s fényképét bemutatja a lap.

Szinház, Bp. 1946. május 16-22. II. évf. 18. sz. 23. lap

Csók István

cf. képe szerepel a festménybélyegsorozat motívumait ábrázoló színes levelezőlapsorozatban, 30,000 példányban

Pestmegyei Hírlap, 1968. márc. 21. 5. o.

M.D.M.

Csók István
festő-

Marcell György tanára volt,
majd 2 és ½ évig tanársegéd-
ként működött.

Eösry Elemér: Marcell György
Művészet, 1969. február - 33 lap

MDK

Csók István, festőm.

a 90 éves Csók I-ről film készül; forgató könyvét Basilides Ábris irja és rendezi a filmet.
Cs.I. szülőhelyéről, Pusztaegresről kiindulva mutatja be a nagy festőművész életét és munkásságát.

A Hiradó- és Dokumentum filmgyár filmet készit Csók Istvánról.
? ? 1955. febr.?

MDK

3. (Dutka Mária)

Csók István, festőm.

"Ha elgondolom, h. molnár fia vagyok mint Rembrandt, betörték az orromat, mint Michelangelo-nak, és öreg koromra realista lettem mint Tizian, felteszem a kérdést, mennyivel többet és jobbat kellett volna alkotnom és mennyivel nagyobbnak kellett volna lennem, mint ami lettem.!" -

Felesége a hőnszeretett hitves fiatalon távozott az élők sorából.

Dutka Mária: A kilencven éves Csók István.
Magyar Nemzet. 1955. febr. 13.

MDK

Csók István, festőm.

A magyar memoár-irodalom egyik gyöngyszeme:Emlékezéseim c.könyvecskéje.
Ujságirók egymásközt azt szokták mondani róla egymás között:"nyomdakészen beszél"
Kéri a 90 éves mestert ajándékozzon meg bennünket feljegyzéseivel és további emlékezéseivel.
S kíván a mesternek egy megfelelő szemüveget a jó egészség mellé, h. fel tudja öltöztetni az ördögrabat célozva a Boszorkánytánc hiányzó részleteire.

Dutka Mária: A kilencvenéves Csók István.
Magyar Nemzet. 1955. febr. 13.

Csók István, festőm.

90-ik születésnapját a Magy.Képzőm. és UIparmüvészek Szövetsége diszvacsora keretében ünnepelte meg a Müvészeti Szövetségek Házában. -Dobi István beszéde végén átadta a Magyar Népköztársaság Érdemrendje kitüntetést. Darvas József népmüv.miniszter beszédében: az élet nagy szeretetében kereste a magyarázatát Cs.I. friss élettel teli magas korának.

Cim: Szeretettel ünnepelték Csók Istvánt 90. születésnapján. /Lehet, h.: Népszabadság,/ 1955.febr.16

MDK

Csók István, festőm.

Kisfaludi Stróbl Zsigmond kétszeres Kossuth-díjas szobrászm a Magy. Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége nevében köszöntötte a Szövetség díszelnökét: Csók Istvánt.

Szeretettel ünnepelték Csók Istvánt 90. születésnapján. - Lehet: Népszabadság?. 1955. febr. 16.

Fénykép

Pallai

Képrőműrészek Szövetsége

Csók István: Háború és béke /középrész/ /II. Magy. Képrőműrészeti Kiáll./

Olajfestmény

Fotó: Petrás I.

Neg. van

Fénykép Palai

Képzőművészek Szövetsége

Csók István: Vihar előtt Balatonaligánál
/IV. Magy. Képz. Kiáll./

Jel. Csók. I.

Olajfestmény

Foló: Petrás S.

Neg. van

Fénykép

Palla

Képőművészek Szövetsége

Csók István: Dunaföldvár /III. Magy. Kép. Kiáll./

Jel.: Csók I. 1947

Olajf.

Felő: Petrás S.

Neg. van

Negativ

Petrás: 535

Kerényiné

Csók István: Tájkép.
olf.

Csók István festő M.D.K.

/ 1865-1961/

Csak rövid ideig volt Nagybánya vendége.

Ezt cselekedjétek....

Mezőm. repr.

Árvák

Thánár.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 729.1

A Kultura Világa Bp. 1963.

. / .

-

Csók István festő M.D.

Báthory Erzsébet.

Tél a tavaszba.

Balatoni vihar

Vihar után.

Tettős villám.

Szivárvány a Balaton fölött

Kampis Antal: A képzőművészetek története 730.l.

A Kultura Vikége Bp. 1963.

./.

Csók István festő M.D.K.

Akaratttyai part

Wlassits-arckép.

Keresztapa reggelije.

Tulipános lány.

Ülő asszony.

Z üzü beteg. repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 730.1

A Kultura Vikége Kp. 1963.

Csók István festő M.D.K.

Az 1920-as évektől a főiskola tanára.

Kampis Antal: a képzőművészetek története

A Kultura Világa Kp. 1963. 732.1

Csók István

3 kép, köztük Pihenő

Az 1904-iki téli tárlat. 8 l.

Csók István
A little girl from Tolna, olaj
Nude in repose, olaj
Balaton landscape, olaj
Amalfi, olaj
Züzü is ill, olaj
Lido, olaj
Nude bathing, olaj

Exhib. London, 1948.

Csók István

Boldizsár I: Tihanyi varázslet

Irodalmi Újság 1955 II ért. 29 n. jul. 16.

5 l.

Csók István

Züzü under the christmas tree, olaj
My godfather at breakfast, repr.olaj
A winter scene in early spring, olaj

Exhib. London, 1948.

Csók István, festő MDK

is ellátogatott a nagybányaiak műcsarnoki tárlataira. -.-
298.o.

művészete nem kevésbbé magyar jellegü, mint a nagybányaiaké, de sokkal elkülönültebb, differenciáltabb utakon jár. -.-
298.o.

Aradi Nóra: A polgári kultura hanyatlásának főbb jelenségeiről a magyar képzőművészetben.
Müv. Ért. 1956. V. évf. ~~2-3~~ 4. sz. 295- 300.o.

MDK.

Csók István.

A Magyar Népköztársaság Érdemrendjével tüntették ki.

Köszöntötték: Visfaludi Stróbl Zsigmond
Bernáth Aurél
Olcsay Vis Zoltán.
Zádor István
Bortnyik Sándor.

A Váci utcai képcsarnok újneve: „Csók István Képszalon".

Művelt nép. 1955. febr. 20. VI. é. 8. sz. 3. l.

MDK.

Csók István.

Petrovics Elek azt mondta Csókról:
„Te vagy az ország virágzó fája!"
„Árvák" 1891. (repr.)
„Cserényben" 1900. (repr.)
„Műterem sarok (1904) (rep.) Keresztapa reggelije (1932) (repr.)

Bernáth Aurél: Levél a kilencvenéves Csók István hoz.

Művelt nép 1955. febr. 13. VI. i. 7. a. 1-2. l.

MDK

Csók István, festöm.

Tolnamegyei Sáregresen a község uj müvelödési otthonát Sáregres szülöttéről Cs.I. Kossuth - dijas festömüvészről nevezték el. Az ünnepségen jelen volt a 92. éves müvész.

Két fényképvelvétel közölve.

"Csók István müvelödési otthon"
? ?

NDK

Csók István, festőm.

Keresztapa reggelije. 1932. Repr. 1125.1.
Arcképein a jellemzés ereje szembetünő.
Báthory Erzsébet . A szadista nö jellemzése
éppoly remek, mint amilyen festöi szempontból
a pöre testek halk és gyöngéd színváltozata.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves.
Élet és Tud. 1955 szept. 7.

MDK

Csók István, festöm.

Báthory Erzsébet c. képe kivétel. Nagyméretü képek divatja idején festette. - Elötte i ,utánna is egy meleg kedélyü ,joviális nagy festötehetség képe áll elöttünk, ki szereti az élet szépségeit. Züzü és Koko. 1913. Repr. 1124.l.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 9o éves. Élet és Tudomány. 1955. szept. 7.

MDK

Csók István, festőm.

Ez az optimista mester a dus szin szeretetének megvalósitója. Mint a világfi és életmüvész Tiziano. Thamar.
Juda gyürüje.
Vámpirok.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves Elet és Tudomány. 1955. szept. 7.

MDK

Csók István, festőm.

Zuzsanna a fürdőben.
Boszorkánytánc.
Képei mindenkor a kiállitások legérdekesebb munkái közé tartoztak.
Az aktfestés- Csók I. különlegessége volt.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves
Élet és Tudomány. 1955. szept. 7.

MDK

Csók István. festőm.

A Margithid épitése .1937. Repr. 1126.1.
Cserényben. 1900. Repr. " "
Munkásságának jelentékeny részе a szép test ünneplése. De érdeklődése más élmények felé is fordul. Teljes felkészültséget elárulo, ifjukori müve:
"Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre".

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves Élet és Tudomány. 1955. szept. 7. 1123-1126.1.

MDK

Csók István, festőm.

Egyéb képei nagyobbára a nép életéből valók:
Juhászok a cserényben.
Aratók pihenőben.
Tarkaruhás szerelmes pár. stb.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves
Élet és Tudomány. 1955. szept. 7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

A természet is szinpados életet ölt ecsetje alatt. - A Balaton nyájas partvidéke, tornyosuló felhők lefutó villáma , ilyenfajta képei a legszebb magyar tájképek közé sorolhatók.
Minden vonása nem annyira a meggondolás, mint ösztönös megérzés eredménye.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves. Élet és Tudomány. 1955. szept. 7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

Rajzai , a kép csontvázai, erős akarattal megszerzett tudás, de a színérzéke veleszületett.

Előbb a kp.-i mintarajziskolában rajzolt sokat, majd Münchenben és Párisban.

Münchenben Hollósy Simonnal és Ferenczy Károllyal kötött barátságot.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves. Élet és Tudomány. 1955. szept.7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

1896-ban ,mikor Hollósy és Ferenczy K. elhagyták Münchent és Nagybányán megalapitották Rétivel, Thormával és Iványi-Grünwalddal társulva a Nagybányai Művésztelepet, Cs. I. velük tartott.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves. Élet és Tudomány. 1955. szept.7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

Egyidőr odahagyta az uj alapitása Nagybányai Művésztelepet s visszatért Párizsba egyidőre, barátságuk és fegyvertársi viszonya Hollósy- és Ferenczy Károllyal nem szakadt meg. Budapesten együtt alapitották meg " MIENK" művészegyesületet és később barátjuk, Szinyei Merse Pál halála után a Szinyei Társaságot.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves. Élet és Tudomány. 1955. szept.7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

Itthoni munkássága majdnem 40 évre terjed. Ez az idő fontos része a magyar festészetnek.
Cs.I. modern művész volt abban az értelemben, h. megérezte kora érverését, s megértette szellemiségét.
A gárda, melynek tagja volt a legragyogóbbak egyike, amelyet a magyar föld látott.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki azidén ötött 90 éves.
Élet és Tudomány. 1955. szept. 7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

A gárda tagjai, amelyhez tartozott: a nagybányai csoport: Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János, Iványi-Grünwald Béla; Rippl-Rónai József, Fényes Adolf, Vaszary János.
Bár egyéni stilusuk különbözött, de szoros együttesben ugyanazon célok felé törekedtek, ők szólaltatták meg a modern magyar müvészet igazi hangját, melynek első ütemét öreg barátjuk Szinyei Merse Pál adta meg.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén ötven éves.
Élet és Tudomány. 1955. szept. 7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

A kitünő csoport kimagasló fegyvertársa volt Csók István.

Lyka Károly: Csók Istvánról, aki az idén ezett 90 éves. Élet és Tudomány. 1955. szept. 7. 1123-1126.l.

MDK

Csók István, festőm.

Gink Károly felvétele: Csók István Kossuth-díjas festőművészt, aki febr. 13-án tölti be kilencvenedik életévét, szeretettel köszönti a művészvilág és az egész magyar nép. Kép.
Ez volt a kép alá irva.

Bernáth Aurél: Levél a kilencvenéves Csók Istvánhoz.
Müvelt Nép. VI.évf. 7.sz. 1955.febr.15.

MDK

Csók István, festőm.

Bernáth Aurél levélben, nyiltan tör "Pista bátyám" ünneplésére, kire mint egy kedves csudára fognak nétni ünneplői, mikor "Csóki fordulatok"-ban gazdag beszédében távlatokat nyit emlékekben, élet- bölcseségben, jövöbeni reménységben...

Bernáth Aurél: Levél a kilencvenéves Csók Istvánhoz. Müvelt Nép. VI.évf. 7.sz. 1955.febr.15.

MDK

Csók István, festőm.

Árvák. 1891.
Cserényben. 1909.
Műteremsarok. 1904.
Keresztapa reggelije. 1932. Repr.-k a köv. oldalon

Repr. a címoldalon.

Bernáth Aurél: Levél a kilencvenéves Csók Istvánhoz.
Művelt Nép. VI.évf. 7.sz. 1955.febr.15.

MDK

Csók István, festöm.

Balatoni fürdö. Szines rep
A fedölapon elöl.

Pesti Hirlap Vasárnapja.

MDK

Csók István, festöm.

Balaton mellett. Színes repr.

Pesti Hirlap Vasárnapja. Hátsófedölapon.

CSÓK ISTVÁN

Farkas Zoltán: CSÓK ISTVÁN

Bp. 1957, Képzőművészeti Alap Kiadó,
63 l. 66 k. Bibl. 47-48.l. /Magyar Mesterek/

Csók István

Csók István: Emlékezéseim. /A bevezetőt Németh Lajos irta/. Bp., Akad.K., 1990
177 p. ill.

Az 1945. évi kiadás alapján

artistico, aprendo nuove vie e conquistando nuovi te
l'arte del suo tempo con la creazione della caricat
ripensamento della pittura di genere e di paesaggio.

Come si è visto i Carracci e i loro collaboratori dis
instancabilmente, quasi senza interruzione, "mangiava
lo stesso tempo disegnavano: il pane in una mano,
la matite o il carbone" (Malvasia). Alla pratica dell
Annibale era stato avviato nella bottega di Bartolom
rotti, ma egli seppe trasformare questa attività spo
priva di relazione con uno specifico progetto pittori
mezzo per esercitare la mano e l'occhio. Mediante i
Annibale metteva alla prova le possibilità dell'osser
della rappresentazione naturalistica: il suo approccio
soggetti lo mise in grado di catturare le azioni e le
istantanee che vedeva intorno a sé. Sia che schizzass
giovane compagno d'arte in piedi vestito di una tuni
fino alle ginocchia, o una scena di intimità domestica,
madre e un bambino davanti al focolare, egli sapeva
con una tecnica compendiaria, essenziale – che raram
destinata alla rielaborazione – la spontaneità della p
pressione. Bellori conferma la straordinaria abilità di
nel disegnare rapidamente un ritratto, ricordando
giorno, derubato insieme al padre da alcuni ladri
egli fu in grado di fornire un *identikit* così realistico
dei malfattori che in base ad esso questi poterono e
restati.

La medesima acuta osservazione del reale riscont
questi disegni trova conferma e corrispondenza nei
pinti di genere. Nel *Mangiafagioli* della Galleria Col
10), Annibale si soffermò su un banale soggetto quot
un popolano che consuma il suo pasto – e ne fece
ricca di dinamicità e di vita. Fu così il primo ad accor

CSÓK István

1995 évi számvetés /írta Kenessei András/ XX. sz-i képek aukciós értékésítéséről.
LÁSD: HELLER ÖDÖN

Magyar Hírlap 1996. Január 19. Péntek
18. oldal
„Klubtagok és várományosok"

22/1948 Maler-Familie)

MNK

Csók István, festőm.

Ünnepnek látja a világot
A 90-es évekig a rajzi és formai önfegyelmezés köti k
kezét. A szülők arcképein /1887,1891/ az AAkadémia
nyügéből oldozik a formálás ökonomikus fegyelme marad.

Bencze László: Csók Istvántól.
Irodalmi Ujság. 1955. jun. 25. 5.l.

Csók István MDK

Sokác leány, 19o4

Műtőremsarok, 19o4.

Pihenő menyecskék, 19o5.

A müvész felesége, 19o5.

Mücsarnok 1955 Csók István Kiállitás

MDK

5./

Csók István, festőm.

Müteremsarok. 1904. - A mély homályu interieur ellenére az ezüstös szürkék uralkodnak.
A párizsi hét év mint Ady esetében, a végleges önmagára találást, Csóknál is a kolorit tüzesre-bomlását eredményezte.

Bencze László: Csók Istvánról.
Irodalmi Ujság. 1955. jun.25. 5.l.

4./ MDK

Csók István, festőm.

Bizonyos barnás alaphang is felbukkan egy-egy figurális képén, de mindig a győzelmes szinek alárendelt jelén. -

Öcsényi keresztelő. 1902.
Teknővájó cigányok. 1903.

Benczc László: Csók Istvánról.

Irodalmi Ujság. 1955. jun.25. 5.l.

3./ MDK

Csók István, festőm.

A németes hatás után sajátos koloritja arat diadalt. Csóknál nem program az életörőm , természetéből fakad. Csak a szép és örvendeztető pillanatokat látja a világból. Édesanyja képén már felbukkan az a finom képes atmoszféra, mely koloritjának végig jellemző sajátja marad.

Bencze László: Csók Istvánról.

Irodalmi Ujság. 1955. jun.25. 5.l.

2./

Csók István, festőm.

"Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre."
Árvák.
Széna gyüjtők.
Két hatás mutatkozik: Bastien-Lepage-i naturalizmus, és az emberek életének hü megfigyelése.

Bencze László: Csók Istvánról.

Irodalmi Ujság. 1955. jun.25. 5.l.

1./ MDK

Csók István, festőm.

A 67-es kiegyezés előtt született , átélt két világháborut, megérte a nemzetté érett magyar nép föltámadását 1945-ben. Nyolc évtized e két tört. dátum között. A századvég német v. németszellemü akadémiái nevelik. A szintelen tónusok tantételei.De 25-26 éves korában kilép e müvilág kereteiből s gyors egymásutánban megszületnek kompoziciói,szám szerint három.

Bencze László: Csók Istvánról
Irodalmi Ujság. 1955. jun. 25. 5.l.

6./

MDK

Csók István, festőm.

"Pihenő menyecskék" 1905. A dombos dunántuli táj örömittasan énekel a fényben. XXXX

Csók István festő

Műnek nem említve

1966. feb. 20 Kelet - Magyarország

Csók István

portréját Borsos Miklós valósította meg.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 49 l.

M.D.K.

Csók István
festő

Szülőföldje népének egyik ünnepé
percére emlékezve festette „Ezt cse-
lekedjetek az én emlékezetemre"
ennü képet.

Körényi Elek: Csók István tulipános ládájának utja Cecétől
Cecéig

Fejér Megyei Hírlap: 1969. okt. 5.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Csók István
festő.

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre"
" C. hépével 1890-ben meg akarta nyerni
a Munkácsy díjat, ezt nem nyerde el,
de 1900-ban díjat nyert.

Környi Elek: Csók István tulipános ládajának
utja Acitól Ciig
Fejér Megyei Hirlap 1969 okt 5

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y

Csók István
festő -

1900-ban a párizsi világkiállítá-
son a nagydíjjal futalmatták az
„Ezt csekledjétek az én emlékezetem-
re" c. művét.

Környei Elek: Csók István tulipános ládajánok
ufja Acitól Cuiig
Fejér megyei Hírlap 1969 okt 5

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

4) Lók István
festő.

Pe. Későbbi művei között fontosak a táj-
képek és a zsánerjelenetek — „Tél a ta-
vaszban. Zsánerképei főleg Zuni nevű leá-
nyának életével foglalkoznak.

A magyarországi műv. tört. I. 463.
Corvina 1971

3) Isók István
festő

viselet. sűrűsége ragadta meg, képeket fest, főképp a sokácok környékéről. Nagyobb kompozíciói: „Műteremsarok"; „Thámár"; „Vámpírok". Sok aktképe. Portréi, pl. Wlassich Tiborról festett arché-

A magyarországi műv. tört. I. 463.
Corvina 1941

Csók István

festő

A nagybányai mozgalomhoz csatlakozott, de Nagybányán csupán egy művet készített /aktkép/. Önéletrajza.

A magyarországi műv. tört I. 462.
Corvina 1971

1) Csók István
festő

/1865 – 1961/

Műveé: „Almafi" /1935"

„Honny soit qui mal y pense" /1928/

„Balaton" /1930/

„A Margitkód a'tépítése" /1937/

„Keresztpapa vegyelije" /1935/

A magyarországi műv. tört. I. 509.

Corvina 1971.

2) Bók István
festő

1923-tól a főiskola tanara. Több külföldi kiállításon nevepel.

A magyarországi műv. tört. I. 509.
Corvina 1971.

Csók István

festő

~ pól: Önéletvása: „Emlékezéseim"
/Bp. 1954/

Lázár Béla: Csók István / Bp. 1921/

Farkas Zoltán: Csók István / Bp.
1957./

A magyarországi műv. Tört. I. 481.
Corvina 1971.

1) Csók István

festő

Székely Bertalannál és Lotz Károlynál, majd Münchenben és Párizsban tanult. Első, fontosabb műve: „Ezt vélekedjétek az én emlékezetemre." Párizsból

A magyarországi műv. tört. I. 463.
Corvina 1971

2) Bók István

festő

Münchenbe ment, ott festette „Árvák" c. képét. Hazajött s megalkotta egyik legnagyobb méretű segyben egyetlen történelmi tárgyú képét, a „Báthory Erzsébet"-et. Vidéki tartózkodásakor a magyar nép-

A magyarországi műv. Tört. I. 463.
Corvina 1971

Csók István

festő

A Szinyei Társaság tagja volt

A magyarországi műv. tört I. 487.
Corvina 1971.

Csók István

neve szerepel az 1968-ban kiadott münche-
ni katalogusban „100 Jahre Münchener
Künstlergenossenschaft"-ban.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis
1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 148 1

MDK

Csók István

Balatoni képei.

36.o.

KERESZTURY DEZSŐ: Balaton. Bp. 1960.

Csók István

MDK

Balatoni képei

71.e.

KERESZTURY DEZSŐ: /Bő/ Balaton. Bp. 1960.

Csók István, festő

Dok

Néhány gyermekkori emlékét mondja el Csók István: „Még száz éves koromban is ezembe jutna!"

Csók István portréja Mohácsi Regős Ferenctől (Rajz). Repr.

Mohácsi Regős Ferenc: Nagy magyar mesterek gyermekemlékei 10–11. l.
(Írta s rajzolta)

Család s Iskola, Bp. 1958. április IX/4

Csók István, festöm. MDK

1897-ben az iskolához tartozott,
ugyancsak 1898-ban is.

4 Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 76.l.

Csók István, festő MDK.

Csók emlékiratainak megjelenése öztönzőleg hatott Beck. Ö. Fülöpre Emlékezéseinek megírásában.

Cz. Á.: Beck Ö. Fülöp Emlékiratai

45-46.l

KÖNYVBARÁT, Bp. 1957. december VII/7.

M. D. K.

CSÓK István festő

Apja molnár a gróf kicheyik malmában

Sáregresen.

1890. Szinnapjújtók

Tervezett egy cirkust a falu életéről „Magyar

kenyér" címen

Sáregres M. T. Szövetkezetét róla nevezték el

később mikor egyesült egy másik termelő.

Következettel megváltozott az elnevezés

Magyar Nemzet 1961. febr. 18. 5. l.

Illés Sándor. Csók István nyomában Sáregresen

-1.-

M. D. K.

CSÓK István festő

Kelnár fia volt

Dunántúli származású volt

1960.-ban a Munka Vörös Zászló Ér-

demrendjével tüntették ki

Kétszeres Kossuth-díjas

a Magyar Népköztársaság Kiváló

művésze.

Duska Mária: Bucsú Csók Istvánsól ./.

Magyar Nemzet 1961. febr 3. 4. l.

 M. D. K.

Csók István festő

„Ezt cselekedjétek" c. rovai Rézén szülőfalujának Pusztacgresnek mi-veseletébe öltözött lányok

„Ávvák"

„Báthory Erzsébet" (elveszett)

„Keresztapa reggelije"

Duska Mária: Bucsú Csók Istvántól

Magyar Nemzet 1961. febr. 3. 4. l. ·/·

 M. D. K.

CSÓK István festő

Életműve nagy művészi korszakokat ível át, a müncheni akadémikus realizmustól a posteimpresszionizmusig. München-ben járt, de csakhamar Párisba menekült

Sok tájképe az Alföldről, Balatonról

Dutka Mária: Bucsú Csók Istvántól

Magyar Nemzet 1961. febr. 3. 4. l. ./.

M. D. V.

CSÓK István Jestő

Holloszy Simon, Riti István, Thorma János, Ferenczy Károly Korfárza

Nagy részvétel kísérték utolsó útjára Csók Istvánt

Magyar Nemzet 1961. febr. 9. 4. l.

– 4. –

M. D. K.

Csók István festő

Wlassics Tibor Répmása

Balaton-sorozat

Zürzü-Répek

Dutka Mária: Bécsi Csók Istvántól

Magyar Nemzet 1961. febr. 3. 4. l.

M. D. K

CSÓK István festő

„Pihenő parasztlányok" Rezi.

Magyar Nemzet 1961. febr. 5. 7. l.

Csók István, festő TI Dk.

Az egykori sáregresi vizimalmot, ahol Csók István apja sok évig molnárkodott s ahol a nagy magyar festőművész született, emléktáblával jelölik meg. A leleplezés 1960 febr. 13-án, Csók István 95. születése napján lesz.

—: Hír

Népszabadság, Bp. 1959. dec. 29. 10.l

M.D.K.

Csók István

festő

Úrvácsora, Ázvál, Báthory Erzsébet, Keresztpapa reggelije, Irizzi képei s. képeiről. Életéről.

Dutka Mária: A kiéleni vendéves Csók István mal 4 l

Magyar Nemzet, 1960. febr. 13

Csok István
festő

M.D.V.

A gyomai nyomdának tanácsadója volt.

Kárpáti Ansel: A gyomai könyvcsináló mester 4 l.
Magyar Nemzet, 1960, febr. 5.

M.D.K.

Csók István
festő

Mítatás.

Csók István 95 éves
Ország-Világ, febr. 10. – 8 lap.

Oth István
festő

M.D.K.

Műveiből Budapesten és Cegléden
rendezett kiállítást.
Ő marcheps (repro)

Ország Világ, 1960. március 9. - 19 lap

Bók István
festő

M.D.K.

Méltatás:

Gyöngyösi Nandor: Fújjuk le a port egy hitünő művész alkotásáról
Ország – Világ, 1960. ápr. 20. – 14 lap

M. S. R.

Csók István festő

Balatoni tárgyú képei Tihanyban
a „Balatonvidék története" c. kiállí-
táson

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 152. sz. 4. o.
Ünnepélyesen megnyílt a tihanyi mú-
zeumban a „Balatonvidék története"
kiállítás

Csók István, festő 1704

A főiskolán tanára volt Csereps István, 1944-ben mártíshalált halt festőművének.

Péter Imre: Csereps István emlékkiállítása az Ernst Múzeum ban

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 13. 9.1

Csók István festő

M-D.K.

Csak rövid ideig volt Nagybányán.

Ezt cselekedjétek .....
Árvák, Mikremsarok, Akt
Thámár - Róma, Vámyirok Bp. mgt.
Báthory Erzsébet
Züzü képek, Téla tavaszban, Balatoni
vihar, Vihar után, Kettős villám, Szivárvány
a Bal. fölött, Akarattyai part. Wlassits archép
Keresztapa reggelije, Tulipános láda, Alvó
sokác nő. + Főiskola tanára

Kamyis, hagy. mův. Bp. 1960 516, 519
520

Csók István, festő MDK

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Csók István-
nak 95. születésnapja alkalmából a
Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetést
adományozta.

—: A Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tün-
tették ki Csók Istvánt

Népszabadság, 1960. febr. 13. S. l

Csók István, festő

A Mester 95. születésnapját ünnepli az ország. A neme meggyengült a nagy magyar festőnek, utolsó kompozíciói az: „Boszorkánytánc a Gellérthegyen" s a „Nirvána" félbemaradtak.

Beszélgetés közben elmondja Csók István, hogy korábban Millet barbizoni mestert vallotta kedvencének; most – félig vakon – Rembrandt ot.

Nagy emlékei: münchenni és párizsi évei és találkozásai: Millet-vel, Cézanne-nal, Munkácsyval. – Ifjúkori barátai közül már csak Lyka Károly és Kunffy Lajos tartott ki. Az utóbbi Somogyban él.

Lengyel István: Gyönyörű volt!

Népszabadság Bp. 1960. febr. 13. 8 l.

M.D.K.

Csók István.

Festőművészt 95-ik születésnapján a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tüntették ki.

Garai Tamás: Ezer kép alkotója.

Népszava 1960. feb.13. 4.old. 37.szám.

Csók István, festő

Cece községben, Csók István szüleinek egy-kori házában emlékmúzeumot rendeznek be. A ház verandája értékes műemléket őriz: Csók István falfestményét, fiatalkori önarcképét.

-: Csók István emlékmúzeum létesül Cecén

14.l

Bp. 1961. szept. 3. [Vidéki]

NÉPSZABADSÁG

Csók István
festő

M.D.K

Méltatás. – Nagy Állami
Aranyéremmel kitüntett művész
1946-ban nyerte el ezt a jutalmat.

Lohnay László: Márffy Ödön emlékezete – 23 lap
Művészet, 1960. augusztus.

Csók István
festő

M.D.K.

1960 febr. 13-án ünnepelte
95-éves születésnapját.

Évforduló, megemlékezések.
Művészet, 1960. augusztus.

Csók István
festő

M.D.V.

Árvák című képe
Ezt cselekedjétek "
Báthori Erzsébet "
Önarcképe "

Évfordulók, megemlékezések
Művészet, 1960. augusztus.

Oszk István
festő

M.D.K.

Munka Vörös László Érdemrendjét kapta.

Kitüntetések. — 36 Pap.
Művészet, 1960. augusztus.

Csók István, festő

7 Dk

A ma 91 éves Kunffy Lajosnak volt társa az indulásnál, jó 70 évvel ezelőtt.

Lengyel István: Kunffy Lajos

8. l

Népszabadság. Bp. 1960. aug. 14.

Csók István, festő MDH

Az immár 95 éves Csók István – akiről az idők folyamán monografiát is írt – egyik buzdítója volt Farkas Zoltánnak a műtörténéni-kritikusi pályán való elindulásához.

L. I.: Farkas Zoltán nyolcvan éves

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 22. 9.1

Csók István, festő 1954

A művén működik: Sárcsres, művelődési otthont épít. A műv. otthon Csók István nevét viseli majd.

—: Hír

Népszabadság BP. 1960. február 10. 8. l.

M. D. K.

CSÓK István festő

Cserepes István munkástestő mestere
párthogója volt.

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 105. sz. 4. l.
Dutka Mária: Nagy Tehetségű munkástestő
emlékkiállítása

Csók István

festő

M.D.K.

Háy Károly Csók Istvántól tanult.

Ecsery Elemér: Háy Károly László a munkás mozgalom Művészet, 1961. jan. – 1 szám. művésze. – 30 l.

Csók István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Szelesi Loltán: A Balaton fényei és virágai
Művészet, 1961. május. — 39 l

MDK

Csók István (festő)

(Nála tanult Veress Géza.)

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz.
203. l.

Csók István
festő

M.D.K

Mélabolás.

Vita a művészeti dekadenciáról.
Művészet, 1961. október – 47 l

Csók István, festőm.

Az ősz mester meghatott szavakkal köszönte meg a figyelmet melyet népünk tanusit művészete iránt.
A Képcsarnok Váci -Utcai helyiségében ünnepségen névadás történt, mely alkalomból a 90 éves mestert Bernáth Aurél Kossuth-dijas festőművész üdvözölte.
A Galéria első kiállitása Duray Tibor festőm. alkotásaiból lett megrendezve ,Végvári Lajos művészettörténész nyitotta meg.

"Csók István Galéria" névadó ünnepsége.
1955. Váci-utcai kiállitó helyiség. ?

MDK

Csók István, festőm.

Fénykép: Dobi István az Elnöki Tanács elnöke és Csók István a baráti vacsorán.

A mester 80-ik születésenapján A Képző - és Iparművészek Szövetsége baráti vacsorát rendezett, amelyen Dobi István átadta Cs.I.-nak a Magy. Népköztársaság Érdemrendjét, a legmagasabb kormánykitüntetést.

Csók István kitüntetése.

? 1955. ?

MDK

Csók István, festőm.

A humor is megnyilvánul a nagy mester kilencvenedik születése napján.
Karikatura: Cs.I. fest s hátrafordulva látja a fotoriportert, reflektorkezelőt stb.
Szöveg: Na, végre egy film, amelyben elejétől végig Csók van...

Ujszerü film lesz.
/Rövidfilm készül a kilencvenéves Csók Istvánról.
1965 ?

Csók István, festő MDK

Schaar Erzsébet kéréti el Csók István domborművei emléktábláját.

– : Új szobrok, emléktáblák a főnárosban 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. ápr. 26.

1. számu cédula. M.D.K.

Csók István

Pekáry Dagmar: "A magyar festőfejedelemnél" cimmel irja:
1890 Páris Mention Honorable
1894 Antwerpen Nagy aranyérem
1894 Amszterdam " "
1895 Bécs Osztrák Állami nagy aranyérem
1897 München Nagy aranyérem
1900 Páris " "
1911 Róma A firenzei Uffizi Képtár önarcképét kéri
1911 Budapest Állami nagy aranyérem.
Ezeket a kitüntetéseket sorolja fel az interjú során.
Szinház, Bp. 1947. nov. 25.-dec. 1. III. évf. 48. sz.

Csók István
festő

Egy vázlata ~~Wéber Ödön, váradi~~ Dr. Burján Fendál, váradi
gyűjtő tulajdonában.

~~Ugyanitt~~: Képe kislányáról, Züzü-
ről, sokác viseletben, – Wéber Ö-
dön, váradi műgyűjtő tulajdona.

Kötelés Pál: Váradi műgyűjtők
Kosnak, Kolozsvár 1966. II. 273-274.

MDK

Csók István, festő

A könyv szerzője is róla.

Lipták Gábor: Bernáth Aurél: A mincsa körül 180.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. március | XIII/3

Csók István, festő

Megemlékezés.

Dr. Maksay Zsuzsa: Miért nép?
Szinyei: Majális

536-539.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. márc. 23.

XXVIII
12.

Csók István

Csók István egykori tanár-
segédje Ecsődi Ákos volt.

Horváth Béla: Talpazat nélkül - biztosan.
Művészet, 1977.május - 22.oldal.

Gök István

1922-től az Epreshert tanára
lett a művész.

Fedor: Epreshert
Nők Lapja, 1977 jünius 16-10. oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT 2 21.

Utunk

Csók István, festőművész

● Csók István (1865—1961) képeiből nyílt kiállítás az Ateneul Román termében, a két ország közötti kulturális megállapodás keretében.

● A kolozsvár-napocai Művelődési Ház magyar nyelvű színjátszó csoportja, a Stúdió Színpad *Van egy ilyen* című vidám műsorral nyitotta évadját. A műsort Kovács Pali Ferenc állította össze Petre Ispirescu, Marin Sorescu, Sinkó Zoltán és Rónai István írásaiból. Rendező: Leitner Emil.

● Az *Új Élet* marosvásárhelyi szerkesztőségében Kákonyi Csilla állította ki akvarelljeit.

● Az Írók Temesvári Egyesületének közvetlen irányításával működő Ady Endre irodalmi kör is megtartotta első ülését, amelyen a kör elnöke, Franyó Zoltán megnyitó beszéde után az évi feladatok megbeszélésére került sor.

● Kézdivásárhelyen is bemutatták *A Hét* által Kovászna városának adományozott képtár anyagát.

ci

töl
rás
omo
eg
e is
t. A
nal
tevékenysége,
, játékstílusa
ék. Ezeknek az
a jelenlegi fej-
elképzelhetet-
vatásos színját-
lkotó kapcsolat
e kapcsolatot

egy-
felől a műkedvelő munka csúcs-
eredményeit hozta, másrészt
ihlet- és tapasztalatforrást je-
lentett a hivatásos tevékeny-
ségem állandó tökéletesítésé-
ben, korszerűsítésében, az új
generációk: a fiatal diákkö-
zönség ízlését, elvárásait, az ő
igényeiket kifejező „társadal-

Csók István

A művészneklecén van
múzeuma.

Vadas József: Mire emlékeztetnek az emlékmúzeumok
Művészet, 1977. április – 31. oldal.

CSÓK ISTVÁN, festő

--

Székesfehérvárott az egykori Budenz-házban megnyilt az Ybl -gyüjtemény kiállitása. Ybl Ervin hagyatékát mutatja be. Bútorok, iparmüvészeti és képzőmüvészeti gyüjteményét, a magángyüjtemény sajátos hangulatában. -Akiállitáson többek között szerepelt : Csók István is képeivel 6.old

---Hirek, Krónika 6.old.

Múzeumi Magazin, 1969. 3.sz. Bpest.

Csók István, festő-

L:Háy Károly László

7

R.Gy.:Háy Károly László emlékezete

Népszabadság, Bp.1977 ápr. 27.

CSÓK ISTVÁN, festő

1971 nyarán a nagybányai levéltárosok sokat beszéltek az ottani festőkkel együtt a régiekről, de Iványi Grünwald Bélárról Csók Istvánról és a többiekről, akik hosszabb rövidebb ideig éltek Nagybányán ez alkalommal nem beszéltek. 4.old

TÓBIÁS ÁRON: Látogatás Nagybányán 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1971. 4.sz. pp.

Gók István

Gók István természetet ábrázoló
művészete nem nélkülözi a
díszítő szándékot sem.

—:—

Tiehör, 1977. február 13-24. oldal.

Gók István

Gók a modern magyar szabad
természetben dolgozó polgári fes-
tők egyik vezéralakja és a nagy-
bányaiak harcostársa századunk
elején.

—:—

Tiehör, 1977. február 13-24. oldal.

Csók István

„Fél a tavasszban"
(repro)

—:—

Tükör, 1977. február 13 – 24. oldal.

Csók István

„Ha ti bírtok abban, amit csináltok, akkor igazatok van" mondta Csók István 1928/30 tájan művészeti-nek a Képzőművészeti Főiskolán

Bodri Ferenc: Kepes György uj szintézise.
Művészet, 1977. március - 38.oldal.

CSÓK ISTVÁN, festő

Kun Istvannal Nagybanyan Thorma Janos foglalkozott kü lön, gazdag festőiséget fejlesztett ki nala. O küldte pestre Erdélyből , ahol Csók és Rudnay vették fel egyhan gulag a főiskolara, de o Rudnayt valasztotta meste rének. 31.old

DIENES ISTVÁN: Művésztelep a nyiregyházi Sóstófürdőn 1931-34 25.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 4.sz.

Csók István, festőművész

A múzeumi és műemléki hónap kaposvári rendezvényeként tegnap a Somogyi Képtár képzőművészeti alkotásaiból kiállítás nyílt, melyen a művész alkotásaiból is látunk.

H.B.: A Somogyi Képtár remekei.

Somogyi Néplap, 1976. okt. 16.

Csák István: Festőművész

A Katona József Múzeumban megnyílt a Nagybányai Művésztelep kiállítása. A művész csatlakozott az alapítókhoz.

Heltai Nándor: A Nagybányai Művésztelep alkotóinak szép kiállítása.
Petőfi Népe, 1976. okt. 24.

Csók István festő

A századforduló magyar művészete

Kiállítás Párizsban

Tíz évvel ezelőtt, 1966-ban találkozhatott első ízben a francia közönség a magyar művészettel. A hazánk művészetének első tíz évszázadát felölelő nagy sikerű bemutató után most decemberben ismét a *Petit Palais* ad otthont tárlatunknak, ezúttal a századforduló magyar képzőművészetét felvonultató nagyszabású gyűjteménynek. A Kulturális Kapcsolatok Intézete ezzel a kiállításával kívánja folytatni a francia műértő közönség megismertetését a magyar képzőművészet kialakulásával, fejlődésével, melyre — számos korszakban — nagy hatással volt Párizs.

A francia—magyar kulturális egyezmény keretében sorra kerülő kiállításon mintegy 500 műtárgy — szobor, kép, textília, bútor, korhű viselet, plakát stb. — ad ízelítőt a magyar *„art nouveau"* történetéből, a kor stílusának jellegzetességeiből.

Többek között *Csók István, Czóbel Béla, Egry József, Ferenczy Károly, Gulácsy Lajos, Iványi-Grünwald Béla* képei kerülnek a falakra, s ismét láthatja a francia főváros közönsége *Csontváry Kosztka Tivadar* festményeit is.

Az iparművészeti anyag két termet foglal majd el a Petit Palaisban. Külön részlege lesz a kiállításnak a népművészet emlékeit dokumentáló terem, ahol többek között az 1896-os kiállításon már világhírre szert tett mezőkövesdi matyó szobarészlet is látható lesz.

A kiállítás végül fotók segítségével ad ízelítőt a kor magyar építészeinek munkásságából.

11.

Csók István, festő

L.: Rippl-Rónai J.

— : Ki várható? 16.

Népszabadság, Bp. 1977. febr. 10.

M.D.K.

Csóz István, festő

nevét Würtz Ádám grafikájával kapcsolatban, a népi művészet elemeiből merítő festők körében említi Szíj Rezső!

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 8. sz. 77. old.

Csók

emlékezéseit kiadták. Csók, Rippl-Rónai, Munkácsy írásaihoz képest Szekely Bertalan művészeti írásai hevésbé rúnesek, ele ~~a~~ sokkal gazdagabbak művészetelméleti és művészetpedagógiai elvekben.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Ferenc.) Bp. 1967. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. – 214 l., 32 t. (A művészettörtenet forrásai.) – 7. l. (Bev.)

Csók István

Széhely Bertalan tanítványa, a Képzőmű-vészeti Főiskola tanára lett.

Széhely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Tanló.) Bp. 1967. Képzőmův. Alap. Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 200. l.

Csók István

a Szinyei Merse Pál Társaság titkára 1948-ban Kossuth-díjban részesült.

A Szinyei Merse Pál Társaság titkári jelentése. – Magyar Művészet. 1949. 16 évf. 2 sz. 84. l.

M.D.K.

Csók

"A magyar grafika 1oo éve" cimmel ir Berend Ilona a centenáris ünnepségek alkalmából bemutatott több mint 4oo grafikai müvel kapcsolatban,
A Kiállitást a Fővárosi Képtárban a Dési Huber-Kör rendezte.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. jan. 6-12. IV. évf.
2. sz.

Csók [István], festő

M.D.K.

a Képzőművészeti Főiskola tanáraként működve „egy jó minőségű či felfogásu derékhadat" nevelt fel.

Zádor Anna vitaindító előadása a MTA ankétján "Az ujkori magyar müvészet periodizációjának problémái"-ról

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967. XVI.évf. 1.sz.

6. old.

Csók István

Emlékezéseiben megirja élete történetét, pl, hogy ujongott fel a Majális láttán. 1920-ban ő lett a Szinnyei társaság elnöke.
1903-10 ig Párizsban élt feleségével boldogan.
Magyar kenyér ciklust tervezett
1921-32 Képzőművészeti Főiskola tanára. Munkácsy után ő kapta a legtöbb aranyérmet külföldön. /7/.
1948.Kossuth-dij.
96 évet élt. Leghosszabb életü festőnk.

Maksay László: Csók István "Emlékezései"
Rajztanitás 1965. Vi.sz. 21-23.l.

M.D.K.

Csók István, festő

n. Puszta-Egeres, 1865 – Bpest, 1961

„Tél a tavaszban" c. képét közli a katalógus, a mű pontos adatai val: olaj-fán, 64 × 80 cm. készült 1913. MNG-tulajdona.

Catalogue de reproductions en couleurs de peintures 1860 à 1965

Unesco, Paris, /jav.8.kiad.1966./ 101. old.

(fr. ang. sp. cíor. 561 old)

Gőz István

„Sokác menyecske tükör előtt"

Olaj, vászon 54 x 37 Jelezve lent

balra: Gőz I.

Vételár: 20000 Ft.

BÁV 37. Művészeti Képaukció 1975 szeptember

Csók István (1865-1961)

„Sokác menyecske"

Olaj, vászon 60 x 50 Selesve lent balra:

Csók I. Bp. Kiállítási ár: 20000 ft

DÁV 37. Művészeti Képaukció 1975 szeptember

Csók István

„Pihenő sokác lányok" Olaj, vászon
67x75 sehezve lent balra: Csók I.

Kikiáltási ár: 25000 ft

BÁV 37.Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Csók István

Csók István „Tulipános ládá"-ja,
népviseletben ábrázolt alakjai
nemzeti magyar művészetet ábrázol.

Szabó Julia: Kaposvár és a XX.századi.....
Művészet, 1975. október - 24.oldal

M.D.K.

Csók István
festő

Cserényben" c. képe.

—: 41 l.
Művészet, 1961. január. 1 oldal

CSÓK István

az emeleti női hálószobában
Rejpa Schiffer-villában

Egri Nyári Egyetem 1994.

Bp. 1995 70.

yegyetem Történeti

á (Bucurest) 33 1986

ljaújhely) 1 (1986)

86

zervezeti Bizottsága (Budapest) No 35, 36, 37 (1986)

d) 10 1986

1986
)

986

Csók István MUK

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás/1945/:

"Női arckép" o.

"Fekvő leány" o.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.

Művészettörténeti tanulmányok. Bp.19[illegible]/1960.221-250.l

227.l.

~~MDKX~~

Csók István MDK

Az első Pécs-Baranyai Országos Kiállitás /megnyilt 1956 máj.6/ alkalmából Janus ~~Pannonius~~/ Pannonius emlékérmet kapott.

M.Heil ~~Ø7~~ Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni müvészeti életre vonatkozó adatok.
Müvészettörténeti tanulmányok;Bp.1960. 221-~~260~~/ 250.
247.l.

/Janus Pannonius Muzeum irattára./

Csók István

MDK

A vallás és közoktatásügyi miniszter leirata a a közoktatásügyi népbiztosság által a Képzőművészeti Főiskolán eszközölt személyi átszervezés hatályon kivül helyezéséről

a leirat eredeti fogalmazványában a kihuzott rész hagsulyozza, hogy ez nem kritikai állásfoglalás müvészetükkel szemben, sőt Csók és Beck Ö. Fülöphoz intézendő levélben ki kell fejezni azt a reményt, hogy tehetségüket mielőbb a magyar müvészi oktatás szolgálatába állithatják.

M;T. Képz. Él. Bp. 1960. 153.o.

Csók [István], festő MTA

Képzőművészetünk egyik legnagyobb értéke.

– R.: Egy album a 9. l

Népszabadság, dec. 1960. nov. 27.

08

MDK

Csók István, 1865-1961

Keresztapa reggelije

Magy.művészet 1800-tól. Szépmüv.Muz. 1949.
9.1.

MDK

Csók István, 1865-1961.

Ezt tegyétek az én emlékezetemre...

Magy.művészet 1800-tól. Szépmüv.Muz. 1949.

lo l.

Csók István, festő (2) MDK

Hat évvel ezelőtt a cikk írója órákat töltött Csók Istvánnal. Beszélgetett vele, miatt a mester portréját festették.

Csóknak egy önarcképét őrzik a firenzei Uffiziban. Bizvást alája írhatnák: „Tiziano ungherese", „magyar Tizian".

E beszélgetésekben érdekes dolgokat mondott el Munkácsy-ról, s önmaga fejlődéséről.

Rónai Mihály András: Csók 9-l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 5.

Csók István, festő (3 MDK

1899-ben Párizsban a Szalonban a Mention Honorable-t kapta. Pesten már előbb, a millenáris kiállításon aranyérmet nyert.

A Horthy rendszer alatt Vaszaryval együtt elvesztette a Képzőművészeti főiskolán betöltött állását. Nem lehetett ott tanár.

Rónai Mihály András: Csók 9-p

NÉPSZABADSÁG, Bp. 46i. febr. 5.

Csók István, festő M Dh

Csók István Pusztaegresen született, de azt a részt, amelyen a szülőháza van, később Sáregreshez csatolták.

–: Küldöttség képviseli Sáregrest, a szülőfalut Csók István temetésén 10.-l

Bp. 1961. febr. 8.

NÉPSZABADSÁG,

M. D. K.

Csók István festő

Párhay István v. tanítványa beszámol tanítási módjáról

Tanársegéde volt: Kemény Dániló

Párhay István: Csók Istvánról, mesteremről

Magyar Nemzet 1961. márc. 9. 7. l.

Csók István, festő

Boh

A Horthy rendszer Vaszaryt is, Csókot is egyidejűleg fosztotta meg főiskolai katedrájától.

Murányi-Kovács Endre: Vaszary János emlékkiállítás a Magyar Nemzeti Galériában 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 26.

M.D.K.

Csók István.

Festőművész.

Aradi Nóra válasza Genthon István és Radocsay Dénes opponensi véleményére.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 71.lap.

Góh István
festő

M.D.K.

Műteremsarok (Részlet)
(repro)

Borítólapon.
Művészet, 1961. április.

Csók István
festő

M.D.K.

Tulipános rajz.
(repro)

Művészet, 1961. április ~~7.~~ 2 lap.

Csók István, festő MDK

Dec. 3-13. között rendezték meg a B.Á.V. képaukcióját.
Csók-festmény is gazdát szerélt.

–: Sikerrel zárult a második művészeti képaukció 8.l

Népszabadság, Bp. 1460. dec. 15

MDK

Csók István

"Bokás nők"

Szerepel a BÁV aukciója előtt rendezett kiállításon.

--: Az idei első művészeti aukció.

Esti Hirlap. 1964. ápr. 28.

Csók István, festő

MTA

Debrecenben Csók István tárlatot rendeznek.

– : A múzeumi hónap képzőművészeti kiállításai 8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. aug. 31.

Fénykép

Magyar Foto: NJ 5326/11 Hegedűsné

„Felszabadult hazánk tájai" c. kiállításon Csók István a Csók-Galéria dolgozóival

1955. III. 26.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: NJ 5326/10 Hegedűné

„Felszabadult hazánk tájai" c. kiállításra Aók István és Herman Lipót

1955. III. 26.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 5376/1-25 Hegedűsné

„Csók István lakásában és műtermében"

Hara

1948. IV. 27.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: R E 3904/3 Hegedűsné

Ajtók István műtermében

1953. IX. 4.

Neg. van

Csók István, festő MDk

Báthory Erzsébet c. vázlata a Nemzeti Galéria tulajdonába. került.

—: Pigalle Ámora a Ligetben 2.l

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. márc. 3.

Csók István, festő MDH

Kislányáról festett híres sorozatát a Züzü beteg képviseli a tárlaton.

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galériában

8. l.

NÉPSZABADSÁG

Sp. 1963. júl. 31.

Csók István, festő MDK

Febr. 3-án, Sáregresen, a festőművész születése helyén emléktáblát leplezuek le.

Csókék cecei lakóházát múzeumnak rendezik be. A cecei házon látható a fiatal Csók, egy nagyméretű falfestménye. Ezen önmagát is, édesapját is ábrázolta.

–: Felavatják Csók István emléktábláját

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 1.

Fénykép

Uj Magy.Képt.: 5361 Kerényiné

Csók István: Háboru és béke.
festmény

Petrás foto

tik a pécsi és a komlói trösz
töt és a helyettük alakul
Mecseki Szénbányászati Trösz
egységesen irányítja a feket
szenet termelő bányákat.
Mátravidéki Szénbányásza
Tröszt a külszíni Szénbány
Vállalattal egyesült. *Mátraalj*
Szénbányászati Tröszt néve

Csók István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 MÁJ 10

MAGYAR NEMZET

♀

A Magyar Nemzeti Galériában rendezett nagybányai festők kiállításának nyitvatartását a belföldi és külföldi nagy érdeklődésre való tekintettel május végéig meghosszabbították.

⊕

Az egy éve Cecén felállított Csók István Múzeumnak 4200 látogatója volt, köztük számos külföldi vendég. Legérdekesebb látogatója egy francia leány volt, akinek szülei magyar származásúak és személyesen ismerték Csók Istvánt.

♀

MDk

Csók István, festő

Debrecenben, a Déri Múzeumban
okt. 27-én Csók István emlékkiállítás
nyílt meg.

—: Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG, dn. 1963. okt. 29.

Csók István

MDK

70 művész kiállitása az Ernst muzeumban.
Fenti alkotó munkái is szerepelnek.
/Züzü képm., tanulmány "Báthory Erzsébethez"

Esti Hirlap 3ol sz. 1957. dec. 24 2 old.

MDK

Csók István

"Balaton" kiállitás a Csók galériában.
Fenti alkotó munkái is részt vesznek.

Esti Hirlap 294 sz. 1957. dec.15 2 old.

CSÓK István

Szeretettel meghívjuk Önt
és kedves családját
Decemberi Művészeti Aukciónk kiállítására

Megnyitó időpontja: *1995. november 24., péntek 17.00 óra*

Kiállítás nyitva: *1995. november 25-től december 3-ig,*
hétköznap 10.00–18.00 óráig,
szombaton és vasárnap 10.00–16.00 óráig.

Árverés időpontja: *1995. december 4., hétfő 17.00 óra*

Belvárosi Aukciósház: *V. ker., Váci utca 36.*
Telefon/Fax: 267-3539 • Telefon: 118-1374

Csók István
Sokác lányok
o. v. 75x80 cm j. b. l. Csók I.
Kikiáltási ár: 600.000,–

Meghívó

Csók [István] festő

MDh

A decemberi aukcióra Csók művek is érkeztek.

—: Hír

10. l.

NEPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 23.

Csók István

a négy évvel ezelőtt elhunyt nagy magyar festő születésének 100. évfordulójáról emlékeznek a Nemzeti Galériában megrendezett Csók István (emlékkiállításon) életmű-kiállításon. Képünkön: híres ifjukori képe a „Szénagyűjtők" az életmű kiállításon.
Fent: a mester munkaközben.

Magyar Népköztársaság

Ország Világ 1965/41 21 old.

M.D.K.

Csók István festő
1865-

Müteremsarok, repr.

AXXX

Csók István
1865 - 1960

Müteremsarok /repr/

M. Kiss Pál: Az önarckép
Rajztanitás 1964. I. 31.l.

mdk

Csók

Képek a Larmadik művészeti kép-
aukcion.

Mozaik: A Larmadik művészeti Képaukció

Népszava, 1963 nov. 27

4. L

mák

Csók

Műve: a művészeti aukcion.

Ma nyílik a IX. Képaukció (Kinvesi u 12).
Népszava, 1963. dec 7.

2.2

mdk

Csók

a Művészház (1909-ben alakult) vezetőségetez tartozok

Dévényi Iván. Dokumentumok Medgyessy Ferencről
Alföld 1963 10 sz 78. l

Csók Istvan, festo

--

Vajda Lajos 1925-26-ban beteg.1928 Képzőmüv.Főiskola. Mar Pesten lakik.Csók Istvan és Vaszary János növendéke.1929 nyaran Szentendrén van.Néhány fekete-fehér és szines szentendrei látkép ez időből hagytékában,kubista szerkesztésüek vagy szecessziós vonaltitmusuak

706.old. 70.jegyz

Haulisch Lenke: Boromisza Tibor. Első kisérlet telep alapitasra 300.old

Müv.Tört.Krt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Csók István, festő

M.D.K.

„minuciózus" képeit említi..

Lyka Károly: „A Nagbányaiak", UJ IDŐK, 1897. dec. 19. III. évf. 12. sz. 137-138. o.

Idézve:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

57. old.

MDK

Csók István Kossuth dijas festőművész felgyógyult.

Esti Hirlap II. 58 szám 1957 márc lo 2 old.

Csók István festő

17 DG

A Ripp-Rónai emlékünnepségen részt vevő Csók István autogramja — egy Ripp-Rónai emlékbélyeg mellett — látható lesz a Nemzetközi Bélyegkiállításon.

(tuni): Manova, Takur Singh, Csók István...

6.1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. szept. 19.

Csók István

kiállitott festményei:

Tulipános láda. Olaj, 120x93 cm.
Thámár (várlat). Olaj, 45x36 cm.
Rózsaszinruhás nő. Olaj, 128x98 cm.
Züzü a hocsiban. Olaj, 60x74 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőmüvészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

Csók István MDK

Kilátás a rózsák közül, repr.

hamar, repr.

Szivárvány a Balaton felett, repr.

Kettős arcképe, repr.

Műcsarnok 1955 Csók István kiállítás

Csók [István], festő

Neve a Modern Magyar Képtár (Pécs) plakátján. (kétner)

– : A pécsi képzőművészet kistükre (14)

285-288

JELENKOR, Pécs, 1972. március XV/3

Csók István, festő

Gülep Lajos könyveinek ismertetésében

↓

Dévényi Iván: Képző művészeti könyvszemle
692-695.

JELENKOR, Pécs, 1972. júl.-aug. XV 7-8.

Csók István, festő

Lánya „az apa 15 festményét követeli a Nemzeti Galériától" peres úton.

— :o Érdekes per ... 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 25.

Csók István, festő

Megemlítve. (1919 előtti progressiv.)

Bata Imre: Gál István: Bartóktól Radnótiig 76-78.

TISZATÁJ, Szeged, 1973. október XXVII/10.

Csák István, költő

Megemlítve.

Kelemen Dezső: Egy Egry-arckép vázlatairól
14-134.

JELENKOR, Pécs, 1973. február XVI 2.

Csók István, festő

Újabb műve került a Pécsi

Képtárba.

— : A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI/3.

Csák István

korai művei az Art Nouveau stílusjegye alatt bontakoztak ki.

Szabadi Judit: L'apparition du moderne style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

2891

CSÓK ISTVÁN, festő

1906-ban vándorkiállitás Miskolcon. Csók is szerepelt azon. -Gyöngyös, Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sátoraljaujhelyen mutatták be a müveket. 288.old

ZSADÁNYI GUIDO: Balogh Bertalan emlékezete/1870-1922/ 281.old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

Csók István
festő

Csók István művészete Nyerges
Pálra hatásával volt.

Végvári Lajos: Nyerges Pál ujabb képei.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 37.oldal

Szelesi Zoltán: A szegedi mügyüjtők kiállitása.
MÜVÉSZET, 1972. szeptember - 44.oldal

Csók István
fazö-

Csók István „Sakác lányok"
és a „Primavera" című hé-
pe szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A szegedi mügyüjtők kiállitása.
MÜVÉSZET, 1972. szeptember - 44.oldal

Csók István
festő

1955-ben keresztelt Basilides
Ödön Csók István képző-
művészeti felmet

Csók István
(1865 - 1961)

Zűzű a bölcsőben olaj, fa 65x82
Védett

Kiáltási ár: 25000

Kiállítva: Csók I. emlékkiállítás MNG 1965

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Gőz István

„Vízparton fehér ház"
Olaj, vászon 64×83

Kikiáltási ár 18000 Ft.

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Csók István

„Balaton" olaj, fa 97x100

1931

védett

Kikiáltási ár: 20 000 Ft.

BÁV 33.Müvészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Csók István

festő, a Képzőművészeti Főiskola tanára, Kossuth díjas stb., a magyar plein air festészet egyik vezető tagja, számos mű alkotója.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

1335 P

230 P

Csák István

Ma dvatjak Kaposváron az új Rippl-Rónai Múzeumot, a sanogji képtárban szerepel alkotása.

Reggeli krónika II.

1973. VII. 20. Kossuth 6.00 Gué.

Csók István

A szegedi ünnepi hetek keretében a szegedi műgyűjtők klubjának kiállítása megmyílt, ahol Lucs Ferenc védett jellegű gyűjteményéből a művész festményét is bemutatták.

Nógrád, 1943. júl. 10.

Csák István

A Szegedi Ünnepi-Hetek keretében megnyílt a szegedi műgyűjtők klubjának kiállítása. Ez alkalommal Lucs Ferenc gyűjteményét nyitatták be, mely között szerepelt a művész festménye.

Déli Hírlap, Miskolc, 1973. júl. 9.

Csák István

„Emlékezéseim" című memoárkötetében (1945) szó esik Gömöryről, és a századelejei Akvárium elnevezésű művészés írótasztaltársaság törzstagjairól, melynek Csák István is tagja volt.

Devényi Iván: Gömöry Olivér, Ferenczy Károly barátja és modellje.

Irodalmi Szemle, 1973. márc. 267. old.

Csák István

Barta Ernő festő- és grafikusművész - aki most lenne 95 éves - 1919. után Hollandiában először ő mutatta be a magyar modern művészeket: Csák Istvánt, Iványi Grünwaldot, Derkovitsot, Aba-Novákot, saját képeivel együtt.

(fedor): Impresszionizmusóra egy Kőbányai iskolában.
Magyar Nemzet, 1973. ápr. 27.

Csák István

festményeket alkotott a Balaton vidékéről.

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika, Budapest, 1969

271

Csók István, festő

A Sokác Lányok-hal szerepel.

Szacsó Katalin: Kiállítási napló
- Műgyűjtők kiállítása 93-96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

Csók István, festő

Megemlítve.

László Gyula: Népművészet – képzőművészet
105.

XXVII.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. március 3.

Csók István, festő

Megemlítve.

Az élő cserép

–: A Hódmezővásárhelyi Majolikagyár Kiállítása 106-108.

XXVII.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. március 3.

Csák István

a Kecskeméti Katona József Múzeumban rendezett stílustörténeti kiállításon, az Impresszionizmus Magyarországon címen, alkotásai szerepelnek.

Delmacher Anna: Az impresszionizmus Magyarországon. Petőfi Népe, Kecskemét, 1972. okt. 8.

Csók István festőművész (1865-1961)

a nagybányai iskola alapító nemzedékéhez tartozott. Az iskola 1897-ben a Műcsarnokban rendezett közös kiállításon mutatkozott be.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története.
Népszava, 1972. jún. 24.

Csok István 1).

Csak rövid ideig maradt a nagybányai iskola szervezetének támogatója. Évekre Párizsba költözött, fejlődését a francia impresszionizmus példái serkentették: „Úrvacsora" – „Árvák" (MNG) (említve). Hazatért, kompozíciókat, sorozatokat festett: „Vámpírok" – „Thámár" – „Báthory Erzsébet" (említve). Tájképek: „Tél a tavaszban" – „Balatoni vihar" stb. (említve).

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története. Népszava, 1972. júl. 1.

Csák István 2.) Folytatás.

Kislányáról festett vásznai: „Zizi beteg" – „Zizi kakassal" stb. MNG. (említve). Arcképek: „Keresztapa reggelije" – „Klassits-arckép" (MNG) (említve). Népies, csendéletek: „Tulipános láda" – „Alvó sokác kány" (említve). – 1920-tól a nagybányai főiskola tanára lett.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet története. Népszava, 1942. jál. 1.

Csók István

Az Ernst Muzeum XXII. aukcióján a franciák, olaszok, németek és hollandok nagyjai között bemutatják a nagy magyar művészeket is. /-l-a./: "Dürer grafikai művei", - KÉVE - "Ernst Muzeum" cimmel számol be a három tárlatról. A magyarok közül szerepelnek: Aggházy Gyula, Barabás Miklós, Bihari Sándor, Boruth Andor, Csók István, Edvi Illés Aladár, Telepy Károly, Székely Bertalan, Mednyánszky László, Lotz Károly és Mészöly Géza művészek.

A HÉT, Bp. 1920. okt. 10.
XXXI. évf. 31. sz. 478-479. lap.

Csák István

Negyedszázada annak, hogy 1948. márc. 14.-én először adták ki a Kossuth-díjat. Az első kitüntetettek között szerepelt a művész.

Reggeli krónika II.
1973. III. 14. 6.00 N.

Csák István

„Az impresszionizmus Magyarországon" címmel Baján kiállítás nyílik nov. 12.-én. A Nemzeti Galéria anyagából összeállított tárlaton a művész alkotásai is szerepelnek.

Petőfi Népe, 1972. nov. 11.

Csók István

„Kertészet a képzőművészetben" cím-
mel kiállítás nyílt a Nyíregyhá-
zi Mezőgazdasági Főiskolában, melyen
szerepelt „Virágcsendélet" c. műve
(említve)

Keletmagyarország, 1973. márc. 4.

Csók István

a Szinyei Társaság egyik alapító tagja.

Pataky Dénes: Bernáth Aurél, Budapest, 1972

101

Csók István

Bemutatott műve:

102. sz. „Tulipánosláda", olaj.

Nemzeti Parantpárt kiállítása, Budapest, 1945. VI.

Csók István

Bemutatott művei:

123. sz. „Hőmpölygő köd", olaj.

Nemzeti Parasztpárt kiállítása, Budapest, 1945. VI.

Csók István

Bemutatott mű:

52. sz. „Margitkid kádban", olaj.

Nemzeti Parasztpárt kiállítása, Budapest,

1945. VI.

Gyóz István

1914-ben aranyéremmel tört
hazai Párizsból - emlétve

Kampis Antal
A magyar Zeptőmúzeum története

Nagyszava 1972 július 8
8. old.

Gál István

„Balaton Alkonyat" c. képe

említve a „Magyar Tájak" c. kötetben

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

20. old.

Csőr István

1

rövid ideig maradt a
nagybányai iskola szervezetének
támogatója

Népszava 1972 július 1
8. old

Kampis Antal:
A magyar Zeptőmúvészet története

Csöl István

2

Évekre Párizsba Zöltözött

Nápszava 1972 július 1
8. old.

Csík István

3

„Úsvacsora"

„Árvál" c. lépés emlitve

Nápszava 1972 július 1

8. old.

Csok István

4

„Vámpirok"
„Thámár"
„Báthory Erzsébet" c. Zépsi emlékve

Nápszava 1972 július 1
8. old.

Csők István

5

„Tél a tavarban"
„Balatoni vihar" c. Zépei
emlitve

Nápszava 1972 julius 1
8. old.

Csok István

6

„Zúzú Geteg"

„Zúzú Zalassal" a Zepei emlitve

Nápszava 1972 július 1

8. old.

Csór István

7

„Keresztapa regjelije"
„Wlassits-arckép" a Tejfer
emlitve

Népszava 1972 július 1
8. old.

Csők István 8

„Tulipános láda"

„Alvó sokác lány" c. képei emlékve

Nápszava 1972 július 1

8. old

Csók István

festő

~ Mihálik Pál mestere volt.

Telepy Katalin: Mihálik Pál ~.
Képzőművész. K. 1972.

~~Kép~~ Csók István

festő

~ tanítványa a Főiskolán Vaj-
da Lajos, Korniss Dezső,
Trauner stb.

Képzőmű. Almanach 3. 9.
Corvina 1972.

Csók István

tagja volt a Nemzeti Szalon felszabadulás utáni vezetőségének.

Mészöly Gábor: Ujjászületőben a Nemzeti Szalon.
Budapest, 1972. 5.sz. 28-31.l.

Csók István

mevét a Nemzeti Szalon első tárlatán /1907.XII.9./
felvenné művészek közt említi

Mészöly Gábor: Ujjászületében a Nemzeti Szalon
Budapest, 1972. 5.sz. 28-31.l.

Csók István

osztályán tanult a Munka-körhöz való csatlakozása előtt

Kepes György, Korniss Derső, Trauner Sándor

Csaplár Ferenc: A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
MÜvtört. Ert. 1972.2.sz.124-132.1.

133.1.

Csók István

1928-ban "...a Főiskola egyik tanárának feljelentése nyomán hivatalos bizottság járt, és vizsgálta végig Csók, Glatz és Vaszary osztályait, hogy igaz-e a vád, miszerint nálunk még a festő mesterség alapjait sem lehe lehet elsajátitani, mert ott a legdestruktivabb oktatás folyik" - irta Farkas Zoltán a Nyugatban.

Csaplár Ferenc: A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége Művtört.Ért. 1972.2.sz.124-132.1.

133.1.

Csók István

3

Juliette lányáról festette a Nizzi sorozatát.

Dénes Zsófia: Gyvárvány
Gondolat Bp. 1970

272. old

Gál István

2

Feleségét 1903-ban vette el és Zíment vele Párizsba. Ott festette meg portréját, aztán megszületett ~~[illegible]~~ gyetlen gyermekük Juliette.

Dénes Zsófia: Gyvásvány
Gondolat Bp. 1970 272. old.

Gőz István

Falun született, apja molnár volt
az egresi Sárviken

Dénes Zsófia: Gőzmalmok
Gondolat Bp. 1970
271. old

Csóh István

Báthory Erzsébet

Mágyűjtő", 1972/2. sz. 48. l.

Csók István

Báthory Erzsébetről (400x605 cm) azt ígérgetik, hogy többen láttak kiszállítani az országból.

Engel Károly: Háborús veszteségek II.; Műgyűjtő, 1972/2, 49.l.

Csók István

Befolyásos ellenfele volt Karlovszky Bertalan.

E. L.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 57. l.

Csók István

Egész alakos archívpe Mme Gerrai-ról (vegyes akvarell, fedőfehérrel) a jelzett gyűjteményben. Párizsban készült, talán 1904-ben, Degas-hatást mutat.

Horváth Béla: A Kovács-gyűjteményes műfestményei; Műgyűjtő 1972/4.sz. 15.l.

Csók István

Képe van dr. Csacskó Lajos gyűjteményében, késői korszakából való sokác nő.

Vadászi Erzsébet: Pécsi magángyűjtőknél; Műgyűjtő 1972/1. sz. 5. l.

Csók István

Sokác lányok

Műgyűjtő 1972/4. sz. 20. l.

Csók István

Sokác lányokja szerepelt a kiállításon.

Apró Ferenc: A Szegedi Mügyűjtők Klubjának III. kiállítása; Mügyűjtő 1972/4. sz. 21. l.

Csók István

Sokác nő

Műgyűjtő 1972/4.02. 5.l.

Csók István

Ferenczy Károly, Thorma, Réti István, Csók István, Iványi Grünvald alkotásai szerepeltek a Magyar Remekművek c. kiállításon a Budapesti Történeti Muzeumban.

Magyar Hirlap 1969.2.évf.255/6

Csók István

Konvencionálisabb alkotásainak nagyobb a keresettsége. A kvalitásos Tükör előtt alacsony áron kelt el, míg az 1929-es Báthory Erzsébet replika és a hasonló jellegű Sohác nagyecske magas árat ért el.

Engel Károly: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/4. sz. 57. l.

Csók István

Rajza szerepelt a kiállításon (Monsieur Garay).

Horváth Béla: Magángyűjtők kiállítása a váci Vak Bottyán Múzeumban; Magyar rajz, vízfestmény és grafika a XX. szabban; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 19. l.

Csák István

Madame Garai arcképe (ceruza és vízfestmény)
[Madame Garay ?]

Művészet, 1973/2. sz. 18. l.

Csók István

Műveit a 20-as években gyűjtötte Révész István.

Dévényi Iván: In memoriam Révész István; Művelődés, 1973/2. sz. 64. l.

Csók István

Egyik alapító tagja az 1931-ben létesült UMBE-nek (Új Művészet Barátainak Egyesülete).

Dévényi Iván: In memoriam Révész István; Műgyűjtő, 1973/202. 64. l.

Csók István
festő

"Sokác temetés" (vázlat)
(repró)

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Csók István

Sokác menyecske, o. v., 50 × 37,5 cm (védett) 1905

A szeptemberi aukció anyagából; Műgyűjtő, 1973/3.sz. 58.l.

Csók István

ne ve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

316, 317. old.

Csók István

Képeinek mostani árai teljesen belcillenek a 25. és 26. aukció, az 1971-es év végi eladási árlistákba. Ez némi stagnálást jelent.

Engel Károly: Aukció kritika; Műgyűjtő, 1973/3. sz. 56. l.

Csok István

Mikre szerepel a BÁV
30. Répanekciójával kiállításán

Népszava 1973 május 17
4. old.

Csók István

Virágcsendélet, o.v. 65,8×84,6 cm
Első séta, o.v. 64×75 cm

Az impresszionizmus kapcsolatai

Cuaderno

Vinculo: 6.1 8x8 1/2 cm

Blanco: 1 6.1 4x4 7 cm

As impressionismus Hafenmotive

Csók István

Felesége arcképe o.v. 145×80 cm

Az impressionizmus
Magyarországon

Csók István
első

Méltatás

-----: Barcsay Jenő önmagáról.
Művészet, 1974. február - 5.oldal

Csók István, festő

Beck Ö. fülöp kénített Csók István arcmását ábrázoló érmét is.

(harangozó): Érmek mestere volt 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jun. 26,

Csák István

A BÁV dec 12-és 13 án rendezi a karácsonyi 29. képaukcióját, melyen alkotása szerepelni fog.

Somogyi Néplap, 1972. dec 3.

Csók István, festő

Az elsők egyike a díjazottak sorában.

Szenes Sándor: Huszonöt éves a Kossuth-díj

M. 1.

Népszabadság, Bp 1973. jan. 7.

Csók István, festő

Az aukción két képe szerepel: egy
kis zsánerkép s' az ismert Műterem sarok
egy változata.

— : Aukció előtt kiállítás

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. dec. 2.

Csók István

Wlassics portéja, a Mücsarnok ellenséges légkörében is nagy aranyérmet nyert vele Csók.
Ha ezt összehasonlitjuk a husz esztendővel később festett portékkal, akkor egy teljesen megváltozott Csók Istvánnal találkozunk.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó Bp. 1973. 60. old.

Cseh Istvan

Csók István

A Szinyei Társaság elnöke volt, és igy saját problémáin tul lelkiismeret és felelősség kérdése volt számára a Társaság egy-egy állásfoglalása az egyre inkább jobbra tolódó magyar közéletben. A Társaság, mely fejének tekintette, fölöttébb vegyes összetételü volt.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó Bp. 1973. 61. old.

Csók István

A felszabadulás után megint a régi. Tevékeny, alkotó. 1949-ben a Magyar Képzőművész Szövetség elnökének választják, szivesen vállalja és lelkesen teljesiti is tisztét. Utolsó időszakában főkeg tájképeken találja meg kolorista hajlandóságának legjobb lehetőségeit. Van néhány tájképe ebből az isőből, mely vetekedik a harmincas évekbeli Balaton-élményeinek sorozatos megörökitésével.

Bálint Lajos: Ecset és vász, Szépirodalmi Könyvkiadó Bp. 1973. 62. old.

Csók István

A magyar képzőművészetben ő kapott a legtöbb kitüntetést.A nyolc hazai között ott van a régi világ állami aranyérme és uj társadalmunk Kossuth-dija. Kiegészitik ezeket kilánc külföldi dija és kitüntetése.

Bálint Lajos:Ecset és vésö,Szépirodalmi Könyvkiadó Bp.1973. 63.old.

Csók

A Szinyei Társaság tagjai között volt Fényes Adolf, Rippl-Rónai, Csók mellett Márffy, Berény, Szőnyi, akiknek művészete önmagában is a sokszínű változatosságot jelentette.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp. 1973. 12. old.

Check

Csók István

1914-ben a Mücsarnokban rendezett kollektiv kiállitáson szereplet Csók is.
Az olasz nemzetközi kiállitás után,melyen a római Muzeum megvette Tháhár cimü képét,fölszólitást kapott,hogy a firenzei Uffizi képtár részére küldje be önarcképét.A magyarok közül csak Szinyei Merse kapott ilyen invitálást előtte.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Bp.1973. 55.old.

A Népszinház utcát ábrázoló képe,amely kétfigurás kompozició,egy összetetten,gazdagon ábrázolt interieurben,de valamely magas,emeleti ablakból lelátást as a pesti utcára.Ez a néha tul gazdag téma-megjelenités igen jellemző hajlandóságaira.Különösen igy van ez a kislányáról,Züzüről készült változatos sorozatában,melynek lirai szépségehez mindig ilyen bőséges szobabelső ad háttere

Bálint Lajos:Ecset és vénő,Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp.1973. 55.old.

Csók István

Sikereinek nem volt éppen elönyös következménye, hogy a mükereskedők valósággal üldözték. Iványi Grünwald elmesélése szerint, nem ismert festőt, aki annyi kész vagy majdnem kész képét semmisitette meg, mint Csók.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó Bp. 1973. 57. old.

Csok István

Sikereinek nem volt éppen elönyös következménye, hogy a mükereskedők valósággal üldözték.
Iványi Grünwald elmeselése szerint, nem ismert festőt, aki ammyi kész vagy majdnem kész képét semmisitette meg, mint Csok.

57.old.

München és Párizs müvészeti iskoláiban,majd később ismét Párizsban töltött gazdag termésü hét esztendő alatt szerzi meg további fejlődésének alapjait, méghozzá ugy,hogy elzárkozik a franciák uj meg uj stilusváltozatai elől.A maga utját járja,s mikor hazatér,azok közé számit,akik uj hangot,fölfogást és eszközöket jelentenek.Amire ezután törekszik az a témabeli változatosság,főleg a tájképekben és az interieurban.

Bálint Lajos:Ecset és vésö,Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp.1973.

54.old.

Csók István 1.

A mult század végének és a század első negyedének talán az első helyen álló müvésze volt. A kivételek közé tartozott. A nagy tárlatokon már akkor elismert kiállitó volt, és már akkor előkelő dijakat kapott, amikor ott még a régi akadémikus festészet képviselői voltak uralmon. Pedig ő éppen ezekben az években hozott változást, fejlődést, ujat. Népszerüsége és elismertsége később fékjévé vált.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp. 1973.

54. old.

1.

Csók István

Hosszu pályáján gyakran változtatta témáit.Nem maradhatott el közülük a portré sem.Arcmásmegoldásai között azonban valami furcsa ellentét,van.Csak össze kell hasonlitani e század tizes éveiből való férfiportréit másik korszakból,a garmincas évekből ismert két alkotásával.Korai képeinél szinte csak a festői probléma és a jellemábrázolás érdekli.A Wlassics porté élete egyik legnagyobb sikere.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Bp.1973. 59.old.

Csók István

Csók István (1865–1961): Kossuth-díjas festő. A müncheni „finom naturalizmus" után az oldottabb plein-air festészettel jegyezte el művészetét. 1903 után hosszabb ideig Párizsban élt. Aktkompozíciók, csendéletek, nagyobb szabású figurális kompozíciók, tájképek s a lányáról festett híres Züzü-sorozat alkotja életörömöt sugárzó, gazdag életművének gerincét.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim
Bp. Corvina 1977

Csók István

Báthory Erzsébet c. képe véres orgiát ábrázol.Ezen is a megkinzott lányok aktjain és az egész jelenet teljes atmoszféráján ott élt a saját szenvedélyessége is.Ennek a képnek volt egy korai változata is.Fiatalsága mulásával,főleg Párizsból való hazaérkezése után erotikus hajlandóságai lehiggadtak képein,valami személyi érdektelenség váltja fel előbbi lobogását.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Bp.1973. 58.old.

Bartók István
alkotásai is részt vettek a szegedi mű-
gyűjtők kiállításán a Bartók Béla Műve-
lődési Házban.

Műgyűjtők, festőművészek kiállítása
Szegeden.

Magyar Hírlap 1971/213 Fald.

Gőz István

a 20 éves zsennyei művésztelepen

dolgozott -neve említve

Magyar Nemzet 1973 szeptemb

4.old. 7.

Szók István, festő

Szerepel Rippl-Rónai Gedön gyűjteményében.

Draveczky Balázs: Műgyűjtő állomásfőnök

M. 11.

Népszabadság, Bp 1973. nov. 4.

Csók István

A Szüz u 3. alatti mütermet Mednyánszky László fedezte fel. Igy kerültek ide elsőnek Csók István, Zombory, Olgyay és mások.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó Bp. 1973. 26. old

Csók István

A Szinyei Társaság-Csók István elnöksége alatt-
nem tudta már megérteni a posztimpresszionizmus
különböző jelentkezéseit, a kubizmust, futurizmust,
expresszionizmust.

Bálint Lajos: Ecset és véső**, Szépirodalmi könyvkiad.**

Bp. 1973 7.old.

Csók

Benczur és Zala nem akartak osztozkodni. Harcoltak, mégpedig nemcsak művészi eszközökkel, de néha csalafinta módon is. Akkor a botrányt elkerülendő rákényszerültek, hogy a hivatalos tárlatokra egy Rippl-Rónait, Ferenczy, Csókot, Fényest vagy Iványi-Grünwaldot beengedjenek, akkor eldugott helyre raktak, a rendezés az ő kezünkben volt.
Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvk. 1973. Bp. 14. old.

Csók

Sem Csók ,sem Rippl-Rónai,sem semki más nem kivánt Benczur és Zala harcos szerepét vállalni.Ezt bizonyitotta,hogy tagjaik közé fogadtak olyan fiatalokat is,akik más,uj és merész müvészi törekvések képviselői voltak.Benczuéknak nem voltak tehár ezen a téren jogutódai.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiad. Bp.1973. 11,12.old.

Csók

Sem Csók ,sem Ripp1-Rónai,sem semki más nem kivánt Benczur és Zala harcos szerepét vállalni.Ezt bizonyitotta,hogy tagjaik közé fogadtak olyan fiatalokat is,akik más,uj és merész müvészi törekvések képviselői voltak.Benczuéknak nem voltak tehár ezen a téren jogutódai.

Bálint Lajos:Ecset és vésö,Szépirodalmi Könyvkiad. Bp.1973. 11,12.old.

Csők

A fiatalokat, igy Szőnyit és Berneth Aurélt szivesen látják a maguk körében az idősebbek, Rippl, Csók, Iványi Grünwald, Fényes Adolf vacsorázóasztalánál.

Bálint Lajos: Ecset és véső Szépirodalmi Könyvkia. Bp. 1973. 7. old.

Csók

Ripplo,Fényes,Csók,Iványi Grünwald kiállitásai olyan körökben is érdeklődést keltettek,amelyek addig csak a tegnap művészetében hittek.Nem is szólva a komoly hittel rendelkező kritikusok megnyiltakozásairól:Előbb a Hét később a Nyugat cikkei segitették az uj művészetet.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiad. Bp.1973. 6.old.

Csók István

volt a mestere Magyarász Imrének.

Füzér Károlyné: Magyarász Imre.

Rajztanítás 1973/1 29 old.

Csók István

Volt a tanára Gál Sándornak a Képzőművészeti Főiskolán.

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról

Raptanítás 1973/4 32 old.

Erőss István

Erőss Istvánról is írt Nagy Zoltán a „Találkozások Mesterekkel" című írásában.

Márkus Béla: A hetvenéves Nagy Zoltánról

Alföld 1973/9 79 old.

Csók István

Az Ernst Muzeum-M.N.G. kiállitásán, melyet Magyar művészet 1895-1945 c. rendeztek meg szerepelt Hollosy Simon, Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János, Csók István, Iványi Grünwald alkotásai.

Magyar Hirlap 1969.2.évf. 264sz.

Csók

lanitványa volt. Kepes György.
a Képzőművészeti Főiskolán.

Bodri Ferenc: „A látvány nyelve".

Raptanitás 1973/2 31 old

Csók István, kétszeres
Kossuth-díjas festőművész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
1974 FEB 13

autóbuszok járnak.

1021

Évfordulók

VOZÁRI DEZSŐ
költő, műfordító, újságíró, a Népszava volt külpolitikai rovatvezetője születésének 70. évfordulója.

WILLAM STRANG
angol festő, kora legjobb angol rézkarcolóinak egyike 115 esztendeje született.

N. I. GNYEGYICS
orosz költő, az Iliász fordítója születésének 190. évfordulója.

CSÓK ISTVÁN
kétszeres Kossuth-díjas festőművész 109 esztendeje született.

g- *kával.*
ég Az egész napos program
tti keretében rendezett gyű-
a- léseken találkoztak a dol-
gozókkal, köztük MHSZ-
k- és KISZ-aktivistákkal. *A*
é- *szívélyes, baráti légkör-*
o- *ben lezajlott találkozókon*
t- *megemlékeztek a magyar*
a *főváros 29 esztendővel ez-*

Csók István

Az Epreskert a Képzőművészeti Főiskola szerves része. Művészek boztakoztak ki a romantikus környezetben, akik közül nem egy tanár lett ugyanott: Vaszary, Csók, Szőnyi, Aba Novák és mások.

Selmeczi Tóth János: Epreskert.
Népművelés, 1969. márc. 40. old.

Gák István

„Az 1969-r számukban érdekes cikk jelent meg „Az öreg városháza" ámmel. Hozzáterzem, hogy az épületben rangos képzőművészeti alkotások találhatók. A szobákban, a Kiöki Hivatalban Gák, Hermann, Glatz, Rudnay, Rotz, Szonyi festményei találhatók. A cikkhez olyan fényképet közölnek a városházáról, amely 1930körül készült."

Láng Róbert, Budapest.

Budapest 62. Pf. 634

Magyarország, 1969. márc. 2.

Csák István

Kisfaludi Stróbl Zsigmond mellszobrot készített róla.

Népszava, 1974. jún. 30. 102 éf. 151 sz. 9p.

Csók István

1865. február 13-án született.

Népszava, 1974. febr. 13. 102 éf. 36 sz. 4p.

Csók István

mélyen átérzett, de gyöngébben megrajzolt lépei szerepeltek az 1904-es Téli tárlaton

Fülep Lajos: A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

24. old.

Csók István

Művei szerepeltek a Nemzeti Szalon önálló épületének megnyitó kiállitásán/1907/

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp.1974 Magvető 189.old.

Csók István festő M.D.K.

Adakozik a Nagypénteki Ref. Társ. gyermekotthona javára

Berkovits Ilona: Zichy Mihály ... Bp. 1964.
264. l.

M.D.K.

Ótók István, festő

nevét említi:

Bencze László: Magyar mesterművek
/Munkácsy "Bucsuzkodás"c.képe/

Csillag, 1956. augusztus, 349. old.

Csók István, festő

MDK

Tanára volt Vajda Lajosnak.

Munkácsi-Kovács Endre: Vajda Lajos emlékkiállítása Szentendrén

8

NÉPSZABADSÁG, Szo. 1966. máj. 5.

CSÓK ISTVÁN

Margit-híd ködben olaj 84x70

Zsennyei művésztelep kiállitása. Szombathely, 1956.

MDK

Gróh István festő

Tárlatvezetőben ismertetik.

(Nemzeti Galéria)

– : A hét végi kulturális program ból 13.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 12.

M.D.K

Csók István
festő.

Méltatás

—: Kiállítás az Ernst Múzeumban
Budapest 1964. szept.-5.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Csók István
festő

M.D.K.

Meltatás

— : Magyar művészet 1896-1945
Dolgozók Lapja, 1969. okt. 5.

MDK

Csók István, festő

szerepel.

–: Megnyílt a Józsefvárosi képzőművészek
című kiállítás

8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 17.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Csók István

tanítványa a Budapest-i Képzőmű-
vészeti Főiskolán Biai Föglein Ist-
ván.

Fekete Márton: Prominent Hunga-
rians Home and Abroad, München,
1966. 334 l. 41 l.

Csók István

Londresegédje a Képzőművészeti Főiskolán Borbereki Kovács Zoltán.

Fehete Mária: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 48 l.

M.D.K

Gróh István
festő

Méltatás

— : Magyar művészet
Kisalföld, 1969. art. 5.

M.D.K.

Csók István, festő

nevét említi:

Bronislaw Tronski: Węgierskie spotkania

Gazeta Pomorska, Bydgoszcze, 1955, jan.6. 5.sz.

Csók István, festő MDh

Ybl Ervin hagyatéka ként Csók
művek kerültek a székesfehérvári
múzeum birtokába.

— : Röviden. 6

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. aug. 24

Csák István

Emlékkiállításáról kritika.

Vigilia 1965. dec.

Csók István festő

Szöveghen említett mű: Nirvána

Demény János: Gauguin

Kolláros 1966 máj.

Csák István, Festőművész

A Mesteriskola rendes tanára lett 1922-től Réti I., Rudnay Lsy., Csák I., és Vaszary J.

(Fedor): Epreskert.
Nők Lapja, 1977. jún. 18.

Csók István
festő

Budapesten a Váci utcában majd
negyedszázada nyílt meg a képcsar-
nok Csók István Galériája. A felava-
táson megjelent a 86 éves név adó is.

Tóth cis Áron: Orosz János műhelyében.
Tükör, 1974. október 15-16 lap

Csók István „Pest"

L. : Vörös Béla

— : Esztergom nak ....

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug.

Csók István, Jestő

L.: Kisfaludi Strobl

– : Kisfaludi Strobl . . . . 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 16.

Csáky István

Dolce far niente, olaj, 38×30, VÉDETT
18000 Ft

30. Művészeti kiállítás, 1973.

Gál István

Mimózák, olaj, 57×56, 8000 Ft
Sokác lány, vízf. 55×45. 15000 Ft

30. Művészeti képaukció, 1973.

Csók István, jestő

Lánd: Lánló Gyula

Martyn Ferenc: Lánló Gyula ... 604-611.

JELENKOR, Pécs, 1975. július XVIII/7.

CSÓK ISTVÁN, festo

A Székesfehérvári István Király Múzeum Képzőművészeti Gyüjteményevásárlásra 1968-69-ben 60774 forintot fordított. Vételútjan került a gyüjteménybe Csók István két festménye. 169.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről.-Képzőműv.Gyüjt. 169.old

ALBA REGIA. Az István Király Múzeum Évkönyve, XI. 1970. Székesfehérvár, 1971

Csák István

Neve Egry József barátjaként megemlít-
ve.

Egry breviárium – Veszprém 1973. 44 p.

Csók István

A szegényt jól ismerte.

Goda Gábor: Képzőművészeti emlékeimből; Magyar Hírlap, 1970. IV. 4. 22. l.

Csók István

A szerző családjával személyes ismeretsége volt.

Goda Gábor: Képzőművészeti emlékeimből; Magyar Hírlap, 1970. IV. 4. 12. l.

Gák István

„Window on Hungary" nevű magyar napok hétfőn megkezdődtek Manchesterben, melynek képzőművészeti kiállításán a művész alkatásai is szerepelnek.

Demeter Imre: Meleg fogadtatással kezdődtek a magyar napok.

Magyar Nemzet, 1973. okt. 11.

Csók István

Ferenczy Noémi, Kelety Gusztáv, Hollósy Simon, Glatz Oszkár, Vaszary János, Koszta József, Anna Margit, Korniss Dezső, Kernstok Károly, Spányi Béla, Csók István, Gulácsy Lajos, Munkácsy Mihály, Derkovits Gyula, Nemes-Lampérth József, Ámos Imre, Ferenczy Károly, Rippl-Rónai József, Mednyánszky László művészek munkái szerepelnek az utóbbi aukció-kiállitásokon. A 2.-es számu cédulán az ott szereplő művek alkotóinak neve tovább folytatódik. Vadas József: "Mecénás-e a mügyüjtő?" cimmel ismerteti a tárlaton bemutatott művek értékelését.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 2o. XIX. évf. 38. sz. 13. lap.

CSÓK ISTVÁN, festő

Az 1972-ben elhunyt Lázár Béla felesége a pécsi múzeumra hagyta férje 64 darabból álló képzőmüvészeti gyüjteményét. Ezek nagyrésze a 30a-s évek végén kerültek a müvészek ajándéka révén Lázár birtokába. A gyüjtemény anyaga elsősorban a Római Iskolát reprezentálja.-Kiemelkedő az átvett anyagból Csók István egy festménye.
288.old. 8.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Csák István

Pólya Tibor rajzán – melynek címe: „akik nem mennek a Múcsarnokba – a Japán kávéház művészasztala" – szerepel a művész karikatúrája és aláírása. (repr.)

Sümegi György: Pólya Tiborról: születése évfordulójdu.
Petőfi Népe, 1976. ápr. 25.

Csík István, Jestő

L.: Vörös Béla

Tasnádi A.: Vörös Béla ....

5.

Népszava Bp. 1975. szept. 19.

Csák István, festő

L.: Mohácsi Regős f.

Fábián Gy.: Művész és ....

8.

Népszava, Bp. 1975. szept. 27.

Csák István festőművész

Kiállítás nyílik a Nemzeti Galériában a 75. éve alapított Fészek-klubról. – Találó karikaturák tükrében villan elénk a művész alakja. (említve)

Reggeli Krónika III.

1976. II. 6. Kossuth. 7.00 Gné

Csók István, festő

— CSÓK ISTVÁN-KIÁLLÍTÁS nyílt pénteken Bukarestben. A két ország kulturális megállapodása keretében rendezett tárlaton a művész harminc képével ismerkedhet meg a román közönség.

— : Hír

Népszabadság, Bp. 1976. okt.

Csók István

CSÓK ISTVÁN KÉPEIBŐL
nyílt kiállítás a bukaresti Ateneul Roman termében, a két ország közötti kulturális megállapodás keretében.

Magyar Hirlap 1976/274/6

Csók István

A. K. Gl. T.-ben fejtette ki
művészetét

Kmetty János - Festő voltam és vagyok

23 oldal

Csák István, festőművész

Jaritz Józsa festő Vaszary János tanítványa volt. Jaritz hamar kezdett önállóan dolgozni, ezért történhetett, hogy 1922-ben Rippl-Rónai, Vaszary és Csák meglúvták negyedik kiállítónak a Dohány u.-i Helikon-galériába.

H.D.: Jaritz Józsa-tárlata a Vaszary-teremben, Somogyi Néplap, 1976, okt. 22.

Csór István

Képe szerepel a Kiscelli Múzeum gyűjteményében - emlékoe

Nápszava 1972 augusztus 10
Zsold.

Csók István
festő

Méltatói

T.G.: Halápy János balatonfüredi kiállitása.
MÜVÉSZET? 1972.augusztus - 27.oldal

Csók István
festő

A Duna partnakasz feldersítése
a művész nevéhez fűződik

Losonci Miklós: A Duna mühely.

MŰVÉSZET, 1972.december - 12.oldal

Csók István

festő

Csók István alkotásaihoz áll
közel Misholczy Ferenc „Spanyol
kihető" című műve.

Aszalos Endre: Bács-Kiskunnagyi képzőművészek...
Művészet, 1972. junius – 43 oldal.

Csók István
festő

Az 1911-évi Rippl Rónai tárlat tiszteletére
rendezett bankitten mélt atta a mestert.

Dévényi Iván: Rippl-Rónai József hirlapi cikkei.
MÜVÉSZET, 1972.október-november 20.oldal.

Csók István

Csók Istvánt tiszteletbeli tagjává választotta a debreceni Ady Társaság.

Sz. Kürti Katalin: A debreceni Ady Társaság képzőművészei.

Alföld 1974/1 62 old.

Gál István 1

1918 február 10-én nyílt meg az Ernst Múzeumban egy csoportkiállítás, melyen fiatal művészek

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

245. old.

Gök István

2

Szép régi tájlépei, csendéletei,
Thámás variánsa, Zsuzsánna lépéhez készített
nagy tanulmánya emlitve

Fülep Lajos:A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974

245.old.

Csók István

- „Tájkép" - című festményét a Magyar Zeneművészek követsége ajándékozta 1974-ben a képtárnak.

Romvány Ferenc: A Magyar Modern Képtár története

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974. XIX

Csók István

„Tájkép" –

– testmény

Jan. Pan. Múz. Erk. 1974 (XIX)

Csók István (1865-1961)

„A táncosnő" vénrajz és pasztell 60x46 cm

s. l. j.: Csók, Párís 906. (Sérült)

Kiáltási ár: 6000 ft.

„Ülő nő" vénrajz 50x40 cm

s. l. b.: Csók

Kiáltási ár: 5000 ft

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Csók István, festő

l.: Schubert Ernő

-: Emlékezés Schubert Ernőre 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978 dec. 4.

CSÓK ISTVÁN, festő

Martyn Ferencnek Szücsy Ferenc orvosról festett képén Rippl-Rónai József somogyi portréinak, vagy Csók István "Keresztapa reggelije"című képének hangulatát érezzük. 292.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FEREN

Csók István
festő

Csók István leánya Lüzü a
mester halála után feladta
a Gorkij fasori műtermet, amí-
nek minden sarkát sokszor meg-
festett a mester.

Fedor Ágnes: Ki is volt Lüzü?
Nők Lapja, 1974. jennius 8 - 22. oldal

Csók István
fesső

Csók István lánya Lúzsi, a mester halála alkor a Kelet Ázsiai Múzeumnak ajándékozta apja vagyont érő hiriai gyűjteményet.

Fedor Ágnes: Ki is volt Lúzsi?
Nők Lapja, 1974. jennuár 8 - 22 oldal

Csók István
festő

Csók István hipsinek gyermek
modellje, hesöbbi nagytány
szereplője a művész leánya
Lüzü volt.

Fedor Ágnes: Ki is volt Lüzü?
Vök Lapja, 1974. junius 8 - 22 oldal

Csőke István

Neve említve.

László Emőke : Endre Béla. – Corvina 1973. 22p.

Csók István

Neve említve

László Emőke: Endre Béla – Comina 1973. 22p.

CSÓK ISTVÁN, festő

Lakatos Józsefnek "Néprajzi kollekció" c. képe nem az a népi világ, amelyikei Csók István indulta századelőn. Nem a középosztalybeliek szobabelsőivel, de az ipar tárgyalkotó traverzeivel folytat parbeszédet Lakatos József népi világa-irta Takács Imre. 134.old.

NASZÁDOS ISTVÁN: Vasi művészportrék, Lakatos József 131.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 1968. 1.szam. Szombathely

Csók István festőművész, 2.) Folytatás

Milyen festőket ismer, ki a kedvenc festője?:

Az alanti vizsgálathoz tartozó kérdésre a kérdezettek 70%-a felelt. A listát Munkácsy vezeti (47%), a művészt 9% említette.

Vitányi Iván: Képzőművészeti ízlésvizsgálat munkások között.
Új Irás, Budapest, 1973. okt. 76. old.

Csák István festőművész, 1.)

Festmény a lakásban: az alanti vizsgálathoz fontos volt a kérdés, milyen képek találhatók az emberek lakásában. Helyszíni sillabizálások segítségével a festők neveről kaptak némi információt. A reprókat figyelembe véve megállapítható volt, hogy a művész repróját 4 helyen ismerik.

Vitányi Iván: Képzőművészeti ízlésvizsgálat munkások között.
Új Irás, Budapest, 1973. okt. ~~73.~~ 75. old.

Gók István, festőművész

a felszabadulás napjaiban készült fényképfelvételt sokan ismerik, amely egy budapesti légoltalmi pince bejáratánál készült: a pincéből kiszabadított Gók István és a szabadító Ék Sándor, szorjet kapitány

Vadász Ferenc: Beszélgetés Ék Sándorral, a neves budapesti festőművésszel.
Új Szó, 1974. jan. 6.

Csák István festőművész

Lyka Károly hívta fel a figyelmet azakra az 1860 - és 70 - es csekben született művészekre, akiknek újító festészete eltért, nagymértékben a nagybányaiak törekvéseitől, mint a művész is.

Nagy Tibor: Kernstok Károly

Élet és Tudomány, Budapest, 1973. dec. 21.

Csák István festőművész

Kolozsvány Ernő györi tanár képzőművészeti gyűjtését 1958-ban kezdte el, első vásárlásaiban szerepelt a művész képe.

Heitler László: Beszélgetés egy műgyűjtővel

Életünk, 1974. 1. 68. old

Csók István

A XIX.–XX. sz. magyar festők műveinek reprodukcióiból egy hónapos kiállítást rendeztek Susenszkojeban. A művész alkotásai láthatók e tárlaton.

Hétfői Tárek, 1974. ápr. 22.

Csók István

a VI. Népköztársaság 45-n. a. Japán kávéhár művéptársaságnak tagja.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 13351

851

Csók István

a Magyar Impresszionisták és Naturalisták körének tagja.

Bierza László, Bernát György, Erdei Ferenc szb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335

7591

Csók István, Jestő

Megem lítve. („A rózsa ujjú hajnal" c. műve.)

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvnemle
- Telepy Katalin: Tájképek a...
858-862.

JELENKOR, Pécs, 1973. szept. XVI/9.

Csók István, festő

Megemlítve.

Nagy Tibor: Kernstok Károly 2423-2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII—57.

Csók István, festő

Vannak művei a Bory-Vár gyűjteményében.

— : kobrászműhely a lovagteremben

2.

ESTI HIRLAP; Bp. 1974. jún. 20.

~~MDK~~

~~ALFÖLD, Debrecen~~

Csók István, Jestő

Megemlítve.

E. fehér Pál: Gülep Lajos Korszerűsége M. 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 9.

Csók István, festő

Bélyegen nerepel aktfestménye.

: Repr.

bélyeg gyűjtés

— : Aktok

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 20.

Csók István, festő

Vámpirok c. képével Plehanov
bőven foglalkozott. Nem értette meg s'
festői értékeit sem ismerte föl.

A Vámpirok c. kép: Rep.

Sándor László: Plehanov magyar festőkről

M. Z.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 25.

Csók István

Művészek a dohányéletekről címmel kiállítás nyílt a nyírbátori múzeumban, amelyen Csók István akvarelljei is szerepelnek.

Magyar Hírlap 1972/145 Vald.

Csók István festő

Kossuth-díjas.

(1948. III. 15.)

Tamás István: Az első Kossuth-díjak 18.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 4.

Csók István
festő

Csók Korniss egyakt rajzát már
első éves korában kiválasztott meg
vételre valamilyen ösztöndíjból.

Feljegyezte Székely Zoltán: Korniss Dezső önmagáról.
Müvészet, 1974. november - 4. oldal

Csák István festőművész

Sárbogárd után egy-két órás gyalogjárás szükkören belülről szarmazott Mérnöly Géza és Csák István festőművésnek.

Falurádió

1975. VI. 12. Kossuth 5.40 Gué.

Csák István Szentmüvész (1865 – 1961)

1919. őszén a Tanácsköztársaság bukása után jelent meg a Magyar Iparmüvészet c. folyóiratban Margitay Ernő volt iparmüvészeti iskolai tanár írása az alanti címen, ismerteti a müvészeti direktórium tevékenységét. – A müvészt kinevezték a Képzőmüvészeti Főiskola tanárává.

Gábor Eszter: „Vörös müvészeti politika".
Kritika, Budapest, 1975. márc.

CSÓK ISTVÁN

lilaruhás nő

o.v.

70 x 60

30. Művészeti Képarukció

1973.

Verso

CSÓK ISTVÁN

Lidó

O. fa 45,5 x 54

Mimózák

O. v. 57 x 56

30. Művészeti Képsokszó

1973.

Csák Gyula festőművész

A pécsi modern magyar képtár
falán szerepel műve.

Láttuk, hallottuk.

1974. XII. 29. 11.14 Petőfi R.

Csók István

A Helikon kiállitáson részt vett Vaszary, Csók, Rippl Rónai és Járitz Józsa 1922-ben.

Forrás 1969/5-6/114

Járitz: Egy művész életutja

Csók István

Kaposvárott a megnyilt Somogyi Képtárban szerepel Rippl-Rónai, Csók István, Iványi Grünwald, Czigány Dezső, Kunffy Lajos, Tornyai, Mednyánszky László alkotása.

Magyar Hirlap 1973/199/8

Géza István

Műve szerepel a"12 művész rézkarc mappájában",Klamár Ernő Kisposton élő gépészmérnök gyűjteményében.

Műgyűjtő 1975/2 40.old.

Csók István

Gál Sándor Révész Imrénél, Csók Istvánnál és Edvi Aladárnál tanult.

Forrás 1973/5-6/66

Sümegi:Bács Kiskun megyei képzőművészek

Csók István, jestő

Megemlítve.

Sallai István: A Veszprémi Megyei Könyvtár
519-522.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. szept. XXII/9

Csók

A Műcsarnok körül folyó harc lassan a modern és a konzervativ irányok párharcává fejlödött,s a mult esztendőben egy csomó rágalmazási perben kulminált/Elek Artur kontra Képzőművészeti társulat,Csók,Vaszary kontra Karlovszky ,Bosznai.

Dési Huber István:Müvészeti irások

Kossuth könyvikadó 1975 49.o.

Csók István

Prágában megnyílt a nagybányai művésztelep alapítóinak és folytatóinak művének kiállítása. 1896-ban az egykori erdélyi Nagybányán létre jött festőiskolának alapítóit követte Glatz, Csók és mások.

Bársi Imre: Nagybánya Prágai Premierje.
Új Szó, 194 r. jan. 31.

Csák István

A Képzőművészeti Alap a napokban a Magyar Nemzeti Galéria múkincsei közül új színes művészlapsorozatot adott ki. A művész aktja is szerepel e sorozatban.

Hajdúbihari Napló, 1975. febr. 18.

Gák István

A nagyöregek, Kisfaludi Stróbl, Gák, Czóbel, Barcsay még dolgoztak – és sokan ma is dolgoznak – miközben körülöttük felnőtt az új és legújabb nemzedék.

Soós Magda: Képzőművészetünkről.
Magyar Hírek, 1975. jan. 4. 8. old.

Gót István

Juda gyűrűje, fa, o. 37,5 x 46 cm

Lázár Béla gyűjteménye

Csóka István

Neve említve.

A Hét, 1972. máj. 5. 3 évf. 18 sz. 1 p.

Sók István

Pirchala Imre munkái

Pirchala Imre és Hadik Gyula
kiállítása
Frombachhely 1973. IV. 12–IV. 27.

Gök Ilona

A mester alkotása a
Kecskeméti Városi Muzeumnam
található.

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek.....
Müvészet, 1975. junius - 7 oldal

Csók István

„Ablaknál" Olaj, vászon 85 x 66

Jelesre lent balra: Csók I. (Restaurált)

Kiállítási ár: 20000 ft

Kiállítva: Cs. I. emlékkiállítás MNG. 90. kat. sz.

BÁV 37.Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Csók István

„Balatoni hajnal" c. lépe

Vigvári László gyűjteményében Nyíregyházán

Mügyüjtő 1975/1

36cold

Csók István
festő

A győri Kolozsvány gyűjtemény-
ben van a mesterek lépe.

Salamon Nándor: Bemutatjuk a . . .
Művészet, 1975, március - 15 oldal.

Csók István

Elsőként kereste fel a zsennyei művésztelepet a Rába-parton.

Népszava, 1973. szept. 5. 101. évf. 207 sz. 5 p.

Csók István festő

Megemlékezés. (Találkozás a Nemzeti Galériában.)

–: Vasárnapra várja a képek hódolóit. 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 12.

Csók István, festő

Megemlítve. ↓

[Szánló Emőke: Endre Béla]

Dévényi Iván: Kéjszőnűvészeti könyvszemle 550–553,

XVII/6.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

Csók István, festő

Megemlítve,

Hárs Éva: Martyn Ferenc művészete

644-649.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. júl.-aug. 7-8.

Csók István, Jestő

Tanára volt Vajda Lajosnak.

Láncz Sándor: Vajda Lajos művészete
885–890.

JELENKOR, Pécs, 1974. október XVII/10.

Csók István

Neve Nagy Albert művészi kihontakozásával kapcsolat-
ban említve. Művészete nem hatott Nagy Albertre.

Kosunk, 1972. szept. 31. évf. 9 sz. 1373 p.

CSÓK ISTVÁN, festő

A 30-as évek második felében megerősödtek az avantgarde törekvések. Uj nemzedék nőtt fel, mely már nem tudta elődei útját járni. A Képzőművészeti Iskola falai közt indul meg az erjedés, Csók István és Vaszary János osztályán több forrongó, újra vágyó fiatal festő tanult.
342.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1960./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 381.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

CSÓK ISTVÁN, festő

1937.szept.29-én irta Martyn Ferenc Török Lajosnak Pécsre.-A magyar történelem alaptengelye és dramaja az, hogy mindig németet etettek vele és azt soha nem tudta megemészteni.-Ferenczy,Kippl-Rónai,Csók,akik Párizsban nőttek fel keveset számitottakméletükben és mégis egyedü ók maradtak meg abból a korból. 342.old.22.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940a/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

Csók István, festő

Megemlítve.

— : Éh Sándor 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 16.

Csók István
festő

A pécsi Modern Magyar Képtar-
ban van a művész „Juda
gyűrűje" című műve

Mendöl Ismrsa: Lázár Béla . . .
Művészet, 1975. március – 12 oldal.

Csók István
festő

Csók István tanítványa volt a főis-
kolán Cserepes László.

Dr.Solymos Ede: Muzeumi kiállitások.
Művészet, 1974. november - 49.oldal

Csók István
festő

Méltatás

Tóbiás Áron: Z. Gács György...
Tükör, 1974. dec. 3. – 16 lap.

Csók István, festő

Képremekek árverésen

Ma és holnap délután öt órai kezdettel tartják a MOM kultúrházban a Bizományi Áruház Vállalat *50. művészeti képaukciójának árverését.* A két napon összesen 277 kép kerül kalapács alá. A külföldi mesterek mellett neves magyar festők: *Brodszky, Csók, Glatz, id. Markó, Mednyánszky, Munkácsy, Rippl-Rónai* képei kerültek az aukcióra. Az árverés egyik „slágere" minden bizonnyal *Csontváry Kosztka Tivadar:* Utcarészlet című vázlata lesz.

–: Képremekek árverésen 12.

Esti Hirlap, Bp. 1979. dec. 11

Csók István festőművész

Plehanov, a századfordulo egyik legjelentősebb marxista esztétáját a művészet is érdekelte. A magyar művészettel is találkozott, amit a Leningrádban őrzött dokumentumok igazolnak, a velencei biennálé 1905 és 1909 éveiről. „Vámpírok" c. művéről mond kritikát. (említve) és (repr.)

Sándor László: Plehanov magyar festőkről.

Népszabadság, 1974. aug. 25.

CSÓK ISTVÁN, festő

A Székesfehérvári István Király Muz.Ybl Ervin hagyatékából 89 képet, 39 szobrot és 17 plakettet kapott. A székesfehérvári család XVIII.-XIX.sz-i portréi mellett a gyüjt.nagy része XX.sz-i magyar mesterk müvei. Köztük Csók István is szerepel. 169.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről.-Képzőművészeti Gyüjtemény. 169.old

ALBA REGIA, Az István Király Múzeum Évkönyve, XI. 1970. Székesfehérvár, 1971

Csók István festő

szerepel.

↓

— : Képankció 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 10.

Csóka István

Neve említve.

Heitler László: Vedres Márk Gp.

Csók István

Úrvacsora c. műve említve.

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galé-riában – Bp. 1973.

14 p.

Csák István

Neve megemlítve.

Egy brevidnium. – Veszprém 1973. 80 p.

Csák István

Neve Egry visszaemlékezésében említve.

Egry breviárium – Veszprém 1973. 140p.

Csóka István

Neve említve.

Egry breviarium - Versmén 1973. 128 p.

Csók István

Neve megemlítve.

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. 13 p.
Bp. 1973.

Csók István

A Tanácsköztársaság idején a Képzőművészeti Főiskola tanára.

Heitler Károly: Vedres Márk 15p.

Csók István

Neve a Balaton tájképfestői körét megemlítve.

Egry breviárium - Veszprém 1973. 64 p.

Csík István

A szerző a hamisítás veszélyére kívja fel a figyelmet.

Engel Károly: Csodák pedig vannak; Műgyűjtő, 1973/4. ss. 61. p.

Csák István festőművésn

„Báthory Erzsébet szadista tevékenység közben Csejte várának udvarán." (repr.)

dr. Antall József
dr. Kapronczay Károly } a szadizmus történetében Báthory Erzsébet.

Természet Világa, Budapest. 1974. 6.

Csók István

festő

Csók osztályán a Főiskolán eliggé szabad szellem uralkodott. A tanítványok főleg Cézanne, Van Gogh, Gauguin, Matisse és Picasso szellemében igyekeztek festeni.

Feljegyezte Székely Zoltán: Korniss Dezső önmagáról. Művészet, 1974. november - 4. oldal

Csók István
festő

Csók István osztályára került
a Főiskolán Korniss Dezső.

Feljegyezte Székely Zoltán: Korniss Dezső önmagáról.
Müvészet, 1974. november - 4. oldal

Gök István

„Tavasz" Olaj, fa 78x64

Lelesve lent balra: Gök I. Bp.

Védett. Kiliáltási ár: 22000 ft

BÁV 36. Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Gál István

„Dolce far niente"

Olaj vászon 60×50, jelezve lent

Galéria: Gál I. 39.

Kikiáltási ár: 20000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus. 1975 május

Csók István (1865-1961)

„Thámár"

Olaj, vászon 60x50 Jelezve lent jobbra: Csók

Kikiáltási ár: 22 000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Csóka József (festő)

1865. febr. 13-án született.

Nógrád, 1975. febr. 13. 103. elg. 37/12 8 p.

CSOK ISTVAN, fe sto

Mende Gusztav képzomuvészeti foiskolas koraban vasarnaponként a Szépmuvészeti muzeumot latogatta. Ott idegen muvészek muvei mellett az akkor/1923-24/"maiak" közül fokép Csók és Vaszary mutattak neki távlatot. 48.old

SZABÓ JENŐ: Mende Gusztáv és művészete 40.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf.
1972. 1.szám

CSÓK ISTVÁN, festő

Mende Gusztáv soproni festő 1925-nem a képzőművészeti főiskolára jelentkezett. Csók és Bosznay egyaránt felvették volna szakosztályukra. Mende Bosznayt választotta. 44.old

SZABÓ JENŐ: Mende Gusztáv és művészete 40.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 1.szám

Csók István (festő)

Lázár Béla műgyűjteményében található a művész képeiből is.

Népszava, 1974. dec. 14. 102. évf. 292 sz. 10 sz.

Csók István (festő)

Iván Szilárd, arcképet készített róla.

Népszava, 1975. febr. 8. 103. evf. 33 sz. 8 p.

Csók István

Méltatás

Szihely András: Lussa Vince fotóki allítása.
Új Tükör, 1978. április 30. – 4 lap

Csók István

disztaggá választotta, majd kiállitás
ra hivta meg a müvészt Holló László.

Alföld 1977/3/46

Sz. Kürti Katalin: Holló debreceni müvészkapcsolatai

Gök István

Gök István mővendéke volt a Képzőművészeti Főiskolán Gellner Miklós.

Mucsi András: Gellner Miklós emlékkiállítása Művészet, 1978. május – 48. lap.

Csók István

Mihályfi Ernő hagyatékából nyilt kiállitás a Nógrád megyei Muzeumok igazgatósága, Palotás község müvelődési házában Derkovits, Dési Huber, Csók István, Berény Róbert alkotásaiból.

Magyar Hirlap 2o9-9

Fiatal leány arcképe

Csók István
festőművész

— **Csók István kiállításának megnyitása az Ernst-muzeumban.** Vasárnap délben az Ernst-muzeum termeit zsufolásig megtöltő közönség jelenlétében nyitotta meg báró *Wlassics Gyula* államtitkár *Csók István* jubiláris kiállítását. Az államtitkárt dr. *Lázár Béla* igazgató fogadta, akinek üdvözlő szavaira Wlassics államtitkár szép beszédben fejtette ki, hogy milyen öröm és büszkeség Csók István műveit szemlélni. Csók töretlen erőben, az egyéniségét jellemző friss humorral, a világ szépségeiben elmerülve alkot, magyar lélekkel, európai kulturával. A nagyhatású beszéd után az államtitkár végignézte a kiállítást. A közönség soraiban ott voltak *Petri Pál* államtitkár, dr. *Némethy Károly* tanácsnok, *Csánky Dénes* muzeumi igazgató, *Lukács György* v. b. t. t. és még számosan a főváros társadalmi és művészeti előkelőségei közül.

(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)

Pesti Hirlap
1935 I. 8

A 70 éves Csók István, a nagy magyar festőművész, akinek most nyílt meg jubiláris kiállítása az Ernst-Muzeumban.

MDK.

Csók István

Életrajzi adatok

Magyar Hirek 1966 febr. 1.

mdk

Csók István

Zürü kakasos képe

Tlamar e. müve

reprodukció

L-y S-r Muzeumi tétak

Népmüvelés 1963 10 sz 30. l

MDK

Csók István

"Margithid ködben" olajfestmény

A Nemzeti Parasztpart Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

MDK.

Csók István

Szerepl ése Pécs képzőművészeti életében

Jelenkor 1965,5.lap.451.

Gók István
festő

M.D.K

„Zúzú beteg" című képét mutatták
be a kiállításon

Marosi Ernő: Magángyűjtők kiállítása a Magyar Nemzeti
Galeriában

Művészet, 1963. november – 39 lap.

Csók István MDK

Züzü gyermekkocsiban, 1910 k.

Tulipános láda, 1910

Parasztleány ablak előtt, 1911

Férfiarckép 1911

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Balatonaliga, repr.

Margit-hid átépitése, repr.

Háboru és béke, repr.

Műcsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Züzü és Kokó, 1912

Önarckép, 1912

Strandon, 1912

Fürdöző a Lidón, 1912

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Pihenő sokác leányok, 1913

Reggelizőasztal, 1913

Tél a tavaszban, 1913

Fürdöző, 1913

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István

Züzü a lugasban, 1914

Balatoni alkony, 1914

Züzü beteg, 1914

Vázlat a Thámárhoz1914 k.

Műcsarnok 1955 Csók István kiállítás

Csók István MDK

Erdőrészlet, 1914

Züzü táncol 1915

Züzü a kertben, 1916

Mulatozó társaság, 1916

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István

MDK

Zsuzsanna, 1917

Tóparton, 1917

Leány a vizparton, 1917

Balatonnál, 1917

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Krizantémok, 1917

Kilátás a rózsák közül, 1918

Fekvő nő, 1918

Thamár 1918

Műcsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Vázlat a Juda gyürüjéhez 192o

Vázlat egy kettős arcképhez 192o.

Boszorkánytánc, 1921 k.

Züzü olvas, 1924

Műcsarnok 1955 Csók István kiállítás

Csók István MDK

Zsuzsanna, 1924 k.

Juda gyürüje, 1928

Akt diványon, 1928

Hömpölygő köd, 1929

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Őszirózsák, 1929

Vázlat a Báthory Erzsébethez, 1929

A Balaton vihar után, 1930

Szivárvány a Balaton felett, 1930

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Nirvána, 193o k.

Keresztpapa reggelije, 1932

Balatonaliga, 1931

Müteremben, 1932 k.

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István

Tanulmány a Báthory Erzsébethez 1932 k.

Magdolna 1935

Kertben, 1935

Flirt, 1937

Műcsarnok 1955 Csók István kiállítás

Csók István MDK

Konyhában, 1937

Margit-hid átépitése 1937

Amalfi, 1937

Dunaföldvári Kakashegy, 1947

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

MDK

Csók István

Virágcsendélet kék teritővel, 1948

Virágcsendélet 1949

Virágok között 195o

N.A. arcképe 1951

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István

MDK

Csendélet fekete macskával, 1951

Háboru és béke 1951

Műcsarnok 1955 Csók István kiállítás

Csók István MDK

Ezt cselekdjétek az én emlékezetemre, repr.

Szénagyüjtők, repr.

Vázlat a Vámpirokhoz, repr.

Csók Istvánné arcképe, repr.

Mücsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Teknővájó cigányok, repr.

Züzü a lugasban, repr.

Züzü beteg, repr.

Tél a tavaszban, repr.

Műcsarnok 1955 Csók István kiállitás

Csók István MDK

Akadémiai tanulmányfej I. 1883

Akadémiai tanulmányfej, II. 1884

Akttanulmány 1886, szén

A muvész édesapja, 1887,olf.

Mücsarnok 1955 Csók István Kiáll.

Csók István MDK

Kilátás a malomablakból 1887 olf.

Bábiloni vizeknél, 1888. olf.

Az Ur asztala 1899, olf.

Szénagyüjtők, 1890

Mücsarnok 1955 Csók István Kiáll.

Csók István MDK

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre, 189o

Árvák, 1891

A müvész édesanyja, 1891

Anya gyermekével, 1897

Mücsarnok 1955 Csók István Kiáll.

Csók István

Faragó József arcképe, 1900 k.

Cserényben, 1900

Kettős arckép, 1901.

Nirvána 1902-től

Miccarnok 1955 Csók István Kiáll.

Csók István

Krizantémok, olf.

Vihar előtt Balatonaligánál, olf.

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Csók István

MDK

Dunaföldvár I-II. olf.

Csendélet macskával, olf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képsőm. Kiáll.

Csók István MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1 952.Tavaszi Tárlat

Csók István

Alkotásával szerepel a Munkácsy-Céh kiállitásán.

Uj M. 936.IV.5.

Csók István

Alkotása szerepel a Szépműv.Muz. új szerzemé-
nyeinek kiállitásán.

M.934.VI.16.

Csók István, Jestő MDK

A novellában szerepel, a gazdagság s' katalom kereteként.

Szomory Dezső: Nemény 10

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 22.

M.D.K.

Csók István

"Arcképvázlat" c. müve szerepel a Nemzeti Szalon megnyitó kiállitásán, amelyről Berend Ilona: "Az ujjászületett Nemzeti Szalon" cimmel ir.

Szinház, Bp. 1946. jan. 15-21. II. évf. 3. sz. 18. lap

M.Df

Csók István
festő

Viranyi Ennáve mestere
volt.

Debitzky István: A valóság festőjénél
Dunantuli Napló, 1955. okt. 30 - 6 hep.

M.D.4
1

Csók István
Jestő

Pécsett kiállításon szerepel az 1903-ban készült „Jakab-hegyi cigányok" és még két képe.

– i. – ó.: Már helyükön vannak a képek
Dunantúli Napló, 1956. május 5 – 1 kap

M.D.K.

Csók Istvan
festő

Képeit a pécsi kiállitáson
kiállitották.

Garami: Drisgardag map.
Dunántúli Napló, 1956 majus 8 - 3 lap

M.D.

Csók István
festő

Művei szerepelnek a tárlaton

dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a képzőművészeti kiállításon

Dunántúli Napló, 1956. március 9. - 3. lap

Csók István, festő

DOK

Panaszos levél. A látogató nem nézheti nyugodtan a képeket.

R. Mérey Erzsébet: Tihanyi múzeumlátogatás 9.(

Bp. 1961. júl. 13.

NÉPSZABADSÁG

ADK

Csók István (festő)

(Elismerően nyilatkozott Benedek Péterről.)

Rossi Károly: Benedek Péter a 72 éves parasztfestő második kiállítására készül.

Ország-Világ, Bp. 1961. 11. sz. (10. l.)

Csóka István

Szeged képzőművészete a múlt s. végén.
Szelesi Zoltán

Tiszatáj
1957. jún.

Csók

Új magyar képzőművészet

Szegzárd
1956. febr. 29.

Csók István, festö MDK

Háboru és béke /triptichon/ Olf.

Magy.

Bp.Mücs.-II.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2. Kat. 6.1.

Csók István
festőművész

Képes Újság, 1944. dec. 24.

Csók István (1865-1961)

„Csendélet mimózával" o.v. 73x60 cm

J.l. Galra: Csók I. 1914 Bp.

Tiziáltási ár: 25000 ft

BÁV 43.Képaukció Budapest,1977.szeptember

Csák István, festőművész

Somogyi Képtárban, Kaposváron, a Képtár tulajdonában lévő állandó kiállításon láthatók a művész féltve őrzött képei.

Reggeli krónika III.

1977. ápr. 14. Kossuth 7.00/11/Gué.

Csók István

„Tél a tavaszban"
(repro)

— : —

Tükör, 1977. február 13–24. lap.

Csók István

Csók a modern magyar szabad
természetben dolgozó polgári
festők egyik vezéralakja és a
nagybányaik társa a századunk
elején.

—:—

Tükör, 1977. felmaz 13-24 lap.

Csók István

Csók természetet ábrázoló
művészete nem nélkülözé
a díszítő szándékot sem.

—:—

Tükör, 1977. február 13-24 lap.

Csók István

A hetven éves művészt munka közben, egyik képével együtt bemutatja a lap, a művész jubiláris kiállitása alkalmából.
Repr.

Délibáb, Bp. 1935. jan. 12. IX. évf.
3. sz. 55. lap.

Gök István festőművész

Két évig tartó átépítés után megnyílik, holnap az Abbázia. – A festők kávéháza is volt egy ideig az Abbázia, 1907-ben itt alakult meg az új magyar pantcon. Az itteni tőzsarnál tagja volt Kernstok Károly, Gök István és még sokan mások.

Esti Magazin.

1977. márc. 30. Kossuth 18.30, M.

Csók István, festő

L.: Ék Sándor

S. N.: Politikus művész 6.

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 27

Csók István, festő

L: Gadányi Jenő

Lánor S.: Gadányi Jenő 885-890.

Élet és Tudomány, Bp. 1976. máj. 7. XXXI/19.

CSOK ISTVÁN
festőművész.

Mosonmagyaróvár
Cselley-ház
TKM 403

10. old.

Csók István

Kieselbach (37, 41)

1997. szept. 19.

der 80er Jahre Lith. gleicher Ve
Jahre entfaltet sich voll F.s ei
surrealist. Ideenverknüpfung, Pc
artige Farbenorgie, und auf Autc
der Wortzusammenstellung baut (1
árnyékban^ma/6 und halb weibl. C
^kuMálnás kamikáze, rá félszemű
Himbeeren, darauf einaugiges co
Kunst die skept. Anschauungswei
der kaot. Gegenwart. Steigert b
Darst. der mechan. Elementen al
(^kuAlsó idők^ma/Untere Zeiten)
Bewegung (^kuKis szárnyas kéksz
geflügelte Blaubart Eva Braun),
(^kuNénikém a reaktorból^ma/mei
grell bunten Farben (^kuÁrulkoc
Legionär), oder mit auf den Ve
(^kuKörnyék 1-4ma/Umgebung). N
farbige Bleistift-Zchngn bemerk
und CD-Umschläge, macht Comics,
Reklamfilme, zeichnet Ill. (J.B
Győr, 1998).
3080= ^kaBUDAPEST^ma, Magyar NC
^kaGYŐR^ma, Városi Művészeti Mú
^kaKAPOSVÁR^ma, Rippl-Rónai Múz
^kaMISKOLC^ma, Miskolci Gal.
3090= ^kuE:^ma 1976 Budapest,
'78 Hamburg, Atelier G. Mensch

Csóh Istvánnal

A gyomai Kner Imre levelezésben
állott Csóh Istvánnal is.

Tamás Ervin: Romulus és a többiek.
Tukor, 1976. febr. 18-3 oldal

Csók István, Jestő

L.: Hány Károly László

Ma

– 15 éve

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jan. 16.

Csók István

„Báthory Erzsébet" Olaj, vászon
60x50. telepre lent balra: Csók I.
Kiáltási ár: 20000 ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 DEC 18

NÉPSZAVA

Csák István festő-művész

1021

Rekorderedménnyel zárult a 38. művészeti képaukció

A Bizományi Áruház Vállalat kétnapos karácsonyi, sorrendben 38. művészeti képaukciója szerdán este *Josef Zink Tengerparton* című festményének *„senki többet"*, leütésével befejeződött.

Az idei karácsonyi árverés *kettős rekordot* hozott. Ennyi képet egyszerre még nem árvereztek el, s ilyen magas összeget — az összkikiáltási ár csaknem kétszeresét —, még nem értek el aukción. A szakemberek szerint *szinte kimerithetetlen a hazai képállomány, egyre több olyan szép, értékes festmény kerül kalapács alá, amely felfokozza a közönség érdeklődését.*

Az árverésen végig nagy volt a licitáló kedv. *Csók István* három, *Derkovits Gyula* négy képe, mind jó árat kapott. *Egry József* öt festményére is sokan ráigértek. Remek áron kelt el *Glatz Oszkárnak* mind a hat felkínált műve. Az árverésen sok képért, köztük több *Mednyánszky*-festményért fizették ki a kikiáltási ár két-, háromszorosát. *Munkácsy Mihály* Pihenő nő című festményére 30 ezer forintot, *Szőnyi* egyik képére 40 ezer forintot kínáltak rá. Az aukció legértékesebbnek tartott darabja, *Jan Victoors* védett Falusi ünnepe viszont a kikiáltási árat kapta. A legnagyobb sikere *Hendrik Terbrugghen* Máté elhivatása című képének volt, a legkitartóbb licitáló négyszeres árat adott érte.

Végeredményben az árverésre bocsátott 347 festmény közül 320 talált új gazdára. *(MTI)*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Juliane — a
film hősnője
nem ismeri a
Sem a hivatásk
magánéletében.
hogy mi a dol
női hivatását
tekinti csak munkának.
Sőt. Magánéletét, szerel-
mét is „feláldozza" a hi-
vatásért. Mindez gyönyö-
rű és tiszteséges elv.
Még igaz is lehetne...
Csak nem ilyen sematiku-

Jürgen Reuter és *Hans-Peter Reinecke*) sem véd-
hető... A film legfeljebb
egy terjedelmes és érzel-
mes hirdetésre emlékezte-
tet. Miszerint: *„Leányok, jelentkezzetek ápolónő-nek."*

A fekete farkasok üvöltése

Az új NSZK-kaland-
film — *Jack London* re-
gényéből készült. Leg-
alábbis ezt hirdeti a pla-
kát. Ámbár dr. Harald
Reinl munkájából hiány-
zik Jack London látás-
módja, társadalomábrázo-
lása s a férfias erőpróba.
a küzdelem szép mítosza.
Marad a mese... A ke-

Lederle operatőr segítsé-
gével) impozáns bizton-
sággal variálja a vére
fordulatokat s a kutyák
kalandokat. A szőke *Roy Ely* — igazi teuton hős
Felülmúlhatatlan a csa
tározásokban. Mindenki
kiüt a ringből — azaz
Happy Camp kocsmából
Mégis, a néző gyakrat

Gál István (1865 - 1861)

„Dolce Farniente"

O. fa. 61x50 J. l. l. Gál I. Bp.

Becsült ár: 30000 Ft

BÁV 39. Képaukció katalógus Bp. 1976 május

Csók István, festő

L.: Benedek Péter

Kerékgyártó I.: A falu festője 7.

Nemzeti, Bp. 1975. okt. 4.

Csík István

A Császár uszoda bejárati csarnokába két mozaik tervezésére kiírt pályázatot Csík István nyerte el.

-----:Képzőmüvészeti pályázatok.

Müvészet,1976.junius - 48.oldal.

Csák István festőművész

a 75 éves Fészek-klub-i köszönti a Nemzeti Galéria. Az érdekes, 60 éves rajzon ünnepi menetben felvonulnak a művészek, élén Fényes Adolffal. Mögötte Csák István és Tornyai látható a rajzon.

Szombat délelőtt

1976. II. 14. 10.00 D. Petőfi

Csók István

Pirchala Imre tanársai képzőmű-
vészeti Főiskolán Csók István és Va-
rannay János voltak.

------:Vasi festők és szobrászok.
Művészet, 1976.szeptember - 13.oldal.

Csók István
Rudnay Gyula
Vaszary János

a Képzőművészeti Főiskolán
nőrendelőt volt Hány Károly László

H.K.L. Ziöllitása MNG. Bp. 1975
Katalógus

Csók István

Sok fiatal teletség Li-
va tett pevelője és mestere

Németh Lajos - Ország Lili

Mai Magyar Művészet

Csok István (1865-1961)

„Fejkendős Ustány" o.v. 37 x 31 cm

2. ár: 12000 ft.

– FOTÓ –

BÁV 4o.Képaukció katalógus Bp.1976 szeptember

Gál István

1924-ben a Képzőművészeti Főiskola
rektora volt, tanítványa volt Kepes György

Kepes György vándorkiállítása Műcsarnok 1976 V.7.-V.30.
Katalógus

CSÓK ISTVÁN, festő

--

1972-ben Lázar Bélané a pécsi múzeumra hagyta férje 64 darabból álló képzőművészeti gyüjteményét. Nagy részük a 30-as évek elején került Lázárhoz, a müvészek ajándékaként. Elsősorban a Római Iskolát reprezentalják. A gyüjtemény: 13.sz.-CSÓK ISTVÁN: " JUDA GYÜRÜJE", cimü müve. fa, o. 37.5+46 cm. Ltsz:72.350. 298.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

CSÓK ISTVAN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele vagy ajandékozása révén gazdagodik,ill.esetenként vásarlasok útjan gyarapszik.1969-től 1973-ig kb.1500 darabbal nött a gyüjtemény anyaga.Ezekből képek jegyzéke.Festmények: 6.sz.-CSÓK ISTVAN: " JUDA GYURUJE",cimü müve. fa.o. 37.5+46 cm.Ltsz:72,350. fekete repr. 298.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III.,287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

Csók István

Barcsay Jenő, Domanovszky Endre, Benedek Péter, Ilosvai Varga István, Mattioni Eszter, Molnár C. Pál, Istokovits Kálmán, Boldizsár István, Bortnyik Sándor, Keserü Ilona, Kondor Béla, Deim Pál, Schaár Erzsébet, Szőnyi István, Victor Vasarely, Czóbel Béla, Kmetty János, Bálint Endre művészek munkáit mutatták be az utóbbi 33. 34. 35. és 36. aukció-kiállitásokon. Az itt szereplő alkotásokat ismertető részletes értékelés,-Vadas József cikke-Munkácsy Mihály nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 2o. XIX. évf. 38. sz. 13. lap.

Csók István, jeslő

MDK

Táslatvezetésen ismertetik

– : A hét végi kulturális programból

10.

Népszabadság, Bp. 1969 ápr. 19.

Csák István

Festmények és grafikák vannak az Ybl huzeumban

H. J.: Felavatták a szélesfehérvári Ybl huzeumot

Magyar Hirlap 1969 V. 19

Csók István

kiállított festményei:

Jakobhegyi cigányok. Olaj, 145x60cm.
Amalfi. Olaj, 45x60 cm.
Kendelet fekete macskával. Olaj, 68x78 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

Csók István

kiállított festményei:

Vázlat Báthory Erzsébethez. Olaj.
Virágcsendélet. Olaj, 75 x 90 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. írta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

Csók István

Jakabhegyi vigadnyok. (repr.)

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

Csók István

87-ik születésnapja alkalmából Borsos Miklós érmet készített róla. (Bpest, elő- és hátlap. - Kiállítva.)

Pécs-baranyai országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

29.6.

Csók István

Szerepel a XX. ind. magy. fest. és szobr. c. kiállításon Szegeden

Szes Mihály: A XX. ind. magy. fest. és szobr. c. kiáll. Szegeden

Tiszatáj 1966 VI. n. 503 old.

Csók István MDK

Pirchala Imre festő

neve emlitve

Pirchala Imre I. kiáll. Bakonyi Muz. Veszprém 1967.IX.

Csék István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Kardoss Béla: Maghy Zoltán hajdúböszörményi festőművész
Művészet, 1969. január - 37 lap.

Csók István

derűs festői hangvétele erőtlen is igazolja népszerűségét.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Vermeti Galéria (verető) 16. l.
Budapest 1965

Csók István

Olajvendélete

szerepel az alább. tárlaton

Korán gyula: IV. Balatoni nyári tárlat

Művészet 1968 XI. n. 45 old.

Csók István festő.

K. V. 427/1898.

1898. máj. 16.

Csók István festő.

V. F. 599/1899.

1899. okt. 31.

MDK

Csók István, festő

Táclatvezetésen ismertetik.

– :A hét végi kulturális programból 11

Népszabadság, Bp. 1969. febr. 8.

Csák István festő

MDK

1941 ben Kássa Gáborral és Kárpáthy Zenővel Kőrös kiállítása volt. 85 ok

Becht Rezső: Kássa Gábor, 1893-1961, 84.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVII. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Csók István, festő

MDK

„Csók István arcképének domborműve díszíti a Gorkij fasor 32. sz. ház falát." Egyetlen mondat rajta: „itt élt és dolgozott."

– Hallottuk

2

ESTI HIRLAP Bp. 1969. jan. 18.

Csók István

Zűzű beteg c. műve (ekl.)
nekrepel a Báthori István Múzeum
Kiállításán Nyíregyházában

Telepy Katalin: Festők és modellek

Kelet-Magyarország 1968 X. 13

Czók Istvánu

tanítványa a bpesti Képzőművészeti Főiskolán Kovács Zoltán (borbereki).

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 38 l.

Gól István

Nap ároczesi aukción nezapelt
műve

Pestmegyei Hirlap, 1967 dec. 2.,
Egry, Derzovics, Zba Novák. ároczés
kiállítással,

Cior István

i megtekinti a bp.-i pedagógusok Képzőművészeti Stúdiójának első fővárosi, 1957. nov. 7-i kiállítását

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiói 1953-1963
Ber. Vajkai Aurél Bp. 1963.

19.o.

Csók István

Cikk jelent meg róla a Jelenkorban
(Telegy Katalin: A Dunántúl
Csók István művészetében 1966/5.)

Dévényi Iván: Képzőművészet a
Jelenkorban

Jelenkor, 1968 X. n. 883 old.

Csók István

4 Képe szerepel.

Szárhatvan festménye szerepel az idei aukción.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 2. 7. o.

M.D.K.

Csók István, festő

A Debreceni Déri Múzeum a Nemzeti Galériával közösen emlékkiállitását rendezték meg, három teremben. X.27-től XII.9.ig. 19.o.

Béres András: Jelentés a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatóságának 1963.évi munkájáról. 15.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen, 1965 Alföldi Nyomda, Debrecen

Csók István

Képe az aukción

Pernecky Géza: Egy megharsonlott tudósító levélgetése önmagával.

(Magyar Nemzet, 1967. XII. 15. 5. o.

M.D.K.

Csók István „festő"

nevét említi:

Huba Lászbó: Budapest - Somogy - Zala
Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 11.köt./
66. old.

Csontváry

Pomeczky Géza: Nagy István
emlékkiállítás a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 24. 11. o.

Csók

Szerepel az I. Szegedi Országos Tárlaton (1900)

Szelesi Zoltán: Pinteri József

Tiszatáj, 1968. X. sz. 927. o.

Csók István

kiállitott festményei:

Őrz, olaj, 60x70

Lüzü lila fotelben, olaj, 30x40

Tamar (vázlat) olaj, 45x36

7o müvész kiállitása. Budapest 1957. Bp. 1957.
16 lev. 2. lev.

Csók István

arcképe, Iván Szilárd festménye.
(repr.)

7o müvész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957 16 lev.

9. lev.

Csók István

arcképét megfestette Iván Szilárd
(olaj, 80×100 cm.) - kiállítva.)

70 művész kiállítása Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

3. lev.

Csók István

Ön. (repr.)

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

5. lev.

„Csók István"

címmel legnehezebb alkotásait bemutató filmet készített Basilides Ábris rendező 1955-ben.

Művészeti - irodalmi - pedagógiai filmjegyzék. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat. Bp. 1966. 370 l.

10. l.

Csók István, festő

M.D.K.

mint a KUT vezetőségi tagja, válasol a lap három kérdésére:

Idézve: Magyar Írás, 1926. VI. évf. 2-3. sz. 15-18. old. sk
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 163-164. old.

Csók István

alkotott Pécsett, Baranyában.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

u. l.

Gök István
festő

M.D.V.

Néhány képét kiállították
a tárlaton.

Telepy Katalin: A XX. századi magyar festészet...
Művészet, 1969. január – 31 lap

Telegr. Adresse: Axx Bernard Meggen Postscheck
Meggen, 1953, Januar – 31 tag

Csók István
festő

M.Dk

Istóhoints Kálmán festő mestere
volt a Főiskolán.

Ecsery Elemér: Istóhoints Kálmán
Múvesket, 1968. december - 20 lap.

M.D.K.

Csók István

A "Könyves Kálmán Társaság" állandó kiállitásán vesz részt, mint a lap "Müvészet" c. rovatában irja.

Magyar Salon, Bp. 1903. febr. 38. kötet
509. lap

MDK

Csók István

neve említve

Járitz Józsa kiáll. Ernst Muz. 1968.

CSÓK ISTVÁN

Lanitványa volt 1925-től a Főiskolán Cserepes István, aki tanulmányi segélyt kért ehhez 1928. szept. 28-án Csók támogató-levelet írt (idézve).

Cserepes István /1901-1904 /. Emlékkiállítás. 1960. Ernst Muzeum. Kat. Bev.: Oelmacher Anna. Bp. 1960. 27 l., 9 t.

M.D.K.

Csók István

A Szinyei Társaság tizedik kiállitását a Nemzeti Szalonban rendezte meg. Itt szerepelnek a müvész alkotásai.

Berend Ilona: "Kiállitások" Szinház Szeme Füle c. rovat
Szinház, Bp. 1948. febr. 24- márc. 1.
IV. évf. 9. sz.

Csók István festő

M.D.K.

Művét restaurálták

Szénagyüjtők

Csengeryn Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 199.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 196.

Csók István

Vizhordó lányok, olaj, 80×100 –

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957.
kat. nevt. kisdéjiné Kisimi Jicó!

8.

Csók István

Önarckép, 1903, olaj-vászon 89×65,5 cm

Tulipános láda, 1910, olaj-vászon, 120×94 cm

Cece, Csók István emlékmúzeum.

Die Kunst der Jahrhundertwende, Ausstellung, István király múzeum közleményei, Serie D., Nr. 41., Székesfehérvár, 1965. ~~31~~ 131

Csók István

eleinte a finom naturalizmusból indul ki, majd a francia impressionizmust fejleszti ki képein.

Die Kunst der Jahrhundertwende;

Ausstellung: István király muzeum közleményei, Serie D. Nr. 41. Székesfehérvár, 1965.

11l

Csók István
festő

M.D.f

Komiss Dezső mestere volt a
Főiskolán.

Csók

Kép a bélyegen.

Pénteki Gyula: Bélyeggyűjtőknek.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 23. 7. o.

Csók István

„Pihenő lányok" c. olajképe (62×75 cm)
Dr. Holló Miklós gyűjt. (Felszabadulás-11)
Jelzete: Csók I., A. szénapujtók c. kép
változata. A lekvő alak térdben
elvágva.

Szij Rezső, Műemlékek és műalkotások Vásárpatán, Bp. 1965

122 l.

Csók István, festő MDK

1900 őszén a szegedi kultúrpalotában rendezett kiállításon részt vett képeivel 213 old. Nyilassy Sandor renderte

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőművészetéhez. 179.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged.1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

MDK

Csók István

Virágcsendélet, o.

Fák, o.

Egyéb köztulajdonból elvesszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Csók István, festő MDk

Greiling Lajos fotoportrét
készített róla.

–: Fotótárlat a fényes Adolf Teremben
13

Szabadság, Bp., 1967. nov. 12.

M.D.K.

Csók István, festő

nevét említi Lyka Károly a Szinyei Merse Társaság kiállitásáról irt beszámolójában

Idézve: Magyar Müvészet, 1926.I. 1-2. old.-ról
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk.Németh Lajos
Bev. és összeáll. Perneczky Géza
Bp.1967. Corvina 174. old.

14.D.K

Csók István
festő

Párizsban a Julian aka-
démián tanult.

Dr. Telepy Katalin: Szár éve mikelett Ferriges Adolf
Nők Lapja, 1967. okt. 21 - 16 lap

Kurt Ernö

grafikus

MDK

Csók István

Balatoni nyári tárlat 1964.
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Csók István

Balatoni nyári tájkat 1964.
Keszthely, Tihany, Veszprém

Csók István, festő M Ok

(1865-1961)

1961. febr. 1-én, életének 96. éveben Budapesten elhúnyt.

A megemlékezés művészi és emberi nagyságának állít emléket. 7. lap

— : Csók István

NÉPSZABADSÁG, Bp-1961. febr. 2.

MDK

Csók István

Báthory Erzsébet

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépművészet 1941. 2o6.l.

Csók István, festőm. MDK

a.apitó tagok, a később hozzájuk csatlakozott fiatal művészek képviselik az anyagtalanság diszéretét zengő művészetet. /Egry József talán legméltóbpp képviseli ezt az irányzatot.

egyetlen, csodaszép balatoni tájképpel szerepel

Sz.J:-A KUT kiállitása. - Nemzeti Szalon.

Nemzeti Ujság. 1938 okt. 30. XXXXX 27.1.

CSÓK ISTVÁN

Csendélet macskával. Olaj. 79x7o.
Dunaföldvár. I. Olaj 55x65.
" II. " 5ox6o.

III.Magyar képzőművészeti kiáll.ka t. 1952.dec-1953.márc.
Műcsarnok

M.D.K.

Csók István
festő

"Lúzer beteg" című képe
szerepel a Műgyűjtők kiál-
lításán.

G.M.: Műgyűjtők képei a Nemzeti galériában
Élet és Irodalom, 1963. július 27 - 8 lap

Csók István

Virágcsendélet.Olajf. 55x70
Játszó gyermek a Balaton parton.Olajf. 60x80

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 15.1.

Csók István, festő MDK

Szülei-nek egykori házában,
Cecén, emlékmúzeumot
rendez-nek be

— Ma hallottuk L.

ESTI HIRLAP, Bu. 1962. jan. 19.

Csók István festő

„Hony soit qui mal y pense" (1928)

„Balaton" (1930)

„A Margitsziget átépítése" (1934).

„Keresztelés reggelije" (1533) (rest.)

1923-tól a főiskola tanára

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 412.l.

- 3 -

M. D. K.

Csók István festő

„Thámár" (repr.)

„Bómpirok"

Wlassics Tibor arcképe

„Tél a tavaszban"

Lüzü-ciklus: „Lüzü beteg" repr.

A Szinyei Társaság tagja

„Amalfi" (1935)

./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bu 1962. 314. X.t. 367. 412. c.

- 2 -

M. D. K

CSÓK István jestő"

Székely Bertalannál, majd Lotz Károlynál, azután Párizsban és Münchenben lánult.

Első fontosabb műve:

„Ezt cselekedjélek az én emlékezetemre" (rekr.)

„Árvák"

/.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1860-1947

Bp. 1962. 310, 312

-1-

M.D.K

CSÓK István festő
(1865-1961)

Mint Hollósy-növendék vele ment
Nagybányára is.
Önéletírásának tanusága szerint
Nagybányán csak egy képet festett
(tájhatlár elé állított női akt) ./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1962. 284, 289, 308, 310-314, 316, 331,
367, 410-412, x.t.

Csók István, festő

M Dk

Beck Judit festőművész Csók István tanítványa volt.

— sá —: Tibore, az üvegpaletta és huszonhét kislány 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 29.

MDK

Csók István

Flirt

Vergnügen

e.k.: Kunstverein N. Szal. Pester Lloyd 1944. febr. 26.

Csók István festőművész

Züzü a bölcsőben

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948.

MDK

Csók István

Nagybányai művésztelep. Szabad Művészet 1947. 9-10. sz. 189.l.

Csók István, festő 7 Dh

A Nemzeti Galériában jan. 10-én előadást tartanak Csók István művészetéről. Utána bemutatják a Csók Istvánról Készült színes kis=filmet.

– : Hír 8. l

Népszabadság, Bp. 1962. jan. 10.

MDK

Csók István

életéről , munkásságáról ir könyvet
művtörténészünk Lyka Károly

Esti Hirlap 116 sz. 1960 máj. 18. 2 old.

MDK

Csók István

95 éves. A képen látjuk fényképezve.

mélt.

Esti Hirlap 37 sz. 1960 febr 13. 2 old.

/nóti./ cikke

MDK

Csók István

szülőházát a sáragresi vizimalmot emléktáblával látják el a müvész 95. éves születésnapján.

Esti Hirlap 304 sz. 1959. dec. 29. 6 old.

MDK

Csók István

Magyar festészet a XX. században
címmel Pogány Ö. Gábor könyvet ad ki.
Fenti művész is szerepel benne.

Esti Hirlap 300 sz. 1959. dec. 22 2 old.

MDK

Czóh István

„Háború és béke" c. festmény középrésze. (1951) repr. Szerepel a II. magyar képzőműnészeti kiállításon.

Hornáth Márton: ~~Hozzászólás~~ Megjegyzések a képzőműnészeti vitához. BV. 1952. 9. o.

MDK

Czók István

„Háború és béke" c. képének hőrépső részében felelevenítí a „Szénagyűjtők" c. műnét. Az előbbi szerepel a II. Magyar Képzőműnészeti Kiállításon.

Horváth Márton: Megjegyzések a képzőműnészeti kitához. Bp. 1952. 7. o.

Csók István

„Szénagyűjtők" (1896.) repr.

Hornáth Márton: ~~Hozzászólás~~ Megjegyzések a képzőmű-
nészeti vitához. Bp. 1952. 8. o.

M.D.K.

Csók István

Festőművészről monográfiát irt Farkas Zoltán.

Hires képek otthon.

Népakarat 1957. márc. 24. 7.old. 70.szám.

M.D.K.

Csók István

Festőművész"Csók Istvánné arcképe " fotó felv

/B.E./Ha igy maradna megérném 100-ik születésnapomat
Beszélgetés Csók Istvánnal.
Népszava 1958. febr.14. 6.old. 38.szám.

M. D. K

Csók [István] festő

A magyarországi művészetet tárgyaló legújabb műben kiemelve

Gerő Lánló: A XIX. sz. végi kisőeklektikus építészet jelentősége Budapesten Műemlékvédelem 1960. 3. sz. 168. l.

M. D. K.

CSÓK [István] festő

Képei a tihanyi múzeumban I.

Szabó József: A Tihany Tihany

Magyar Nemzet 1961. jul. 2. 5. l.

M.D.K.

Csók István
festő

1920-tól tanítványa volt
Göllner Miklós

B. Hantisch Lenke: Göllner Miklós.
Művészet, 1961. augusztus. — 28l.

M.P.M

M.D.K.

Csók István
festő

Beck Judit tanulmányait Csók
Istvánnál kezdte el.

Esseny Elemér: Beck Judit.
Művészet, 1961. július — 32 l.

MDK

Csók István

neve emlitve

Szegedi képzőmüv. tárlata, N.Gal. 1967. aug.

Csók István

Ferenczy Károly müve, arckép, of.

Az ifju Ferenczy. Szentendre Ferenczy K.Mus. 1967. aug.

Dear Latvia

Csók István

Cigányok c képét (eml.)

restaurálják a Nemzeti Galériában

Karvaq László: A műtárgyak varázslói

Körakrahmarott 1969 I. 12

CSÓK ISTVÁN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 FEB 5 9

1021

A Nemzeti Galéria ma délelőtt 10 órakor kezdődő tárlatvezetésén dr. Pappné Turcsányi Zsuzsa és Kisdéginé Kirimi Irén dr. a Tájképfestészetünk a XIX. században című tárlatot és Csók István művészetét ismertetik.

ВЫДАНО

M.D.K.

Csók [István], festő

„egy elégé érdekes aktot s két más odakaza már látott rossz csendélethépet állitott ki" - irja Majovszky a párizsi őszi Salon magyar kiállitóival kapcsolatban, akiket általában besorol a „Gauguin és Cézanne utánzók vitózatos tömegébe."

Majovszky Pál Párizsból 1908.IX.30-án K.Lippich Elekhez intézett leveléből, Közli: Koós Judith, Akseli Gallen Kalleláról irt tanulmányában, Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.1.sz.XVI.évf. 51.old.

M.D.K.

Csók [István], festő

„....pesti megjelenése, művészi kultúrája ... s nagy lehetősége már magában is ígéret" — írja Lyka Károly a KUT kiállításáról

Idézve: Magyar Művészet, 1926. I. 129. old.-ról
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina 176. old.

M.D.K.

Csók István, festő

nevét emlitik

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1967.XIII. évf. 3.sz. 134. old.

M.D.K.

Csók István. festő

„virág-csöndélete eleven, temperamentumos, csupa öröm és ujjongás" - irja Fülep Lajos a Nemzeti Szalon kiállításáról.

Idézve: A Hét, 1907. márc. 17. 176-177. old. rá
Kortárs sak szemével, 1896- 1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 84. old.

Csók István

Hallói müncheni szabadiskolája körül kialakult baráti kör tagjai közt említve Iványi Grünwalddal, Ferenczyvel együtt. Többek közt belőlük verbunkálódik a későbbi nagybányai csoport.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 14.1.

Csóka József 6.

Iványi és Csóka Ferenczy látvány- és állapotfestészetéhez jutott el, bár Csókát inkább tartalmi, formai, intellektuális kérdések nem foglalkoztatták.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 23. l.

Csók István

Ferenczy tudatosságát és felkészültségét ő közvetítette még legjobban néhány képében, rajta kívül még Iványi-Grünwald.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 23. l.

Csók István

A 90-es évek első felében Bastien-Lepage-t követte, mint még Ferenczy és Thorma.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 14.l.

Csók István 5.

1910-ben jön haza, de magával hozza Vuillard és Bonnard élményét. A népműveszet elemeiből alkotott csendéletei (Tulipános láda 1910, Regyelező asztal 1913) az impresszionizmus oldott koloritját szigorozzák, ugyanúgy mint a kislányáról festett szinyazdag Züzü-sorozat. Stílusa hol impresszionista (Züzü a kertben 1916), hol dekorativan összegző (Züzü betegy 1914).

Németh Lajos: Modern magyar müvészet, Corvina, 1968, 23, l.

Csók István 4.

Párizsban is folytatta a novellisztikus témákat (Vámpírok 1904), hagyományhű képeket festett (Mäteransarok 1904), de után francia hatásra palettája kiviláyosodik. 1904-1905-ben sokác arszonyokat festett üde, plein-air kompozíciókban.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 23. l.

Csók István 3.

1900-tól kezdve fordult a plein-air napfényesebb megoldása felé (Cserényben 1900, Tehnőnájó cigányok 1903). Ugyanakkor jobbára hatásvadász témák foglalkoztatták. 1903 után fejlődött ismét, amikor egy időre Párizsban telepedett le.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 23. l.

Csók István

2.

A 90-es években festett képei közt, amelyek Bastien-Lepage és Dagnan-Bouveret szellemét árasztják, gyöngyszemek is akadnak (Ezt ezelehedjétek az én emlékezetemre 1890/. A Szénagyűjtők /1890/ bátortalan plen-air kísérletet mutat. Ezzel kapcsolódik a müncheni Hollósy-kör Szinyei Merseinek a Majális előtti szakaszához.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 23. l.

Csók István 1.

Csak időnként kapcsolódott a nagybányaiakhoz, több szál fűzte a francia piktúrához, az impresszionizmushoz egy korszakában közel is került.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 23. l.

Gróh István

Perlmutter Izsák festészete hid a szelnokiak, különösen Fényes Adolf és a nagybányaiak, különösen G. I. piktúrája között.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 27. l.

Csók István

Tagja a MIÈNK-nek.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 44. l.

Csók István

Szerepelt a XVII. Velencei Biennálén /1930/.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 507.l.

Gök István

Festménye az Ybl Ervin hagyatékból Siekes fehérváma ékerett.

Hétfői Hírek, Bp. 1970. febr. 2.

Csók István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 FEB 2

HÉTFŐI HÍREK

Budapest

● *MEGÉRKEZETT Székesfehérvárra — a berni Kunstmuseumból — Vál Ervin hagyatékának első része. Az 1943 óta Svájcban őrzött műtárgyakat, közöttük Csók István, Rudnay Gyula, Vaszary János és Iványi Grünwald Béla festményeit, Ferenczy Béni, Mikus Sándor, Andrássy Kurta János és Borbereki Kovács Zoltán bronz kisplasztikáit rövidesen kiállítják a fehérvári Budenz-ház múzeumában.*

Budapesten még az idén megkezdik az *ország legnu-*

Csók István

tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán Szabó Vladimír.

Fehete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966.

3341 2691.

Csók István

Szerepel az alábbi táslatban

N.N.: hepyílt a Józsefvárosi
képzőművészek című kiállítás

Nagyabadság 1969 X. 17

Csók István

Lemitvónya a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Vörös Géla.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341 3291.

Csok István

Résztvesz az Ernst Múzeum Miállításán

Oelmacher Anna: Magyar Művészet 1896-1945.

Magyar Nemzet, Bp. 1964. sep. 26.

Csók István

Résztvesz a Műcsarnok Miállításán

Ridey Gábor: 25 év magyar képzőmű-
vészete a Műcsarnokban

Népszava, Bp. 1969. sep. 26.

Cód

Műve a Vár kiállításán

Entergami László: Nyolc évszázad
remekművei között
Magyar Hírlap, Bp. 1969. sep. 15. 6. l.

Csók István, festő

MDK

Levelezőlapon jelennek meg
balatoni képeinek reprodukciói.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, 1966. jún. 29.

Csók István
festő

M.D.K.

Kner Izidor nyomdája részére
a bali meghívókat rápolta.

Bajor Nagy Ernő: Könyvbűvészek.
Élet és Irodalom, 1966. jun. 25-12 lap.

Csók István
festő

MDK

Méltatás.

Farkas Zoltán: Csók István, Művészet, 1966. június - 46 lap.

Csók István
festő

M.D.V

Méltatás.

Szigetszó: Szentwányi Lajosról
Művészet, 1966. julius 26 lap

Csók István
festő

M.D.K.

Szentiványi Rajos tanára
volt a Főiskolán.

Szij Rezső: Szentiványi Rajosról
Művészet, 1966. julius - 26 hep

M.D.K.

Csór István, festő

„Vampírok" c. kompozíciójával illusztrálja szerző a Gellérthegy környéki kiedelmeiről írt cikkét.

Harsányi Endre: Pest-budai kiedelmek.

"BUDAPEST", Bp. 1966. IV.évf. jun.sz.

33-34. old.

Csór István

Neve emlitve

Népszava 1966. jún. 22.

Csór István

A róla elnevezett galériában került megrendezésre Udvary Pál festőművész kiállítása.

Esti Hírlap 1966. ápr. 15.

Csók István

A róla elnevezett galériában nyíl megrendezésre Udvary Pál festőművész kiállítása.

Pestmegyei Hírlap 1966. ápr. 14.

Csók István

A róla elnevezett galériában került megrendezésre néhány évvel ezelőtt Szántó Piroska gyűjteményes kiállítása.

Népszava 1966. ápr. 17.

Csór István

Neve emlitve

Uj Élet 1966. jún. 1.

Csák István

A róla elnevezett Képtárban, Székesfehérváron készül megrendezésre a „Magyar valóságot 1920–45.” című kiállítás.

Szocialista Művészet 1966. ápr. 11.

Cédula Notícia

k róla elmeneett Sejtán-
ban, bécsfehérvárom kerül meg-
rendezésre a „Magyar nabrázat
1920–45" című kiállítás.

Szeszalmta Szivárvető 1966 ápr. 11.

Csók István

A róla elnevezett galéria-
ában kerül sor Hlikádi Erzsé-
ben tárlatának megrendezésére.

Szocialista Művészetért 1966. ápr. 11.

Csók István

léve említve

Magyar Nemzet 1966. jún. 29.

Csók István

Neve emlitve

Napló (Veszprém) 1966. jún. 25.

Miklósi M. Ödön

A szekszárdi múzeumban rendezett „Sárlik a képzőművészetben" c. tárlaton szerepel.

Tolnamegyei Népújság 1966. máj. 29.

Csók István

A nekszárdi múzeumban rendezett „Sárköz a képzőművészetben" c. tárlatra szerepel.

Tolnavegyei Népújság 1966. máj. 29.

Csór István

Neve emlitve

Élet és irodalom 1966. jún. 25.

Cséfalvay István

a Fiatal Képzőművészek Stúdió-
jának VI. Kiállításán szerepel.

Kanizsa 1966. jún.

M.D.K.

Csók István

Lyka Károlyra való visszaemlékezésében emliti meg a müvész nevét Frank János és elmondja, hogy 192o-ban, amikor Lyka Károly ujból életre hivja a Képzőművészeti Főiskolát, Csók Istvánt és más müvésztársait kérte fel, s hivta meg tanárokként, akik éveken át ingyen tanitottak, mert a minisztérium nem tudott állást biztositani számukra.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juli. 19.
XIII. évf. 29. sz. 8. lap

Csók István

Haits Géza: Száz év előtt született Csók István. — Alföld, 1966. 17. évf. 3. sz. 71-73. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

256. l.

Csók István

B.T.: Csók István. - Magyar Ifjúság, 1966. febr. 5.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

255. l.

Csók István
festő

Az elsők között fordít hátat Münchennek, hogy helyette az új művészeti mozgalmak centrumát, Párizst keresse fel.

Passuth Krisztina: A Nyolcak forradalmasító törekvése
Új Írás, Bp. 1968. X. 108.

Csók István
festő

Zilzer Gyula tanára volt.

–: Látogatás Zilzer Gyulánál
Művészet, 1970. január – 18 lap

Csoltszerű

Emlékre

Alföldy Jenő: Vem Kellőrtő Hallama)
(Cet és trostalan, Jp. 1970. márt. 7.

Csók István

Osztályán, a Képzőművészeti Iskolán, több fonrongó fiatal festő tanult.

Németh Lajos, Modern magyar minőt, Corvina 1968 104. l.

Csók István

tanítványa Schalk László.

Fekete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966.

3341 2531.

MDK.

Csók István

Nyiregyházi emlékkiállitásának hiradása

Szocialista Müvészetért 1966 febr.

Csók [István], festő

MDH

Képeit hamisítottak.

– : Képhamisítókat leplezték le

6. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jún. 7.

Csók István
festő

MDK.

A nyírbátori múzeumban volt
Csók kiállítás

N. Pénzes Éva: Képzőművészeti kiállítások Nyírbátorban
Művészet, 1969 junius – 26 lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Csók István

Balatoni táj c. műve egyenlőre létét-
ként a berni Kunstmuseumban van,
az Ybl gyűjteményben hartorik.

Horváth György: „Kamaramúzeum" Szekesfehérvárott
Magyar Nemzet 1968. márc. 7. 4. ..

M.D.K

Csók István
festő.

„Csendélet mántóföldel" a. képen
az öregekről szól.

Bozóky Márna: Farkas Ernter.
Művészet, 1969. ápulis - 35 lap.

Csók

A Expresszben dolgozott

Magyar Hírek 1969 IV. 5

Gör István

müveit is kiállitották Zalaegerszegen a Nagybányai művészet kiállitáson.

Magyar Nemzet 1968 aug. 3o.

Crók István

műve: Árvák

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávaretbe
Bp. 1969.
15.o.

Csók István, festő

Megemlítve.

Szij Rezső: Képzőművészeti folyóiratok

105-106. l.

A Könyvtáros, Bp. 1962. február XII/2.

MDK

Csók István
Istőművén

— **Csók István ünneplése.** A *Szinyei Merse Pál Társaság* elnöke, *Csók* István 70. születése napja alkalmából *rendkivüli közgyülést* tart az Ernst Muzeumban rendezett jubileumi kiállitásán vasárnap, január 20-án, délelőtt 11 órakor. Az ünnepi beszédet *Ravasz* László tartja. Az állam, a székesfőváros, az Irodalmi és Művészeti Tanács, a Képzőművészeti Főiskola és a művészeti testületek küldöttségeinek üdvözlése után a Szinyei Társaság átadja *Csók* Istvánnak *Beck* Ö. Fülöp *Csók*-plakettjét. Az ünnepélyen a Szinyei Társaság barátait és a művész tisztelőjét szivesen látja.l

Nemzeti Ujság
1935. I. 17

Csók István

tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán 1925-től Korniss Dezső.

Körner Éva: A stubborn abstract painter; The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1970. 39 sz.

Csók István
festő

M.D.K

Méltatás.

Gerlóczy István: Ferenczy Károly
Művészet, 1962. július – 4 lap

mdk

Csók István

„Mutterem sarok" „Bátlon Erzsébet"

„Tavasz a félben" c. művek reprodukció ja

Lengyel István: Utolsó beszélgetés Csók Istvánnal

Ország-Világ, 1962. 5. sz 21. l.

mdk

Csók István

is festett miniaturt Sas Vaci műgyűjtő méteres fapalettáira, amelyeknek reprodukciójé Vadas Ernő fotó művész 3 régi negativján ke rült elő rendezés közben.

Kép a 4. lapon

F.T. Palettáról - Palettára.

Ország-Világ. 1962. 23. sz 4. l

M.D.K.

Csók István festő

Képei az aukción

G.J.: Ma nyilik a képaukció kiállitása

Magyar Nemzet 1961. december 2. 4.1.

Csók István, festő

Megemlítve az ismertetésben.

–n–: Bordáczné Haubisch Lenke: Vaszary

477

KÖNYVBARÁT, Bp. 1960. október x/10

Csók István, festő

7 Dk

Cecén, a művész szüleinek egykori házában emlékmúzeumot létesítenek. Csók István hagyatékának jelentős részét fogják ott kiállítani.

– : Hír

10. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 19.

Csók [István], festő 704

Megemlíti a cink.

Gerő László: A XIX. n. végi kéröcklektikus építészet jelentősége Budapesten 162-175-f

Bp. 1960. 3. n.

MŰEMLÉKvédelem

Csók István, festő

MDk

Alvó parasztmenyecske arca
egy 1951-ben festett képen

Repr

– : „Új nép, másfajta raj"

8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 24

M.D.K.

Gák István
festő

Méltatás

Perneczky Géza: Képaukció környéke
Élet és Szabadom, 1968. julius 6-12 lap

Csók István

kiállított festménye:
Vízhordó lányok, olaj, 80×100 cm.

Tavaszi tárlat. A Művcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kádigáné Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

8. l.

Csók István

Dutka Mária: A Nemzeti Galéria Kiállítása. Magyar festők Itáliában.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 8. 4. o.

Csók István

Képei láthatók a Ripple Rónai Múzeum új szerzeményeinek kiállításán.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 11. 11.o. Napló

Csók István festö

M.D.K.

/ 1865 - 1961 /

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre,

Thámr / MNG /

Lyka: A művészetek története, Bp. 1965. 22, 223.l.

Csók István, festő

MDK

1865. febr. 13-án született

— Évfordulók

Hírkó-belső-borító [49.c]

A KÖNYV, Bp. 1965. január V/1

Csók Istvánt
festő

M.D.V

Az aukció sztárjai közé
tartozik.

Pernoszky Géza: Képaukció hosszúcsa.
Élet és Irodalom, 1968. julius 6 - 12 lap.

M.D.K.

Csók István, festő

nevét említi.

Seenger Ervin: A Kiscelli Muzeum

BUDAPEST, 1968. VI.évf. szept, sz, 15. old.

Csók István

Az 1896-os kiállitásról beszámolva Kelety Gusztáv méltányolja müvészetét.

Rabinszky Mátyás: Két korszak határán Bp. 1965. 41.l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1961 SZEP 2

Népszava

Csók István

tonna kőolaj szá...
lesz alkalmas. ...kat készíte...

NEM PARÓDIA — KÉPHAMISITAS

Biró Béla 43 éves parodista úgy találta, hogy egy birtokában levő kép — Szüle Péter alkotása, és ülő nőt ábrázol — hasonlít Csók István Ida néni reggelizik című festményéhez. A képről eltávolította Szüle nevét, s helyére Csók István nevét hamisította. A képet ezután, mint ismeretlen Csók-festményt, a Nemzeti Galériánál minősíttette, majd a BÁV 63. sz. fiókjánál értékesíteni akarta. Ott felfedezték a hamisítást. Az előző tulajdonos ugyanis a képet mint Szüle-alkotást, ugyanabban az üzletben akarta értékesíteni korábban. Amennyiben a hamisítást nem fedezik fel, mintegy három és fél ezer forintot vághatott volna zsebre a parodista. A Központi Kerületi Bíróság Biró Bélát csalás kísérletéért 3000 forint pénzbüntetésre ítélte.

Lászlóné,
Wulcz Józs
la, Kontó
József, Na
meskéri L
György,
Fenyvesi
gyes, Dezső Vilmos és *Hercegfalvi István* küldöttek.

A kongresszus ma folytatja munkáját.

ruhája, útikészlete, melyben a rádiótól az ennivalóig és a jelzőrakétától a gumicsónakig minden

M.D.K.

Csók István

Fényképét hozza a lap, amint a Kossuth-dijat átveszi.
Bóka László: "Ledőlt az elefántcsonttorony" cimmel ir a Kossuth-dijas müvészekről.

Szinház, Bp. 1948. márc. 16-22. IV. évf. 12. sz.

Csók István MDK

Tengeri strand 1912.o.v.57x73 cm.

Veszprém,1965.Toma Kálmán képzőm.gyüjteménye kiáll.

Csók István

Müve kiállitva Miskolcon 1950. a MDK által 45 képből rendezett kiállitáson.

Megnyilt a Magyar Festőművészek Mesterei kiállitás a Muzeumban.

Északmagyarország 1950. aug. 20

Csók István

1920-ban a modern magyar festészet átrendezett kiállitásán szerepelt:
"Urvacsora" Árvák" "Virágcsendélet" /Ferenczy Károly hatása/ "Férfiarckép 1911"

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
34.1.

M.D.K.

Csók [István], festő

a 20-as évek közepén, Lyra ujjászervezése folytán, tanári állást nyer a Főiskolán. A 30-as év... nyiltan fasizalódó... ci Hóman által vezetett szélsőjobboldali művészetpolitikája... Csókot kényszernyugdíjazásra ítélte.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

31. old.
+ 32. "

Csók István

Szerepel a BÁV lépankcióján

Nagyvarsa 1966 nov. 26 8 old

M.D.K.

Csóh [István], festő

„Java csendéleteiben még tömörebb"...

Lyka Károly: A „MIÉNK bemutatkozása"
UJ IDŐK, 1909. febr. 21. 190-191. old

Idézve:
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 64. old.

M.D.K.

Csók István, festő

Rövidesen minden tagjává vált az 1896-ban Hollósy körül alakult nagybányai művésztelepnek.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos. Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina 8. old.

Csók István

A miskolci Kossuth szálló emeleti kiállitási helyiségében a Szépmüvészeti Muzeum, Fővárosi Képtár és néhány magángyüjtő anyagából rende - zett kiállitáson müve szerepelt.

Északmagyarország 1948. aug.12. 2.l.

Csók István

100 éve született. Pusztaegeresi molnár fia. Székely Bertalannál, majd 2 évig Münchenben tanult, majd Párisbana Julien akadémián.
Első aranyérmeét az Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre c. müvéért kapta.
1890. Münchenben festette az"Árvákat". Bécsben jubiláris nagy aranyérmet nyer.
Báthori Erzsébetet is Münchenben festi, később vádolta magát, hogy nem pusztán müvészi értékekre figyelt.

Maksay László: Csók István "Emlékezései"
Rajztanitás 1965. Vi.sz. 21-23.l.

Csók István

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre 1890

Züzü és Coco 1912. repr.

Feleségem

Maksay László: Csók István "Emlékezései"
Rajztanitás 1965. Vi.sz. 21-23.l.

MDK

Csók István, festő

Jelentőségéhez mérten szerepel a rövid ismertetésben.

— Nagybányaiak 6

ESTI HIRLAP, Dp. 1967. máj. 5.

Csók István

festőművész

Genfben a Rousseau Múzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív jellegű képző- és iparművészeti kiállítási anyagában - képével szerepel.

Budapesti Hírlap
1929. VIII. 15.

Csók István

festőművész

Genfben a Nemzeti Múzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív jellegű képző- és iparművészeti kiállítás anyagában - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1926.VIII.10.

MDK

Csók

A főv. kiáll. a Műcsarnokban. Magyarság, 1924. febr. 10. 14. l.

MDK

Csók István, festöm.-t

Ny Tid. nov.8.-ik száma az elsök közül emliti me

A stockholmi magy.képzöm.kiáll. /1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929 3.az. 178.l.

Csók István festő M.D.K.

Báthory Erzsébet

Berdáczné Haulisch Lenke: Vaszary 1867-1939.
Bp. 1960. 16.1.

.

Csók István festő M.D.K.

Önarckép /repr. részlet,

Levél a 90 éves Csók Istvánhoz

Bernáth Aurél: A Múzsa körül Bp. 1962. 46-53.l.

Csók István festő

m;D.v.

Sajátságos magyar érzésvilágu ember

Bernáth Aurél: A Muzsa körül Bp. 1962. 218.l.

MDK

Csók István

"Vámpirok" c.festm.Repr.

KMTárs 1932.febr.-márc.kiáll.

Csók István, festő

7 D4

Aukcióra kerül Csók-kép is.

—: Becses képek, szobrok, antik bútorok a negyedik művészeti aukción 8.1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. szept. 24.

Csók István, festő 7 Dk

A nemrég elhúnyt nagy művész tulajdonképpen Láregresen született, a szomszéd község: Cece, azonban szintén magáénak vallja. (A szül. év: 1885 (12) nyilvánvaló sajtóhiba 1865 helyett.) A művész Cecén töltötte gyermekkorát. A cecei házat múzeumnak rendezik be. Érdekessége a háznak, hogy falán Csók István egy ifjúkori falfestményét őrzi.

—: A cecei házban Csók István-emlékmúzeum létesül 6. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. szept. 15.

Csók István

A Képzőművészeti Főiskolán Halasi Horváth István mestere volt.

Magyar Hirlap 1980/10/22/6

Kopré: Gyüjteményes kiállitás előtt

Csók István, festő.

L: Gulácsy

Dolecskó K: Tárlat, árverés előtt 8.

Nemszabadság, Bp. 1979 dec. 7

Csók István

Dr. Szemess Miklós: "A jubiláris tárlat, a Képzőművészeti Társulat 60 éve a Mücsarnokban" cimmel ismerteti a kiállitást.
A Szinyei Társaság-ba tömörült müvészek: Csók István, Iványi Grünwald, Réthi, valamint Fényes és társai nem vettek részt a kiállitáson. "Elfeledték azt, hogy a Mücsarnok semleges terület, ahova nem szabad bevinni alapos, vagy alaptalan,-az eszméhez, a dolog természetéhez mérten- kicsinyes, személyes ellentétek és háboruságok áldatlan következményeit akkor, amikor a magyar müvészet reprezentativ megjelenéséről van szó.
A kiállitás nélkülük nem teljes, hanem csonka"-fejezi be véleményét a távolmaradottakról a kritika.
Élet, Bp. 1922. május 28. XIII.évf. 11. sz. 269-270. lap.

Csók István

„Tájkép," előtérben asztalon álló virágcsokorral"

o.fa. 94x84 s.l.6.: Csók Bp. 1908.

kikiáltási ár: 45000 ft

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Csók István

A Képzőművészeti Főiskolán tanitványa

volt Korniss Dezső

Uj irás 1979/1/94o.

Bodri:Töredékek

Csók

az 1929es mücsarnoki növendéktárlat Csók és Vaszary eltávolitását hozta magával

Ujirás 1979/1/96.o.

Bodri :Töredékek

Csók István

„Kacér hölgyek" Szénrajz papíron 49x43 cm
J.l.b.: Csók.
kiállítási ár: 8000 ft.

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Csók István

„Báthory Erzsébet" o.v. 60x50 cm
J. b. l.: Csók Bp.
kikiáltási ár: 25000 Ft.

„A darázsi plébánián" o.v. 80x90 cm
J. l. f.: Csók Darázs 1909.
kikiáltási ár: 50000 Ft

BÁV 50.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Csók István, festő

L. : Jankay Tibor

123-126.

V. Kiss M. Békéscsaba a képzőművészete a két világháború között.

Új Auróra, Békéscsaba, 1980. 4pl. 1.

Csók István

Szerepelt az 5o. képaukción

Magyar Hirlap 1979/282/13

Csók István

Schuber Jenő tanitványa volt a mester

nek.

Magyar Hirlap 1978/297/9

Wagner:Schubert emlékére

Csók István (1865-1961)

„Mézevők" o.v. 67x80 cm

J. l. 6.: Csók I. (Restaurált)

Kiállítási ár: 60000 ft

BÁV 51. Képaukció katalógus, Bp. 1980. május

Csík István

„Szabadban" olaj vászon
(repro)

Borbély Károly: A művészet anyagi alapjáról.
Művészet, 1979. november — 4. lap.

Csók István, festő.

L: Reich Károly

– Naptáron a Képes Krónika 8.

Esti Hirlap, Bn. 1979 nov. 14.

Csók István, festő

L: Molnár József

Kücs G: Decemberben ötvenedszer: kijelek kolapsán alott 4.

Esti Hirlap, Bp. 1979. nov. 30

Csók István

Iványi Grünwald Béla, Rippl-Rónai József, Glatz Oszkár, Réti István, Mattyasovszky-Zsolnay László, Szentgyörgy István, Csók István, Vaszary János, Szőnyi István nevét sorolja fel Mátrai Vilmos "A Szinyei-Merse Pál Társaság első kiállitása" cimmel, értékelve müveiket a Nemzeti Szalon tárlatán.

Csók István müveit igen szigoruan birálja a kritika: "nagyméretü "Zsuzsanna" c. képén szembántó, vad szinek és brutális, érzéstelen rajz vetekednek". Kisebb müveit kellemeseknek találja, melyek "elmult fénykorára emlékeztetnek."

Élet, Bp. 1922. dec. lo. XIII. évf. 25. sz.
605. lap.

Csók István, festő

l.: Zichy R.

É. T.: Képzőművészet és iparművészet 379.

Élet és Tudomány, Bp. 1980. márc. 21 XXXV/12.

Csók István, kettő

L.: László Gyula

Demény J.: László Gyula kettős önarcképe 377-381

Jelenkor, Pécs, 1980. ápr. XXIII/4.

Csók István Jestő

Megemlítve..

Pálfy J. István: A legforradalmibb magyar
író 3-9.

Alföld, Debrecen, 1979. július XXX/7.

Csók István, festő

L: Vajda Lajos

Harangozó M: Értékállóan az emberről 2

Esti Hirlap,

Br. 1978 júl. 19.

Csók István, festő

l.: Vajda Lajos

11.

Rózsa Gyula: Vajda Lajos magyarsága

Népszabadság, Bp. 1978 szept. 17.

Gök István

A Sárégresen született művész képeinek gyűjtését a múzeum már a 30-as évek vége óta feladatának tekintette.

K. Kovalovszky Márta: Fehérváré gyűjteménye
Műrészet, 1978. október – 12. lap.

Csók István

A művész Báthory Erzsébet
kompozíciója Fehérvár 1944-es
ostromakor elveszett.

K. Kovalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények.
Művészet, 1978. október – 12 lap.

Csók István

A mester 1938-ban 3 képet szülei portréját és Ömarchépet a szekesfehérvári múzeum-nak ajándékozta.

K. Kovalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények. Művészet, 1978. október – 12 lap.

Csók István

1962-ben nyílt meg a cecei Csók István Emlékmúzeum, ahol a Csók család szamos emléktárgya, régi bútora is fellelhető.

K. Kovalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények. Művészet, 1978. Október – 12 lap.

Csók István

Csók István Székesfehérvárott ?
született.

Kovács Péter. Székesfehérvári kiállítások 1963-1978
Művészet, 1978. október - 8 lap.

Csók István

Csók István Thámár kompozíciójának egy változata mellett egy 1905-ös kép a „Szujna kind" szerepel az Ibl gyűjteményben.

K. Kovalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények
Művészet, 1978. október - 12. lap.

Csók István, költő

L.: Kormos Dezső

Láncz L.: Kormos Dezső 1487-1490

Élet és Tudomány, Bp. 1978. nov. 24. XXXIII/47

Gók István, festőművész

Mohácsi Regős Ferenc emberismeretét, -szeretetél tükrözik portréi. Számos nagy művész ült már modellt neki: Kodály Zoltán, Illyés Gyula, Gók István és még többen.
(említve).

Aba Judit: Muzsikaszó – ecsettel.
Pesti Műsor, 1978. nov. 8.

Csók István, festőművész

Második alkalommal mutat be kisebb gyűjteményt a magyar festők aktábrázolásaiból a tatai Vinny Domokos Múzeum. — A második, a mostani kiállításon szerepel a művész aktfestménye. (említve)

Heitler László: Akt kiállítások Tatán.
Napló (Veszprém), 1978. okt. 14.

Csók István (1865-1961)

„Szénagyűjtől pihenője" o.fa. 59x73 cm
s. l. b.: Csók I.

Kiállítási ár: 25000 ft

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Csók István

„Bogrács előtt ülő pásztor"

o.fa. 36x45 cm J. l. G.: Csók I. (Sérült)

(– öreglevi változat –)

kikiáltási ár: 18000 ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Csók István (1865-1961)

„Szalonban" o.fa. 62x51 cm
J.l.b.: Csók I. Bp. kiáltási ár: 30000 ft.

„Salome" o.v. 67x210 cm
J.l.j.: Csók 1901. Védett
kiáltási ár: 40000 ft.

BÁV 48. Művészeti Képaukció Bp. 1979. május

Csók István, festő

L: Paál László

Székely A: Egy évezred magyar műv. 14

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 11.

Gróh István, festő

L: Hollósy Simon

Székely A. Egy éversed magyar mű (10.) 14.

Népszabadság, Bp. 1979 márc. 18.

Csák István, kotó

L: Vajda Lajos

P. hűvs 7: Vajda Lajos emlékkiállítás 20.

Kritika, 1979. nov 78/11

Csók István (1865-1961)

festészetét tárgyaló rövid írás a 29-31. oldalon a „Szecesszió mint epszód" c. ~~rényben~~ fejezetben a „Pályakezdők szecessziója" c. rényben

Szabadi Judit: A magyar szecesszió müvészete, Bp. 1979.
Corvina

Csók István

VIII. kép (vines) Tulipános láda 1910

o.v. 120 x 94 cm MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Csók István

59. tétel Tháli 1909 o.v. 113x117 cm

MNG

~~60. tétel~~

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina Bp. 1979.

Csók István

57. kép „Kísértés" Az 1900-as évek eleje O.v. 88x68 cm Kaposvár, Rippl Rónai József Múz.

58. kép. Akt rózsával 1906. O.v. 60x196 cm Bp. mgt.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió müvészete, Corvina Bp. 1979.

Csók István

47. kép „Női arckép" 1895 k. Olajfestmény
Lappang

48. kép „Felesegem" 1903. O. v. 145 x 80 cm
MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió mlvészete, Corvina, Bp. 1979.

Csók Istvánt

Csók: Szüzü karácsonya cimü
hipe kiváló an alkalmas lenne
üdvözlő karácsonyi lapnak.

Székely András: Kellemes karácsonyi üdvözlőlapokat
Új Tükör, 1978. december 24-48. lap.

Csók István

Csók István tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán Schubert Ernő.

Balla Erzsébet: Schubert Ernő festményei.
Új Tükör, 1978. december 17 – 4. lap.

Csók István

A „Szolnoki ednyvásár" című
művén Petterhofen hatását hi-
lehet mutatni.

Rideg Gábor: Kinek a szemlélete az alföldi szemlélet?
Művészet, 1978. december - 2. lap.

Csók István

Méltatás.

Merei Ottó: Pályakerdés.
Művészet 1979. március - 10. lap.

Gök István

Méltatás.

Fejér Ernő: Álmok és realitások.
Művészet, 1979. március – 2. lap.

Csók István

Csók István volt a mestere
Istókovits Kálmánnak.

Pogány O. Gábor: Istókovits Kálmán 80 éves
Új Tükör, 1978. szeptember 3-19. lap.

Csók István

Szivaszvány a
"Balaton felett"
(vepro)

Székely András: Csók István.
Új Tükör, 1978. augusztus 6–24. lap.

Csók István

A „Szivárvány a Balaton felett"
a 65 éves Csók István festette ahi
mozgékony szellemű, derűs, egysze-
rűen gondolkodó volt.

Székely András: Csók István
Új Tükör, 1978. augusztus 6 – 24. lap.

Csók István

Csók a 20-as évek végén festette fel a Balatont és szinte futószalagon festette a strandoló hölgyek képét.

Székely András: Csók István
Új Tükör, 1978. augusztus 6 – 24. lap.

Csók István

A balatoni képek sorából a híres keresztapa veggelije mellett szinte társtalanul negrik ki a „Szivaczvány".

Székely András: Csók István
Új Tükör, 1978. augusztus 6–24 lap.

Csík István

„Vámpírok" o. fa. 60 x 73 cm

S. l. b. Csík I. Bp.

Kiáltási ár: 30000 ft

BÁV 43. Képaukció Budapest, 1977. szeptember

CSÓK ISTVÁN, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmény, grafika alkotja zömmel a kivalasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény, 1981. 248.sz.-CSÓK ISTVÁN: " TANULMÁNY A VAMPIROKHOZ", cimü müve. Karton o. 20.5+29 cm. 296.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannoonius Muzeum Evkönyve. XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Csók István, festő

Szerepel az album ban.

Műteremsarok c. képének másolata

üres, fáradt, fályolos, hűtlen, szintelen.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika

– Magyar festészet ..... 548–553.

JELENKOR, Pécs, 1972, június XVI/6.

Csók István

A KÉVE XII. kiállitásáról, melyet a Nemzeti Szalonban rendeztek, /-l-a./ számol be a Művészet c. rovatban. A kiállitás legértékesebb, legszebb darabja a művész "Vampirok" c. festménye. Hatalmas erővel tükrözi Csók Európaszerte nagyrabecsült kvalitásait. A női test himnikus magasztalása az, amit Csók nyujt, s egyben a magyar piktura legnemesebb produktúma,-mondja a kritika.

A HÉT, Bp. 1920. okt. 1o.
XXXI. évf. 31. sz. 478-479. lap.

Csók István

az emberi test ábrázolásánál ellentétes módon fejezi ki azt Nagy Sándoréval szemben.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49 k.

1951

Csók István

elcínte nem kerülhette el az északi női szép-
ség eszményét; 1895-ből származik „Női
arckép" című műve. Utóbb megszabadult gót-
lásaitól.

Szabadi Judit: The Iconography of Hun-
garian Art Nouveau. The New Hungarian
Quarterly, Budapest, 1973. 49. sz.

1951

Csók István

1901-ben figyelmét a „Vámpírok" című képének alkotása kötötte le, azt azonban csak 1904-ben fejezte be. Emű Stück: „femmes fatales"-jaira emlékeztet.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49. sz. 1951

Csók István

előbb Münchenben majd Párizsban végezte tanulmányait.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49 sz.

1941

Csók István

a pázadforduló idején a szecesszió stilusában alkotja műveit.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49 sz.

1941

Csók István

Vámpírokja 1926-ban a Bakonyi-gyűjtemény árverezésekor 4800 pengőért került eladásra. 1934-ben 1600 pengős limitáron került árverésre (Kohner-aukció).

E.K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 57. l.

Csók István

Vámpírok c. képét Csipkés Sándor (Cegléd) 1947-48-ban egy budapesti vasúti tisztviselőnek adta el. Neve ismeretlen.

Műgyűjtő, 1972/3. sz. 64. l.

Csók István

Mikor a huszas évek végén megint egyszer aktot vetett vászonra, nem ok nélkül választotta az angol térdszalgrend jelmondatát, Nem szabad xx róla rosszat gondolni. Erről az egyébként nagyon érdekesen megoldott, színes takarón heverő női x alakról valóban csak esztétikai impulzusok érik a nézőt. Éles ellentétbe kerül korábbi aktjaival. amelyeken jelmondata éppen az ellenkezője lehetn

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó Bp. 1973.

59. old.

Csók István

Kollektív kiállításáról (1905)

jól cikk a 70-71. oldalon

/Könyves Kálmán terem/

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. 1974 Magvető

Csók István (1865-1961)

„Vámpírok" o.fa. 80x104 cm

J.l.: 6.: Csók I. Gy.

Kikiáltási ár: 50000 Ft.

BÁV 50.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Csók István

52. kép „Tamulmány a Vámpírokhoz" 1902. Jénzejt

55. kép „Vámpírok". 1904. k. O. v. 265 x 316 cm mgt.

56. kép „Nirvána" 1904. k. O. v. 265 x 316 cm MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina, Bp. 1979.

Gróh István, festőművész

– 1948-ban, az első alkalommal kapott Kossuth-díjat.

D.M.: 20 éves a Kossuth-díj
Magyar Ifjúság, 1968. III. 15. 4. l.

Crók István, festő

Keresztapa reggelije repr.

Magyar Ifjúság, 1968. III. 22. 21. l.

Csók István, festő

A Képzőművészeti Alap harmadik festménybélyeg-sorozatában szerepel a Keresztapa segyelije c. képe - valamint a művész-levelezőlap sorozatban is.

Képeslapok
Magyar Ifjúság, 1968. III. 22. 21. l.

Csik István, képzőművész

– részvett a Studió 58–68 c. kiállításon a Műcsarnokban

Öné a szó
Magyar Ifjúság, 1969. II. 14. 11. l.

Csók István
festő

Kezesztapa reggelije. 1933. o. v. 90 x 81 cm
Budapest MNG. Repr.

A magyarországi mív tört. II. Kép n 800
Corvina 1970

21 Gók István
festő.

Tél a fovarban. 1913. o.v. 64x80cm.
Budapest. MNG. Repr.

ol magyarországi mű. lőtt. II. Kép n. 698
Corvina 1970

1) Csók István
festő.

„Ezt csekkedjétek az én emlékezetemre..." (Urva-
csora osztás). 1890 o.v. 137 x 111 cm.
Budapest MNG. Repr.
Züzü beteg. 1914. o.v. 65 x 76 cm.
Budapest. Polgár alkalyné hulajdona. Repr.

A magyarországi mův. tört. II. Képn. 697, 699
Corvina 1970

Csók István
festő

Dolgozott Nagybányán, a művésztelepen.

Hollósy volt a mestere.

A magyarországi műv. tört. I. 451.
Corvina 1970.

Csók István

Foglalkozott művészetével Mikalek Sándor.

Kiss Ákos: Mikalik Sándor Ipari Művészet, 1969. 1. 37. l.

Csik István

A januárban nyílt II. Indiai Képzőművészeti Triennálére (Uj-Delhi) többek közt az ő festményeit küldték.

Műgyűjtő, 1920. 4. sz. 64. l.

Csók István

Iványi Szilárd portrét festett róla.

László M.: A magyar portré-művészet kört.-ből; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 44. l.

Csók István

Jelentős kislányáról, Zúzüről festett ciklusa.

László M.: A magyar portré-művészet tört.-ből; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 44. l.

Csók István

1906-os Lidója Tanjám Jenő gyűjteményében.

Dévényi J.: A sinek hatalma; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 12. l.

Csók István

festő

~ról: Farkas Zoltán út

/Bp. 1957/

A magyarországi műv. tört. I. 534.

Corvina 1971.

Csók István

művészetéről, munkásságáról szóló művek Genthon István által írt recenzióinak felsorolása:

Kovács Éva: Genthon István megjelent műveinek jegyzéke. - Művtört.Ért. 1970.4.sz.253-258. l.

257.1.

Gök István

neve emlitve

Népszava 1969 jannár 24.
2. old.

Csőr István

Műve szerepel a szélesfehér-
vári Ybl Múzeum gyűjteményében

Népszava 1969 május 20
2. old.

Csák István festő

9 éve halt meg

Mépszava 1970 február 1

Csák István

Komiss Dessö tanára volt

a Képzömüvészeti Föiskolán.

Képzömüvészet

Vigília 1968 december
853. old

Csók István

neve említve

Farkas Zoltán írt zóla tanulmányt

Képzőművészet

Vigilia 1969 október
708. old.

Csök István

a Képzőművészeti Főiskolán
tanára volt Vörös Bélának

Képzőművészet

Vigilia 1969 november
771. old.

CSÓK ISTVÁN, festő

A Székesfehérvári István Király Múzeum, Csók István Múzeumában 1967-ben .Cecén elhel ezték "Venus" c. művét. Vásárolt mü. 145. old

KOVÁCS PÉTER: Uj szerzemények. Képzőművészeti gyüjtemény 15?. old

ALBA REGIA. A Székesfehérvári István Király Múz. Évkönyve, X. 1969. Székesfehérvár, 1969

Csók István
festő

Pekáry István szinharmóniáján
érződik Csók István szinkultúrája.

Haits Géza: Pekáry István képei között.
Müvészet, 1971. május - 22. oldal

Csók István
festő

„Méltatás"

Vidos Zoltán: Vörös Tibor festőművész képei.
Művészet, 1971.április - 45.oldal

Csók István

Bibliográfia: A Magyar Képíró'k Társaságának a Nemzeti Szalonban stb. Képművészet, 1941. 2. k. 47–48 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

731

Csók István

képeit kiemelni a kiállítás alkalmával:

Ujvári Béla: Budapesti kiállítások.

Magyar művészet, 1948. 4. sz. 1951.

Fitka Pál: Vaszary János bibliográfia és

bibliográfia, Kaposvár, 1970.

761

Csók István

műszeteinek jellegzetességét emeli ki. Haits Géza: Vaszary emlékkiállítás a Nemzeti Galériában. Vigilia, 1961. 5. p. 307-309 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970. 78 l

Csók István

életműcével kapcsolatosan tesz említést Vaszary J. vonatkozásában. Szij Béla: Vaszary János emlékkiállítás Kaposváron. Jelenkor, 1968. 1sz. 78-79l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

81l

Csók István

művészetének jellegzetességét emelik: Lónczy Sándor: Vaszary János emlékkiállítás. Élet és irodalom 1961. 13 p. 6 l.

Fiala Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970. 79 l.

Csók István

~~402~~

művei Petrovics Elek gyűjteményében megtalálhatók: Bölöni György: Képek között. Bp. 1967. 4251.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

821

Csók István

Bibliográfia: Miért nyugdijaztók Vaszaryt és Csók Istvánt? Reggeli Ujság, 1932. IX. 20.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970

951

Csók István

Bibliográfia: Nem jár nyugdíj a statá-
riálisan eltávolított Csók Istvánnak és
Vaszary Jánosnak. Az Est, 1932, 216 p.
7 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és biblio-
gráfia, Kaposvár, 1970.

95 l

Csók István

a huszas években Vaszary Jánossal együtt a Képzőművészeti Főiskola haladószellemű tanára: Kőrner Éva: Magyar művészet a két világháború között, Bp. 1963. 5 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970. 37 l.

Csók István

Bibliográfia. Bor Pál: Kiállítások margójára. Magyar Nyelv, 1922. 68-69. l.

Fiola Pál: Vaszary János életrajza és bibliográfia, Kaposvár, 1970. 58 l

Csók István

Bibliográfia: Vazsary, Rippl-Csók, Élet, 1922. 5. sz. 118-119 l.

Fiola Pál: Vazsary János bibliográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

591

Csók István

Bibliográfia: A velencei nemzetközi kiállítás. Ars 11na, 1924. 8-9 sz. 351-352 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970

59 l

Csók István

Bibliográfia: Festőpedagógusok a két világháború között (1920–1940) Bp. 1956, 23 l.

Fiola Pál: Vaszary János bibliográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970. 60 l

Csók István

Bibliográfia: Rabinovszky Mihályné:
Tavaszi Szalon a Nemzeti Szalonban,
Nyugat, 1927. 600-601 l.

Fitos Pál: Vaszary János bibliográfia és
bibliográfia, Kaposvár, 1970.

641

Csók István

Bibliográfia: Farkas Zoltán: A Mücsarnok hibővítése. Nyugat, 1930. 1 köt. 246 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

65 l

Csók István, festő

Áldozó Józseffel kapcsolatban megemlítve.

P. Szücs Julianna: Parasztfestő és népművészet 7

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 4.

Csóh István

Az októberi forradalom után a Füst Milán szerkesztésében létrejött „Alkotó Művészek és Tudományos Kutatók Szövetségének" az alosztályvezetője.

Füst Milán önéletrajza; Magyar Műhely, 1967. XI. 15. 3. l.

Csók István

Bájos tehér aktja Pusztay Ödön (Szeged) tulajdonában van.

B. Vagyas: Műgyűjtők a napfény városából; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 20. l.

Csók István

Vaszary János és Glatz Oszkár elkülönül-
tek a Képző művészeti Főiskola tanári kar
többi részétől.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és biblio-
gráfia, Kaposvár, 1970.

101

Csók Istvánt

távollété alatt a Képzőművészeti

Főiskolán Vaszary János helyettesítette.

Fiola Pál: Vaszary János biográfiája és

bibliográfia, Kaposvár, 1970.

10 f

Sók István

és Vasary János főiskolai tanterpmeiben kialakorult művész górda tagjai: Vajda L., Korniss D., Medveczky J., Képes G., Trauner S., Baresay J., Hincz Gy. Losonczy Tamás.

Fiola Pál: Vasary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

10 l

Csók István

működése 1932-ben megszűnt a Képzőművészeti Főiskolán; onnan kötelékéből elbocsátották Vaszary Jánossal együtt.

Fóla Pál: Vaszary János életrajza és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

111

Csók István

Bibliográfia: Lyka Károly: Három mester története. Uj Idők. 1922. 7. sz.

Fiola Pál: Vasary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

241

Csók István

Bibliográfia: „Két nagy művész a végtelennel beszélget ...." Márjás Viktor előadása. Literatura 1932.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

271

Csók István

A magyarországi művésztelep
egyik alapítója volt

TV
Kompozíció
1971. VI. 18

Csók István

Bibliográfia: Lőrincz László: Esztétikai megtisztulásunk; Bp. 1924.

Fiola Pál: Vaszary János bibliográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

CSÓK ISTVÁN, festő

1967-ben a Székesfehérvári Csók István Képtár 26000 ft. értékben kép müveket vásárolt. Köztül Csók képet is. 153.old

KOVÁCS PÉTER: Uj szerzemények. Képzőmüvészeti gyüjtemén 153.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár, 1969

MDK

Gök István, festő

Megemlítve.

Rónay László: Toldalagi Pál: Valamikben
éden felé 56-58. o.

KRITIKA, BP. 1969. június VII/6.

MDK

Csók István, festő

„Csók István és Kós-Hutás balatoni naplementéjének azonos a témája, a művészi megvalósításban térnek el egymástól."

Kolosi Tamás: Sznobok és ősikék 45-47.

KRITIKA, BP. | 1969. január VII/1

Csók István, festő

MDK

Megemlítve.

Pogány G. Gábor: Berényi Ferenc és Nagy Sándor kiállítása a budapesti Ernst Múzeum ban 73-76.

Jászkunság, Szolnok. 1967. június XIII/2.

Ádók I.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1895.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

Csók István

a Képzőművészeti Főiskola lett
1920-23 között.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970.

1281

Csók István

a Japán kávéházban találkozott mű-
vész társaival.

Tóth Endréne: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 463 l

121 l

Csók István

művelt, 1896-ban a Műcsarnok kiállításán mutatta be.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

184.

Csók István

„Szénagyűjtők"

„Tulipános láda" a Lipei szerepel-
nek a Nemzeti Galéria új szerzeményei-
nek kiállításán

Magyar Nemzet 1970 június 24
k. old.

CSÓK ISTVÁN,festő

A Múzeum 1966-ban megvásárolta:"Darázsi menyecskék" cy /olajfestmény/ és "ZÜZÜ",/rázkarc/ c.müveit.
184.old

KOVÁCS PÉTER: Évi jelentés.Uj szerzemények.Képzőművészeti gyüjtemény 183.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Csór

Emlitve

Korunk, Kolozsvár, 1970/3. 456.l.

M.D.V.

Csók István

festő

Szobarportréját Kisfaludi Stróbl Zsigmond készítette el.

Kisdégini Kirimi Irén: Kisfaludi Stróbl Zsigmond
Művészet, 1969. július – 8 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Csók

Képe van Dadai Kornél
(Öriszentpétek) gyűjteményében

Hétfői Hírek 1969 VIII.25

Csók István
festő

M.D.Y.

Első külföldi sikeret 1889-ben
érte a párizsi Salon-ban. A
dykiosdó bizottság ~~[illegible]~~ elismerte
és díszerte a „Krumplitisztogatók"
c. művet.

Könyvi Elz: Csók István tulipános ládajanos
utja Acitől Acéig
Fejér Megyei Hirlap 1969 okt. 5

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Csók István

tanítványa a "Képzőművészeti Főiskolán Kozma Dezső".

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 168 l.

Csór István
festő

M.D.K

Méltatás

Sárkány Lóránd, Apró emlékek kicsiny mozaikja
Müvészet, 1969 okt. 1o lap

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Csák István

tanítványa a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Göllner Miklós.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341 1081.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Csók István

MDK

Háboru és béke, triptichon, olf.

Műcsarnok 1951.II.Magy.Képzőm. Kiáll.

Csók

Kohner-gyűjtemény kiállításain az Ernst Múzeumban szerepelt.

MO. 934. II. 18

Csók István

MDK

Csendélet, repr.

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Csók István

MDK

Csendélet, 1949. olf.

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Csók István

1888 körül Párizsból jövet München-be látogatott el, hol felhereste a magyar festőket, Hollósy Simon köré-hez tartozó művészeket.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művé-szet körül, Budapest, 1970. 363 l 32 l.

2

Csók István

Utóbb Münchenben egy minatűrt festett „à la Kéméndy."

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

341

Csók István

Bastien-Lepage és Dagnan-Bouveret képeit kedvelte. Müncheni műtermében festette „Árvák" című művét.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1940. 363 l

32 f

Csók István

a nyarat vidéken töltötte, télen visszaköltözett otthonába.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

3181.

Csók István

a „Miénk" művészeti csoport tagja.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l.

286 l.

Csák István

Zűzű sorozata, tájképei és számos más kompozíciója egyik legkivalóbb kolorisztónkká avatja.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

325 l

Csók István

A századfordulóelőtt sokác témájú képeket, 1903-tól pedig remek aktokat festett. Életének második felét Budapesten töltötte.

Lyka Károly; Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

3251

Csók István

(1865–1961) festő. Tanulmányait Budapesten, Münchenben, majd Párizsban végezte. 1890-ben visszatért Münchenbe, ahol megfestette a híres „Úrvacsorát".

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

323 l

Csók István

„Faragó József arcképe," olaj, fa, 41 x 31.5 cm, M. nemzeti galéria. 21 sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Csók István

„Szénagyűjtők," 1890, olaj, vászon, 116 x 136 cm; M. Nemzeti Galéria, 25. p. reprodukció.

Lyka Károly: Festőtársaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Csók István

„Az árvák", 1891, olaj, vászon, 120×135 cm,
A Nemzeti Galéria, 27. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Csák István
festő

A mester művendéke volt Borbereki
Kovács Zoltán

Galambos Ferenc: Borbereki Kovács Zoltán
Művészet 1970 december - 15 lap

Csók István
festő

Antal Irén mestere volt az
Országos Magyar Képzőművészeti
Főiskolán.

Ecsery Elemér: Antal Irén művészetéről.
MŰVÉSZET, 1970.október - 20.lap

MDK

Csók István, festő

Megemlítve Szabó Júlia könyvéről

szóló részben.

Bodri József: Képzőművészeti Krónika

552-557.

1.

JELENKOR, Pécs. 1970. június

XIII/6.

MDK

Csók István, festő

Megemlékezés.

Agárdi Péter: Publicista a hatvanas években

7.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 12.

MDK

Csók István, festő

festészete tekrett bihariunk.

Szelesi Zoltán: Bihari Sándor emlékezete

179 – 191.

Jászkunság, Szolnok – 1969. dec.

XV/4.

Csók István

Egy 1919 szeptemberében kelt V.K.Minisztériumi leirat szerint Beck Ö. Fülöpöt és Csók Istvánt"sikerülni fog á magyar kultúra szolgálatába állitani".

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Írt. 1970.2.sz. 141-147. l.

146. l.

Csók István

szerepét és tevékenységét az 1919 tavaszán újjászervezett művészeti oktatásban említi, ill. ismerteti

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Írt. 1970. 2.sz. 141-147. l.

143. l.

Csók István

„Önarcképe" az Uffiziben, „Thomar" című müvét Velencében találhatjuk.

Genthon S.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

Zol.

Csók István, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményei: Képek jegyzéke:
96. sz. kép: "Tengeri strand", olaj. 59+74 cm. Ltsz.: 68. 68.48. fekete repr. 228. old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219. old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Csóll István

Alkotása a Bory-gyűjteményben

Kastélkyal vellott szerelem
Pest megyei Hírlap, Tp. 1970. nov. 11.
h.l.

Gór István
festő

Méltatás.

Bodri Ferenc: Magyar művészek . .
Miskolc, 1970 október - 9 lap

Csók István

A Főiskolán Szabó Vladimir tanára volt.

Akácz L.: Szabó V. kiállítása Szegeden. — Művgyűjt., 1969. I. sz. 55. l.

Csók István

1934-ben műcivel répztvett a Velence-i Biennalen.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 p.

139p

Csók István

Művei értékesítését Solymosi Ignác műkereskedőre bízta. (Bolfja a mai Medgyánszky-terem helyén volt.)

B. S.: A Medgyánszky-terem; Műgyűjtő, 1970. I. 32. 3. l.

Csók István

A gyűjtővel Kiss Lajos néprajztudós készített interjút.

Dr. Vigyázy László magángyűjteménye. – Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 16. l.

Csók István

a Peidl-kormány ideje alatt lemond tanári megbizatásáról és illetményét is visszafizeti. Ezzel az ellenforradalom időszakában elkerüli a felelősségre vonást.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970. 2.sz. 141-147. l.

146. l.

Csók István

Képei vannak Pusztay Ödön magángyűjteményében.

B. Varga S.: Szeged. – Műgyűjtő, 1969. I. sz., 12. l.

CSÓK ISTVÁN

Szerepel Pogány Ö. Gábor: Magyar Festészet a XIX. században c. könyvében.

Könyvespolc.

Pest Megyei Hírlap. 1971. jan. 13

Csbk István

Dolgozott a nagybányai művésztelepen

Papp Antal: Nagybányai fények

Magyar Hírlap 1970 XII. 5

Csók István MDK

Virágcsendélet, 194o, olf.

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Csók István

festőművész

— **Csók István ünneplése a Szinyei-Merse Társaságban.** A *Szinyei-Merse Pál Társaság* január 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor az Ernst Muzeumban rendkivüli közgyülést tart *Csók* István 70-ik születésnapja alkalmából.

Nemzeti Ujság

1935. I. 16

Csók István

mint uj tanár került a Tanácsköztársaság idején a Képzőművészeti Akadémiára.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./ 7. l.

CSÓK István

A verseci Thámár és testvérei. In:
Kalapis 1990 191 - 203. ill.

Balogh Edgár, Barcsay Jenő, Beke György, Benkő Samu, Borsos Miklós, Csete György, Czine Mihály, Dercsényi Dezső, Entz Géza, D. Fehér Zsuzsa, Filep Antal, Finta József, Gerle János, Hadik András, Hincz Gyula, Keresztúri Dezső, Kresz Mária, Krizsovánszky László, László Gyula, Major Máté, Makovecz Imre, Marosi Ildikó, Miháltz Pál, Moldován Domokos, Molnár Edit, Nagy Elemér, Pál Balázs, Páskándi Géza, Pogány Ö. Gábor, Ruffy Péter, Sas Péter, Somogyi József, Szabó T. Attila, Száraz György, Tordai Zádor, Vargha László, Vasarely Viktor írásai.

Kós Károly: „Kőből, fából házat...igékből várat" Bp. : Magvető, 1983 rec. BOTTLIK József = Műhely, 7, 1984, 6. 67-69.; CZINE Mihály = Népszava, 1984. február 11. 11.; GELLÉRT, Gyöngyi = Hungarian Book Review, 26, 1984, 3. 19-22.; TARJÁN Tamás = Népszabadság, 1984. február 7. 7.; TORDAI Zádor: Száz év magánytalanság. = Új Írás, 24, 1984, 3. 117-120.

KÓS Károly levelei a századforduló építészetéről. [sajtó alá rend. bev. Kubinszky Mihály]. = Műhely, 7, 1984, 6. 38-58.

KÓS Károly levelei Vincze Gézához. Sajtó alá rend. Sas Péter. 2. = A Ráday Gyűjtemény Évkönyve, 3 1983 (1984) 193-213.

MAKSAY László: Kós Károly szellemi hagyatéka. = Rajztanítás, 26, 1984, 4. 17-19., ill.

Pál Balázs: Kós Károly. 2.kiad. Bp. : Akadémiai, 1983 (Architektura) rec. GELLÉRT, Gyöngyi = Hungarian Book Review, 26, 1984, 3. 19-22.

SAS Péter: „Hajlékot Istennek...= : Kós Károly és a kolozsvári Monostori úti református templom. = Református Egyház, 37, 1984, 2. 27-28.

SZERDAHELYI Csongor: Zebegény : Miért éppen itt épült meg Kós Károly egyetlen katolikus temploma? = Új

CSÓK István

VADAS József: A keresztapa mesterpárja.= Könyvvilág, XXXVI.évf. 2.sz. 1991 21.p. ill.

/rec./

Csók István: Emlékezéseim. A bevezetőt Németh Lajos írta. Bp. Akad.K., 1990. (Egyéniség és alkotás)

CSÓK ISTVÁN (+9) M. Nemzet. 2005. 07. 06. 15. o.

A szecesszió vidéken

Befejeződött a Szolnoki Galéria többéves felújítása

P. Szabó Ernő

Többéves felújítási munkálatok után befejeződött az egykori zsinagóga épületében elhelyezett Szolnoki Galéria rekonstrukciója, s ezzel a Budapesten kívüli kiállítóhelyek hálózata jelentős értékkel gyarapodott – ami persze távolról sem jelenti azt, hogy megfelelne az európai igényeknek. A szolnoki példa azonban mindenképpen figyelemreméltó, már csak azért is, mert olyan kiállítással nyílik meg a felújított galéria, amely a magyar művészettörténet fővároson kívül született értékeire hívja föl a figyelmet. A nyitókiállítás, A szecesszió vidéke, a vidék szecessziója, amelyet tegnap délután nyitott meg *Bozóki András*, a nemzeti kulturális örökség minisztere, tizenkilenc megye múzeumi szervezeteinek összefogásával jött létre; ezek az intézmények először mutatkoznak be saját szervezésű közös kiállításukkal.

Ez az új vállalkozás a Nyírségtől Zaláig kapcsolja össze az ország múzeumait. Az összefogás és a nyilvánosság ebben az esetben igen fontos, hiszen az ország műtárgyi állományának 70 százalékát vidéki múzeumok őrzik. A mostani kiállítás különlegessége éppen az, hogy ezt a gazdagságot mutatja be. A tárlat 2008-ig vándorol, és minden megyeszékhelyen ugyanúgy mutatkozik be.

A kiállítás témaválasztása jelképes. Azt az időszakot ragadja ki történelmünkből, amikor a vidéki Magyarország múzeumainak többsége megalakult, s amelyben a művészet az élet minden területén jelen volt, igyekezett átfogó módon formálni a környezetet, szoros kapcsolatokat létrehozni a népművészettel és a történelmi értékekkel.

A felújított Szolnoki Galéria nyitó kiállításán *Csók István, Gulácsy Lajos, Kernstok Károly, Kőrösfői-Kriesch Aladár, Nagy Sándor* festményei mellett *Lesznai Anna, Nagy Sándor, Remsey Jenő, Rippl-Rónai József, Sassy Attila* grafikáit is láthatják az érdeklődők.

szágon először – hideg levegővel töltött, ökörhólyagból készült léggömböt bocsátott a levegőbe (1785). – Nyugdíjazták a magyar szabadságharcot követő megtorlásokkor hatáskörét túllépő báró Julius Haynau táborszernagyot, aki 1849. május végétől a császári hadsereg magyarországi főparancsnoka volt (1850). – Louis Pasteur francia bakteriológus először alkalmazta emberen veszettség elleni szérumát (1885).

Ezen a napon született:

John Flaxman angol szobrász (1755); – Buzágh Aladár kémikus (1895); – Tendzin Gyaco, a dalai láma (1935).

Ezen a napon halt meg:

II. Henrik angol király (1189); – Husz János cseh reformátor (1415); – Szent Tamás (Thomas More) angol filozófus, író (1535); – Moldován Gergely etnográfus (1930).

FORRÁS: MTI–SAB

nemzeti hős lett hazájában a több mint százharminc esztendeje elhunyt ausztrál bankrabló és háromszoros rendőrgyilkos, *Ned Kelly*. A törvénytisztelő polgárok által afféle helyi Robin Hoodként tisztelt útonálló, aki végül az említett bűncselekmények miatt bitófán végezte, most a nemzeti kulturális örökség részévé vált a kontinensnyi országban: emlékhellyé nyilvánították azt a vasúti pályaszakaszt, ahol ő és társai az utolsó tűzpárbajt vívták a rendőrökkel. A BBC beszámo-

legismertebb alakjának nevezte a legendás gyilkost. Az új rendelet értelmében nemcsak a nyolchektáros pályaszakasz, hanem az a kocsma is emlékhely lett, ahová a rendőrök beszorították az akkor már két éve keresett Kellyt és barátait 1880. június 28-án Glenrowan mellett.

Az öreg Ned utoljára 2002 májusában tréfálta meg a gazdagokat: a Christie's aukciós ház akkor hétezer angol fontért (2,5 millió forintért) adta el a fényképét, amely – mint utóbb kiderült – nem róla készült.

Heti (t)uti tipp

HUNGUEST HOTEL PELION TAPOLCA ****

SZENZÁCIÓS PELION VAKÁCIÓ!

80.500,-Ft/fő/7 éj kétágyas szobában

Tartalom: 7 éjszaka félpanzióval, welcome cocktail, wellness-sziget használata (élményfürdő gomba-zuhataggal, nyakzuhataggal, termálvizes medence, jacuzzi, szauna, infraszauna, gőzkamra, fitneszterem, kerti úszómedence és gyermekmedence), reggeli gimnasztika, vízitorna, fürdőköpeny-használat, HBO, áfa.

Naponta ingyenes óvoda játszószobával és pancsolómedencével, allergiás vagy asztmás gyermekeknek (12 éves korig) ingyenes légzőtorna gyógybarlangunkban (vasárnap kivételével naponta).

Érvényes: 2005.08.31-ig.

Szobafoglalás: (06-87) 513-122 Üdülési csekket elfogadunk!

Tel.: (06-1) 238-7242 mtv. m2 teletext 492. oldal www.hunguesthotels.hu

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1971 FEB 13

Csók István

ÉVFORDULÓK

BRAUN SOMA

klasszika-filológus, író, szociológus, a magyarországi munkásmozgalom fáradhatatlan propagandistája születésének 81. évfordulója.

BRASSAI SÁMUEL

polihisztor, egyetemi tanár, akadémikus 171 esztendeje született.

CSÓK ISTVÁN

kétszeres Kossuth-díjas festőművész, kiváló művész születésének 106. évfordulója.

I. A. KRILOV

orosz meseíró, az orosz irodalmi nyelv egyik megalapozója 202 esztendeje született.

F. I. SALJAPIN

világhírű orosz operaénekes születésének 98. évfordulója.

RICHARD WAGNER

német zeneszerző, a drámai zene nagy mestere 88 esztendeje halt meg.

KLUB
18 ÓRAI KEZDETTEL
zésében

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

1970 DEC 1
NÉPMŰVELÉS

1021

Eseménynaptár

FEBRUÁR HÓRA

1.
25 éve, 1946-ban kiáltották ki a **Magyar Köztársaságot.**
10 éve, 1961-ben halt meg **Csók** István festőművész.

4.
100 éve, 1871-ben halt meg **Eötvös** József író, költő, a reformkor és a kiegyezés korának művelődéspolitikusa.
75 éve, 1896-ban született **Gergely** Sándor író, publicista, a Magyar Írók Szövetségének első elnöke.

7—III. 1-ig.
25 éve, 1946-ban tárgyalta a népbíróság Szálasinak és a többi nyilas háborús bűnösnek a perét.

4.
90 éve, 1881-ben született **Vorosilov** marsall.

8.
5 éve, 1966-ban halt meg **Rideg** Sándor író, a magyar paraszti élet és a munkásmozgalom fanyar humorú, szigorú megörökítője.

9.
90 éve, 1881-ben halt meg **Dosztojevszkij,** a nagy orosz író (UNESCO-javaslat).

10.
125 éve, 1846-ban halt meg **Vajda** Péter író, költő, az ismeretterjesztő társulat első főtitkára.

11.
100 éve, 1871-ben született **Bokányi** Dezső, a magyar munkásmozgalom kiemelkedő harcosa, az Építők Szakszervezetének (MEMOSZ) alapító elnöke.
80 éve, 1891-ben született **Komjáti** Aladár kommunista költő, kritikus, újságíró.

12.
20 éve, 1951-ben halt meg **Bajor** Gizi.

13.
26 éve, 1945-ben ezen a napon szabadult fel **Budapest** egész területe.
10 éve, 1961-ben jelentették be hivatalosan Patrice **Lumumba** meggyilkolását.

14.
400 éve, 1571-ben halt meg Benvenuto **Cellini** olasz ötvös, szobrász, író.

19.
125 éve, 1846-ban halt meg **Kiss** János költő, műfordító.

20.
150 éve, 1821-ben született id. **Storno** Ferenc soproni festő, építész.

21.
30 éve, 1941-ben halt meg **F. G. Banting** Nobel-díjas kanadai orvos, az inzulin előállítója.

23.
150 éve, 1821-ben halt meg J. **Keats** angol költő.

25.
50 éve, 1921-ben alakult meg a **Grúz Szovjet Szocialista Köztársaság.**

27.
125 éve, 1846-ban született **Mehring,** a német munkásmozgalom harcosa, marxista történetíró, a Német Kommunista Párt egyik alapítója.

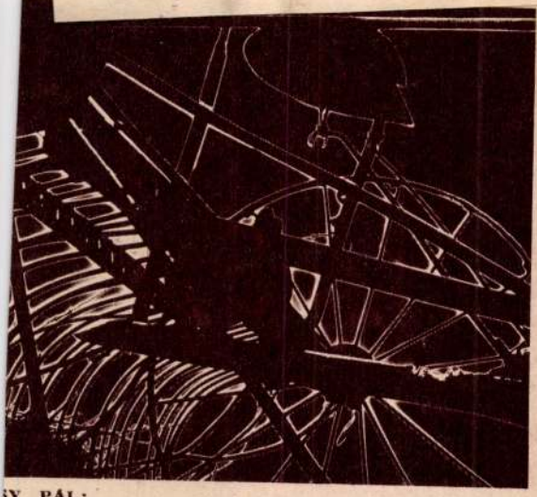

GY PÁL:

ı-kanyar
b
0

jának
áról:
N: FA

PORTRÉ

:prémi
tóklub
ásáról:

RÁSNÉ:
KATI

6. Viele besichtigen die Gemälde der ungarischen Realisten: István Csók,

est-

departure 09.15 am
arrival 10.45 am

ctions from Zurich

	arrival
Marseille	16.10 +

István Csók

Daily News, 1948. ápr. 3.

Csók István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

NÉPSZAVA

1963 DEC 18

„Először, másodszor, harmadszor!..."

A BÁV aukciójának első napján 93 műtárgy 66 000 forintért cserélt gazdát

— *Ne tessék simogatni a haját, mert ráfizethet.*

Gyorsan lekapom a kezemet. Valóban, ideges, fület, homlokot vakargató ember ne menjen aukcióra. *A felnyúló kéz láttára a tárgyat »leütik« és átvétele kötelező.*

A most kezdődött »művészi tárgyak árverésén« a mintegy ötszáz főnyi közönség általában alig észrevehetően jelzi a »licitet«. Sokszor csak az ujját mozgatja meg, vagy hosszú ideig »kivár«, s csak amikor meggyőződik, hogy egyedül van a porondon, nincs versenytárs, jelzi érdeklődését.

1792-ből való *bécsi sótartót*, 1840-ből származó *prágai burnótszelencét, óegyiptomi rézvázát, kínai és jávai selyem falvédőket* lehet itt szerezni 50, 80, 100, 150 forintért. Felcsillan az emberek szeme, ha régi magyar ritkaságok kerülnek a kalapács alá. Egy sajátosan alföldi, régi *magyar parasztszéket* pillanatok alatt *pár száz forinttal »vertek fel«.*

Nagyjából — és ez igen örvendetes — most berendezkedő, fiatal házasok vásárolnak. Számításuk egyszerű: a típus- vagy stílbútorért sokszor hónapokig kell várni, sorba kell állni, itt meg sokkal könnyebben összeszednek egy-egy *művészi értékű szobaberendezést.*

A nagy mesterek művei gyorsan vevőre találnak. *Csók István Krumplihámozója 3500 forintért* azonnyomban elkel. Ugyanígy egy régi olasz mester *»Veronai árkádok«* című festménye 3500 forintért.

Prémkucsmás, kipirosodott, izgatott kisfiú licitál egy *mokkacsészére*, amelyen *Rafael* gyermekkori arcképe látható.

— *Van felhatalmazása?* — kérdi az árverésvezető.

Anyukája a kiállításon hosszasan időzött a csésze előtt. Most édesapjával megvette neki karácsonyra.

Egy nap alatt árverésre bocsátott 270 darab közül 93 kelt el 66 000 forint értékben.

(ábel)

Garda, I. Dobrentei 10. Csak délután.

Redőnyös szekré könyvszekrény, Zep kályha, porszívóg német szénnel, P varrógép, rádió elad — 361—926, este.

Kombinált szekré rekamié, fotelok, s kek, eladók. X. Hal utca 9, fszt. 11. aj 10—5-ig. Némethné.

Ragyogó kivitelű ke részes vitrines kom bintált szekrény el adó. XIV. Telepes 82.

RÁDIÓ, HANGSZER

Vennék egy jóhangú zongorát vagy pianinót készpénzért. Megbeszél hető: 223—576.

RÁDIÓJÁT lakásán javítja Dósa rádióservice. Telefon: 131—166

Világmárkás zongora, pianinó megbízásból eladó. Lenin körút hu szonhat. Fenyőné.

Tangóharmonikát ke resek 32-estől 80 basszusosig. Telefon: 331—306.

420 A, Orion rádió 1000-ért eladó. XIX, Jeszenák János u. 29.

Hohner Verdi — 48 basszusos tangóhar monika eladó. — VII. Landler Jenő 21. I. 14.

RUHÁZAT

Ruhakölcsönzés, es küvőre, estélyre, vá lasztékos szép ruhák. II. Erőd u. 18. Május 1 mozinál. 352—213.

MOTOR, JÁRMŰ

Kifogástalan DKW személygépkocsi el adó. Jászkarajenő, — Körzeti orvos.

Eladó 250-es Pannó nia motorkerékpár. — Mezőberény, Mátyás u. 33. Boros László.

Lottón most nyert Pannónia oldalkocsi val, sürgősen eladó. Csütörtöktől kezdve — egész nap. II. Varsá nyi Irén utca 1. IV. 2.

GÉP, MŰSZER

Singer süllyesztős var rógép eladó. — VII.

Budapesten

elveszett

A bélyegzőt

érvényt

teki

É. M. ÁL
SZERELŐ
BUDAPE
Madách I.

Ellopták há kézihajtású mat decemi Dob utca 3 fikom elől. mit tud ról sen. Nyomr jutalmat ad László szá hadirokkan

INGA

Dél-Budától hegyig b közműves, zat keresün készpénz, járadék. Te 620. »Szaba zésű 31097« Felszabadul detőbe.

HÁZA

25 éves, 173 megjelenésű kás társasá ban, házass megismerke moly go független n képes vála »Lakás van igére. Fe

keresi élettársát sze rény, intelligens, vi dám, csinos nőben, 160-ig. »Szeretet alap ján« jeligére, kiadóba.

Barna, 36 éves, 172 cm magas gépészmérnök, 25—35 éves nő ismeret ségét keresi, házasság céljából. »Foglalkozás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1980 JUN 21
TÜKÖR

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

1021

Zilahy György kiállítása

E mostani, első kiállítása előtt hunyt el az alig harminchét éves művész. Balladás, az elmúlást motíváló, javarészt pasztellképeit nézve, megrendülten konstatáljuk szép tehetségét.

Kompozíció

MEDNYÁNSZKY-TEREM

Molnár Sándor tárlata

A fiatal művész — nyilván párizsi élményeinek hatására — főként nonfiguratív képeket fest és állít ki. Színei erőteljesek. Újabb munkái — különösen a Reggel — tisztultabbak és érthetőbbek.

Kompozíció

HANGLEMEZ

A Bartók és Kodály utáni nemzedék e je-

epjáróképességet biztosít, másrészt
sú is, s a súlypont kedvező elhelyez-
a jármű stabilitását.

gítség nélkül száll fel a kismama az
óbuszra ezzel a gyermekkocsival

a súlyosan megterhelt jármű kere-
eküzdik a terep egyenetlenségét

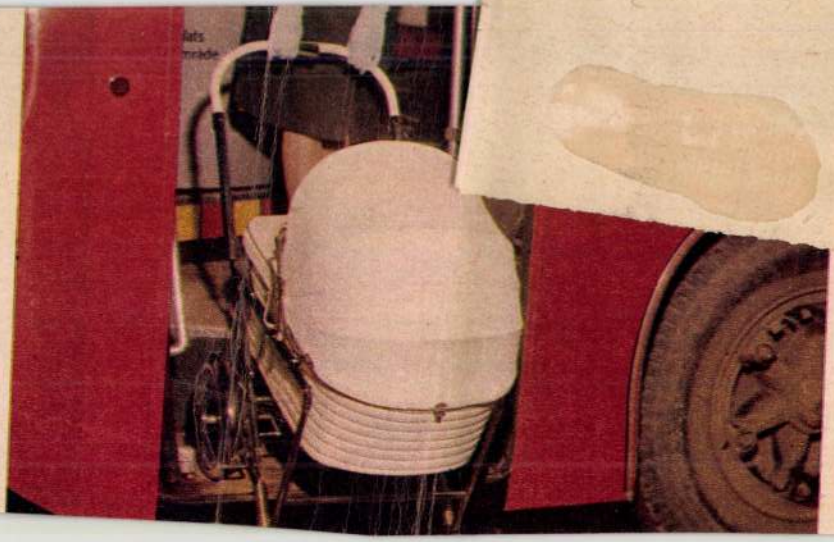

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

Csók István.

IRODALMI ÚJSÁG

1956 APR 14

Kiállítás Csók István tiszteletére

A Csók István galéria kiállítást rendezett a mester tiszteletére abból az alkalomból, hogy kilencvenegyedik évét töltötte be. Értékes kiállítás. Már azért is érdemes megnézni, mert Csók Istvánnak néhány pompás képét is láthatjuk. Ismert művek, de nem lehet eléggé és elégszer gyönyörködni „Thamar" finoman mintázott és színezett aktjában az oly dekoratív csíkos drapériával; a Züzü-sorozatból a *„Züzü beteg"* vidám piros foltjában; az önarckép dúslombú kertbe állított fiatal alakjában; egész művészetének és egyéniségének e néhány képből is kiáradó derűs optimizmusában. Az ősz mestert, aki ezt az optimizmust ma sem tagadja, Iván Szilárd örökítette meg jellegzetes képpen. Sok más értékes portré között is kitűnik Zádor Istvánnak Füst Milánról festett képe. Zádor tömérdek pompás ceruza- és tollrajza közben szinte pihenésképpen nyúl az ecsethez. — A kiállítás aránylag kis helyen igen sok sikerült képet és szobrot mutat. Ruzicskay György egy mozdonyszerelőt festett meg munka közben, Márffy Ödön, akit régen nem láttunk, most újra töretlen erejét bizonyítja virágcsendéletével és kerti képével is. Szőnyi István, Bernáth Aurél, Diener Dénes Rudolf, Vidovszky Béla Bényi László, Elekfy Jenő, s még számos jeles festő emeli műveivel a kiállítás értékét.

(— el)

sek közül is több — pl.
jén lévő *Falusi elégia*, Ç
Rezi bordal — az elmi
pusztulás gondolatával t
ez a gondolat — nem, ne
lat ez, hanem szörnyű, kí
gond a költő számára, ez
gött állandóan ott ülő „at
még a szerelemről, az é
műveket is állandóan átl

Éppen ez Juhásznak arra a tulajdonságára mutat, amely egész költői generációnkból kiemeli őt, s ha mindenféleképpen vitathatóan is, de sajátos, egyedi jelenséggé teszi, akinek — esetleg visszájára fordított — hatása alól mai költőink közül kevesen menekednek. Ő az, aki most már évek óta, s a kritika hol megértőbb, hol elutasítóbb hangjára nem figyelve, törekszik arra, hogy egy globálisan dialektikus költészetet teremtsen meg. Számára a születés mindjárt, azon nyomban halál; a létezés nyomban nemlét is, a szép mellett

[redacted] mindjárt, magasabbra, mint valaha volt? E kötet éppen a kétféle törvények közötti küzdelem pillanatfelvétele: erről beszél a *Látomásokkal áldott életem*, a *Könyörgés középszerért*, de erről *A csönd virága*, s a *Meggyötört szomorú arcod* is. Persze — s ez Juhász egész jelenlegi költészetére jellemző — nem allegóriákon vagy szimbólumokon keresztül, hanem inkább harmonizáló víziók nyelvén. Kép- és asszociáció-zuhatagai nem fordíthatók le egyszerűen a köznapi beszéd, vagy éppen a politika nyelvére: de elég egyértelmű hangulatot, érzelmi,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

Bizományi-boltban bukott le a képhamisító

1091

„Mélyen tisztelt Asszonyom, kedves Züzü! Lehet, hogy már el tetszett feledni engem. Kedves Édesapja, Csók mester barátai közül való vagyok. Volna egy nagy kérésem, amely művészeti jellegű"...

A levél feladója Bíró Béla, a Cirkusz és Varieté Vállalat 43 éves parodistája volt. A címzett pedig Csók Júlia, Csók István festőművész leánya. S a levél érkeztével majdnem egy időben csengett a telefon Csók Júlia lakásán: Bíró Béla jelentkezett. Most már előadta a nagy kérést:

— Asszonyom, ne haragudjon a zavarásért, de nagyon fontos dologról van szó... Birtokomba került egy kép, amely az ön édesapjáé... Nagybátyám legjobb barátja volt Ernszt Lajos, így jutott családunkhoz e kép — magyarázta. — Ugy gondolom, önnek sem lehet közömbös, hogy mi lesz a sorsa édesapja festményének. Kérem, jöjjön el velem a Nemzeti Galéria minősítő bizottságához, ahol a zsüri előtt ön is kifejtheti — hiszen bizonyára rá fog ismerni —, hogy a kép az édesapjáé.

Nagy művészek elfeledett, elkallódott képeit felfedezni, megtalálni, mindig nagy élmény — jelentős esemény. Csók Júlia tehát hajlott a kérésre, s másnap a Nemzeti Galéria előtt találkozott Bíróval, aki csak éppen hogy megmutatta a képet — gyorsan kellett dönteni, mert a zsüri már várt rájuk —, s annak egy-egy részlete emlékeztette édesapja festményeinek stílusára. A bizottság előtt elmondta ezt a véleményét.

Egy nappal később Bíró Béla megjelent a BÁV Szent István körúti felvevőhelyén, s eladásra kínálta a festményt, rajta a Nemzeti Galéria minősítésével: „Csók István jelzett képe 1923-ból, erősen átfestve."

Pechje volt: ugyanabba a BÁV-üzletbe vitte eladásra a „Csók-képet", amelyben néhány hónappal korábban régi tulajdonosa mint Szüle Péter alkotását kínálta eladásra...

A képből tehát bűnügy lett — Bíró Bélát bíróság elé állították.

(h. j.)

szükséges,
díja már
k.
díszkivi-
s rendel-
nságra és
ek meg-
ellenében
főváros
neve-
kivilá-
rsze csak
napon,
a városi
gyébként
világítja
t közzé-
bás sze-
drágább
l-torony
tatása:
ot kell

vagy a Vendome tér kivilágításáért valamivel többet kell fizetni 60 franknál. *A Notre Dame kivilágítása csak 44 frankba kerül óránként.* De ha valakinek még ennyi pénze sincs, akkor 4—5 frankért kivilágíttathatja valamelyik külső kerület köztéri szökőkútját, vagy tanácsházát.

nni kez-
ett ügyes
árította a
dőközben
átadta a

agyogó fehér legyen?

S 6-OT!

mélve legyen?

S 6-OT.

S 6-OT,

vór vízhez 1 kávéskanállal

ÚJ FEJLEMÉNYEK A SANI

Kánikulai „K

Gino Pallotta telefonjelentése Rómából:

A rekkenő kánikulai hőségben az olasz hetilapok továbbra is *Sandra Milo*, a bájos szőke filmszínésznő házassága körüli botránnyal szórakoztatják a közönséget. Képeket közölnek a volt élettársról, *Moris Ergas* producerről, akit a művésznő fiatal barátjával történt találkozása után kórházba kellett szállítani. *A képeken Moris Ergas feldagadt arcát kékfoltok éktelenítik, Sandra viszont ragyog, szebb, mint valaha.*

Bűbájos mosollyal arcán a legádázabb támadásokat intézi továbbra is a producer ellen. Uton-útfélen hangoztatja, hogy Moris Ergas nem

Megnyílt az AR

legújal
és ha
(Bp. V

Finom fehérneműk és harisnya

Látogasson el legújal

Csók István, „Test"

Rekorderedménnyel zárult a 38. művészeti képaukció

A Bizományi Áruház Vállalat kétnapos karácsonyi, sorrendben 38. művészeti képaukciója szerdán este *Josef Zink Tengerparton* című festményének *„senki többet"*, leütésével befejeződött.

Az idei karácsonyi árverés *kettős rekordot* hozott. Ennyi képet egyszerre még nem árvereztek el, s ilyen magas összeget — az összkikiáltási ár csaknem kétszeresét —, még nem értek el aukción. A szakemberek szerint *szinte kimeríthetetlen a hazai képállomány, egyre több olyan szép, értékes festmény kerül kalapács alá, amely felfokozza a közönség érdeklődését.*

Az árverésen végig nagy volt a licitáló kedv. *Csók István* három, *Derkovits Gyula* négy képe, mind jó árat kapott. *Egry József*öt festményére is sokan ráígértek. Remek áron kelt el *Glatz Oszkárnak* mind a hat felkínált műve. Az árverésen sok képért, köztük több *Mednyánszky*-festményért fizették ki a kikiáltási ár két-, háromszorosát. *Munkácsy Mihály* Pihenő nő című festményére 30 ezer forintot, *Szőnyi* egyik képére 40 ezer forintot kínáltak rá. Az aukció legértékesebbnek tartott darabja, *Jan Victoors* védett Falusi ünnepe viszont a kikiáltási árat kapta. A legnagyobb sikere *Hendrik Terbrugghen* Máté elhivatása című képének volt, a legkitartóbb licitáló négyszeres árat adott érte.

Végeredményben az árverésre bocsátott 347 festmény közül 320 talált új gazdára. *(MTI)*

— Rekorderedmény

Népszava, I.

lása s a férfias erőoróba. kiüt a ringből — azaz
a küzdelem szép mítosza. Happy Camp kocsmából
Marad a mese... A ke- Mégis, a néző gyakran

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÚLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csók István

1974 AUG 2

Fejérmegyei Hirlap

— MEGSZÉPÍTIK A MÚZEUMOT. A cecei Csók István Múzeumban augusztus közepétől megkezdik a külső és belső helyreállítási munkálatokat. Restaurálják Csók István freskóját és a berendezési tárgyakat.

1974

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

1963 MÁJ 1

1021

4200 látogató, francia, román, belga vendégek a Csók István múzeumban

Cecén, a közelgő falunapra készülődve, csinosítják már a Csók István Emlékmúzeum környékét. A múzeumnak egy évi fennállása óta több mint 4200 látogatója volt, közöttük számos külföldi vendég. A környező falvak lakosságán kívül diákcsoportok, debreceni, komáromi, keszthelyi érdeklődők, a Sárrét világhírű festőjének számos rajongója, művészetének tisztelői „zarándokoltak" el Cecére.

Az emlékmúzeum legtávolabbról jött látogatója egy fiatal francia lány volt, akinek magyar származású szülei még ismerték Csók Istvánt. A festőművész alkotásainak rajongója Párizsból utazott Budapestre; s onnan érkezett nemrég a cecei múzeum meglátogatására Boldizsár István festőművész, Csók István egykori művészbarátjának kíséretében.

A múzeum kiállítási anyaga állandóan bővül a rendezés során. Most a képzőművészeti anyag és az emlékanyag kiegészítésére több budapesti múzeum küldeményét várják.

lnapi mű

Drámarés
lés — V
rium —
Versek — Az
Aranyzsák balladája —
Szimpózum a realizmus-
ról — Mózes és Áron.
Operarészlet — A men-
suk — Vers.

19.00: Lehár-est
19.54: Jó éjszakát, gyerekek!
20.25: Tánczene
21.25: Szimf. hangverseny
23.00: Juhász Gyula verseiből
23.05: Magyar nóták

renek,
inkat,
reg-
3 óra
egyék
y te-
—95).
mun-

napokon reggel
7 órától 12 óráig tartunk
ügyeleti szolgálatot. Székes-
fehérvári GÁZGYÁR. 2396

Vörösmarty Színház

Május 2-án, CSÜTÖRTÖKÖN
este 7 órakor
„D" bérlet
GYANÚ KÖRBEJÁR
Nemzeti Színház.

Mozi

Székesfehérvári Köztársaság
Filmszínház május 2—5: Minden
nap élünk (magyar).

Székesfehérvári Petőfi Film
színház május 2—5: Candid
avagy a XX. század optimizmus
(francia).

Székesfehérvári Gárdonyi Géza
Filmszínház május 4—5: II
Richárd (angol).

Székesfehérvári Rákóczi Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726
1975 DEC 2 5
NARODNE NOVINE
Istvánu Csóku

1021

Naši narodnosni motivi na platnima čuvenih mađarskih slikara

István Csók — južnobaranjski motivi

István Csók (1865—1961) jedan od najčuvenijih mađarskih slikara je već od svojeg djetinjstva s lakoćom i sa radošću crtao i slikao. Školovao se između ostalog u Budimpešti, Münchenu i Parizu, no akademski način slikanja nikad nije imao utjecaja na njegov umjetnički stil. Tražeći nove efekte boja obilazio je Alföld, a dospio je i u Baranju gdje su njegove slike dobile pravi kolorit. Po svojoj tematici Csók je veoma raznolik, a njegova djela su dospjela u razne muzeje svijeta. Na poziv čuvene galerije Uffizi izradio je i svoj autoportret. Uživao je veliku popularnost u umjetničkom svijetu, među njegove prijatelje ubrajao se i glasoviti srpski slikar Pavle (Paja) Jovanović. Dobitnik je mnogih domaćih i stranih priznanja i odlikovanja. Svoju plodnu i dinamičnu umjetničku djelatnost okončio je u 97. godini života. Evo, kako se sjeća jedan od svjedoka majstorovog boravka u Baranji . . .

Šokica

Moramo se vratiti početku ovog vijeka da bismo dokazali da su čuveni mađarski slikari motive svojeg umjetničkog stvaralaštva uzimali i iz života odnosno životnih prilika mohačkih i južnobaranjskih Šokaca. Narodna umjetnost ove narodnosne grupe bila je tada izuzetno razvijena, a izvirala je iz neke iskonske darovitosti. Odakle su Šokci naučili zakonitosti boja i njihovu uzajamnu povezanost, to će ostati vječita tajna. Sjetimo li se, međutim, koliko je bogata u umjetničkom pogledu nošnja ovoga življa, neće za nas ostati tajna razlog činjenice da su je sve iznova zapažali i ovjekovječivali i naši slikari, koji su u svijetu i inače poznati po bogatstvu svojih boja.

Jedan od ovih bio je István Csók. Oživljavajući svoje uspomene u vezi s njim treba da se vratim u svoje djetinjstvo, u vrijeme oko 1910. godine. István Csók, naoružan svojim pariskim utiscima i umjetničkim studijama, boravio je u to vrijeme u Baranji. I nesvjesno tragajući za bojom, njenim kompliciranim problemima i uzajamnim odnosima, u Baranji je naišao na izvanredno pogodno tlo za ovo svoje traganje. Tu, u Daljoku, Dražu i Mohaču stvorio je slike koje je kasnije zapazila cijela Evropa. I ja sam bio jedan od posmatrača slikanja slike „Kraj Dunava", čija su tema tri Šokice u narodnoj nošnji u pozadini sa Dunavom i Vadom. Kasnije sam promatrao i rađanje jedne druge slike također sa Šokicom kraj Dunava i plovećim parobrodom.

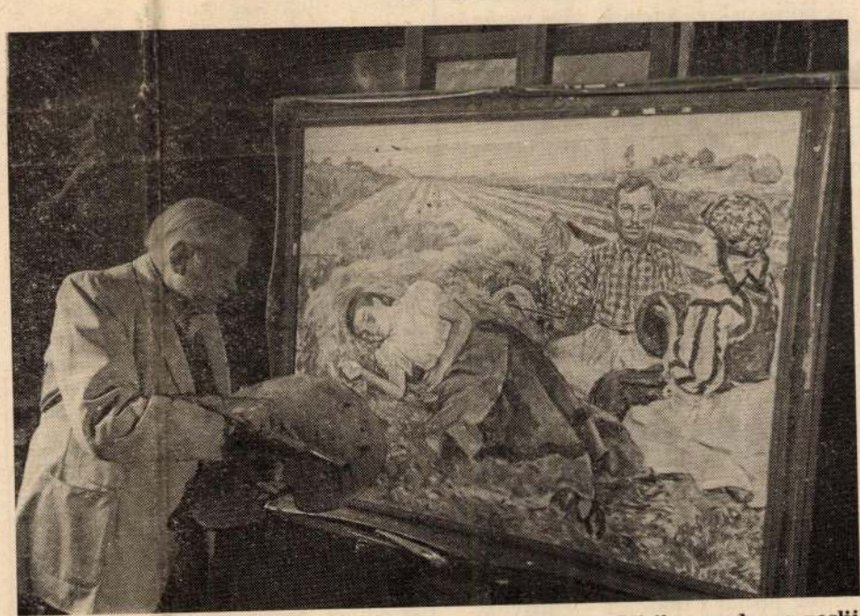

Srednji dio svog triptiha (trodijelne slike) sa naslovom „Mir" — rađenog poslije oslobođenja — Csók je naslikao na osnovi svog djela iz mladih dana „Skupljači sijena". Tu se vraća još jedan motiv: jedan lik na slici odjeven je u šokačku narodnu nošnju

No na istinsko nadahnuće naišao je Csók u Daljoku gdje se u pravom smislu riječi mogao kupati u raskoši boja i nijansi. U to vrijeme su umjetnikove mecene bili predstavnici mjesne inteligencije — nosioci dužnosti u raznim uredima. Tako se među Csókovim domaćinima našao i daljočki župnik koji je imao jednu karakterističnu naviku: u zubima je uvijek držao zapaljenu ili nezapaljenu cigaru. U znak zahvalnosti za gostoprimstvo, veliki umjetnik je izradio portre svog domaćina. Dok je radio, nedovršenu sliku ostavljao bi naslonjenu na fotelju u predsoblju. Jednom se dogodilo da je neka starija pobožna žena potražila župnika u njegovom stanu. Kada je stupila u predsoblje, u polutami je na portretu naslonjenom na fotelju prepoznala župnikov lik sa zapaljenom cigarom i misleći da to župnik tamo sjedi glasno ga je pozdravila sa „fajenisus". Približila mu se da mu i ruku poljubi, i tek je tada primijetila da je to beživotna slika — toliko se vjerno žarila cigara na slici u župnikovoj ruci.

Gábor Faragó
umirovljeni direktor mohačke škole

zadataka nagradnog konkursa.

Potom nam je pričao o svojim zamislima da školske prostorije budu obeležene i sa ponekim narodnosnim detaljem. Tako, na primer, žele da učionice ukrase i slikama jugoslovenskih književnika, da naprave dvojezične zidne novine i da na oba jezika govore preko svog radio-studija. Jer, oni imaju pravi radio-studio. Sve su to sami instalirali. Formirali su i uredništvo čiji članovi preko glasnogovornika daju vesti, pričaju razne zgode i nezgode svojih drugova i to na oba jezika! Članovi tog uredništva su ujedno i najaktivniji dopisnici dečjeg lista „Danice".

— Veoma bismo željeli da se povežemo sa našom pečujskom radiosekcijom. Tamošnji drugovi bi nam mogli mnogo pomoći u radu — kaže Stipan Blažetin. On će učiniti sve da se to ostvari, to znaju svi koji poznaju njegovu upornost i želju da deca koriste i svoje dobro znanje maternjeg jezika.

*

Svaka nova školska zgrada, ma gde da je podignuta na teritoriji naše domovine, predstavlja dokaz opšteg napretka u sprovođenju prosvetne politike. Nova škola, znači još bolje uslove učenja, više mogućnosti da se postigne opšta kultura učenika. Za nas predstavlja dvostruku radost kada se nova škola podigne u nekom selu gde ima i naše narodnosti. Jer, to je još veća mogućnost za usavršavanje i našeg maternjeg jezika, za njegovo podizanje na književni nivo. Eto, zato nas je sve ovo što smo videli u novoj serdaheljskoj školi obradovalo.

Marija Stevanović

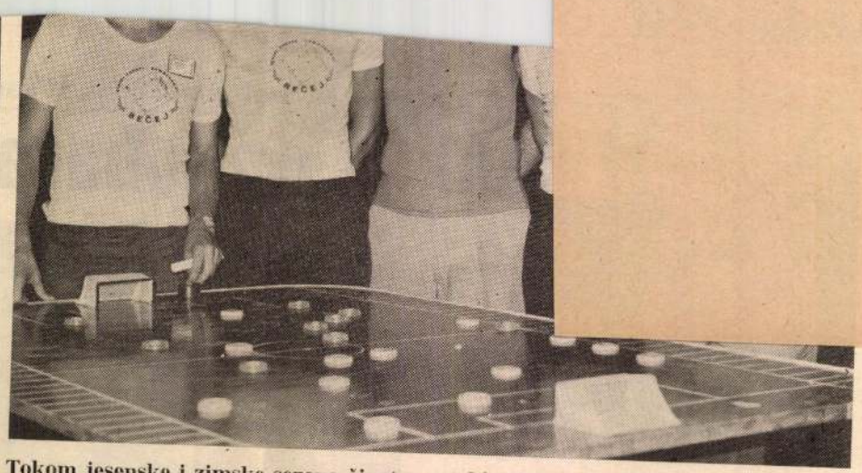

Tokom jesenske i zimske sezone život u seoskim i gradskim domovima kulture je mnogo življi, u njima često do kasno u noć provode ljudi slobodno vrijeme baveći se svojim hobijem. Tako je to i u domu kulture „Zsolnay" u Pečuhu, u okviru kojega djeluje i Klub ljubitelja stolnog nogometa. Nedavno je priređeno međunarodno natjecanje za kup „Mihalja Velkovića" u kome su sudjelovali takmičari iz rumunjskog grada Kluža (Kolozsvára), jugoslavenskog Bečeja te deset ekipa iz naše zemlje. Pobijedila je ekipa „Željezničara" iz Pečuha. Na našim slikama: natjecanje se obavljalo na nekoliko stolova i ekipa iz Bečeja sa Györgyöm Pajzsom (u sredini), kapitenom rumunjske ekipe.

(Tekst B. Filaković, snimci L. Balog)

Veliki uspjeh ansambla „Baranja"

Kulturno-umjetnička družina „Baranja" je četrnaestog tekućeg mjeseca postigla frenetičan uspjeh u Domu omladine. Bio je to pravi kazališni doživljaj kojega će se još dugo sjećati pečuška publika.

Mladi umjetnici su na visokom nivou prezentirali baštinu svojih predaka koji žive u Baranji : igrali čardaš i polku, kao da su probudili iz sna zemlju-pramajku kada su izveli „Podravinsko proljeće", pa su i nju pozvali u „Šokačku svadbu", na žitna polja u „Žetvu", nudili je „Jabukama", ali je oko četrdesetak plesačica i plesača pazilo da dobro iskoristi svaki kvadratni centimetar bine, a vrijeme je proletjelo brzo i neprimjetno . . .

I, gle, na bini „čaraju" nam dobru godinu pjevači mađarskih pjesama, a u našim igrama bogata je žetva zlatnog klasja, pale oblake kresovi, kao i razigrane ruke i noge vještih, mladih umjetnika, te na taktove tamburice, novog orkestra, žanju se učestali aplauzi . . .

„Preko Drave grmljavica,
jel me čuješ golubica"

pita draga dragana, kojeg je izgubila, kojeg još uvijek voli u kompoziciji „Ivanju", dokle seoski vrač diktira novi tempo, jer život mora teći dalje . . .

Da, to je prava igra koja je dozrela za zlatnu medalju !

A ako zapitate koreografa Antuna Vidakovića : „Kako dalje ?" on će vam dati lakoničan odgovor : „Naša poruka je adresirana današnjem čovjeku, mi govorimo o njegovim problemima !"

Đuro Franković

Stručno usavršavanje naših pedagoga

Pored uobičajenih ljetnih tečajeva u Jugoslaviji, odnosno u Budimpešti, stručno usavršavanje naših pedagoga — nastavnika hrvatsko-srpskog jezika i učitelja — u dvojezičnim školama i školama u kojima se materinski jezik predaje kao predmet obogaćeno je novom formom : naime, 16. i 17. prosinca je u Baji i Pečuhu održano stručno usavršavanje za pedagoge iz županije Bács-Kiskun, odnosno Baranje. Akciju je organizirao Zemaljski centar za stručno nadzorništvo i stručno usavršavanje pri Zemaljskom institutu za pedagogiju. Posebno je hvalevrijedno što su u Baji i Pečuhu prisustvovali tako reći svi naši pedagozi iz spomenute dvije županije.

Prisutni su poslušali predavanja profesora *Zlate Jukić* i *Stevana Micića*, suradnika Zavoda za unapređenje obrazovanja iz Novog Sada, na temu : „Metodi razvijanja pismenog izražavanja u 5—8. razredu osnovne škole", odnosno „Metodi razvijanja usmenog izražavanja u nižim razredima osnovnih škola". Predavanja su za prisutne pedagoge bila od velike koristi, jer su predavači opširno govorili o tome kako razvijati sposobnost usmenog i pismenog izražavanja učenika, koji u osnovnu školu dolaze sa nedovoljnim, odnosno slabim poznavanjem materinskog jezika.

Ova akcija Zemaljskog instituta za pedagogiju pokazala se vrlo korisnom i u svakom slučaju ovakva forma rada obećava velike rezultate na polju stručnog usavršavanja naših pedagoga.

Stručnim usavršavanjem i u Baji i u Pečuhu rukovodio je zemaljski stručni nadzornik *dr Bariša Fekete*.

M. Marković

Literarni sastanak u Martincima

U Gornjim Martincima je 13. tekućeg mjeseca u zgradi opće škole održan literarni sastanak, na kojem se susreo sa najmlađim čitateljima spomenutog naselja pečuški pjesnik László Galambosi. 25. narednog mjeseca u Klubu za odrasle će biti održano književno veče, gdje će se sa publikom susresti pisci i pjesnici iz Pečuha : László Galambosi, Sándor Kende i János Oláh.

Đ. F.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 16

Fejérmegyei Hírlap

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

4021

Százötven éve, 1865. február 13-án született Csók István Kossuth-díjas, a magyar festőművészet egyik kiemelkedő egyénisége. Ebből az alkalomból közöljük a Züzü a kakassal című képét.

ra itthon, újra munka.

* * *

Ülünk a „mában", a félmagasra engedett lámpa alatt. Előttünk — s gondolatainkban — kötetek, versek. „A szökött ló elégiája", „Hazám", az „Éjféli körmenet", a „Viola d' amour", a „Változatok a reményre", a Rapszódiáink évada", a „Hajnali szekerek".

A ma új verses kötete készül „Hírek Árgyélusnak" címmel, válogatott verseinek kötete is szerepel a következő egy-két év tervében. Most a Fejér megyei képes-

csak váza virágtól fáj a fejünk.

amely „igazi"-nak mégiscsak a fővárosban végzett alkotómunkát tartja. Ilyenfajta szemlélet mindig volt, ma is tapasztalható, és nem valószínű, hogy a közeljövőben megszűnjön. Olyan országban, amelynek a felszabadulásig tulajdonképpen csak Budapest volt az egyetlen nagyvárosa, természetes, hogy ennek a szemléletnek és magatartásformának a nyomai sokáig élnek. Kár volna a jelenséget szigorú szavakkal ostorozni, attól nem szűnik meg.

Tényektől, érvektől előbb.

Mostanában gyakran írnak e kérdésről folyóiratok, megyei lapok. A szerzők általában nem a fővárosi és a vidéki lehetőségek között vonnak párhuzamot, hanem azt vizsgálják: milyen az alkotói közérzet vidéken, a megyék, városok mit tesznek a kulturális légkör teremtéséért, azért, hogy az irodalmi, művészet élet felpezsdüljön, vagy ahol korábban is élénk volt, ne veszítsen erejéből. S elemzik: mi az oka annak, hogy több városból alkotók „szöknek" el más városokba, vagy éppen Budapestre. A kérdést tehát helyesen teszik fel, a felelősségteljes megnyilatkozásokban nyomuk sincs a „vidék–főváros" gyakran mesterségesen ébrentartott, s nem egyszer oly sok bajt okozó ellentétének.

Magyarázatot – bizonyítékot, ha tetszik – ott keressünk, ahol van: a városok, a megyék miként becsülik a maguk alkotóművészeit, igyekeznek-e otthont – szellemi otthont is értve ezen – teremteni számukra, vagy terhes feladatnak tekintik a velük való foglalkozást? Mind az összetett kérdésekre általában, erre sem lehet kereken igennel vagy nemmel felelni. Nem lehet olyanféleképpen minősíteni, hogy vidéken támogatják a művészetet, vagy nem támogatják, esetleg közepesen támogatják. Ez nevetséges volna. Valamennyi írásból – még a panaszoknak hangot adókból is! – kitűnik, hogy egy-egy terület felelős párt- és állami vezető testületei manapság mind jobban foglalkoztatja az ott folyó szellemi (szűkebbre vonva a kört: művészeti) élet, s erejükhöz mérten támogatják annak erősítését.

Ez a támogatás azonban néha még túlságosan hivatalos jellegű, kötelezően „távolságot tartó" bizonyos helyeken. Rendszerint ott, ahol mostanában kezd kialakulni művészeti, irodalmi élet, szerveződik a táj szellemi erőit összefogó helyi közlöny, folyóirat, egyéb kulturális fórum. Gyakorlatlanság, bizalmatlanság néha egyenlő arányban keveredik, – de az első sikerek és eredmények általában eloszlatják ezeket. Gyakran nagyobbak a prob-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 13
Dolgozók Lapja Komárom

Csók István, Kossuth-díjas festőművész
1021

4

Csók Istvánra emlékezünk

Százötven éve, 1865. február 13-án született Csók István Kossuth-díjas, a magyar festőművészet egyik kiemelkedő egyénisége.

Züzü a kakassal

„Honi soit qui mal"

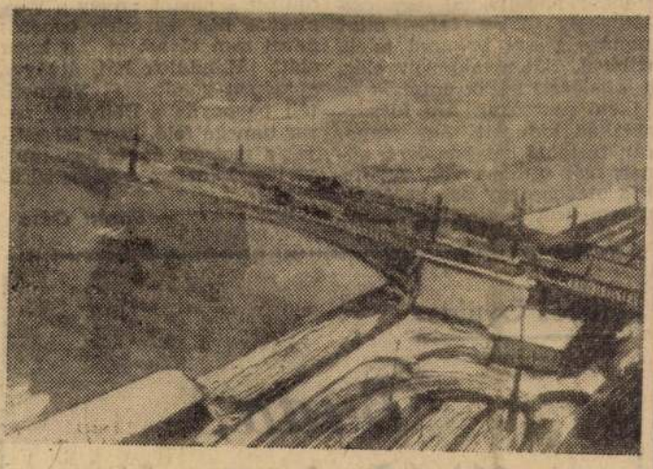

Ködös Margit-híd
(MTI Fotó reprodukciók — KS)

DAPEST!

a Vérmezőre néz

tüdőre, csak azt érzi, hogy él. Mire gondolhattam volna a háború sötét és forró örvényeiből felmerülve, mint az élet csodálatos ízére. Szemközt még füstölgött a Déli-vasút romhalmaza, s a szél ráhajtotta a füstfelhőt a Vérmezőre, mint egy jótékony temetésrendező, aki a túlélőket meg akarja kímélni a halál szörnyű látványától. Volt mit eltakarni. Összetört autók és parasztszekerek, kiégett harckocsik és vitorlázó repülőgépek, emberi tetemek és lódögök közt elcsigázott élők matattak vontatott, fáradt mozdulatokkal, mint egy lassított filmen. Élelmiszert kerestek, mert a németek az utolsó éjszakákon narancsvörös és fehér ejtőernyőket dobtak le a Vérmező katlanába. De a fehér ejtőernyőket, amelyek tartályában élelmiszer volt, az éhes SS-ek összegyűjtötték. A narancsszínű ejtőernyőkön lőszer érkezett.

Az első órák, az első napok egybefolytak. Tudtuk, hogy a hidakat felrobbantották, s a pesti oldal, ahol már újságot írtak és nyomtattak, ahol már a villany is felpislogott szerencsésebb körzetekben, ahová krumplivonat érkezett, — csillagászati messzeségbe távolodott. Aki föl tudott kapaszkodni a foghíjas Gránit-lépcsőn a Várba, arról beszélt, hogy odafenn még teljesebb a pusztulás, de Pesten már mozog az élet. Ez a híradás, hogy „odaát már mozog valami" egyszeriben elsöpörte a bénultságot. A cselekvés vágya úgy lobbant fel, mint a préritűz. Ablakokat vontak be rejtelmes eredetű plakátokkal, egy csikótűzhely többet ért, mint manapság egy balatoni telek, villával. Fűtenivaló volt elég, a kibelezett házak ontották az éghető roncsokat. Aki furnérablakán kidugott egy szaporán füstölgő kályhacsövet, annak már otthona volt. Az Attila utcában egy pék befűtötte a kemencét és elrejtett lisztjéből kenyeret sütött. A lelemények karpitos még mindig tudott friss lóhúst szerezni, a csontbőrre fogyott kósza állatokat vágták, megmentve őket az éhhaláltól, s azok is megmentettek egynéhány emberéletet.

Elbicegtem a Mikó utca sarkáig, ahol széles és mély tankcsapdát vájtak, a gödörben német hullák hevertek, egy házmester vezetésével betemetésükön fáradozott, akiben még volt maradék erő. Enyhült az időjárás, egyre fullasztóbb lett a levegő, sietni kellett az eltakarítással. A Krisztina sarkán fölfedezték, hogy a vízhálózat gerincvezetékében tetemes mennyiségű víz maradt. Kéziszivattyúval húzták fel a kissé már áporodott folyadékot, s kannákban mérték a sortállóknak.

Az iszonyatos gond — hogyan éljünk tovább, ha már túléltük — csak lassan oszladozott. Még az óvóhelyen laktunk, de már ki lehetett tárni a járdára nyíló vasablakot. Éjszaka bejött a levegő, amelynek már nem volt ekrazitszaga. A Vérmező roncsaiból kordékat eszkábáltak ügyes emberek és megkezdődött a szállítás. Ezek a keservesen nyikorgó, embervontatta talyigák szállították el a holtakat, s hoztak valamit az élőknek.

Március első napjaiban lovas szekérrel értünk jött egy Pest környéki rokon. Mindnyájan, s minden maradék holmink fölfért a kicsiny szekérre. Itt, a kapuban búcsúztunk azoktól, akikkel együtt töltöttük a nehéz napokat. Azóta mindenki elbúcsúzott a háztól, amely a Vérmezőre néz, egyetlen ismerős nevet sem olvastam a kapu alatt. Elindulok hát, átvágva a szépen gondozott Vérmező téli pagonyán a Délivasút pazar tömege felé, hogy fölszálljak a metróra és tíz perc múlva megérkezzem a város sűrűjébe.

Baróti Géza

Illyés Gyula:

Buda, 1945. január

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB 16

Zalai Hirlap

Csák István

1021

1975. február 16.

Kanizsán

a munkásközönség dominál

Csók István: A BETEG ZÜZÜ

Százötz éve, 1865. február 13-án született Csók István Kossuth-díjas, a magyar festőművészet egyik kiemelkedő vezéregyénisége.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 16
Pestmegyei Hirlap

Csók István, Kossuth-díjas festőművész

PEST MEGYEI Hírlap

1021

Züzü a kakassal

E napokban száztíz éve, 1865. február 13-án született Csók István Kossuth-díjas, a magyar festőművészet egyik kiemelkedő egyénisége.

Csók István festménye

- konténer

a konténert le-, illetve felemelik a gépkocsira. Egyszóval mindenképpen szükséges ez a kísérleti év, hiszen számos olyan sajátos fogas kérdést kell megoldani, amihez feltétlenül idő szükséges.

Ha most mindezt jól előkészítik, akkor 1977-től zökkenőmentes lesz az egész megyében az átállás erre a legkorszerűbb szállítási módra.

Előnyei már ismertek

A szemlélettel — mert az emberek általában idegenkednek az újtól, a szokatlantól — most nemigen lesz gond, mert a kereskedők, illetve a gépkocsivezetők már ma is igénylik, már ma is hívei ennek a korszerű módszernek. Tudniillik a konténeres szállításnak a gazdasági élet más területén már ismertek az előnyei.

Á. J.

TUDOMÁNY TECHNIKA

A GYORSAN NÖVEKVŐ ÁRUFORGALOM EGYRE NAGYOBB FELADATOK ELÉ ÁLLÍTJA

a szállítás és anyagmozgatás

DOLGOZÓIT. MILYEN ÚJ GÉPEK KÖNNYÍTIK EZT A NEHÉZ MUNKÁT — ERRŐL SZÓL E HETI TUDOMÁNY—TECHNIKA ÖSSZEÁLLÍTÁSUNK.

Polipmarkoló

Csók István

– aláírja azt a hivatalos levelet amelyben társaival együtt a nagybányai festőiskola létesítését kérik.

Említve: Hollósy Simon, Thorma János, Glatz Oszkár, Ziffer Sándor, Perlrott Csaba Vilmos, Ferenczy Béni, Ferenczy Károly, Ferenczy Valér, Debreczeny Zsolt Jakab Zoltán, Bartók Margit, Dénes Vali, Léderer Dávid, Jeremiás Nándor, Börtsök Samu, Réthy Károly, Krizsán János, Boromisza Tibor, Mikola András Frimm, Czóbel Béla, Grünwald Béla, Csók István, Réti István, Horthy Béla

Rácz Albert: Nyolc évtized festészete Nagybányán

Korunk 1977/4 28/old

Csór István

foglak. legutóbb Az emberi érzékei. megjelenési lehetőtőséget adtak sok kezdő. runk előremutató eszmei iránt.

1021

KÉPZŐMŰVÉSZET: CSÓK ISTVÁN FESTETTE SZÍNEINKET

A cecei Csók István emlékhely a sáregresi szülőház. az alkotó égő színei valliák nagy festőnket magunkénak.

Feiér megyében összesen negyvenhárom. rendszeresen jelentkező alkotó él. Kiállítások jelzik szorgosságukat. Munkás—művész találkozásaik pedig azt. művészi munkáiuk részeként tekintik nemcsak a művészi élmény megfogalmazását. hanem megláttatását is közönségükkel. Közéleti elhivatottságuk felismerését mutatia. hogy megyénk üzemeiben — a székesfehérvári Volánnál, az Ikarusban, s más helyeken — nemcsak munkáiukról vallanak hanem mozgósítanak is a művelődésben. a kulturálódásban való részvételre.

Képzőművészeink munkáiát iól fogia össze a Magyar Képzőművészek Szövetsége Észak-Dunántúli Területi Szervezete megyei csoportia. A kialakult ió szervezeti életnek köszönhető. hogy művészeink közül igen sokan jelentős szerepet vállalnak — alkotó munkáiukon túl — megyénk társadalmi és kulturális életében. a közművelődésben.

Alkotási lehetőségeiket továbbra is bővíteni kívániák az illetékesek. Ezt segíti többek között a székesfehérvári KÖFÉM és a megyei tanács szocialista szerződése. a Dunai Vasmű és a dunaújvárosi városi tanács

Anyai nagyszüleim alföldi parasztemberek voltak. Tőlük jussoltam a föld szeretetét, amit a falusi gyermekévek csak erősítettek. Gyermekfejjel, de még később is, sokáig a mezőgazdaságban szerettem volna dolgozni, de másként alakult. A gimnázium után a férjhezmenés, a gyerekszülés a városhoz, a városi életmódhoz kötöttek. A Selyem utcai óvodák-bölcsődék raktárában, majd a MÉH-nél dolgoztam. Innen küldtek el öthónapos pártiskolára azzal, hogy utána valamelyik mezőgazdasági üzembe helyeznek. Végül mégis a Pamuttextil fehérvári gyárába kerültem, ott lettem párttitkár, s egyben osztály-, majd varrodaüzemvezető. 1973-ban helyeztek ide a Patyolathoz.

— *Akik életútját megítélik, sikeresnek tartják függetlenül attól, hogy tudják vagy sem: gyermekkori vágya nem teljesülhetett. Ön is így érzi, így vélekedik?*

ra, hogy az elbírálásnál nem mindig egyenlő a mérce. Azonban a másik végletre sem tartok igényt amit, mint csak nő kaphatnék meg. Ember vagyok, annak érzem magam minden vonatkozásban. Meggyőződésem: a nőnek elsősorban otthon kell megvívnia a saját csatáját, elismertetni emberi önmagát. Ez azután erőt ad minden máshoz. Hát ilyen az én életfilozófiám.

— *Méghozzá eredményes életfilozófia! Azonban, akik ezt az eredményt megítélik legtöbbször nem látják vagy nem akarják látni a szükségszerű veszteségeket. A kezdetre gondolok, felnőtt életének első szakaszára.*

— Egy főiskolás fiúnk van. Hogyan is fogalmazzak?... Úgy érzem, ott vagyok és leszek örökre vesztes, amit a hároméves gyermekgondozási szabadsággal, és az azóta eltelt időszak fejlődésének gyümölcseivel rendelkező mai kismamák magukénak mondhatnak.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Gála István

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1970 MÁR - 7

észeti élet

1 1

lttműködése művészte-
létesítésére. A nadapi
tóház. az etveki ifiúsági
tómühelv. a még csak
körvonalazódó vértes-
nai alkotóház újabb len-
tet ad maid eddig is
ag képzőművészeti éle-
knek.
egvénk képzőművészei

az előbbiekből és bels
díttatásból. művészi h
lásukból. legnagyobb
példáiából is érzik.
igény velük szemben: a
kotásokan gyakrabban lá
viszont megvénk. szül
dünk. otthonunk jelen
a jelenben a szocialist
vőt formáló dolgozó em

e

ő in-
itval-
iaink
iogos
z al-
ssuk
őföl-
et és
a jö-
bert.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1976 OKT 7

Csók István, festőművész

— CSÓK ISTVÁN-KIÁLLÍTÁS nyílt pénteken Bukarestben. A két ország kulturális megállapodása keretében rendezett tárlaton a művész harminc képével ismerkedhet meg a román közönség.

10/21

Csók István,
festőművész

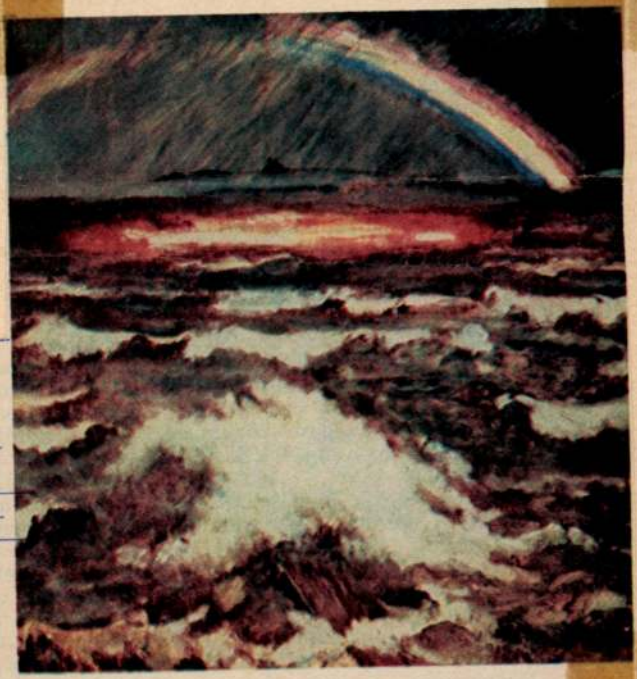

A Balaton volt ihletője Csók István hires festményének: Szivárvány a Balaton felett

(Fotó: Dolezsál László)

Képes Újság
1948. jul. 29

Csók István lesta

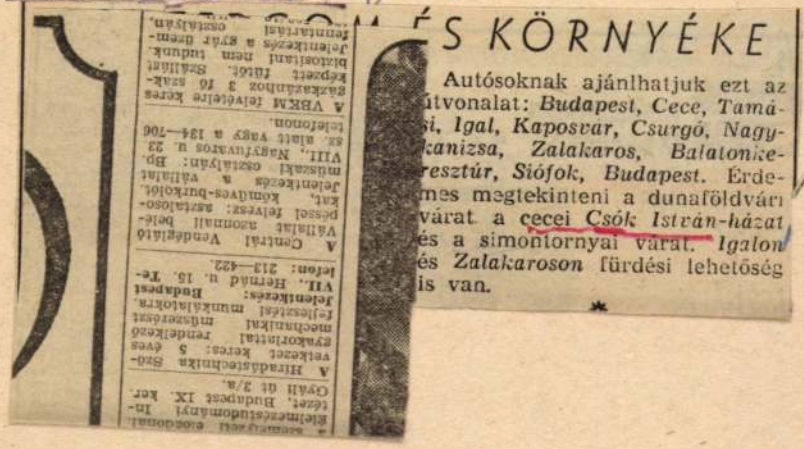

...ÉS KÖRNYÉKE

Autósoknak ajánlhatjuk ezt az útvonalat: *Budapest, Cece, Tamási, Igal, Kaposvár, Csurgó, Nagykanizsa, Zalakaros, Balatonkeresztúr, Siófok, Budapest.* Érdemes megtekinteni a dunaföldvári várat a cecei *Csók István-házat* és a simontornyai várat. *Igalon* és *Zalakaroson* fürdési lehetőség is van.

*

A szemszerzeti elodonal. Élelmezéstudományi Intézet, Budapest IX. ker. Gyáli út 3/a.

A Híradástechnika Szövetkezet keres: 5 éves gyakorlattal rendelkező mechanikai műszerészt fejlesztési munkálatokra. Jelentkezés: Budapest VII., Hernád u. 15. Telefon: 213—422.

A Centrál Vendéglátó Vállalat azonnali belépéssel felvesz: asztalosokat, kőműves-burkolót. Jelentkezés a vállalat műszaki osztályán: Bp. VIII., Nagyfuvaros u. 23 sz. alatt vagy a 134—706 telefonon.

A VBKM felvételre keres gázkazánhoz 3 fő szakképzett fűtőt. Szállást biztosítani nem tudunk. Jelentkezés a gyár üzemfenntartási osztályán.

— Esztergom és környéke 12.

Népszabadság Bp. 1976. aug. 6.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Csák István

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1976 MAR 7

Megyénk mú

1021

Megyénk szinte történelmében, múltjában viseli a művészetek létét, feilődését, felvirágzását, s őrizte nehéz évszázadaiban is múltjának örökségét. Kezdve és folytatva az örök láncolatot a gorsiumi ásatások gyöngyszemétől, a gorsiumi „Vénusz"-tól, az első, írásban fönnmaradt magyar szavakon keresztül Vörösmarty Mihályig, Csók Istvánig.

Megyénk művészeit, alkotóit jótékonyan ösztönzi múltunk. Ám az ősi kövek közé bocsátott gyökerekből életet merítve, egyre inkább „fölfedezik" majd a jövőben történelemmé váló jelenünket. Erről, az éledő, pezsdülő művészeti életről, a feilesztés lehetőségeiről vitatott meg tájékoztató jelentést nemrégiben a Fejér megyei Tanács V. B. Nagy Jenőné művelődésügyi osztályvezető előteriesztésében. A vitában részt vett Pozsgai Imre kulturális miniszterhelvettes is. Az előterjesztés, a vita, a kijelölt feladatok főbb gondolatait foglaltuk össze a következőkben.

„Ez a
életfil

Azt mondják, ha
tója van — vállalati
vagy más vendég —
jában mindig árván,
marad az igazgatói s

Igazgatói szék? Üloalkalmatosság; minden másra inkább emlékeztet, csak éppen „igazgatói székre" nem.

Nem azért hivalkodás nélküli irodájának berendezése, mert a székesfehérvári Patyolat Vállalatnál „csak" erre futja. Az ok ennél sokkal egyszerűbb, mint ahogyan meg is fogalmazza:

Csók István, festő

A nagyszentmiklósi kincs

CORVINA-ÚJDONSÁGOK

Festészet, szobrászat, grafika és építészet könyvek és albumok formájában található a Corvina Kiadó téli könyvvásárra készülő kötetei között. Az év utolsó negyedében már megjelent és a napokban a könyvesboltokba kerülő könyvek bő választékot nyújtanak a művészet számos területéről.

Szinte már hagyomány, hogy ebben az időszakban jelenik meg a Magyar Festők sorozat egy-egy kötete. Most Székely András: *Csók István* és Pataky Dénes: *Bernáth Aurél* mun- [illegible] összefoglaló két [illegible] az olvasók elé. [illegible] k soro-

adásával. A kiváló művészettörténész elemző tanulmánya feltárja a festő emberi és művészi indítékait, bemutatva párizsi és kaposvári korszakának legjelentősebb 44 színes és 31 fekete-fehér alkotását. Ugyancsak régi közönségigényt elégít ki László Gyula: *A nagyszentmiklósi kincs* című kötetének megjelenése, amelyben a tízkilós aranylelet eredetét, feliratainak jelentőségét, elrejtésének időpontját, a régészeti és ötvöstechnikai kutatások eddigi eredményeit foglalja össze a szerző.

–: A nagyszentm

Esti Hírlap

2

Csók István

Lilaruhás nő, olaj, 70×60

Lidó, olaj 45,5×54 20000 Ft

6000 Ft

30. Művészeti kiállítás, 1973.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1977 OKT 31

István Csók

1021

István Csók: Porträt der Gattin des Künstlers (Öl, 1903)

den Kopf abschneiden, dann der Länge nach halbieren und tranchieren. Mit gedünstetem Kohl, der mit Weißwein oder Sekt zubereitet wurde, servieren. Wird auch der Kopf gereicht, so ist die Schnauze mit einer Zitronenscheibe zu garnieren und der Schädel am Knochen zu öffnen, damit das Hirn herausgenommen werden kann. Toastscheiben nicht vergessen!

Geschichtete Kartoffeln

Zutaten (für 4 Personen): 120 g Kartoffeln, 20 g Salz, 30 g Butter, 4 Paprikaschoten, 60 g Zwiebeln, 3 Tomaten, 60 g Schulterstück vom Schwein, 50 g gemahlener Pfeffer, 80 g Fett, 80 g geräucherter Speck, 3 dl saure Sahne, 100 g Quark, 60 g Käse

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

István Csók

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1979 APR 30

Kulturleben

1021

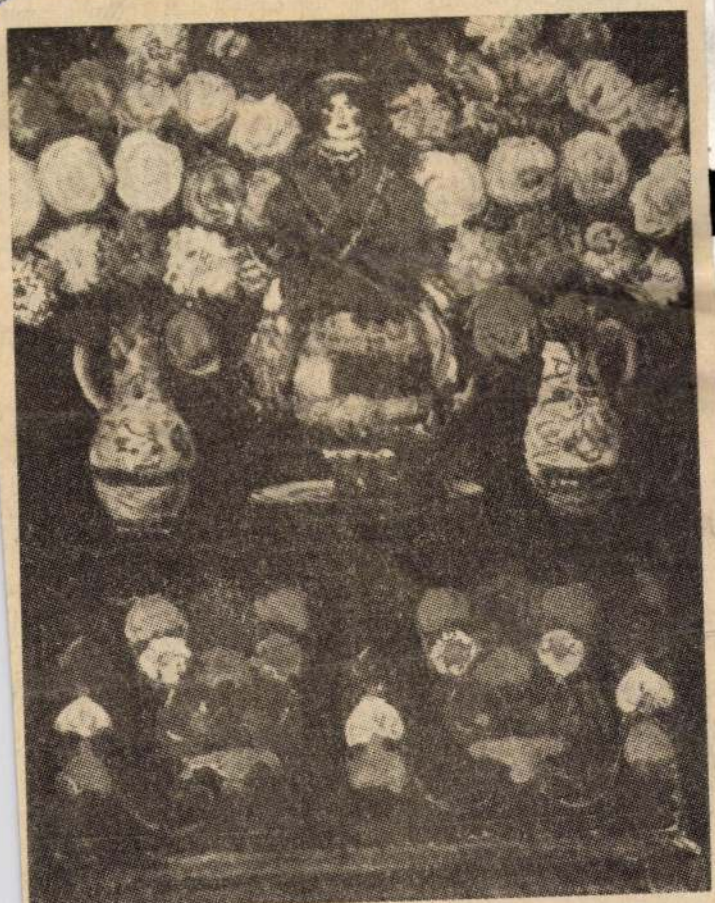

István Csók: Tulpen-Truhe (Öl, 1910) Ungarische Sezession

Aufruf mit folgendem Inhalt: „Wenn Sie regelmäßig lesen, lernen sie die Welt kennen. Sie finden keine Zeit zum Lesen? Es läßt sich wirklich nicht einrichten? Nicht einmal eine Stunde, auch keine halbe...? Aber eine Viertelstunde — 15 Minuten — könnten Sie sich wirklich täglich Zeit nehmen! Schauen wir, was das bedeutet! Liest der Mensch ungestört eine Viertelstunde ein Buch oder eine Zeitung, so ist er in der Lage, in dieser Zeit 3000 Wörter zu lesen und auch den Sinn des Gelesenen zu verstehen. Das macht aber bei täglich viertelstündigem Lesen pro Jahr Erstaunliches aus — Sie könnten so 20 gute Bücher lesen!!!"

mit Rang und Namen aus der Hauptstadt, Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens, Schauspieler und Schriftsteller eingeladen. Und so drängt man sich jeden zweiten Dienstag vor der Tür, Interessenten aus allen Schichten der Bevölkerung, vorwiegend die Jugend.

In jedem Fall will Zirc geistig nicht hinter der Welt zurückbleiben, wenn die geographischen Umstände den Ort schon in eine „abgeschlossene" Welt verbannt, ihn in eine der attraktivsten Landschaften nicht nur in Transdanubien, sondern in ganz Ungarn placiert haben.

Áron Tóbiás

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

István Csók

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1979 APR 30

Kulturleben

1021

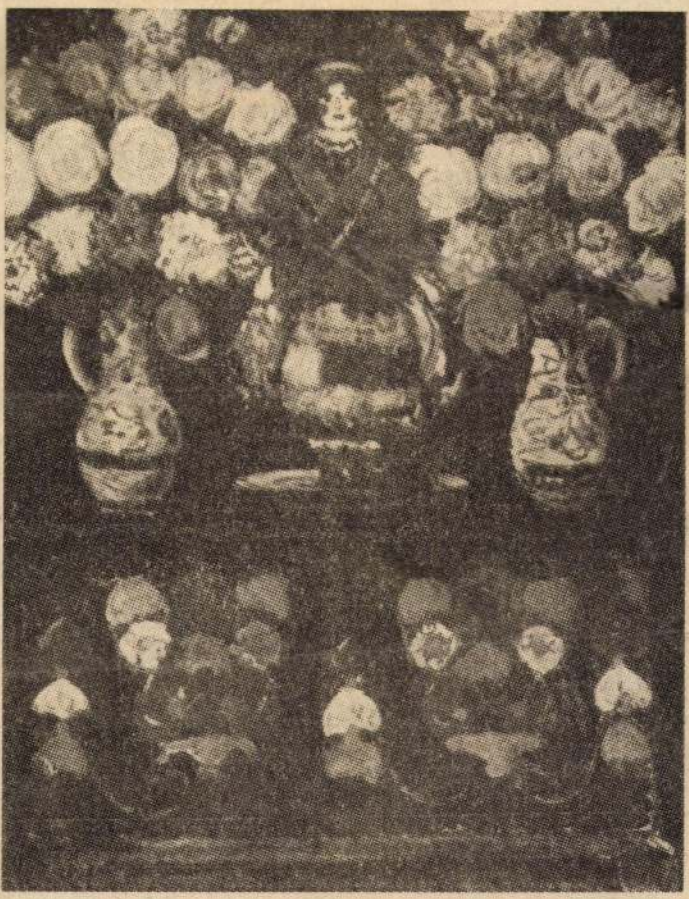

István Csók: Tulpen-Truhe (Öl, 1910)

Ungarische Sezession

tungen, d
populär un
als die and
Leute mit g
gehen.

Jugendhau

Die eine ist die Bücherei, deren Leiterin seit vielen Jahren *Frau Dr. Kőszegi* ist. 25 Prozent der Bevölkerung von Zirc sind regelmäßige Leser, insgesamt sind in den Unterlagen der Bücherei 950 Erwachsene und 750 Kinder eingeschrieben.

Gleich mit der Lesekarte erhält der Neuling einen Aufruf mit folgendem Inhalt: „Wenn Sie regelmäßig lesen, lernen sie die Welt kennen. Sie finden keine Zeit zum Lesen? Es läßt sich wirklich nicht einrichten? Nicht einmal eine Stunde, auch keine halbe...? Aber eine Viertelstunde — 15 Minuten — könnten Sie sich wirklich täglich Zeit nehmen! Schauen wir, was das bedeutet! Liest der Mensch ungestört eine Viertelstunde ein Buch oder eine Zeitung, so ist er in der Lage, in dieser Zeit 3000 Wörter zu lesen und auch den Sinn des Gelesenen zu verstehen. Das macht aber bei täglich viertelstündigem Lesen pro Jahr Erstaunliches aus — Sie könnten so 20 gute Bücher lesen!!!"

ren, absolvierte die Hochschule in Szombathely als Volksbildner auf dem Gebiet der Bücherei und kehrte als echte „Fachfrau" in ihr Heimatdorf zurück.

In diesem Klub beschäftigt man sich ständig mit den aktuellsten politischen, gesellschaftlichen, kulturellen und wirtschaftlichen Problemen, in bestimmten Abständen werden Fachleute mit Rang und Namen aus der Hauptstadt, Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens, Schauspieler und Schriftsteller eingeladen. Und so drängt man sich jeden zweiten Dienstag vor der Tür, Interessenten aus allen Schichten der Bevölkerung, vorwiegend die Jugend.

In jedem Fall will Zirc geistig nicht hinter der Welt zurückbleiben, wenn die geographischen Umstände den Ort schon in eine „abgeschlossene" Welt verbannt, ihn in eine der attraktivsten Landschaften nicht nur in Transdanubien, sondern in ganz Ungarn placiert haben.

Áron Tóbiás

Csók István

Csók István: Sokác temetés (részlet)

Művészet, Budapest, 1973. szept. 21.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 16
Nógrád

Csók István festőművész

1021

Csók Istvánra emlékezünk

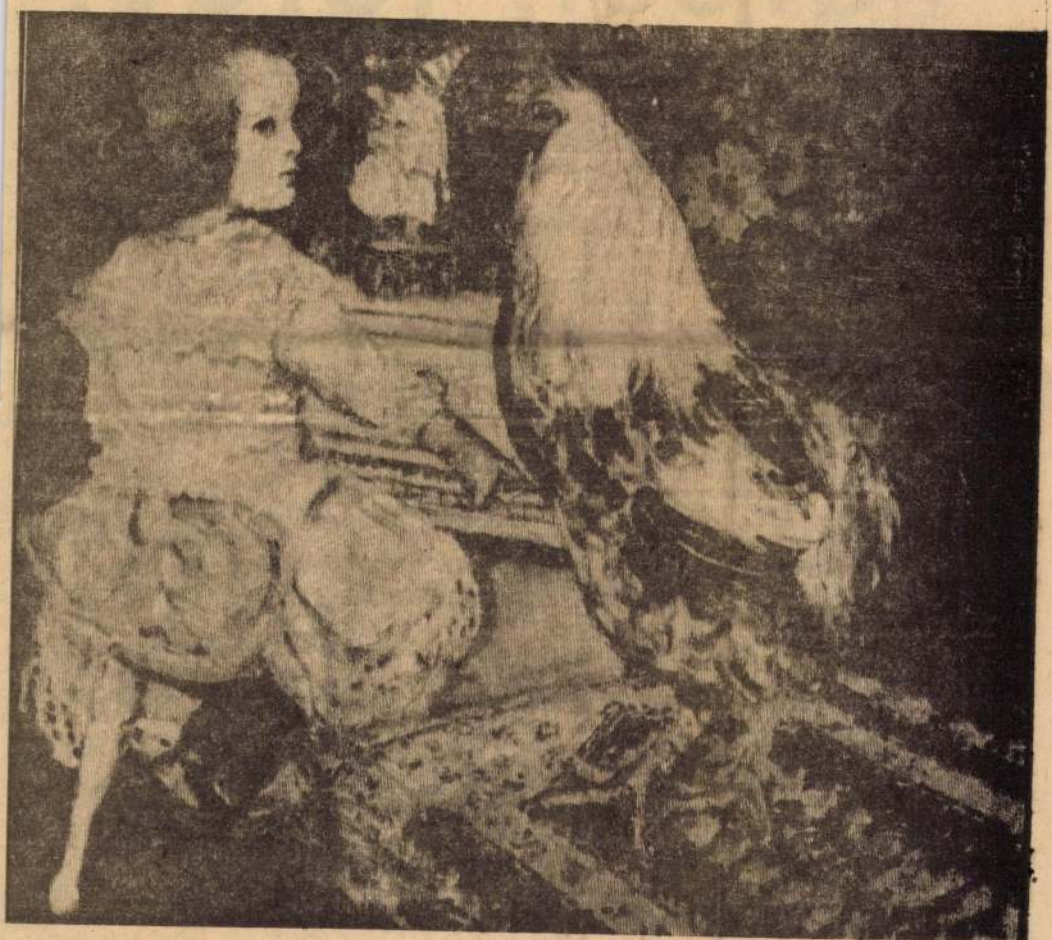

Száztíz éve, 1865 február 13-án született Csók István Kossuth-díjas, a magyar festőművészet egyik kiemelkedő egyénisége. Képünkön: Züzü a kakassal.

Városi, járási

(Folytatás az 1. oldalról)

zalékát munkások kapták. A város és az üzemek összefogása révén, a munkáslakás-építési akcióban 250 munkáscsalád jutott eddig új otthonhoz.

A munkásosztály növekvő társadalmi szerepével összefüggésben vizsgálták a kommunisták a szocialista demokrácia, ezen belül az üzemi demokrácia fejlesztésének további lehetőségeit. Az eddigi tapasztalatok azt igazolják, hogy a város lakossága egyre jobban él a demokrácia adta lehetőségekkel. Fejlődött a társadalmi aktivitásuk, amit olyan munkahelyi mozgalmak jeleznek, mint a kommunista műszakok, valamint a várost szépítő, gyarapító Húszezer munkanapot Salgótarjánért társadalmi munkaakció. Jótékony hatással van a szocialista demokrácia fejlesztésére, hogy erősödött a városi tanács munkájának népképviseleti, önkormányzati, államigazgatási jellege. Mindez a döntések körültekintőbb előkészítésében, az ügyintézés meggyorsításában, valamint a tanácstagok és a tanácsi bizottságok [illegible] napok bizonyítják a pártértekezlet megállapítását.

A szocialista demokrácia részeként fejlődött az üzemi demokrácia, amely jól szolgálta a munkások, a dolgozók fokozottabb bevonását a munkahelyi tevékenység irányításába, ellenőrzésébe. Az elmúlt négy esztendő alatt az üzemi demokrácia fórumai — többek között a termelési tanácskozások, a szocialista brigádok összejövetelei — szervezettebbek, tartalmasabbak lettek. Néhány vállalatnál új formák — az igazgatói tanácsok — létrehozását is megkezdték. Ugyanakkor a szóbeli előterjesztés és a vita résztvevői is többen említették, hogy az üzemi demokráciát a kongresszusi irányelvek szellemében szükséges tovább fejleszteni. A mindennapok gyakorlatában ugyanis gyakran a vezetők, a munkások sem élnek megfelelően a lehetőségekkel. A példáért nem szükséges messzire menni. A Központi Bizottság 1974. december 5-i határozata alapján készült intézkedési tervek következetes, tudatos végrehajtása sem képzelhető el a dolgozók véleménye, cselekvő támogatása nélkül. Mégis, az üzemek egy részében nem került sor ezekre a tanácskozásokra. De előgyorsabb emelkedését azonban zavarja, hogy néhány üzem termelési szerkezete még nem tisztázódott, anyaghiány és szállítási gondok jelentkeznek, s nem sikerült mindenütt követni a piaci igények változásait sem.

A beszámoló, a hozzászólások egyaránt hangsúlyozták, hogy a termelés növekedése, a tervezettnél gyorsabb ütemben emelkedő nyereség, jórészt a munka termelékenységéből, a gazdálkodás hatékonyságából származott. Mindezt azzal magyarázták, hogy a Központi Bizottság 1971. decemberi határozatának megfelelően a vállalatok párt- és gazdasági vezetői jelentős intézkedéseket tettek az üzem- és munkaszervezés fejlesztésére. Több gazdaságtalan termék gyártását megszüntették, korszerűsítették a technológiát, csökkentették az általános költségeket. A dolgozók munkaverseny-mozgalmai, a szocialista brigádmozgalom, a Dolgozz Hibátlanul munkarendszer, az újítók mozgalma mind a termelés, a termelékenység, a hatékonyság növelését segítették.

A salgótarjáni kommunisták [illegible] tanácskozásán azonban szóvá tették azt is, hogy a

- Ezek a kövek jóval régebbiek, mint azok az épületek, amelyekről eddig beszélgettünk, és amelyeket eddig láttunk. És itt az István-király Muzeum gyüjteményében találhatók. Fitz Jenő, a Fejér megyei Muzeumok igazgatója. Mikor alapitották ezt a nagyhirü intézményt, és milyen anyag látható itt, található itt?

- A muzeumot 1873-ban hozták létre, Székesfehérvár és Fejér megye hagyományokat szerető polgárai. A muzeum jelenleg a Magyar Nemzeti Muzeum után a második legnagyobb gyüjtemény nyel rendelkezik, több, mint 300 ezer tárgyat őrzünk. Ebben a gyüjteményben a modern képzőmüvészet gyüjtemény mellett régi butorok, székesfehérvári és Fejér megye történeti emlékei és a most alakuló legujabb kori gyüjtemények mellett, a legnagyobb sullyal és jelentőséggel a régészeti gyüjteményeink emlithető. A muzeum országos kiállitásaival, magas szinvonalu koncertjeivel, a már hagyományosnak tekinthető Norzimi Nyári Játékokkal, sokszinü kiadványaival, a nemzetközi kongresszusaival, vagy ásatásaival, kétségtelenül hosszu idő óta a hazai kulturális élet egyik centrumának tekinthető.

- Ön régész?

- Ókori régészettel foglalkozom.

- Akkor Táció és Gorzió ásatásának régészete minden bizony-

Művészeti Magazin
1977. június 29. TV. 21.30 V Gue

nyal nagy örömet okoz Önnek is.

- Immár huszadik éve, 1958-ban kezdtük el az ásatást Gorzi onnal . Gorzium Székesfehérvár ókori elődje, területén az őskorból nem ismerünk települést, az élet itt akkor indult meg, amikor 46 és 49 között római csapatok jelentek meg a Sárviz átkelőhelyének védelmére. A katonai tábor mellett kialakult kis településen már az első század második felé ben nagy számban költöztek be a környéken lakó kelták, ira veszkiszok. Ezek közé tartozott Fravo Izualo is, akinek sir köve áll jelenleg előttünk. Az idős hölgy, akinek fia állí totta siremlékét, amikor 8o éves korában meghalt, teljes diszében áll a képes mezőben előttünk. Fején nagy fejfedő, nyakában nyakperec, vállán figurák, karján számos karpe- rec. Az idős hölgy a II. század elején halt meg, a képes mező második részén azt a kocsijelenetet látjuk, amely az ő tulvilági utazását örökiti meg. Kocsiban ő maga ül, előtte kocsis, mögötte egy szolgálólány ül a saroglyán. A Gorzium történetében a legfontosabb fordulat a katonai alakulat el- vonulása után kezdődött, a második század legelején, amikor Trojanus császár Pannoniát kettéosztotta, és Gorziumot je- lölte ki a vállási központnak. Ebben az időben, 1o6 és 1o4 között épült fel a fórum északi oldalán emelkedő kis halmon Gorzium szentélyeinek, oszlopcsarnokinak egész sora.A fórumon lépcsőn lehet feljutni a szentélyekhez, amelynek közepén egy császár szobor állt, mégfeljebb pedig egy pódiumon az oltár helyez kedett el, ahol a császár tiszteletére minden évben áldozatot mutattak be. A fórum felől diszkutak láthatók, amelynek köze pén egy-egy relief, alul csordult ki a viz a kutba. Egy-egy vizi istenséget látunk itt, kezé egy korsón nyugszik, amely ből szinbólikusan a viz a medencébe csordult. A másik diszkut nál kés istenség helyezkedik el, és közöttük van a kutat tápláló korsó.

Hosszu keleti tartózkodás után 1o2-ben tért vissza Septinius Severinus császár nyugatra, és ennek során meglátogatta Gor ziumot is, ahol a császárok számára emelt tempolomot ujjá- épitette, Itt azt a feliratot látjuk, amelyet Gorzium polgá rai a városba bevonuló császár tiszteletére emeltek. A fel iratot kétoldalon, Victoriának, a győzelem istennőjének re- liefjei diszitik, utalva a keleti fronton elért katonai sike rekre. Ezzel a császárlátogatással Gorzium uj virágkora kez dődött, amely szép épületek egész sorát hozta létre ebben az időszakban. Ebből az időből való ez a szép freskókkal diszi tett ház is, amelynek itt a mennyezet freskójának részletét láthatjuk. Egy másik részlet ugyanebből, jön lefelé, nyugvó férfialakot mutat, különböző hangszerekkel, oldalán. A vá- ros gazdagságát különösen jól fejezi ki azok a szép bronz- szobrok, amelyek elég nagy mennyiségben kerültek elő. Ezek közül is a legfontosabb ez a szép Benu-szobor, amely valószi nüleg Alexandreai, tehát egyiptomi mühelyekben készült. Egy

másik szobor a császárkultusz valamelyik szentélyét diszitette annak idején. Szép formái és erős barokkásos szeme emelhető ki. Egy másik, már a keleti kultuszokra jellemző istenpárt, istenséget láthatunk, ugyancsak a császárkultusz szentélyei egyikét, amely egy pribisi sapkában ábrázolt istenalakot mutat felemelt kézzel, mellette pedig hozzátartozó állatot, vagy oroszlánt, vagy kutyát.

Az egyik császár szentély disze volt az a kis szobor, azaz Vadistennő szobra, továbbá egy papisten szobor. A IV. század elején Gorzium számára egészen uj korszak kezdődött, amikor Delipeciánus császár a III. századi nagy pusztitások után ujjáépitette a várost. Ennek az ujjáépitésnek egyik legmonumentálisabb emléke az előttünk lévő hatalmas palota, amelyben valószinüleg évtizedeken keresztül a provincia helytartói székelt. Előttünk a palota fürdője áll, a továbbiakban különböző lakószobák, láthatók, valmint azok a hatalmas helyiségek, amelyben a reprezentativ fogadások történtek. A IV.század végi, V.század eleji temető áll előttünk, szerény tégla és kősirjaival.Ebben az időszakban a város központjában a legfontosabb épület az Ókeresztény Bazilika volt, amelynek szép faragványai állnak előttünk. Ezek részben már a római kor utáni időkből, az V. század elejéből valók, és ez a Bazilika volt az, amely tulajdonképpen összekötő kapcsot jelent a római kor és az utána következő évszázadok között, egészen a X. századig, amikor Székesfehérvár létrejött.

- A régészeti leletek bemutatása mellett a képzőművészet is nagy erővel jelentkezik Székesfehérvár életében. A Csók István Képtárban, Csók István a megyében szletett, neves magyar festőművész, róla kapta elnevezését ez Képtár, tehát ebben a Képtárban 1963-ban az a fordulópont, amelyből számithatjuk a képzőművészetnek a dinamikus erőteljes fellendülését. Ekkor állitották ki az országban először Ontváry teljes életét, teljes munkásságát reprezentáló kiállitását. Ezt követte és követi napjainkban is a XX. századi magyar müvészetet bemutató kiállitásesorzat.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1972 SEP

MŰVÉSZET
Budapest

Csók István

10 21

Csók István: Sokác lányok
Jeunes filles «chokatz»
Шокацкие девушки

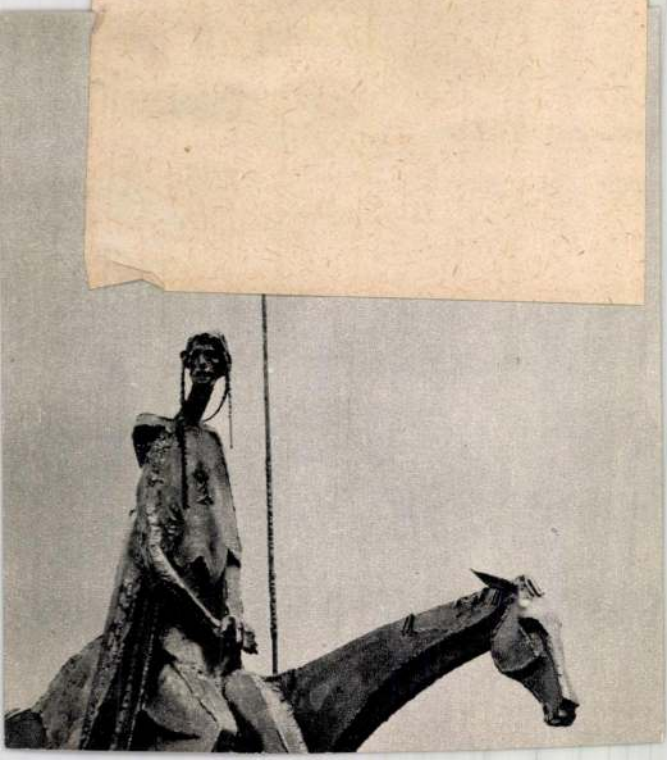

Csók István, festő

48.

MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

A cecei Csók-ház

Fejér megye két nagy művészt adott a magyar festészetnek: a sárbogárdi születésű *Mészöly Gézát* és a Pusztaegresről — a mai *Sáregresről* — elinduló *Csók Istvánt.*

Csók István pusztaegresi gyermekkorát — apja ott molnár volt — fehérvári diákévei követik, majd az ifjú *Budapesten* a Mintarajziskolában tanul. Ezután sorsa már csak rövidebb időszakokra kapcsolódik otthonához. A budapesti tanulóévek után *München,* majd *Párizs* festőiskolái vonzzák magukhoz a fiatal festőt. Művészetének első korszaka, müncheni és párizsi tanulóévei (1886—1889) szorosan egybefonódnak az otthon kapott ösztönzésekre születő alkotásokkal. Pusztaegresen 1888 nyarán kezdi el *Krumplitisztogatók* című művét, amelyet aztán mint félig kész képet visz magával Párizsba, a *Szénagyűjtők* színvázlatával együtt. Már a párizsi Salon kiállításán, ahol pedig érdekelve volt a Krumplitisztogatók bemutatásával, alig várja, hogy hazautazhasson, annyira szeretné befejezni ezt a megkezdett képét. *„Behordják a szénát, mire hazaérek"* — írja, majd később: *„Haza, haza, az egresi nyárfák alá. A varjúszárnyak suhogását akarom hallani, nem a selyemruhákét! Nem kell a világváros zúgása, ha az egresi malomét hallhatom."* Az otthoni környezet nemcsak témát és anyagot, hanem erőforrást is jelent

Csók Istvánnak a cecei emlékházban kiállított Menyecskék című alkotása (Bojtár Ottó felvétele)

számára. A válságos korszakban az otthoni tájhoz és az édesanyjához menekül, hazatér — most már nem Pusztaegresre, hanem *Cecére,* ahol apja családi házat épített a vasútállomás mellett. *„Szabad kilátás nyílt a Sárrétre, az egresi malomra, azért is tetszett apámnak ez a hely, amíg élt."*

Csók István halála után Fejér megye Tanácsa emléktáblával jelölte meg az egykori pusztaegresi malmot, a művész szülőházát, Cecén pedig emlékmúzeumot alapított. Az egykori cecei Csók-ház szobáiban a művész bútorai és a Nemzeti Galéria s a székesfehérvári István Király Múzeum Csók-képeinek egy része kaptak helyet.

F. P. É.

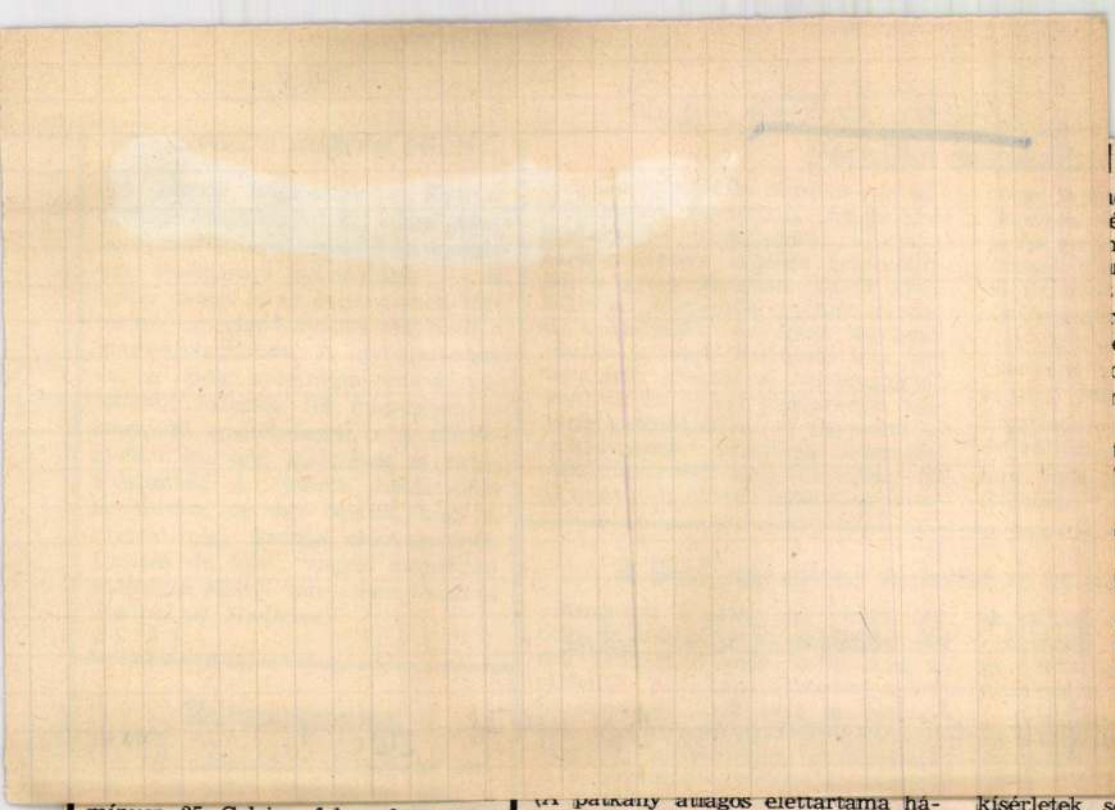

egtartja szilárdságát. A éle gumi a kifárasztási 1974 óta 300 millió haj- r négyszer annyi válto- viselt el, mint amenyészetes ujj egy emberégez (egy természetes ujj ozzávetőleg egymilliószor ndezek alapján remélik, anyag mesterséges térdtek készítésére is alkal- *Frankfurter Allgemeine*

élettartam

s az ember következett. kísérleti eredményekről n is beszámoltak. Akkor fénnyel sugározták be állatok sejttenyészeteit. rzás a DNS-ben káro- ézett elő, s azokat a sejt egszüntetni. Az akkori kísérletek során is kiderült, hogy a sejt helyreállításának e folyamata annál gyorsabban megy végbe, minél hosszabb élettartamú állatból származtak a sejtek. Megfigyelések is igazolják, hogy a patkányok, amelyeknek sejtjeiben a DNS sokkal kevésbé van védve a rákkeltő anyagok károsító hatása ellen, jóval gyakrabban betegszenek meg és pusztulnak el rákban. Az állatok élettartamában mutatkozó különbség talán összefügg azzal, hogy a sejtjeikben levő DNS védettsége más-más fokú. *(Himija i zsizny)*

mínusz 25 Celsius fokos fagyot is, mert ekkor téli álmot alszanak, és szervezetükben az életfontosságú *juvenilis hormonnak* a termelése úgyszólván teljesen szünetel. Észt kutatók szintetizálták a juvenilis hormon analógját, s bepermetezték vele a kolorádóbogarakkal fertőzött területet. A hormonális „ajzószer" hatására a rovarok késő őszig megőrizték vitalitásukat, s a talaj menti fagyokkal elpusztultak. *(TASZSZ)*

(A patkány átlagos élettartama három és fél év, a tengeri malacé hét, a házinyúlé tizenhárom, a tehéné harminc, az elefánté mintegy ötven év.) A sejttenyészetbe radioaktív rákkeltő anyagot juttattak, s bizonyos idő múlva a sejtekből elkülönítették a DNS-t. A DNS-hez kapcsolódó rákkeltő anyag mennyiségét úgy határozták meg, hogy megmérték a kapott preparátum radioaktivitását. A legtöbb rákkeltő anyagot a patkány sejtjei kötötték le, utána — sorrendben — a tengeri malac, a házinyúl, a tehén, majd

Egy baktérium halála

Az antibiotikumok sok bakté- riumfajt elpusztítanak azáltal, hogy

Az Escherichia coli nevű, ép sejtfalú baktérium az ember természetes bélflórájának is tagja

A penicillin – és néhány más antibiotikum – megtámadja a baktériumsejtet. A sejtfal szétlazul, a sejt elveszíti eredeti alakját

Csók István, festő 2

a vászonra, amikor a Balaton vagy a Duna partján állította fel festőállványát („Szivárvány a Balaton felett" 1930, „A Margit-híd átépítése" 1937), amikor leánykája életének egy-egy mozzanatát dolgozta fel (Züzü-ciklus) vagy amikor a magyar népművészet motívumai hozták mozgásba képalkotó fantáziáját („Tulipános láda" 1910).

Csók nem a súlyos gondolatoknak és a monumentális látomásoknak volt a festője, hanem a viruló női testnek és az ifjúságnak volt a dalnoka, – a tájnak, a víznek, a levegőnek, a színes virágcsokroknak, az érett, duzzadó gyümölcsöknek és egy-egy érdekes, jellegzetes emberi arcnak-jellemnek volt a megörökítője. Drámaisággal, társadalombírálattal vagy az elnyomottak ügye-sorsa melletti politikai állásfoglalással ritkán találkozunk műveiben, piktúrája mégis „elkötelezett" volt: a derű, az optimista életszemlélet, „az élő, változó, zsivajgó látvány", „az érzékileg megragadható világ" mellett volt „elkötelezett" ez a festészet.

Székely András nem idealizálja könyve hősét, Csók Istvánt. Idézi a művész szavait: „Festek eladó képeket, ... csak hogy pénzt szerezzek." Csók valóban sok képet „termelt" a műpiac számára; ennek következtében munkáinak értékszintje nem egyenletes. Jó áron értékesített képeit – kívánatra – megismételte; a másolatok, az ún. „replikák" között sok a rutin-termék. Csontváry, Ferenczy Károly vagy Nagy Balogh János mentalitása, alkotói etikája emelkedettebb volt, mint Csóké, de a mester – gyengeségei, kompromisszumai ellenére – vérbeli festő, az egyik legnagyobb magyar kolorista volt. Nem véletlen, hogy az itéleteiben oly szigorú Fülep Lajos sokra becsülte Csókot ... „Remélem, majd megvalósíthatom még régi tervemet, a róla írandó monográfiát" – olvassuk a *Magyar művészet*ben.

Csók István stiláris elhelyezése nem könnyű feladat; ez Székely munkájából is kiviláglik. Korai képei a stílrealizmus és az ún. „finom naturalizmus" jegyében születtek („Szénagyűjtők" 1890); a szecesszió kísérteties-morbid ága is megérintette őt („Nirvána" 1909). Gyakran mondották őt (így pl. a fiatalon elhalt Csabai István műtörténész ...) impresszionistának (egyik-másik Csók-mű kétségtelen rokonságot tart Renoir alkotásaival); munkáinak egy hányada pedig a poszt-impresszionizmus körébe utalható ... A művész egy alkalommal nagy elismeréssel emlegette Matisse-t, Vlamincket, Van Dongent, Deraint, tehát: a *fauve*-okat, s valóban: olykor a Csók-képeken a *Vadak* felszabadult színvilága tobzódik. Székely András – Fülep Lajossal egyetértve – végülis a „naturalista" jelzőt tartja a legszerencsésebbnek Csók művészetének jellemzésére. Persze, nem Courbet-i, Zola-i, Gerhart Hauptmann-i értelemben vett naturalista ő, hanem a *naturá*nak, az ezerarcú, örökösen megújuló, a művészt élményekkel, ösztönzésekkel mindig alkotásra serkentő természetnek szerelmese, megigézettje.

Székely Csók-interpretációjának nagy érdeme a művészt körülvevő szellemi légkör hiteles felidézése. A „Báthori Erzsébet" (1895), a „Vámpírok" (1904) és a „Nirvána" (1909) ma már meglehetősen avitt művek, de mindjárt másként látjuk ezeket a – mai ízlésünktől távol álló – munkákat, ha arra gondolunk: ezekkel a vásznakkal nagyjából egyidőben fogamzottak a misztikus francia festő: Gustave Moreau képei, ekkoriban tetőzött a német, osztrák és belga szecessziós festészet, amelyet jócskán áthatott a pszichopatológia iránti vonzódás, a lelki aberrációk kultusza (Max Klinger, Gustav Klimt, Alfred Kubin, James Ensor), ekkoriban volt a művelt polgárság kedvenc olvasmánya Oscar Wilde „Salomé"-ja és Flaubert „Salammbô"-ja, ekkoriban – a századfordulón – támadt nagy divatja az európai értelmiségiek között a keleti misztikának, a buddhizmusnak és a különféle okkult szektáknak ... Ha mindezeket a kortüneteket odaképzeljük háttérként a mezítelen jobbágylányokat halálra kínzó „Báthori Erzsébet", az emberi vért ivó „Vámpírok" és a keleti túlvilág boldog révületét megjelenítő „Nirvána" mögé, – mindjárt más megvilágítást kapnak e Csók-kompozíciók.

Székely András könyve nagy tudással megírt, pallérozott stílusú, arányos, tömör munka. Kritikai megjegyzésünk a könyv elolvasása után alig van; talán csak annyi, hogy Csók fiatalkori példaképe nem annyira J. Bastien-Lepage volt, mint inkább *P. Dagnan-Bouveret* ... A képanyagból pedig nagyon hiányzik az 1912-es „Fekvő akt" (Fruchter Lajos örököseinek gyűjteménye, Budapest), a legszebb magyar *fauve*-képek egyike, a Csók-oeuvre egyik legmagasabb orma.

Dévényi Iván november 20-án elhunyt. Kiváló műgyűjteményének győri kiállítását októberi számunkban ismertettük. Most utolsó írásával búcsúzunk munkatársunktól. (A szerk.)

Állapot

Hol van a nyár-bájú, kék idő?
Ami égetett, az a láz?
Lassabban csönget a vad folyó.
Partján óriás hallgatás.
Elszállnak a füvek, a nyárfák,
a tünde, őszi füst-jelek.
Csak a Hold – a sárga irgalom –
villog az elmúlt táj felett.

Jól tudom

Játékos kedvem elfogy.
Jól tudom,
hogy mi a vég.
A folyón túl
– a szívem alatt –
jegesen csillog
a vidék.

Rá-ránevetek a halálra.
Az arcom őszi levél.
Fölkapja
és irgalmatlan fagyba csapja
a szél.

Csók István, festő

DÉVÉNYI IVÁN

EGY JUBILÁLÓ CORVINA-SOROZAT

Székely András: Csók István

1969-ben – Szabadi Judit Gulácsy Lajosról írott kötetével – új képzőművészeti könyvsorozatot indított a *Corvina* kiadó. Az albumméretű kiadványok a XX. századi magyar festészet legkiválóbbjait mutatják be; mindegyik monográfia 24–25 színes és 6–8 egyszínű reprodukciót tartalmaz. Szabadi Judit Gulácsyját (második – módosított – kiadása: 1976) az egyetemi szakdolgozatát Czóbel Béláról készítő Philipp Clarisse műtörténész Czóbel-monográfiája követte (1790); ebből is készült második kiadás... A sorozat Bernáth Aurélról és Szőnyi Istvánról szóló pályaképeit a közelmúltban elhunyt Pataky Dénes (a Szőnyi család rokona...) írta; Egry József művészetét Láncz Sándor, Mednyánszky Lászlóét pedig Egri Mária, a szolnoki Damjanich János Múzeum művészettörténésze dolgozta fel. A Corvina kiadónak – elsősorban a művészeti ismeretterjesztést-népszerűsítést szolgáló, emellett azonban új kutatási eredményeket is közlő – „száz forintos" monográfiái közül talán a legértékesebb, a legelmélyültebb Németh Lajosnak Kondor Béla életművét áttekintő munkája (1976). Az általában magas színvonalú sorozatból Újváry Béla ny. főiskolai tanár Domanovszkyja (1976) rí ki, előnytelenül. Ez a közhelyeket ismételgető dolgozat Domanovszky Endre „humanizmussal párosult realizmusá"-ról, „humánus magatartásából fakadó életörömé"-ről, „dinamikus életszemléleté"-ről beszél. Csupa általános szólam ez... Újváry Béla munkájára aligha lehetnek büszkék a sorozat szerkesztői, de a többi kötet (mindenekelőtt Németh Lajos Kondor-monográfiája...) nyeresége művészeti irodalmunknak (és művészeti könyvkiadásunknak).

A *jubiláló* sorozat *tizedik* kötete a pátriárkai kort megért *Csók István* (1865–1961) pályáját ismerteti. A tanulmány szerzője *Székely András* műtörténész, akinek Munkácsy Mihályról írott monográfiája nemrégiben jelent meg (1977) és keltett megérdemelt figyelmet.

Csók István minden idők egyik legsikeresebb, legünnepeltebb magyar festője volt. Fiatal korában érte ugyan egy-két kudarc (így például nem ő, hanem szerény kapacitású pályatársa: Halmi Artúr nyerte el Munkácsy Mihály ösztöndíját...), utóbb azonban a sorompók felemelkedtek előtte, s „aranyérmek, kitüntetések, nagydíjak egész sora kísérte pályáját, európai dicsőség minősítette tehetségét" (Pogány Ö. Gábor: A magyar festészet forradalmárai, 1947). A két világháború között ő állott a Szinyei Merse Társaság élén, s tanára volt – több mint tíz évig – a budapesti Képzőművészeti Főiskolának is. A nagybányai művészcsoport egykori tagját, a század eleji magyar festészet nagy egyéniségét, a belga Lipót-rend tiszti keresztjének tulajdonosát a magyar népi demokrácia is megkülönböztetett megbecsülésben részesítette: kétszer tüntették ki Kossuth-díjjal s a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége 1949-ben őt választotta elnökévé.

Csók István festői munkásságának időtartama mintegy hét évtized. Művészete természetesen változott-alakult az idők folyamán; korai életképeire a novellisztikus-irodalmias témaválasztás a jellemző („Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre..." 1890, „Az árvák" 1891), egyes festményeit misztikus-filozofikus mondanivalók sugallták („Nirvána" 1909), a századfordulón közkedvelt erotikus-démonikus témák is megihlették a mestert („Báthori Erzsébet" 1895, „Vámpírok" 1904), – a szimbólumok, a transzcendens eszmék, a bonyolult bölcseleti koncepciók, a bizarr és idegborzoló szüzsék tolmácsolása azonban voltaképpen idegen volt az ő alkatától... Csók akkor alkotott igazán maradandót, amikor gyönyörű ifjú nők aktját festette („Thámár" 1909, „A fürdőző Zsuzsánna" 1920, „Honni soit qui mal y pense" 1925), amikor az egykori magyar arisztokrácia és úri középosztály egy-egy remekül megfigyelt típusát ábrázolta („Báró Wlassics Tibor arcmása" 1911, „Keresztpapa reggelije" 1932), amikor színpompás virágcsendéleteket varázsolt

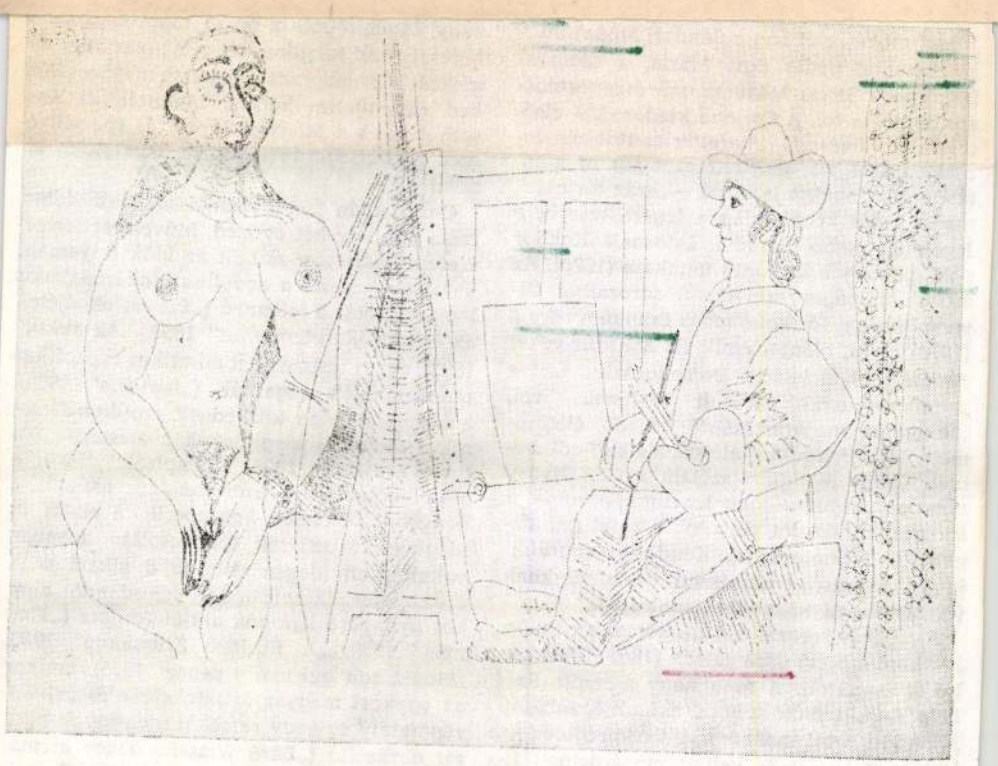

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 DEC 6

BUDAPESTER RUNDSCHAU

CS

CSÓK ISTVÁN

1021

István Csók: Heusammler. 1890
Ungarisches Künstlerleben in München

1021

Csók István Kossuth-díjas festőművész

1979.X.8. Petőfi lo.15./Z.

Látogatóknak üdülőknek

- Akik bejönnek Cecén a Csók István emlékmúzeumba, előbb egy táblával találkoznak, amely azt mondja, hogy csengessünk, mielőtt belépnénk. Kovács Józsefné nyit ajtót. Miért van erre szükség?
- Általában itt a látogatás nem ugy van, hogy egyik jön, másik megy, hogy állandóan nyitva köll lenni, van, hogy egy-két óráig senki sem jön, akkor csöngetnek, és ugy engedem be őket.
- Azért érdemes megnézni.
- Hát igen, érdemes, mert nagyon sok szépet lehet itt látni. Sok szép festménye van a művész Csók Istvánnak, aki Sáregresen született, 1865. februárjában, ott van egy malom, ahol az édesapja molnár volt, ezt a házat, amelyben a múzeum van, 189o. körül épült, akkor költözött ide a család, a muzeumot 1962-ben nyitották meg, akkor rendezték be, amik butorok, festmények láthatók, mind a lánya adta a muzeum részére.
- Nézzük akkor mi is végig. Hol kezdjük.
- Hát kezdjük erre, itt vannak az iskolai rajzok, ezt a ceruzarajzot 12 éves korában készitette, egy másik, 15 éves gimnazista korában rajzolta. Állitólag két professzorát is megrajzolta rajta, itten látható ez a két fej. És ez a munkája három hétig készült. El van rejtve ide a minták közé. Vannak népviseleti ruhák, amelyeket szintén nagyon szeretett gyüjteni, sárközi népviseletek, köcsögöket gyüjtögetett, amelyeket festményeinél felhasznált, virág csendéleteknél, főleg,
- Menjünk tovább,
- Ebben a tárolóban édesapjának a vándorkönyve látható, 1843-keltezésü, ezzel járta az országot,
- Mint molnár legényként
- Mint molnár legény igen, és ebbe mindig bejegyezték, hogy hol dolgozott, hol tanult, itt látható a müvésznek két jól megkopott ecsete, amivel hát dolgozott, édesapjának levéltárcája,
- És egy pecsétnyomó.
- Pecsétnyomó. Igen.
- Itt vannak ebben a szobában a butorai.
- Hát ebben a szobában, amelyek között a müvész élt, itt van egy nagyon szép festmény a feleségéről, életnagyságú, felesége sajnos fiatalon, 4o éves korában halt meg. A másik festmény, ami itt látható, leányáról készült, Ducsefarmiento /fon./ a cime, Édes semmittevés.
- És egy nagyon szép komód,
- Igen, meg egy régi zenélő óra, tetején gyertyatartó, titkos fiókok is akadnak a szekrényben.
- A következő szobában a butorok mellett festmények is láthatók, itt van a festőállványa is.
- Igen, ezen egy vázlat rajza van, a Tavaszt akarja ábrázolni állitólag ezt egy freskónak készitette, de nem készült el.
- Nagyon szép ez a berakásos szekrény. Igen, ezt ugy tudom, a XVI. században készitették, Párizsi hatás látható rajta, felső részében állitólag a müvész a pipáit tartotta, alsó

része lenyitható, iróasztalnak használják. Van itt még egy-két hiresebb festménye, a Támár, melyen Dávid király leányát örökiti meg, mellette az Ur asztala cimü festmény, akkor egy balatoni felhős ég, a melompatakot is megfestette, amelynek a partján van a malom, ahol született.
- És egy külön tárolóban vannak kitüntetései.
- Hát ezekből a kitüntetésekből csak egy kevés látható itt. Itt ny van a Munka Vörösszászló érdemrendje, két Kossuth-dijat is kapott, Meg még a régebbi években is, 1890.körül kapta a Báthory Erzsébet kitüntetést, akkor látható itt egy nagy kuka kulcs,amelyet a muzeum megnyitásakor volt jelképes kulcs-átadás, 1962-ben,
- Szinte egy egész külön szobát szentel szülei emlékének.
- Igen, itt a falon látható édesapja,portréja,amelyet 1890. évben festett, tudomásom szerint egy hét alatt megfestette a festményt,mivel édesapjától kért pénzt külföldi utazására, de édesapja azt mondta, akkor kapsz fiam,hogyha engem lefestesz,és akkor egy hét alatt elkészült a kép. A másikon meg édesanyja látható, egy nagyon szép szalon garnitura van a szobában,mely szintén a müvész tulajdona volt,
- És végül egy oklevél,amely Pusztacgres diszpolgárává avatja őt.
- Igen, Pusztacgres és Sáregres, kétszomszédos község,1935. februárjában mindegyik diszpolgárává választotta, a müvészt.

- Holakovszky István r[illegible]rtját hallották.

Csók István festő

Mürek nem emlitve

1966. feb. 20 Kelet - Magyarország

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 13

NÉPSZAVA
Budapest

FEBRUÁR 13

BUDAPEST
teljes felszabadulásának 25. évfordulója.

BRASSAI SÁMUEL
polihisztor, akadémikus, az Erdélyi Múzeum Egyesület volt igazgatója 170 esztendeje született.

BRAUN SOMA
tanár, szociológus, a magyarországi munkásmozgalom fáradhatatlan propagandistája születésének 80. évfordulója.

CSÓK ISTVÁN
kétszeres Kossuth-díjas festőművész 105 esztendeje született.

BERGER ALADÁR,
a kommunista mozgalom mártírja születésének 71. évfordulója.

I. A. KRILOV
orosz meseíró, az orosz irodalmi nyelv egyik megalapozója 201 esztendeje született.

F. I. SALJAPIN
világhírű orosz operaénekes születésének 97. évfordulója.

RICHARD WAGNER
német zeneszerző, a drámai zene nagy mestere 87 esztendeje halt meg.

zók túlmunkájáért *túlóra díjat* nem kapnak. Március 1-től részükre a túlmunkáért *pótlék nélküli* túlóra díjazást akarunk biztosítani. A *forduló szolgálatot ellátó* dolgozók havi munkaidejét — a jelenlegi 240 óra helyett — fővonalakon március 1-től, mellékvonalakon július 1-től *napi 8 órás munkaidőt alapulvéve akarjuk megállapítani*. Ha azonban egyes esetekben a 8 órás munkaidőt nem lehet biztosítani, a felmerült túlmunkáért *pótlékolt túlóradíjat kell fizetni.*

Csók István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1960 JUL 22

117

Farkas Zoltán nyolcvan éves

A „NYUGAT" MŰVÉSZETI ROVATÁNAK híres kritikusa, *Farkas Zoltán* műtörténész, Ady, Móricz Zsigmond, Schöpflin Aladár kedvelt fegyvertársa, ma töltötte be nyolcvanadik életévét. A nevezetes születésnapot munkahelyén, a Nemzeti Galéria könyvtárában, munkával ünnepli: a barbizoni mestereket bemutató könyvének utolsó fejezetét simítgatja.

— Életemet széppé és boldoggá — mondja — a képzőművészetekkel való foglalkozás tette; erre meg édesapám ösztönzött. Apám nagy lelkesedéssel járta a kiállításokat s már pöttöm gyerekkoromban is magával vitt a képtárakba. Hétéves lehettem, mikor Verescsagin, a világhírű orosz festő *A Sipka-szorosban minden csendes* című képe előtt kijelentettem, hogy én is festő leszek. Apám mosolygott, s érettségim után — jogásznak iratott be.

Hogyan lett mégis műkritikus? — kérdezzük.

— Már diákkoromban eljutottam Olaszországba, ahol szenvedélyesen jártam a képtárakat. Sokat olvastam, még többet tanultam a művészetelemzés nagy magyar mesterétől, Lyka Károlytól, a Nyugat fénykorának tiszta életű, nagy tudású kritikusától, Elek Artúrtól, s a nagy magyar piktoroktól, akik barátságukba fogadtak. Hamarosan kialakult meggyőződésem, hogy az esztéta legtöbbet a művészektől tanulhat. Schöpflin Aladár ösztönzésére 27 éves koromban írtam meg első cikkemet Greco Angyali Üdvözletéről s mielőtt átadtam volna, felolvastam annak a két festőnek, aki legközelebb állt hozzám: Rippl-Rónainak és Csók Pistának. Ők ütöttek kritikussá s magukkal vittek a Kecskeméti utcai Eggenberger könyvkereskedésbe, ahol akkoriban minden művészetbarát találkozót adott. Eggenbergerék kiadásában jelent meg első könyvem Tiziano művészetéről. Alig került a kirakatba, máris megbízást kaptam egy másik kiadótól s rövidesen a közönség elé került a Biedermeier-kor festészetét méltató munkám.

AZ ELSŐ CIKKET és könyveket a művészeti tanulmányok és monográfiák sorozata követte: Renoir, Rodin, Daumier, Paál László, Egry József, Csók István, a nagy Munkácsy-tanulmány...

— Legkedvesebb „vadászterületem" — tesz vallomást nyolcvanadik születésnapján — a XIX. századbeli francia művészet s a magyar festészetnek a reformkortól máig terjedő korszaka volt.

Mindig a haladó, modern művészet mellett érvelt s ha megkérdezték, miért, szinte az autodidakta őszinte egyszerűségével felelte: *mert az a jó!* Az új, merész távlatú képzőművészeti alkotások szépségét hirdeti ma is. Ezt kívánja népszerűsíteni s ezért vállalja nyolcvanéves korában a munkát, nemcsak a könyvtárban és íróasztala mellett, hanem a képzőművészeteket propagáló lapok szerkesztőségében is. Példája, akárcsak nagy mintaképéé, a 92. évét taposó Lyka Károlyé s a 95. születésnapját nemrég ünnepelt Csók Istváné, arra mutat, hogy a szépségben való tökéletes elmerülés — úgy látszik —, minden csodabalzsamnál inkább fiatalítja a szívet, frissen tartja a szervezetet, élénkíti a munkakedvet.

L. I.

KÖZLE

Bartal Györgynek, sága gazdasági veze délelőtt fél 12 órak temetőben.

Köszönetet mondok dolgozóinak és mindazoknak, akik drága férjem elhunytával bánatomban osztoztak és fájdalmamat enyhíteni igyekeztek. Özv. Grósz Józsefné.

Mindazon munkatársaknak a MAVAUT vállalatnál, akik szeretett férjem, Bogyó Ernőnek elhunyta alkalmából részvétüket fejezték ki, ez úton mondok köszönetet. Özv. Bogyó Ernőné.

Rochlitz Emil gyógyszerész sírkőavatása 24-én vasárnap de. 10-kor a rákoskeresztúri temetőben. 33/a. parcella, 30-ik sor.

ÁLLÁS

Virágeladásnál ügyes, megbízható pénztáros-adminisztrátort keresünk, ugyanott ügyes tanuló fiú vagy leány felvételnek. „Termelőszövetkezet 74190" jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

Kőművesek, kőművesek mellé segédmunkásokat és szobafestőket felveszünk. Jelentkezés helye: VI., Eötvös u. 19.

Anyagbeszerzőt, nagy gyakorlattal rendelkezőt, elektromos és TMK-anyagokhoz azonnal felveszünk. Érdeklődni telefonon: 340—988.

Felveszünk Nagy-Budapesten lakással, személy-teher jogosítvánnyal rendelkező gépjárművezetőket. Jelentkezés Bpest, XIII., Drávа u. 26. Bpest. Főváros Elektromos Művei.

Kőműves, festő, tetőfedő-ács, lakatos szakmunkásokat szövetkezeti tagnak felveszünk. Szerződtetünk 8 általános iskolát elvégzett fiúkat ipari tanulónak kőműves, festő, asztalos, lakatos, villany- és vízszerelő szakmában. III., Vörösvári út 21. Óbudai Építő Ktsz.

Kereskedelmi tanulókat zöldség-gyümölcs szakmára felvesz a Földművesszövetkezetek Budapesti Értékesítő Vállalata. Felvilágosítást a vállalat kiskereskedelmi osztálya ad, Bp., IX., Nagyvásártelep. Irodaház, fszt. 6.

Beruházó vállalat azonnali felvételre keres **gyors- és gépírónőt.** — Részletes önéletrajzot kérünk „Duna 1960" jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Férfi- és női szabókat alkalmaunk bedolgozót munkára, kabátvarrásra. Jelentkezés: Főv. I., Kézműipari Vállalat konfekció részlege, Bp., I., Dísz tér 16.

Kőműves ipari tanulónak 14—18 éves budapesti lakosokat felveszünk. A törvényes juttatás biztosítva. Budapesti Építő és Elemgyártó KTSZ, XVIII. ker. Hengersor u. 73. Telefon: 346—341.

Fővárosi 16. sz. Építőipari Vállalat, Bp., XX., Határ út 50. azonnali belépésre alkalmaz jól képzett vízszerelő és bádogos szakmunkásokat, valamint a víz- és bádogos szerelő mellé segédmunkásokat.

A Fővárosi Tanszerjavító Vállalat felvesz mázoló és elektroműszerész szakmunkásokat. Bp., VII., Kasincay u. 27.

Szabóságba férfi-női bedolgozást vállalom. — Cím: Lukács Ferencné, Bp., V., Veres Pálné u. 7. fszt. 1.

Összkomfortos lakásba, két személyhez, főzőmindenest keresek. XIII. ker. Sallai Imre u. 22/b III. 1. Jelentkezés: 17—20 óráig.

Utazó cirkuszhoz villanyszerelőt felveszünk. Jelentkezés: V., Báthori u. 10. I. em. Munkaügy, Magyar Cirkusz és Varieté.

beállítót, TMK lakatosokat, szerszámkészítőket, esztergályosokat, univerzális festőt, továbbá férfi és női munkaerőket. Jelentkezés naponta 7—15 óráig Telefongyár bugyi üzemének. Cím: Bugyi, Rádai-erdő.

Férfi segédmunkásokat állandó munkára felvesz a kispesti textilgyár, Kispest, Fáy u. 2. Jelentkezés: munkaügyi osztályon.

A Budapesti MAVAUT felvesz **autófényező** szakmunkásokat. Jelentkezés: kedd és pénteki napokon. Budapest, XIII., Szabolcs u. 17. Munkaügyi osztály.

A Csepeli Acélmű azonnali felvételre keres férfi segédmunkásokat, tűzimunkára. Kereseti lehetőség 1900—2000 Ft-ig. Jelentkezés: Felvételi kapunál. Munkásszállás nincs.

Forgácsoló Szerszámok Gyára TMK üzemrészlege felvételre keres **géplakatos, marós** szakmunkásokat és egy fő **szerszámköszörűst,** továbbá felvesszünk betanulásra kerülő gépmunkásokat. XIII., Reitter Ferenc u. 132—138.

Perfekt gyors- és gépírónőt, valamint Kandó Kálmán technikumot, v. közgazdasági technikumot végzett gyakornokot azonnal felveszünk. Műszer- és Irodagépértékesítő Vállalat, Budapest, VI., Népköztársaság útja 2, személyzeti vezető.

3—5 éves gyakorlattal rendelkező műszermérnököt felveszünk. Mechanikai Mérőműszerek Gyára, személyzeti osztály, III., Szépvölgyi út 41.

Üzemfenntartó műhelyünk részére ipari tanulókat felveszünk, esztergályos és lakatos szakmára. Jelentkezhetnek azok, akik a VIII. általános osztályt jó eredménnyel elvégezték. Jelentkezés sürgősen munkaerőgazdálkodásunkon. Budapesti Lenfonógyár, Bp. XI., Karolina út 17.

163.

Csúcsesztergályos, fúrós, férfi segédmunkás kedvező fizetés mellett azonnal felvesz Kalmárunk, Budapest, Soroksári út

Férfi segédmunkásokat azonnal felveszünk. Parafakógyár, Budapest, Nyíl utca 1. Autóbusszal a Nosztalgia-Kispest, Határ út sarkáig mellett.

Kárpitosokat azonnal keresünk. Sárugyár, Budapest, (Újpest), Bp. 24.

Faipari munkásokat azonnal keresünk. Faáru, XIII., Frangepán u. —14.

VIII. általános végzett, vagy általános iskolai végző fiatalokat Ruggyanta- (Bp., VIII., 17.) gumiipari munkák! Tanulóidő után a vizsga sikeres után gumiipari munkások lesznek. Tatások és betanított telek megkülönböztetés többel szakmunkás vebb felvilágosítást Ruggyantaárugyár, személyzeti osztály, hattok. Családi lakós jelentkezés

TMK-munkások és villanyszerelő munkásokat, segédmunkára 18 éves férfi segédmunkás felvesznek. Könnyű munka munkaidő. Munkásszállás nincs. 3 Ft ebéd. Lenében ebédlehetőség mint munkahelyen tositunk. Kéksavgyár, Kén u. 5. osztály.

Budapesti felvételre tanulókat. Budapest, u. 6. sz. alatt

610

Egy nagy művész *gyermekemlékei*ből...

CSÓK ISTVÁN Kossuth-díjas festőművész: „Még 100 éves koromban is eszembe jutna!"

A magyar művészvilág bensőséges szeretettel ünnepelte ez évben Csók István, világhírű festőművészünk 94. születésnapját. Az „örökifjú" mester szívesen lapozgatott aranyló gyermekemlékei között, és mi hálás örömmel jegyzeteltük le azokat.

— Az első ecsetvonásokat olajfestékkel 1880. február 20-án délután fél egy után tettem meg. Egy festő élete akkor kezdődik, amikor észreveszik.

— Ketten vagyunk virágos kertünkben, húgom meg én. Játszottunk. Körülöttünk rengeteg szines virág. Papírra festegettünk vele. Egyszer csak megúntam a virágnedvvel való kenegetést. Ihlet szállt meg. És kis húgom arcát pirosra mázoltam a csodálatos színű virágnedvvel. A hatás leírhatatlan volt. Tükröt tettem eléje, mire húgocskám rémítő sírásba kezdett, én pedig torkomszakadtából nevettem. A zajra elősietett apám, és jól elpáholt. Később vette észre, hogy amit vérnek gondolt, az csak virágfesték volt.

— Nagyon szeretném megérni a 100. évet, vajon eszembe jutna-e e kedves történet, és a munkámért kapott „művészi" honorárium?

— A szülői ház igen hangulatos volt. Zúgó patak fölé épült — malomházunk, melyet fűz-, jegenye- és nyárfák vettek körül. Éjszakánként Grand Hotelnek használták a varjak. De sokat kóboroltam kenyeres pajtásommal, Pákozdi Józsival e vadregényes tájon. Ő különb lovakat rajzolt, mint én.

— És a meséskönyv?

— Micsoda élmény volt a zizegő nádas tövében gyönyörködni a csillogó vizililiomok ezerszínű világában! Magam elé képzeltem az indiai királyleányt gyöngysorral a nyakán, amint szökken egyik lótuszról a másikra. 9—10 éves lehettem ekkor.

— Tizenkétéves koromban már magyarnóta-gyűjteményt illusztráltam. Középiskolás koromban Budán sokszor elmentem a Várszínházba, hogy gyönyörködjem a szép Márkus Emília művészi játékában. Ez alkalmakkor több rajzot készítettem róla. Az iskolában valósággal összeverekedtek a társaim, hogy melyikükké legyen a rajzom.

— Egy alkalommal, fogadásból, Arany János balladáját, a „Tengerihántást" elmondtam egyszeri elolvasás után. Különben apám nem volt elragadtatva tanulmányi eredményemmel. Egy levélben energikus írással kérdezte: Mi lesz belőled, fiam?

— Festő leszek! — válaszoltam rá gyorsan és határozottan. Azóta is őrzöm e mindjobban sárguló, fakuló levelet...

ÁSA

Előbb k[illegible] epítenek, és amelyiket mélyíteni akarják, átlapátolják belőle a vizet. Ilyenformán aránylag gyorsan elvégzik a munkát. Ötletességüket egy szép zászlóval jutalmazta a tábor parancsnoksága.

Délután pihenőt tartanak. Már amennyire pihenőnek lehet nevezni, hiszen itt is, ott is csoportokba verődnek,

és futballoznak. Pedig a sátorban, a jó puha ágyon is heverhetnének. A minap is megkérdezte a táborparancsnok az egyik kecskeméti fiútól: „Miért nem pihensz a

még a másik olda-
dultok, ők már nó-
onulnak munkahe-
Budapestiek, kalo-
ecskemétiek, veszp-
székesfehérváriak
nellett lapátolják a
földet. Eddig már
er hosszú csatornát
ogy ez milyen nagy
alán jobban megérti-
övetkező adatból: a

csatorna ásás során 30
méter földet mozgatta
A nyolcas brigád
megyei középiskolás
legnehezebb munk
kapta. Néha térdig já
pocsolyákban. Ha ki
egy-egy lapát földet,
kétszer annyit visz a h
— Meddő munka
mondhatja valaki. De
gád túltett a víz ravas

Vízszintes-Függ

Húsz évvel ezelőtt halt meg 80
es korában Victor Orville papír-
ári alkalmazott. Érdekes, de szo-
rú élete volt Victor Orvillenek:
tal korában, a papírgyárban egy-
er véletlenségből nyitva hagyta a
ncébe vezető csapóajtót. Az egyik
unkás azt hívén, hogy mint rend-
erint, most is zárva van a csapó-
tó, késő este arra járt és oly sze-
ncsétlenül bukott le a pincébe,

után csa
zott a r
szavakk
üres koc
zadunk
keresztr

Orvill
ber vol
ezért m
gedtek
útja

Csók István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1966 APR 18
KELETMAGYARORSZÁG

1021

Mi az igazság Báthori Erzsébetről?

A Csók István emlékkiállítás Báthori Erzsébet képekkel egészül ki a nyírbátori múzeumban. A napjainkban is szadista hajlamú nőnek tartott Báthori Erzsébet a magyar festők közül Csók Istvánt ihlette alkotásra. A lányok szenvedésében gyönyörködő Báthori Erzsébet kép kivétel Csók művei közt. Művészi tevékenységének első korszakában alkotta, amikor a nagyméretű és különleges témájú képek divatja járta.

Lyka Károly, a nagy magyar művészettörténész így fogalmazta meg ezzel a képpel kapcsolatban véleményét, jellemzését a festőről: „Mert az egyszerű arcképen túl, a másik végleten, a nagyméretű történelmi képén is érezzük a tétovázás nélkül való alkotás elemi erejét; így azon a nagy festményen, amelyen az őrült Báthori Erzsébet hóba vetteti jobbágyainak pőrére vetkőztetett leányait és gyönyörködik kinlódásaikban. A szadista nő jellemzése éppoly remek, mint, amilyen tisztán festői szempontból a pőre testek halk és gyöngéd színváltozata a hó fehér színének ágyában".

Ez a képe a második világháború legkritikusabb korszakában tűnik el, a kiállításon csak fényképnagyítása látható, de a megmaradt vázlatok is mély benyomást gyakorolnak a nézőkre.

A nyírbátori kiállításon azért hangsúlyozzuk ki Csók István Báthori Erzsébet képeit, vázlatait, mert az egykor itt élő Báthori Györgynek és Báthori István lengyel király nőtestvérének volt a leánya. Báthori Erzsébet Nyírbátorban született, Ecsed várában nevelkedett, majd Varnón kötött házasságot Nádasdi Ferenccel. Férjével Sárváron élt, özvegyen pedig Csejthe várában. Özvegysége idején kezdték bizonygatni, hogy kegyetlen eszközökkel kínoztatott halálra számos fiatal lányt. Erről többek között Rexa Dezső főlevéltáros könyvet is írt, hitelt adva az akkori ismert levéltári anyagnak. Később azonban olyan levéltári anyagról szerzett Rexa tudomást, az egyik Trencsén megyei Aspremonta család levéltárában, melynek folytán behatóbb kutatás után még sor kerülhet Báthori Erzsébet rehabilitálására. (Ezekről Rexával történt többszöri személyes találkozásom alkalmával nyertem tájékoztatást.)

Ennek a ténynek adott már hangot Takáts Sándor neves történész is. A Révai Lexikon is feltevésnek említi Báthori Erzsébet rémtetteit a történészek véleménye alapján a Báthori Erzsébet címszó alatt. E témával újabban Katona Imre történész is, a „Mi az igazság Báthori Erzsébetről" című előadásában, amely elhangzott Nyírbátorban, 1965. évi októberi múzeumi hónap alkalmával. A Batthyányiakkal és Nádasdiakkal kapcsolatos kutatás során olyan történelmi eredményekre jutott, miszerint a Báthori Erzsébettel kapcsolatos bünper csupán koholt vád volt, Báthori Erzsébet Habsburg mesterkedésnek lett áldozata. A Csejthéhez nem is olyan távoli Brünn városában lakó asszony borzalmas tette adta a gondolatot a koholt vádhoz. A Báthori Erzsébet ellen hozott bünvádi eljárás nem sokkal a felségárulási perek után történt. Nyilván elgondolkoztató minden olyan esemény, ami ebben az időben a gazdag magyar főurakkal történt, de nem utolsó sorban az is, hogy a Báthori Erzsébet bünperét páratlan gyorsasággal, alig egy hét alatt folytatták le, ami szokatlan volt a magyar igazságszolgáltatásban. Az elmondottakkal szemben újabb ellenvélemények is kialakultak. Ennek alapján Báthori Erzsébet bizonyos mértékben kegyetlen és őrült kényúrnői magatartását a Habsburgok felhasználták egy gazdag, magyar református főur özvegyének teljes tönkretételére, aki a nagy magyar reformátor, zsoltáríró Báthori István nőtestvére is. Ennek folytán a Habsburg támadás nemcsak személynek, hanem a kor haladó eszméit jelentő reformáció ellen is szólt.

Az igazság felderítése a több évszázados homályból említésre méltó nagy vállalkozás lesz, amely esetleg megoldja majd ezt a tisztázatlan problémát.

Szalontai Barnabás

a Báthori István Múzeum igazgatója

A KÖLTÉSZET NAPJA

1966. ÁPRILIS 11.

(Reich Károly plakátja.)

Irta: Simon István Kossuth-díjas költő

Harmadízben rendezzük meg az idén a költészet Napját, melynek időpontja — április 11.-e — József Attila születésnapja is egyben. Az egyezés nem véletlen: fölfoghatjuk jelképes értelemben is, hiszen hatvanegy esztendővel ezelőtt nemcsak a világirodalom majdani kimagasló lírikusa látta meg a napvilágot, hanem nagyszerű életműve a magyar szocialis-

véletlen, hiszen a legintimebb irodalmi műfajt, mint amilyen a vers, általában az értők, az éreklődők szűkebb rétegén kívül nagyobb olvasótömegek csak a legjobb értelemben közérdekű, társadalmi indíttatású és problematikájú tartalmáért keresik és olvassák. Az

Hová

Mikor a pázsi
— nyár ele
a hold fenődik s
s meg-megsuhog

O, kaszálás ünne
járatlan ártereke
a rétek zöld-ezüs
beletemeti arcát
a szőke szél és s

Mit tudtok ti, ki.
a sztyeppék szele
a legelőről, mely
az árvalányhajas
ahol a fények gul

Hová lesznek a re
jászlakba vetett á
részegítő sarjuva
álmai, míg a szek
s az ájulások, mik

A szerelem hová
hol zokogja ki az
ha szerelmes és s

Hová lesznek a sz
— learatott énekú
amelyeken daloka
ha láboltuk a ho

O, hova száll a tá
A völgyekből eltű
tömjénje legédese
mint húr nélkül k
s nem lehelheti k

O, hová a sol
— a Múlt. — kes
Érzik-e majd, ki
— éneklő illatát
és szárbaszökken

Federico Garcia Lo

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1966 NOV 15.

Párizsi „zarándokok" - Mi érdekel egy afrikai gitárost?

Több, mint hétezer látogató lépte már át a Csók-ház ajtaját, mióta, megyénk világhírű szülöttének emlékére megnyílt Cecén a Csók István emlékmúzeum. Szinte nem akad nap, hogy legalább egy autó ne fékezne az országúton a tágas kertkapu előtt, hogy végigmenjen az ösvényen, amely mellett még novemberben is virágok fogadták az érkezőt. Az elmékmúzeumnak állandó gondnoka van, s az ott is lakik az épületben, sőt az alkalmi tárlatvezetéseket is ő bonyolítja le. Csupán ebben az évben 1600 látogatója volt már a Csók-háznak.

A festő lánya, Csók Júlia adományából az értékes festményeken kívül, számos egykori berendezési tárgy is helyet kapott a szobákban, a képek mellett ez a legnagyobb vonzóereje a múzeumnak. A vendégkönyv számtalan bejegyzése sok érdekes látogatóról tanúskodik, többek közt néhány francia vendég, Csók István egykori párizsi barátainak leszármazottai zarándokoltak el ide.

Ez évben is sok külföldi járt itt, köztük Gaby de Louza, egy néger gitáros. Neki a tulipános láda, a művész legtöbbször visszatérő hazai motívuma tetszett a legjobban. Az érdekesebb hazai nevek: Petress Zsuzsa, Lórán Lenke, Fónai Márta. Érdekesség: itt járt a nyáron a kiskőrösi Petőfi emlékmúzeum igazgatója is — tapasztalatcserére.

ött dudlit adnak a
yermeknek. A tar

Fejér megye

Alba I

A megyei bajnokság csoortelsői, a Honvéd és az lba Regia, a Balatoni úti ályán mérkőztek Fejér meve abszolút bajnoka címért.

nesei — Sipos, Zele, Szücs, Janecz, Tóth.

Honvéd: Major — Mód, Török, Szabó, — Szepesvári, Lakatos — Kékesi, Bakos, Mester, Bőke, Nyerges.

A gólogat Zele, Janecz, Tóth, illetve Bőke lőtték. Mindkét csapat egy-egy 11-est hibázott.

AZ ÚJ, HÁROM-

bb 89. mihaltz pál festőművész

k tf/tr-lm fm

Csók István

1964. november 6.

1021

alkotásaiból pénteken este kiállitás nyilt a csók istván galériában. a tárlatot szij béla müvészettörténész ismertette. /mti/

-.-

19.35/- szb

-65-

erdei lászlóné, a magyar nők országos tanácsának elnöke,
dr. erdey-gruz tibor, a magyar tudományos akadémia főtitkára,
gábor istván, a magyar partizán szövetség főtitkára,
dr. gömöri pál akadémiai levelező tag, gyöngyösi istván, az épitő-, fa- és épitőanyagipari dolgozók szakszervezetének főtitkára, helényi ferenc szakközépiskolai igazgató, hevesi gyula, a magyar tudományos akadémia alelnöke, kapus endréné, az egyesült izzó csoportvezetője, kádár tibor és kenéz istván, a munkásmozgalom régi harcosai, keresztes józsefné postaellenőr, kertész miháty és kincses endre, a munkásmozgalom régi harcosai, kisházi ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke, kolozsvári istván, a chinoin-gyár dolgozója, kovács andrás filmrendező, kőmives sándor szinmüvész, köteles jenő altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, /folyt.köv./

20.07/- szb

Csók István, festő

FILATÉLIA

Szerkeszti: PÁKOZDI LÁSZLÓ

FESTÉSZET A BÉLYEGEKEN

Az egész világ bélyegeinek gyűjtése után — a kibocsátások növekedésével — a gyűjtési terület leszűkült. Kialakult a *motívum-bélyeggyűjtés*, amikor a gyűjteményét, hogy a *bélyegkép mit ábrázol*. Így jött létre a sport-, a zenei, a technikai, a virág-, az űrkutatási és a képzőművészeti bélyegek gyűjtése.

dr Steiner László: Festés

Élet és Tudomány,

bélyeggyűjtés az érdeklődés felkeltése révén később alapos ismeretek megszerzéséhez vezethet.

A motívumgyűjtők körében a legkedveltebbek közé tartoznak a *festői alkotásokat* bemutató bélyegek. Ezek száma világviszonylatban közel 50 000-re tehető, így most csupán egy szűkebb körükkel, a *magyar* festők alkotásait bemutató bélyegekkel foglalkozunk.

Nálunk sok évi várakozás és szorgalmazás után 1966-ban jelent meg az első festménysorozat, amelynek nyolc értékén a XIX. század jeles magyar festőinek néhány alkotásával találkozunk. Bélyegre került *Barabás Miklós* „*Bittó Istvánné*" portréja és „*Kislány az erdőben*" című műve. *Benczúr Gyulának* ugyancsak két alkotása kapott helyet a sorozatban: „*Hunyadi László búcsúja*" és az „*Olvasó nő*". *Munkácsy Mihály* „*Ásító inas*"-át és a „*Rőzsehordó nő*"-t láthatjuk a sorozat következő bélyegein, és a sort *Szinyei Merse Pál* zárja a „*Lilaruhás nő*" és a „*Majális*" bemutatásával.

A sorozat rendkívüli sikerének hatására a Magyar Posta tovább folytatta a festményeket bemutató bélyegek kiadását. Még abban az évben megjelent egy újabb sorozat, amelyen a Magyar Nemzeti Galériában levő néhány alkotással, az említettekén felül *Lányi Sámuel, Boros József, Györgyi (Giergl) Alajos* műveivel találkozunk.

A következő években helyet kaptak a magyar bélyegkiadásban a XX. század nagy mesterei is, és azt tapasztaltuk, hogy ezek iránt még fokozottabb érdeklődés nyilvánul meg. A nyomdatechnika fejlődésével a képek kidolgozása és kivitele egyre javult, és ez a körülmény nem egy bélyeget a grafikai művészet mesterművévé avatott. Az 1967. évi sorozatban *Fényes Adolf, Csók István, Glatz Oszkár, Ferenczy Károly* képei mellett *Szőnyi István* Zebegényben készült „*Aszszonyok a vízparton*" és *Derkovits Gyula* „*Végzés*" című nagy jelentőségű alkotásait találjuk.

A Magyar Posta tovább folytatva a XX. század festői alkotásainak bemutatását, 1973-ban *Csontváry-Kosztka Tivadar* nyolc művét, 1974-ben pedig *Czóbel Bélától* „*Mimi*" képmását hozta bélyegen.

Mindezen bélyegek sokakban felkeltették az érdeklődést a műalkotások iránt, és kétségen kívül hozzájárultak múzeumaink látogatottságának növeléséhez. S ami ugyancsak nem lebecsülendő: a bélyeggyűjtés révén e kis, színes papírszeletekkel bárki összeállíthat magának egy otthoni „mini múzeum"-ot.

Dr. Steiner László

INJA

gyűjtő aszerint állít

Csók István, festő

Ecsettel, irónnal

Új képzőművészeti könyvek

A festő egyik legismertebb képe, a finomkodó mozdulatú, pikáns szépségű Kalitkás nő látható annak az albumnak a fedelén, amely Rippl-Rónai József munkáit fogja egybe. Öröm kézbe venni ezt a kötetet: színei, formája, pompás kiállítása is olyan, mint egy szép műalkotás. A vászontapintású papírra nyomott lapokról ismert, múzeumokban és magángyűjteményekben őrzött képek tűnnek elénk: pikáns, izgalmasan bájos lányfigurák, szépasszonyok, hangulatos szobabelsők, buja életörömet árasztó csendéletek. A tanulmány írójának, *Genthon Istvánnak* szavaival, mindmind arról tanúskodik: Rippl-Rónai *„kigyönyörködte, lelkesülten és pazarul kigyönyörködte magát ebben a világban".*

Csók István

A Corvina egy másik szép kiadványa Csók István harmincháromképét szedte albumba. *Székely András*, a tanulmány írója így foglalta össze a művész hosszú alkotópályájának lényegét: *„Volt életének egy szakasza, 1910—1914. között, amikor útja azonos pályán haladt a festészet egyetemes fejlődésével és nem epigonként követte, hanem egyéniségétől, származásától, a szó legjobb értelmében vett „közönségétől" determináltan sajátos új színekkel gazdagította azt... Az élő, változó, zsivajgó látvány festője volt Csók; ez teszi életművét a XIX. században gyökerező modern magyar festészet történetének egyik legvonzóbb fejezetévé."*

A Művészet és elmélet sorozat legújabb kötete, Az élet szobra címmel *Ady Endre* képzőművészeti írásait adja közre. A költő soha nem tekintette magát műértőnek, a képzőművészet elsősorban az általános kultúra részeként érdekelte. Nem is a hagyományos értelemben vett kritikák ezek, sokkal inkább egyik alkotónak a másik művésszel való azonosulása, a látottak és megértettek átgondolt továbbadása. Gyilkos iróniával leplezi le társadalmában azt, hogy az úri Magyarország önmagának állít emléket a patetikus, álmonumentális köztéri szobrokban. Jó érzékkel ismerte fel a kor jelentős művészeti mozgalmait, felfigyelt Rippl-Rónaira, megértette Szinyei Merse Pál művészetének jelentőségét és támogatta Nagybánya, illetve a Nyolcak törekvéseit. (A legtöbb Ady-portrét egyébként a Nyolcak művészei rajzolták vagy festették.) És megérezte, mert saját céljaira ismert bennük, Gauguin művészetének nagy formai, esztétikai vívmányait. De mindenekelőtt Rodin művészete ragadta meg képzeletét. A Gondolkodóba önnön vívódásait is belelátta. A kötetet majd' száz reprodukció teszi teljessé.

Balázs János

Látomásos és babonásan szép festmény látható az Ecsettel és irónnal című kötet címlapján. Szerzője az ez év tavaszán elhunyt cigány származású naiv festő, *Balázs János*. A két elemit végzett festő, akinek munkái eljutottak a világ nagy múzeumaiba, s aki egész életében a civilizációtól távol, remeteként élt, ám salgótarjáni putrijában végigolvasta a világirodalmat; Homérosz, Shakespeare, Goethe, Tolsztoj és Hemingway műveit. És felröppentette fantáziáját, hogy képpé fogalmazza, víziószerű látomásokká formálja a cigányfolklór és képzelet babonás-szép világát. A könyv Balázs János festményeiből és írásaiból nyújt válogatást, közreadja önéletrajzát, huszonöt versét és tizenhat festményének színes reprodukcióját. *„...ecsettemmel színekben gazdag, életet utánzó ábrázolásokat kenek a vászonra* — írja önéletrajzában —, *és életet nyernek a képek: olyan életet, ami csak a lángoló elképzelésekben él és a lángolás fénye világít meg... megszelídül a vibráló káprázat és megvilágosul a rongyos valóság. Viaskodok egymagamban — önmagammal. Ecsettel, irónnal kezemben, a hatalmas világgal szemben!"*

(h. m.)

hó-
ipar

látogatását

Manila, december 8.

Befejezte látogatását és elutazott a Fülöp-szigetekről az az NDK-küldöttség, amely Erich Honeckernek, az NSZEP KB főtitkárának,

deklódés a ruházati cikkek iránt. Tizenegy hónap alatt 6,5 százalékkal vásároltak többet, mint az előző év azonos időszakában. A forgalom élénkülése egyben azt is jelzi, hogy a kínálat jobban megfelelt a keresletnek, mint a múlt évben.

A termelők szállítási késedelmei azonban szinte egész évben nehezítették a folyamatos áruutánpótlást.

lasztéki hiányok is előrdultak egyes pamutszövekből, felső kötöttárukl, lábbelikből.

A kereskedelmi vállalaf felkészülése a karácsoi vásárra kedvező. Különsen a gyermekruházati kekből jobb a kínálat a valyinál. A belföldi terelést lengyel, NDK és ro-

stván
Csepelen

olitikai Bizottságának tagja látogatást tett a XXI. sérte *dr. Molnár Endre*, ra. A vendéget a kerületi *helyi Andor*, az MSZMP ő titkára, valamint *Csóré* a, s tájékoztatást adott a s gazdasági életéről. Ezt ást tett a Csepeli Papírtetést folytatott a szocia- felkereste a Papíripari vezérigazgató tájékozöl, a beruházások és a nyos teljesítéséről. Huszár állalatnál aktivaülést tart sekről.

dődik
rák KP
szusa

„A marxizmus—leninizmus, a proletár internacionlizmus eszméihez hű sztrák Kommunista Párt dolgozók érdekeinek, szoális, demokratikus jogai-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Csák István

FÁKLYA
Budapest

1971 JUN 6

1021

„MAGYAR FESTÉSZET" LEVELEZŐLAPOK

A moszkvai Képzőművészeti Kiadó nemrég „Magyar festészet" címmel színes levelezőlapsorozatot jelentetett meg Csók István, Ferenczi Károly, Aba-Novák Vilmos, Derkovits Gyula, Szőnyi István és mások képeinek reprodukcióiból. A képsorozathoz tanulmányt írt N. Ribakova művészettörténész a XX. század elejének magyar festészetéről.

UKRÁN SZOBRÁSZ MAGYAR TÁRGYÚ MŰVEI

Vaszilij Borodáj kiváló ukrán szobrászról szól a „Kezedben a Nap" című könyv. Egyik fejezetének címe: „Magyarország. Tanulmányok és gondolatok". Ez Borodáj magyarországi útját ismerteti, amely igen hasznosnak bizonyult. A mester megismerkedett a magyar képzőművészekkel, és két szoborművet alkotott – „Magyar diáklány" és „Magyar munkásfej".

„Borodájnak szerencséje volt, – írja V. Pavlov, a könyv szerzője, – megtalálta pontosan azokat a modelleket, akikre szüksége volt. Ezekben összpontosul sok-sok magyarországi benyomása. Ezért portréiban a művész érzékeltetni tudta mindazt, amit Magyarországon látott és tapasztalt. Személyesen kellett látnia és teljességgel megértenie azokat az embereket, akiket addig csak Munkácsi Mihály és Kernstok Károly vásznairól ismert".

XV. ÉVF.
1971. VI. 6.
ÁRA: 3 FT.
11.

TÜKÖR 1971 JUL 20

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

10 PERCIG FŐZZÜK, MAJD 4 SZEMELY
A SZEGEDI KONYHA KÜLÖNLEGES ÍZ
UTOLÉRHETETLENEK!

ÚTRA, VÍKEND
KEMPINGBE IS
Szegedi
marhaguly

A SZEGEDI
KONZERVGYÁR
ÚJDONSÁGA
EZT KÉRJE MINDENÜTT!

1021

SZOMBAT

Csók István

9.30 „Vitaklub"

A Tv Politikai tanfolyamának adása, a honvédség részére

9.50 Salto mortale

Magyarul beszélő NSZK filmsorozat 4. Marseille (ism.)

10.50 Mindenki közlekedik

Riportműsor (ism.)

11.35 Milliók munkája nyomában

Lengyel kisfilm (ism.)

17.55 A magyar művészet története

9. Két háború között

Képünk: Csók István: Keresztpapa reggelije

18.20 Reklámműsor

18.25 A tenger titkai

Dokumentum-filmsorozat 4. A levesteknős mennyegzője

19.15 Cicavízió...

19.30 Tv-híradó

20.00 A perceim meg vannak számlálva

Mikes György 5 perce

20.05 Óh, derűs

Csók István
festőművész

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1983 JAN 17

1021

István Csók (1865—1961. Führende Gestalt der ungarischen Plein-air-Malerei): Schokazen-Friedhof, 1930, Öl auf Leinwand

Moderne Ungarische Galerie in Pécs

E

RUNDSC

WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK,

LANDESKONFERENZ DER LEIT
VON INDUSTRIEUNTERNEHME

Entwicklung unter strengeren
effizienter voranbringen

Csók István

A Belvárosi Aukciósház szeretettel meghívja Önt, családját és barátait

VI. Művészeti Árverésének

kiállítására és az azt követő árverésre.

A kiállítás nyitva:
1997. május 2–május 11.

Megtekinthető:
Hétfőtől–péntekig 10–18 óráig, szombat–vasárnap 10–16 óráig

Az árverés időpontja:
1997. május 12., hétfő 17 óra

BELVÁROSI AUKCIÓSHÁZ
1056 Budapest V., Váci u. 36.
Tel./Fax: 267-3539, 266-8374
www.datanet.hu/aukcio/
E-mail:aukcio@mail.datanet.hu

Az előlapon:
Csók István: ***Kertrészlet***
o. v. 37 x 48 cm
Kikiáltási ár: 600 000,–

Meghívó

Kurir 1990. december 8.

Art jockey a Vigadóban

Először gyapjút, kávét, kakaót árvereztek a kikötővárosokban. Aki többet fizet, az viszi. A műtárgyak aukciója a nemzetközi műkereskedelem fontos megnyilvánulása. Az eredményeket számon tartják, a becslésnél útmutatóul szolgálnak. Hotel Druot, Dorotheum, Bizományi. Jean–Claude Anaf és az ő elefántcsont kalapácsa. Szinyei Merse, Paál László, antikok és modernek.

Első ízben ütközik a magyarországi konkurencia a karácsonyi nagy aukción. A Műgyűjtők Galériája a Vigadóban, a Bizományi Áruház pedig a MOM kupolatermében. A különbség csak három nap. A Vigadóban 14-én kerülnek kalapács alá a festmények, a kupolateremben 18-19-én licitálhatnak a vásárlók. A Vigadóban a lyoni aukciósház igazgatója mutatja be a vásárolni szándékozóknak a festményeket és színes, magával ragadó stílusában buzdítja a licitálókat, majd hatalmasat koppint elefántcsont kalapácsával. Valóságos art jockey ő, s még az is megtalálja személyében a szórakozását, aki csak sóvárgó néző. A kupolateremben nincs art-show és nem elefántcsontból van a kalapács, de ott is koppan, immár nyolcvanharmadik alkalommal. Mert a Bizományi Áruház élesztette fel itthon az aukciókat, azokban az időkben, amikor a piaci viszonyoknak még hírük-hamvuk sem volt, s javában virágzott a tervgazdálkodás. Az aukciókon viszont már a szigorú műtárgypiaci értékítélet uralkodott. Ez pezsdítette fel a műgyűjtést, ez irányította a pénzbefektetők érdeklődését a festmények, régi ékszerek, bútorok felé.

Az aukciókat megelőzi a tárgyak kiállítása, amelyek különös értékét az adja, hogy egyszeri, megismételhetetlen verniszázs, hiszen ezeket a festményeket így, együtt csak a kiállítás időtartama alatt lehet látni. Aztán szétszóródik magán- és remélhetően közgyűjteményekbe is. A Vigadó tegnap nyílt aukciós tárlatán albumnak is beillő, ízléses katalógus igazítja el a látogatót. *Dr. Virág Judit* és *Pátzay Vilma* bírálta az aukcióra ajánlott festményeket, melyek között 17-18-19. századi remekművek éppúgy találhatók, mint az akadémikus festők művei, vagy a különböző izmusokhoz, stílusokhoz tartozó festmények. A finom ecsetkezelésű Basilides Barna Női arcképe, Molnár C. Pál Angyali üdvözlet című munkája, Diener Dénes Rudolf Notre Dame a Szajna-partról című festménye, Basch Edit izgalmas elrendezésű kettős portréja, Czigány Dezső szuggesztív Család című képe egyaránt szerepel a kiállításon.

A Bizományi Áruház 293 festményt kínál tízmillió forintos kikiáltási áron. A kiállítás és valószínűleg az aukció sztárdarabja *Molnár József* munkája, a Ruth és Boáz, de hasonló szépségű *Paál László* Erdő mélye című képe, az annyiszor megcsodált és megfestett, de benne mindig újat találó művész rácsodálkozása a francia tájra. *Markó Ferenc* romantikus tájképe, a Vásárra induló román család ragyogó világos színeivel számíthat sikerre. *Csók István, Deák Ébner Lajos, Ferenczy Károly, Feszty Árpád, Lotz Károly, Iványi Grünwald Béla* egy-egy munkája nyújt áttekintést a magyar festészet legnagyobbjairól. *Endre Béla* napsütötte Mártélyi utcája, vagy *Kmetty János* finom ízlésű, mértéktartó színvilágú *Csendélet* című képe már a modernekhez vezet. Nagy sikerre számíthat a hosszú ideig oly méltatlanul mellőzött *Vörös Géza* két festménye, *Scheiber Hugó* vad, expresszionista látásmódja vagy a Balatont lírai szépséggel megfestő *Szentiványi Lajos* derengő színei.

A kiállítást *Nagy György* főbecsüs rendezte jó ízléssel, gondosan csoportosítva a korokat és egymáshoz illő festőket. Ő ritka karriert futott be, 31 éve van a vállalatnál, és egyszerű segédmunkásból küzdötte fel magát vezető becsüssé.

Megnyitás előtt a BÁV aukciós kiállítás

Mindkét cég felkérte szakértőül a Szépművészeti Múzeum munkatársait, a Nemzeti Galéria képviselői pedig védettségi szempontból vizsgálták a magyar festők munkáit. Nagy biztonságot jelent ez a vásárlóknak!

A párizsi Hotel Druot, a bécsi Dorotheum kezdte a műtárgyaukciókat, ma már London, Brüsszel, New York nagy aukciós házai nemcsak felzárkóztak, hanem alighanem meg is előzték a kezdeményezőket. Ha a magyarok ezekre a helyekre feltehetően nem is jutnak el vagy csak ritkán, a Vigadó-kiállítást és a ma nyílt Bizományi-kiállítást viszont megnézhetik. Aki szereti a szép festményeket, az kedvére gyönyörködhet bennük, s ne mulassza el az árverést sem. Ugyanis itthon ez még nem kerül pénzbe, csak annak, aki vásárolni akar.

L. RÉTI ANNA

CSÓK ISTVÁN festő

A székesfehérvári Szent István Király Múzeum
tisztelettel meghívja Önt legújabb szerzeménye,

Csók István: Rózsaszín malom (1907 körül)
című festményének bemutatójára,

1996. november 13-án (szerdán) délelőtt 10 órára, a múzeum központjába
(Székesfehérvár, Fő utca 6.).

A képet kedves vendégeinknek és a sajtó képviselőinek
Kovalovszky Márta
művészettörténész mutatja be.

A mű megszerzését a Körmendi Galéria közreműködésével a
MOL Rt.
adománya tette lehetővé.

Csók Istrán

CSÓK ISTVÁN

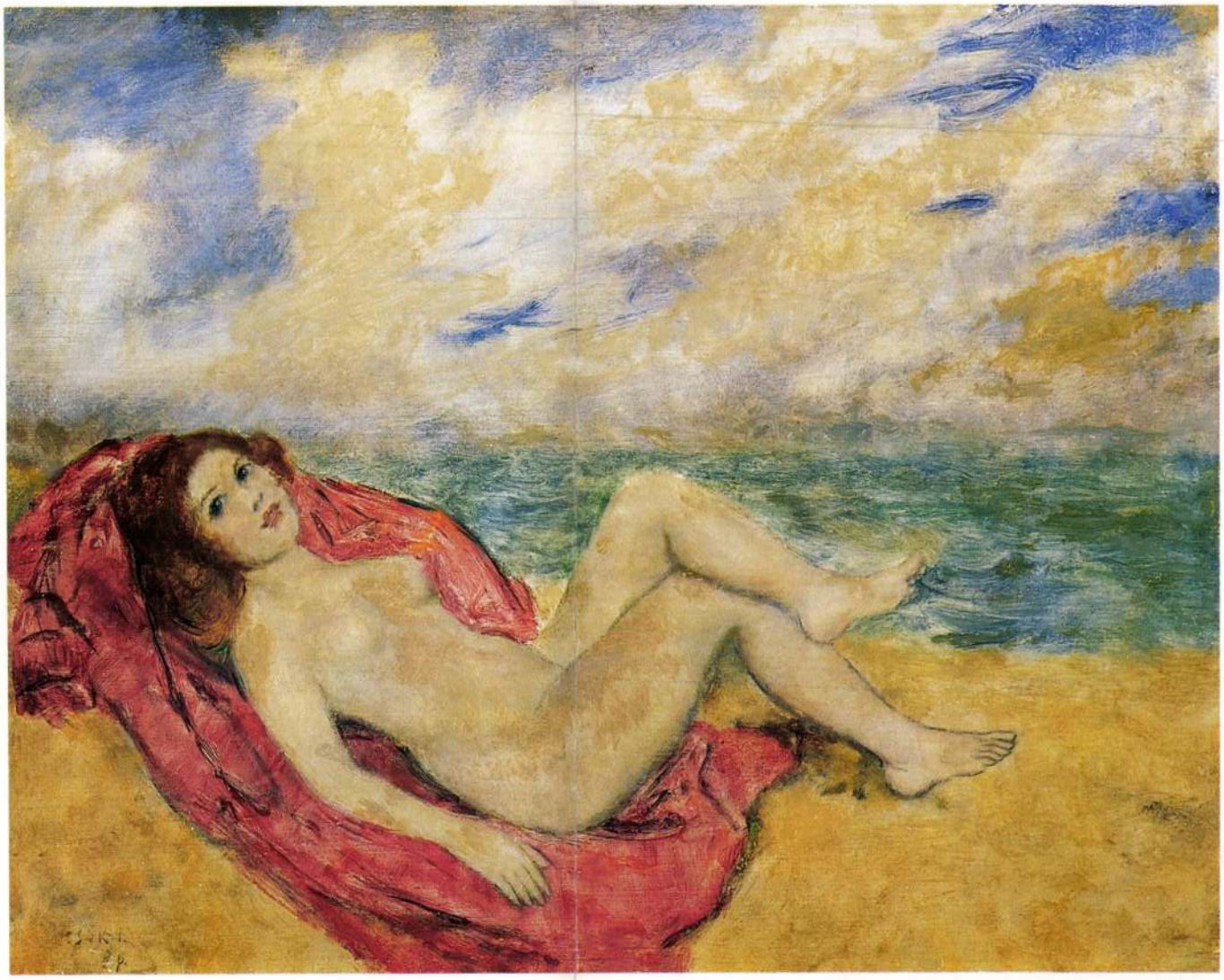

137

137 ▪ CSÓK ISTVÁN (1865–1961)

Fekvő akt tengerparton

50 × 60 cm
Olaj, fa
Jelezve balra lent: Csók I Bp
Hátoldalán: Gróf Almásy-Teleky Éva
Művészeti Intézete címke-töredék
restaurálva

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

139

139 ▪ WÁGNER SÁNDOR
(1838–1919)

Beduin tábor

43 × 30 cm
Olaj, fa
Jelezve jobbra lent: Wágner
MNG 1113 / 58
Szerepelt a BÁV 74. aukcióján, 298. tétel

Kikiáltási ár: 240 000 Ft

140 ▪ PERLMUTTER IZSÁK

val, mivel ő egy speciális témakör, a limes-falsák (hamisítványok) problémáját tárgyalta.
A rendezvény második napjának fő programja egy körmöcbányai kirándulás volt, ahol megtekintettük a Verde Múzeumot is. Meg kell említenem, hogy a városka műemlékeit gyönyörűen helyreállították, aminek magyar szívem nagyon örült, még akkor is, ha egyetlen magyar felirattal sem találkoztam, kivéve az idegenforgalmi hivatal magyar nyelvű turista tájékoztatóját. E napon látogattuk meg a nyitrai Régészeti Intézet numizmatikai részlegét is, ahol irigylésre méltóan jól rendezett dokumentáció található a szlovákiai éremleletekről.
A harmadik napon Pozsonyba kirándultunk, ahol a pozsonyi Nemzeti Múzeum, illetve a Városi Múzeum kiállításait néztük meg. A magyar nyelvűség hiánya itt is szembeötlő volt, de legalább időnként egyes múzeumi kiadványokhoz van magyar nyelvű betétlap. Pozsony belvárosában nagy renoválási munkák folynak, amelyek a régészeti feltárások számára is komoly lehetőséget teremtenek.
Szlovák vendéglátóink igen kedves házigazdák voltak és mindent megtettek azért, hogy jól érezzük magunkat a hasznos szakmai beszélgetéseken túl is. És én ezt a „túl is-t" nagyon fontosnak érzem, hiszen az általános politikai közhangulat a Kárpát-medencében az állandó gyanakvás, bizalmatlanság, sőt ellenségeskedés légkörét teremti meg, sokszor még a kollégák között is. Ez ellen pedig tennünk kell, legalább a mi lehetőségeinken belül, és már ez is jóval több a semminél.

Torbágyi Melinda

ITTHON

SZÁZHALOMBATTA

Nemes egyszerűséggel **Nemzetközi Régészeti Konferencia** névre hallgatott az a jól sikerült tanácskozás, amelyet 1996. októberében rendezett a Matrica Múzeum és a város önkormányzata. Ez volt egyben a százhalombattai millecentenáriumi rendezvények egyik fő eleme, s egybe esett az első magyarországi őskori Kísérleti Régészeti Park megnyitásával.
A konferencia résztvevőinek és a város lakosainak egy kamara-kiállítást is rendeztünk a múzeumban, *Ásatások Százhalombattán 1989-1996* címmel. A kiállítás koncepciójáért és kivitelezéséért Pintér Erzsébet restaurátort illeti köszönet.
A konferencia 10 országból 70, főként külföldről érkezett előadóval, két szekcióban zajlott. (51 előadás hangzott el.) Az 1. szekció a **Késő bronzkor kora vaskor régészete** címen hagyományos ásatási anyagok megismerését szolgálta. (19 előadó). Ebből szubjektíven kell válogatnom, mert egyszerre két helyen, sajnos nem tudtam tartózkodni, sem én, sem más. Kiemelném a Basarabi kultúra emlékanyagának módszeres feltárását térségünkben (M. Roeder, Németország; H. Ciugudean, Románia)), a százhalombattai kis bronzszobor kulturális hátterét alaposan felderítő, rendkívül impozáns előadást (A. Eibner, Ausztria), az új szlovéniai feltárások anyagát. (P. Mason, B. Kriz Szlovénia).
Kár tagadnunk, hogy legnagyobb jelentősége a 2. szekcióban elhangzott előadásoknak volt. Magyarországon még nem rendeztek nemzetközi konferenciát a **kísérleti** (11 előadó) és **környezeti régészet** tárgykörébe (8 előadás) tartozó kutatásokról. Olyan konferenciát, amelynek középpontjában állt a régészet, s a terepen dolgozó kutatók közvetlenül vitathatták meg eredményeiket a kísérleti régészetet művelő kollégákkal.
Ez az ősrégészet jelenleg is kialakulóban levő új útja, amely rendkívül ígéretesnek látszik akkor, ha betartjuk alapvető szabályát, miszerint mindaz, amit vizsgálunk, régészeti evidenciákon nyugszik. Akkor, néhány dolgot biztosan megtudhatunk az általunk feltárt anyagi kultúra emlékeiről. E szekció előadásait hallgatva elmélyült bennem az átmentett családi szlogen: a *The small is beautiful*, azaz *Kleine fische gute fische*, avagy a kis dolgok tisztázása a komoly dolgokat is sokkal előbbre viszi, mint az elméletek és elméleti viták beláthatatlan sora.
A 2. szekció részletesebb ismertetését az Iparrégészeti és Archeometriai Tájékoztató 1996. novemberi számának 17–19. oldalán adtuk közre. Tulajdonképpen mindkét témakört érintette az a 13 előadás, amely a már működő régészeti parkokról szólt.
A konferencia anyagát az Archaeolingua kiadó jelenteti meg kötetben.

Marton E.

Nemzetközi Nemzetiségkutató konferencia

Békéscsaba

A Magyar Néprajzi Társaság és a Békés Megyei Múzeumok Igazgatósága szervezésében, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Magyar Művelődési Intézet, Békés Megye Önkormányzati Hivatala Képviselő-testülete, Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzati Hivatala Képviselő-testülete, a nemzetiségi szervezetek támogatásával került megrendezésre a VI. Nemzetközi Nemzetiségkutató Konferencia 1996, okt. 2–4. között.
11 országból 116 résztvevő a Kárpát medence nemzetiségeinek évezredes együttéléséről, a néphagyományban tükröződő sokszínűségről hallhatott előadásokat. A háromnapos konferencia három szekcióülésén zajlott 67 előadó közreműködésével.
Az első szekció témája: a Kárpát-medence népei egymás hagyományainak tükrében. A második szekció témája: az egymáshoz kapcsolódó, egymást kiegészítő tájak és életformák. A harmadik szekció témája: egyező formák és megkülönböztető jegyek a népművészetben.

dr. Grin Igor

HAZAI KONFERENCIA

SOMOGYFAJSZ

A Dunaferr Somogyország Archeometallurgiai Alapítvány, az MTA Veszprémi Területi Bizottsága Iparrégészeti és Metallurgiai Munkabizottságai 1996. nov. 6-7-én Somogyfajszon az MTA Iparrégészeti Munkabizottságának ülésével egybekötött szimpóziumot tartott. Az ülés helye a somogyfajszi kastély, illetve az őskohászati múzeum épülete volt. Levezette: Gömöri János, a Munkabizottság elnöke.

(MNM Video studió, -t- felvétele)

1996. november 21-én a Közlekedéstudományi Egyesület és a Közlekedési Múzeum közös rendezésében tudományos konferenciára került sor a múzeum előadótermében *„150 éves a magyar vasút"* címmel.

GYŰJTEMÉNYGYARAPODÁS

A székesfehérvári Szent István Király Múzeum legújabb szerzeménye Csók István: *Rózsaszín malom* (1907 körül) c. festménye. A mű megszerzését a Körmendi Galéria közreműködésével a MOL RT. adománya tette lehetővé.

Ásatás, leletmentés

A középkori Nagykanizsa térségében folytatott kutatás során egy nagyméretű 15. századi pince feltárását kezdték meg. A pince az első jelentősebb lelete az ismert középkori városnak. Az ásatást Vándor László régész, a Zala Megyei Múzeumi Szervezet igazgatója vezeti.

Intercisa Múzeum

Rácalmás–Göböljáráson kereken húsz esztendeje kerültek felszínre első sírjai annak a 10–11. századi magyar köznépi temetőnek, amelyet kiterjedésben ez idő szerint két másik előz csak meg. Az idén feltártakkal a sírok száma 706-ra növekedett. A jövő esztendei - most talán már „kiszerkeszthető" befejezést remélhetőleg nem hiúsítják meg financiális gondok.

KÖZHASZNÚ INFORMÁCIÓK

Új nyitva tartás

1996. XI. 1-jétől a göcseji **Falumúzeum** bezárja kapuit. Látogatókat legközelebb 1997. IV. 1-jén fogad. A Göcseji Múzeum 1996. XI. 1-jétől hétfőtől péntekig 9–15 óráig látogatható.

A **Szépművészeti Múzeum** előre láthatólag december 1. és március 31. között du. fél 5-ig tart nyitva. December 24-én, 31-én és január 1-jén délig fogad látogatókat.

Völgységi Múzeum – Bonyhád
1997. január közepéig a *Középkori várak a Völgységben* c. kiállítás újra látogatható. Rendezte: dr. Miklós Zsuzsa régész.

Intercisa Múzeum
Nyitva tartás: páratlan heteken 10–14, páros heteken 14–18., hét végén, szombaton és vasárnap a múzeum mindig 14–18 óráig van nyitva.

Krizsány Anna népművelő

Közlekedési Múzeum
Év végi nyitva tartás: dec. 21, 22 : nyitva 10–18 óráig, 23. zárva, 24. nyitva 10–14 óráig, 25. zárva, 26. nyitva 10–18 óráig, 27. nyitva 10–16 óráig, 28., 29. nyitva 10–18 óráig, 30. zárva, 31. nyitva 10–14 óráig, 1997. jan. 1. zárva.

Csók István

Museum Hírlevél
1996/12

REND

Csák István,

seum (Széchenyi-sziget) 10—13. **Szépművészeti muzeum** (Aréna-út 41.) mindenkori szobrászat gipszgyűjtemény 10—½14. **Iparművészeti muzeum** (Üllői-út 33.) textil- kerámiai osztály 9—½14. **Kereskedelmi muzeum** (Iparcsarnok) 8—18. **Erzsébet királyné emlékmuzeum** (Királyi palota) 9—13. — **Széchenyi-szoba** (Akadémia) 10—12. **Iparművészeti társ. állandó kiállítás** (Andrássy-út 69.) 9—13.) **Népegészségügyi muzeum** (Szentendrei-út 7.) 9—19. **Ráth György muzeum** (Vilma királyné-út 12.) 9—½14. **Hopp Ferenc-muzeum** (Andrássy-út 103.) 10—13. **Közlekedési muzeum** (Hermina-út 16.) 9—12. **Ernst-muzeum** (Nagymező-utca 8.) 9—16. **Zichy muzeum** (Verpeléti-út 3.) 10—13.

KIÁLLITÁSOK: Nemzeti Szalon: Az 59-ik csoportkiállítás 9—14-ig. — **Az Ernszt-muzeumban** Csók István és Márffy Ödön festők, valamint Lux Elek szobrászmüvész kiállítása 9—16. — **Szépművészeti muzeum** Zichy Mihály-féle grafikai kiállítás 10—½14. — **Iparművészeti muzeum Procopius-kiállítás** 9—½14.

DŐ

helyeken sülyedt a fagypont alá. Tegnap különben tulnyomóan derült idő uralkodott.

Jóslás: Enyhe és csapadékra hajló idő.

A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztálya jelenti: A *Duna* Linznél és Bécs—Baja között apad, máshol árad, igen alacsony vizállásu. *Mai vizállások:* Passau 150, Stein minusz 107, Komárom 160, Budapest 96, Baja 71, Mohács 92, Barcs minusz 86.

A *Tisza* Tiszabecsnél árad, lejebb apad, igen alacsony vizállásu. A meder Vásárosnaményinál jégmentes, máshol a jég mindenütt áll.

TELEK

TELKEK, főváros minden részében, bérházak épitkezésére nagy választékban kaphatók Agrária Dob-utca hatvankilenc. József 340—35.

CSALÁDI HÁZ

CSALÁDI házak Pest környékén olcsón készpénzért és részletfizetésre nagy választékkal kaphatók. Agrária Dob-utca 69. J. 340—35.

VILLA, NYARALÓ

RITKA ALKALOM. Pasaréti- és Lotz Károly-uti körzetben **URASÁGI VILLA,** télen, nyáron lakható, 4 parkettás szoba (terrak), csukott verenda, konyha és fürdőszoba csempézve. Souterrainban kertészlakás, mosó-, fa- és szénkamra, gyümölcskamra. Területe 1700 négyszögöl, nagyon szép parkkal, fenyves és különféle diszfákkal, elsőrendü különféle nemes gyümölcsfákkal. Konyhakertészetre kitünő talajjal. Gáz-, villany- és vizvezetékkel. **AZ EGÉSZ TELEK ÁRONALUL ELADÓ, AZONNAL BEKÖLTÖZHETŐ.** Bővebbet: Bányay Lászlónál, Retek- [illegible] 37. földszint 7. Teréz 107—28.

ZONGORA

ZONGORÁK, PIANINÓK, HARMÓNIUMOK legnagyobb raktára, legolcsóbb készpénzárakon üzletei kedvezmény **Reményinél, Király-utca 58.**

MÜVELT uriházban **GRAMOFONNAK** kell lenni. A legszebb ajándék. Gyermekgramofon 12, zsebgramofon 40, koffergép 60-tól. Decca-, Columbia-, Kismaster-gyártmányok is, részletre **REMÉNYINÉL,** Király-utca 58. 1647

VILÁGMÁRKÁS, kereszthuros páncélszerkezetü rövidzongora **EZERKETTŐSZÁZ** pengő, angolmechanikás kereszthuros koncertpianino **EZER** pengő részletfizetésre is **„SCALÁNÁL" NAGYMEZŐ-UTCA NEGYVENNYOLC.**

TEKINTETTEL NAGY RAKTÁRUNKRA, elhatároztuk, hogy **ÁLLAMI VÁROSI, MEGYEI és EGYÉB** köztisztviselőknek különös kedvezményeket nyujtunk. **SZENZÁCIÓS OLCSÓ ÁRBAN, „LYRA"** rt., Magyarország legnagyobb zongorakereskedése, Erzsébet-körut tizenkilenc.

ZONGORÁK, pianinók szigoruan készpénzárban részletre is **WALDMANN.** Teréz-körut 8. szám Telefon: Teréz 214—20.

PATENT REKEWITZ, BENDER BERLIN, CAVEAU PARIS világhirü gyártmányok vezérképviselője. Többi gyártmányok dus választéka **HARMONIUMOK** Részletfizetés. Páratlanul olcsó árak. Javitás, hangolás kölcsönzés **EHAL** L. Andrássy-ut tizenöt. 1533

VILÁGMÁRKÁS zongorák, koncertpianinók **EZER PENGŐTŐL RÉSZLETFIZETÉSRE IS. OPERA ZONGORATEREM, HAJÓS-UTCA 16.** Tisztviselőkedvezmények.

KLEFSZTÉLY HIRNEVES ZONGORATERME. Budapest, Vilmos császár-ut buszonegy

SZAKEMBERNÉL vásároljon zongorát, akkor nem érheti csalódás! Olvasóink figyelmébe ajánljuk: **KÁLDORY** zeneszerző abszolut megbizható zongoraszalonját, Zichy Jenő-utca harmincnégy (Nagymező-utcánál). Részletfizetés.

STEI ZHAMMER zongora, remek példány, **EGYEZER-EGYSZÁZ PENGŐ. ERŐDÖTI BÖSENDORFFER EGYEZERNÉGYSZÁZ. EHRBAR EGYEZERHÁROMSZÁZ PENGŐ. „LYRA"-NÁL,** Erzsébet-körut tizenkilenc. Részletre is.

LEGCSEKÉLYEBB RÉSZLETFIZETÉSRE vásárolhatók legkiválóbb külföldi világmárkák, **UJAK és KEVESET HASZNÁLTAK, TIZEVI JÓTÁLLÁSSAL** a közkedvelt **„SCALA"** zongoratermeiben, **NAGYMEZŐUTCA NEGYVENNYOLC.** Köztisztviselők meglepő árkedvezménnyel.

PÉNZ, JELZÁLOG

KÖLCSÖNT környékbeli családiházakra, telkekre, hosszabb-rövidebb lejárattal, bármikor visszafizethető 7% os kamatalapon azonnal folyósitható. Családiházak vagy telkek vételét finanszirozzuk. Agrária. Dob-utca 69.

ÁLLÁS, FOGLALKOZÁS

RÁBESZÉLŐKÉPES, biztos fellépésü urak és hölgyek sürgősen jelentkezzenek. Palladis, Sas-utca 29. I. 64/a.

URIASSZONY keres félnapi (délelőtti) foglalkozást. (Felügyelői, társalgói). Vállal főzést vagy varrást, butorozott szobáért is. Oláh Lászlóné, Pál-utca 2. III. 15. Található 5 órától.

FOGÁSZAT

KERESZTÉNY nőtlen fiatal **fogorvosnak alkalmas működési** kerületet ajánlanék. Sürgős **jelentkezés levél** utján „Titkárnő" jeligére a főkiadóba.

FÖLDBIRTOK

HAROMSZAZ boldas sikfekvésü birtok, szép majorral, [illegible] tól egy kilométer

ADÓZÓK KALAUZA

ÖSSZEÁLLITOTTA: FLUCK ANDRÁS DR.

A *Magyarság* volt a magyar napilapok között az első, mely hasábjain az adózással kapcsolatos tudnivalók ismertetésére és az adózási kérdések népszerüsitésére állandó rovatot nyitott. Az olvasóközönség részéről hozzánk érkezett levelek tanuskodnak egy ilynemü rovat hasznosságáról és szükségességéről.

A *Magyarság* ezuttal ismét hasznos szolgálatot kiván tenni a társadalom minden rétegéből rekrutálódó olvasóközönségének.

Adózási és adóvallomási szempontból ugyanis a február hó az év összes hónapjai közül a legmozgalmasabb. A legalkalmasabb időszak tehát arra, hogy — hasonlóképpen ismét úttörőként — sorozatos cikkekben leközöljük az adózó polgár tanácsadóját, az *„Adózók kalauzá"*-t, az első közérthető, népszerü módon, de a célnak megfelelően, mégis kimeritően feldolgozott összeállitást, mely egyenes adóink egész rendszerét s azzal kapcsolatban a legfontosabb közérdekü tudnivalókat összefoglalja.

Előzetes tájékozásul közöljük, hogy az *„Adózók kalauza"* az általános tudnivalókkal kezdi, — II. részében sorraveszi öt egyenes adónkat: a földadót, házadót, az általános- és alkalmazotti kereseti adót, a társulati adót, a jövedelem- és vagyonadót, — III. részében a jogorvoslatokról (fellebbezés, panasz) szól. — IV. részében az egyenes adók járulékait, — V. részben az adó fizetésével kapcsolatos tudnivalókat ismerteti

I. ELŐZETES TUDNIVALÓK

Ki az adóalany?

Akire az adót kivetik és aki azt fizeti

Mi az adótárgy?

Ami után az adóalany az adót fizeti.

Mi az adóalap?

Ami után az adót a hatóság megállapitja Rendszerint az adótárgy bizonyos tulajdonsága (pl. hozadéka) vagy jelentkezési formája.

Mi az adókulcs?

Az a százalék, melynek alapul vételével a hatóság az adóalap egy bizonyos részét adó címén kirójja.

Mi az adóév?

Az az év, melyre az adót kirójják.

Mi a viszonosság?

Két állam megállapodása, mely szerint

Mi a kataszter?

A termőföldnek adózási szempontból való összeirása, melyet nálunk az abszolutizmus alatt császári pátens honositott meg.

A kataszter céljából a termőföldet összeirták és müvelési ág szerint osztályozták

A törvény hélféle müvelési ágat különböztet meg: 1. szántóföld, 2. kert, 3. rét (kaszáló), 4. szőlő, 5. legelő, 6. erdő és 7. nádas.

Az egyes müvelési ágak keretén belül állapitották meg a talaj különböző osztályait, dolgozták ki a jövedelmezőségi fokozatokat és végül állapitották meg az egyes földterületek holdankinti, feltételezett jövedelmezőségét. Az eképpen előállott jövedelmezőségi összeg a kataszteri tiszta jövedelem.

Azonos-e a kataszteri tiszta jövedelem a valóságban elérhető tiszta jövedelemmel?

Nem. A kataszteri tiszta jövedelem kisebb. A valóságban elérhető tiszta jövedelemnek (az 1909. évi V. törvénycikk indokolása szerint) átlagban csak 10/25 részét (40%-át) teszi ki.

A kataszteri tiszta jövedelem összege megváltoztatható-e?

Mindaddig, mig az egész országra nézve uj kataszter nem készül, általában nem; azonban az esetleges becsuszott kiszámitási és bejegyzési hibákat akár hivatalból, akár a felek bejelentésére ki kell igazitani. Ha a tényleges birtokos ugy véli, hogy birtokának kataszteri tiszta jövedelme aránytalan és igazságtalan, az illetékes mezőgazdasági kamara véleményezése mellett kérheti az illetékes pénzügyigazgatóságnál a földbirtok uj osztályba való sorozását. Ennek költségeit, ha az eljárás során legalább két osztálykülönbözet nem állapittatott meg, a kérelmező tartozik viselni.

A kataszteri illetőleg mit és hol kell esetről-esetre bejelenteni?

A birtokos személyében és az adótárgyban bekövetkezett *változást* (adómentes terület adóköteles lett, vagy adóköteles terület adómentes lett), valamint a müvelési ágban beállott minden állandó jellegü változást *a községi elöljáróságnál)* (városi adóhivatalnál) *harminc nap alatt* kell bejelenteni. A bejelentés elmulasztását büntetik.

Mi a földadó kulcsa?

A pengőértékben megállapitott kataszteri tiszta jövedelemnek 25 százaléka.

A valóságban elérhető átlagos tiszta jöve-

egymás alatt, [illegible] elbánásban részesítik, mint saját alattvalóikat.

Mi a személyi adó?

Az az adó, melynek tárgya vagy maga az adóköteles személy, vagy pedig az adókötelesnek személyi körülményei. Ilyen a jövedelem- és vagyonadó, mely nem nézi a jövedelem vagy vagyon minémüségét, hanem csak azt, hogy az illető személynek összesen mennyi jövedelme vagy vagyona van.

Mi a tárgyi adó?

Az az adó, melyet elsősorban a jövedelemforrás, illetve annak hozadéka érdekel és csak másodsorban nézi az adózó személyét. Ilyenek a földadó, a házadó, kereseti adó és társulati adó, melyek a föld, a ház, a foglalkozás *hozadékát* vizsgálják s melyeket pusztán csak a kivetés eszközölhetése végett érdekel az adózó személye.

II. AZ EGYENES ADÓK NEMEI

1. A földadó

(100/1927 és 10.000/1927 P. M. sz. rendeletek)

Mi a földadó tárgya?

Minden gazdaságilag használható földterület, még ha tényleg más célra fordittatik is.

Milyen földterületek nem tárgyai a földadónak?

1. A közutak, 2. *a beépitett háztelkek és udvarok*, 3. a csatornák, 4. a védtöltések, 5. a temetők, 6. közcélu kertek, 7 közcélu (nem kereskedelmi) fa- és szőlőiskolák, 8. *mesterséges halastavak*, 9. mezőgazdaságilag nem használható vasuti területek.

Milyen területek mentesek ideiglenesen a földadó alól?

1. A rendkivüli költségekkel gazdaságilag *használhatóvá tett földterületek* (15 évig); 2. a másnemü müvelésre tartósan nem használható *erdősitett területek* (20—40 évig); a véderdők; az 1923. évi XIX. tc. alapján telepitett alföldi erdők; 3. *uj szőlőtelepitvények*, illetve a fillokszéra által kipusztitott, de ujból betelepitett szőlők (6—10 évig).

Az ideiglenes adómentességre való igényt mikor, hol és hogyan kell bejelenteni?

A gazdasági használhatóság beállásától, illetve a beültetés befejezésétől számitott *egy év alatt a községi elöljáróságnál* (városi adóhivatalnál) *irásban.*

Ki fizeti a földadót?

A földterület tényleges birtokosa (haszonélvezője).

Mi a földadó alapja?

Az illető földterület *kataszteri tiszta jövedelme.*

Mi a kataszteri tiszta jövedelem?

A földterületnek az az *elméleti* (nem valóságos) jövedelme, melyet a földnek kataszterbe való foglalása alapján állapitanak meg.

Ha az 1909. évi V. törvénycikk indokolásának kiszámitását elfogadjuk, akkor a földadó a valóságban elérhető átlagos (tiszta) jövedelemnek 10 százaléka.

Kell-e a földadót illetőleg vallomást tenni?

Nem. A földadót egyénenként a községi (városi) közegek hivatalból vetik ki a földadókivetési lajstromban és azt — hivatalos felülvizsgálat után — a községben (városban) szokásos módon előre kihirdetett tizenöt napra közszemlére teszik ki.

Kap-e a fél a megállapitott adóról fizetési meghagyást?

Nem. Az adó összegét a közszemlére kitett lajstromból, vagy az adóivből tudhatja meg.

Mikor lehet egészben vagy részben adóelengedést kérelmezni?

Elemi csapások esetén. Ilyenek a földbirtokoknál általában: jégeső, árviz, tüz vagy nagyobb kiterjedésü területeken rovarpusztitás és növénybetegségek; szántóföldeknél: fagy, belvizek, tartós szárazság, rozsda, burgonyavész, hőguta, nagykiterjedésü egérkár; szőlőknél: fillokszéra, szőlőmoly, ilonca, bagolypille, fakórothadás, peronoszpóra, kényszerü szénkénegezés fillokszéra ellen, fagy; erdőknél: tüz, fiatal ültetvényeket tönkretevő szárazság, rovarkár, hótörés, lavina, szélvihar; komlókertekre: fagy, végül minden más egyéb, esetről-esetre fölmerülő elemi csapás.

Elemi károkat hol, mikor és hogyan kell bejelenteni?

A községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál), *általában a káresettől számitott nyolc nap alatt, lehetőleg, irásban* (jegyzőkönyv fölvételével). Az adózók megbizottjuk utján ezt közösen is megtehetik, de nagyobb birtokosok erre külön-külön kötelesek.

A bejelentési határidőtől mikor lehet eltérés?

1. Szántóföldnél: tartós szárazság, rovarok vagy növénybetegségek miatti kárt a termés betakaritása előtt 15 nappal; 2. szőlőknél: rovarkárt augusztus 15-ig, peronoszpórakárt augusztus 31-ig; 3. közvetlenül a termés betakaritása előtt vagy aközben föllépett elemi csapást sürgős módon, esetleg táviratilag; 4. erdei károkat 30 nap alatt kell bejelenteni.

Mennyi időre szólhat a földadóelengedés?

Csak a folyó évre, kivéve az erdei károkat

Mikor lehet adóleszállitást kérelmezni?

Ha valamely kataszteri becslőjárás egész területén a kalászos terményekben, a gazdálkodó hibáján kivül, nem elemi csapás okából az átlagon jelentékenyen aluli *szembeszökő rossz termés* következik be

Lehet-e a földadó után más közszolgáltatásokat is kivetni?

Igen. Utadót, községi pótadót, mezőgazdasági kamarai illetéket, rokkantellátási adót és országos betegápolási adót.

(Folytatjuk.)

ÖRÖKLAKÁS

Miért lakik DRÁGA BÉR-lakásban? mikor a sajátjában OLCSÓN lakhat Sürgősen keresse fel „Weekend" otthonépítő és parcellázó társaságot csak: V., Mérleg-utca négy. Gresham-palota.

„ÖRÖKLAKÁS" Budapesten meglévő és épülő bérházakban hosszu törlesztésre, csak „Öröklakás" részvénytársaságnál Minden kedden és pénteken délután 5 órakor díjtalan előadás telek- és ingatlanszerzésről IV., Városház-utca négy félemelet. 1542

BETEGÁPOLÁS

EGYETEMI szülésznő lakásán mérsékelt díjazással szülőnőket fogad Nagyné Bethlen-utca öt. Keletinél

FEGYVER

EREDETI BROWNING-pisztolyt jutányosan szállit Koebl puskaműves, Budapest, Baross-utca tizenhét. 1647

IRÓGÉPEK

LÁTHATÓ-irásu, modern irógépek garanciával hat. tizenkét havi RÉSZLETRE is, legszolidabb árban. Javitások jótállás mellett Funk József irógépüzem Csáky-utca négy

IRÓGÉPEKET legolcsóbban nálunk kap Győződjék meg Universal Bank utca 1 Telefon 143—07

IRÓGÉPEK, Remington, Royal, Underwood, Ideal Smith, Adler stb rendszerűek, alkalmi vételek 20—40 pengős részletre is. Szakszerű javitómühely Energia irógépvállalatnál. Alkotmány-utca 16. Vilmos császár-utnál

C ESEMÉNYE

I KÁLMÁN

ÖTT MUNKÁI

V. **A kristálynézők** Regény

VI. **Szinházi esték** 1921—1927. Szinmüvekről és szinészek játékáról

VII. **Emberek, irások, problémák** Cikkek, elmélkedések és tanulmányok

es egészvászon kötésbe kötve
l pengős részletekben fizethető

elent, további három kötete 1928 tavaszán
első három kötet átvételénél indul meg.

rság kiadóhivatalában

ötszáz holdas komoki birtok, vasuttól három kilométerre, urilakkal és felszereléssel két milliárdért eladó REICH JENŐ ingatlan- és bankiroda, Nádor-utca 52. TELEFON: TERÉZ 136—83.

FÖLDBIRTOKELADÁS, 53 hold szántó, 40 hold erdei legelő és erdő, 7 hold termőszőlő, szép kastéllyal és gazdasági épületekkel, fővonal mellett, községben, eladó. Ára 80.000 pengő. Leveleket Leopold Cornél hirdetőiroda, Teréz-körut 3. továbbit.

FÖLDBIRTOKOT cserélek budapesti bérházért. Birtok Budapesttől 88 km-re, fővonal mellett, klimatikus helyen fekszik. 600 hold kastéllyal és tiszti lakással, Kopocsy Tibor, Budapest, III., Vörösvári-ut 105.

LAKÁS

LAKÁSOKAT csak Agráriánál. Dob-utca 89 I. 340—35. kaphat lelépés nélkül. olcsó bérrel azonnali beköltözésre

BUDAPEST III. Remetehegyen egy 4 szobából és összes mellékhelyiségekből álló éves kertes lakás május 1-re kiadó Bővebbet telefon. József 364—63.

SZOBA-ELLÁTÁS

KÖZÉPOSZTÁLYNAK, egészségeseknek, mint betegeknek legjobb megszállóhely „Viktória"-penzió. Baross-utca 45. Napi penzió 7.— pengő személyenként.

ELEGÁNS különbejáratu utcai egy-kétágyas szobák pensióval, anélkül is kiadók. Kitünő ebédbérlet. IV., Váci-utca 20. I. 3. Corso-pensio.

VILLALAKÁSBAN butorozott szoba fürdőszobahasználattal azonnalra kiadó. Bővebbet: József 428—41.

EGYÉB ADÁS-VÉTEL

POLITIKAI HETILAPOT megvételre keresek. Ajánlatokat: Sarkady dr., Festetich-utca négy.

Minden olvasonk saját érdeke is, ha csak a lapunkban hirdető cégeknél eszközli bevásárlásait!

1. ELŐNYÖK, 2.

A legtöbb cégnél árkedvezményben részesül, tehát olcsóbban vásárol jó árut, ha REÁNK HIVATKOZIK!

Azon cégeket támogatja, amelyek elsősorban a MAGYARSÁG-ban hirdetnek, amivel lapunkat erőssé és hirdetéseinket eredményessé teszi

EIN, BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 8. — NYOMDAIGAZGATÓ: HAVAS M.

Biztos pénzügyi alapokon a Budapesti Tavaszi Fesztivál

Vendégünk lesz a Wiener Sängerknaben

Az *Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium* nyolcvan-, a művelődési tárca és a főváros pedig ötven-ötvenmillió forinttal támogatja az 1997-es *Budapesti Tavaszi Fesztivált*, tudtuk meg a rendező, a *Zimányi* Zsófia vezette *Budapesti Fesztiválközpont Kht.* keddi tájékoztatóján. A közhasznú társaság a fesztivál szervezési jogát az *Interarttól* vette át ebben az évben, és *öt évre szóló megállapodást kötött a mecénásokkal*. Ezzel megszűnik az a bizonytalanság, amely a fesztivál finanszírozását eddig jellemezte, és a program összeállítói előre tudnak tervezni. Létrejött egy háromtagú tanácsadó testület, amely a mecénások képviselőiből áll, tagjai: *Székely* György, az ipari minisztérium turisztikai főosztályának vezetője, *Inkei* Péter, a művelődési tárca helyettes államtitkára, valamint *Schiffer* János főpolgármester-helyettes. Munkájukat a művészeti és az idegenforgalmi tanács segíti, az ebben való közreműködésre neves szakembereket kértek fel, a művészeti tanácsban *Szinetár* Miklós, *Novák* Ferenc és *Bereczky* Loránd kapott helyet.

Az 1997-es tavaszi fesztivál legfontosabb újdonságai közé tartozik, hogy időtartama – a turisztikai szakemberek kérésére és örömére – újra csak *bő két hét* lesz (március 14-től 31-ig tart), tehát koncentráltabbá válik a program. A *tavaszi városok* száma Győr csatlakozásával nyolcra bővült. Szinetár Miklós szerint a fesztiválon minél több olyan produkcióra van szükség, amely másutt nem látható-hallható. Ugyanakkor érdemes olyan sorozatokat rendezni, amelyeknél a produkciók egymással is vetélkednek (ilyen lesz például jövőre először az *operettfesztivál*), és a szakma díjazza őket, mert az ilyen „akciókra" a közönség is jobban figyel. A művészeti tanács ugyanakkor megkülönböztetett figyelemmel szeretne fellépési lehetőségeket biztosítani a fiatal művészeknek.

A jövő évi fesztivál végleges programja februárban kerül nyilvánosság elé, néhány külföldi sztárvendég szereplését már most bejelentették. Fellép Maria *Joao Pires* zongoraművész, a londoni *Royal Philharmonic Orchestra*, Karan *Armstrong* és Mario *di Marco* operaénekes, a *Wiener Sängerknaben*, a *Gustav Mahler Ifjúsági Zenekar*. A *Bartók kvartett* a fesztiválon ünnepli negyvenedik születésnapját. Az *Erkel Színházban* a *Schubert-évforduló* jegyében a *Három a kislányt* mutatják be. A már ismert programok közül jövőre is lesz magyar *Táncpanoráma*, táncháztalálkozó, egyházzenei és *Crescendo* koncertsorozat, *World Press Fotókiállítás*, idegenforgalmi vásár, kamarazenekari kurzus a *Liszt Ferenc kamarazenekarral, Budapest Art Expo*. 1997-ben az eddigieknél több lesz a szabadtéri és az ifjúsági program. Hagyományteremtő újdonság lesz a *Vendégünk egy város* című programsorozat, amellyel 1997-ben Debrecen kulturális életét kívánják bemutatni.

(devich)

Hú-péri-hú Öreg

A műfordító Bella István kitüntetése

Az 1993-ban alapított *Littera Nova* könyvkiadó *Horizont sorozatának* a negyedik köteteként idén a költészet napjára jelent meg a *Hú-péri-hú Öreg* címmel *Bella* István könyve, amelyben *Reguly* Antal, *Munkácsi* Bernát, A. *Kannisto* és M. *Liimola*, valamint *Pápay* József gyűjtéséből és feldolgozásából való vogul teremtésénekeket, sorsénekeket, medveszínjátékot, medveesküéneket és osztják medveénekeket fordított magyar nyelvre. Bella kivételes költői teljesítményét, amellyel a hiányzó magyar őseposz nyelvét, különös ritmusát, képeit teremti meg az ezredvégen, többen méltatták már. *Orbán* Ottó szerint *„Bella hitelesen zökkenti meg, énekeli végig a verssort, az ő verséből egy valódi múlt sámánja szól lényegében a ma beszélt – persze ravaszul megfűszerezett – magyar köznyelven... Bella István a varázslók szövegét tolmácsolja, varázslatosan, süket korunkban gyógyírt kínálva fülünknek."* A Littera Nova kiadó, amely korábban oly' sokat tett a pályakezdő írók és költők felkarolásáért, és *Prima Verba-díjat* alapított a tehetséges fiataloknak, most a kivételes műfordítói teljesítmények elismerésére hozott létre jutalmat, amellyel a *Horizont-könyvek* alkotóit díjazza. (Eddig az afrikánsz, a maláj, az erdélyi szász irodalomról adtak hírt a Horizont-könyvek.) A bírálóbizottság (tagjai: *Kiss* Benedek, *Lászlóffy* Aladár és *Takács* Zsuzsa) az első *Horizont-díjat* Bella Istvánnak ítélte oda. A százezer forinttal és *Kő* Boldizsár grafikusművész munkájával járó kitüntetést szerdán adta át az írószövetségben *Balázs* Tibor elnök és *Juhász* Ferenc tiszteletbeli elnök.

(osztovits)

DUNA TELEVÍZIÓ
Ön is szeretné nézni a műsorait, de csak ASTRA parabola antennája van?

A TÉVÉ MŰSORÁRÓL

Kádár János Oscar-díja

Jan *Kadár*, azaz Kádár János 1918-ban született Budapesten, és 1979-ben halt meg Los Angelesben. Ami e két adat között van: tipikusan kö- korzón, hanem kisemberekről. Amiként a történelem is róluk szól. A mai európai közgondolkodás egyre inkább hajlamos arra, hogy történelemfelfo-

NAPLÓ

CSÓK ISTVÁN Rózsaszín malom című festményének bemutatója ma délelőtt tíz órakor lesz a székesfehérvári Szent István Király Múzeum központi épületében (Fő u. 6.).

AZ IGEN-ESTEK következő összejövetelén ma este hat órakor az Országos Lelkipásztori Intézetben (Budapest III., Kórház u. 37.) a szerkesztők az egyházzenéről és a kántorképzésről beszélgetnek Selmeczi György zeneszerzővel.

AZ ALTERRA SVÁJCI–MAGYAR KIADÓ pályázatot hirdet önálló kötettel nem rendelkező szerzők – kizárólag nők – számára, életkortól függetlenül. Pályázni maximum 15 gépelt oldalas anyaggal – verssel, illetve rövid prózával lehet. Tematikus megkötés nincs, várnak minden, a nő életét, érzelmeit, világképét megjelenítő alkotást. A bírálóbizottság az Írószövetség tagjaiból áll. A legjobb írásokat a kiadó 1997. évi ünnepi könyvhétre antológiában megjelenteti, a nyertesek névsorát a Magyar Nemzet 1997 márciusában közli. Beadási határidő december 31. Cím: Alterra Svájci–Magyar Kiadó, 1054 Budapest, Széchenyi u. 1. D/B, I. 7., tel.: 153-2176. A borítékra írják rá: Irodalmi pályázat – nőknek.

Giselle előtt, operaházi sikerek után

A közalkalmazott balettművésznek nincsenek illúziói

Ifj. Nagy Zoltán *Liszt-díjas,* augusztus óta kiváló művész a *Magyar Táncművészeti Főiskolán* 1985-ben szerzett diplomát, majd az *Operaház* táncosa lett. Ma már ő e színpad egyik legjelesebb vezető magántáncosa, eltáncolta a repertoár valamennyi klasszikus, neoklasszikus és modern főszerepét. Sokévi szünet után november 16-án mutatják be az Operában a *Giselle* felújítását. Ebből az alkalomból beszélgettünk a hivatásról, egy világkarrier meghiúsulásáról és a klasszikus balett örökérvényűségéről.

– Gyerekkorától fogva a tánc bűvöletében él, hiszen szülei, Nagy Katalin és Nagy Zoltán az Operaház szólótáncosai voltak, édesapja az Operaház balettmestere.

– Ezek között a falak között nőttem fel, hároméves korom óta ide kötődöm. Az első meghatározó élményt a Spartacus jelentette számomra. Mi foglalkoztathatott volna jobban egy négy-öt éves fiút, mint a harci jelenetek, a nagy verekedések?

– A főiskolát nívódíjjal végezte, pályakezdőként azonnal főszerepeket kapott.

– Annak ellenére, hogy há-

Staatsoper társulatánál volt balettmester.

– Pályakezdő voltam, amikor az Operaházból „eltűntek" a szólisták. Akkoriban hagyta abba a pályafutását *Dózsa* Imre, sérülés miatt volt kénytelen búcsúzni *Keveházi* Gábor, *Lőcsei* Jenő

Ifj. Nagy Zoltán: Nem nyomaszt, ha ezerötszáz néző figyel

külföldre távozott. Ha én is el-

– Az Operaház ifjú művésznője, Popova Aleszja nemrégiben úgy nyilatkozott, önök áldatlan körülmények között kénytelenek dolgozni.

– Közalkalmazottak vagyunk, állami dotációból élünk, és az államnak ápolónőkre, tanárokra sincs pénze. Bécsben egy kartáncos az ötszörösét keresi annak, amit nálunk egy vezető szólista, mondjuk, a *Kossuth-díjas Pongor* Ildikó. Itt egy kartáncosnak étkezési problémái vannak, és nehéz reggel tíztől este nyolcig éhesen állni a rúd mellett.

– Sokat hallani arról, hogy a XX. század végén kétségbe vonható a klasszikus balett létjogosultsága.

– Ha ez így van, akkor mivel magyarázható, hogy a londoni *Royal Balett,* a párizsi *Opera* vagy a *New York City Balet* sokadik virágzásukat élik? A balett nem vesztette el népszerűségét, Oroszországban olyannyira hozzátartozik egy átlagember mindennapi életéhez, mint az amerikaiak számára a baseball vagy a rögbi. Magam is azt látom, hogy a *Makrancos Katán* vagy egy decemberi *Diótörő-sorozaton* még

Családi vállalkozásban

A Püski Kiadó az Írószövetségnél

A *Magyar Írószövetség* szervezésében *Pomogáts* Béla, *Beke* György és a *Püski* házaspár mutatta be a napokban a *Püski Kiadót,* amelynek elődje 1939-ben alakult, *Magyar Élet* néven. Kezdetben egyetemi jegyzeteket adott ki, népi gondolkodók írásait publikálta. A negyvenes évek elejére a legjelentősebb kiadók közé számított a Magyar Élet. Az ötvenes években, az államosítás idején elvették a családi vállalkozásként működő könyvesboltot, kiszolgáltatott helyzetében évekig keramikusként dolgozott a Püski házaspár. 1970-ben kivándoroltak Amerikába, és kisvártatva a nyugati világ legnagyobb magyar könyvterjesztői lettek. A '89-es változások után itthon folytatták irodalmi munkájukat, kiadványaikkal összefogták a nemzeti gondolkodású értelmiséget. Azóta újra kiadták a háború előtt és az emigrációban megjelent könyveiket, valamint a korábban cenzúrázott kiadványokat. A több mint kétszázféle könyv eladott példányai az újabb kiadások alapjául szolgálnak. Úgy tűnik, az írók és olvasók növekvő igénye miatt a munka lassan szétfeszíti a családi vállalkozás kereteit.

(n. t. i.)

Ma temetik Kárász Józsefet

Hódmezővásárhelyen 82 éves korában elhunyt *Kárász* József. Népi íróként kezdte, és élete végéig megmaradt a falu szószólójának. Teológiát végzett Sárospatakon és Kolozsvárott. Első könyve, a *Tanya* 1939-ben jelent meg és nagy figyelmet keltett. De az igazi elismerést az *Asztagok* című regénye hozta meg neki. Az egyetem elvégzése után újságíróskodott, így került ki 1944-ben a frontra haditudósítónak. A háború után három esztendeig fogva tartották. A Legfelsőbb Bíróság csak 1993-ban rehabilitálta. Szülővárosa, Hódmezővásárhely díszpolgárává avatta. Haláláig könyvtárosként dolgozott, a város irodalmának múltját kutatva. Temetése ma két órakor lesz Hódmezővásárhelyen.

(i. s.)

A MAI NAP KRÓNIKÁJA

Guarnerius és Stradivarius

Szigorúan tudományos megfogalmazások szerint, fizikailag szinte minden hegedű egyforma működési elveken alapul. Hiszen nem történik semmi más, mint hogy a húr apró elmozdulásai közben longitudinális — azaz hosszirányú — mozgásba is kezd. A vonó által keltett húrrezgés, a láb és a tető közvetítésével, a hangszertestben lévő „lélek" útján átterjed a hátoldalra, majd a kávákra. Ekkor kezd el rezegni a hangszer belsejében lévő levegő is, és ezek együttesen, mint valamiféle csatolt és visszacsatolt erősítő rendszer, kisugározzák a hangenergiát... A rezonáló képességet befolyásolja a hegedű faanyaga, méretezése, alakja, a tető és hátoldal faanyagának boltozata és vastagsági méretei, az „f"-nyílások nagysága, elhelyezése, valamint belül, a már említett „lélek" és a hosszirányban elhelyezett „gerenda" formája, de még a lakkozás is... Mivelhogy ennyiféle körülmény a meghatározó, talán nem véletlen, hogy amikor megszólal ez a népi hangszer, akkor hangkarakterének megjelölésére a magyar nyelv számtalan szép kifejezést használ, így: *„acélos, bársonyos, befelé szóló, bíbor, búgó, borongós, csengő, csillogó, derült, diadalmas, durva, éles, édes, éneklő, érdes, érzelmes, éterikus, ezüstös... tömör, tüskés, üde... üvegszerű, vattázott..."*

Egy-egy Amati, Guarnerius vagy Stadivarius hegedű tized millimméterekkel tér csak el egymástól — bár van közöttük nőiesebb, férfiasan testesebb is, és más aránybeli különbség is — mégis jelentős karakterbéli eltéréseket mutatnak, amikor játszani kezdenek rajtuk. A hajdan volt hegedűkészítő mesterek sohasem kategorizálható, katalogizálható kezemunkájának — személyiségének — kifejeződései ezek már, a hangok isteni birodalmában. Talán nem véletlen, hogy egy-egy ilyen mesterhangszer értéke vagyonokban mérhető és nemzeti kincsnek számít (ha megőrizzük). Néha bizony nagyon furcsa körülmények között kerülnek hozzánk... erről is szól a mai történetünk.

1852-ben az Angliában turnézó Reményi Ede hegedűművész és impresszáriónak felcsapott barátja, Orbán Balázs — ezen a napon különös hirdetésre figyelt fel a Times-ban. Egy nagyhatalmú és gazdaságú angol lord úgy határozott, hogy a hegedülni ugyan nem tudó, de hatalmas hegedűgyűjteménnyel rendelkező atyjának örökségét dobra veri.

A lord — miként akkoriban a tehetősebb angolok általában — kóros gyűjtési szenvedéllyel volt megáldva. Ő nem fegyvereket vagy esetleg régi érméket rakosgatott szép tárlóiba, hanem a hegedűket. Komoly ügynöki hálózatot tartott fenn és segítségükkel összegyűjtötte a régi cremonai hegedűkészítők legjelesebb darabjait. Így aztán sorra birtokába kerültek a legkitűnőbb Stradivariusok, Guarneriusok és Amatik is, hogy csak a legismertebb neveket említsük. Mindegyik hangszernek meg volt a maga geneológiája, története, megszerzésének története és természetesen ára is. Az örökös — praktikus ember lévén — úgy döntött, hogy a gyűjteményben rejlő tőkeértéket ő sokkalta jobban tudná kamatoztatni másutt, s ezért az egész örökséget elszállíttatta egy hangszerkereskedőhöz...

Reményi Ede, mint afféle vérbeli zenész, nem bírt ellenállni a kísértésnek és „szemlét tartott" a kereskedőnél. Barátja leírásából tudjuk, hogy: *„Vizsgálódása közben egy gyönyörű idomú és fénymázú Stradivarius akadt a kezébe, melynek látására szemei villogni kezdtek, s pár vonóhúzás után remegve kérdezte, hogy ennek mi az ára. Az élelmes kereskedő rögtön előbeszélte annak hosszú leszármazási és birtoklási történetét, okmányilag kimutatta, hogy a lord azt 3000 forintért vette meg, most utolsó ára 2000 forint. Reményi ijedten tette le, s oly´ arccal távozott, mint a kikosarazott leánykérő."*

Ezek után komoly változások álltak be művészünk napi életvitelében. Ugyanis ezidáig reggelente kedvenc Guernerius hegedűjének „toalettjével" kezdődött a napja. Kivette hímzett aranyos lepellel bebugyolált testét a tokjából a pár vonóhúzással „jó reggelt" kívánt neki, majd selyemkendővel megtörölgette... A próbák után is óránként felnyitotta a tokot, megnézegette, megcirógatta és — mint többen is emlékeznek rá — néha még meg is csókolta. Nos, ebben a rituálisan is megszervezett kapcsolatban is bekövetkezett a hűtlenség, amikor művészünk „első látásra" beleszeretett egy Stardivariba. Reggelente elmaradt a „jó reggelt" és a kedveskedő tisztogatás, mert ahogyan hűtlen művészünk felébredt, már futott is új szerelmeséhez és *„csak midőn azt kezébe vette, s vonóját végignyargaltatta húrjain, derült ki arca, s ömlött el azon az elégültség és boldogság kéjérzete."* Ezek után barátja — Orbán Balázs — belátta, hogy nincs mese, a depresszióból egyedül csak a hegedű megszerzése után lehet kimozdítani. Ezért csak azt kérte, hogy ne tegyen minden nap látogatást a kereskedőnél, mert, ha az angol észreveszi rajongását, még véletlenül sem fog engedni az árból. Mint ahogyan tette is, márpedig a létező összes pénzük sem volt elég arra, hogy kifizessék azt. Végül is Orbánnak sikerült elérnie, hogy Reményit az első filharmonikus hangversenyre igen előnyös feltételekkel szerződtessék, így annak bevételéből kiegészítve vagyonkájukat, kezdett reálissá válni az álom... De! Reményi kijelentette, hogy az első hangversenyen csak a Stradivariussal hajlandó fellépni, másképpen nem! Rendkívül szorosra fogva a költségvetést, sem volt sok remény a vásárlásra, mert kereken 500 forint hiányzott. Azonban a filharmónikusok próbáján csoda történt, mert megjelent a királyné karmestere és feltette a kérdést: — Nem lenne-e hajlandó Reményi a megüresedett udvari magánhegedűs helyét elfogadni? — Művészünk nem akármilyen dilemma elé került. Ugyanis a praktikus Orbán Balázs a felkérést rögtön olyan feltételhez is kötötte, hogy az udvar adjon hitelfedezetet a Stradivariusra, no de... Mindketten hithű 48-asok voltak (ezért is éltek emigrációban) és Orbánt idézve: „nem voltunk dinasztikus érzelmektől áthatva". Hosszas vívódás után aztán döntött a szakmai érv és megérkezett a Stradivarius (igaz, hogy vele együtt a kinevezési oklevél és az udvari díszruha is, amely *„aranynyal hímzett cifra frakkból és pofon csapott kalapból állott... ami egy magyar társaskörben végtelen derültséget idézett elő..."* Később mindannyian hazaköltöztek.

A szeretett hegedűk sorsáról csak annyit: Miként az egyházi zenekarok tulajdonába került többi cremonai hangszer fölött is, ezekről is, az 1950-es években egy „szakértő állami bizottság" ítélkezett. Mint kiderült, egy sem volt eredetinek tekinthető... (egészen addig, amíg tőlünk nyugatabbra ismét fel nem bukkantak.) **Dömölki Lajos**

KOSSUTH

04.30 Reggeli krónika 08.10 Törvénykönyv 08.40 Napközben Közérdekű magazin 11.00 Hírek 11.05 Szonda Tudományos magazin (ism.) 11.35 Tom Jones Henry Fielding regényének rádióváltozata, 7.rész 12.00 Déli krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.40 Falurádió (ism.) 12.50 Külpolitikai figyelő 13.00 Hírek, időjárás 13.05 Nemzetközi vallási híradó 13.30 Hitélet 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.55 Első közlés 15.00 Hírek 15.05 Nyitnikék 15.35 Üzenő a vakációról 15.45 Szimfonikus táncok 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Zenefórum 17.05 Eco-mix 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 XX. századi írók, költők műveiből 20.05 A népzene hagyományőrzői 20.30 Határok nélkül 21.05 Eltűntek a lektorok 22.00 Késő esti krónika 22.30 Kulcskérdések 23.05 Lemezmúzeum

PETŐFI

04.33 Hajnali dallamok 06.03 Reggeli csúcs 07.40 Sportreggel 08.05 Slágerek mindenkinek 08.50 Apró-cseprő gyerekekről 09.00 Hírek 09.03 Zöld telefon 09.10 Az én rádióm Szilágyi János műsora 10.00 Az én slágerlistám Mai vendég: Mártha István zeneszerző 10.25 Nyáron egyszerű Kőszegi Gábor műsora 10.55 Gordiusz plusz 11.03 Családi persely, avagy a pénz is boldogít 11.15 Sárga tengeralattjáró 12.00 Nótakalendárium 13.00 Hírpercek 13.10 Hogy tetszik lenni? Nyugdíjasok műsora 14.00 Kettőtől ötig A Rádió kívánságműsora 17.05 Kölyökrádió 17.32 Ziccer, amit kár lenne kihagyni 18.30 Kapaszkodó 19.00 Hírek, időjárás 19.05 Garázs A mikrofonnál Nagy Feró 19.30 Archív anyagok 21.00 Hírek, időjárás 21.10 A jazz világa 23.00 Hírek, időjárás 23.03 Sporthíradó 23.10 Napforduló

BARTÓK

06.00 Muzsikáló reggel 09.05 Pódium 10.00 Hírek, időjárás 10.05 Mikko Papiross csodálkozik Daniel Katz regénye, 1. rész 10.59 Zene ábécé 11.40 Király László népzenei feldolgozásaiból 12.00 Hírek, időjárás 12.06 Hangverseny délidőben 14.00 Hírek, időjárás 14.05 Down to Earth 15/11. 14.20 A podolini kísértet Krúdy Gyula regénye 6.r. 14.51 A kamarazene kedvelőinek 16.00 Hírek, időjárás 16.05 Kóruspódium 16.30 Eszperantó híradó 17.00 Új Hangoló Zenei magazin fiataloknak 17.30 Fúvósátiratok 17.50 Tíz szonett 18.00 Hírek 18.05 Korunk zenéje 1992 19.05 Az emberiség nagy kalandja 19.35 A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye a Nemzeti Filharmonia rendezésében 21.16 Operahármasok 22.05 Új Zenei Újság (ism.) 22.35 Mozart: C-dúr oboaverseny 22.59 Erdélyi kastély Hunyadi Sándor drámája 00.05 Évszázadok muzsikájából

JUVENTUS RÁDIÓ

6.00 Reggeli robogás 8.50 Rendőrségi hírek 9.00 Színes hírek 10.00 Zenei összeállítás 11.00 Juve-Police 11.40 Magyar nóta I2.00 Zenei összeállítás 13.00 Zenés beszélgetések 14.00 Computer-játékok 15.00 Tini-óra 16.00 Sportágak bemutatója 17.00 Tini-top 18.00 Komolyzenei kalauz 19.00 Falutévé 20.00 Juvestét

GYŐRI RÁDIÓ

06.55 Műsorismertetés 07.00 Budapesti Krónika 07.30 Nyugat-Magyarországi Krónika 08.00-09.00 Második óra. Benne: Önkormányzati híradó, Reggeli telefon, Postazsák, Nyugdíjas percek, Baba-mama, Slágernaptár

TV 1

06.05 Falutévé ☎ 112-5475 **06.25 Határtól határig** A körzeti televíziók műsora **06.35 Reggeli mérleg** Gazdasági híradó **06.45 Híradó 07.00-09.00 NAP-KELTE** ☎ 251-3372, 251-0490
09.00-12.00 Napközi ☎ 153-1204 **Benne:**
09.30 Walt Disney bemutatja: Balu kapitány kalandjai Amerikai rajzfilmsorozat **Szülők üzleti csapdában** Amerikai filmsorozat **Gumimacik** - Am.rajzfilm.
11.30 Játék
12.00 Déli harangszó Déli egyenleg
12.12 A Financial Times heti üzleti híradója
16.00 Híradó
16.10 Hatalom és szenvedély Ausztrál tv-filmsorozat
16.45 Miért az opera?
17.10 Jelfák - Zengő
17.20 Bűvös hatos Rózsa György játéka kockákkal és filmekkel
17.35 Pénzvilág
17.45 Magyarok A külpolitikai főszerkesztőség műsora
18.35 Szerencsekerék
19.07 Esti mese Jó éjszakát kíván a Disney!
19.17 Engedjétek hozzám!... A hitről gyerekeknek
19.30 Híradó 20.00 Telesport
20.10 24 óra
20.45 Válogatás a Televízió Archívumából Molnár Ferenc: Játék a kastélyban Vígjáték három felvonásban
22.50 Titkok és talányok Amerikai ismeretterjesztő filmsorozat
23.15 Testi munka Dokumentumfilm
23.45 Híradó
23.50 BBC-híradó

TV 2

17.05 Gyerekeknek Természeti képek Francia ismeretterjesztő filmsorozat **Noé bárkája** Angol rajzfilmsorozat **A könyvek könyve** Amerikai rajzfilmsorozat
17.50 Elektor kalandor Telefonos videojáték
18.00 Délutáni egyenleg
18.10 Körzeti híradók Budapest ☎ 132-9329 **Pécs** ☎ 72/410-533 **Szombathely** ☎ 94/311-066
18.30 Stan és Pan Amerikai rajzfilmsorozat **Vaklárma A hegyimanó**
18.40 Telesport
19.00 Frici, a vállalkozó szellem, 13. rész
19.30 Columbo — Amerikai bűnügyi tv-filmsorozat **A türelmetlen hölgy**
20.50 Hans Peter Türk: Preludium és kánon Közreműködik a Kolozsvári Concordia Kamarazenekar
21.00 Korkép Magyarország jelenidőben
22.00 Esti egyenleg Napi képes hírösszefoglaló
22.25 Megtalált riporterek II/2. rész
23.00 David Bowie Angol koncertfilm

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Évforduló
16.10 Sissi (ism.) Osztrák filmsorozat, III/1.
17.50 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal, XXVI/12.
18.15 A tiszai halászat
18.25 Mesesarok
18.40 Dunahíradó
19.00 Közép-kelet-európai filmek : A bábu I. Színes lengyel film
20.15 Brass age Összeállítás jazzkedvelőknek
21.00 A polip III. — VII/4. (ism.)
22.00 Évforduló
22.05 Hírösszefoglaló

RTL

09.00 Ironside Amerikai krimisorozat 10.00 Gazdagok és szépek (ism.) 10.30 Megéri az árát! 11.00 Kockázatos! Főszerepben: a tudás, a tempó és a pénz 11.30 Családi párbaj Vidám vetélkedő 12.30 A springfieldiek története Amerikai családsorozat 13.20 A kaliforniai klán Amerikai családsorozat 14.10 Vészhelyzet Amerikai filmsorozat 15.00 Gyilkosság a hobbija Amerikai krimisorozat 16.00 Hans Meiser Tv-kerekasztal-beszélgetés 17.00 Ki a főnök? Amerikai vígjátéksorozat 17.30 Egy rém rendes család Amerikai családsorozat 18.00 Tizenegy 99 Magazin 19.10 Vigyázat, robban! Magazin 19.40 Jó idők, rossz idők Német családsorozat 20.15 Nagy csalások Amerikai krimi 22.10 Quincy Amerikai krimisorozat 23.05 10 perccel 11 előtt Kulturális magazin 23.30 Gong show Könyörtelen show önjelölt tehetségek számára 00.05 Richter és Renko NSZK filmsorozat 01.40 Ki a főnök? Amerikai vígjátéksorozat 02.15 I-ronside Amerikai krimisorozat

SUPER

9.00 Super bevásárlás 12.00 Videogenerátor 16.30 Hullámhosszon 18.30 Bonanza Am. westernsorozat 19.30 Detektívek Krimisorozat 20.00 Sportmagazin 20.30 Jogok és jogtalanságok 21.00 Indigó 21.30 Eco record — magazin 22.30 Nyomon Európai hírmagazin 22.48 Tőzsdeszemle 23.00 A felforgató Amerikai film 01.00 Videogenerátor (ism.)

SAT 1

09.15 Szomszédok (ism.) 09.40 Trapper John, M.D. (ism.) 10.30 Bonanza (ism.) 11.20 5x5 (ism.) 11.50 Szerencsekerék (ism.) 12.30 A szenvedély árnyéka Amerikai filmsorozat 13.20 Trapper John, M.D. Amerikai filmsorozat 14.15 Bonanza Amerikai westernsorozat 15.45 Az Enterprise űrhajó Amerikai sci-fi-sorozat 16.45 5x5 - Kvíz a gyors észjárásúaknak 17.20 Menj az egészre! Póker, kockázat és nyeremény 18.30 Sugarbaker lányok Amerikai filmsorozat 19.20 Sporthírek 19.30 Szerencsekerék 20.15 Egy bajor Rügen szigetén Német családsorozat 21.20 Valódi csodák A '92-es év legjobbjai 22.15 Térjünk a tárgyra, kancellár úr! Beszélgetés Helmut Kohllal 22.50 Akut Ügyek, elemzések, érvek 23.15 Hírek és sztorik 00.05 Az Enterprise űrhajó (ism.) 01.20 Filmkészítők órája Robert Bramkamp filmje 01.40 Reggelig: Képújság

MTV

14.00 Nyáridő 16.00 Nagy slágerek 17.00 Coca-Cola híradó 17.15 Új mozifilmekből 17.30 MTV hírcsokor 17.45 Egytől 3 - Három klip egyazon sztártól 18.00 Angol slágerlista 20.00 Bruce Springsteen 22.00 Nagy slágerek 24.00 Rockpakk 02.00 Marijne klipműsora

PRO 7

07.25 Varázslatos Jeannie (ism.) 07.50 Kőr bubi két dámával Amerikai vígjátéksorozat 08.20 Remington Steele Amerikai akciófilm-sorozat 09.20 Friscói kölyök (ism.) 11.30 Csendes kis otthonunk Amerikai vígjátéksorozat 12.00 Roseanne Amerikai vígjátéksorozat 12.30 Shortlist Dokumentumfilm 12.50 Air Force Amerikai akciófilm-sorozat 13.45 Harc Rómáért Olasz kalandfilm (1960 85') 15.10 Remington Steele Amerikai akciófilm-sorozat 16.10 Mr. Belvedere Amerikai családsorozat 16.35 Varázslatos Jeannie Amerikai vígjátéksorozat 17.05 Rajzfilmek 18.25 Kőr bubi két dámával Amerikai vígjátéksorozat 18.55 Csendes kis otthonunk Amerikai vígjátéksorozat 19.25 Roseanne Amerikai vígjátéksorozat 20.15 Titkos imádó Amerikai vígjáték 22.15 Utcalányok Amerikai krimi 00.25 Riporterek Nyomozók hírmagazinja 00.55 Kém vagyok Amerikai akciófilm-sorozat

DSF

08.45 Reggeli start 09.00 Hopp vagy kopp? 09.30 Sport a javából! 12.00 Meghökkentő rekordok 12.30 Szabadidő-tanácsadás családoknak (ism.) 13.45 DSF-edzés 14.00 Gólok és diadalok 15.00 Labdarúgás Vb-selejtező 17.00 Kötelező és szabadon választott 18.00 Downhill hegyikerékpár világ kupa 18.30 Sportshow 19.00 Tenisz ATP-torna Cincinnatiból 23.00 Női pankráció

TV 5

12.45 Tv-híradó 15.30 30 millió barát (ism.) 16.30 40 fok árnyékban Szórakoztató műsor 18.20 Állatkert Állatorvosi tanácsadó 19.00 Játék a szavakkal 20.00 Az élet mérkőzése Társadalmi magazin 21.30 Játék határok nélkül Szórakoztató műsor 22.35 Az évezred végén Kanadai dokumentumfilm 24.00 Éjféli klub

NAPI AJÁNLAT

TV 1 — 20.45 — Játék a kastélyban

Molnár Ferenc vígjátéka három felvonásban
A színhely egy tengerparti kastély, a szereplők magyar színészek és színpadi szerzők, akik ebben a civil környezetben sem tagadják meg magukat. Játszanak, mert ez a hivatásuk, és mert Turai, a szerzőpáros egyik tagja, a játék motorja kifogyhatatlan az ötletek kitalálásában.

TV 2 — 19.30 — Columbo

Amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat — A türelmetlen hölgy
Beth a bátyjának köszönhetett mindent. Ő vette pártfogásába, ő vette oda a céghez és óvta minden bajtól. Még a fiúügyeibe is beleszólt. Most sem hagyja, hogy férjhez menjen a cég ügyvédjéhez, Mr. Hamiltonhoz. De Beth nem mond le sem a kiszemelt férfiről, sem a terveiről.

DUNA TV — 19.00 — A bábu I.

Lengyel film — Wokulski, a javakorabeli, vagyonos kereskedő beleszeret az elszegényedett Lencki család szép és nagyravágyó lányába Izabellába. A férfi tisztában van vele, hogy mindaddig amíg csak közönséges kereskedőként közeledik az arisztokrata lányhoz, nem lesz képes áthidalni a közöttük tátongó szakadékot. Nagy lendülettel veti magát a vállalkozásokba.

HBO — Székesfehérváron és Dunaújvárosban

17.30 Go Trabi Go — mb. német vígjáték
19.15 Roselyne és az oroszlánok — mb. fr: ifjúsági kalandfilm
21.15 Amerikai lobogó — feliratos am. film
23.10 Hoppá — magyar film

Kabinetkérdések

Városfejlesztő program az ezredfordulóig

Mi a város? Védelem és kultúra. Évezredek óta a városi létforma kínál komfortot, technikát és gyors fejlődési pályát. A város a modernizáció, a falu a hagyomány jelképe. A legutóbbi kormányülésen szereplő belügyminisztériumi előterjesztés prózaibb és egyszerűbb feladatra vállalkozott: a várossá nyilvánítás helyzetéről és az időszerű feladatokról tájékoztatta a kormányt.

Magyarország 185 városában a lakosság mintegy 63 százaléka él, s ez az arány lényegében megfelel gazdasági fejlettségünknek is, noha tapasztaljuk, szenvedjük, hogy városi színvonalban, megjelenésben elmaradunk az Elbán-túli minőségtől. De ennek elemzése már a szakértőkre tartozik.

Megállapították, hogy Magyarország bizonyos körzetei — szociológiai terminológia szerint — településhiányos térségnek számítanak. Ilyen az észak-borsodi vidék, az Edelénytől északra fekvő térség, a délnyugat-baranyai Siklóstól, Szigetvártól, Barcstól délre eső területek, valamint a nyugat-zalai lenti, zalaegerszegi és szentgotthárdi térség. Ezért úgy gondolják a településkutatók, hogy 2000-ig összesen 200-220 városra volna szüksége az országnak: ezáltal településszerkezetünk arányosabb, a kisvárosi hálózat „izmosabb" lenne. Az életminőség mindenképpen javulna e településeken. Nem szorul tehát magyarázatra, miért is törekednek a községi önkormányzatok a városi cím elérésére.

Érthető, hogy ebben a versenyben sokan alacsonyabbra helyeznék a lécet, enyhítenének azon a követelmény-rendszeren, amely a városi rang megszerzéséhez szükséges. A településfejlesztés szakemberei viszont ragaszkodnak a szakmai követelmények érvényesítéséhez, nem engedik pártatlanná válni a várossá nyilvánítást. Az elmúlt három évben kialakították azokat az alsó küszöbértékeket, amelyek minimálisan elvárhatók a városi rang elnyeréséhez. Mindezt a várossá nyilvánítások során következetesen érvényesítették is.

Az utóbbi években 19 nagyközség ezekkel összhangban nyerte el a városi rangot. 1991-ben Aszód, Derecske, Jászárokszállás, Mezőcsát, Balatonlelle és Téglás vált várossá; 1992-ben Balatonföldvár, Enying, Hévíz, Lengyeltóti, Lőrinci, Nyíradony, Tiszalök és Újfehértó. 1993. május 1-ig Abony, Jászfényszaru, Kecel, Polgár és Tiszaföldvár kapott városi címet.

A Belügyminisztérium illetékesei pontosan nyilvántartják az idei pályázókat is. 1993. április 30-ig 9 nagyközség nyújtotta be kérelmét a városi cím elnyeréséért: Baktalórántháza, Ibrány, Lajosmizse, Máriapócs, Mindszent, Nagyhalász, Pécsvárad, Soltvadkert és Tótkomlós. Az értékelők úgy látják, hogy ezek közül egyik-másik település éppen csak eléri azt a fejlettségi szintet, amely a várossá váláshoz szükséges. Többségük azonban minden bizonnyal még az év folyamán átveheti a köztársasági elnök által aláírandó városalapító dokumentumot. Várhatóan az elkövetkezendő időszakban is számos nagyközség kezdeményezi majd a várossá válást, ezért a Belügyminisztériumnak őrködnie kell azon, hogy ne süllyedjen a rangot váltó nagyközségek fejlettségi színvonala, ne értékelődjék le a városi cím.

Mindazok a szépreményű nagyközségek, amelyek a következő hónapokban, esztendőkben várossá szeretnének „emelkedni", ezért készüljenek erősen a „vizsgakövetelmények" teljesítésére. Érdemes tükröt tartani maguk elé: miként alakul a foglalkoztatottság, milyen az intézményrendszer állapota, az infrastrukturális létesítmények hálózata? Nehéz volna sorrendet felállítani a követelmények között. De ha mégis rangsorolni kellene, akkor az életlehetőségeket befolyásoló tényezők közül a község szellemi vonzását, az öntevékeny szervezetek, egyesületek, társaságok, alkotó közösségek létét és szorgalmát emelném ki. A kormány megítélése szerint ezek ma a városiasodás legbeszédesebb mutatói.

Juhász Judit

MŰVÉSZTELEP A CSÓK-SZÜLŐHÁZBÓL

(Folytatás az 1. oldalról)

egyébként eléggé elhanyagolt és kevésbé kihasznált épület. A Sáregresi Önkormányzat sem nagyon tudott vele kezdeni semmit, hisz, mint *Garbacz István* polgármester elmondta, meg lehetett volna vásárolni kétmillióért, de 30-at kellett volna ráköltenie. Erre pedig sem a szövetkezetnek, sem az önkormányzatnak nem volt pénze. 1991 augusztusában egy budapesti vállalakozó fantáziát látott az épületben—, hisz ragyogó környezetben, (a 61-es főút mentén, lankás vidéken egy halastó szomszédságában) található —, hogy vendéglővé, vagy panzióvá alakítsa át. Szerencsére ehhez nem járult hozzá az Országos Műemléki Felügyelőség, így maradt minden a régiben. Azaz, hogy mégsem, mert híre ment a dolognak, mármint annak, hogy a nagy festő szülőháza elfeledve, eldugva áll Cece és Sáregres között. Ekkor kezdtek művészemberek megjelenni a környéken és fontolgatták, hogy milyen kitűnő alkatóházat lehetne itt berendezni. A fontolgatást aztán tett követte, és az ESI 50 Co Ltd néven jegyzett magyar, német, román vegyesvállalat létrehozta a Csók István Alapítványt, és 3 millió forintért megvásárolta az egykori vízimalmot. Idén csak az állagmegóvásra tudnak pénzt fordítani, de jövőre megkezdik az épület felújítását, hogy aztán a későbbiekben erdélyi, magyar és német képzőművészek alkotóházaként működjön Csók István szellemében.

p.a.

Csökkent a vetésterület

Az ország idei, 4 301 200 hektáros vetésterülete 77 ezer hektárral marad el a tavalyitól - tartalmazza a Központi Statisztikai Hivatal felmérése.

A növénytermesztéshez 1992-ben nyújtott kedvezményes hiteleknek köszönhetően sok helyen még november végén, december elején is vetettek a gazdálkodók. A kemény, hideg tél hatására azonban a kései vetések nagy része kifagyott, vagy hiányosan, foltosan kelt ki. Belvíz, fagykár és homokverés miatt pedig tovább nőtt az amúgy is magasnak mondható vetetlen területek aránya. Ez az érték különösen magas, 20 százalékos volt Budapesten, Zala és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben, de az északi országrész megyéiben regisztrált 13-17 százalékos érték is meghaladta az átlagot.

AZ ELSŐ FIZETŐ AUTÓPÁLYA

(Folytatás az 1. oldalról)

az EBRD is részt vesz, mégpedig úgy, hogy alaptőke-emeléskor beszáll a részvénytársaságba.

Az új út az autósok számára jelentősen megkönnyíti az utazást, s közelebb hozza egymáshoz az osztrák és a magyar fővárost. Ennek azonban ára van, ugyanis az autópálya használatáért fizetni kell. A jelenlegi kalkulációk az 1992-es árszintet figyelembe véve készültek, tehát 1995-ös tarifákon az időközbeni infláció is meg fog mutatkozni. Amennyiben a magyar bankrendszer az elkövetkezendő években sikeresen fejlődik, elképzelhető a hitelkártyás fizetési forma beveztése is. Az viszont biztosnak látszik, hogy az utat gyakran használók — egy később kidolgozandó bérletrendszer formájában — kedvezményeket kapnak. Győr és Hegyeshalom között az utas fizetés céljából csak egyszer kényszerül megállásra, mégpedig Mosonmagyaróvárnál, ahol a teljes szakasz díját egyszerre kell kifizetni.

Természetesen, aki csupán Mosonmagyaróvárig utazik, annak csak ezért a távolságért kell lerónia a pályadíjat.

APEH-APÜSZ-vita

Az adóhatóság semmilyen szempontból nem tekinti tárgyalófélnek az APEH Üldözötteinek Szövetsége néven közismertté vált csoportot, mert az nem rendelkezik a legitimitáshoz szükséges törvényi feltételekkel — mondta Sallai Géza, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal sajtófőnöke az MTI tudósítójának azt követően, hogy az adóhatóság jelzésére a Fővárosi Főügyészség felszólalt a bíróságnál az APÜSZ bejegyzésével kapcsolatban.

Az APEH, ha akarná, akkor sem tarthatna fenn kapcsolatot az APÜSZ-szel, miután annak még nem történt meg a bírósági bejegyzése — szögezte le a sajtófőnök, aki azonban azt sem titkolta, hogy az APEH-nek nincs is ilyen szándéka.

Ez már csak azért is így van, mert a csoport eddigi tevékenységével sokszorosan ártott az adóhatóságnak. Már magát a névválasztást is elfogadhatatlannak minősítette a bíróság, egyrészt az APEH név illetéktelen használata, másrészt e névnek az üldöztetés fogalmával való összekapcsolása miatt. Ezzel az APEH is egyetért, és nem járul hozzá, hogy e szervezet nevében szerepeljen az APEH elnevezés. A névhasználatot egyébként más szervezetnek sem engedélyeznék.

Az APEH annak örülne, ha olyan szervezetek jönnének létre, amelyek valóban az adózók érdekeit képviselik. Ezek a szervezetek ingyen segíthetnék az adózókat, ezt ugyanis eddig leginkább az adóhatóság ügyfélszolgálati irodái tették, amelyek leterheltsége közismert.

Az APEH érdekeivel megegyezik az, ha érdekvédelmi szervezetek működnek az adózás területén, hiszen bármely hivatal követhet el hibát. A jogorvoslat rendszere működik ezen a területen, de mindig akadhatnak olyanok, akik külön segítségre szorulnak. Az APÜSZ-t eddigi tevékenysége alapján azonban nem tartják ilyen szervezetnek.

(MTI)

Augusztus
a legcsodálatosabb hónap!
20 + 5 % árengedménnyel vásárolhat minden szőnyeget, padlószőnyeget és minden tapétát.
Székesfehérvár, Berényi u.,
Dunaújváros, Vasmű út.
További 10 % kedvezmény minden bútorra,
Dunaújváros, Esze T. utcai üzletünkben.
Rendezze be otthonát a Suláktól! **50934**

Augusztus 15 helyett november 15-e

Módosult a földadó befizetésének határideje

Az aszálykárokat figyelembevéve, a közelmúltban úgy döntött a kormány, hogy az 1993-ban esedékes földadó első részletét augusztus 15-e helyett november 15-ig fizetheti meg a gazdálkodó. A halasztási lehetőség — tudtuk meg az APEH illetékesétől — a havi, a negyedéves és az éves adóbevallókra is vonatkozik. A halasztást nem kell külön kérelmezni, az automatikusan megilleti a magánszemélyeket és a gazdálkodó szervezeteket. Az adóhatóság késedelmi pótlékot november 15-ig nem számít fel.

A bevallásban a fizetési kötelezettséget a november 15-i befizetési kötelezettséggel együtt kell szerepeltetni. (A törvény értelmében a földadót két egyenlő részletben, augusztus-, illetve november 15-ig kell hivatalosan befizetni — a szerk.) Ez évtől a földadó megállapításánál a május 31-i állapotot kell figyelmbe venni, tavaly a január 1-jei állapot volt az irányadó. Az adóköteles földterület mértékét kerekítés nélkül kell feltüntetni. Ez is újdonság, hiszen egy évvel korábban még egész hektárra keretítve kellett szerepeltetni a bevallásban az adatokat. Ez azt jelenti, hogy az idén az átlagos kataszteri tiszta jövedelmet is a töredékhektárra eső rész figyelembevételével kell megállapítani.

A földadóról szóló törvény értelmében aszálykár esetén — mivel ez elemi csapásnak minősül — adókedvezmény illeti meg a gazdálkodókat. Földadó mérséklésre, elengedésére akkor van lehetőség, ha a kárt szenvedett földterület termése a vártnál 25 százaléknál nagyobb mértékben csökkent. Adómérséklésre, illetve elengedésre a megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatal javaslata alapján az adóhatóság jogosult.

Akkor is igényelhető a földadó elengedése illetve mérséklése, ha az elemi kár miatt a terméskiesés a 15 százalékot meghaladja. A termést és hozamértékcsökkenést úgy lehet megállapítani, hogy a kárt szenvedett növény egy hektárra jutó hozamát az adott kultúra előző három évi átlagos hozamához kell viszonyítani. Amennyiben az előző három év valamelyikében már volt aszálykár, akkor az az év nem számít viszonyítási alapnak.

Amennyiben olyan növény szenved kárt, amelyet a gazdálkodó még nem termelt, akkor a kárbecslő bizottság állapítja meg a hozamkiesést. Az adókedvezmény iránti kérelmeket az elemi csapást követő 30 napon belül kell benyújtani.

U.G.

Nyugdíjemelés és kiegészítés

A négy százalék dilemmája

A parlament február végi döntése értelmében, mint ismeretes, az idén 14 százalékkal emelik a nyugdíjakat. Ebből 10 százalékot a nyugdíjasok márciusban meg is kaptak, a hátramaradt 4 százalékot pedig, szintén a februári törvény értelmében, szeptemberben fogják megkapni.

A fentiekkel kapcsolatban nincsenek különösebb dilemmák. Azt azonban a félreértések elkerülése érdekében tudni kell, hogy ezt a nyugdíjemelést csak azok kapják, akik 1992. december 31-ig mentek nyugdíjba. Azok, akik az idén vonultak nyugállományba, még nem jogosultak az idei nyugdíjemelésre.

Sokkal több kérdés merült fel a novemberben esedékes nyugdíjkiegészítéssel kapcsolatban, amelyet, mint ismeretes, a társadalombiztosítási önkormányzat jelentett be. Az eddigi magyarázatokból ítélve a novemberre ígért járadék egyszeri nyugdíjkiegészítés lesz, hasonló, mint a korábbi években az a kiegészítés, amit a nyugdíjasok decemberben, karácsony előtt kaptak kézhez. A félreértésre az ad okot, hogy a társadalombiztosítási önkormányzat szintén százalékot említett, vagyis az októberi nyugdíj 4 százalékát minden hónapra visszamenően. Ez az összeg azonban nem épül bele a nyugdíjba, ezért nem is lehet nyugdíjemelésnek nevezni, csak kiegészítésnek.

Megtörténhet azonban, hogy a döntés végül is nem ilyen bonyolult formában születik meg. A végső szót ugyanis ez esetben nem a társadalombiztosítási önkormányzat mondja ki, hanem a parlament, mégpedig törvény formájában, amelynek megalkotásába természetesen a kormánynak is lesz beleszólása.

PMI

? ÖN JÓ SZERVEZŐ ? JÓ EMBERISMERŐ ?
Országos hálózat MEGYEI VEZETŐT keres.
Pályázati feltétel:
felsőfokú végzettség,
direktértékesítési ismeretek,
több éves vállalkozói gyakorlat.
Telefon:
06/1/181-0515. **52546**

I. Baldvin temetése

Királyok és államfők tisztelgése

Ötszáz külföldi meghívott, köztük több tucat ország államfője — így Göncz Árpád köztársasági elnök is —, több kormányfő és a világ valamennyi nevesebb monarchiájának uralkodója vett részt szombaton azon a gyászszertartáson, amelyet a brüsszeli Szent Mihály székesegyházban tartottak a hónap elején elhunyt I. Baldvin belga király tiszteletére. A néhai uralkodót, aki 42 éven át állt országa élén, s akit utóbb a helyi sajtó minden idők legnépszerűbb belga királyaként emlegetett, a szertartás után a büsszeli királyi rezidencia területén álló, még a dinasztiaalapító I. Lipót által múlt században emelt családi kriptában helyezték örök nyugalomra.

A végső búcsúztatási szertartás már a reggeli órákban, a királyi palotánál tartott katonai tiszteletadással kezdődött, majd az elhunyt uralkodó nemzeti zászlóval fedett koporsóját lassú menetben a brüsszeliek sorfala között kísérte a királyi család, valamint a belga politikai élet számos vezető képviselője a székesegyházhoz. Maguk a brüsszeliek az elmúlt két napban vehettek búcsút uralkodójuktól; a királyi palotában felállított ravatalhoz csütörtökön és pénteken jóformán megszakítás nélkül járultak az emberek, egyes becslések szerint összesen több mint negyedmillióan.

Az ünnepélyes gyászszertartás során Fabiola királyné kívánságára Godfried Daneels bíboros, Brüsszel érseke és Belgium prímása a méltató és búcsúztató szavak után nem a gyász, hanem a dicsőség és remény miséjét mutatta be. A felcsendülő zeneművek elsősorban az elhunyt kedvenc zeneszerzőinek, Bachnak és Purcellnek dallamai voltak. A királyné azzal is hangsúlyozta az esemény szándéka szerint magasztalást, nem pedig komor gyászt szolgáló jellegét, hogy ő maga fehér ruhában öltözve jelent meg azon.

Baldvin utolsó útját a székesegyháztól a laekeni rezidenciág katonai díszsorfal, mögöttük pedig a brüsszeliek tömege kísérte, akik a koporsó és mögöttük lépésben hajtó családi autókaraván feltűnésekor forró tapssal fejezték ki tisztelgésüket.

Megfigyelők megjegyzik, hogy uralkodó temetését tán még soha nem kísérte rangos külföldi vendégek ilyen nagy létszámú jelenléte. A japán császár vagy az angol királynő például most első alkalommal vett részt hivatalos minőségében ilyen eseményen, de hiánytalanul jelen volt az összes többi európai monarchia feje is, valamint számos afrikai, közel- és távol-keleti uralkodói család képviselője is.

Az európai köztársaságok részéről szinten kivétel nélkül az államfők érkeztek, így többek között a gyászszertartás vendége volt Francois Mitterrand francia, Richard von Weizsäcker német, Oscar Luigi Scalfaro olasz, Thomas Klestil osztrák, Václav Havel cseh és Lech Walesa lengyel köztársasági elnök is. Az Egyesült Államok elnöke — akit alelnökével együtt a költségvetés vitája és kongresszusi illetve szenátusi szavazása kötött le a hét végén — Gerald Ford volt amerikai és Walter Mondale egykori alelnököt kért fel Wasington képviseletére.

Ilyen vendéglista mellett érthető módon az is feltűnést keltett, aki viszont nem volt — mert például meghívás híján nem lehetett — jelen. A jugoszláv utódállamok közül például meghívót kapott és el is jött Alija Izetbegovic bosnyák és Franjo Tudjman horvát elnök, ugyanez azonban már nem járt ki szerb kollégájuknak, Slobodan Milosevicnek. Hasonlóképpen, az ottani politikával való egyet nem értés hangsúlyozására Brüsszelben nyomatékosan nem kívánatosnak minősítették Mobotu zaire-i elnök tisztelgését is, jóllehet az egykori belga gyarmat államfője országos gyászt rendelt el Baldvin halálának hírére.

Ugyancsak távol maradt — jóllehet, korábban jelezte érkezését — Butrosz Gáli ENSZ-főtitkár is, akit éppen ezekben a napokban (mellesleg az emiatt szintén hiányzó Manfred Wörner NATO- főtitkárral együtt) a boszniai válság mind kritikusabbá válása foglalt le.

Belgiumban a hét végén még teljes a nemzeti gyász, azonban az özvegy királyné kívánságára már csupán vasárnap éjfélig, ezzel is hangsúlyozva, hogy hétfő délután, Albert herceg trónra lépésével minden tekintetben új fejezet kezdődhet a belga királyság történetében.

Megtakarításokból még fedezhető...

(Folytatás az 1. oldalról)

tartozása elérte a 2170,7 milliárd forintot. A nagymérvű eladósodás elsősorban annak a következménye, hogy az elmúlt években jelentős költségvetési mérleghiány alakult ki, s emellett különböző állami tehervállalás is növelte a tartozások összegét. Annak ellenére, hogy az adósságállomány abszolút számban jelentősen növekedett, aránya a GDP-hez viszonyítva még nemzetközi mércével mérve sem kiugróan magas. A teljes belföldi államadósság a GDP százalékában 1990-ben 65,3 százalékot tett ki. Ez az arány két évvel ezelőtt 78,2 százalékra emelkedett. A múlt év végén kismértékben csökkent, 77,5 százalékot tett ki. (1991-ben a GDP folyóáron számolva 2079,5 milliárd, 1991-ben pedig 2347,3 milliárd forint volt. Tavaly a KSH legfrissebb adatai szerint a bruttó hazai termék folyóáron számolva 2805 milliárd forintot ért el.)

A Pénzügyminisztérium által beterjesztett jövő évi költségvetési törvénytervezet szerint 1993-ban a GDP eléri a 3270-3370 milliárd forintot. Ennek megfelelően a belföldi államadósság aránya 84,2-86,8 százalék körül alakulhat. Eddig sikerült a belföldi államadósságot a belföldi megtakarításokból finanszírozni, mivel azok az elmúlt években a vártnál gyorsabban növekedtek.

Amennyiben ez a tendencia jelentősen megváltozna, úgy a finanszírozáshoz külső forrás igénybevétele is szükségessé válhat. (MTI)

PÁRTOK — MOZGALMAK

Országos kisgazda nagygyűlés

Maczó Ágnes a párt alelnöke lett

Torgyán József elnök indítványát egyhangúan támogatva a Független Kisgazdapárt alelnökévé választották G. Nagyné Maczó Ágnes országgyűlési képviselőt a párt vasárnapi országos nagygyűlésén.

A budapesti MOM székház zsúfolásig megtelt színháztermében előzőleg — a pártelnököt éltető nóták, valamint a Himnusz, Bánk Bán nagyáriája és a kisgazda induló elhangzása után, a szokásos vasárnapi ökumenikus istentiszteletet követően — Torgyán József tartott beszámolót, hevesen bírálva a kabinet lépéseit. Megfátása szerint az Antall-kormány három év alatt porig rombolta az országot: színes üveggyöngyökért eladta a munkások feje fölül a gyárakat, miközben növelte az állam adósságát és a munkanélküliséget. A vezetés számlájára írta azt is, hogy a termelés a nulla felé közelít, a magyar termékek pedig kiszorulnak a hazai piacokról. Tovább tetézte azonban hibáit a kormány — vélekedett —, mikor az ukrán-magyar alapszerződés parlamenti vitájában felszólaló Maczó Ágnest megalázták, jóllehet ő kötelességének tartotta megvédeni a magyar tulajdont az utódok számára. „Maczó Ágnes Zrínyi Ilona magyar nőideáljának mai megtestesítője" — állt ki a képviselő asszony mellett Torgyán. A legutóbbi napokban azonban még e hibákon is túltett szerinte a hatalom. Mint mondta: „Tudtuk eddig is, hogy ez tehetségtelen emberek kormánya, de amit a földművelésügyi miniszternek nevezett Szabó János művelt, állítólag önmaga elhatározásából, az az utolsó csepp a pohárban." Hevesen bírálta, hogy Szabó „be mert adni" egy olyan földtörvény-tervezetet, amely lehetővé teszi külföldiek számára is a termőföldszerzést, s leszögezte: a magyar föld a magyar népé! Nem engedhetjük, hogy kihúzzák az ország talpa alól a földet, s nekünk maradjon a nyugati segédmunka! A pártelnök azt üzente a miniszternek és „annak a személynek, aki, kecskeszakállt növeszt és lemond Kárpátaljáról": a kisgazdák egy jottányit sem engednek az istenáldotta földből. Amennnyiben a kormány ezt nem érti meg, a kisgazdák kiviszik az utcára az ország lakosságát és akár a kormány lemondatását célzó tömegdemonstrációval is megvédik a földet — húzta alá a pártelnök.

„A magyar nép tűrt eddig, viselte a kommunisták kizsákmányolását, majd a görögdinnye-politikusok uralmát — kiknek vékony héja mögött nagy szív dobog — de tudjuk: a görögdinnye-politikusokra is eljön Szent-Lőrinc napja, mikor dicstelen működésük befejeződik" — fogalmazott.

Torgyán József a továbbiakban arról is szólt, miként vélekedik a szárszói találkozóról. Kijelentette: szemmel látható volt már az ukrán-magyar alapszerződés aláírását követően, hogy Antall József vezetésével teljes egészében felállt a baloldali liberális blokk. Kiállt a kormányfő mellett Horn Gyula és az MSZP, Tölgyessy Péter, Pető Iván, a teljes Fidesz és — amit a legszomorúbbnak tekintett — a KDNP is. — Létrejött tehát egy olyan nagykoalíció, melynek egyértelmű célja a magyar értékek kiárusítása — vonta le a következtetést, hozzáfűzve: „nagy disznósághoz nagy erő kell". A kisgazdáknak mindebből adódóan úgy kell felkészülniük a következő választásokra, hogy biztosan nyerjenek, ezért december 31-éig az ország valamennyi helységében fel kell állítani a kisgazda szervezeteket. A Torgyán-párt létrehozását szintén a választói akarat érvényre juttatása indokolta. Hisz a pártok szövetkezése révén az egyéni választókerületekben több jelöltet is indíthatnak a kisgazdák — érvelt Torgyán József.

„A Kisgazdapárt eszköz próbál lenni, hogy megvalósítsa a nép akaratát, ezért döntöttem önök mellett" — mondta Maczó Ágnes, a párt új alelnöke ünnepi beszédében megindokolva, miért választotta a kisgazdatagságot. A Kisgazdapárt meglátása szerint mindig népi politikát folytatott, s ő, mint népi politikát folytató képviselő, csak ehhez csatlakozhatott. Maczó Ágnes leszögezte: jelenleg az országban népellenes politika zajlik. Ezt az a tény is jelzi, hogy a legfőbb közjogi méltóság, a köztársasági elnök megválasztásától paktumokkal „elütötték a népet", miként az is, hogy lehetetlen visszahívni az országgyűlési és a különböző szintű kormányzati vezetőket. Hazánkban tehát nem parlamenti demokrácia, hanem ötpárti demokrácia van: azaz a hatalmon lévő paktumos és koalíciós pártoknak demokrácia, a népnek pedig nyomor — summázta Maczó Ágnes. (MTI)

Jogi tanácsadás

1993. augusztus 9-én, hétfőn 16.30-tól 17.30-ig dr. Tóth Ferenc jogtanácsos ingyenes jogi tanácsokkal segíti a hozzáfordulókat, büntetőjogi, polgárjogi, családjogi és társaságjogi kérdésekben, és ad tanácsokat az érdeklődőknek.

Jogi tanácsadás helye: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Városház tér 4. szám alatt levő irodája.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Székesfehérvári csoport

A Kurier a fegyvercsempészetről és Hoffmannról

Szerbek adták az információt?

Dieter Hoffmann addig élt az ügynökök képzelt világában, amíg a képzelet valósággá nem lett. Most a balkáni háború frontjai közé szorult.

Reszkethet sok magas beosztású támogatója és cinkosa, míg a szerb titkosszolgálat a Hoffmann magyarországi letartóztatásához szükséges információk átadásával sikeresen gördített akadályt a boszniai muzulmánoknak címzett fegyverszállítmányok útjába — írta a Kurier című bécsi lap vasárnap a Budapesten őrizetbe vett Hoffmannról szóló egészoldalas cikkében. Az üggyel régen foglalkozó szerző, Wilhelm Theuretsbacher szerint az önhatalmúlag titkosügynökké „előlépett" Hoffmann-nak Ausztriában legutóbb a Chrysler ausztriai vezérképviseletének „külső munkatársaként" az lett volna a feladata, hogy próbautakra már használt kocsikat értékesítsen jó kapcsolatai révén. Hoffmann ugyan eladott néhány kocsit a magyar belügyminisztériumnak, de ezek zöme nem a vezérképviselettől, hanem az azt megkerülő szürke zónából származott.

A csalás lelepleződött, amikor az autók szállításában közreműködő — 1991 májusában máig federítetlen körülmények között elhunyt — egyik sofőr elmondta, hogy a Magyarországon a legtöbb autót rendőrök veszik át.

Közben 1990-től Hoffmann már a magyar belügyminisztérium különmegbízottjaként és a budapesti repülőtér biztonsági megbízottjaként tényked — állítja az újság.

E minőségében felkereste a bécsi repülőtér rendőrségének a főnökét is, hogy szorosabb együttműködést ajánljon a kábítószerellenes harcban.

A rendőrfőnök Hoffmannt a Kurier mostani beszámolója szerint — a nyilvántartásba vetett pillantás után — kidobta, s Hoffmann ekkortájt távozott Ausztriából, mivel családja kutyájával együtt kitette a szűrét.

Ettől kezdve budapesti letartóztatásáig a Balkánon tényked, sikertelenül igyekezett beférkőzni különféle segélyszervezetek akcióiba, s alapvetően csak a német sajtóban aratott némi sikert, amint kamerák össztüzében orosz repülőgépekkel gyerekeket mentett ki a háborúból Németországba.

Ám mindez csupán mese volt; jelenleg a jelek — köztük szlovéniai nyomozási adatok — arra utalnak, hogy Maribor valójában a világ minden tájáról érkező fegyverszállítmányok átrakóhelye volt. Úgy tetszik, hogy Mariborból orosz „segélyhelikopterek" segítségével Hoffmann juttatta a helyszínre a fegyvereket, amelyek többek között a gyerekeknek is oly sok szenvedést okoztak.

A címzett egy bizonyos Hasan Cengic, Izetbegovic elnök pártjának egyik vezető személyisége volt, aki nem is igen tagadja az üzletet, de azt hangoztatja, hogy a szlovének jobban tennék, ha nem vernének fel ekkora port az ügy körül.

Állítólag ugyanis vezető szlovén politikusok tudtak a maribori ügyletekről, sőt, a Republika című szlovéniai lap szerint a Szlovén Nemzetbiztonsági Tanács már 1992-ben határozatot hozott a Boszniába irányuló fegyverszállítások engedélyezéséről. A szállítással a szlovén titkosszolgálatot bízták meg, s az állambiztonsági szolgálat feladata volt a sima vámkezelés biztosítása.

A Kurier szerint ljubljanai megfigyelők a fegyverszállítási útvonal leleplezése mögött a szlovéniai titkosszolgálatok közötti háborúságot és a kormányon belüli hatalmi harcokat sejtenek.

E feltételezések hihetővé teszik magyar források azon vélekedését is, amely szerint a magyar hatóságoknak a szerb titkosszolgálat adta meg a Hoffmann letartóztatásának alapjául szolgáló információkat, hogy ezzel véget vessen a boszniai muzulmánok fegyverellátásának.

Tüntetés Nickelsdorfban

Mintegy ötven osztrák, magyar és a volt Jugoszláviából érkezett tüntető követelte szombaton a magyar határon lévő Nickelsdorf osztrák faluban, hogy a környező államok nyújtsanak menedékjogot azoknak, akik a katonai szolgálat elől menekülnek az egykori Jugoszláviából.

A dezertőrök tájékoztatására szerveződött bécsi csoport és a magyar Alba kör tagjai bírálták az osztrák menedékjogi előírásokat és követelték a katonai szolgálatot megtagadók befogadását. A szónokok szerint a környező országok így hozzájárulhatnának, hogy egyre többen tagadják meg a volt Jugoszláviában a katonai szolgálatot, s ezzel egyben ahhoz is, hogy mielőbb véget érjen a vérontás.

A résztvevők elismerték, hogy a dezertálás nemcsak Ausztriában nem számít a menedékjog megadásához elegendő alapnak, hanem a genfi konvenció szerint sem, holott a hazájukba visszatoloncolt szolgálatmegtagadókat szabadságvesztés, sőt esetenként halálbüntetés fenyegeti. A tüntetésen résztvevő aktivisták követelték, hogy Ausztria — ha nem is adja meg a politikai menedékjogot — legalább meghatározatlan időre szóló tartózkodási engedélyt biztosítson a szolgálatmegtagadóknak.

ÖNKORMÁNYZATOK

Képviselő-testületi ülések

Augusztus 10-én 14 órakor tartja képviselő-testületi ülését a **sárbogárdi** önkormányzat. Ekkor beszámolót hallgatnak meg a városban működő sportegyesület munkájáról, valamint az Köév Kft. felügyelő bizottságának jelentéséről. Elbírálják a gondozási központ vezetői állására beérkezett pályázatokat és tájékoztatót hallgatnak meg a földkiadó bizottság munkájáról. Tárgyalnak még egyebek között az egészségügy finanszírozásáról, zárt ülésen pedig a lakásfenntartási támogatásokról.

Balinka önkormányzata augusztus 13-án 8 órakor tartja képviselő-testületi ülését a polgármesteri hivatalban, ahol meghallgatják az 1993 első fél éves gazdálkodásáról szóló beszámolót.

ÚJRA-ÚJRA
TEDIMEX
Seregélyesi út 94.
Szenzációs árakon kínálunk:
Pepsi Cola 2 l. 100 Ft.
20 %-os ecet 78 Ft.
Kristálycukor 1 kg-os 68 Ft.
Almalé 52 Ft kartontól 48 Ft.
Szörpök 178 Ft-tól 185 Ft-ig.
1 l-es Multi mix mosogató 115 Ft.
Különféle száraztészták, kávék nagy választékban, olcsó árakon.
VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT. 52789

VISZONTELADÓK, FELHASZNÁLÓK FIGYELEM !
FITTING áruk és TAPÉTÁK fantasztikus áron !
Rendelkezésre állunk kis- és nagykereskedőknek.
Árainkból: 90-es 1/2 collos BB könyök 23,80 Ft + ÁFA áron
hagyományos tapéták már 450 Ft-os
habosított tapéták már 530 Ft-os ÁFA-s áron.
Kérje bővebb tájékoztatónkat !
KELET KFT. Szfvár., 8007. Pf.: 19.
Tel.: 22/324-960., 22/313-389.
1516

augusztus 19-ig
női-férfi nyári
ruházati cikkek 50 %
engedménnyel.
Ruti-butik Szfvár,
Rózsa u.
Nyitva: 9-18 óráig,
Szo: 8.30-12 óráig.
52846
FÉLÁRON
FÉLÁRON
FÉLÁRON
FÉLÁRON
FÉLÁRON

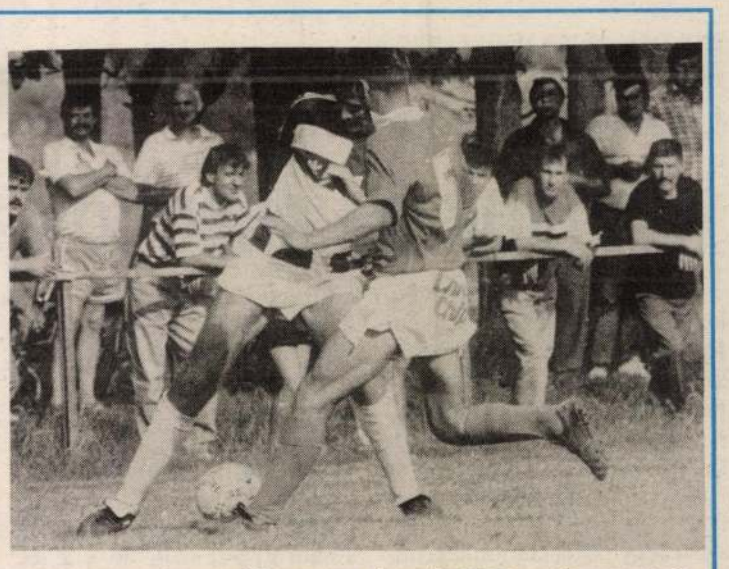

Magyar sikereket hozott a sheffieldi úszó és vízilabda Európa-bajnokság. Egerszegi Krisztina megszerezte negyedik aranyérmét 200 méteres hátúszásban, vízilabda-válogatottunk ezüstérmes lett. Itthon lejátszották a labdarúgó Magyar Kupa mérkőzéseit (Tudósításaink a 14. oldalon)

Szombaton este, a már meglévő alapok között, ünnepi szentmise keretében, dr. Takács Nándor megyés püspök helyezte el a székesfehérvári Öreghegyen az újraépítendő Szent Donát kápolna alapkövét

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

GAZDASÁG, POLITIKA, KULTÚRA, SPORT

Hétfő, augusztus 9., IL. évfolyam, 184. szám — Ára 13,80

IDŐJÁRÁS:

Többször megnövekszik a felhőzet, szórványosan záporeső is várható. A legmagasabb nappali hőmérséklet 25-30 fok között lesz.

***

Az ezen a napon eddig mért legmagasabb hőmérséklet 35,5 Celsius-fok (1961), a legalacsonyabb 8,4 Celsius-fok (1913), az átlagos napi hőmérséklet 21,0 fok.

MA:

Városfejlesztő program az ezredfordulóig (3. oldal)

NÉHÁNY SORBAN

Antall József miniszterelnök vasárnap délután — szabadságának időtartama alatt — néhány napos, nem hivatalos látogatásra a Német Szövetségi Köztársaságba utazott — tájékoztatta az Magyar Távirati Irodát vasárnap Juhász Judit kormányszóvivő.

Ellentmondásos jelentések érkeztek arról, hogy a boszniai szerb fegyveres erők alakulatai milyen hadmozdulatokat tesznek az ostromlott Szarajevót uraló két hegycsúcson.

A Skoda-Volkswagen Group hétfőtől átlag 8 százalékkal emeli a Skoda személyautók árát.

Az M1-es Győr-Hegyeshalom közötti szakasza

AZ ELSŐ FIZETŐ AUTÓPÁLYA

Építés várhatóan októberben kezdődik

A személygépkocsik 350 forintot, míg a teherjárművek 1200 forintot fizetnek majd az M1-es autópálya Győr-Hegyeshalom közötti szakaszán. Az első koncessziós formában épülő autópályát 1995 végén adják át a forgalomnak. A Koncessziós Autópálya Iroda tájékoztatása szerint a 24 milliárd forintos beruházás megvalósítása várhatóan októberben kezdődhet meg.

Mint ismeretes, a kétfordulós tendert az Első Magyar Koncessziós Autópálya Részvénytársaság nyerte. A konzorciumban a francia Transroute mellett részt vesz a Banque National de Paris, OTP Rt., Országos Kereskedelmi és Hitelbank Rt., a Strabag, valamint a MOL Rt. és a Magyar Befektetési és Fejlesztési Rt. A társaság alaptőkéje eléri az öt és fél milliárd forintot. Az építkezés finanszírozásában

(Folytatás a 3. oldalon)

Győzött a hely szelleme

MŰVÉSZTELEP A CSÓK-SZÜLŐHÁZBÓL

A tervek szerint művésztelep, képzőművészek alkotóháza lesz Csók István sáregresi szülőházából, melyet az egy magyar, német, román vegyesvállalat által létrehozott Csók István Alapítvány működtet majd.

A vajtai Zichy-birtokon a nyolcszázas évek közepén épült Sáregres határában az a vízimalom, ahol Csók István meglátta a napvilágot. A Cecei Béke termelőszövetkezet „tulajdonába" átment épület falán szerény emléktábla jelzi csupán az aratás idején a terményt behordó téesztagoknak a tényt, hogy„ itt született Csók István...". Évtizedeken át magtárnak használta a szövetkezet a műemlék-jellegű épületet, aztán az idők- és tulajdonviszonyok változtával csak nyűg lett a szövetkezetnek az

(Folytatás a 3. oldalon)

Jelképesen felépítették, de azonnal le is döntötték az úgynevezett európai erődöt Nickelsdorfban... (2. oldal)

A belföldi államadósság alakulása

Megtakarításokból még fedezhető...

Az év végére várhatóan a belföldi államadósság — az az összeg, amennyivel az állam tartozik többek között a Magyar Nemzeti Banknak, a kincstárjegyeket, államkötvényeket megvásárlóknak — eléri a 2840,1 milliárd forintot. Egy év alatt az államadósság 669,4 milliárd forinttal emelkedik.

A Pénzügyminisztérium és a Magyar Nemzeti Bank adatai szerint a belföldi államadósság növekedése 1990-ben gyorsult jelentősen. Abban az esztendőben ugyanis az állam még csak 1357,2 milliárd forinttal tartozott belföldön. A következő évben, 1991-ben az államadósság 1835,9 milliárd forintra emelkedett. A múlt év végén az állam-

(Folytatás a 2. oldalon)

Ötszáz külföldi meghívott, köztük több tucat ország állam- és kormányfője, valamint uralkodója vett részt szombaton azon a gyászszertartáson, amelyet a brüsszeli Szent Mihály székesegyházban tartottak a hónap elején elhunyt I. Baldvin belga király tiszteletére (Tudósításunk a 2. oldalon)

LABDARÚGÁS '93 ŐSZ

A Fejér Megyei Hírlap MAI MELLÉKLETÉBEN bemutatkoznak a megye labdarúgócsapatai

Csók István, Kossuth-díjas festőművész (1865-1961).
Mezei Ottó?

A Szinyei Társaság avagy a kultúra szolgálata

Mű/Művészet, 1989, okt., 2 oldal.

A szüntelen változások időszakát éljük, nemcsak politikailag és gazdaságilag s nemcsak a művészet arculatának egyre kiterjedtebb átformálódásában, hanem a művészeti élet merev szervezeti kereteinek lassan megindúló oldódásában is. Amit azonban újszerűnek vélünk, az nemegyszer korábbi, sajnálatosan megszakadt hagyományok felélesztése s azoknak az újabb igényekhez, lehetőségekhez való alkalmazkodási kísérlete. Ilyen, a múlt század végére visszanyúló hagyomány a központi, államilag erőteljesen pártfogolt művészszervezet mellett egyéb művészeti társaságok, kiállítási intézmények létrejötte, működése, amelyeknek művészeti életünk alakulásában nem csekély szerepe volt. A három éve létesült *Molnár-C. Pál Baráti Kör* ezen hagyomány felvállalásával szervezte azt a kiállítást a *Vigadó Galéria* alsó szintjén, amellyel a kör művésztagjai az elődnek tekintett *Szinyei* tették vonzóbbá a figurális művészet kedvelői számára.

A mintaképül választott hagyomány esetünkben valóban nemesnek, példaadónak mondható. Napjainkban, amikor a művészeti támogatás és mecenatúra egyre szerényebb adottságokkal kénytelen számolni, a hasonló gazdasági helyzetben alakult s neves művészek mellett tekintélyes gyűjtőket, írókat, kritikusokat, múzeumi és nyomdai szakembereket magának megnyert Szinyei Társaság két és fél, három évtizedes fennállása alatt eredményesen szolgálta az egyesülés – az elnök *Csók István* 1931-ben tett kijelentése szerint – „egyetlen, ideális célját: a művészeti kultúra mentül hathatósabb előmozdítását." Nem kell mást tennünk, mint belelapoznunk, beleolvasnunk az 1925-ben alapított, példás kiállítású *Magyar Művészet* évfolyamaiba – amely ugyancsak a társaság égisze alatt jelent meg –, hogy a maradi műcsarnoki festészetet és a korszerűbb, előremutató törekvéseket képviselő tömörülések között átmenetet képező egyesülés közelebbi céljaival, művészetpolitikájával tisztában legyünk. Mindenképpen elhibázott dolog lenne elvárni tőle azt, amire az övétől különböző, akár azzal ellentétes elképzelések legteljesebb tiszteletben tartása mellett eleve nem vállalkozott. Azt az eszmeiséget, amit képviselt, művészeti és szociális jutalmazási rendszerével (különös tekintettel a tehetséges fiatalokra), kiállításaival, működését kísérő szakirodalmi tevékenységével valóban hathatósan szolgálta.

A kiállítás (a rendezés és a színvonalas katalógus összeállítása *Tóth Antal* munkája) természetesen nem vállalkozhatott a társasági kiállítások akár csak válogatott anyagának bemutatására. Sikerült azonban részrehajlás nélkül szemléltetnie a társaság stiláris többarcúságát, amelyben a századvégi realizmus továbbélése, a plein air festészet, a nagybányaias posztimpresszionizmus, sőt egy-egy kép erejéig az újtárgyiasság és a figurális szürrealizmus is helyet kapott. A vezérszólamot a kezdeti időszak művészeti helyzetéből adódóan a poszt-impresszionizmus egyéni hangú változatai képviselték, kiegészítve az úgynevezett alföldi iskola egy-egy jellegzetes alakjának munkáival. Nem kevésbé sikerült érzékeltetnie az anyagnak – bár nem eléggé egyértelműen – azt a művészi igényességet, amelyre a társaság hangadói ismételten szükségesnek tartották felhívni a figyelmet. Egy tekintélyes számú önarcképsorozattal, *Réti István Önarckép tájban* című munkájával, a társaság vezető gárdájához kapcsolódó néhány portréval, egy-két Magyar Művészet szám – megcsillantó *Aurél, Egry József, Medgyessy Ferenc, Molnár-C. Pál és Szőnyi István* munkáira gondolunk. Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül Szinyei Merse ugyan kései (1911-es), de eredendő festői erényeit megcsillantó és annyi idő után nosztalgikus felhangokat ébresztő kettős portréját. Ez a munkája, a kiállítás fő helyén ékeskedő *Fa alatt* megértetett valamit abból a mélységes megbecsülésből és tiszteletből, amellyel a társaság tagjai szóbeli és írásbeli megnyilatkozásaikban s gyakran munkáikból kitetszően az egyesülés névadójául választott művészt – mesterüket övezték.

Mezei Ottó

Plakátok a forradalomról

Nem vettem elő a jegyzeteimet, amikor rövid tudósítást írtam a nagy francia forradalom tiszteletére készült plakátok bemutatójáról. Így történhetett meg, hogy a „gazdagok" helyett a „jogokkal" hoztam egyenes – mondhatni –, függőónnal mérhető kapcsolatba az emberi végterméknek ama adagját, amely a *Grapus* csoport plakátján szerepel.

A tévesztés persze magán-

Csakhogy a francia művészek bonyolultabb képi-szóbeli játékot találtak ki. A tenyér alatt az olvasható: poor, míg a feneket a gazdag szó – rich – C-jéből alakították ki. Az is igaz azonban, hogy mindenképpen az igazságnak, az emberi jogoknak szól a gesztus, s a megcsúfoltatás még általánosabb érvényűnek tűnik, tekintve, hogy minden szó, minden forma az arany örökkévalóságában ragyog a felületen.

E plakát több mint hatvan másik művel együtt májusban készült, azon a nemzetközi tanácskozással egybekötött művésztalálkozón, amelyet a nagy francia forradalom évfordulója alkalmából rendeztek Párizsban. Mint a Grapus mellett a szintén francia *Roland Topor, Raymond Savignac*, a lengyel *Henryk Tomaszewski, Swierzy* neve jelzi, a kortárs grafika igen jeles képviselői találkoztak.

A szűkebb közönséghez szóló megjelenési formát az a szép kiállítású album jelenti, amelyet az ARTIS kiadó jelentetett meg *Az emberi jogokért – Történetek, képek, szavak* címmel. A Történetek címszó alatt tucatnyi esszé olvasható a XVIII–XX. század szabadságharcosairól, a polgárjogi küzdelmek jeles alakjairól; a Szavak című fejezetben kortársaink – közöttük *Lech Walesa* vagy a cseh drámaíró, esszéista, regényíró *Ivan Klima* – fejtik ki gondolataikat a jogról, szabadságról.

A kötet középső részét alkotó 66 plakát kiállítási anyagként eljutott a világ számos országába. Magyarországon – a budapesti Francia Intézettel együttműködve – két helyen is bemutatták az anyagot: a Képzőművészeti Főiskolán, majd a Pécsi Galériában.

Az összeállítás technikai sokrétűségét jelzi, hogy ugyanúgy szerepeltek kizárólag fotós eszközökkel készült művek (az izraeli *David Tartakover*), mint az újexpresszív festészet gesztusait használó munkák (a japán *Yokoo Tadanori*), olyanok, amelyek a szöveg manipulálásával, csonkításával mondták el véleményüket, s olyanok is, amelyeknek elég a szín – a világos és sötét

fokozatos összeolvadása –, hogy a faji megkülönböztetés értelmetlenségéről beszéljenek. Swierzy a forma és a tartalom tökéletes összhangját érte el, amikor a fehér mezőben a Szabadság, Egyenlőség, Testvériség kékje mellé a Szolidaritás vörösét illesztette. E mű azt is jelzi, hogy a technikai sokrétűség alapja a gondolati mélység és gazdagság volt, hogy az összeállítás egésze méltó színvonalon idézte a forradalom eszméit.

Az alkotók között két magyar szerepelt, *Kemény György* és *Pinczehelyi Sándor*. Kemény a humánum egyetemes érvényű kérdéseit, a női test harmonikus arányait és a torzó formát szembesítve vetette fel, míg Pinczehelyi a munkásságban a 70-es évek óta jelen lévő gondolatot – „az utcakő a proletariátus fegyvere" – helyezte új összefüggésrendszerbe.

A budapesti tárlaton azonban az ő műveiken kívül más magyar grafikusok munkái is szerepeltek, lévén, hogy a Képzőművészeti Főiskola házipályázatot hirdetett az emberi jogok témakörében. A fiatal művészek közül néhányan a környezetvédelem problémáival – jog az egészséges élethez –, míg mások az élet teljességével, az emberi minőség kérdéseivel foglalkoztak. A legtöbben – természetes módon – Erdély tragédiáján keresztül szóltak az emberi méltóságról, zsarnokságról,

Mustra

MŰGYŰJTÉS

Túlnyomó többségben lévő kispénzű olvasóinkat bosszanthatta legutóbbi beszámolóm, melyben a milliós képeladásokat regisztráltam. Most is voltak ilyenek Polgár nagy aukcióján, a MOM-ban; meg is érték az árukat: egy Rippl-Rónai Zorka-kép s egy (többször megfestett) Vaszary főmű, az 1928-as *Kertben* igen szép példánya, de meg is maradt egy pár drága tétel előbbi mesternek egy tájképe, s néhány igen szép régi külföldi festmény, talán azért (mert igen helyesen) védték őket. Nem védtek viszont egy korai Eybl- s egy Casorati-képet (ez a kis méretű kékes remeklés föl is kúszott kettőről hétszázezerre), s nem védenek a mostani Bizományi aukción sem néhány klasszikus külföldi alkotást (olyan sok van még most is nálunk, hadd vigyék?), meg egy Trübnert. Jól megy nekünk... De a Szépművészeti „illetékese" dacosan liberális. Nyilván jól megy neki is. Ahelyett, hogy venné a kalapját s adná át a helyét érzékenyebb szakértőnek. (Félreértés ne essék, sose láttam őt, nevét sem tudom.)

Visszatérve az aukcióra: örömmel dicsérjük meg az azt vezénylő Polgár urat: ő az egyetlen műkereskedő, aki maga vállalja a „kikiáltó" szerepét is, ügyesen, gyorsan, színesen, még a humorról sem feledkezve meg! Kár, hogy hatalmas katalógusa, mely majd minden tárgy színes reprodukciójával szolgál, nem színhű – a képek sötétebbek, barnábbak az eredetinél, a színek gazdagsága így eleve elvész. Imprimálás előtt nem ártana összevetni az eredetivel. (Ez a többi cégnek is szól.)

Aki a magas árakat illeti, megjegyzem: most is lehetett olcsón is vásárolni. Magam például nyolcezerért kaptam meg egy kis Simonka-képet, nyilván, mert nem ismerik, hiszen Párizsban él(t?). Származása és stílusa révén jól beleillik kis vásárhelyi gyűjteményembe. De más is találhatott sok mindent, például az „elkötelezett" képekből. Hiába festette meg Duray 1941-ben a *Tanácskozók* kis embercsoportját, ez későbbi szocreál emlékeket idézett, mint ahogy Ruzicskay csakugyan szocreál szénrajza. Meunier korát megelőző munkás szobra is megmaradt, pedig a századeleji naturalizmus jó példája. (Nevét nem tudták elolvasni.) Mindazonáltal nincs szabály: Vidai Brenner hurrá-optimista *Toborzója* elment 28 ezerért.

Megmaradt Róna Klára szépelgő nőszemélye éppúgy, mint Novotny 1930-as tépett, de művészileg magasabb rendű aktja, negyvennel. És visszamaradt Csóknak tengerparton ugráló, húszas évekbeli fürdőruhás *Zuzuje* – nem csoda, majd minden aukción (most a Bizományinál is) felbukkan egy-egy ilyen szokvány Csók, amely persze nem olyan ellenszenves, mint a sokácai, de nemigen ér meg félmilliót. Mindazonáltal Csóknál igencsak ott a nagy festő keze nyoma, nem úgy, mint a dögivel szereplő Fried Pálok, Neográdyak, Berkesek, népieskedő Glatzok, Nyilasyak, ugyanazt az ártatlan pofácskájú modellt százszor ismétlő Náray mesterségbelileg jó, de semmitmondó képei. Nem is szólva a folyvást felvonuló állatseregletről Aggházy beteg tehenétől (BÁV) Edvi Illésen, Juszkó és Viski lovain, Pállik kosán, Heyer és Rainerné kutyái-macskáin át Vastagh valódi vadállataiig. Mindezt már nemcsak Polgár, hanem a többiek aukcióiról is mondom. No de akinek ez kell – vegye és vigye. Megvallom, már-már unom Kádár és Scheiber egyhúrúan modernkedő képeinek dömpingjét is, noha a maga korában mindkettő bátran korszerű igazi *művész* volt. (Előbbinek például most is gyönyörű képe szerepel a Bizományinál.) Örömmel tapasztaltuk, hogy végre méltányolták Farkast: játszó gyermekeket ábrázoló kisméretű képét a negyvenezres kikiáltási árnak majd hétszeresével ütötte le Polgár úr.

A népiesség, miután az irodalomból kihalt, az aukciókon máig a giccs melegágya. Pedig létezett valódi népiség is, amit a Bizományi közelmúltbeli néprajzi aukciója mutatott meg. Kár volt ezt Mollász Gitta dekoratív népiességével zavarni, ezek a kosztümtervek nem is keltek el. De a valódi bokályok, bútorok, butellák, tálak, tányérok, tékák, tükrök egy múzeumra való gazdagságban vonultak fel, találtak gazdára, megfizethető áron. Feleségem például kétezerért egy valódi réz-ezüst kolompot vett. Többet ér ez egy megfestett nyájnál. Eredetileg Amerikában élő öcsémnek szántuk, de aligha adom oda, olyan szépen szól. (Saját kis vételeimet nem hivalkodásként említem, hanem a hitelesség kedvéért: ez egyben aukciós vásárlási-gyűjtési példa-tanács lehet: azt kell venni, ami másoknak még nem kell. Keleti műtárgyakat, népies mázolmányok helyett – mondjuk – tizedáron román üvegikonokat, melyek most jórészt megmaradtak.

Le a kalappal a kitűnő szakértő, Nyékes Mihály válogató-értékelő munkája előtt, mely már Nagyházi hasonló aukcióját is fémjelezte.

Kristó Nagy István

BÁV RT

Biztos eladás!
Ha műtárgyait, ékszereit vagy bármely régiségét értékesíteni akarja forduljon a BÁV Rt. szakértőihez. A *legmagasabb piaci áron* megvásároljuk vagy *magas előleget* fizetünk!
Az aukciós tárgyfelvétel folyamatos!

Szakfelvevőhelyeink:
Ékszer: V. Párisi u. 2. 118-6217
VI. Andrássy u. 43. 342-9143
VII. Thököly út 14. 322-5014
és valamennyi fővárosi és vidéki ékszerboltban.
Festmény, műtárgy:
V. Bécsi u. 1-3. 117-2548
V. Bécsi u. 3. 118-4403
V. Kossuth L. u. 103. 118-0433
V. Falk Miksa u. 21. 131-0513
V. Semmelweis u. 19. 117-6327
VI. Andrássy út 27. 342-5525
I. Hess A. tér 3. 175-0392
Szőnyeg: V. Ferenciek tere 10. 118-3733

Bútor: Címbejelentés: 217-6307; 218-7898
A beszállítás díjmentes!

BÁV Rt. — az értékek birodalma!

Előre, nyelvművelők!

Már bocsánat, de az én személyiségi jogaimat sokkal inkább sérti a szmötyiben úszó vécé, az aluljáró betonmennyezete alatt sütött döglötthalszagú csirke, a sztrádán kengururáccsal dózeroló bérgyilkostanonc, mint az, hogy a söröző, a fehérneműbolt vagy az autószalon cégtábláján angol a szöveg. S hogy beszálljak az ÉS-ben hetek óta zajló vitába: a bunkó magatartás – a kocsmából a parlamentig – baktériumokat terjeszt, pénzt húz ki a zsebből, égig növeli a vérnyomást, rontja az emésztést, tépázza az idegrendszert, szóval megrövidíti az életet, illetve közelebb hozza azt a pillanatot, amikor (mi, bizonyos igényszint fölött élő emberek) azt mondjuk, hogy ebben az országban nem lehet létezni. Tehát az ilyesmi közvetlenül is hozzájárul a magyarság sorvadásához, közvetlenebbül, mint a „maximum íz, no cukor" a tévében vagy az „It's my way" a plakáton.

Különben teljesen egyetértek azokkal a nyelvészekkel, akik felemelik szavukat „az ellen a javaslat ellen, hogy a magyar nyelvet rendeleti úton kell megvédeni egyes »károsnak« ítélt folyamatoktól (közelebbről az idegen szavak, fordulatok használatától)."

Iszonytat, hogy valaki – nyilván szankciók terhe mellett – szabályozni akarja, milyen szavakat használjak beszédben és írásban. Nem nyugtat meg Grétsy László cáfolata, miszerint „az MTA Magyar Nyelvi Bizottsága még 1996 májusában tüzetesen megtárgyalta a kérdést, s a leghatározottabban úgy vélekedett, hogy egy általános érvényű nyelvtörvény az idegen szavak ellen káros volna, az egy-egy területre vonatkozó korlátozó, szabályozó előírások azonban szükségesek". Mik lennének ezek a „vonatkozó korlátozó, szabályozó előírások"? Kicsodák, milyen szinten, mit és hogyan korlátoznának avagy szabályoznának?

Továbbá: nem tudom, miért emlegeti Grétsy László a lakosság személyiségi jogait a túl sok idegen szót tartalmazó vagy egészben angol nyelvű reklámszövegek kapcsán. A reklámnak nem az a dolga, hogy épületes olvasnivalót adjon úgy általában a mafla „lakosságnak", és főleg nem az, hogy sértegesse vagy a személyiségével foglalkozzék, hanem hogy a lakosság egy meghatározott szegmentumát rávegye bizonyos termékek vagy szolgáltatások megvásárlására. Ha a szöveg mondandóját a megcélzott csoport nem *fogja*, akkor a hirdető cég nem személyiségi jogokat sért, hanem egyszerűen hülyeséget csinál, és kidob egy csomó pénzt az ablakon. Ezen pedig az sem segít, ha az MTA Magyar Nyelvi Bizottsága nyelvünk védelmében alapít egy albizottságot, amelyhez minden egyes cégtáblát, óriásplakátot és szúnyogirtó-használatiutasítást be kell terjeszteni nyelvi-stiláris véleményezésre (harminc-napos válaszadási kötelezettséggel, fix tarifa szerint, államilag jóváhagyott szótárak felhasználásával).

Nem a magyar szavakat kell megvédeni. Az a nyelv, amely most beáramlik hozzánk, lényegében a fejlett kapitalizmus középosztályának nyelve. Mármost nálunk még soha nem volt fejlett kapitalizmus, a középosztályt pedig mészárolták, üldözték, megszégyenítették, sőt, a létét is tagadták nem sokkal ezelőttig – nem csoda, hogy azok, akiknek a középosztály funkcióját kellene betölteniük, gyakran *a/* mélységesen zavarodottak, *b/* reflexből (azaz, idő hiányában, gondolkodás nélkül) másolják a nyugati mintákat vagy amit felfognak belőlük, *c/* ha végül is gyorsan sikerül sok pénzt keresniük, középosztály bennük serénykedő képviselőit illeti: midőn összesen volt harminc könyvkiadó, mindegyikben akadt néhány veterán szerkesztő, aki elmondta a fiataloknak, milyen is a jó mondat. Amióta több száz kiadó működik, olyan ember sincs minden cégnél, aki tudná, hogy a párbeszédet gondolatjellel kell kezdeni (viszont – részben épp a takarékos humánerőforrás-gazdálkodás következtében – a tulajdonosnak nyolcjegyű a bankszámlája). Amíg nem a káefté ügyvezetőjének macája írta az ismeretterjesztő film magyar szövegét, addig volt rá némi remény, hogy „nefritisz" helyett „vesegyulladás" hangzik el, „maximum" helyett „legföljebb", és nem tájékoztatnak arról, hogy „az árpából sok helyen zabkását készítenek" (merthogy az Országh-szótárban ez a fordítás olvasható a *porridge* címszó után). Amíg hivatásos szedők többnyire kijavított kéziratokat szedtek ki, majd a levonatokat hivatásos korrektorok javították, nem pedig Akrisztike vagy Amónika vitte be számítógépbe a szöveget (havi bruttó huszonötezerért), addig várható volt, hogy a hónapok neve kisbetűvel kezdődik, a pont után pedig szóköz jön. Egyáltalán, nem lehetett fogadást tenni rá, hogy az ember öt hasábcentiméteren vagy két műsorpercen belül találkozik – nem, nem nyelvi hibával, hanem az általános butaságnak és a világ dolgaiban való mélységes járatlanságnak valamely ordító megnyilvánulásával. De

[illegible] nyelvművelők munkája fölösleges. Érdekes lenne például egy *használható* helyesírási szabályzat, amellyel Akrisztike is tud kezdeni valamit, a jelenlegi ugyanis nem ilyen, hanem követhetetlen és megtanulhatatlan (megette a fene azt a regulát, amelyet kétszázkilencvenkilencnél kevesebb pontban nem lehet összefoglalni), s a tanácsadó szótár tele van következetlenségekkel. Érdekes lenne egy nyelvművelő kézikönyv, amely nem riaszt el a puszta terjedelmével (két kötet, 2585 oldal); ha mindezt tudnom kell, hogy helyesen beszéljek, akkor inkább átállok az angolra. Ha már nyelvünk olyan gazdag, amilyen, nyilván össze lehetne állítani egy értelmező szótárat, amely nem három évtizeddel ezelőtti nyelvállapotot tükrözne, s amelyből ekképpen bármely tímmenedzser, kontroller, primér díler vagy ekánt értesülhetne, hogy jelen pillanatban mire van magyar szó és mire nincs. Bár nem akarok beleszólni a tisztelt tudósok dolgába, felvetem mint ötletet: netán ez is szóba kerülhetne az MTA Magyar Nyelvi Bizottságában (tüzetesen). Esetleg többet használna a nyelvnek a leghatározottabb vélekedésnél, a vonatkozásnál, a korlátozásnál, a szabályozásnál és az előírásnál. Az aluljáróban ettől még megmaradna a büdös, de az ország egy kicsit lakhatóbbá válna.

1021

1984. X. 24. Kossuth 12,00 Áné

Déli Krónika

- 34 féle fali és asztali naptár jelenik meg folyamatosan a Képzőművészeti Kiadó gondozásában, 1,5 millió példányban. Tavaly 400 ezerrel kevesebbet adtak ki, az idei választékot ma délelőtt mutatták be a sajtó képviselőinek és a most következő percekben Bánkuti Gábor mutatja be önöknek természetesen zenés feldolgozásban.

Csók István képeivel

- Képet nem tudok mutatni, ezért próbáltam zenével, Bach Adaggiojával felidézni a Magányos cédrust, ami decembert disziti a Csontváry-naptárban. A címlapon a Názáreti Máriakut látható, a többi kép ritkán szerepel a reprodukciókon, például az Őz, melyet 40 éves korában festett, amikor még patikusként azt álmodta Csontváry-Kosztka Tivadar, hogy neki világhirü művésznek kell lennie, és ezért egyik napról a másikra felhagyott polgári foglalkozásával. Jövőre lenne 135 éves.
Debussy Lenhaju lánya Csók István hangulatos festményeit, pasztellszinoit idézi. Sőt, akár a januárt jelentő fekvő akt cime is lehetne Lenhaju lány.

A festő születésének 120. évfordulójára készült ez a remekül szerkesztett, minden hónap hangulatát jól megválasztott képpel kifejező válogatás, nehezen tudok olyan környezetet elképzelni, melyet ne diszítenének harmónikusan Csók képei. Köztük a két akt. Talán érdemes lenne eltűnődniök a fotósoknak, vagy a válogatóknak is, épp Csók István képei előtt, mitől tud olyan szép lenni az ábrázolt emberi test. Igaz, a Képzőművészeti Kiadó az idén a három helyett csak egy akt fotónaptárt ad ki és az izlésesebb mint a tavalyiak, sőt az egyoldalúságot kerülendő három férfi akt is akad képei között, bár kissé furcsa, hogy sem a Halak, sem az Ikrek csillagképéhez nem ellenkező nemü testek kettősét társitják, itt is ott is női páros szerepel. Láttam a boltokban más cégek által kiadott, eléggé izléstelen aktgyüjteményeket is, akkor már ez szerencsésebb csillagzat alatt született.
Hangulatot váltottunk. Liszt Ferenc Magyar rohamindulója a magyar csataképek cimü naptárt illusztrálja. Kuruckori jelenetek, Zrinyi kirohanása, Hunyadi a Rigó mezei csata után, Thán Mór Mohácsi csatája és tápióbicskei képei, ha odanyomtak volna 2-3 sort a hátoldalukra az eseményekről, lehet, hogy ezt választanám iskolás lányomnak. De igy inkább maradok a Nemzeti Muzeum mult századi társasjátékait ábrázoló naptárnál, azzal még játszani is lehet. Nem szokatlan dolog manapság a hivalkodás. Van, aki szivesen diszitené szobáját nemesi cimerrel. Nos, van cimernaptár is, de a magyar várakról és kastélyokról, sőt a magyar zarándokhelyekről is megjelent falinaptár. Az árak szintén változatosak, aki beéri várakkal és kastélyokkal, annak 28, aki inkább aktfotókat tart a falon, annak 44 fillérbe kerül egy napra a nézelődés.

Csók István (1865-1961)

Lugasban
Olaj, vászon 84x68 cm
Jelezve balra lent: Csók I.

Irodalom:
- Kemény Simon: Igénytelen sorok Csók Istvánról, in.: Magyar Művészet 1926, 66-75 oldal
- Farkas Zoltán: Csók István, Budapest, 1957.
- Telepy Katalin bevezető írása Csók István emlékkiállítása katalógusában, Budapest, 1965.
- Csók István: Emlékezéseim, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

A portrét szemlélve felmerül a kérdés, hogy ki ez a fiatal, merengő tekintetű, vöröses hajú, barackszín ruhás, az angol preraffaeliták nőalakjaira emlékeztető hölgy. Az enyhén feszült testtartás ellenére bensőséges a kapcsolat festő és modellje között, kölcsönösen egymásra figyelő szeretetük hatja át a képet. A Csók István 1905 körül készült *Feleségem* című festményével való összehasonlítás során a fenti kérdésre egyértelmű válasz kínálkozik: a lugasban üldögélő alak vonásaiban a festő feleségének nagy szemeire, erős orrára és telt ajkaira ismerünk.

Csók 1903-ban házasodott össze a nála jóval fiatalabb Júliával, aki később sok művének inspirálója és modellje volt (*Műteremsarok*, *Feleségem*, *Züzü első sétája*). Együtt mentek Párizsba, ahol 1903-10 között - Züzü születéséig - saját visszaemlékezései szerint, élete egyik legboldogabb korszakát töltötte a párizsi Szalonban is sikerrel kiállító festő. Képünk is közvetlenül ez utáni időszakban készülhetett, amikor a müncheni Akadémián illetve Hollósy-körben nevelkedett Csók már aktívan alkalmazta a francia impresszionisták festői fogalmazásmódját, melyet első párizsi tartózkodása során (1888-90) a Julian-akadémián ismert meg. Tanulmányai mellett ekkor figyelt fel Manet, Renoir és Degas műveire is. A Nagybányát megjárt festő azonban közvetlenül senkit sem utánozva jutott el sajátos stílusához, intim impresszióinak könnyed kifejezéséhez.

Az életvidám kolorista jelen portréján a korai rajzos, realistább festésmód helyett, a téri hatásokat színfoltokkal helyettesíti. A természeti környezet atmoszféra-teremtő ábrázolása ugyanakkor, az emberi alak dekoratív kísérőjeként szerepel a képen. A táj, mint önálló motívum, később is ritkán jelenik meg a Csók oeuvre-ben. A szűkre szabott térben, minden figyelem az "imádott asszony" plasztikusan kidolgozott arcára és ölében nyugvó kezeire összpontosul. A hölgy a szeretet komolyságával nézi férjét, aki talán épp az imént kérte meg arra, hogy tegye félre könyvét és olvasás helyett inkább neki üljön modellt. Az idilli, derűs hangulatú festményre ráillenek Kemény Simon Csókról írt szavai: "... kiszakít egy gyönyörű, eleven pillanatot, amikor a napsugarak legszebben világítanak át a leveleken és virágokon, amikor a különböző színek leggazdagabban tarkítják reflexeikkel a levegőt, amikor ebben az opalizáló térben legnemesebb zománcok födik az emberi bőrt, a hajat, a ruhát, amikor ezen a különös levegőn át legkülönösebben ragyog az emberi tekintet."

Vajon mit sejtet Júlia tekintete? Mit sugallnak szinte megszólalni kívánó, finoman összekulcsolt ujjai? Magyarázattal szolgálhatnak Csók későbbi, kislányáról festett képei, a *Züzü a lugasban* és a *Züzü a Margitszigeten*. A három kép helyszíne - és képbeállítása - ugyanaz: virágzó akác-lugas, előtte zöld pad, a bokrok és a lugas között baloldalon gyenge kilátás a távolban körvonalazódó épületekre. Az intimitást biztosító lugas minden bizonnyal a Csók család kedvelt pihenő helye volt. Mély érzéseket és harmóniát közvetít az előzőekkel hasonló tónusú, sárgákból és zöldekből komponált festmény. "A boldogságot nem lehet definiálni, sőt tudatosan érzékelni sem. Csak mikor visszagondolunk különböző korszakaira életünknek, vagy elmerengünk egyik-másik bájos epizódján - ötlik eszünkbe... nini... hiszen én akkor boldog voltam és - észre se vettem", írja Csók emlékezéseiben. A portré azonban, úgy tűnik, nagyon is tudatosan rögzít egy örömteli napot.

T. K.

121.▲
Csók István (1865-1961)

Lugasban
Olaj, vászon 84x65 cm
Jelezve balra lent: Csók I.
Kikiáltási ár: 1.800.000 Ft

122.

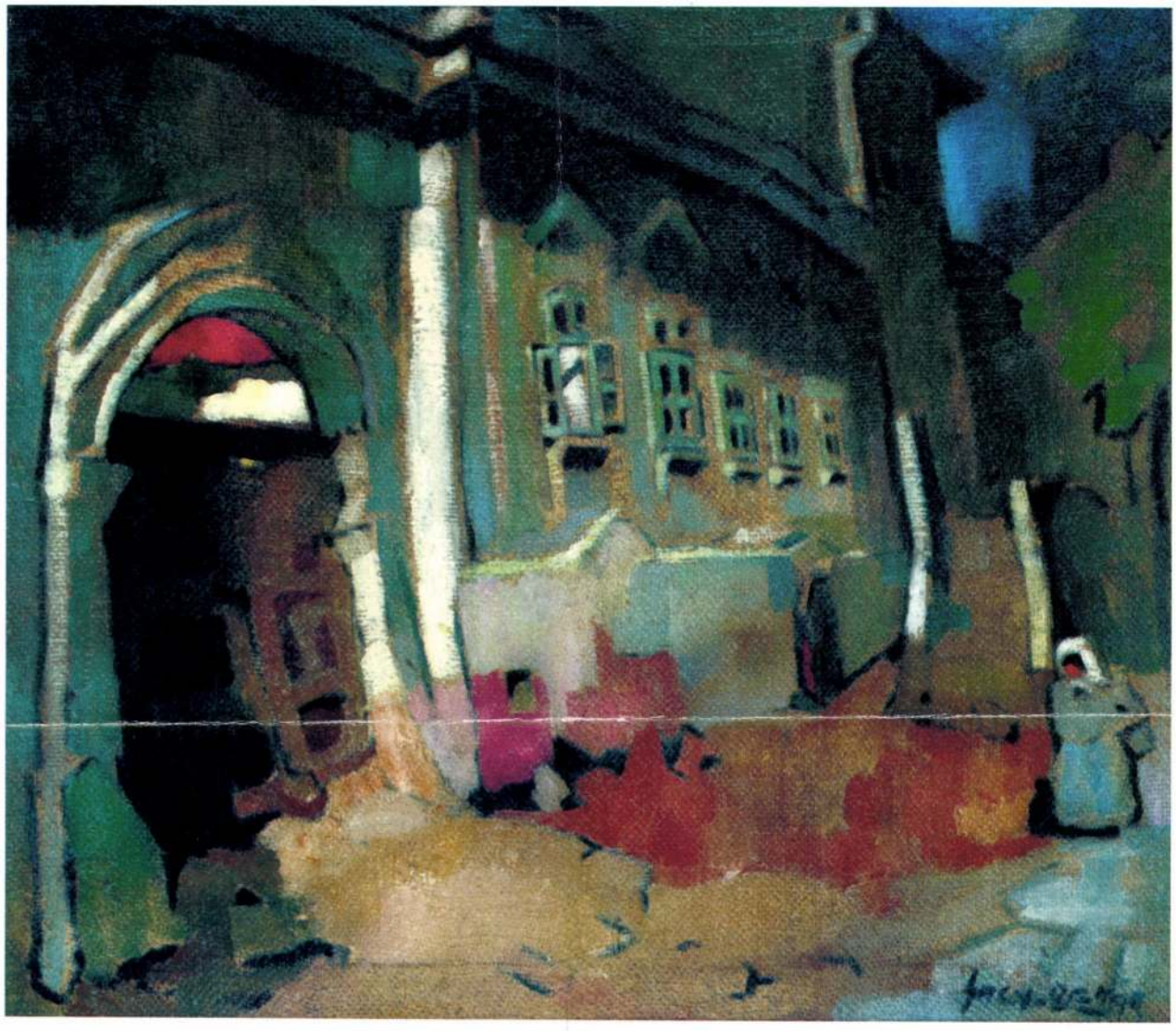

122.▲
Nagy Oszkár (1893-1965)

A nagy kék kapubejáró előtt
Olaj, vászon 60,5x70 cm
Jelezve jobbra lent: Nagy Oszkár
Kikiáltási ár: 550.000 Ft

CSÓK ISTVÁN

43

43 ▪ CSÓK ISTVÁN (1865–1961)

Fiatal lány rózsákkal

41 × 44 cm
Vegyestechnika, papír
Jelezve jobbra lent: Csók

Kikiáltási ár: 800 000 Ft

44 ▪ VASS ELEMÉR (1887–1957)

Tulipánok, 1932

64,5 × 53,5 cm
Olaj, falemez
Jelezve balra lent: Vass E. , és jobbra lent: 1932 IV.

Kikiáltási ár: 600 000 Ft

Vass Elemér: Virágcsendélet, 1932, Magyar Nemzeti Galéria

Vass Elemér: Virágok, 1933, Magyar Nemzeti Galéria

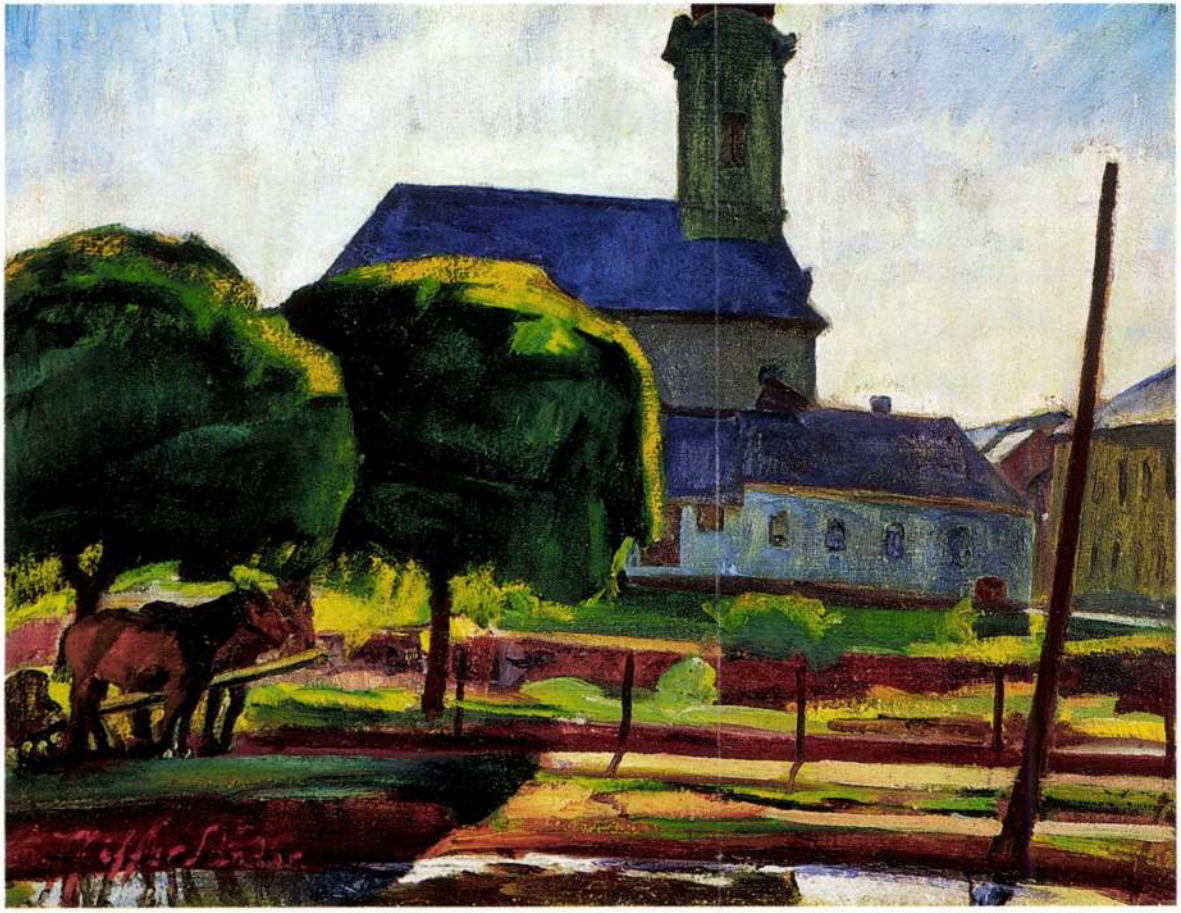

113

113 ▪ ZIFFER SÁNDOR (1880–1962)

Nagybánya

34 × 45 cm
Olaj, vászon

114 ▪ STANISLAUS STÜCKGOLD (1868–1933)

Nagybányai látkép

38,5 × 46 cm
Olaj, vászon
ra lent: St. Stückgold
: Stückgold

: A nagybányai művésztelep. 1954. 328. o.;
a művészete. Magyar Nemzeti Galéria,
alógus, 175. o.

i ár: 300 000 Ft

CSÓK ISTVÁN

111

111 ▪ CSÓK ISTVÁN (1865–1961)

Pihenő lányok

70 × 80 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Csók I

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

A sikerhez eredeti ötlet kell – akinek nincs, gyakran vall kudarcot

Bácskai Tamás a vállalkozásfejlesztés útjairól

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány kuratóriuma röviddel ezelőtt elvi jelentőségű döntést hozott: a még rendelkezésükre álló pénzeket elsősorban a helyi vállalkozói központokon (HVK) keresztül juttatják el a kis- és kezdő vállalkozókhoz, akár kedvezményes hitel, akár tőkejuttatás vagy tanácsadás formájában. Egy több éve zajló vita zárult le ezzel, amelynek lényege az volt, hogy a vállalkozói érdekképviseletek vagy pedig az erre a célra szakosodott szervezetek legyenek-e az elosztás csatornái. Bácskai Tamást, az MVA kuratóriumának elnökét arról kérdeztük, hogy nem zsákutca-e piacon kívüli eszközökkel támogatni piaci szervezeteket, van-e létjogosultsága az államilag támogatott vállalkozásfejlesztésnek.

A pénzünk csupán csepp a forró kövön RÉDEI FERENC FELVÉTELE

– A vállalkozók jelentős részének véleménye szerint a mai adórendszer gátolja a vállalkozások fejlődését, másrészt a sikeres vállalkozóktól hallottam azt, hogy mindenfajta támogatási forma torzítja a versenyt és magában rejti a korrupció veszélyét. Tehát a vállalkozások támogatásának valódi formája megfelelő közgazdasági környezet teremtése volna, nem egy-egy csoport kedvezményezése.

– Évtizedek óta foglalkozom vállalkozások kutatásával, és azt tapasztalom, hogy a kedvezőtlen gazdasági környezetre, a szabályozókra hivatkozás elsősorban a sikertelenek mentsége. Mert ugyanabban a gazdasági környezetben vannak nagyon sikeres vállalkozások, vannak, amelyek nagyra nőttek és akkor buktak meg, más vállalkozások viszont beállnak egy szintre, kielégítik egy szűkebb régió vagy vásárlói réteg igényeit, és azon a szinten adnak megélhetést, munkát néhány embernek. A kezdő, induló vállalkozások támogatása viszont bevett gyakorlat a legtöbb piacgazdaságban, annak ellenére, hogy ott nem felejtették el nemzedékek azt, hogy miként lehet vállalkozni. Nálunk még a legjobb szakemberek sincsenek a vállalkozás olyan alapfogalmaival tisztában, amelyeket – mondjuk – Németországban minden szakmunkástanulóba belesulykolnak.

– Nem a vállalkozói alapismeretek oktatását kellene kiszélesíteni abból a pénzből, amelyet kedvezményes hitelekre, garanciavállalásokra fordít az MVA?

– Az a pénz, amely ilyen célokra a rendelkezésünkre áll, nem több, mint csepp a forró kövön. Hétszáz-nyolcszáz millió forint elosztva a 19 HVK között, nem sok pénz. Ezek a hitelek egyébként sem haladják meg a pár százezer forintot. Ez az összeg például egy kis faluban létesítendő pékségnek a nélkülözhetetlen induló tőkét jelenti, egy banknak viszont olyan apropénz, amellyel foglalkoznia több költséget jelent, mint hasznot. A sportból vett példával élve: ahhoz, hogy valamelyik csapat felkerüljön az NB I-be, először az NB II-ben kell fociznia. Mi nem a kétballábasok csapatát támogatjuk, hanem azokét, akiknek esélyük van az NB I-re. Az oktatás fontosságával egyetértek, erre kezdettől fogva nagy súlyt helyezett az MVA. Nap mint nap találkozom olyan elkeserítő példákkal, amelyekből kiderül: az embereknek fogalmuk sincs arról, hogy mibe érdemes belevágniuk, hol szabad üzletet nyitniuk. Igazán sikeresek azok lesznek, akik valamilyen az eredeti ötletek állnak elő. De hiába eredeti ötlet, mondjuk, egy kutyakozmetikai szalon nyitása, ha olyan helyre telepítik, ahol csak házőrző kutyákat tartanak.

– Vajon azok az emberek, akik hivatalból támogatják a vállalkozásokat, birtokában vannak-e ezeknek az ismereteknek? Kiépült egy hatalmas apparátus, amelynek a fenntartása is sok pénzt emészt fel. Abból a pénzből élnek, amelynek a vállalkozások támogatása a rendeltetése.

– Elsősorban megkérdőjelezném, hogy hatalmas apparátusról van szó. Egy-egy régióban legfeljebb négy-öt alkalmazottja van a vállalkozói központnak. Az persze igaz, hogy aki sikeres vállalkozóként szerzett tapasztalatot a vállalkozások buktatóiban, már nem megy el alkalmazottnak. De a HVK-ban dolgozóknak nem is elsősorban a tanácsadás a dolguk, hanem a lehetőségek felkutatása, az információs bázis kiépítése. A közeljövő célja egyébként az, hogy a helyi vállalkozói központok olyan nonprofit szervezetekké váljanak, amelyek megállnak a saját lábukon.

– Az MVA keretein belül a közelmúltban heves viták folytak arról, hogy a vállalkozói érdekképviseletek vagy a regionális szervezetek rendelkezzenek-e a vállalkozások támogatására szánt forrásokkal. Végül az utóbbiak javára döntöttek. Holott elképzelhető, hogy a gyakorló vállalkozókat tömörítő érdekképviseletek mégiscsak jobban tudják, mire fordítható hasznosabban a pénz.

– Ez valójában fővárosi vita volt. A régiókban nagyon jó a HVK-k és az érdekképviseletek együttműködése. Nekem az a véleményem, hogy a társadalmi szervezeteket tartsák fenn a tagjaik, ne állami forrásokból próbáljanak pénzhez jutni. Még egy oka volt annak, hogy a decentralizáció mellett döntöttünk. Így az MVA rendelkezésére álló pénzek megsokszorozhatók, ugyanis az önkormányzatok is kiveszik a részüket a helyi központok finanszírozásából. Nem beszélve arról, hogy a PHARE – ahonnan az alapítvány pénzének jelentős része származik – szintén a decentralizáció mellett van.

– Nem fenyeget a veszélye annak, hogy elaprózódnak a pénzek? Az elmúlt időszakban létrejöttek a regionális tanácsok, a gazdasági kamarák, végső soron mindegyiknek a helyi vállalkozói struktúra kialakítása a feladata.

– A jövő feladata valóban az, hogy ezek között a szervezetek között elkezdődjék az összehangolt munka. A kamarákkal a legtöbb HVK már megállapodást kötött: nekünk vannak helyiségeink és infrastruktúránk, a kamaráknak – remélhetőleg – lesz pénze. A cél olyan központok kialakítása, amelyekben a kezdő és haladó vállalkozások mindent megtalálhatnak egy helyen. Itt intézik egy alakuló vállalkozás bejegyzésének teljes adminisztrációját, kialakítanak egy vállalkozói adatbankot, működtetik az információs hálózatot és az iskolán kívüli oktatást. A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány jövőjét és létjogosultságát hosszabb távon végül is az dönti el, hogy a gazdasági kamarák milyen feladatokat tudnak és akarnak ellátni.

Hámor Szilvia

Jól jár, aki hosszú lejáratú papírt vesz?

Riecke Werner és Ács Zsuzsa vitája az adósságmenedzselésről

A lakosságnak a legbiztosabb befektetés az állampapír – állította kérdésünkre Riecke Werner, az MNB ügyvezető igazgatója és Ács Zsuzsa, a PM államadósság-kezelő központjának igazgatója. A két szakember úgy véli: az infláció mérséklődésével csökkenni fognak a hozamok, de a magas belső államadósság miatt egy ideig az államnak még túl kell fizetnie papírjait a többi értékpapírhoz képest. Nem teljesen azonos viszont a nézetük a követendő kamatpolitikáról.

Riecke Werner hangsúlyozta: az átlagosnál magasabb hozamú állampapírok az államadósság finanszírozását szolgálják. Tehát arról van szó, hogy az állam – elsősorban a folyó költségvetés „lyukainak" betöméséhez – kölcsönt kér polgáraitól, illetve az intézményi befektetőktől. Az értékpapírok biztonságánál két szempontot érdemes mérlegelni. Az egyik, hogy a kibocsátó képes-e lejáratkor fizetni. Az állampapírok e tekintetben a legbiztonságosabb befektetésnek számítanak, hiszen az állam mindenképpen viszafizeti a felvett kölcsönt. Nem fordulhat elő olyan szituáció, hogy ez megkérdőjeleződjék. Még az „államcsőd" a kereskedelmi bankok által kibocsátott értékpapírok és az állampapírok között. Egyrészt nem szabad összetéveszteni a reklámot a valóságban elérhető hozamokkal. Másrészt a kereskedelmi bankok – ha nem csupán betéteket akarnak gyűjteni, hanem hitelezni is szeretnének –, az infláció előre kalkulálható csökkenésének megfelelően arra kényszerülnek, hogy a kamatszínvonallal áldozatot vállaljanak az ügyfélkör bővítése érdekében. Tehát idővel versenyhelyzet alakul ki az állam és a bankok között a megtakarításokért. A szakember elsősorban a különböző befektetési alapok, nyugdíjalapok, tehát az intézményi befektetők megtakarításaira számít. Ezért úgy véli: a jegybank csak akkor mérsékelheti az alapkamatot, illetve a repokamatot, ha megbizonyosodik arról, hogy a befektetők már hisznek az infláció csökkenésében, a bankok pedig ennek megfelelően elkezdik mérsékelni kamatszintjüket.

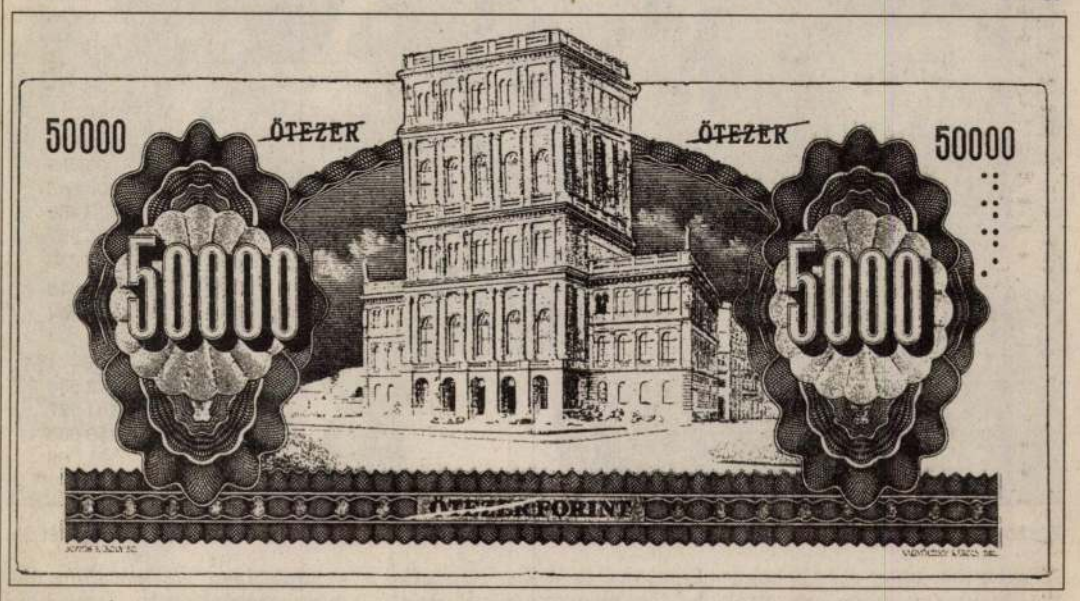

SZŐNYEI GYÖRGY GRAFIKÁJA

Fenntartott bizalom – nagy hozamokkal

Ács Zsuzsának, az államadósság-kezelő központ igazgatójának a trendet illetően nincs vitája az MNB-vel. A központ az új kibocsátású állampapíroknál elsősorban arra törekszik, hogy a hosszabb futamidejű papírok reálhozama nagyobb legyen. Azaz a féléves vagy 12 hónapos kincstárjegyek vásárlása már jobban megérje a befeketetőknek, mint a rövid lejáratú papíroké. Ezt bizonyítja, hogy június–júliusban némiképpen csökkent a három hónapos diszkont kincstárjegyek hozama. Ez lehet az egyik járható útja a belső álllamadósság menedzselésének: a megtakarítások átterelése a hosszabb lekötésű papírok felé.

Az igazgatónő azt is jelezte: a kibocsátásoknál az infláció mérséklődésével számolnak. A jelenleg forgalomban lévő három hónapos diszkont kincstárjegyek hozama 34,5 százalék, az új kibocsátású éves–másfél éves állampapíroké 31-33 százalék. Aki előre számol – és arra számít, hogy jövőre jelentősebben mérséklődik az infláció –, akkor jár jól, ha hosszabb lejáratú papírt vásárol. Ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy nekik szinte napi-heti ütemezésben kell finanszírozniuk az idei, körülbelül 350 milliárd forintra rúgó deficitet. Ez azt jelenti, hogy havonta 20-30 milliárd forint megtakarítást kell mobilizálniuk – ám ez csak nagy tömegű kibocsátással érhető el. Más kibocsátók ebben a versenyben – éppen a nagyságrendek miatt – nem tudnak igazi konkurenciát teremteni. Egy-egy értékpapírnál fölé ígérhetnek ugyan az állampapíroknak, de ez – érvelt a szakértő – nem tétel a vízió esetében sem, hiszen az állam kezében van a pénzteremtés monopóliuma. Az állam jogalkotóként persze változtathatja az állampapír-vásárlás feltételeit, például az adókedvezmények szabályozásával. Ezzel a „kockázati tényezővel" a befektetőknek kalkulálniuk kell, de ezek a módosítások sohasem visszamenőlegesek: ez a jogállamiság egyik feltétele.

A másik szempont, amelyet mérlegelni kell, hogy a kibocsátó milyen hozamot ígér. Az állampapírok e tekintetben is a legbiztonságosabb befektetések, hiszen az állam visszafizetéskor garantálja a kamatot, amely – a jelenlegi gyakorlat szerint – valamivel magasabb a többi értékpapírénál. A nagy kérdés persze az, hogy reálértéken mennyi a hozam. Ez Riecke Werner szerint mindig attól függ, hogy az állam inflációs vagy antiinflációs gazdaságpolitikát folytat-e.

Az infláció kezdetben felpörög

Az MNB – összhangban a kormányzati törekvésekkel – márciustól kezdve arra törekszik, hogy az előre bejelentett leértékeléssel letörje az inflációt, és olyan bizalmi helyzetet teremtsen a befektetők körében, amely a hosszabb lejáratú állampapírok vásárlására ösztönöz. Az infláció azonban a stabilizáció első hónapjaiban előre programozhatóan felpörgött, hosszabb időre van szükség, hogy a papírok vásárlói elhiggyék: egy-másfél év múlva is – az infláció ütemének csökkenése révén – reálértéken kapják vissza befektetésüket. A mostani helyzetben ezért törvényszerű, hogy az állampapírok kibocsátói a forgalomban lévő többi értékpapírnak „fölé ígérjenek". Ez átmenetileg tovább drágítja a deficitfinanszírozás költségeit. Az MNB azt tartaná indokoltnak, hogy az inflációs várakozások mérséklődésével ez a trend megforduljon, és az állampapírok hozama – az általános kamatszint csökkenését követően – mérséklődjék.

Riecke Werner úgy látja: ma még csak látszólagos a verseny lehet fenntartani a bizalmat. A szakértő szerint most elsősorban a lakossági megtakarítások nagyobb arányú bevonására van szükség, aminek rövid távon a magas hozam az egyik ára. Szerinte is az lenne a jó, ha minél több intézményi befektető adna kölcsönt az államnak – de úgy véli, hogy ez a piac csak most van kialakulóban. A társadalombiztosítás reformja, a különböző önkéntes előtakarékossági formák tömegessé válása az állampapírt vásárlók körét is módosíthatja, de ma még a fő célpont a lakosság.

Mindenki óvatos, magas a reálkamat

Az igazgatónő vitatja Riecke Wernernek azt az állítását, hogy az állampapírok kamatszintjének orientálásában a jegybanknak nincs meghatározó szerepe. Szerinte a kereskedelmi bankok és a befektetők is csak jelentős fáziskéséssel reagálnak az infláció mérséklődésére. – Mivel a jegybank is óvatos a kamatpolitikájában, ne várjuk, hogy a befektetők kevésbé óvatos politikát folytassanak – véli. Szerinte ezért is magasak a reálkamatok. Hozzáteszi: a repokamatok mérséklésére az állampapírok kamatszintje gyorsan reagál.

Ezt az érvelést az MNB ügyvezető igazgatója nem fogadta el, mert a változást mesterséges és nem piaci impulzusnak tekintené. Abban azonban mindkét szakember egyetértett: az államadósság mérséklésére – így a lakossági vagy intézményi megtakarítások iránti igény csökkentésére – csak akkor lehet érdemben számítani, ha a költségvetés kamatkiadások miatti hiánya is lényegesen csökken, mert ez hat vissza az általános kamatszínvonalra. Ezért a rövid távú adósságmenedzselésben is kulcsfontosságú kérdés, hogy a kormány milyen megtakarításokra számít a jövő évi költségvetésben, illetve az, hogy milyen gyorsan valósulnak meg az államháztartási reformok.

Bossányi Katalin

PÉNZ- ÉS TŐKEPIAC — 1995. AUGUSZTUS 28.

BUDAPESTI RÉSZVÉNYÁRFOLYAMOK

Név	Üzl. sz.	Árf. ért. (Ft)	db	Nyitó-ár	Záró-ár	Átlag-ár
AgrimB	6	687 000	45	15 000	15 300	15 267
AgrimN	4	620 000	40	15 500	15 500	15 500
Arpok	–	–	–	–	–	–
Bfusz	–	–	–	–	–	–
Hway	–	–	–	–	–	–
Meinl	1	33 000	3	11 000	11 000	11 000
CsopB	1	54 000	100	540	540	540
Danub	12	4 135 500	3 321	1 245	1 250	1 245
Domus	–	–	–	–	–	–
DholdN	1	160 000	40	4 000	4 000	4 000
Egis	16	3 064 435	1 057	2 890	2 900	2 899
Fotex	7	608 160	3 530	173	172	172
Fonix	–	–	–	–	–	–
Garent	–	–	–	–	–	–
Globai	1	142 500	100	1 425	1 425	1 425
Globus	2	137 400	124	1 110	1 100	1 108
Grabo	–	–	–	–	–	–
Gsun	–	–	–	–	–	–
Hajdut	–	–	–	–	–	–
Human	15	1 248 800	1 130	1 125	1 100	1 105
Hung	–	–	–	–	–	–
IBUSZ	2	101 200	110	920	920	920
IEB	18	1 160 850	114	10 150	10 200	10 183
Iroda	2	1 502	50	31	30	30
Telkom	–	–	–	–	–	–
Konzum	7	1 138 049	2 851	400	399	399
Martfu	–	–	–	–	–	–
Noil	–	–	–	–	–	–
Novotr	1	13 600	17	800	800	800
OTP	20	2 213 180	2 013	1 110	1 095	1 099
Pflax	–	–	–	–	–	–
Pgaz	8	1 327 430	376	3 535	3 530	3 530
Pharma	–	–	–	–	–	–
Pick	15	6 864 600	1 046	6 500	6 600	6 563
Pplast	19	2 690 630	1 740	1 545	1 435	1 546
Pvalto	9	855 600	1 380	620	620	620
Richt	18	5 310 690	2 493	2 130	2 130	2 130
ScoopS	–	–	–	–	–	–
ScoopT	4	7 115 600	3 190	2 225	2 240	2 231
Sopron	13	5 537 530	2 427	2 280	2 300	2 282
Styl	–	–	–	–	–	–
SskalB	1	21 600	6	3 600	3 600	3 600
SskalN	1	14 400	4	3 600	3 600	3 600
Zkeram	2	10 119 300	3 021	3 300	3 350	3 350
Zwack	6	170 390	54	3 135	3 175	3 155
Kárp. jegy	21	4 316 458	21 104	192	210	205

BUX: 1527,32 (+3,06)

AZ MNB VALUTAÁRFOLYAMAI

Pénznem	Árfolyamok Vételi	Közép	Eladási
GBP	204,34	206,28	208,22
AUD	97,87	98,77	99,67
BEF (100)	436,17	440,47	444,77
DKK	23,11	23,34	23,57
FIM	30,17	30,46	30,75
FRF	25,96	26,21	26,46
GRD (100)	55,86	56,40	56,94
NLG	79,94	80,73	81,52
IRP	209,18	211,16	213,14
JPY (100)	136,26	137,72	139,18
CAD	97,97	98,86	99,75
KWD	435,54	439,67	443,80
DEM	89,57	90,46	91,35
NOK	20,48	20,68	20,88
ITL (1000)	81,38	82,12	82,86
ATS	12,73	12,86	12,99
PTE (100)	85,94	86,77	87,60
ESP (100)	104,78	105,78	106,78
CHF	108,80	109,87	110,94
SK	18,01	18,18	18,35
USD	131,79	133,00	134,21
ECU	167,34	168,96	170,58

AZ MNB DEVIZAÁRFOLYAMAI

Devizanem	Árfolyam	Devizanem	Árfolyam
GBP	205,76	DEM	90,30
AUD	98,27	NOK	20,63
BEF (100)	439,11	ITL (1000)	81,76
DKK	23,28	ATS	12,84
FIM	30,35	PTE (100)	86,92
FRF	26,16	ESP (100)	105,55
NLG	80,61	CHF	109,66
IRP	210,27	SK	18,15
JPY (100)	137,59	USD	132,66
CAD	98,71	ECU	169,15
KWD	438,69		

BÉT SZÁRMAZÉKOS PIAC ELSZÁMOLÓÁRAI

Határidő		Új elszámolóár	Előző elszámolóár	Nyitott kötésáll.
3 h. diszkont kincstárjegy				
	Szeptember	92,58	92,57	32
	Október	92,61	92,61	–
	November	92,75	92,65	–
	December	92,85	92,80	85
	'96. március	93,10	93,05	17
	'96. június	93,20	93,20	5
BUX	Szeptember	1540,00	1540,00	131
	December	1670,00	1670,00	14
	'96. március	1770,00	1770,00	11
	'96. június	1877,00	1876,00	47
DEM	Szeptember	89,40	89,10	13
	Október	–	–	–
	November	–	–	–
	December	95,90	96,20	6
	'96. március	101,40	101,40	2
	'96. június	–	–	–
USD	Szeptember	131,58	132,30	4
	Október	–	–	–
	November	137,00	137,00	–
	December	140,00	140,00	1
	'96. március	147,20	147,20	4
	'96. június	153,60	152,80	1

BÁT-DEVIZASZEKCIÓ ELSZÁMOLÓÁRAI

	Határidő	Új elszámolóár	Előző elszámolóár	Nyitott kötésáll.
DEM	Szeptember	89,51	89,51	11 881
	Október	91,10	91,10	6 040
	November	93,45	92,60	3 935
	December	95,65	95,05	67 617
	'96. március	100,80	100,51	10 873
	'96. június	106,35	0,00	0
USD	Szeptember	131,45	132,00	7 290
	Október	133,65	134,25	2 000
	November	137,20	137,20	85
	December	139,45	139,60	22 138
	'96. március	146,80	147,31	6 059
	'96. június	154,55	0,00	0
JPY	Szeptember	136,80	137,00	3 375
	Október	140,00	140,00	2 750
	November	143,00	143,00	6 577
	December	146,80	146,80	25 315
	'96. március	156,50	156,55	34 530
	'96. június	166,00	166,00	900
Kamat	'96 március	30,14	30,14	410
	'96. június	30,04	30,04	350

Az irodalom nagyon megváltozott

Szelíd írók, költők, kritikusok találkozója Tatán

A harmincöt éven aluli írók szervezete, a József Attila Kör, az idén, augusztus 22. és 26. között, hetedik alkalommal szervezte meg konferenciáját az Esély Budapest Alapítvány tatai táborában. Általában százhúszan-százötvenen, de akadt olyan nap, amikor százhetvenen időztek az ötnapos rendezvényen, ez önmagában is jelezheti a program vonzását. A jelenlévők csaknem harmada a határon túlról érkezett, költségeiket az Illyés Alapítvány fedezte. Az idősebb írók, költők, kritikusok, szerkesztők, noha a JAK sokukat meghívta, nem látszottak különösebb érdeklődést tanúsítani. Csak azok jöttek el, akik valamilyen szerepet vállaltak, előadást tartottak, szemináriumot vezettek, beszélgetésben vettek részt.

A szombat esti vendég – középütt – Tar Sándor

SZANDELSZKY BÉLA FELVÉTELE

Mi történt?

A program, az újabb évjáratok szemléletét, felfogását jellemezve, szemhatárában művészetközi, egyébként pedig tisztán szakmai volt. Délelőtt izgalmas előadások hangzottak el a filozófiai beszédmódról (Hévizi Ottó, Horkay-Hörcher Ferenc), a kortárs költészetről (Géher István, Margócsy István), a tévé, a video és a számítógép kulturális hatásáról (Perneczky Géza, Szilágyi Ákos) és arról, hogy miért nincsenek ma a valamikori Nyugathoz hasonló karakteres folyóiratok Magyarországon (Réz Pál). Ez utóbbit követően a meghívott folyóiratok, a 2000, az Alföld, a Határ, a Holmi, a Jelenkor, a Nappali Ház, a Pompeji és az Ex-Symposion szerkesztői válaszoltak Babarczy Eszter kérdéseire, aki azt firtatta, hogy miben különböznek egymástól ezek az orgánumok, hol látják a helyüket és szerepüket a többi között.

Minden nap kora délután zajlott Lengyel Péter és Parti Nagy Lajos író-, illetve költőszemináriuma, előre benyújtott műveket elemeztek, értelmeztek, majd az újabb évjáratok olyan – mélyebb figyelemre is érdemes – személyiségeit mutatták be, mint Ficsku Pál, Péterfy Gergely, Vida Gábor, Vörös István, Farkas Zsolt, Térey János, Kovács András Ferenc. Az estéket felolvasások nyitották, az érdeklődők huszonöt író, költő, Lászlóval és Wéber Kristóffal a kortárs magyar zenéről, Szederkényi Júliával és Antal Istvánnal a Balázs Béla Stúdió és a főiskolások filmjeiről. Megjegyzendő, mert sok mindent elárul az egybegyűltek irodalomhoz való viszonyáról, hogy nagy sikerrel szerepelt az erdélyi fiatal írók Éneklő Borz nevű hangos folyóirata is. Irodalmi performance: a reggelizni indult társaságnak, útközben, egy órán át, megszakítás nélkül, felolvasást tartottak.

Milyenek az újak?

Két-három nagy létszámú, szembeötlően tehetséges, felkészült, meghökkentően sok személyiséggel alakot öltő évjáratról van szó. Noha minden általánosítás kockázatos, ha ennyiféle hajlam és vonzódás, ilyen sokféle, irányzattá összeállni nem tudó, nem is akaró törekvés közös sajátosságait keressük, annyi talán a József Attila Kör ötnapos programja felől is elmondható, hogy bennük nyoma sincs az irodalom hagyományos képviseleti szereptudatának, hogy tudniillik az irodalom mindentudó és mindenható volna, diagnózist adhatna és terápiát ajánlhatna, vagy épp írhatna elő az ország bajaira. Számukra az írás mesterség, amit meg kell tanulni és szabadon gyakorolni, lehetőleg minél tudatosabban, természetesebben, és persze, minél jobban. Ha pedig az író nem úr, és a vers nem cifra szolga, annyira nem, hogy az író olykor nem is látszik a szöveg mögött, amely viszont bármit felszív magába, és gyakran még egész és végleges sem akar lenni, akkor mindegy miről és hogyan beszél. Akkor bármilyen nézőpont, látószög ugyanolyan jó, a befogadás, a évjárat. Igen, az irodalom nagyon megváltozott, legalábbis újabb nemzedékeiben. Kívül pedig, mondhatni: a hátuk mögött, hadd sisteregjen magának a politikai erőtér.

Mit akarnak?

Ezzel együtt persze nem állítható, hogy elvarázsolt, nem e világra való emberek volnának. Szombat délután például az újabb irodalom eredményesebb szervezeti képviseletéről cseréltek eszmét. Károlyi Csaba, a József Attila Kör elnöke, egyszersmind a tábor megszervezője szerint a legígéretesebb javaslat arra vonatkozott, hogy az igazán fontos folyóiratok hozzanak létre egy érdekvédelmi ligát, vállaljanak szolidaritást egymással és kíséreljenek meg együttesen fellépni annak érdekében, hogy a magyar irodalom meghatározó műhelyei az állami támogatás szempontjából is elnyerjék végre a jelentőségüknek megfelelő helyet és támogatást. Később ez a liga kiegészülne a szépirodalmi könyvkiadók képviselőivel, közösen ugyanis erélyesebben léphetnének fel a bebetonozott kuratóriumok olykor igazolhatatlan döntései vagy épp a kormányzat szellemi életet sújtó mind keményebbre tervezett intézkedései ellen. Az írók e ligában nem kívánnak szerepet vállalni, nem szívesen bocsátkoznak olyan küzdelmekbe, amelyekhez nem értenek, nem ez a dolguk, és különben is, a legjobb lapok, folyóiratok, kiadók szakemberei mint szerzőket, gyakorlatilag minden valamirevaló írót képviselnek. A ligát már szeptemberben életre akarják hívni.

Mégis, a sikeres rendezvény igazi hasznának a pozsonyi, kolozsvári, marosvásárhelyi, szegedi, debreceni, pécsi, budapesti és ki tudja még hány helyről érkezett írók, költők, kritikusok, szerkesztők találkozása bizonyult. A személyes ismerkedés, tájékozódás lehetősége. Károlyi Csaba is ezt emelte ki, amikor azzal biztatta a jelenlévőket, hogy jövőre újra megszervezik a József Attila Kör tatai táborát. Főleg, ha az Illyés Gyula Alapítvány, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Alap, az Országos Játék Alap és a tatai önkormányzat a rendezvényt, mint most, akkor is támogatni akarja és tudja.

Varga Lajos Márton

PANNONHALMI SZEMLE

Ízelítő az őszi számból

André Chouraqui: Levél egy keresztény barátomhoz – Anne-Marie Pelletier: A hermeneutika hatása a bibliai exegézisre: a Biblia időszerűségének újszerű megközelítése – Northrop Frye: Az idő kettős látása (3. rész) Tér és idő – Albert Vanhoye: Az egyetemes krisztusi üdvösség és az Ószövetség érvénye – Jacob Taubes: Messiási logika.

A Művekről rovatban Nádas Péter Mészöly Miklós új regényéről – Thomka Beáta Rilke kapcsán a tűnődő megértés formáiról – Mártonffy Marcell Babits Jónásáról – Schein Gábor Franz Rosenzweigről – Márton László Hans Sachsról.

Szennay András, Selyem Zsuzsa, Dérczy Péter, Endreffy Zoltán és Békés Gellért recenziója teológiai, irodalmi és filozófiai művekről.

Söveges Dávid meditációja a Biblia és a szerzetesi regulák viszonyáról.

Takács Zsuzsa, Schein Gábor, Rába György, Berta Péter és Thomas Tranströmer versei.

Dijoni hasonlatok, avagy értünk-e a reklámhoz

Már az sem szerencsés, ahogyan hirdetik. Magyar modernitás és európai festészet címmel, Budapest, 1869–1914 alcímmel rendezték meg a dijoni Szépművészeti Múzeumban azt a kiállítást, amely a megjelölt két dátum között született, korántsem (csak) budapesti remekműveket mutat be. A gyanú, hogy a francia közönség mást ért a modernitáson, beigazolódik annak, aki a reprezentatív tárlat sajtóját fellapozza. Mert az a legkevesebb, hogy a magyar festészetet „lemaradottnak", korához képest „avíttasnak" ítélik.

Az újabb bökkenő, hogy minduntalan összevetik a „zavaros és terjengős" műveket az európai festészet legnagyobbjainak stílusával. A Le Monde kritikusa például Munkácsy Mihály festményeiben Millet- és Turner-utánérzéseket lát vagy Csók István képein Bastien-Lepage, majd Böcklin hatását mutatja ki. Se vége, se hossza annak a felsorolásnak, hogy festőink mint „elszánt utazók" hol mindenhol fordultak meg Münchentől Párizsig, ki mindenkitől tanultak, sőt kikkel barátkoztak. És nem véletlen, hogy a recenzensnek erre jár az agya.

Ferenczy Károly: Október (1903)

A kiállítás maga kínálja az összehasonlításokat. A magyar anyag mellett ugyanis comparatív módon bemutatnak olyan kortársakat, mint Courbet, Manet, Cézanne s a többiek, akik a francia látogató szemében „elhomályosítanak minden egyebet". Érthető. Az viszont elgondolkodtató, tudunk-e „reklámot" csinálni magunknak. A nagy nevek ugyan becsalogatják a közönséget. De mit érünk vele, ha azután csak lenéző pillantást vetnek mondjuk egy Paál Lászlóra, vagy Szinyei Mersére vagy akár egy Czóbelre?

B. E.

„De zabot nem?"

Az elveszített évek visszahozhatatlanok

Számos (konkrétan hetven) alkotó értelmiségi, társadalomtudományi kutató szempontjából méltányolt gesztus volt, amikor 1989 júniusában nyilvánosan közzététetett a *Magyar Nemzetben*, hogy az őket a megelőző egy-másfél évtizedben ért és elég változatos skálán mozgott egzisztenciális megtorlások a kádári „puha diktatúra" túlkapásai voltak. Az elbocsátások, a szilenciumra, a rendőrhatósági megfigyelés alá helyezések, börtönbüntetésre ítélések *valós indítékai* abban rejlettek, hogy ezek az emberek a legjobb szakmai lelkiismeretük szerint gyakorolták tudományos hivatásukat, nem visszariadva ennek folytatásától akkor sem, amikor emiatt szembekerültek az éppen hivatalos ideológiai kurzussal. A közzététel az átmeneti korszak akkorra besűrűsödött nyilvános jeleinek egyik mellékágaként az érintetteket arról is biztosította, hogy a hatalom az őket ért megpróbáltatásokért, retorziókért visszamenőleg megköveti és teljes *erkölcsi és politikai* rehabilitációban részesíti valamennyiőjüket.

A fogadtatás szubjektív okokból a többségben elég keserédes volt. A perifériára szorítottan, parkolópályára helyezetten, kisszerű boldogulási gondokkal küszködve elvesztegetett évek egyénileg senki számára sem voltak visszahozhatók.

Mindamellett a visszamenőleges megkövetés és rehabilitáció magával hozott azért annyi örömet, hogy akikre vonatkozott, azok szinte csak harmadlagos kérdésként vetették (ha egyáltalán...) föl magukban és egymás között, mit jelent majd ez az elégtétel a köznapok gyakorlatára lefordítva. E kérdésben egy laza konszenzus kialakult, illetve szinte az első pillanattól megvolt. Ennek egyik – negatív formában megfogalmazott – lényege abban állt, hogy a „hetvenek" nem tartanak igényt semmiféle közvetlen materiális kárpótlásra, sőt még kárenyhítésre sem. A másik az volt, hogy ugyanakkor számítanak rá, hogy a velük egykorú, azonos képesítésű, de a „proskribáltak" listáján nem szereplő kollégákkal azonos jogokat és lehetőségeket kapjanak kényszerből félbehagyott pályájuk folytatásához, illetve újrakezdéséhez.

Ez a legtriviálisabb szinten az állásfosztottság miatti évek folyamatos munkaviszonyként való beszámítását jelentette (volna).

Ám ez a látszólag legkönnyebben megoldható munkajogi probléma sokkal fogasabb kérdés lett, mint a leghangzatosabban megfogalmazott *politikai és erkölcsi* rehabilitáció. Igaz, az érintettek újbóli elhelyezkedése után a munkahelyi vezetők saját hatáskörükben többnyire igyekeztek részükre szavatolni a velük egy korúakkal azonos jogokat. Komoly gondok kezdődtek vagy vannak mostanában kezdődőben azonban akkor, amikor ezek az ügyek már kikerülnek az ő hatáskörükből – ami sokak esetében egyre inkább karnyújtásnyi közelségbe kerül, mivel a hajdanvolt negyvenes „rendszerkritikusok" közül mind többen közelednek a nyugdíjkorhatárhoz. Márpedig a nyugdíjfolyósító olyan munkaügyi jogszabályok alapján köteles megállapítani a folyamatos munkaviszonyban töltött évek után járó nyugdíjakat, amelyek nem tartalmazzák a napilapban annak idején közzétett „erkölcsi és politikai rehabilitáció" kategóriáját. És az ennek alapján megállapítható majdani nyugdíj összege várhatólag (mert már tudhatólag) messze alacsonyabb lesz azokénál, akik *de jure* folyamatos munkaviszonyban dolgoztak azok alatt az évek alatt, amíg az 1989-ben *„erkölcsileg és politikailag"* rehabilitáltak hosszú éveken át vagy botcsinálta „szabadúszókként", állástalanul igyekeztek boldogulni, vagy csak olyan munkakörökben helyezkedhettek el, amelyekben a fizetésük jelentékenyen elmaradt az őket megilletőtől.

A *Magyar Nemzetben* nyilvánosságra hozott visszamenőleges „rehabilitáló listán" szereplők (hetven ember) neve, ha máshonnan nem, onnan pontosan ismert. Közülük többen már elérték vagy megközelíthették a nyugdíjkorhatárt, és még derékhaduk is ötvenes évei közepén jár. Nem a végtelenség távolába vesző probléma tehát, hogy milyenek lesznek napi boldogulási föltételeik, amennyiben a nyugdíjkorhatár elérése után vagy egyéb, kortól független nyugdíjba vonulásuk (betegség) miatt a kényszerből állástalanul töltött évek beszámítása nélkül állapíttatik majd meg nyugdíjuk összege.

Az 1989-es átmeneti periódusban a politika, ha vért nem is, a velük egykorúakkal azonos munka- és életfeltételeket ígért az egykori „lebukottaknak". Ideje volna, ha ennek gyakorlati konzekvenciáit mielőbb levonnák a munkajogászok és az ebben illetékes minisztérium. Mert szép-szép a teljes *„erkölcsi és politikai rehabilitáció"*, de ez a tőle logikusan elválaszthatatlan „zab" nélkül csupán írott malaszt.

Köncöl Csaba

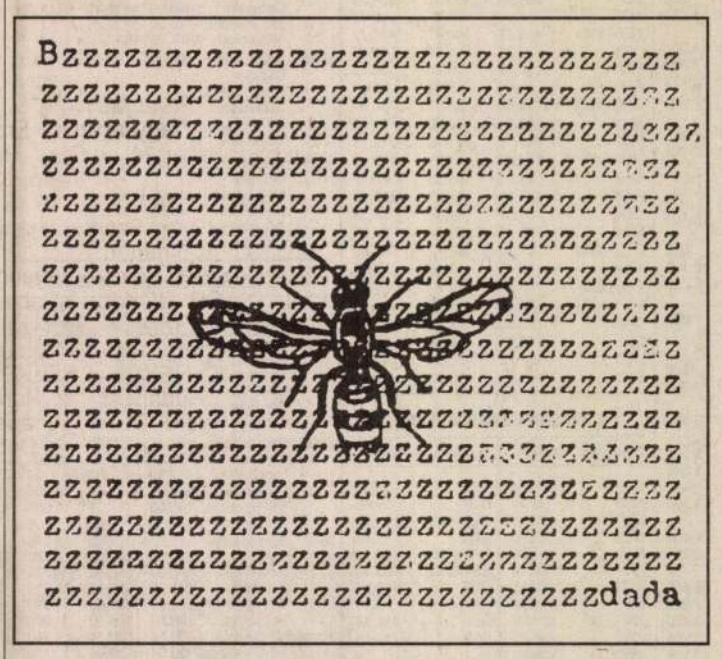

Bill Gaglione: Kollázsok gumipecséttel és írógéppel

Számítógép a múzeumban

A digitális leltározástól a múzeumi ügyvitelig
A svájci fejlesztésű MuseumPlus-rendszer bemutatása a Magyar Nemzeti Galériában

Budapest

2006. november 16.

A Magyar Nemzeti Galéria (www.mng.hu) egyedülálló prezentációnak adott helyet 2006. november 16-án. A hazai múzeumok kollégáit invitáló programon a múzeum 2006-ban bevezetett számítógépes nyilvántartási és ügyviteli rendszerének bemutatása szerepelt.

A rendszerről *Patrick Berger*, a fejlesztő svájci cég képviselője, egyben a Magyar Nemzeti Galériában zajló projekt vezetője tartott általános jellegű bevezetőt, melyben a program azon tulajdonságait, jellemzőit és lehetőségeit is vázolta, amelyekkel a múzeum egyenlőre nem dolgozik (pl. szó esett a múzeumi weboldalakat dinamikusan kiszolgáló eMuseumPlus fejlesztésről).

A Magyar Nemzeti Galéria muzeológusaként az adatbázis-koordinátori feladatokat ellátva részleteztem a rendszer bevezetésének tapasztalatait, amelyben olyan problémákat vetettem fel, mely a múzeumi szférában dolgozó, szintén koordinátori feladatokat magukra vállaló muzeológusokat és informatikusokat egyaránt és egyforma mélységben érinti.

Az ország egyik vezető közgyűjteményeként megpróbáltunk egy olyan megoldást kidolgozni, amely mindannyiunk számára pozitív példaként jelenhet meg. Az ügyben tett döntéseinket és lépéseinket erősen befolyásolta az a tény, hogy ezt a feladatot példaértékűen kellett – és kell – megoldanunk.

Elsődlegesen egy olyan rendszerre volt szükségünk, amely a képzőművészeti műegyüttesen belül is eltérő jellemzőkkel rendelkező műtárgyak digitális leltározásának összes aspektusát átfogja. A Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményei mind időben, mind tárgytípusban széles spektrumot ívelnek át. A legkorábbi, 11. századi kőfaragványok, a 15–16. századi gótikus és késő gótikus szárnyasoltárok, a barokk festmények és szobrok, a múzeum állandó kiállításának nagyrészét képező 19. századi festmények, az egyedi és sokszorosított grafikák, valamint a vegyes technikával készült kortárs alkotások mind-mind különböző tárgytípusokat képviselnek. A gyűjtemények és a tárgyak sokféleségének rögzítését szem előtt tartva egy olyan rendszer bevezetését terveztük, mely e sokféle szempontnak és igénynek egyaránt megfelel.

A MuseumPlus-rendszerrel a múzeum munkatársai először 2005 novemberében ismerkedhettek meg közelebbről egy prezentáció keretében. A decemberi döntést követően 2006 januárjától kezdtünk el dolgozni a rendszerbevezetés informatikai és szervezeti strukturális hátterének megteremtésén. A gyűjteményi osztályok kollégái, akik a jövőben is ezzel a rendszerrel dolgoznak, féléves előkészítő munka után 2006 augusztusában kezdték el az adatok felvitelét. Az előkészítő munkák közé tartozott a mezőnevek, menüpontok és szólisták magyar nyelvű fordítása és a rendszernek a múzeum igényei szerinti testreszabása.

A rendszer bevezetésekor az adatbázis építést illetően nem a nulláról indultunk, hiszen akkor már három különböző gyűjteményi osztályon két, egymástól teljesen elszigetelt adatbázis működött, melynek adatállományát és az azokba fektetett többéves munkát természetesen nem szerettük volna veszni hagyni. Ezért úgy döntöttünk, hogy egy többlépcsős adatmigrációval átmentjük az adatokat a MuseumPlus-ba, így a rendszer élesítése a Jelenkori Gyűjtemény adatbázisából származó cca. 9.000, a tavaly nyáron élesített weboldalunkat dinamikusan kiszolgáló, az állandó kiállítási anyagot képekkel együtt tároló Isztár (Internet szerkesztőséget Támogató Rendszer) adabázisból képződött további 1.000 műtárgyrekorddal történt meg. Azóta a Grafikai és a Szobor Osztályról cca. 7.000 műtárgykartont migráltunk a MuseumPlus-ba.

A digitális leltározás alapvető muzeológiai feladata mellett fő szempontként szerepelt a belföldi kölcsönzések MuseumPlus-rendszeren keresztül történő teljeskörű ügyintézésének bevezetése is, melyet 2006 szeptemberére sikerült is megvalósítanunk. Mint az előzőekből kiderült, a műtárgyak alapadatainak felvitele mellett a múzeumi ügyviteli folyamatok közül jelenleg a belföldi kölcsönzéseket vezetjük a rendszeren keresztül, 2007-es terveink közé tartozik egyéb ügyviteli folyamatok rendszeren keresztül történő menedzselése, valamint a restaurálási dokumentációk és fotóarchívumunk adatainak felvitele és tárolása is.

A projekt koordinátoraként bátran állíthatom, hogy a MuseumPlus bevezetése a digitális leltározás mellett múzeumunk ügyviteli folyamatainak racionalizálást is elindította.

A Magyar Nemzeti Galéria részéről e prezentációval szeretnénk elindítani egy olyan kezdeményezést, ami az egyes múzeumok közötti jól tapintható kommunikációs űr betöltésére irányulna konferenciák vagy beszélgetések formájában. Ezt természetesen egy, az alkalmazott rendszerektől és fejlesztő cégektől független kezdeményezésnek szánjuk, melynek végkifejleteként szeretnénk a nemzetközi múzeumi dokumentációs társaságokkal is kapcsolatba lépni. A programhoz e ponton kapcsolódott a Nemzeti Digitális Adattár (www.nda.hu) kollégáinak előadása, melyben tevékenységüket és további terveiket mutatták be a kapcsolódás lehetőségének felvázolásával.

Katona Júlia, muzeológus, adatbázis- és webszerkesztő
Magyar Nemzeti Galéria

A Néprajzi Múzeum 213-as termében a József Attila életművét bemutató nívó-díjas multimédia kiállítás

A 20. századi magyar líra világirodalmi rangú képviselőjének 2005-ben ünnepeltük születése 100. évfordulóját. Az évet a Magyar Köztársaság Kormánya emlékévvé nyilvánította, az UNESCO pedig lehetővé tette, hogy párizsi székházában is be-

mutassuk a József Attila életéről és költészetéről készült multimédiás kiállításunkat.

A modern technikai eszközöket felvonultató virtuális kiállításban József Attila költészetét és életútját, tárgyi hagyatékát új technológiák (szinkron vezérelt digitális lejátszók, digitális hanglejátszók, interaktív multimédiás programok) segítségével mutatjuk be. Az elektronikus grafikai arculat és a videó 'background animáció' segítségével látványos és modern, ugyanakkor az életmű bemutatásának tárgyias formáját választottuk. Modern tipográfiával, kompozitálásos technikával egységesítettük a bemutatandó kéziratok, fotók, könyvek és dokumentumok képeit az archív felvételekkel. Kivételes esetekben háromdimenziós modellezést is alkalmazunk.

A hét plazma tv-n és két számítógépen bemutatandó anyag, valamint az audió MPeg lejátszók segítségével meghallgatható versek reményeink szerint fölkeltik az érdeklődést József Attila költészete iránt. Az interaktív, multimédiás forma kiválóan alkalmas arra, hogy a látogatók mélyebb, összetettebb ismeretekre tegyenek szert, maguk is irányíthassák az ismeretszerzést.

A kiállítást többek között Budapesten, Szabadkán, Zentán, Párizsban, Makón, Szegeden, Egerben, Debrecenben, Aradon, Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön, Székesfehérváron, Bécsben, Berlinben, Kassán és Miskolcon, Békéscsabán és Pécsett is bemutattuk az elmúlt két évben.

A program fő támogatója a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma volt, valamint a József Attila Emlékév.

Támogatók: Petőfi Irodalmi Múzeum.

A Néprajzi Múzeum digitális multimédia stúdiójában készült a kiállítás audiovizuális vezéranyaga 2004–2005-ben.

Tari János

Műtárgyvédelem, restaurálás

Amerika helyett Szegedre került Csók István kedvenc bútora

Hétszámjegyű összegbe került az egykoron *Csók István* műtermében lévő szecessziós szekrény. A páratlan darabot a szegedi Móra Ferenc Múzeum pályázati támogatásból és önerőből vásárolta meg. A pontos összeg üzleti titok. Azért került Szegedre a patinás bútor, mert több mint száz éve egy itteni kiállításon mutatták be először. Szintén emeli a most megszerzett műtárgy értékét, hogy az országos jelentőségű, 1901-es szegedi iparművészeti tárlatra készült darabok közül mára egyedül ez maradt meg. Az akkori kiállítást megtekintette az ismert festőművész, Csók István is, akinek annyira megtetszett a *Thoroczkai Wigand Ede* által készített remek, hogy azonnal megvásárolta műterme számára.

Thoroczkai Wigand Ede a kor elismert építésze és iparművésze volt, aki a szecessziós irányzat követője volt ugyan, de mindemellett munkáiban az angol, illetve az erdélyi stílusjegyeket ötvözte. A művész *Steindl Imre* munkatársaként részt vett a Parlament épületének kialakításában. Bútorainak többségét azonban csak rajzokról vagy fotókról ismerjük, ezért is tekinthető kiemelkedő jelentőségűnek a szegedi múzeum gyűjteményébe került darab. Csók István halála után a szekrényt a család használta évtizedeken keresztül, az örökösök nemrég döntöttek úgy, hogy eladják. A bútort egy budapesti kereskedő vásárolta meg. Tudomásunk szerint komoly tárgyalások folytak arról, hogy az egykoron Csók István tulajdonában lévő műtárgyat Amerikába viszik, de végül sikerült úgy megállapodni, hogy a páratlan darab magyarországi közgyűjteményben maradjon. A tervek szerint az értékes műritkaság a Móra Ferenc Múzeum új történeti állandó kiállításának része lesz majd. A látogatók azonban addig is találkozhatnak a nagyméretű szecessziós bútorral a múzeumi történeti kiállítóhelye, a Fekete ház előcsarnokában.

M. K.

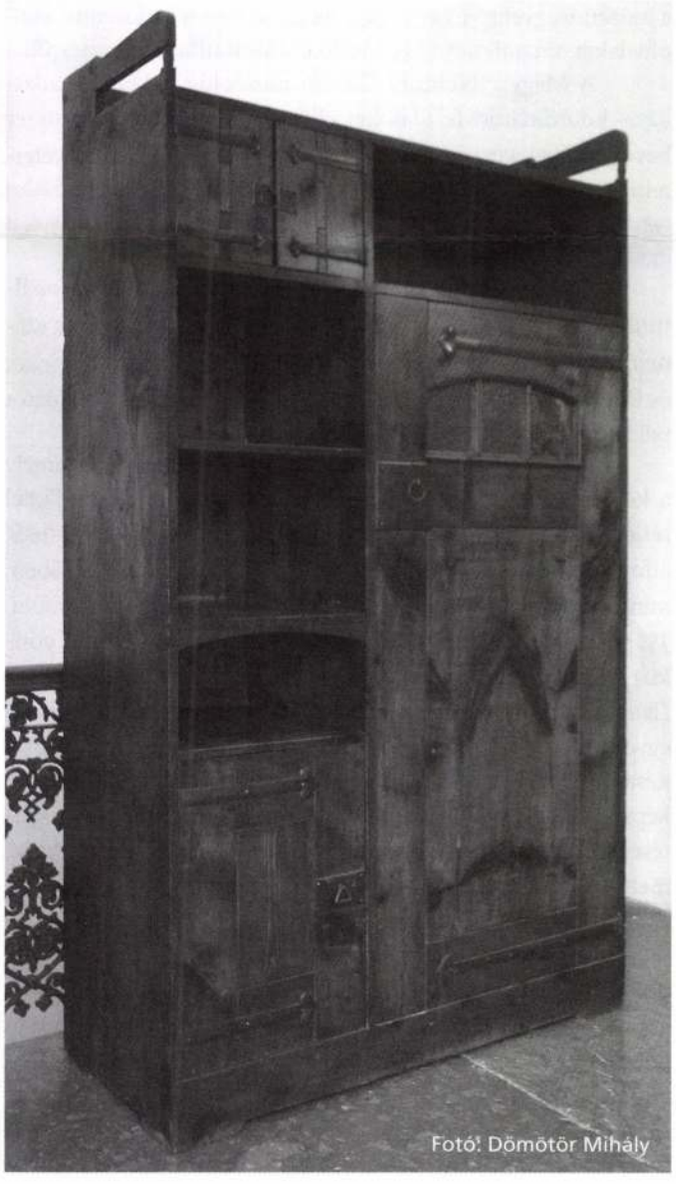

Fotó: Dömötör Mihály

Csák István, festő

Fák, freskók – földalatti

Sugárút, Andrássy út — Népköztársaság útja. Nevek, korszakváltások. Válság és béke, háború, s a várva várt felszabadulás. Generációk nőttek fel, átalakult az élet, az út szépsége, képe azonban keveset változott. Az úté, amely *a tervszerű városépítés legelső alkotása Budapesten.*

1872-T ÍRTAK

Csodáljuk, néha úgy, mint a külföldet járó idegen; ismerkedünk vele, újra meg újra felfedezzük az Operaházat, a Képzőművészeti Főiskola épületét, a Köröndöt körülfogó oszlopos-erkélyes házakat. A terekkel tagolt alkotást, amelyet a Városligetnél az emlékmű íve zár le.

„Mi szép és kényelmes leend a budapestiekre nézve, az árnyas fasorok közt a Lánchídtól kezdve egész a Városerdőig mintegy parkban sétálni és kocsikázni, kikerülve a szűk, ronda Király utcát és annak unalmas, végnélküli házsorát" — elmélkedett Kossuth 1841-ben a Pesti Hírlap hasábjain. A Sugárút létesítésének eszméje — úgy tartják — *ekkor* fogalmazódott meg. A tervek azonban jóval később készültek el. Harminc esztendőt kellett várni, míg Andrássy miniszterelnök javaslatára megindult az ingatlanok kisajátítása, s annyi támadás, vita után elkezdődött az építkezés. *1872-t írtak akkor.*

ELISMERÉS EURÓPÁTÓL

Sorra készültek a házak: a vámház, a *Czigler Győző* kezenyomát őrző háromemeletes, oszlopos palota, a Drechsler-ház, s a földszintjén a híres Japán kávéháznak otthont adó, háromemeletes lakóépület. A Japán nevét az irodalomtörténet őrzi, a helyet, ahol egykor *Csók István, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Rippl-Rónay, Bródy Sándor, Nagy Lajos, Szép Ernő, József Attila* oly gyakran üldögélt. A helyén, stílusosan, ma az írók könyvesboltja és a könyvklub áll.

A földalatti vasút ma, a metró korában természetes. 1896-ban azonban, amikor építették, *szenzáció volt.* Külföldről is csodájára jártak a kontinens első földalattijának. Sokáig dolgoztak a terveken. A Sugárút forgalmának megoldására a század végén a főváros több ajánlatot kapott. Mondták, járjon itt ló- vagy villamosvasút. Az utat azonban nem engedték elcsúfítani. *Maradt tehát a föld mélye,* ahol mindenki kényelmesen céljához érhetett. A vasutat a Millenniumon avatták, mikor a közönség az Andrássy úton át a városligeti kiállításra özönlött.

Elődeink büszkék voltak alkotásukra, lehettek is, hiszen *az együttes a korabeli Európa elismerését vívta ki.* A földalatti vasút, a városligeti emlékmű és a Sugárút, amely ha végignézünk rajta, építészetileg ma is *három arcú.* Először nagyvárosias, zárt épületsor, azután kettős fasorokkal szegélyezett, kis utakkal bővített sétány, a házsor között, majd következik a Körönd utáni harmadik szakasz, amelyet szabadon álló villák kísérnek.

AZ ALKOTÓK ÉRDEME

Kinek az érdeme mindez? *Az alkotóké,* akik az építés lehetőségeit megteremtették. *Ybl Miklósé és társaié,* akik a palotákat, a ma is híres lakóházakat tervezték. *És a festőművészeké,* akiknek több szép freskója díszíti a házak homlokzatát, belsejét.

(fazekas)

lap, Bp. 1978. szept. 22.

3

esettől eltekintve — min-
denkor helyesen jártak el,
állapította meg a jelentés.

VIII. a Józsefvárosban
emmel összefüggő feladat-
ok teljesítésének tapaszta-
atairól tárgyaltak. A cse-
emővédelem a gyermek-
egészségügy legmunkaigé-
nyesebb része ez, tizenhét
körzeti gyermekorvos és
harminc védőnő feladata a
területben.

**A régi bölcsődéket egy-
más után felújítják.**

Nagyon várják a Vajda Pé-
ter utca 37. szám alatti böl-
csőde átadását. A kerület
általános iskoláiban *jók a
napközik*, tizenkét általános
iskolában 111 napközis cso-
port működik. A VIII. ke-
rületi Tanács egészségügyi
osztálya feladatul jelölte
meg az együttműködés ja-
vítását a szakigazgatási és a
társadalmi szervek között.
Előírták:

**az eddiginél is jobban
kell törődni a fizikai
dolgozók gyermekeivel,
továbbtanulásukkal.**

Fejleszteni kívánják a ne-
velési tanácsadót, fokozot-
tabban figyelnek a csonka

készítő tanfolyamot. Hu-
szonketten vannak, vala-
mennyien trolibuszt vezet-
tek, mielőtt itt az iskola-
padba ültek.

Németh Istvánné kilenc
évig villamost vezetett,
majd két évet töltött a tro-
li vezetőfülkéjében.

— A munkahelyemen ke-
restek meg, hogy volna-e
kedvem autóbuszt vezetni.
Szívesen jöttem. Sokan je-
lentkeztünk, volt, aki sírva
fakadt, mikor az orvos al-
kalmatlannak nyilvánította.

Horváth Klára azt állítja,
hogy nincs nála idősebb a
hallgatók között: *„Huszon-
négy éve dolgozom a BKV-
nál, tizennyolc évig vezet-
tem trolit. Ha ott jó voltam,
miért ne tudnék elvezetni
egy buszt is? Bizonyosan
sikerül. Meg talán a kere-
set is több lesz."*

Bánkus Júlia hármuk kö-
zött a legfiatalabb:

— Troliról kerültem a
cinkotai garázsba, másfél
évig dolgoztam ott. Diszpé-
cser voltam. Ismertem már
a vezetőket, láttam a mun-
kájukat. Így aztán, amikor
szóltak, hogy lehet jelent-
kezni buszvezetésre, azon-
nal jöttem. *A busszal sza-
badabban lehet járni, köny-
nyebben mozog a forgalom-
ban, mint a troli.* Ki lehet

kerülni az úthibákat,
ó kocsikat. Ugyanezt a
al nem lehet megten-
kötött felsővezeték

ELEINTE JESZTGETTÉK

*Hogy telik az idő az
apadban, mit tanul-*

Naponta négy óra el-
ti és négy óra gyakor-
oktatás van — kezdi
eth Istvánné. — Alapo-
átvesszük a KRESZ-t,
anuljuk az autóbusz
ezetét, működését,
an kell tudni vele tá-
ódni, ismerni kell a
ok útvonalát. *A gya-
ati órákon pedig veze-
.* Hozzá kell szokni,
más a kocsiszekrény
ete, másképpen dolgo-
a lábbal. A busszal
könnyebb boldogulni, nem
kell gyakran teljes erővel a
kuplungot kezelni. Ezeken
az új buszokon egy lábbal
nyomjuk a gázt és a féket.

— Pedig eleinte voltak,
akik el akartak jieszteni —
veszi át a szót Horváth

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJÚSÁG

1964 JAN 25.

Csók István

BEKOP

Csók István festménye: Züzü és Cocó

A HÁROM MODELL

Műteremlakás. Az erkélyek alatt oly engedelmesen fekszik el a város havas háztetőinek, tornyainak sokasága, mint egy furcsa mintájú, szürke-fekete-fehér torontáli szőnyeg. Damjanich utca 52... A legfelső emelet egyik ajtaján névtábla: Szinte Gábor—Mialkovszky Erzsébet. Festőművész tehát a házigazda, jelmeztervező a háziasszony. Az ajtón túl gyerekzsivaj, az ajtón innen: Züzü, Csók István lánya.

Az ajtó sarkig kitárul, s Züzü beléphet gyermekemlékeinek egyik színhelyére...

— 1912—13—14... De régen éltem itt! Ebben a házban laktak akkoriban Nagy Endréék és Abrányi Emilék is. Mi, gyerekek, nagy „gangéletet" éltünk, s hol itt, hol ott rendeztek a mamák zsúrokat. Egyik alkalommal Nagy Endrééknél gyűltünk össze játszani. Tombola is volt, főnyereménye pedig egy csikos sapkájú paprikajancsi-bábú. Nagy Endre lánya, Nagy Kató, máig is kedves barátnőm, titokban már kiválasztotta magának ezt a mókás figurát, de nem volt szerencséje. A bábut én nyertem meg. Kató bőgött, követelte álmát-vágyát, én pedig dacosan szorítottam magamhoz jogos jussomat. Szó mi szó, végül összevereked-tünk, két illedelmes kisleány. Ezt a bábút, győzelmem jelképét, apámnak is meg kellett örökítenie...

A képen három modell van. Züzü a gyerekzongora előtt, a bábú és Cocó, a kakas.

— Cocót húsvéti lakomának vásárolta eredetileg a piacon anyám. Apámnak megtetszett a szoborszépségű állat. Ahová tették, mozdulatlanul ott maradt. Igazi modell volt! Ha elfáradt, leengedte a farktollait. Ilyenkor apám odanyúlt, s megcsiklandozta az ecsetjével, s Cocó tűrt tovább. Mégis fazékba került, napokig sirattam, s fűnek-fának mondogattam: „Tessék elképzelni, megettük a modellt!"

ANTIKA

czki Pál, KISZ-titkár

s nem hagyta magát és
szra. Nem járt ered-

nek a gyerekek

ki Palinak azért nem
különös varázserőt tu-
mert nagyon is gyakor-
ökkel érte el azt, amit
első helyen talán türel-
gát kell megemlíteni.
sef — volt segédmun-
zelő — nem valószínű,
emlékszik vissza ar-

egy-egy masina mellett. Csakhogy ami tegnap még elegendő volt, az mára kevés lett. Présenként a napi hétezer darab cserép ilyen méretű építési program mellett kevésnek bizonyult. A KISZ-szervezet megalakította a fiatal műszakiak tanácsát, akik sok töprengéssel, sok fáradsággal kidolgoztak egy újítást, melynek segítségével automatizálták a régi berendezést. A napi termelés azáltal huszonkétezer darabra emelkedhetett. Igen ám, de ehhez a megszokottól eltérő más munkatempó, új fogások is kellettek, s ezért a bevezetése ellenállásba ütközött. Egy KISZ-gyűlésen a gyár vezetői elmondták, miről van szó, s még ott, a helyszínen megalakultak, az önként vállalkozókból, az ifjúsági brigádok.

A középblokk-gyártásnál ugyanez volt a helyzet. KISZ-védnökséggel a napi negyvenöt-ötven blokkról százra emelkedett a termelés. A legemlékezetesebb hajrá azonban azon a bizonyos hat egymásutáni vasárnapon volt, amit ma is úgy emlegetnek a gyárban, mint a kommunista fiatalok nagy bemutatkozását. Hirtelen jórafordult az időjárás, s beszáradt több millió tégla. Szükség volt a helyre is, szorosabb kazlakba kellett volna rakni a sok árut, amihez nem volt munkaerő. A további gyártást veszélyeztette ez a helyzet. Mit tegyenek, hely hiányában álljanak le a nyersáruval? Ez képtelenség — vetette el a gondolatot is a gyár vezetősége. A KISZ mozgósított, vasárnaponként kétszáz fiatal, a párttitkárral, a gyárigazgatóval és az elmaradhatatlan Podmaniczki Palival az élen társadalmi munkában [illegible] kazlazott. Egymillió [illegible]

Csók István : Háború és béke (részlet)

II. M. Képzm. Kiáll. 1951. nov.

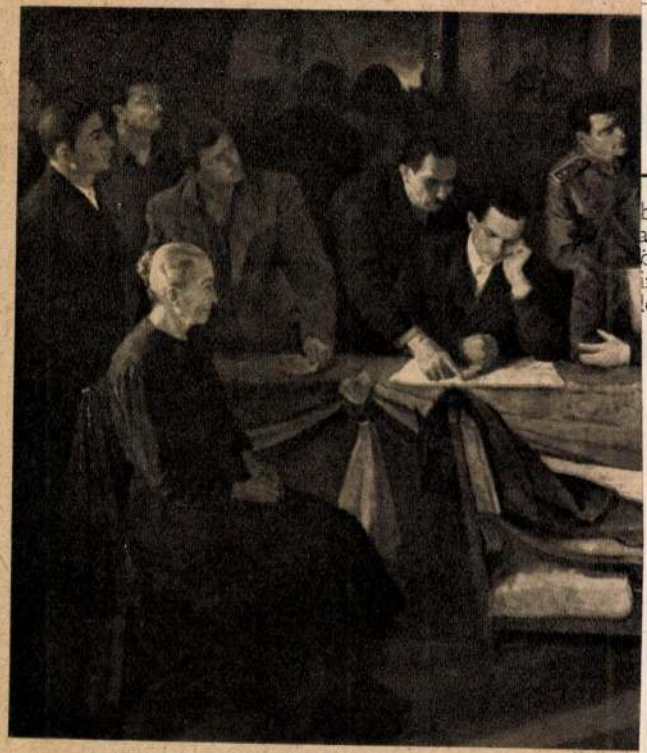

Benedek Jenő : A

8	9	10	11
	Összesen (I.—IV.)	**V. Államkincstárt megillető díjak beszállítása**	**VI. Meghatározott re deltetésű díjak kiadása**
bbe a hasábba ak akkor szabad önyvelni, ha a inisztérium erre lön utasítást ad.	Ebbe a hasábba az 5., valamint a 6., 7. és 8. hasábokba beírt összegeket kell könyvelni.	*Felvételi díjak* (ahol a tanulók ezeket a díjakat készpénzben fizetik be). *Fel nem használható bevételek.* (lakbértérítmények, ellátási díjak stb.). *Az államkincstárt illető egyéb bevételek.*	*Járulékok* (Magyar Iskola szanatórium Egyesület, Ifjúsági Vörös kereszt, Tanárc Háza, Tehetség falusi szegény t nulók iskoláztat sának céljaira sz dett járulékok) *Filmdíjak.*

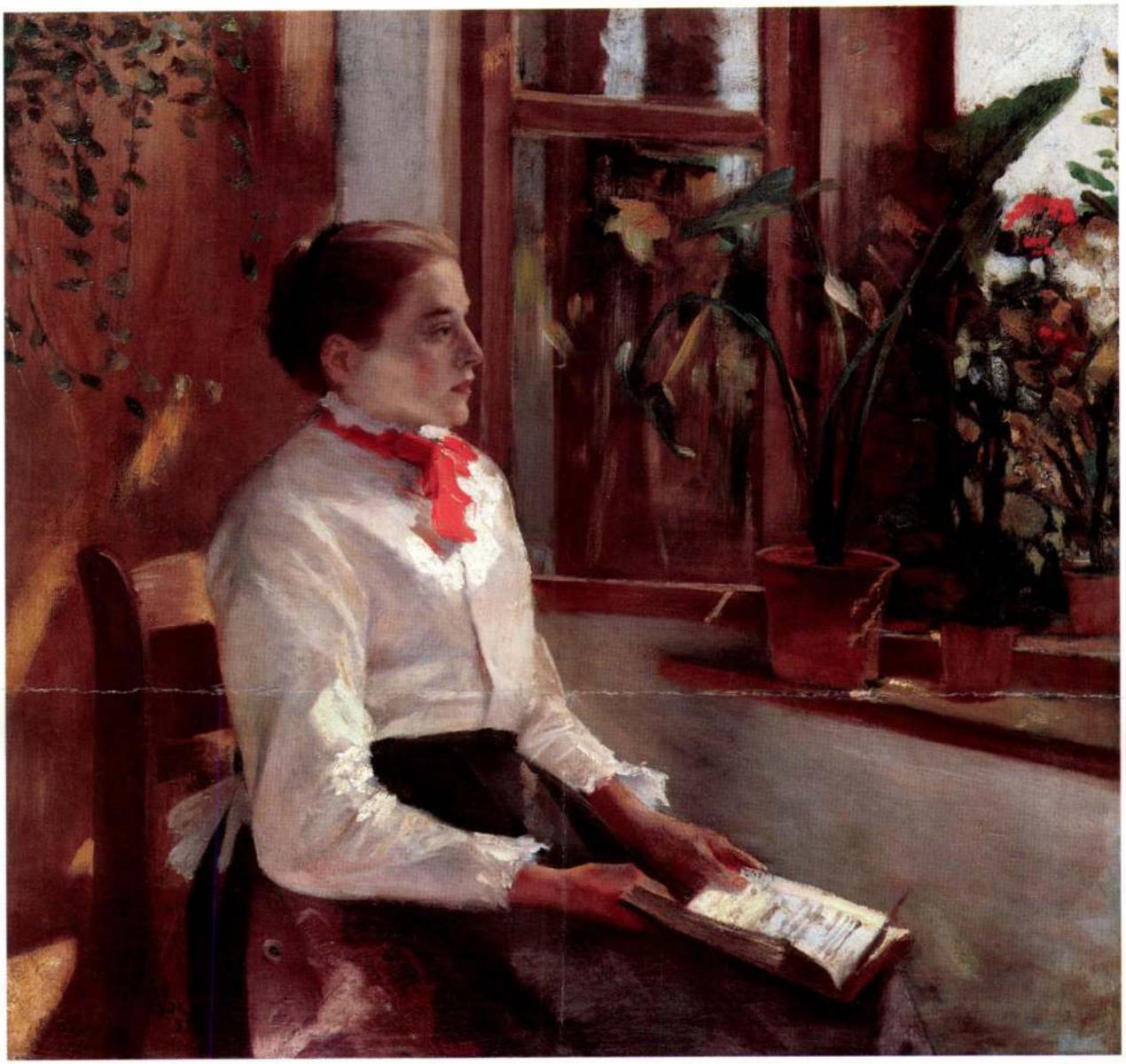

23.▲
Csók István (1865-1961)

Ábrándozás
Olaj, vászon 73 x 78 cm
Jelezve balra lent: Csók 95
Kikiáltási ár: 2.500.000. Ft

Czóbel Béla (1883-1976)

Monsieur Paquereau, 1930
Olaj, vászon 81 x 65 cm
Jelezve jobbra fent: Czóbel

Irodalom:
- Kállai Ernő: Czóbel Béla. Budapest, 1934. Ars Hungarica könyvek 7. *Reprodukálva: 21. kép*
- Genthon István: Czóbel Béla. Budapest, 1961
- Philipp, Clarisse: Czóbel Béla. Budapest, 1970.

Kiállítva:
- Párizs, 1931 Éditions Bonaparte. Exposition Art Hongrois Moderne. (Artistes de Paris) *Reprodukálva*
- Budapest, 1971 Műcsarnok. Czóbel Béla életmű kiállítása. 131. kép, *Reprodukálva*
- Genf, 1975 Musée de Petit Palais. Czóbel Béla kiállítás Oscar Ghez gyűjteményéből.
- Genf, 1988 Musée de Petit Palais. Czóbel Béla kiállítás Oscar Ghez gyűjteményéből. *Reprodukálva*

Reprodukálva:
- Kállai Ernő: Czóbel Béla. Budapest, 1934. Ars Hungarica könyvek 7. *Reprodukálva: 21. kép*

Proveniencia:
- Oscar Ghez gyűjteménye, Genf

Czóbel Béla (archív fotó)

Az arcképen, melyet Czóbel 1930-ban festett Paul Paquereau-ról Párizsban, a hagyományos, reprezentatív műpártoló-portré elemei szellemesen ötvöződnek egy sodró erejű expresszionista kompozícióba. A mű intenzív színvilága, felületkezelése, a modell merészen torzító figurafelfogása a czóbeli életmű egy lényeges állomását jelölik.

Az ábrázolt férfiú Czóbel pályatársa és barátja, aki a 20-as, 30-as évek Párizsának művészeti életében szerteágazó szerepet vállalt: műkereskedő volt és galerista (1934-ben Czóbelnek is volt kiállítása a Galerie Paquereau-ban), díszlettervezést tanított, számos nagysikerű darab színpadképét tervezte, s ha ecsetet vett a kezébe, intimebbb műfajokban is szívesen elmerült: tájakat és csendéleteket akvarellezett, festett, s munkáival szerepelt a Salon des Independants kiállításain.

Paquereau úr magas, vöröstámlás széken, asztalnál ül. Öltözetét magabiztos elegancia jellemzi: vörösesbarna zakó mellénnyel, fehér ingmellén lazán gyurődik a piros nyakkendő. A fejtetőn magasan ülő, drapp kalapjához hasonlót visel Czóbel is egy korabeli fotón. A kép hangulatából gondolhatnánk, hogy egy kellemes párizsi kávéházban tölti dé-

CSÓK ISTVÁN

Hét, sikerekben gazdag párizsi év után Csók István feleségével és kislányával, Züzüvel 1910-ben Budapesten telepedett le. A hazai környezet új impulzusai részben átformálták festményeinek témavilágát, az 1910-es éveket már nem a filozófikus, szimbolista kompozíciók, hanem a „csendes élet" mindennapjainak bensőséges jelenetei határozták meg. E művek szemléletmódja továbbra is megőrizte a párizsi évek fényteli, derűs festőiségét, de a képek középpontjába már a festő kislánya és felesége állt. Ezzel párhuzamosan fordult Csók figyelme a táj felé. Eredendően impresszionisztikus látásmódjához különösen jól illeszkedtek a Balaton és a tengerpart testetlen fényjelenségei, a folytonos színváltozatokban pompázó égbolt és víztükör. Hazatérésüket követően a család gyakran időzött a Balaton partján, s 1912-től a háború kitöréséig több alkalommal nyaraltak a magyarok által is kedvelt itáliai fürdőhelyen, a velencei Lidón. A város szomszédságában húzódó homokos föveny már korábban is számos hazai alkotót ihletett meg, köztük Mészöly Gézát, akinek 1883-ban itt készült oldott festőiségű műve a magyar impresszionista tájfestészet egyik úttörő darabjának tekinthető. Csók a tengert és a napsütéses parton időző fürdőzők alakjait összekapcsoló Lidó-képei szintúgy a francia impresszionizmus időközben klasszikussá érett életképi hagyományaival mutatnak rokonságot. Boudin, Monet vagy Renoir példái nyomán Csók tárgya is mindenekelőtt a napfényben felerősödő és a párás levegőben összemosódó színfoltokból kirajzolódó optikai látvány. A mindennapi cselekvések rezdüléseiből szövődő zsánerképei ugyanakkor áttételesen egy rendületlen optimizmust sugárzó életfilozófia kifejezői is. A végtelen nyugalommal morajló tenger partján időző strandolók, nyugszékeken sütkérező asszonyok, játszó gyermekek egy gondtalan és felhőtlen létezés megtestesülései.

Csók a század első éveitől kezdve több alkalommal megfordult Velencében. Már 1901-ben kiállítója volt a velencei biennálé első államilag szervezett magyar tárlatának, majd 1909-ben, 1910-ben is több műve szerepelt a rangos bemutatón. 1911-ben jelentős kollekciót mutatott be a római nemzetközi kiállításon, ahol a római Galeria Nationale számára az olasz állam megvásárolta *Thámár* című képét, s a firenzei Uffizi Galéria felkérte, hogy fesse meg önarcképét a gyűjteménye számára. A velencei Lidón készült képeit első ízben 1914-ben, a Műcsarnokban megrendezett reprezentatív önálló kiállításán vitte a közönség elé. A kiállítás katalógusa szerint a legkorábbi *Lidó-képek* 1912-ben készültek. A balatoni és tengerparti alkotások felszabadult festőisége a nagy sajtóvisszhangot kiváltott tárlat kritikusainak elismerését is kivívta. „Derült és hangos optimizmus e képek legtöbbjének alaphangja. Előadásuk könnyed és fürge s megint csak az életörömet hangsúlyozza" – fogalmazta meg e művek alaphangulatát Lyka Károly a Művészetben. „A Lidón viszont frappáns elevenséggel jelenik meg a strandélet változatos, friss mozdulatvilága. A színek pedig az erős napfény változatai: az őszies tompaság s a dekoratív nyersesség után a szín most csak átlátszó burka a vibráló napfénynek. [...] Itt mindenütt a természettől szerzett benyomás lesz képpé, egyszerűen, őszintén, közvetlenül" – írta Bálint Aladár pár évvel később a Nyugatban.

Az itt bemutatott Lidó-kép a velencei ciklus legkorábbi darabjainak sorába illeszthető. Friss festőisége, közvetlen beállítása Csók strand-képeinek legjobbjai közé emeli a művet. A távoli horizonton a bárányfelhős égbolttal érintkező lágyan hullámzó tenger felvillanó türkizkék és elefántcsontfehér árnyalatait áttetsző, opálos alaptónus fogja egységbe. E líraian kifinomult színjáték előtt derűsen csendül fel a pihenőszéken ülő asszony kárminpiros ruhába öltözött alakja. A festő feleségének felénk forduló figurája csupa élénkség, nyugszékének néhány ecsetvonással felvázolt színcsíkjai, alakjának szelíden hullámzó arabeszkje Csók eleven és virtuóz festőiségének legjavát nyújtja. Az oly sokszor megfestett, rajongva szeretett kedves és az édesanyja lábánál homokvárat építő Züzü a mű készülésekor Csók számára az élet teljességét jelentették. Az általuk nyújtott biztonságot és életörömet Csók festményén a színek derűs együttese sugározza.

RÉVÉSZ EMESE

A huszadik század első harmadában két kortárs magyar festő neve csengett ismerősen a világ képvásárló közönségének fülében: László Fülöpé, aki az angol királyi család és arisztokrácia kedvelt portréfestője volt, és Gyügyei Nagy Zsigmondé, aki hosszú éveken át a spanyol udvar és nemesség kitűntetett művészeként szerzett nevet magának világszerte. De jól ismerték nevét Németországban, Franciaországban, Angliában vagy Dél-Amerika országaiban is. Mivel ma csak kevesen ismerik életét és festészetét érdemes pár szóban megemlékezni festői pályájának főbb állomásairól.

A később oly nagy hírnévre szert tevő Nagybányán látta meg a napvilágot 1872-ben, amikor az ódon városka lakosai még a dicső bányászmúlt emlékein merengve inkább a múlt, mint a még nem sejtett ragyogó jövő felé fordították minden figyelmüket. Budapestre kerülve Karlovszky Bertalan és Bihary Sándor iskolájában sajátította el azt a későbbiekben jól kamatozó rajztudást, mely historizáló arcképeinek és sokalakos kompozícióinak alapját képezte. Kezdetben nagyméretű bibliai látomásokat festett (*Csend a Golgotán*, *Krisztus és Pilátus*) és állított ki sikerrel a Műcsarnok tárlatain. Az első világháború előtti években már Párizsban dolgozott, majd 1914-től hosszú időre Spanyolországban telepedett le. 1915-ben nyílt első egyéni kiállítása Madridban, ezt több spanyol városban rendezett tárlat követte. Mindenütt nagy sikere volt, a kiállított művek drága portrémegrendelések sorát hozták meg számára. Így festette meg már 1916-ban a spanyol királyné teljesalakú portréját, majd Beatrix infánsnő arcképét, megalapozva nemzetközi karrierjét. Érdekes, de korántsem véletlen, hogy spanyolországi tartózkodása idején stílusa megváltozott: a korábbi rajzos, plasztikus ábrázolásmódról impresszionisztikus látásmódra tért át. Ettől kezdve, a természetben észlelhető fényhullámok rezgésének megfelelőjeként, képeinek felületét a színfoltok állandó vibrációja jellemzi, „melynek egységbefoglalása adja azt a harmóniát, mely tulajdonképpen a nagy természet örök szépsége" írta róla a Képzőművészet kritikusa 1928-ban, majd a következő megállapítással folytatta: „Bizonyos hogy a spanyol néplélek és gyügyei Nagy Zsigmond piktúrája között sok érintkezési pontnak kell lennie, különben nem hódította volna meg őket oly simán, annyi magától értetődő természetességgel. Színének tüze, a bitumen teljes hiánya, az előadás lendületessége, a természetnek szinte vallásos átérzése és vallásos témáiban a hit mindenen uralkodó affektusa – mindez könnyen asszociálhatóvá tette a spanyolok számára ennek a kiváló magyar piktornak a művészetét." 1929-ben, a Barcelonai Világkiállításon nagy aranyéremmel tüntették ki a spanyolok, mintegy megkoszönve és megkoronázva életművét. Élete utolsó éveit Budapesten töltötte.

Több alkalommal állított ki Párizsban, Madridban,Berlinben, Hamburgban, Londonban, Liverpoolban, New Yorkban, Chicagoban és természetesen Budapesten, ahol 1934-ben rendezték meg emlékkiállítását a Műcsarnokban.

A Szerelmesek, eredeti címén *Az almafa alatt* egyike Nagy Zsigmond legismertebb és legkedveltebb kompozícióinak. Első alkalommal az 1906/1907-es Műcsarnokbeli Téli Tárlaton szerepelt, a jelenleginél jóval nagyobb méretben, a bal alsó sarokban Nagy Zsigmond 1904 szignóval: az almafa sötétzöld sátra alatt megbúvó asztalnál enyelgő szerelmeseket teljes alakban ábrázolta a festő, némi teret hagyva a virágzó fa mögött nyíló kertnek is. Az eredeti kompozíció így levegősebb volt a jelenlegi változatnál, melynek erotikus töménysége feltehetően a valamikor 1909 és 1934 között bekövetkezett körbevágás eredménye. 1934-ben, Nagy Zsigmond emlékkiállításán a mű már a jelenlegi formában és méretben, Szerelmesek címmel jelent meg. A körbevágás feltehetően egy károsodás kényszerű következménye lehetett. Az így keletkezett képet Nagy Zsigmond már külföldön használt szignójával S. de Nagy névvel írta alá.

A jelenlegi képen a kalapos, sötét ruhás legény óvó mozdulattal karolja át lobogó vörös vállkendőt viselő kedvesét, akinek enyhén félrecsúszott fehér ingválla kiválóan mutatja, hogy Nagy Zsigmond Karlovszky mellett tanult festeni. Az áttetsző fehér gyolcs és a zöld növényi ornamentikával díszített vállkendő egyszerre fejezi ki az ábrázolt leány ártatlanságát és szenvedélyes temperamentumát, lehetőséget biztosítva a festőnek, hogy a vörös és a zöld ellentétét mesterien kiegyensúlyozva teremtsen bensőséges hangulatot a jószerével új képként értékelhető *Szerelmesek* című vásznon.

BOROS JUDIT

CSÓK ISTVÁN

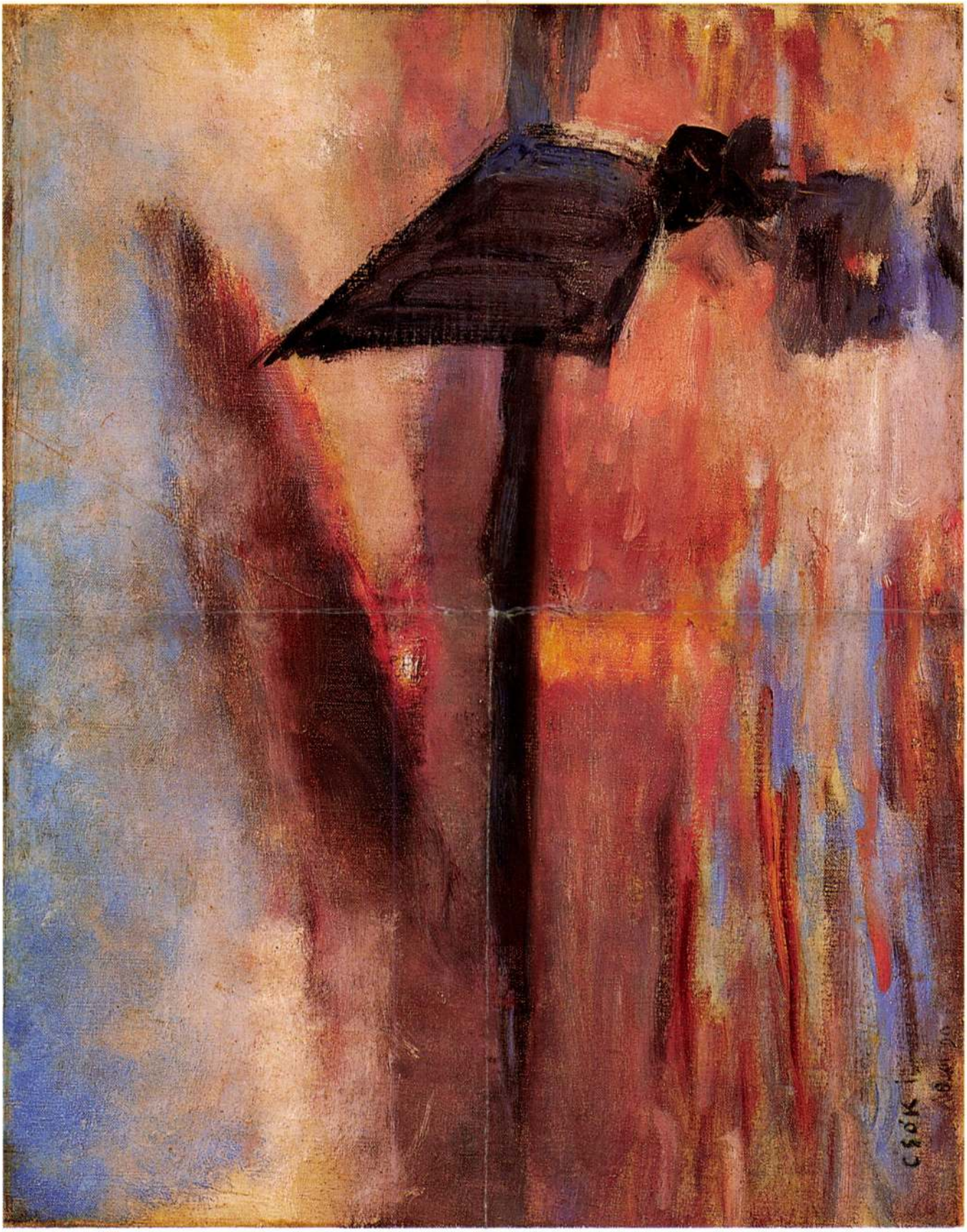

29

29 ▪ RUDNAY GYULA (1878–1957)

Lány korsóval

72,5 × 53,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Rudnay

Kikiáltási ár: 340 000 Ft

30 ▪ GLATZ OSZKÁR (1872–1958)

Bujáki lányok, 1936

70 × 57 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Glatz 1936

Kikiáltási ár: 550 000 Ft

10

10 ▪ MOLNÁR C. PÁL (1894–1981)

Madonna itáliai tájban

Átmérő: 73 cm
Olaj, falemez
Jelezve balra lent: MCP

Kikiáltási ár: 400 000 Ft

11 ▪ CSÓK ISTVÁN (1865-1961)

Virágot rendezgető

83 x 75 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Csók I. 1917

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft

IRODALOM

Csók István: Emlékezéseim. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1990.
Farkas Zoltán: *Csók István.* Budapest, Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, 1957.
Lázár Béla: *Csók István.* In: Művészet, 1910. 190–203. o.
Lázár Béla: *Csók István.* Ernst Múzeum Művész-Könyvei. Budapest, 1921.
Művészet, 1905.
Németh Lajos: *A XIX. század művészete. A historizmustól a szecesszióig.* Budapest, Corvina, 1974.
Petrovics Elek: *Ferenczy.* Budapest, Athenaeum, 1943.
Székely András: *Csók István.* Budapest, Corvina, 1977.

Az 1880-as években München és Párizs két eltérő, de egyaránt fontos utat jelentett a festőképzésben: míg München „márvány akadémiája" a hivatalos festészet ízlését oltotta a növendékekbe, addig a párizsi magániskolák már egy új, a modern irányzatokra is érzékeny festői látásmódot képviseltek. Csók István önéletrajzában érzékletesen idézi fel tanulóéveinek e két meghatározó állomását. Egy müncheni epizódban Löfftz, neves tanára ekképpen dorgálja a nagy ecsetvonásokkal, széles foltok felrakásával dolgozó festőt: *„Azok után a pontos rajzok után ez a mázolás! Szigorúan, pontról-pontra kell követni az ecsettel, a színnel a modellt és minden árnyalatát, beszámolni minden részlettel."* (Csók: Emlékezéseim, 1990. 35-36.)
A párizsi Julian szabadiskola „nagy, világos terme" viszont szemtanúnk sorai nyomán egészen más festői szemléletmódot mutat, hiszen itt – a *„Münchenből hozott"* – fekete szín *„éppoly bűn volt... mintha Ady Endre félmúltban rímelne".* (Csók, 1990, 47.)
Ennek ellenére első párizsi tartózkodása során (1888–1889) a fiatal Csók inkább a „festői félmúltat" vette észre, azt a barbizoniakkal induló, Courbet realizmusán keresztül Bastien-Lepage gyöngyházfény-tónusú naturalizmusáig ívelő irányzatot, amely ugyan több szempontból egyesítette az akadémizmussal szembeni törekvéseket, de érintetlenül hagyta a jövő útjának bizonyuló impresszionizmusban rejlő lehetőségeket. Csók utólag be is vallja, hogy ha akkor látta volna már az impresszionistákat, *„tán egész más irányba terelődik felfogásunk a művészetről."* (Csók, 1990. 56.)

Ferenczy Károly: *Lányok virágot gondoznak*
123 x 123 cm, olaj, vászon
Ferenczy Múzeum, Szentendre

Csók István: *Az ablaknál, 1905*
85 x 66 cm, olaj, vászon
magántulajdon

Ennek megfelelően első képei aprólékos, rajzosan, bizonyos „impassibilité"-vel (szenvedélymentességgel) előadott munkák, s összességében a franciás igazodású naturalizmus formanyelvét követik. E korai képek a technikai megoldások mellett tematikai szempontból is kötődnek a realizmushoz a Millet nyomán induló, de a magyar festőkhöz elsősorban a nagyhatású Munkácsyn keresztül eljutó paraszti életképek megszólaltatásával. Emellett azonban e kezdeti években nem voltak idegenek tőle a müncheni akadémián tanult műfajok sem a zsánertől a történelmi kompozícióig.
Nem véletlen e hosszú felvezetés: képünket ugyanis éppen annak a radikális szemléletmódbeli váltásnak, tematikai és technikai oldódásnak a keretein belül értelmezhetjük, amely a festő második, hosszabb párizsi tartózkodása (1903–1910) nyomán jelenik meg művészetében.
Ezen „ótestamentumi hét kövér esztendő" alatt saját bevallása szerint is *„lemúlt szemeiről a hályog"*, és felismeri az ifjú francia művészek jelentőségét, akik *„a legmagasabbat a művészetben – önmagukat adták!" (Csók, im. 168-169.)*
A találó megfogalmazást festői nyelvre fordítva jól tetten érhetjük a l'art pour l'art látásmódot, azt, hogy a formák, a színek s a fény minden tradicionálisan rárakódott jelentés nélkül létező kompozicionális elemekké válnak a festő vásznán. Így Csók vásznain is: a jelentés kidomborításának jobban kedvező aprólékos előadásmódot, a tónusfestést a színek foltokban való felrakása, a színes reflexek alkalmazása váltja fel. A látvány tehát színeiben és formáiban, egyszóval önmagában létező valóság lesz.
A *Virágot rendezgető* tulajdonképpen ennek a párizsi tapasztalatnak a szép példája. A nő mint téma hangsúlyosan jelenik meg e párizsi évek folyamán: a *Műteremsarok* (1904) kacéran kibomló hajú, Manet Olympiájához hasonlóan hatásos aktja, a többször megfestett Thámár ószövetségi, súlyos erotikája, a *Vámpírok* (1904) végletekig fokozott érzékisége megannyi variációja a női szépség vizsgálatának. Képünk szelídebb, lírai hangon szól a nézőhöz. Maga a téma már barátjánál, Ferenczy Károlynál is megjelenik a *Lányok virágokat gondoznak* (1889) című képén. A virágápolásba feledkezett nő, a női és a virággét eme bájos szimbiózisa hálás festői téma, nem véletlen, hogy Csók többször is megfestette.
Az egyes variációk, úgy az 1917-es, most árverésre kerülő kép, mint a *Virágok közt* (repr. Művészet, 1913/3), és a *Nő muskátlival* (repr. Ernst Múzeum Aukciói, 55. sz. Szegő Pál hagyatéka, 97. sz.) alapja az 1905-ös *Az ablaknál* című kép, amely szerepelt a „...Párisban legutóbb festett képei" között (Művészet, 1905. 414.) Könyves Kálmán szalonjában 1905-ben rendezett kiállításán, s amely később kedvező kritikát is kapott. (lsd. Lázár Béla, 1910. 201.) Az egyes képek azonban nem mechanikusan készült másolatok, hanem „élményszerű átéléssel" festett, „részleteiben új és új ötletekkel fűszerezett" művek. (Farkas, 1957. 24.)
Képünkön ilyen új ötlet a jobb alsó sarokban lévő szék hangsúlyos dekoratív elemként való bekapcsolása a kompozícióba, valamint a háttérben markánsan megjelenő városrészlet is. Az ablakban feltűnő város hangsúlyozása egyébként több képén is megjelenik, elég, ha a *Népszínház utca* (1910), vagy a *Züzü az ablaknál* (1916) című képeire gondolunk.
A vöröshajú, feleségére hasonlító modell rózsaszín ruháján feltűnő lilás reflexek, a virágok piros foltokkal való érzékeltetése, a lendületes vonalakkal jellemzett város mind a festő új franciás igazodását mutatják: arról a posztimpresszionista fázisról van szó, amely inkább dekoratívan összegző formabemutatásban gondolkodik, s már kerüli a „formákat szétszaggató plenairnek túlzásait". (Lázár, 1910. 201.) Képünk is ettől a visszafogottságtól nyeri el lírai hangnemét. Valóban, szinte ráillenek hű kritikusának, Lázár Bélának későbbi sorai: *„Milyen légiessé nemesít, mennyire poézissé sulytalanít, hogy alámerít mindent a fénylő, színtváltó, pehelykönnyed színcsillogás hullámaiba..."* (Lázár, 1921. 27.)
Összegzésül tehát meg kell állapítanunk, hogy képünk a Párizsban kiformált új festői nyelv értékes megfogalmazása, s minden szempontból igazak rá Kállai Ernőnek Csókot méltató szavai: *„hivatott festője a virágnak és a női ifjúságnak."* (Idézi: Székely, 1977. 14.)

Sárossy Péter

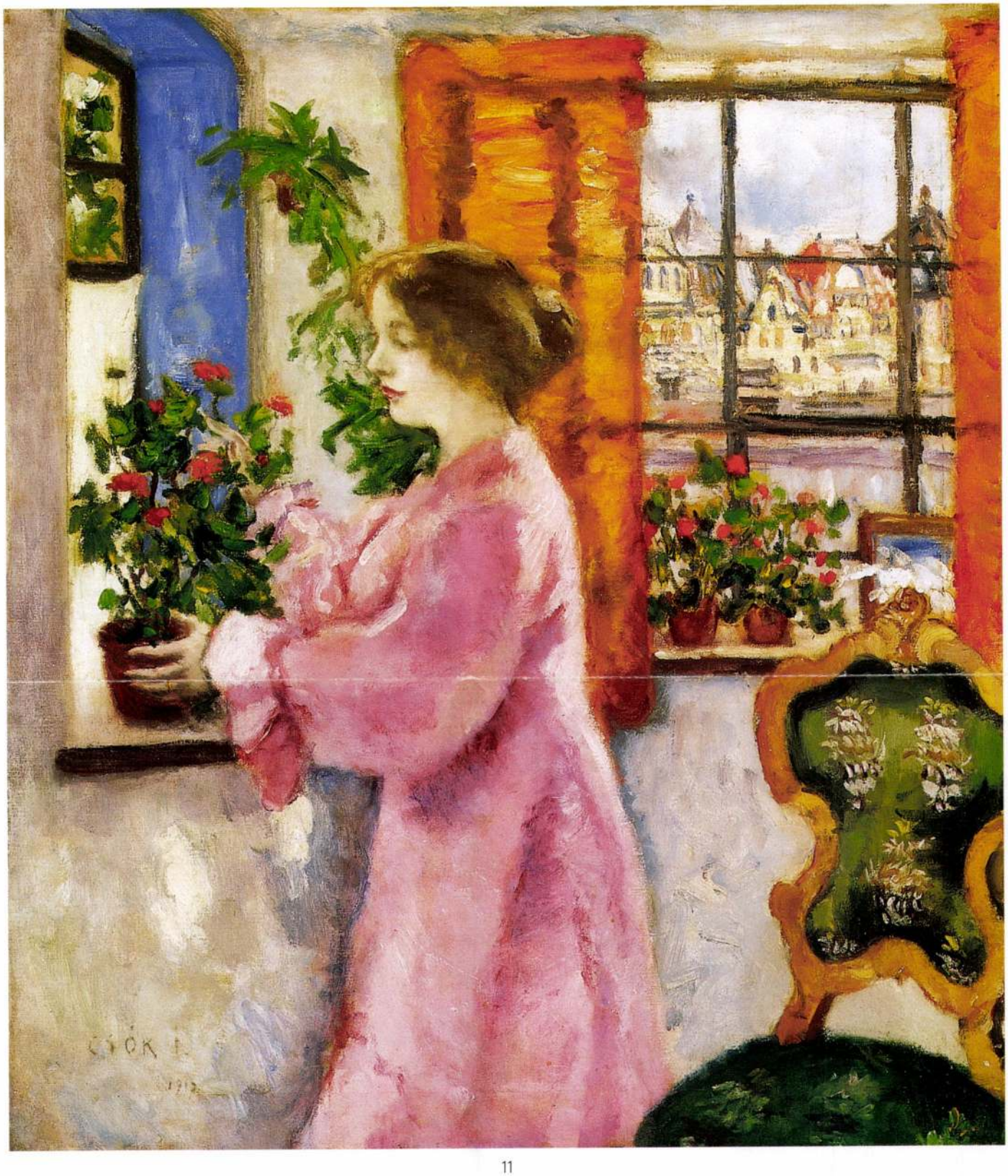

11

12 ▪ KMETTY JÁNOS (1889-1975)

Lány gitárral, 1930 körül

100 x 70 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Kmetty

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft

IRODALOM

Ury Ibolya: *Kmetty János.* Budapest, 1979.
Lóránth László: *Paletta.* Jelen Könyvkiadó. é. n.
Kmetty János: Festő voltam és vagyok. Budapest, 1976.
Kárpáti Aurél: *Kmetty János művészete.* Magyar Művészet, 1938. II. sz.
Kmetty János Emlékkiállítás. Budapest, Műcsarnok, 1977. katalógus

„Cézanne, Matisse, Picasso művei fürtök az oldalamat és huszonegyéves fejjel, 1911 elején magához ragadott Párizs..." Szavaihoz híven, Kmetty számára a francia festészet, elsősorban a Cézanne szerkezetes látásmódját továbbfejlesztő kubisták művészete, az életművön szinte töretlenül végigfutó inspirációt jelentett. A magyar művészetben Picasso és Braque példája – nehezen megfejthető okokból kifolyólag – Európa többi részéhez képest kevésbé talált követőkre. Szobotka Imre vagy Ferenczy Béni szinte vegytisztán de csak epizódszerűen alkalmazták módszereiket, Réth Alfréd és Csáky József pedig hamar elszakadtak Magyarországtól. A XX. század magyar festészetének történetében Kmetty művészete mutat feltűnő és hosszantartó rokonságot a francia kubisták törekvéseivel. Ám ez a közösség nem direkt formai párhuzam, inkább a közös forrás, Cézanne, analizáló, újraszerkesztő, racionális képalakítási módszerének tudatos és következetes követéséből fakad. Ösztönös ódzkodása bármiféle epigonizmustól, Kmettyt egy sajátos, nehezen összetéveszthető stílushoz vezette. Mindenkor a természet jelentette számára a kizárólagos formai bázist, s egyetlen képén sem jutott el a teljes absztrakcióhoz. Az alkotói folyamat során az ábrázolás tárgyát nem bontotta alapvető mértani testek halmazává, de a végletesen leegyszerűsített formákat kíméletlen, szinte mérnöki szigorral építette képi konstrukcióvá. A látvány rögzítése helyett a szerkezet rejtett összefüggései érdekelték, maradandó, szükségszerű, öntörvényű világot akart teremteni minden festményén. Ezzel a végletes kompozíciós szigorral magyarázható témáinak puritán egyszerűsége. Csendéletek, önarcképek, egymagukban álló figurák töltik ki Kmetty festői életművének fontos fejezeteit. A témavariációknak ez a tudatos leszűkítése a módszeres, aprólékos képépítés következménye, a formálás szűkszavúsága a lényegre való koncentrálásból, megragadásának szándékából fakadt. A tökéletes formai rend megteremtésének elsődleges célja száműzte festészetéből az esetleges, változékony effektusokat, a fény által modellált plasztikus formát a síkba transzponálta, finom tónusátmenetek helyett egyenletes színfoltokkal dolgozott. A 30-as évek folyamán ez a következetes, kubisztikus szemlélet idővel feloldódott, képei festőibbé váltak, de ezzel együtt vesztettek feszességükből, kompozíciós stabilitásukból.

A *Lány gitárral* című kép még Kmetty stílusának átformálódása előtt készült. Magán viseli a cézanne-i tradíciót követő festői módszerének minden lényeges vonását: A hangsúlyos síkszerkesztés, a függőlegesek rendteremtő ritmusa, a képalkotó elemek gúlába rendezése a stabilitás, a szerkezet szükségszerűségének érzetét keltik. A művész monográfiájában szereplő egyértelmű analógiák alapján elkészültének dátumát 1930-ra, illetve az ezt övező egy-két évre tehetjük.

Molnos Péter

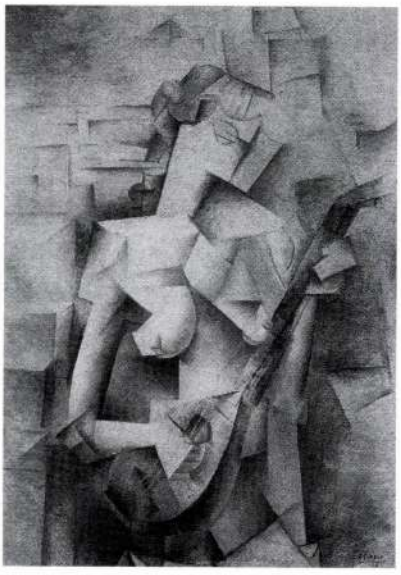

Pablo Picasso
Lány mandolinnal
100 x 73 cm, olaj, vászon
The Museum
of Modern Art, New York

Pablo Picasso:
Nő mandolinnal, 1925
130 x 97 cm, olaj, vászon
Walter Annenberg-
gyűjtemény, Los Angeles

112 • CSÓK ISTVÁN (1865–1961)

Nirvána (Színvázlat a Nirvánához)

38,5 × 46 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Csók I. Paris 1906
Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft

IRODALOM
Műcsarnok 1914. Téli (február 18–március 8.), Csók gyűjteményes kiállításának bevezetője, Aréne Alexandre tanulmányával
Lázár Béla: Csók István, Bp. 1921.
Farkas Zoltán: Csók István, Bp. 1957.
Székely András: Csók István, Bp. 1977.
Szimbólumok, mítoszok. Csók István–festmények 1899–1917. Székesfehérvár, István Király Múzeum, 1988. (Király Erzsébet tanulmánya)

„A kéknefelejcses kanális partján, a zúgó füzek alatt, a susogó nád mellett azt képzeltem – nem, tudtam! – az ott nem vízililiom, de lótuszvirág. Ott ült, láttam, az indiai tündérkisasszony, lábaival a vízben paskol, sűrű, fekete hajába liliomot tűzdegél. A jegenyék tetején a kis Szurja Beyt kerestem, akit a vén sarok acélkalitkába rejtettek a gaz ellenség elől. Aladdin csodalámpája nélkül is elvitt engem az én szellemem e csodás tájakra. – írja 1910. június 15-én Csók Párizsból Lázár Bélának – *...Nos, analizáló uram, e sok ocsúból ki tudod-tán szitálni a Nirvána csíráját."*

Nyilvánvaló, hogy a Csók által leírt sorok a pusztaegresi gyermekkor mélyre vésődött emlékeit és hatásait rögzítik. A téma azonban másról szól: a Csókra oly jellemző életteli, örömteli és az érzéki világ iránti tiszteletteljes felfogás „formálja át" a valójában szigorúan vallásos témát. A századforduló és a századvég vonzódását „idegen", vagyis Európán kívüli kultúrák iránt máshol is felfedezhetjük Elég Gauguinre gondolnunk. A buddhista tanításokat egy másik „menekülőtől", Mednyánszkytól sajátította el Csók.

A dekadens témák, melyekben elsősorban a patologikus érzékiség a fő (irodalmi forrás Baudelaire és Zola), szintén megtalálhatók Csók ezen korai, München után a párizsi „hét bő esztendő"-beli művein. A Vámpírokra gondolok, sőt még a festő által bukásnak megélt, még Budapesten készült Báthory Erzsébetre. A Nirvána pedig abban hordoz többet, hogy a beteges szexualitás géricault-i, delacroix-i reminiszcenciákkal „átfordul" a jó értelemben vett „beteljesülésbe".

A Nirvánát 1909-ben mutatta be először Csók a MIÉNK második kiállításán, ezen a tárlaton négy vázlatot is kiállított, lehetséges, hogy ezek közt lehetett ez a kép is. A festő egyébként rendszeresen kiállította vázlatait, a Vámpírok, a Báthory Erzsébet terveit, vázlatait például.

Az Amibátha (mérhetetlen fényű) Buddha a Szukhvavatiban időzve a számtalan megváltásra váró lélekkel – a Mahájána-tan szerint – látható a képen, vagy legalábbis ezen tan hatásait hordozza. A Nirvánához Csók 1902 óta készített vázlatokat, és művét soha nem tekintette befejezettnek. Ha ezt a színvázlatot nézzük, Szinyei Majális – illetve Ruhaszárítás – vázlatai juthatnak eszünkbe, Csók azonban sokkal kevésbé volt „kötött", mint Szinyei, festészetének lényege az életigenlő szín, a feloldás, a női aktok vibrálásából sugárzó élet – akár dekadenciába is torzulva. Csók világos palettája már a müncheni években, Löffitz iskolájában megmutatkozott, hiába fojtották le. Párizsban Bastien-Lepage hatása alá került, Nagybánya plain-air közelségét hozta: a szín egész életművében elsődleges maradt, a sokác lányok, a tulipános láda, és a balatoni képek sorában egyaránt.

F. K.

Csók István: Nirvána, 1909 (Magyar Nemzeti Galéria)

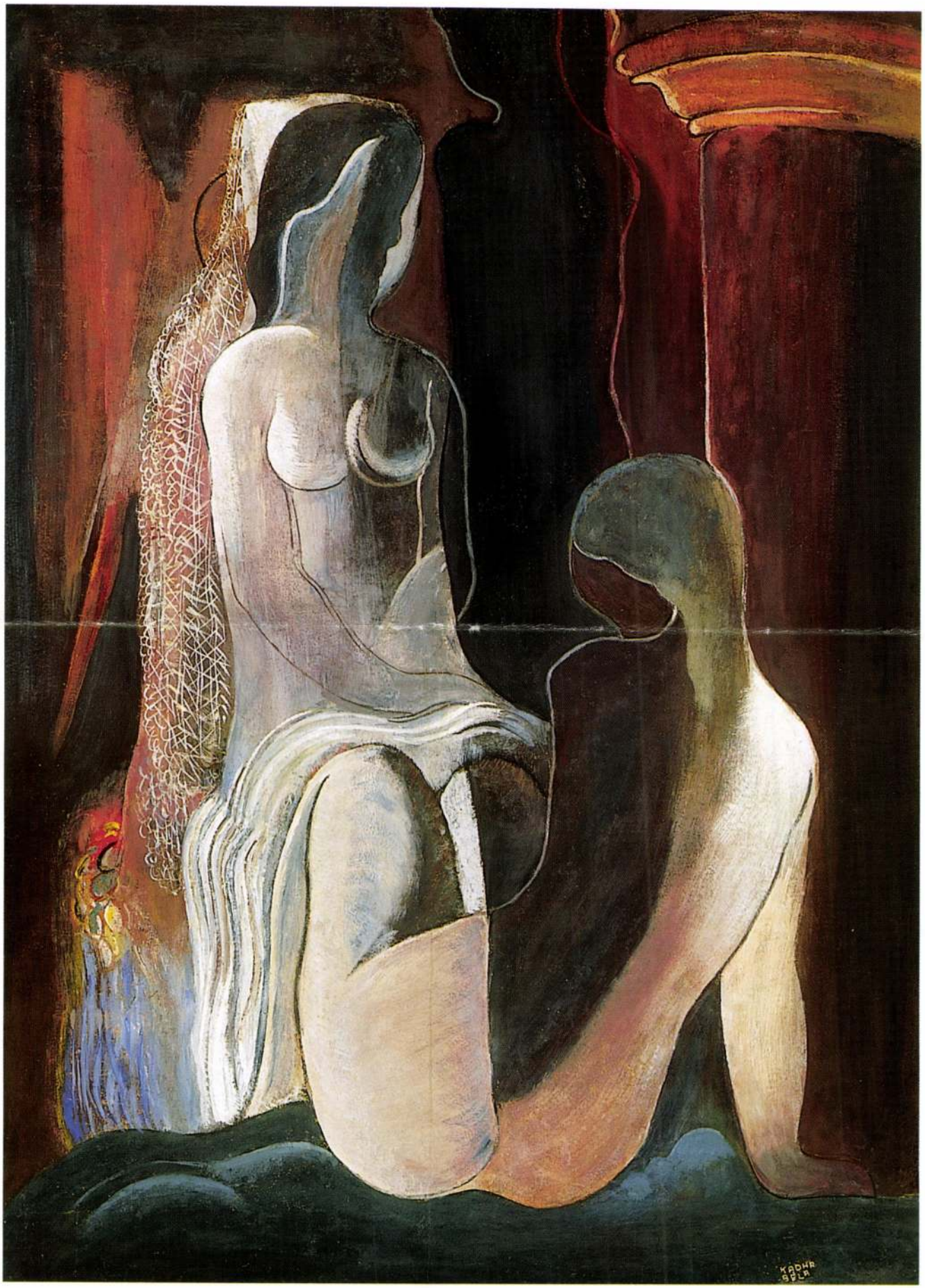
KADHA
BELA

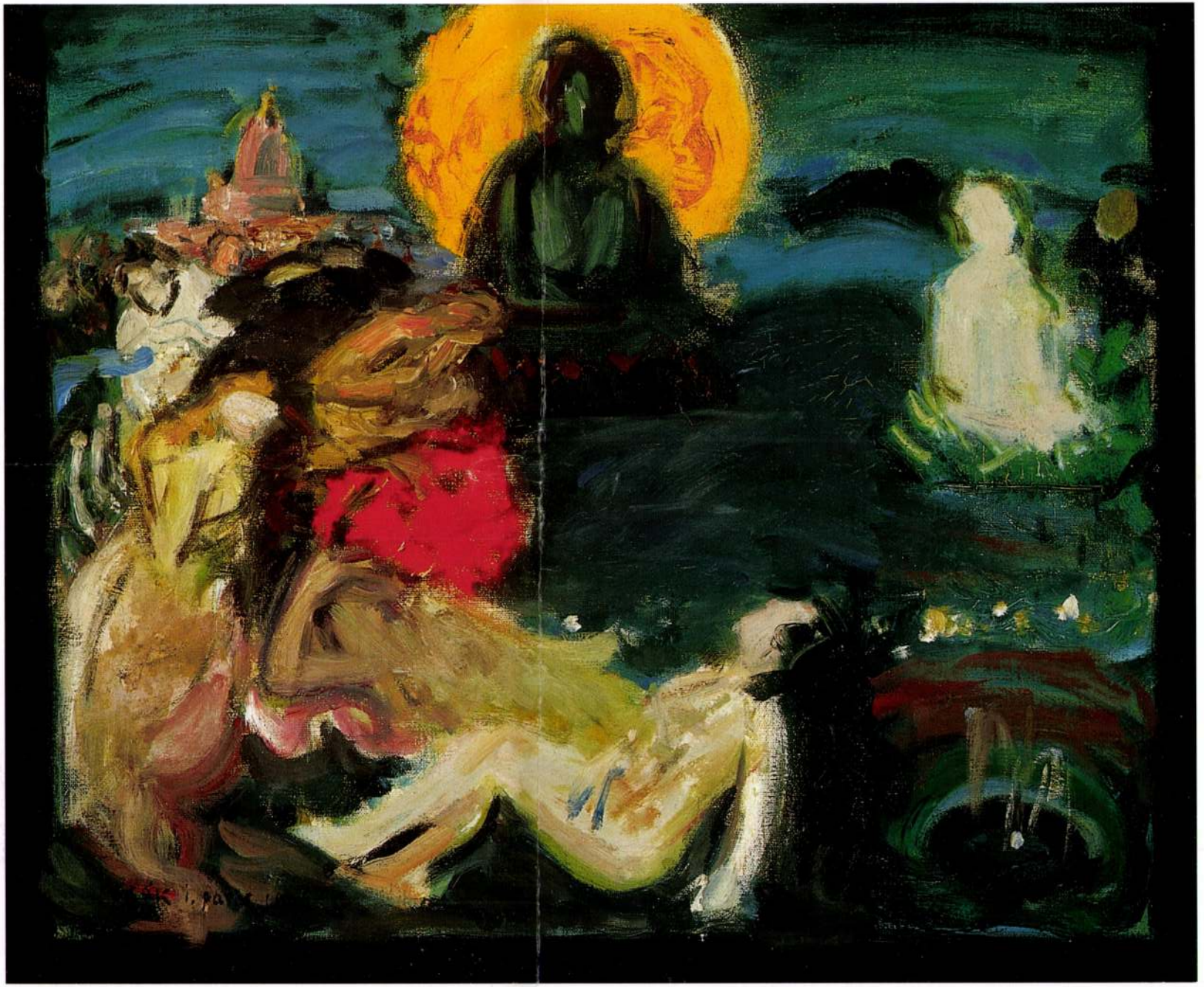

113

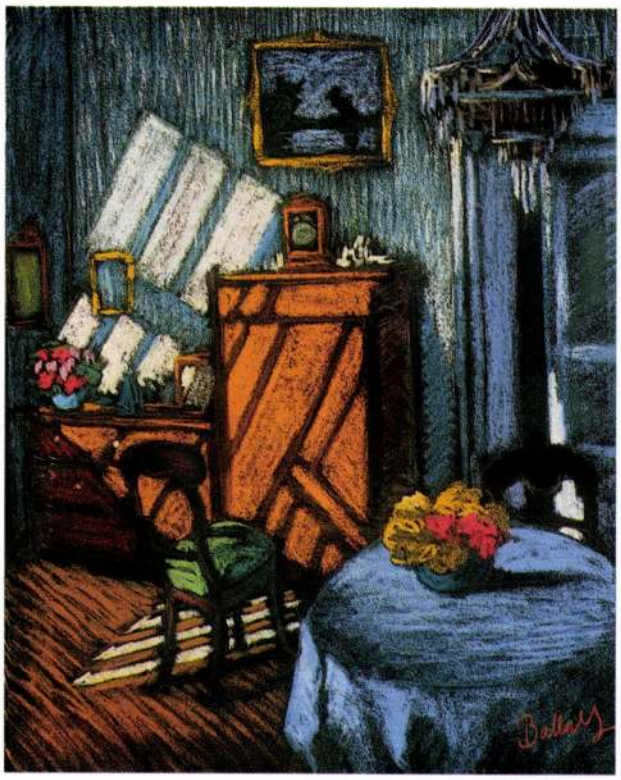

114

113 • JÁNDI DÁVID (1893–1944)

Asztal körül

46,5 × 69,5 cm
Olaj, falemez
J. b. l.: Jándi
Kikiáltási ár: 350 000 Ft

114 • BALLA GÉZA (1882–1946)

Szobabelső

60 × 48 cm
Pasztell, papír
J. j. l.: Balla G.
Reprodukálva: Nagybánya,
Missionart Galéria kiadása, 1992. 235. oldal
Kikiáltási ár: 150 000 Ft

Csók István (1865-1961)

Ábrándozás
Olaj, vászon 73 x 78 cm
Jelezve balra lent: Csók 95

Irodalom:
- Csók Istvánra vonatkozó általános szakirodalom
- Csók István: Emlékezéseim. Bp. 1945., 1990.
- OMKT, Nemzeti Szalon, Ernst Múzeum és más kiállítóhelyek katalógusai
- Lázár Béla: Csók István. Budapest, 1921.
- Csók István emlékkiállítás, MNG 1965. Katalógus szerk.: Telepy Katalin.
- Hollósy Simon levele "Kedves Barátom" megszólítással (értelmezés alapján Thorma Jánoshoz), München, 1895. június 8. MNG Adattár 3546/939.
- Székely András: Csók István. Budapest, 1977.

"1895 februárjában két utas hagyta el Münchent. Egyik volt Báthory, mint valami begubózott lepke, erősen bepakolva utazott Párizs felé, hogy színes szárnyait csillogtassa a májusi Salonban. A másik jómagam, ki dideregve, fázva húzódtam bundámba és siettem haza Egresre, hogy pihenjek s helyrejöjjenek kimerült idegeim. Mikor hazaértem, édesanyám kisírt szemekkel fogadott. Apám nagybeteg lett elutazásom óta. Már múlt ősszel majd elvitte a szíve, ez a nagy, nemes szív. Oh, milyen üres lett a világ, mikor eltemettük!"

E sorokkal kezdi az 1895-ös év eseményeinek leírását Csók István 1945-ben napvilágot látott emlékezéseiben. És nem véletlenül: a *Báthory* sorsa, hazai félsikere - kimaradása a milleniumi vásárlásból - édesapja halálával párosulva alapjaiban rendítette meg életének derűs folyását. Az addig anyagi gondoktól menten, kizárólag belső, művészi indítékaira hallgató festő rákényszerült a pénzkeresésre:

"De miután egyéb jövedelmi forrásom nincs, mint a képfestés, időm nagy részét jövőben eladható képek készítésére kell áldoznom, hogy aztán az így szerzett pénzen megvalósíthassam művészi álmaimat. Ez még nem azt jelenti, vigasztaltam magam, hogy ezek a képek nem lehetnek művészi alkotások, amellett, hogy pénzt, esetleg sok pénzt is hoznak a házhoz."

1895 folyamán Csók részben idehaza, Budapesten és a Dunántúlon, részben újra Münchenben dolgozik. Június 8-án Hollósy Simon említi egy Thormához írott levelében, hogy barátjuk ismét a bajor fővárosban van, és "képét" - nyílván a *Báthory Erzsébet*et - külön belépti díj mellett szándékszik kiállítani. Ő is észreveszi, hogy "ez a fiú megváltozott", de magyarázólag hozzáteszi azt is, hogy "sok áldozatot hozott tisztességes törekvés és szorgalommal a művészetnek, az ambitiójának". A *Báthory Erzsébet*et Csók korai évei főművének tekintette.

Minden bizonnyal a pénzkeresési céllal (is) festett 1895-ös képek közé tartozik a hangulatos környezetbe helyezett, vonzó fiatal nőt ábrázoló *Ábrándozás* - eredeti címén talán *Zsoltároskönyv* - is. A mindmáig érintetlen állapotban megőrzött kép eredeti vakkeretén, a müncheni keretező bélyegzője mellett, ceruzával a következő felírás olvasható: "Csók Schwanthaler str. 54/II." Vagyis a keretlécet biztosan Münchenben vásárolta Csók, és biztosan Ő vásárolta, és nagy valószínűséggel ott festette a képet is.

A Bastien-Lepage-i hatás, az úgynevezett "finom naturalizmus" részletező, világos színekkel felrakott, javarészt melankolikus hangulatú stílusa Csókra is, és a Münchenben, ill. Párizsban dolgozó magyar festőkre is jellemző volt. A műfaj nem volt idegen Csók számára, az 1895-ös évben több hasonló témájú képet is festett,[1] talán megrendelésre is, az egyik *Merengés* címen ugyancsak egy ablakban ülő leánykát ábrázol, és a rossz reprodukcióból is kiderül, hogy fénykezelése a müncheni korszakot jellemzi (Ernst aukció, 1934. február, 95. tétel).

Stíluskritikai szempontból az *Ábrándozás* jól illusztrálja azt a fejlődési folyamatot, melynek során Csók a Julian Akadémián elsajátított finom naturalizmustól eljutott az 1900-as évek dekorativizmusáig. A távolba néző, merengő fiatal nő feje még a korábbi finom ecsetvonásokkal készült, arckifejezése, a profil tiszta vonala pedig oly mértékben emlékeztet Báthory Erzsébetre, hogy elképzelhető, egyazon, az emlékiratokban is megörökített müncheni modellről készülhetett mindkét kép. A ruha, különösen a vörös nyakcsokor és a fehér blúz, valamint a kép jobb szélén látható növények ábrázolása viszont már a széles ecsettel, expresszív, erős színfoltokkal dolgozó huszadik századi mestert előlegezi, akinek nem véletlenül kívánta a jó szemű Hollósy abban az 1895-ös levélben "hogy megfelelő elismerésben részesüljön."

B.J.

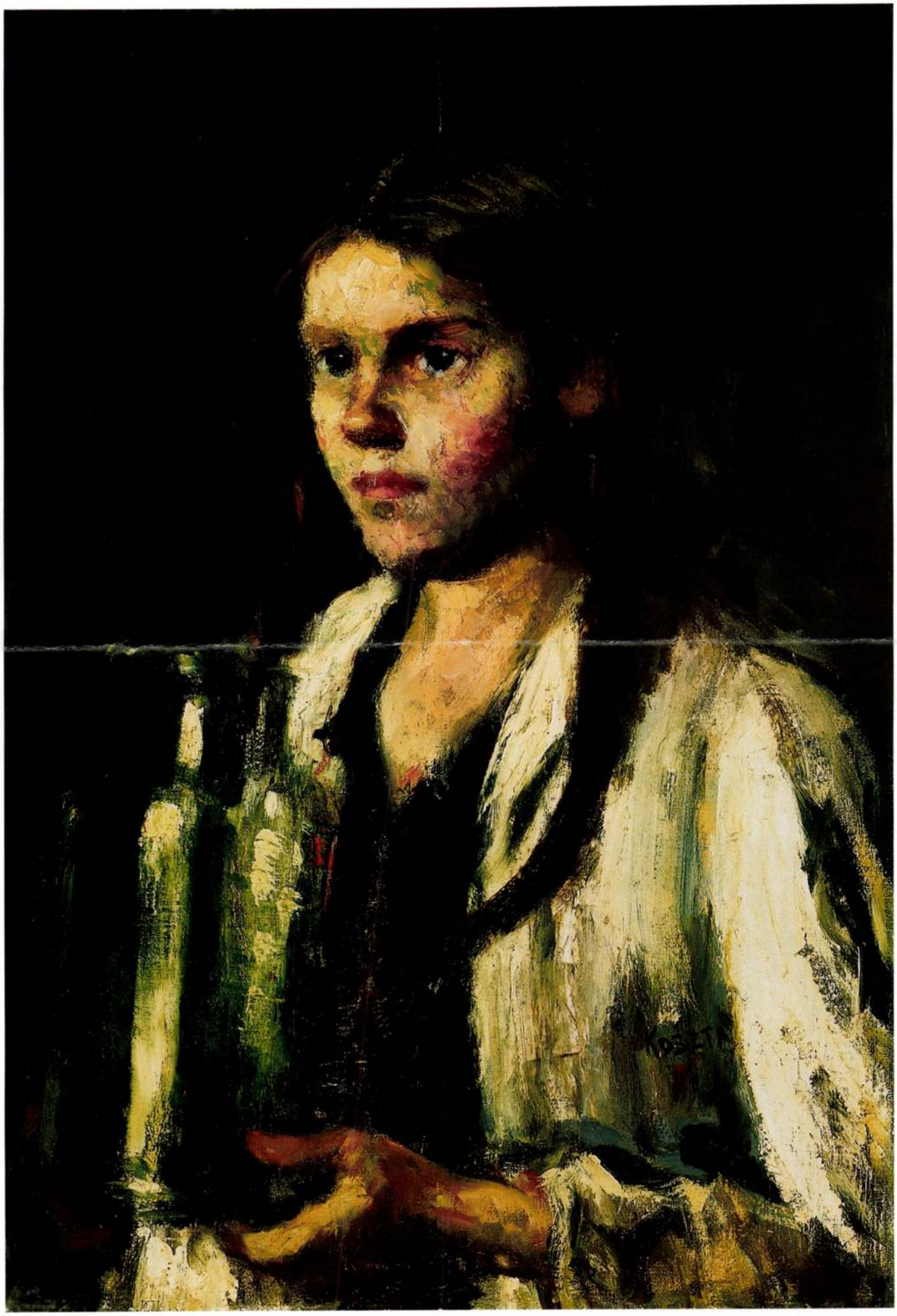

218 ▪ CSÓK ISTVÁN (1865-1961)

Virágcsokrok, 1926

74 x 95cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Csók I. B.p. 1926

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft

REPRODUKÁLVA
Farkas Zoltán: *Csók István.* Budapest, 1957. 53. kép

IRODALOM
Farkas Zoltán: *Csók István.* Bp. 1957.
Székely András: *Csók István.* Bp. 1977.
Kállai Ernő: *Csók István gyűjteményes kiállításáról.* Katalógus- előszó: Frankel Szalon, Bp. 1937.
Csók István: *Emlékeim.* Bp. 1945.
Oelmacher Anna: *Csók István.* Katalógus-előszó: Műcsarnok, Bp. 1955.
Csók István gyűjteményes kiállítása. (előszó: Telepy Katalin) MNG Budapest, 1965.

KIÁLLÍTVA
1945 után Bernben és Londonban

„Renoir szíve szerint való téma, gyönyörűen megfestve" – írja Kállai Ernő. Renoir és Csók István valóban azonos művészi temperamentumú alkotók, akik sikereik csúcsán, műkereskedőktől és gyűjtőktől ostromolva, ünnepelt festőként is tudtak lemondani merev stílusról, rögzült kompozícióról, szabályok szorította formáról. Ihletett, örömet sugárzó, az élet apró megnyilvánulásait rajongva szerető, ugyanakkor színekben, foltokban, vibráló felületekben gazdag piktúrát műveltek mindketten. Renoir művészetét érett korszakának végén jellemezte az a pasztózus ecsetkezelés, foszlott, remegő textúra, gyöngyházszürkék, fénylő citromsárgák, viruló rózsaszínek lágy harmóniája, mint ami Csók munkáinak is sajátossága a huszas évek második felétől. A *Thámár* (1909), a *Tulipános láda* (1910) és a *Züzü*-sorozat után Csók a huszas évek közepétől olyan remekműveket alkotott, mint a Magyar Nemzeti Galériában őrzött aktok (*„Honni soit qui mal y pense", Fürdőző nő – Zsuzsanna*), a *Balaton-sorozat* darabjai, vagy az analógiául is kínálkozó 1929-es *Virágcsendélet. „Bámulatos könnyedséggel, szinte száguldó ecsettel, szélesen, friss színezéssel"* (Farkas Zoltán) festi meg a sikot már-már teljesen kitöltő virágok tömegét. Eljátszik a korábbi képein is gyakran előforduló parasztedények gömbölyű felületén megtörő fényekkel, szeretettel időz a fürtös és tömött virágfejeknél, szívesen írja le a sziromlevelek változatos színét és alakját – mintha mesélne.
Ugyanakkor a kép egészét sodró lendület jellemzi, a vidámság és a líraiság sajátos keveréke, spontaneitás és játékos bőséggel áradó festőiség.
Egy hatvanegy éves, többszörösen kitüntetett mester alkotott itt a maga örömére olyan felszabadultan, olyan rácsodálkozással az érzéki világra, ahogy csak az egészen fiatal emberek látnak, élnek, éreznek. *„Képeim felszabadult lelkem mozaikdarabjai"* – vallja önéletírásában a művész. Ez teljességgel igaz vizsgált képünkre: a sikert „lázas vágyódással" kereső fiatalember még nem tudott ilyen bátran sallangmentes, de fullasztó dekadencia nélküli lenni.
Az elegancia, a természetes „rafinnement" mutatja, hogy a Párizsban töltött évek nemcsak életének boldog szakaszát jelentették Csók számára, de olyan erőteljes ösztönzést is, mely az alkotókedv folyamatos megújulását hozta és művészetének kiteljesedését. Németh Lajos szerint: *„Ha beszélhetünk magyar impresszionizmusról, akkor az ő művei közelítik meg leginkább a francia mesterek értékeit".*

K. Zs.

Csók István: Virágcsendélet, 1929
85x91 cm, olaj, vászon, Magyar Nemzeti Galéria

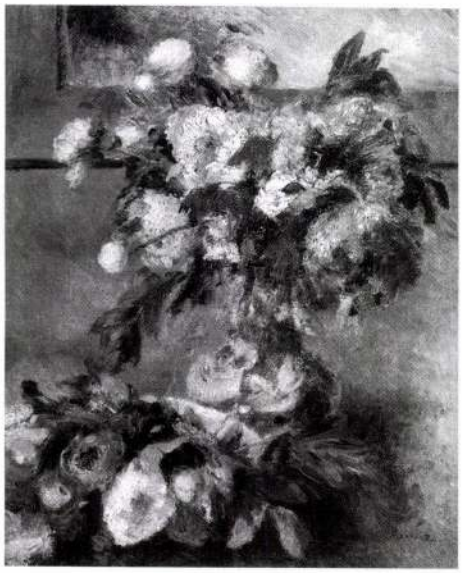

Renoir: Bazsarózsák, 1878
59x49,5 cm, olaj, vászon, magántulajdon

SZERZŐK *ABC* SORRENDBEN

A. Tóth Sándor 94
Aba-Novák Vilmos 61, 85
Ámos Imre 86, 88, 89, 190
Anna Margit 138, 167
Bachmann, Alfred August Felix 214
Bálint Endre 161, 165
Bálint Rezső 43
Balkay Pál 146
Bánk Ernő 63
Barkász Lajos 198
Bartha László 171
Basch Andor 173
Basilides Barna 29
Batthyány Gyula 127
Béli Vörös Ernő 69
Berény Róbert 72, 79, 174, 181
Bernáth Aurél 54, 60
Bertalan Albert 116
Bornemisza Géza 53
Boromisza Tibor 103
Borsos József 75
Bortnyik Sándor 124
Brodszky Sándor 47
Csók István 37, 39, 218
Czapek, Bruno 111
Czigány Dezső 105
Czóbel Béla 35, 91, 106, 115, 139, 195
Deák-Ébner Lajos 150
Deim Pál 170
Derkovits Gyula 49, 137
Diener Dénes Rudolf 33
Duray Tibor 192
ef Zámbó István 157
Egry József 10, 96, 175
Erdélyi-Gaál Ferenc 19
Farkas István 56, 187, 200
Farkasházy Miklós 8, 15, 16, 113
Fehér László 159
Feledy Tivadar 122
Fényes Adolf 20, 97, 98, 191
Flamand festő, 1700 körül 210
Florette A. jelzéssel 147
Fónyi Géza 184
Gaál Ignác 154
Gadányi Jenő 158
Glatz Oszkár 25, 40, 71
Gönczi Gebhardt Tibor 100
Gruber Béla 164
Gulácsy Lajos 11, 12, 128, 129
Gundelfinger Gyula 121
Gyarmathy Tihamér 156
Halápy János 107
Hall, Harry 209
Hegedűs Endre 99, 101
Hincz Gyula 183
Ismeretlen festő, 19. század második fele 203
Ismeretlen festő, 1910 körül, Gödöllői Iskola 132, 133
Ismeretlen festő, 1790–1810 között 119
Ismeretlen festő, 19. század 153
Ismeretlen osztrák festő, 1920 141
Iványi Grünwald Béla 112
Johann Hugó 197
K. Spányi Béla 81, 83
Kádár Béla 30, 84, 90, 93, 108, 178, 179, 186
Karikás Ilona 117
Kéméndy Jenő 34
Kernstok Károly 21
Klein József 110
Klie Zoltán 188
Kmetty János 5, 7, 26, 42, 50
Koszta József 217
Ladányi Imre 160
Lebsche, Karl August 80
Liezen-Mayer Sándor 206
Ligeti Antal 14, 120
Lotz Károly 9, 152
Márffy Ödön 55, 109, 130
Markó Károly, id. 48
Mattis-Teutsch János 44, 64, 134, 194
Maxy, Max Hermann 182
Meckenburg, Ludwig 144
Mednyánszky László 3, 4, 13, 18, 57, 58, 59, 216
Medveczky Jenő 193
Mészöly Géza 123
Miklósi-Mutschenbacher Ödön 70
Molnár C. Pál 31, 87
Molnár József 82
Munkácsy Mihály (1844–1900) 32
Nagy Oszkár 66
Neefs, Peeter 204
Németalföldi festő, 17. század 211, 213
Nowak, Anton 143
Orbán Dezső 67, 185, 189
Osztrák festő, 19. század 212
Önarckép gyűjtemény 22
Paál László 172
Perlmutter Izsák 38
Perlrott Csaba Vilmos 41, 52, 136
Reichmann, Franz 201, 205
Rippl-Rónai József 36, 77, 176, 202
Rombauer János 207
Rudnay Gyula 104
Scheiber Hugó 27, 45, 51, 125, 126
Schönberger Armand 6, 73
Skuteczky Döme 196
Stifter Moritz 145
Sugár Andor 78
Swager jelzéssel 118
Székely Bertalan 149
Szinyei Merse Pál 23
Szőnyi István 102, 140, 177
Szüts Miklós 168
Telepy Károly 46
Thorma János 215
Tihanyi Lajos 17, 76, 92, 114
Tipary Dezső 74, 180
Tornai Gyula 24, 151
Tóth Menyhért 162, 163, 166
Váli Dezső 169
Vass Elemér 62
Vastagh György 208
Vaszary János 1, 2, 68, 95, 131, 135
Vén Emil 65
Vörös Géza 28
Willroider, Ludwig 142
Zichy Mihály 148, 155
Ziffer Sándor 199

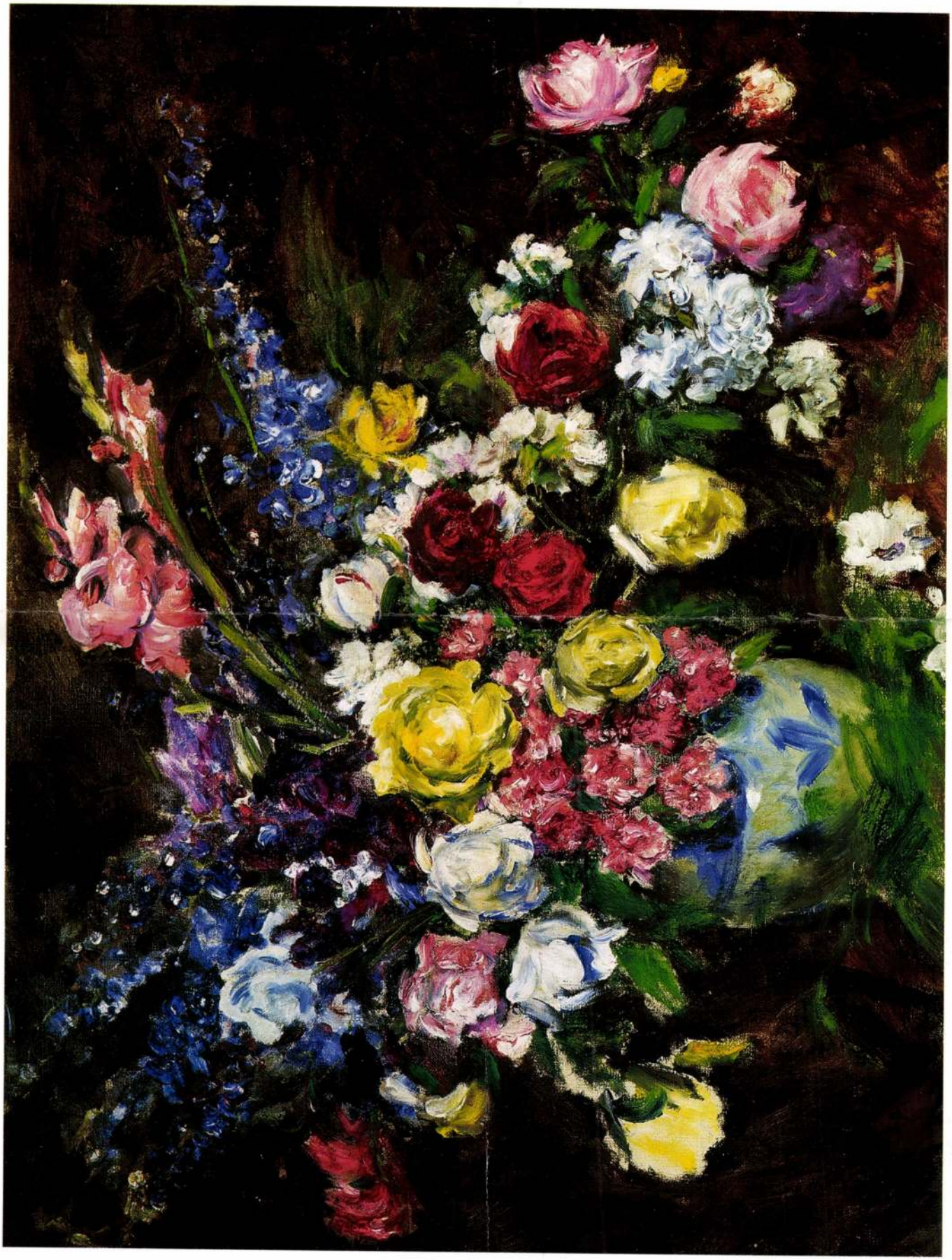

CSÓK ISTVÁN

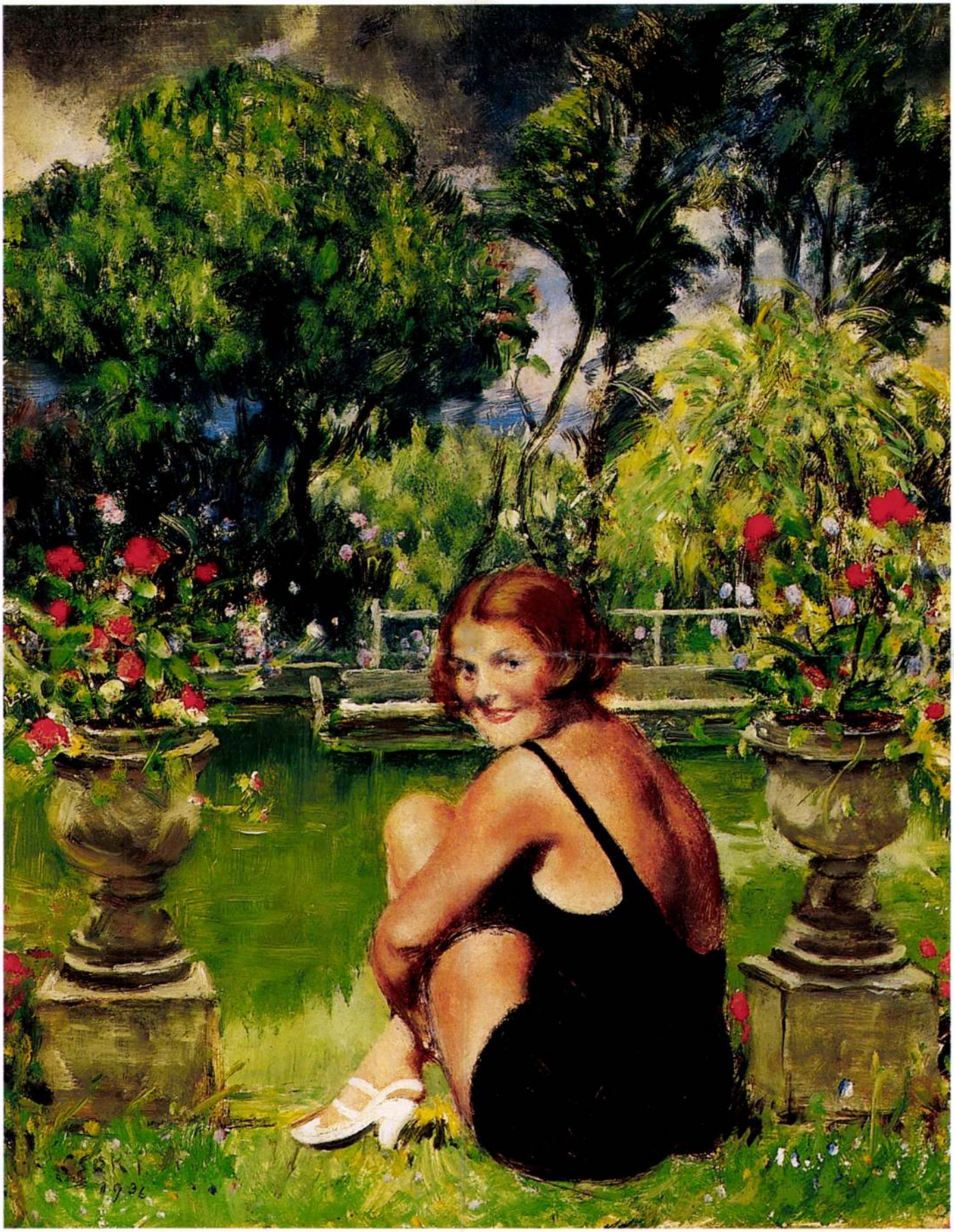

28

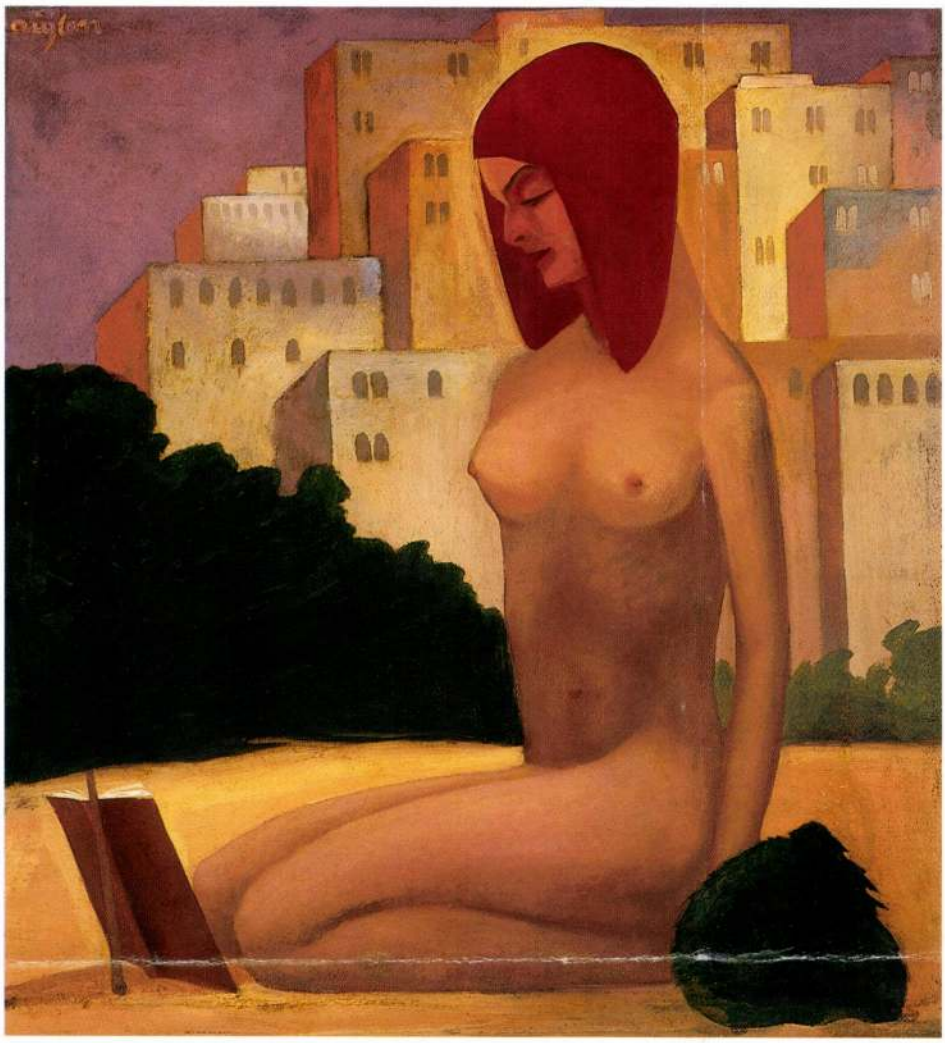

29

29 ▪ SASSY ATTILA (1880–1967)

Nagyvárosi akt

65,5 x 60,5 cm
Olaj, karton
Jelezve balra fent: aiglon

Kikiáltási ár: 550 000 Ft

30

30 ▪ FARKASHÁZY MIKLÓS (1895–1964)

Folyópart

37 x 25 cm
Pasztell, papír
Jelezve balra lent: FM
Jelezve hátoldalán: Farkasházy

Kikiáltási ár: 90 000 Ft

31 ▪ MIKLÓS GYÖRGY

Virágárusnál, 1927

90 x 70 cm
Olaj, papír
Jelezve jobbra lent: Miklós György 1927

Kikiáltási ár: 250 000 Ft

CSÓK ISTVÁN

165

166

166 • ISMERETLEN FESTŐ, 1850 KÖRÜL

Madonna gyermekekkel

79,5 × 63,5 cm
Olaj, vászon
J. n.
Kikiáltási ár: 220 000 Ft

167 • SKUTECZKY DÖME (1850–1921) →

Koldusasszony

81 × 59,5 cm
Olaj, fa
J. j. l.: Skuteczky Venezia
Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

123. **Csók István** (1865-1961)

A Lidón 2002 - oši

Olaj, vászon, 55x65,5 cm
Jelezve balra lent: Csók I. Lido

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft

Csók István: Lidó

Csók István: A homokban

Csók István: Lidón

Derült ég

„A régi müncheni akadémián Csók István volt a három legjobb rajzoló egyike. Rajzolásbeli készsége egyúttal kompozícióbeli tudást, biztos szépérzéket jelentett. Ehhez a festői erényhez a párizsi tanulmányok, főleg az impresszionizmussal való megismerkedés révén pezsdülő elevenségű, kifinomodott színkultúra járult." Kállai Ernő értékelő szavaihoz fordulhatunk leginkább, ha Csók tízes évek eleji, tengerparti nyaralások inspirálta festményeinek világához szeretnénk közel kerülni. És talán azért sem haszontalan éppen ezzel a passzussal bevezetni e képet, mivel a népi-életképeket, balatoni tájat, csendéletet, női aktot egyaránt nagy kedvvel festő Csók tematikusan többszólamú életművében olykor megfeledkeznek a mediterránum-témáról. Mintha mindezekben, a közös pont a "derült ég" lenne, amely szintén 1910-től (a végleges budapesti letelepedéstől) köszönt Csók életébe. Amit Lázár Béla 1925-ös, Ernst Múzeumbeli gyűjteményes kiállítás katalógus előszavában emelkedett lírával pókháló finomságú színálmoknak, a fiatalság üde leheletének, a festészetben végső soron az újra nyakon csípett ifjúságnak nevez, az ugyanaz, amit Kállai a technika játékos, önfeledt és merész, egyben kifinomult terepe, a szín és rajz megtalált egyensúlya felől közelít meg (Kállai szerint Csóknak mindig is kárára volt, ha képeit túlzott irodalmisággal terhelte).

A Lidón (vagy a Balatonon)

1911-ben tehát egy ízig-vérig impresszionista Csók áll elő, akit nem kötnek többé tematikus és technikai korlátok. Újult erővel fedezi föl (például) a balatoni tájat: Aliga felől figyeli a tó és a környező táj atmoszférikus színeváltozásait, amely a harmincas évekre összetett tájképciklussá áll majd össze. A magyar tenger a természeti jelenségért és a tájért magáért foglalkoztatta a kolorista Csókot. A Lidóképekben kitágítja a műfaji határokat: a természet mellé rendeli a habokban önfeledten megmártózó nőket (mint zsáner-elemet), de egyénített arcuk alapján a hölgykoszorú lehetne éppenséggel csoportportré is. Ennyiben feltétlenül különbözik kortársától, Vaszarytól, akit szintén megihletett a tengerparti fürdés, ez az újkori szabadidős tevékenység, és aki a színek kedvéért sokszor lemond az ábrázolás adta lehetőségekről. Csók számára tehát fontos a rajz, az elnyúló nőalakok arabeszkvonala, és éppen olyan fontos a kivilágosodó, pasztellszínekben tündöklő paletta is.

A kettősség

A Csók István életművén keresztül áthúzódó kettősség ezen a festményen különösen jól követhető. Kompozicionálisan határozottan elválik egymástól a rajzos- és festői térfél. A festmény legfontosabb szervező eleme az az átló, ami a tajtékos habok és a csendes felszín találkozásánál keletkezik. A "mesélő" részben, vagyis az alsó harmadban láthatjuk a vízzel tökéletes harmóniában létező hölgyeket. Fürdőruhájuk a kor divatja szerint takarja el, vagy éppen tárja föl bájaikat - a közízlést át nem hágva. Alakjuk fölött ível a csendesen fodrozódó vízfelszín, ami színárnyalatok finom megkülönböztetésével húzódik a tágas horizontig.

Legközelebbi analógiát Csók hasonló tárgyú festményei kínálnak (*A homokban*, *A Lidón*, *A tenger asszony* stb.), azzal a különbséggel, hogy azokon inkább a strandélet változatosságait rögzíti. Nőalakjai kapcsán Farkas Zoltán – érthető túlzással – a magyar Renoirnak nevezi Csókot, s Kállai Ernő is Renoir-ra hivatkozik, amikor a festőt *„az érzékek, a szív és a szellem derűjének legragyogóbb magyar mesterének"* aposztrofálja.

Aknai Katalin

122.

123.

124.

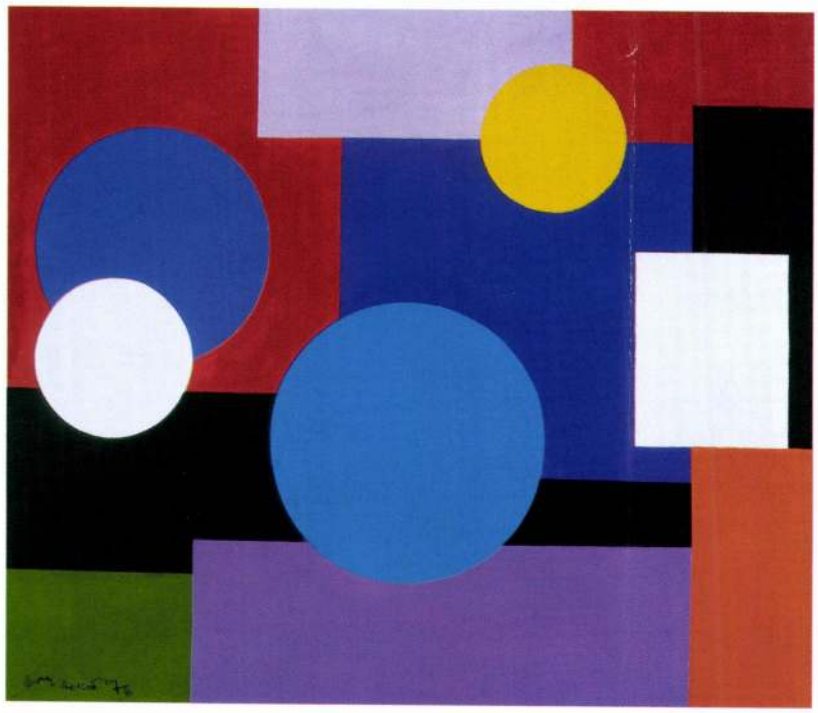

124. ◄
Orosz Gellért (1919-2002)

Geometrikus formák, 1976.

Olaj, vászon, 50x60 cm
Jelezve jobbra lent: Orosz Gellért 76.
Hátoldalon: Orosz Balázs,
a művész fia attesztjével

Kikiáltási ár: 180 000 Ft

125.

125. ◄
Bartl József (1932-)

Pettyezett szívforma, 1979.

Olaj, vászon, 60x55 cm
Jelezve jobbra lent: Bartl 79.
Hátoldalán: Bartl 79.

Kikiáltási ár: 200 000 Ft

39 • CSÓK ISTVÁN (1865–1961)

Hortenziák, 1925

74 × 85 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Csók I. 8 Neuheim 1925
Hátoldalán kiállítási címke 921. számmal
Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft

IRODALOM
Farkas Zoltán: Csók István. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1957.
Székely András: Csók István. Corvina Kiadó, 1977.

Csók István az életöröm festője. Ezt a mondatot annyian elmondták, és leírták már, hogy közhelyszámba megy. Mégis, mint minden közhely, közelít az igazsághoz. Csók művészetéből valóban olyan életérzés sugárzik, amely feledteti azt, hogy a festő mennyit küzdött szakmai kérdésekkel, mennyi vásznat semmisített meg, milyen sokféle irányba elindult, hogy végül mégis mindig ugyanaz legyen az eredmény: a szakma – és az élet – mélységes szeretetéről és tudásáról valló alkotások sora. Ezek közé a művek közé tartozik a *Hortenziák* című virágcsendélet is. A dús virágú, visszafogott színű növények betöltik az egész képteret. A buja vegetáció nem tűr meg maga mellett más kompozíciós alkotórészeket, mint sok más Csók csendéleten. A festő gyakran a tájképet kombinálja a csendélet műfajával. Ebben az esetben nem így történt, a kompozíció mégis teljes, befejezett, egységes egész. A viszonylag szűk skálájú paletta jellegzetesen gazdag finom átmenetekben, a zöldek, rózsaszínek, fehérek számtalan változatát megmutatva. A festő könnyed, érzéki ecsetje szinte simogatja a motívumot.

A franciás tanultságú Csók magát impresszionistának vallotta, kutatói gyakran a poszt-impresszionisták közé sorolták. Művészete rokonítható *Renoir* festészetével, de nem lehet besorolni egyértelműen egyik izmusba sem. Megítélése életében is korszakról korszakra változott, mostanában pedig sok részletet másképp lát a művészettörténet, de biztos, hogy nagy festőink egyike volt. *Petrovics Elek,* a Szépművészeti Múzeum főigazgatója ezekkel a szavakkal jellemezte Csók István művészetét 1934-ben:

„Mennyi súlyos alkotás, a röpke ötletek és a súlytalan érdekességek mai özönében. Köztük nem egy igazi mestermű. És milyen nagy keveredése a skálának, milyen csodás keveredése a valósággnak és a fantázia szüleményeinek. Ám mindent egységessé formál a mester hamisítatlan magyarsága, egyéniségének kedvessége, és enyhe színeinek költészete."

V. Á.

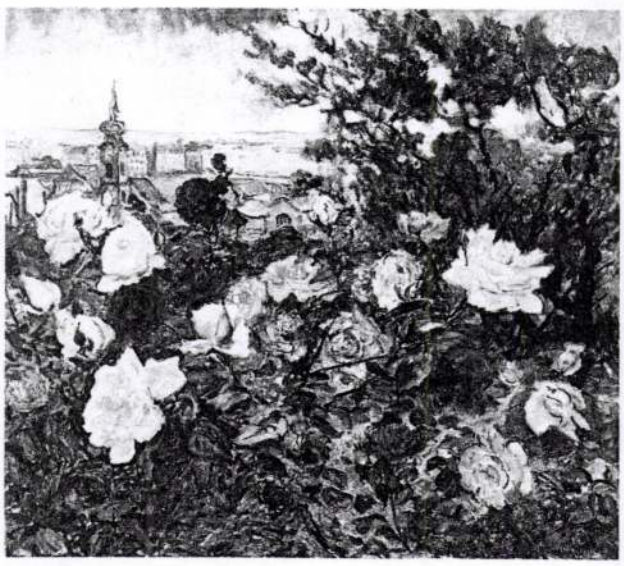

Csók István: Kilátás rózsák közül, 1918.
84 × 96 cm, olaj, vászon, magántulajdon
Reprodukálva: Székely András: Csók István, címlap

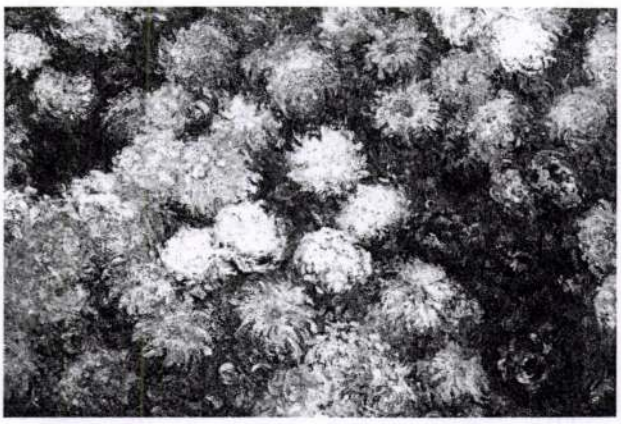

Claude Monet: Krizantémok, 1897
120,7 × 80,6 cm, olaj, vászon, magántulajdon
Reprodukálva: Christie's árverési katalógus, 2000. nov. 36. tétel

CSÓKA J.
D. földvár 1947

45

46

45 • FRANK FRIGYES (1890–1976)

Gladióluszok

82 × 60 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Frank Frigyes
Kikiáltási ár: 280 000 Ft

46 • VÉN EMIL (1902–1984)

Kardvirágos csendélet

80 × 60 cm
Olaj, karton
J. j. l.: Vén
Kikiáltási ár: 100 000 Ft

47 • ZIFFER SÁNDOR (1880–1962) ➔

Rózsacsendélet ablak előtt

58,5 × 67 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Ziffer S.
Kikiáltási ár: 480 000 Ft

IRODALOM:
Borghida István: Ziffer Sándor, Bukarest, 1980.
Boros Judit: Ziffer Sándor, in: Nagybánya. Nagybánya festészete a neósok fellépésétől 1944-ig., Miskolc, 1992.

Ziffer Sándor az 1930-as évek közepétől kezdett virágcsendéleteket festeni. Ez az az idő, amikor, Thorma János elhunytával ő lett a nagybányai festők doyenje és szinte kötelességévé vált a város és tágabb környezete képigényének kielégítése. A nagybányai polgárok ugyanis a festőkolónia odatelepülése óta hozzászoktak, hogy otthonaikat szín-

44 • CSÓK ISTVÁN (1865–1961)

Őszirózsás csendélet, 1947

50 × 60 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Csók I. D.Földvár 1947
MNG 893/58
Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

IRODALOM:
LÁZÁR BÉLA: Csók István. Budapest, 1921
KÁLLAI ERNŐ: Csók István gyűjteményes kiállításáról. Fränkel Szalon, 1937.
CSÓK ISTVÁN: Emlékeim. Budapest, 1945
FARKAS ZOLTÁN: Csók István. Budapest, 1957
SZÉKELY ANDRÁS: Csók István. Budapest, 1977

Csók az 1920 körüli évektől kezdve egyre gyakrabban festi meg számos híres kompozícióját a késői korszakára jellemző színes, nagyon könnyed ecsetkezelésű stílusában. Többször is visszatér például olyan régi sikeres motívumaihoz, mint a *Züzü-sorozat* több darabja, a *Thámár*, a *Mézevők*, vagy más sokác témájú képek. Virágcsendéleteinek legsikeresebb darabja az egykor a Herzog-gyűjteményben lévő, 1917-ben San Francisco-ban aranyérmet nyert mű volt.

A kicsit felülnézetből, erősen közelről ábrázolt csendélet-kompozíció Csók régi festői motívuma, melyet csaknem minden korszakának csendéletein feldolgozott (egyik legszebb késői példa erre az 1937-es Amalfi).

1947-es dunaföldvári tartózkodását csendéletünk mellett egy másik festmény is dokumentálja. 1955-ben a Műcsarnokbeli jubileumi kiállításán 85. katalógusszám alatt szerepelt a Dunaföldvári Kakashegy című, 1947-re datált 50×70 cm-es vászna.

Csók István
Virágok, 1940
Olaj, vászon

A KIÁLLÍTÁSNYITÓ
BUDAPESTRŐL LEGKÖNNYEBBEN ELÉRHETŐ:
A DÉLI PÁLYAUDVARRÓL 7.55 ÉS 8.15
ÓRAKOR INDULÓ SZEMÉLYVONATTAL,
VAGY AZ ENGELS TÉRRŐL 8.00, 8.40
ÉS 9.40 ÓRAKOR INDULÓ AUTÓBUSSZAL

F. k.: Kovács Péter — 1849245 Vörösmarty

CSÓK István

SZIMBÓLUMOK, MÍTOSZOK

CSÓK ISTVÁN-FESTMÉNYEK
1899—1917

A SZÉKESFEHÉRVÁRI
ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM
ÉS A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT A

SZIMBÓLUMOK, MÍTOSZOK

CSÓK ISTVÁN-FESTMÉNYEK

1899—1917

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSRA.

MEGTEKINTHETŐ:
1988. MÁJUS 14 — JÚNIUS 12-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA
10—18 ÓRÁIG.

A KIÁLLÍTÁST

NÉRAY KATALIN
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

NYITJA MEG

1988. MÁJUS 14-ÉN,
SZOMBATON DÉLELŐTT FÉL 12 ÓRAKOR
AZ ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUMBAN.

Kevés a rendőrjelölt

Határőrök sem akarnak lenni az érettségizett fiatalok

A rendvédelmi szakközépiskolák határrendész szakán a pályázók száma a jelentkezési határidő lejártáig a felvehető keretszámot sem érte el. A rendőri pálya vonzóbbnak tűnik: az 1500 iskolai férőhelyre 2500 jelentkező jut, de az alkalmatlanok magas aránya miatt ez is kevés lehet. A Belügyminisztérium illetékesei a jelentkezési határidő meghosszabbításáról döntöttek.

A Belügyminisztérium rendvédelmi szakközépiskoláinak nappali tagozatán szeptembertől 2300 fiatal kezdheti meg tanulmányait, s közülük 1500-an rendőr-, nyolcszázan határőr-tiszthelyettesként állhatnak majd szolgálatba. Az intézmények február 5-ig várták az érettségizett – illetve idén érettségiző – pályázókat. A rendőri szakokra 2500-an jelentkeztek ugyan, ám az eddigi tapasztalatok szerint az alkalmatlanok aránya megközelíti az ötven százalékot, vagyis az 1500-as keret feltöltéséhez még ötszáz fiatalra lenne szükség. Ennél is kedvezőtlenebb a helyzet a határrendész szakon: a nyolcszáz helyre mindössze 650-en pályáznak. Ez azt jelenti, hogy a határrendész keretszámok kitöltéséhez további csaknem ezer jelentkezőre lenne szükség. A Belügyminisztérium illetékesei ezért a február 5-i határidő meghosszabbításáról döntöttek, és valószínűleg március végéig fogadják el a jelentkezéseket.

A határőrség idén mintegy nyolcszáz fiatal tiszthelyettest kívánt gyorsított képzés után szolgálatba állítani. Ám egyelőre mérsékelt az érdeklődés, bár a jelentkezők a 18 hetes alapozás után legkevesebb hatvanezer forint bruttó illetményre számíthatnak. Országos adatok nem állnak rendelkezésre, de annyi bizonyos, hogy a fővárosban a rendelkezésre álló nem egészen kilencvenes keretet a március 1-jén induló első kurzusra biztosan nem sikerül betölteni. Nyírbátorban valamivel jobb a helyzet, mert 240 helyre 255-en jelentkeztek, igaz, közülük száz főnek nincs érettségije. A gyorsított alapkiképzés után a fiatalok távoktatással szerezhetik majd meg a határrendész szakképesítést, ennek azonban feltétele a középiskolai végzettség. Érettségi nélkül a jelentkezők legfeljebb szerződéses állományba kerülhetnek, és ha nem tanulnak tovább, öt év múlva szolgálati viszonyukat várhatóan meg is szüntetik.

A rendőrségnél ugyancsak kezdeményezték, hogy háromszáz főt gyorsított képzés után állítsanak munkába, és az ezzel kapcsolatos előkészületek meg is kezdődtek. A belügyminiszter a közelmúltban viszont úgy foglalt állást, hogy a tetemes létszámhiány ellenére sem engedhetnek a képesítési követelményekből: csak szakképzett embert küldenek az utcákra. A rendőrségnél így nem lesz gyorsított képzés.

L. K.

Lehoczki István

ELŐSZOBA

– Nem az érkezési sorrend számít, ki vár legalább húszmillióval?

Fesztiválzenekar: sikeres londoni turnékezdet

LONDONI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Vasárnap este Európa egyik legnagyobb kulturális központjában, a londoni Barbicanben kezdte meg nagyszabású európai turnéját a Budapesti Fesztiválzenekar. A világ nagy zenekarai című rendezvénysorozat keretében rendezett hangversenyre zsúfolásig megtelt a koncertterem, és a közönség óriási tetszéssel fogadta a gondosan összeválogatott műsort.

A program Bartók Magyar képeivel kezdődött, majd a kitűnő amerikai zongoraművész, *Richard Goode* játszotta Beethoven III. zongoraversenyét, igazolva a róla nemrégiben a *The Daily Telegraphban* megjelent véleményt, hogy „a spontaneitás ritka tehetségével" rendelkezik. Szünet után Dvorák VII. szimfóniája csendült fel. Az előadás végén a hallgatóság hosszas tapsszal ráadást követelt, és azt kétszer

Keresik a képtolvajokat

TUDÓSÍTÓNKTÓL

Vasárnapra virradóra betörtek abba a dunaszentgyörgyi százharminc éves kúriába, amelyben annak idején Csók István festőművész testvére, Csók Lajos élt. Húsz védett festményt és számos értékes régiséget vittek el a betörők. Az ellopott műkincsek értékét ötvenmillió forintra becsüli a rendőrség.

Dr. Csók Sándor paksi orvos – Csók Lajos unokája, a kilencszobás dunaszentgyörgyi kúria tulajdonosa – tudósítónknak elmondta, hogy mindennap néhány órát a házban tölt, így volt ez február tizenhetedikén, szombaton is. Vasárnap kora délután fölhívta egyik dunaszentgyörgyi ismerőse, s arról tájékoztatta, hogy a Csók-ház ablakai ki vannak törve, az épület előtt, az árokban pedig bronz gyertyatartók hevernek. Az orvos gépkocsival azonnal a helyszínre sietett és értesítette a rendőrséget.

Dr. Csók Sándor közölte, hogy az ellopott húsz védett festmény között 14 Csók István-alkotás, illetve egy Iványi Grünwald Béla-kép van. Több porcelán, ezüst és bronz dísztárgyat is elvittek a betörők.

A bűncselekmény elkövetői a betört ablakokon keresztül adogatták ki a műtárgyakat, amelyek közül néhányat a ház mellett az árokban találtak meg a rendőrök. A dunaszentgyörgyi kúriában találtak egy korábbi, másutt történt bűncselekményből származó, bronzból készült ötkaros antik csillárt is.

A rendőrség nagy erőkkel folytatja a nyomozást.

Presser életműkoncertjei

HÍREK

Farkasok ritkítják egy kanadai falu kutyaállományát. Atlin települése egy hónap alatt tíz ebbel lett szegényebb. Az ebek eltűnését a farkasok számlájára írják. A vadállatok feltehetően azért kaptak rá a házőrzők húsára, mert a környező erdőkben kevés számukra az élelem. A lakosság attól tart, hogy a kutyáik után ők következnek.

Farkasétvágyúak...

G. J.

ELHUNYT BALTHUS francia festő, akit a XX. század legnagyobb mesterei közé sorolnak. Vasárnap érte a halál, tíz nappal 93. születésnapja előtt, a svájci Vaud kantonbeli Rossiniere-ben lévő alpesi fab[illegible] ban, ahol 24 [illegible] *(MTI)*

egy fiatal pár vasárnap éjszakai találkája a főváros IV. kerületében, a Kisfaludy utca 13. számú házban lévő kft. irodájában. Feltehetően a fűtőberendezés hibája okozta a 18 éves nő és a 35 éves férfi szén-monoxid-mérgezését, melynek során mindkettőjük életét vesztette. A halálesetet hétfő kora reggel fedezték fel. *(MTI)*

ARANYLÖVÉS. Heroin-túladagolásban több napja elhunyt 30 éves férfi holttestét találták meg hétfőn, a főváros II. kerületében a Szilágyi Erzsébet fasor 157. szám alatti társasház egyik lakásában a rendőrök. Az év eleje óta Budapesten ez a negyedik halállal végződő kábítószer-túladagolás miatti[illegible] *(MTI)*

asszony, akit hétfőn a mentők életveszélyes állapotban szállítottak a szombathelyi kórházba. A rendőrség illetékese nem adott felvilágosítást az öngyilkosság körülményeiről. Meg nem erősített információink szerint az öngyilkos nő búcsúlevelet is hagyott hátra, amelyben a tettének okait sorolva Zámbó Jimmy tragikus halálát is megemlítette. *(Népszabadság)*

ELŐÁLLÍTÁS. Hatvanhat személyt állítottak elő a szegedi rendőrök az egyik helyi drinkbárból, ahol egy társaság születésnapi bulit tartott. A rendőrök szerint alapos gyanú volt arra, hogy a résztvevők kábítószert fogyasztottak. Az orvosi vizsgálat során kide-

Csóka Tolvaj

Á la Coruna

Laktató Deportivo-menü: Barcelona, Galatasaray, Real Madrid

LABDARÚGÁS

MUNKATÁRSUNKTÓL

Alighanem a múlt hét vége legnagyszerűbb európai meccsét játszotta szombat este a La Coruna csapata, de „hiába" múlta felül a Nou Camp stadionban a Barcelona együttesét, nincs ideje elbódulnia a *Victor* szédítő góljaival 1-2-ről kivívott 3-2-es győzelemtől, mert a rangadót még nagyobb derbi követi. Az újabb víkenden a Real Madriddal találkozik a Deportivo – a tabella alapján ez a mérkőzés akár a spanyol bajnokság döntője is lehet –, s a „királyi gárda" vendégjátéka előtt még a Bajnokok Ligája B csoportjában listavezető Galatasaray is fellép La Corunában. Nem éppen kímélő program... Ráadásul a Deportivo kieső helyen áll a BL-ben, azaz egyáltalán nem spórolhat ma az energiával (nem úgy, mint holnap a Real Madrid, amely akkor sem veszítene negyeddöntős esélyeiből, ha kikapna Rómában a Laziótól).

A szombati előadást látva hajlamos lenne azt mondani az ember, hogy a „Depor" kedden biztosra mehet, ám az egyébként feltűnően kiegyensúlyozott spanyol bajnoki címvédőre a BL-ben nem jellemző a „barcelonai" forma. A kontinens első számú klubtornáján két győzelem, egy döntetlen és egy vereség a La Coruna eddigi hazai mérlege, és a két siker is csak roppant nehezen született meg: a Panathinaikosszal szemben (1-0) *Pandiani* a 82., míg a Hamburg ellen (2-1) *Scaloni* a 89. percben érte el a győztes gólt. Arról nem szólva, hogy a csoportmeccsek első körében még nagyon is szeszélyes Galatasaray – amely négyet kapott Monacóban és hármat Grazban – a második szakasz „félidejét" veretlenül zárta, s ennek nyomán semmit sem kell siettetnie, márpedig a türelem Sztambul rózsáját is teremheti...

BAJNOKOK LIGÁJA *második szakasz, negyedik forduló*

KEDD

A csoport:
Manchester United–Valencia, Panathinaikosz–Sturm Graz.
Az állás: 1. Manchester United 7 pont, 2. Valencia 5, 3. Sturm Graz 3, 4. Panathinaikosz 1.

B csoport:
La Coruna–Galatasaray, PSG–Milan.
Az állás: 1. Galatasaray 7, 2. Milan 5, 3. La Coruna 3, 4. PSG 1.

SZERDA

C csoport:
Szpartak Moszkva–Bayern München, Arsenal–Lyon.
Az állás: 1. Bayern München 7, 2. Arsenal 4, 3. Lyon 3 (3-2-es gólkülönbség), 4. Szpartak Moszkva 3 (4-5).

D csoport:
Anderlecht–Leeds, Lazio–Real Madrid.
Az állás: 1. Real Madrid 9, 2. Leeds 6, 3. Anderlecht 3, 4. Lazio 0.

Mind hervasztóbb viszont a PSG – a Parc des Princes hovatovább a Koldusok Parkja –, így a Milan annak dacára is favoritnak tekinthető Párizsban, hogy a vörös-feketék jelenlegi együttesét ugyancsak túlzás volna a klub Dream Teamjének nevezni. Habár a gárda nem érzi idegenül magát BL-vendégként: győzött Isztambulban, a Besiktas ellen, valamint Barcelonában és La Corunában is. Sőt, e három meccsen egyetlen gólt sem kapott! Vereséget – úgy pályaválasztóként, mint a San Sirótól távol – csupán egyet kellett elkönyvelnie a most zajló sorozatban, s az a 0-1 is csak azért következett be, mert az az óta rendszeresen mellőzött brazil *Dida* kapus a 89. percben váratlanul a hálóba ejtette a leedsi *Bowyer* gólveszélyesnek a legkevésbé sem tetsző ívelését.

A brit játékos emelésénél lebilincselőbb ívű a másik angol csapat, a Manchester United otthoni szereplése: négy mérkőzés, négy győzelem, 12-3-as gólkülönbség. Ennéfogva a Valenciának ma csúcsteljesítményt kellene nyújtania ahhoz, hogy csatát nyerjen a bevehetetlen Old Traffordban. Ez BL-mérkőzésen legutóbb az előző kiírás negyeddöntőjében a Real Madridnak sikerült (3-2), de a Valencia a döntőben sem konkurálhatott és ezúttal sem vetekedhet a bajnokok bajnokával. A finálévesztese egyébként az előző évadban ugyanolyan különbséggel, 3-0-ra kapott ki Manchesterben (azt a mecscset, miként a mostanit, a csoporttalálkozók második szakaszában rendezték), akár a trófea elhódításáért vívott mérkőzésen, Párizsban. S az egy évvel korábbi Valencia sokkal inkább ámulatba ejtette Európát a jelenlegi csapatnál...

Az más kérdés, hogy – a papírforma szerint – a spanyol együttes is követheti a Manchestert a legjobb nyolc közé. Aggodalmat igazából csak az kelthetne Valenciában, ha a Sturm ma nyerne Athénban, a Panathinaikosz ellen. Ám a graziak eddigi statisztikája idegenben: négy mérkőzés, egy döntetlen, három vereség, 2-14-es gólkülönbség. Ezzel együtt *Ivica Oszim*, az osztrákok edzője teljes joggal jegyezte meg együttese BL-előmeneteléről: „Mi már többet vittünk véghez annál, mint amit valaha is elképzeltünk."

Hát még, ha egyszer kiderülne, hogy nem is olyan jó vendég a „szomszéd"!

Kikosarazva

Érthető büszkeséggel mondta a tévéstúdióban a női kosárlabda-válogatott korábbi szakvezetője, hogy a pécsi hölgyegyüttes meccsein nemegyszer többen vannak a lelátón, mint az FTC labdarúgócsapatának mérkőzésein. Ez azonban – teszem én hozzá – nem annyira a női kosárlabda dicsősége, sokkal inkább a jelenlegi hazai „futball" jellemző mutatója. Ha volna idehaza valódi labdarúgás – mint ahogyan nincs –, akkor lehetne bármilyen nagyszerű pécsi kosárlabdacsapat – mint ahogyan van –, a nézőszám tekintetében nemhogy a ferencvárosi, de még a pécsi futballisták számára sem jelentene komoly konkurenciát. Bizonyságul felidézhetem azokat az évtizedeket, melyek során a mostani, kosaras rekordközönség (6000 ember) a futballtalálkozók látogatottságának a minimuma volt Pécsett, ahol az igazi FTC, az igazi Újpest vagy az igazi Vasas vendégjátékai alkalmával rendre 18-20 ezer szurkoló töltötte meg a tribünöket. De még a „leszálló ág" esztendeiben is feltűnő érdeklődés kísérte (például) a pécsi labdarúgók fellépéseit, gondoljunk csak a nyolcvanas évek mecseki mérkőzéseire, miközben a jegyzetíró – az utóbbi idők keserves tapasztalatai alapján – nem győz elnézést kérni Mészáros Ferenctől vagy Róth Antaltól, amiért a leszálló ágat említette velük kapcsolatban... (Pedig az a korszak már valóban a hanyatlás szakasza volt.)

Mondok mást, szintén a nyolcvanas évekből. A női kosárlabda Európa-bajnokságok egyikét az itáliai Trevisóban rendezték, s éppen akkor Olaszországban – bár nem az Eb színhelyén – jártam. Nagyon is érdekelt, miként szerepel a kontinens legjobbjai között számon tartott magyar csapat, ezért (is) megvettem a La Gazzetta dello Sportot: milyen eredményt ért el az együttes? Hosszasan kellett kutatnom utána, mert – noha az olasz futballbajnokságban nyári szünet volt – kolumnák sokaságán keresztül kizárólag a labdarúgó A, B és C liga klubjaival foglalkozott a lap. Végül az újság utolsó oldalainak valamelyikén, a legkisebb hírek között találtam rá az Eb eredményeire, jóllehet az olasz női válogatottat szintén a krémhez sorolták a kosárlabdázásban.

Félreértés ne essék: ez a cikk korántsem a kosárlabda ellen íródott, hiszen magam is nagy híve voltam annak idején Czirákynénak, Boksaynak, meg másoknak, Balogh „Bubut" pedig az általam látott két legnagyobb magyar női labdajátékos egyikének tartom (a másik a kézilabdás Sterbinszky „Amál"). Csupán arra a tényre hívnám fel a figyelmet, hogy azokon a tájakon, ahol a futball hagyományos sportág, a kosárlabda népszerűsége meg sem közelíti a labdarúgásét. (Hangsúlyozva még egyszer, hogy Olaszországban, vagy éppen Spanyolországban és Brazíliában igazán magas a színvonal a palánk alatt is.)

Mivel mifelénk a futballban csak a tradíciók maradtak, de elveszett maga a labdarúgás, eltűnt a másutt mindenütt fellelhető, húszezertől nyolcvanezerig terjedő publikum. Így lehet a pécsi hatezer a csúcs.

Azért az állítólagos futballban sem kell feladni minden reményt: a női tekével szemben továbbra is megnyugtató az előny.

H. I.

HÍREK

Jön a lesdetektor

BRÜSSZELI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Csapatos búcsú után

Női paradoxon: pazar válogatott, bukdácsoló klubok

KÉZILABDA

[illegible] aratott az [illegible] Bajno-

ha igaza van, akkor érdemes elmerengeni rajta: vajon miért lett az?

Az említetteken kívül a közelmúltban az „idegenlégiót" választotta *Borók Rita, Brigovácz Nikolett* és *Deli Rita*, ráadásul a lista a szezon végén tovább bővülhet

A MAGYAR HÍRLAP MELLÉKLETE
SZERKESZTI EMŐD PÁL
1995. DECEMBER 8., PÉNTEK

Pénz Plusz Piac

Hétfő Karrier, kedd Heti Patika, szerda Ingatlanbörze, csütörtök Autók és Piacok, péntek Pénz Plusz Piac, szombat Ahogy tetszik + Vasárnapi Magazin

Monopóliumból superstore

A régi cseléd visszatér

Négy-öt év alatt az új magyar piacgazdaság áldozatául esett a nagyhírű „impexek" és kereskedelmi vállalatok zöme. Azon kevesek, akik mégis túlélték a rendszerváltozás megrázkódtatásait, új tulajdonos kezébe kerülve ma is bukdácsolnak. Az Omker a privatizálást követően sokak meglepetésére nemcsak hogy megőrizte piaci részesedését, de már növekedési pályára állt. Mészáros János, a cég elnöke szerint a siker egy tudatos stratégia következménye.

Mészáros János, az Omker elnöke FOTÓ: PÉLYI NÓRA

• A magánosításra az önök esetében meglehetősen későn, csak 1993-második felében került sor. Milyen helyzetben vette át az Omkert az új tulajdonos?

A privatizáció idején már egy meggyengült, nagy vérveszteséget szenvedett céget kínált eladásra a tulajdonos állam. A korábbi monopolszerepből a forgalom 60 százalékos szelete maradt meg, s ha ehhez hozzáveszem azt, hogy az árak az 1989–93 közti időszakban jócskán emelkedtek, akkor a piacvesztés még ennél is nagyobb méretű volt. Ráadásul a korábban „feneketlen" egészségügyi pénzforrások is jócskán megrövidültek, mégpedig úgy, hogy az új biztosítási alapon működő egészségügyi rendszer még nem alakult ki.

• A privatizációs tenderek egy jelentős részénél kifejezetten mellőzni szeretnék a szakmai befektetőket, mondván, azok csak piacot akarnak venni, s nem a magyar céget fejleszteni. Ezzel a fenntartással, gondolom, önök is találkoztak, hiszen az Omkert is [illegible]

kük sem érdekelt abban, hogy saját termékeivel árassza el a magyar piacot. Az azóta általuk hozzánk került többtucatnyi termék ma együttesen sem teszi ki forgalmunk 10-15 százalékát.

• Akkor miért érte meg nekik - és nekünk is -, hogy többségi részesedést szerezzenek az Omkerben?

Számukra ez mindenképpen hosszú távú befektetés volt, aminek első gyümölcsei most kezdenek beérni. Az Omker, a „régi cseléd" visszatért, és az egyre erősödő konkurencia ellenére is ma már piaci expanziót hajt végre. Az 1995-ös évre például 50 százalékos forgalombővülést terveztünk, s ez meg is valósult. A számok mögött a cég alapvetően új koncepciója érzékelhető. Ennek lényege az, hogy árainkat a lánckereskedelem kiiktatásával szinten tartjuk vagy még csökkentjük is, ugyanakkor növeljük a távol-keleti származású jó minőségű, de olcsóbb termékek behozatalát a magyar egészségügy számára. A koncepció harmadik eleme az, hogy az Omker változatlanul széles palettán kínálja termékeit, s ajánlatát nem szűkíti le a nagy értékű berendezé-

cégek is tudják, de sok esetben nem rendelkeznek azzal a biztos anyagi háttérrel és kapcsolatrendszerrel, amivel alacsony árakat és kedvező szállítási feltételeket lehet elérni. Az Omker presztízsét, szakmai elismertségét és anyagi hátterét felhasználva sok esetben olyan kedvező árat tudtunk és tudunk elérni,

lakinek meg kellett finanszírozni a már elindult szállításokat. Az Omker amellett, hogy nagyságából eredően ellensúlyozni tudja a pénzügyi ingásokat, olyan piaci információkkal is el tudja látni a nagy gyártócégeket, amelyet egy-egy kis cég már csak méreténél és ügyfélkörénél fogva sem. Ez pedig az egészségügy

• Az egészségügy nem követi olyan gyorsan egy ország gazdaságának fejlődését vagy éppen visszafejlődését, mint mondjuk a papíripar vagy a fogyasztási cikkeket gyártó cégek. Ön abban a szerencsés helyzetben van, hogy a Rába felügyelőbizottságának elnökeként és a Dunapack Rt. igazgatóságában ülve több oldalról is látja a magyar gazdaság pillanatnyi állapotát. Hogyan értékeli az elmúlt egymásfél év fejleményeit? Láthatóak-e vállalati szinten is azok a pozitív jelek, amelyek a statisztikákban már megjelentek?

Véleményem szerint a gazdaság talpra állítását két párhuzamos módszerrel kell megvalósítani. Mindenképpen szükség van a restrikcióra, de mellette a növekedés elősegítésére is. Le kell faragni a költségvetési túlköltekezéseket és az államigazgatás kiadásait, de ennek csak akkor van értelme, ha az így felszabaduló költségvetés és gazdaság tud alternatívát mutatni a fejlődés irányába is. A gazdaság teljesítőképességének javítása nélkül elképzelhetetlen a költségvetés pozícióinak javítása. Mint állampolgár és mint gazdasági vezető is el tudom fogadni azt, hogy fázisonként egyik vagy másik elem, vagyis a korlátozás vagy a növekedés serkentése kerül előtérbe a másik rovására, de azt nem, hogy hosszú távon is csak az előbbiek érvényesüljenek. Ha az elengedhetetlenül szüksé-

Vendégkommentár

A virilista leértékelése

Kard Aladár

Egyre több aggasztó jel utal arra, hogy a hatékonyan szervezett pénzromlás mellett a teljesítmény elismerése, az etikus magatartás tisztelete és más általánosan elfogadott értékek megállíthatatlan lemorzsolódása, lassú enyészete is megindult. Lassanként feledésbe merülnek az elmúlt idők értékrendjének ma is helytálló, általános érvényű elemei, pedig néhány éve a történelem szeszélye alig remélt lehetőséget kínált egy új társadalom felépítésére.

Sokan táplálták magukban azt a reményt, hogy a megszállás hagyományaival ellentétben a teljesítmény, az értékteremtés válik a rátermettség, az alkalmasság elbírálásának alapjává. Az is felmerült sokakban, hogy a hevenyészett jogszabályok alapján alakuló önkormányzatokban jusson meghatározó szerep a helyi közélet kimagasló személyiségeinek, akik munkájuk, teljesítményük eredményeként a legnagyobb összegű adó fizetésével járulnak hozzá lakóhelyük gazdálkodásához. Valamikor virilistának nevezték azt a polgárt, aki kiemelkedő adófizetésével szerzett jogot arra, hogy a helyi önkormányzat tagja legyen.

Az események nem igazolták a jámbor elvárásokat. Manapság nem növekszik a tekintélye annak a polgárnak, aki sok adót fizet, sőt – az utóbbi évtizedek beidegződésének hatására – valamiféle társadalmon kívüli, gyanús elemmé válik, aki csak az ellenőrzési rendszer hiányosságai miatt nem kényszeríthető még több sáp fizetésére. A pénzügyi és adószedő hatóságok általánosan lesújtó véleménye alapján alig érthető, hogy végül mégis kiknek a pénzéből áll össze az a költségvetés, amelynek csillapíthatatlan étvágya mindig újabb és újabb rohamra készteti az adószedőket.

Mikor fog valaki köszönetet mondani a túlfejlesztett elosztási szervezet nevében a tisztességes adófizetők millióinak, és egyben elnézést kérni az elhangzott sértő megállapításokért? A megalázó általánosításokért, amelyekkel az új sarcolási lehetőségek féktelen hajszolásának lázában igazságtalanul egybemostak elkövetőket és tisztes adófizetőket. Az erkölcsi meggyőződésük szerint

a bevétel meghatározott része a források fejlesztését szolgálja.

A működtetéshez szükséges szervezet megalakulását azonban hosszú ideje hiába szorgalmazták a partnerek, mígnem az egész ügy okafogyottá vált, mert az éveken át féltő gonddal létrehozott eredményeket a fővárosi közgyűlés egyetlen szavazása elsöpörte. Pedig csak két szavazaton múlott, hogy végül is minden előkészítés nélkül 50 százalékkal megemelték az adó mértékét, ráadásul a felhasználás módja is az államiakhoz hasonlóan áttekinthetetlenné vált. Az is a szakértelem hiányát bizonyítja, hogy szezon közben emeltek adót egy olyan gazdasági ágnál, amelynek nincs módja a már megkötött üzleti szerződéseket módosítani, ezzel újabb elháríthatatlan csapást kell elszenvedniük.

Kétségtelen, hogy a fejlett demokráciákban lényegesen nagyobb a helyi adók aránya, mint nálunk. Nálunk viszont a központi elvonások messze meghaladják az ottani valamennyi adófajta együttes mértékét. A helyi adók emelése egyébként is megköveteli, hogy hazánkban is olyan pénzügyi ellenőrzési rendszer alakuljon ki, ami megfékezheti az egyik-másik önkormányzatunknál előfordult rapid eladásokat, kétes pénzügyi műveleteket. Erre annál is nagyobb szükség van, mert a kilátásba helyezett ingatlanadóztatás a kettős adóztatás mellett számos korrupciós lehetőséggel is fenyeget.

Árak, pénzek, aukciók

Versenyfutás a milliomosok klubtagságáért

Mire az Olvasó kézbe veszi e sorokat, addigra ennek a hétnek a két komolyabb árverése is véget ért: a Belvárosi Aukciósház egynapos és a Nagyházi Galéria kétnapos aukciója. Sajnos, a korai lapzárta miatt csak részeredményeket közölhetnénk, ezért csak a jövő héten olvashatnak teljes és hiteles adatokon alapuló beszámolókat. Ugyanakkor előrejelzéseket adhatunk a mai, harmadik debreceni karácsonyi aukcióról és a BÁV jövő heti, négy egymás utáni napra tervezett karácsonyi ékszer- és festményárveréséről (343, illetve 758 tétel sorsáról), valamint a ma és holnap lezajló numizmatikai árverésről, amelyen a Globe Galéria több mint 1100 tételt visz kalapács alá.

Nemcsak első ránézésre, hanem a kiállított tételek és a katalógus átböngészése után is az lehet a benyomása a szemlélőnek, hogy a BÁV ékszerárverésére beadott és elfogadott tételek célba veszik ugyan a feltételezett vásárlók pénztárcáját, de nem a feszített (sőt túlfeszített) kikiáltási árakkal, hanem éppenséggel az induló árak ember közeli léptékével. Hogy ne csak a szubjektív benyomás vezéreljen minket, hanem néhány konkrét számadattal is alátámasztható legyen a vélekedés, érdemes felfigyelni például arra, hogy a 381 ékszertétel összkikiáltási ára nem egészen 11,5 millió forint, ami azt jelenti, hogy a kalapács alá vitt tételek átlagára 30 ezer forinton alul van. Nem találunk a majdnem 400 ékszertétel közt millión felüli induló árat és a félmillió fölöttieket is megszámolhatjuk az egyik kezünkön, és összesen 13 tétel indul 100 000 forintról vagy afölött. Ennek fejében jelentős a 10 000 forint alatti kikiáltási árról induló tételek száma, ami nyilvánvalóan arra mutat, hogy a BÁV ékszerszakértőinek év végi aukciós üzletpolitikája a biztos bevételt célozta meg.

Az árverés éppenséggel annak a jelenségnek a legjellemzőbb helye, ahol a reális áron alul való vételi lehetőség olyan gyakori, mint a fehér holló. Erről bármelyik árverésen könnyűszerrel meg lehet győződni. Az alacsony kikiáltási árú tételek indításakor többnyire alig-alig mozdulnak a licitálók jelzései, ám mielőtt az árverésvezető visszaküldené a soron levő tételt, hirtelen kezek erdeje emelkedik a magasba, annak jeleként, hogy a vásárolni szándékozók arra vártak, indul-e valaki rajtuk kívül is ezen a vonzóan alacsony áron a tételért. Elszalasztani azonban nem akarják, így hát rárajtolnak. És akkor már nincs megállás. Az alig-alig beinduló tétel a leütéskor 3-5-8-szoros licitáron kel el. Bizonyára sok esetben lesz így a jövő heti BÁV-árverésen is azokkal a tételekkel, amelyek most feltűnően alacsony induló árukkal vétetik észre magukat. Ez természetesen nemcsak az ékszerekre, hanem az ékszerárveréseken velük együtt indított órákra, ezüstökre (és most ezen az árverésen) numizmatikai tételekre is érvényes lehet. (Még egy papírpénz-ritkaság is befért a tételek közé.)

A 96. festményaukció 377 tételének az összesített kikiáltási ára meghaladja a 40 millió forintot, ami a saját kimutatásaim szerint három csúcsnak számít a BÁV aukciós üzletmenetében. Az első: soha nem volt még ennyi festmény és grafika egyetlen árverésen. A másik: soha nem volt még ilyen magas az induló ár. A harmadik: soha nem volt még 100 000 forint fölött a festmények kikiáltási átlagára. Most ez utóbbi érték meghaladja a 106 000 forintot. Az érdekesség éppen abban van, hogy ezeket a számokat és értékeket nem többtucatnyi, sok millió forintos kikiáltási árú tétel veri fel, hanem az erős középmezőny, és éppen úgy, ahogy az ékszerek esetében, igen sok a vásárlót vonzó alacsony induló ár. Hogy rögtön az árverés végével kezdjem: egy csokorra való Derkovits-rézkarc, egyenként ötezer forintos árról indul.

Több mint kétszázötven festő művei szerepelnek a sorban, Aba Novák Vilmostól Zórád Gézáig, s közülük például Szőnyi István 8, Molnár C. Pál, Mednyánszky és Iványi Grünwald 7-7 műve kerül kalapács alá. Itt már vannak a milliós árkategóriából induló tételek, külföldiek és magyarok egyaránt, ám úgy vélem, hogy a néhányszázezres árszintről induló festmények közül további jó néhánynak van esélye, hogy bekerül a milliósok klubjába. Esélyesnek vélem erre Szőnyi István védetten is félmillióról induló kettős portréját, Csók István Züzü-képét, Vaszary virágcsendéletét, Rippl-Rónai – ugyancsak félmillióról induló – pasztelljét.

Milyen daraboknak jósolok még szép előmenetelt? Talán a Czóbel-csendéleteknek (a debreceni árverésen is van egy szép Czóbel-grafika), az éppen ötven éve festett Bálint Endre-képnek, a Szőnyi-tájképeknek, az Egry József-kartonnak, a Mednyánszky-tájképeknek (a körülmények szerencsés egybeesésével talán még ezek közül is milliomossá lehet valamelyik), a Fried-pasztellen kánkánt járó táncosnőknek, a spanyol infáns-portrénak (noha védett, és szerzője ismeretlen), és az Aigner-hölgyportrénak.

Ha már egy félmondat erejéig megemlítettem a debreceni karácsonyi aukciót, hadd emeljem ki belőle azt a Munkácsy-portrét, amely egy fejkendős nőt ábrázol és 380 000 forint az induló ára:

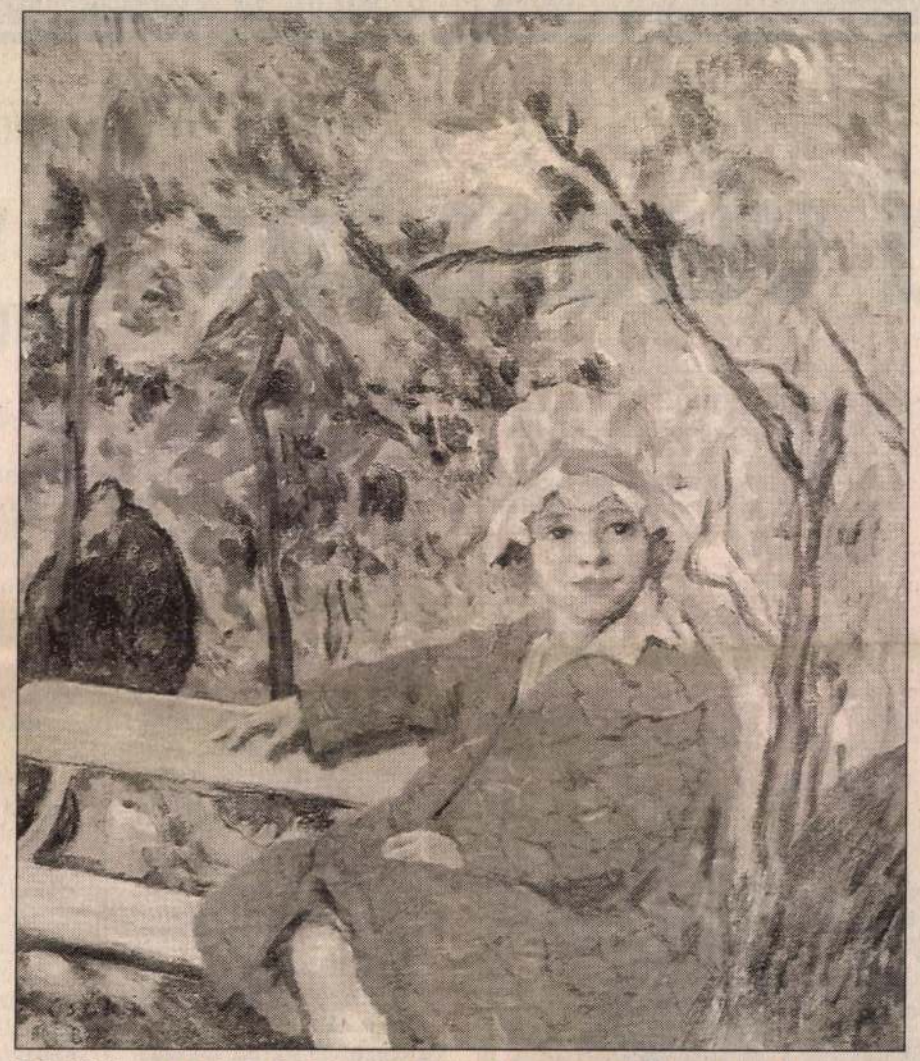

Másfél éve ez a tétel, Csók István: Züzü a kertben című, (o-v) 61x51 cm-es képe a 450 ezres kikiáltási áron kelt el a Nagyházi Galéria árverésén. Most a BÁV-árverésen szinte vonásra ugyanez a kép, Züzü a lugasban címmel (o-v) 60x50 cm, 500 ezerről indul, a mostani változaton egy ernyő is van a padon. Leütési ára a milliót közelítheti

ugyanaz az árkategória, mint a BÁV-árverés Munkácsy-portréjáé (400 000), ennél magasabbról csak két debreceni tétel indul: egy múlt század végi, talán bécsi vörösbordó majolika petróleumállólámpa bronzdíszekkel és egy neoempire ülőgarnitúra 8 darabosan (500–500 000). A ma délután öt órakor kezdődő árverésen közel 250 tételnyi festmény és grafika szerepel. Ez az anyag mennyiségében és minőségileg is felülmúlja a tavalyit, s nemcsak a Munkácsy-festmény miatt, amelynek egyébként nagy esélye van arra, hogy egymillió forinton felül érjen célba, s ily módon az eddigi árverések legmagasabb árát érje el Debrecenben. Mostanáig egy Csók István festette Züzü érte el a legmagasabb aukciós árat: 650 ezer forintot, tavaly.

Egyébként egy érdekes mellékkörülmény világít rá arra, hogy miképp igyekeznek Debrecenben a biztos minőséget előnyben részesíteni a vásárlók megnyerése érdekében: nemcsak összességében, de arányaiban is jóval kevesebb az ismeretlen és olvashatatlan szignójú kép, mint az előző árveréseken; már többször szóltam arról az észrevételemről, hogy az utóbbi egy-két évben a közönség bizalma szemmel láthatóan megcsappant az ilyen árverési tételek iránt. Kivételek persze vannak, ám ha azt tapasztaljuk, hogy az árverésen egy-egy ismeretlen vagy olvashatatlan jelölésű festményért öldöklő harc folyik a teremben, egészen a négy-öt-tízszeres licitárig, akkor biztosak lehetünk benne, hogy az árverőház nem tudott valamit, amit viszont a teremben ülő hozzáértők felfedeztek, és biztosak az alkalmasint nemzetközileg is jól jegyzett alkotó kilétében.

A jelenlegi hét első napján rendezte karácsonyi árverését a Belvárosi Aukciósház, és egyelőre csak a részeredmények ismeretében is bátran ki merem jelenteni, hogy mindeddig a legsikeresebbet. A 153 tétel közül ugyan 69 nem kelt el, ám az elkelt festmények, grafikák és műtárgyak nagy része licitár-emelkedés után, jó áron. A Belvárosi Aukciósház (és elődje az aukciós piacon, a Qualitas Antiquitas) eddig még nem ütött le egymillió forinton felüli tételt, most ezt jelentősen meghaladta, de egy szép Szőnyi-kép 550 000, egy Csók-festmény 600 000, egy Iványi Grünwald-kép 750 000 forintért kelt el, az üvegek és porcelánok pedig két kivétellel, esetenként 4-10-szeres licitár-emelkedéssel találtak gazdára. A Globe Galéria jelentős, háromszáz tételnyi ókori és kora-középkori (bizánci) anyagot gyűjtött egybe, a korábbiaknál aránylag kisebb a magyar anyaga, bár az újkori magyar aranypénzek közt szerepel a legmagasabb kikiáltási árú tétel, egy ötdarabos Semmelweis-sor: 285 000 forintról indul; ugyanakkor Árpád-házi királyaink dénárjai 1000 és 10 000 forint közti ársávból indulnak. Hasonló árakon indulnak a késői köztársaságkor és a korai császárkor római pénzei.

A mellékelt – és korántsem teljes – táblázat szándékom szerint megmutatja a legérdekesebb tételeket, kikiáltási árukkal, illetve az elkelt tételeket leütési árukkal együtt.

Kenessei András

Árverések, remények és leütések

Műgyűjtők Galériája, 1995. november 24.

Tétel	Kikiáltási	Leütési ár (ezer Ft)
Üvegbokály ón fedővel, Erdély, 1739	20	220
Herendi porcelántál Raffaello Madonnájával, XIX. sz. v.	50	140
Talpas üvegkehely József nádor portréjával	50	200
Porceláncsésze aljjal, Bécs, 1825	25	100
Meisseni porcelán szoborcsoport, XIX. sz. e., sérült, javított	100	200
Iványi Grünwald Béla: Ruhaszárítás (o-v) 100x86	300	750
Czóbel Béla: Virágcsokor (vt-p) 55x39	80	160
Tina Blau: Vitorlás szélmalmokkal (o-k) 18x27,5	300	1600
Farkasházy Miklós: Virágzó Tisza-part (a-p) 46x35	50	110
Fényes Adolf: Vasalónő (o-v) 77x58	150	220

Debrecen, 3. karácsonyi műtárgyaukció, 1995. december 8.

Tétel	Kikiáltási ár (ezer Ft)
Egry József: Öregasszony gyerekkel (o-k) 45x31	350
Holló László: Fekvő akt (o-v) 65x80	35
Iványi Grünwald Béla: A festő felesége (o-v) 80x60	120
Munkácsy Mihály: Fejkendős nő (o-v) 41x56	380
Mücke József: Kettős portré (o-v) 75x63	85
Olgyai Viktor: Erdei lak (o-v) 123x150	65
Rudnay Gyula: Bábonyi utca (o-v) 45x33	90
Scheiber Hugó: Kalapos férfi (vt-p) 52x42	70
Szőnyi István: Karosszékben ülő hölgy (o-v) 100x80	80
Victor Vasarely: Világ (szerigr.) 82,5x76,5	300
Vaszary János: Csendélet (o-v) 32x39	120

BÁV 96. festményárverés, 1995. december 14–15.

Tétel	Kikiáltási ár (ezer Ft)
Holland festő, XVII. sz.: Veszekedő kakasok (o-v) 100x129, védett	2000
Holland festő, XVII. sz.: Baromfiudvar (o-v) 121x141, védett	2000
id. Markó Károly: Krisztus megkeresztelése (o-v) 46x63	2000
Zuccarelli köre: Tájkép híddal (o-v) 123x170, védett	1800
Molnár József: Leány a kútnál (o-v) 126x75, védett	1200
Liezen-Mayer Sándor: Fiatal hölgy (o-v) 86x61	1200
Rippl-Rónai József: Fiumei kikötőrészlet (p-p) 28x35	1200

CSÖKE ISTVÁN

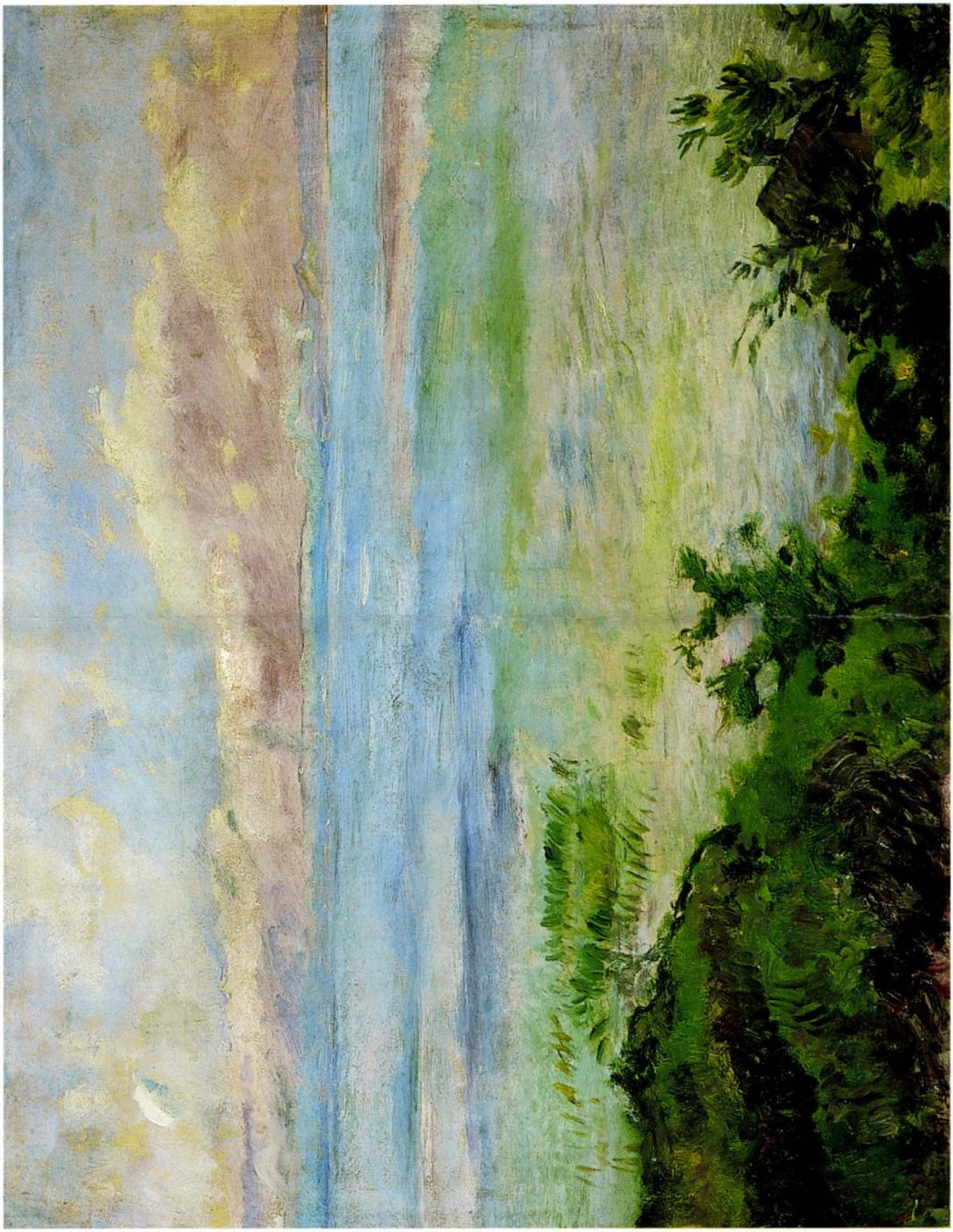

71

71 ▪ PERLROTT CSABA VILMOS (1880–1955)

Csendélet kagylóval

50 x 70 cm
Vegyestechnika, papír
Jelzés nélkül

Kikiáltási ár: 650 000 Ft

72 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Gyümölcsszüret

36 x 93,5 cm
Akvarell, papír
Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön
Hátoldalán: Műcsarnok törzskönyvi lap 1. szelvénye

Kikiáltási ár: 280 000 Ft

72

73 ▪ ANNA MARGIT (1913–1991)

Szerelem: Anna Margit – Ámos Imre (Együttérzés)

70 x 58 cm
Tempera, papír, vászonon
Jelezve balra lent: Anna Margit 1942
Kiállítva: 1989: Kunsthetrieb, reprodukálva a katalógusban, 1989: Dachau, reprodukálva a meghivón és a cimlapon

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csók István

VAS MEGYE

1963 JUN 26.

1021

A csillagokat összekötő telefon

A történelem nagy pillanatai olykor nem azzal hagyják legmélyebb nyomaikat az egyénben, amivel bekerültek a história lapjaira. Columbus szerint Amerika földjét elsőül egy Rodrigo da Triana nevű matróz pillantotta meg. Más helyen a tengerészről olvasván, az tűnt fel nekem, hogy a derék ember azt tartotta legfontosabbnak az esetből, hogy ébersége jutalmául annakidején egy selyemkabátot kapott az admirálistól.

Bocsássa meg az olvasó, hogy csekélységemet egy ilyen világeseménnyel és ilyen történelmi személyiségekkel vonom párhuzamba, de kénytelen vagyok vele. Az történt ugyanis Bikovszkij és Tyereskova világra szóló űrutazása közben, hogy engem elsősorban nem is e két nagyszerű ember fantasztikus teljesítménye káprázfatott el. Az egymást követő szovjet kozmikus kísérletek már előkészítettek bennünket arra, hogy hamarosan sor kerül egy ilyen űrrandevúra. Nem tagadom, engem — magam sem tudom miért! — a jelentésnek az a mondata ragadott meg leginkább, amely szerint Hruscsov rádiótelefonon beszélgetett Tyereskovával. Fölvette a kagylót és mondani kezdte: „... *Nagyon örülök és apa módjára vagyok büszke...*" Közben a Vosztok—6 a hang sebességének sokszorosával száguldott s parancsnoka, a 26 éves egykori textilmunkáslány egyetlen pillantásával országokat pásztázott végig, majd válaszolt a Kremlben elhangzott mondatokra. Itt éreztem — bele kell ebbe szédülni. A technikának olyan összetett és robbanásszerű ugrása ez, hogy megértéséhez semmi az az ismeretanyag, amellyel annakidején az iskola útnak indított az életbe.

Megvallom töredelemmel, hogy már akkor a lexikon után kellett nyúlnom, midőn a megahertz szóval találkoztam az első jelentésekben. Ez a 26 éves lány 1960-ban még a textiltechnikusi vizsga tételeitől kapott szívdobogást és most olyan ismeretek tömegével rendelkezik, amelyek alkalmassá teszik őt az űrhajó elképesztően bonyolult mechanizmusának megbízható működtetésére is.

Vajon az átlagember lépést tart-e a tudománynak és a technikának ezzel a heves iramú fejlődésével? Bizony — az esetek jó részében — elég kevéssé. S ezen nem is lehet túlságosan csodálkozni. A minap kezembe került a Pesti Hirlap 1933 évi naptára s benne egy nagy cikk arról, hogy milyen lesz földünkön az élet 100 év múlva, vagyis 2033-ban. E cikk szerzője azt írta: „... *Száz esztendő múlva élő unokáink... nehezen fogják megérteni, hogyan lelkesedhettünk annyira egy-egy sikeres óceánrepülésen, hiszen annak a kornak a Lindbergh-jei már nem tengerentúli városokat, hanem a Holdat és más égitesteket szemelik ki célpontjukul űrhajójukkal...*"

Nos, a jövőt fürkésző író képzelete évtizedeket késlekedett. Csoda, ha az utcai járókelő gyakran csak hüledezni tud egy-egy meghökkentő vívmányon? De...

De... nem szakad-e ki a kor vérköréből az, aki csak ámul-bámul, de nem vonja le a világot elragadtató nagy fölfedezésekből, találmányokból azt a következtetést, hogy neki magának is előbbre kell lépnie szakmájában egy jó katonalépést, ha nem akar végzetesen lemaradni?

Legyünk szerények s ne az űrhajózás adta leckét vegyék például. Csak olyan egyszerű dolgot nézzünk, mint a világítástechnika: mit ér ma egy olyan világítási szakember, aki még nem jutott el az úgynevezett gázkisüléses fénycsövekig s még mindig csak izzólámpákkal dolgozik?

Vagy mit ér az olyan textilgyári műszaki dolgozó, aki csupán a természetben előforduló nyersanyagokban gondolkodik, s nem vesz tudomást arról, hogy olyan műanyagok törtek be a szakmájába, mint a nylon, az orlon, vagy a terilen?

Nemcsak, hogy lépést tartani nem könnyű a viharos tempójú fejlődéssel — a minap olvastam arról, hogy egyes szakkérdésekben olyan tömegű tudományos munka halmozódott fel a világ könyvtáraiban, hogy ún. gondolkodó gépekkel kell földolgoztatni tanulságaikat — sokak számára kínkeserves dolog annak tudomásul vétele is, hogy ismeretanyaguk egy része menthetetlenül elavult. Gyakran találkoztam emberekkel, akik szinte ifjúkori álmaiktól érzik megfosztva magukat, mert szakmájukban eddig nem ismert módszerekkel vagy igazságokkal kell számolniok. Nehezen értik meg azt az aligha vitatható tételt, amely szerint „a tudományok által kijelentett igazságok mindig értékesebbek azoknál az álmoknál, amelyeket a tudomány lerombol..."

Hogy ez mennyire így van, annak igazolásául hadd idézzem fel életemnek azt az ajándékszerű alkalmát, amikor századunk egyik legkiválóbb magyar művészét, Csók Istvánt hallhattam erről a kérdésről megnyilatkozni. Kilencvenedik életéve felé járt már a nagy festő, és még mindig serényen dolgozott, tevékeny részt vállalt a művészeti közélet és a magyar békemozgalom munkájából is.

— *Tudja, miért győzöm ezt kedvvel és erővel?* — nézett rám szelíden derűs szemével. — *Mindig a mában éltem és a holnap felé tekintettem. Nem restelltem elölről kezdeni egy képet, vagy újra végiggondolni azt, amiről régebben úgy véleked*tem, hogy teljesen tisztáztam önmagam előtt. Ha ez nem így lett volna, akkor én, aki több mint félévszázadot éltem a ferencjózsefi világban, sohasem érthettem volna meg sem az új eszméket, sem a modern művészetet, de még csak a villamos működését sem.

Tudom, hogy könnyű klasszikusokkal példálódzni, de olykor elkerülhetetlen. És van egy hallatlan előnye: a klasszikus művével és véleményeivel is túlesett az idő próbáján.

Mert amit nekem az juttatott az eszembe, hogy a szovjet kormányfő telefonon beszélt a gondolatsebesen száguldó Valentyina Tyereskovával, azt más történelmi helyzetben, régesrégen majd minden klasszikus régen megfogalmazta már. Nikla poétája, Berzsenyi Dániel például így:

„... *A lélek is csak úgy emelkedik*
A józanság tisztább világihoz,
Ha a tudományok és ismeretek
Tárából gazdag zsákmányt gyűjt magának..."

Lehet, hogy régi ez a tanács, de az új megismerések fényében is igaz és megszívlelésre érdemes.

Bajor Nagy Ernő

Hosszú vakáció

Elballagott az öreg tanító úr.

Halk, puha léptekkel távozott. A könnyes tekintetek, az emlékezéstől terhes pillanatok reánehezedtek a vállaira, s ettől egy kicsit megroggyant. Az öreg épület falait majd széjjelfeszítették, olyan sokan voltak a búcsúztatóján. Míg ballagott csendes otthona felé, ez járt az eszében: vajon miért jöttek el? Mit jelentett a szemekben az a furcsa csillogás? Nem tudta pontosan megfogalmazni önmaga számára sem, mit érez. Gyerekseregeket látott: mintha egykori tanítványai álltak volna körül. Pedig ez már a második, vagy talán a harmadik nemzedék volt...

Negyvenkét év — micsoda távolság. A visszapillantás is megerőltető. Szürke hegycsúcsként emelkedik ki egy-egy felejthetetlen emlék, egy-egy dátum, mely örökre megmarad, mint a márványba vésett emlékezet.

Az öreg tanító kéreken negyvenkét évig szolgálta a falut. Felnevelt három nemzedéket, egy-két mostani nagypapa még tőle tanulta az írás-mesterségét az olvasás művészetét. Pontosan emlékszik még a csínytevőkre, a forró vérűekre, az osztály „rémeire", de a hosszú évek valahogy úgy megszépítettek mindent. Még a lehetetlenségig szükmarkú éveket is. Mintha nem is lettek volna.

Lajos Kálmán, az acsádiak öreg igazgató-tanítója 1921. június 15-én szerezte meg a tanítói oklevelet a soproni evangélikus képzőben. Fiatal ember volt akkor még, s a hajdani téglagyári munkás fiának nem volt más vágya, csak az: feljutni mielőbb a katedrára. Abban a világban azonban más volt a pálya kezdete, mint most. Egy-két év rövid időnek számított, ha valaki ezalatt hozzájuthatott a katedrához. Lajos Kálmán másfél évig teljesen ingyen tanított Hegyfalun. Nem volt más választása. Az akkori idők furcsa szelei ellen úgy védekezett az ember, ahogy tudott. Másfél évi vendégtanítóskodás után aztán elfogadta a falu. De csak egy

a második szomszédban, Damonyán ette a falusi tanítók sótlan kenyerét.

1926. október 1. Ez a dátum is örökre emlékezetes. Ezen a napon költözött be abba a házba, amely még ma is a lakása, akkor foglalta el az acsádi iskola katedráját. Aztán, mintha ez lett volna a sors verése — megakadt ebben a faluban. S itt, négy évtizedes tanítóskodásban leélte az életét.

— Miyen volt a negyvenkét év?

— Hm. Hosszú volt nagyon.

— Szívesen pillant hátra?

— **Igen,** csak megfájdul az ember szeme. Regénynek is sok volna egy ilyen emberélet. A szemem látára változott meg és nőtt naggyá Acsád. Ismertem lakóit rongyos ruhában, láthatom őket a jómód kapujában.

Szép, választékos beszéd. Meg fegyelmezett. A szavak mögött kitárulkozik a falu, az acsádi ember, akiről az öreg tanító beszél. Látom az új villák utcasorát, a visszaintegető továbbtanulók, az elszármazott „tanult emberek" tekintetét. Látom a legifjabb nemzedék mosolyát és habkönnyű röppenését. Ez mind, mind benne van ennek a nyugdíjba vonuló idős tanítónak a szemében.

— Három és félezer embert tanítottam meg írni, olvasni. Száznegyvennyolc gyerek ment el közép- vagy felsőbb iskolába tanítóskodásom alatt. S még egy sokatmondó adat: feleségemmel együtt 35 színdarabot tanítottam ebben a faluban. Még a János vitézt is megtanultuk...

És amit nem tud „adatként" felsorolni! Ki számolja meg, hány fát ültetett az igazgató úr, mennyi kérvényt írt, hány szíves tanácsot adott a falu embereinek? Ki tartja nyilván, mennyi szála volt annak az együvétartozásnak, amely őt ide gyökereztette ebbe a faluba? A felszabadulás óta hány funkciója volt már! A szakszervezetben, a népfrontban, legutóbb a népi ellenőrzésben... Ő maga sem gondolt még eddig arra, hogy ezeket számba vegye.

Meglepte, hogy nyugdíjvonulása alkalmából valságos faluünnepélyt rendeztek a tiszteletére. Megjelentek a járás vezetői, gratuláltak neki. Megérdemelten.

Elballagott az öreg tanító úr. Halk, puha léptekkel távozott: nyugdíjba ment. A vakáció most majd nagyon hosszúra nyúlik. A szeptemberi csengetés minden bizonnyal nagyon meg fájdítja a szívét, s talán lesz olyan éjjel is, amikor arra riad fel, hogy neki mennie kell az iskolába, várja a katedra. A hosszú vakációt azonban megszépíti az a boldog tudat, hogy amit a negyvenkét év alatt tett, nem volt hiába való. A hosszú évek megérlelték a gyümölcsöt, a kertész nyugodt szívvel távozhat... **Horváth János**

Szombathely

Hangverseny-ter

Hétfő este évadzáró ülé tartott a szombathely szimfónikus zenekar. múlt évi munka értékelése után Petró János karmester a jövő évad zene terveit ismertette. A szimfonikus zenekar részt ve a Filharmónia bérleti hangverseny-sorozatában. tervezett hat előadásbó három a szombathelyi zenekar közreműködésével hangzik el, a többi a budapesti MÁV szimfoniku sok, illetve a Magyar Kamarazenekar előadásában kerül műsorra. A szombathelyi zenekar műsorán egyebek között Beethoven Prometheus nyitányát Weiner Divertimentóját, Bartók Magyar Képek cím zenekari művét és Mendelssohn A-dur szimfóniá ját halljuk, Teőke Géza pedig Rahmaninov C moll zongoraversenyét szó laltatja meg. A vendégkarmesterek között Erdély Miklós, Koródy András, é a csehszlovák Vaclav Sme

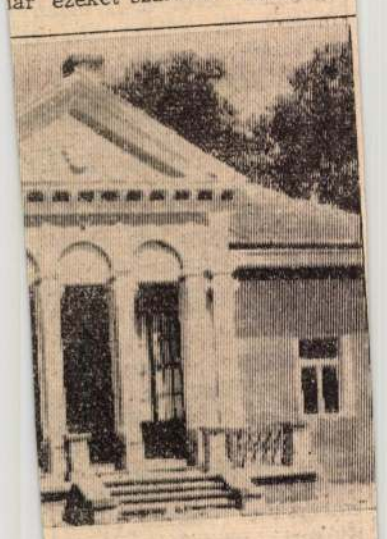

...tították ki egy régi épületből ...gy részét az állam viselte, ...gfejlesztési alapból fedezték. ...yt rövidesen átadják rendel-...ésének. ...

610

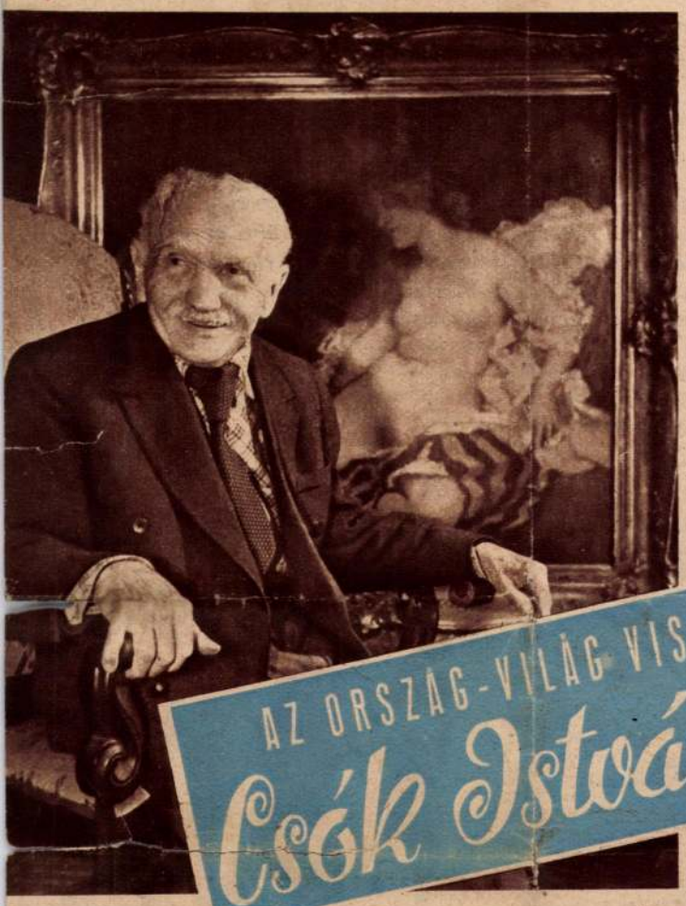

A Támár-akt előtt...

AZ ORSZÁG-VILÁG VISSZAUTASÍTOTTA Csók István rajzát

Nem, nem tévedés ez a cím! És valóban Csók Istvánról, a kiváló, hasonlíthatatlan mesterről, festőművészeink derűs doyenjéről van szó.

Így történt (igaz, régen-régen történt, és a 92 éves Pista bácsi most mosolyogva meséli el műtermében a káprázta tó színekkel, csodálatos női alakokkal kavargó, hatalmas vásznak előtt):

Ez itt a Nirvána... — mondja Csók István

— Szerettem én a régi Ország-Világot. Diák létemre előfizettem rá, s meg is őriztem valamennyi évfolyamát. Tizenöt éves reáliskolás voltam akkoriban, és bizony nem tudtam eldönteni, festő legyek-e vagy író. Más pályára még csak nem is gondoltam. Apámnak volt egy kis szőlője Mór közelében, Csókán. Jó az ottani bor, talán még a mórinál is jobb. De nem erről akarok beszélni. Volt ott egy régi várrom is, a csókai. Lerajzoltam. Azután meg írtam egy elbeszélést erről a Csókavárról, török basáról, magyar vitézekről, hajdani időkről. No, gondoltam, döntse el most az Ország-Világ szerkesztője, hogy mi legyek: író-e vagy festő? Elviszem hozzá a rajzot is, az írást is. Amelyiket leközli, hát az igazítson útba. El is mentem a szerkesztőhöz, Szinnyeinek hívták, kedves volt hozzám, meghallgatott, mintha nem is reáliskolás lennék. Ott tartotta magánál a rajzot is, az írást is, azt mondta, majd néhány nap múlva jöjjek el a válaszért. Három napig izgultam. Ahogy azután újra felkerestem, bizony csak csalódás lett belőle. Igaz, Szinnyei udvariasan, szépen becsomagolva adta vissza a rajzot is, az írást is, no meg szép szóval, biztatással a jövő tekintetében. Hanem megmondta, hogy ezúttal még nem alkalmas a közlésre sem az írás, sem a rajz. Úgy jöttem el tőle, hogy tovább sem tudtam, mi legyen belőlem: festő-e vagy író? Azután mégiscsak festő lettem.

•

És milyen festő! Hosszú, sikerekkel teli pálya, külföldi és hazai díjakkal, aranyérmekkel kitüntetett életmű áll mögötte. És körülveszi a szeretet, a megbecsülés. Külföldi múzeumokban, nagy magángyűjteményekben hirdetik képei a magyar mester dicsőségét. A közeljövőben megnyíló Nemzeti Galéria büszkélkedik majd Csók István talán legszebb képeivel, végigkísérhetjük majd műveiben életútját a kis magyar falutól Münchenen, Párizson át haza, rokonok és barátok arcképeiig, a balatoni tájak, villódzó hangulatához.

Képek veszik körül az ősz mestert Gorkij fasori műtermében. Már ott is áll a *Nirvána* hatalmas, színes vászna előtt, fáradhatatlan kedvességgel magyarázza a kompozíciót, az asszonyi élet különböző szakaszait, fordulatait jelképező, de minden jelképnél életteljesebb: a valóságos szépséget ábrázoló női testeket. Egy percre leül a híres Támár-akt elé, s az idős mester szinte megfiatalodik a fiatalság és szépség e festményköltemény előtt. De már újra felpattan, s a másik falra mutat, ahol a Gellérthegy felett, már mint a hatalmas festmény-Gellérthegy felett, a levegőben rózsaszín felhők úsznak, elől pedig kavarog a boszorkánysereg.

— Ezt szeretném még befejezni, a »Boszorkánytáncot« — mondja, s felcsillan a valaha fáradhatatlan szeme.

Emlékezéseinek, e tanulságos, szép kis könyvnek — no, ugye, író is lett — egy helyén azt írta Csók István, hogy sehol sem lehet oly szépet álmodni, mint a műteremben. Ő nemcsak álmodta, de meg is valósította a szépet. S ha ma a kilencvenkét éves mester félig emlékeiben, félig álmaiban él, igaz szeretettel kívánjuk neki, hogy teljesüljenek álmai. Fejezhesse be megkezdett képeit — új szépségekkel ajándékozza meg népét, hazáját. Országot, világot.

Mikor búcsúzóul kezét nyújtja, selymán mosolyog, s még ezt mondja:

— Nem felejtettem el azt a régi-régi visszautasítást. Hanem azért az új Ország-Világot szeretettel üdvözlöm.

Murányi-Kovács Endre

1957 OKT 2 9.
ORSZÁG-VILÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

Fénykép, fényképés

Két szép szem egy szép fényképet néz
(MTI — Seidner Zoltán felv.)

Ismerőseim általában két nagy csoportra oszlanak: akik f... nek. Olyan egy sem akad, aki közömbös lenne a fotoművészet ... fényképész és passzív fényképész. Az előbbi mindent lefotografál, a... lemző, hogy így kiált fel: ezt le kellene fényképezni. És vannak, akik egyszer... retik a képeket nézegetni, s egyaránt gyönyörködnek a művészi tájfelvételben, port... vagy egy szép aktban. Mindenki, aki kezébe kapja a fotomasinát, szép felvételt akar csinálni s ehhez nem is kell sok, csak jó szem, jó gép, jó film, jó másolópapír. Ilyen egyszerű. Aki ezt nem hiszi, elmegy a nemzetközi fotokiállításra, hogy meggyőződjék róla. Talán ezért van ott annyi látogató, annyi fényképész és annyi modell, mert itt minden néző egyben modell is. Ha lefotografáljuk őket, a felvételekből újabb fényképkiállítást lehet rendezni. Íme!

Cs. Gy.

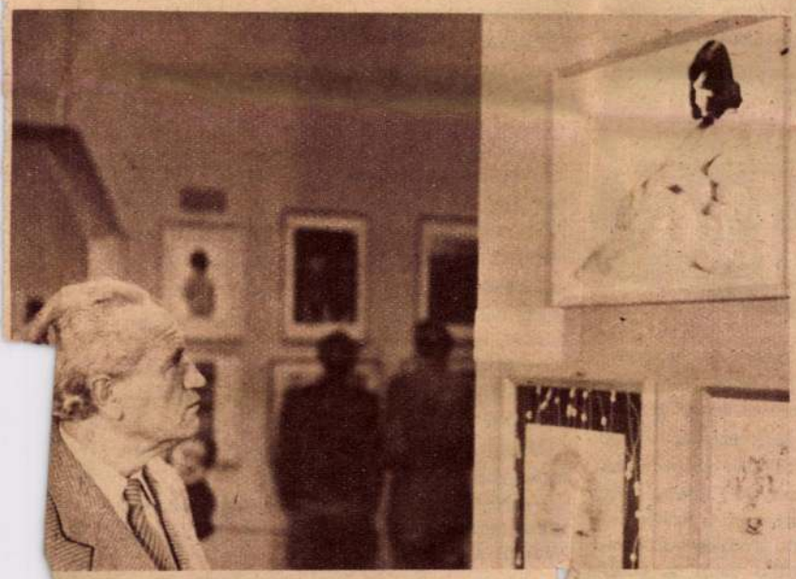

Dr. Schnell János gyermekpszichológus művészfotókat tanulmányoz...

Vörös Jancsikát egyelőre a cicaképek érdeklik legjobban

A képek szépek és a vevők a sarki Közértben legfeljebb várnak majd egy kicsit

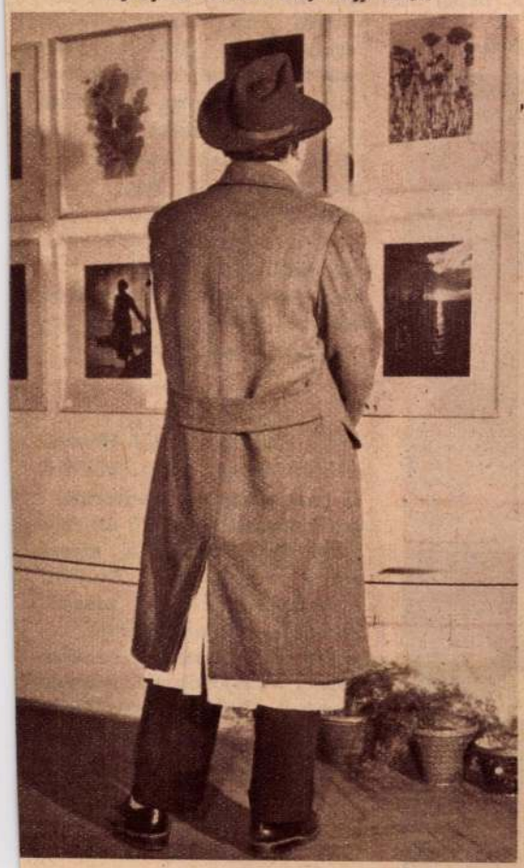

Lehet, hogy ez lesz a jövő heti hajdívat?
(Lussa Vince felvételei)

SZÍNHÁZ·ÉS·MŰVÉSZET

Csók István jubileumi kiállítása

A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége kiállítást rendezett a Szépművészeti Múzeumban abból az alkalomból, hogy Csók István festőművész, a szövetség elnöke, a magyar nemzeti képzőművészet történetének egyik kimagasló alakja betöltötte 85. életévét. Ünnepi megmozdulás, ünnepi alkalom ez, melyen keresztül a magyar képzőművészeti társadalom lerója tiszteletét a szeretett mester iránt s egyben értékítéletet is mond közel hét évtizedes festői munkásságáról, amely már a mester életében beletartozik a magyar képzőművészet hagyományai közé.

A kitűnően rendezett kiállítás áttekintő képet nyujt Csók István életművéről és módot ad arra, hogy a fiatalabb képzőművész nemzedék, amely a szocialista realizmus megvalósításán fáradozik, művészetét megismerve, technikai és ábrázolási szempontokat nyerhessen tőle.

Csók István eredményekben és változatokban gazdag életműve a valóság tanulmányozásából fakad. Határtalan szeretettel figyelte az életet, s elsősorban az embereket. Végtelen fogékonyság és érzékenység jellemzi; a témájában rejlő tartalmi lehetőségeket teljesen átélte, végiggondolta s majd a képzőművészet nyelvére lefordította. Nem érzeleg és nem magyaráz sohasem: amit mond, a tömondat igazságával hat. Ezek az igazságok nem ösztövérek, nem retorikusan áradók, hanem hű tükörképek, melyekben minden látszólagos egyszerűség ellenére a világ a maga szerves összefüggéseiben, az élet a maga teljes bonyolultságában jelenik meg. Ez teszi olyan bővérűvé Csók István művészetét. Annak ellenére, hogy műveinek javarésze szoros kapcsolatot mutat az impresszionizmussal, mégsem impresszionista, mert nem csupán a dolgok külső látszata, a kiegyensúlyozott színkompozíció érdekli, hanem a mondanivaló belső igazsága.

Művészi pályája elején a mult század nyolcvanas éveiben haladószellemű festőinknél nagy kedveltségnek örvendő Bastien—Lepage-féle iskola befolyása alatt állt. Ez az irányzat hadat üzent az álnépieskedő, adomázó festői előadásnak, amely nem a festői kivitelezés igazságára, az ábrázolt egyének karakterének pontos ábrázolására törekedett, hanem az élettől távoleső, kiagyalt, giccses helyzetek megfestésével igyekezett népszerűségre szert tenni a kapitalista versenyben. Csók István első művei festői szolidságukkal, a tárgyi ábrázolás pontosságával, a helyzetekhez fűződő hangulatok elmélyülő megörökítésével tűnnek ki. A századvégen készült műveiből a legfontosabb remekművek mind kiállításra kerültek. A «Bugaci pásztor» a nép iránti szeretetének emléke, a pusztán élő emberek dacos szabadságvágyát, szótlan nyugalmát örökíti meg. A fehérruhás alak mögött vörösesbarna sövény zárja le a teret, melynek festői gazdagságát ökonomikusan felhasznált csendéleti tárgyakkal fokozza. Az 1890-ben készült «Ezt cselekedjétek...» című képén szintén a falusi emberek szótlan, befelé élő, egykedvű világát ábrázolja. A festői megoldás kevés színnel történik, inkább a rajzos elemre fektette a súlyt. (Rajzkészségét kiválóan illusztrálja művésznövendék korában készült férfialakot ábrázoló nagyméretű szénrajza.) Az előző festményhez kapcsolódik «Árvák» című alkotása, amelyen a hideg kék árnyalataival megejtő hangulatképet sikerült elérnie. 1900 körül festett képeit festői elmélyülés jellemzi. Ez a korszaka számos olyan alkotást mutathat fel, melyek a magyar képzőművészet örök értékei közé tartoznak. A «Műteremsarok» meglepő beállítású önarckép; barna tónusba helyezett ragyogó szépségű, tökéletes mesterségbeli tudással és anyagszerűséggel megfestett női akt mellett a tükörben megjelenik maga a művész. A szerény művészszoba komolyságot áraszt, a festő az ifjú művészek anyagi gondoktól zaklatott életét éli, de a valóság szépsége, az előadás költői bensősége eloszlatja a bús magány miatt érzett borús gondolatokat. Mennyire találóan fejezi ki ez a mű a kapitalista társadalomban élő művész helyzetét, azt a különleges izoláltságot, amely a művészt elszakítja a társadalomtól és az élettől, amelynek ábrázolására hivatott.

1903-ban festett «Cigányok» című képe mély pszichológiai erővel ábrázolja a burzsoá társadalom számkivetettjeit. Milyen gazdag változata a típusoknak és jellemeknek, a baloldalon álló fiatal férfi tele van erővel és munkakedvvel, a középen állók fáradtak, éhesek, a csavargók elszántsága él bennük, míg a jobboldalon elhelyezett öreg cigány egykedvűen nézi a világot, bölcs tudás és megvetés ül az arcán. Ebben az időben kezdte el az ismert „Züzü-ciklus"-t, melyben festői fejlődésének további szakaszait jól meg lehet figyelni. „Züzü a bölcsőben" című képe a műteremsarok hangulatára emlékeztet, a „Züzü a gyermekkocsiban" a színskála kivilágosodását mutatja és magában hordja Csók István későbbi stílusát. Az alakok jellemzése mellett mind inkább előtérbe kerül a színgazdagság fokozására irányuló törekvés. A festői problémák megoldása érdekében az alakok a nyugodt állás helyzetét veszik fel, az élet üde frissesége helyet ad a viruló színekkel való ábrázolásnak. „Züzü karácsonya" a szobabelsőben látható színek megélénkülését mutatja, míg „Züzü a kakassal" és „Züzü beteg" című képei a dekoratívabb felfogás irányába való fordulást illusztrálják. Ez a ciklus az apai szeretetből fakadó gyermekábrázolás majdnem egyedülálló példája festészetünkben, a növekvő ember mesékkel és álmokkal teli világát örökíti meg igézően. A Züzü-ciklus mellett még egész sor képet kell felemlítenünk, melyek a napfényes festés egyre gazdagabb eredményeit mutatják, „Lányok a szabadban" című képe népviseletbe öltözött fiatal nőket ábrázol, zöldes árnyéktól borítottan. Csak a háttérben jelentkezik kissé elfogultan a teljes napsütés. A „Vámpirok" Csók István festői kultúrájának gazdagságát tükrözi, bár maga a téma visszariaszt és egy betegesbe hajló rothadó társadalom erkölcsi képét adja. Ehhez a témakörhöz kapcsolódik az elpusztult „Báthory Erzsébet" című festménye, melynek csak vázlatai maradtak fenn. Egyre több népviseleti témát dolgozott fel Csók István. Ezek a művek a szenzációkat hajhászó burzsoá közízlés befolyását mutatják. Két szép, parasztnőt ábrázoló festménye azonban megmutatja, hogy Csók Istvánban megvolt a szándék a művészetéhez méltó őszinte ábrázolás megvalósítására.

A 20-as években Csók István művészete teljesen megérett. Zamatosabb, itt-ott szinte Tiziánra emlékeztető festésmódja átalakul és könnyed, friss festői modornak ad helyet. Színeit letompítja, de nem sötétíti. Művei javarészben aktok, csendéletek, polgári portrék, csak elvétve akad egy-egy olyan alkotás, mint az „Épülő Margit-híd", melyben a művész kilép az őt környező mindennap egyformaságából és megtalálja a kapcsolatot az alkotó, a dolgozó néppel. Ekkor festette nagyszabású aktjait, mint például a „Zsuzsannát", mely a hamvas női testet gazdag zöld háttér elé helyezi vagy az „Ony soit" című nagy vásznát, melyen nagy dekoratív kékeszöld levelekből álló háttér előtt festi meg modelljét. Mindezek az alkotások, bár érezni rajtuk a nyugati művészet befolyását, a valóság talaján maradnak és érzékletességük folytán nagy művészi értéket képviselnek. Arcképei közül „Wlassits" portréja robosztus erejével, a „Keresztapa reggelije" finom humorával, „Női arcképe" a szürkék változatainak finom kezelésével, „Ravasz" arcképe a festői jellemzés nyugodt biztonságával tűnik ki. „Szivárvány a Balaton felett" című képe a hullámzás szépségeit, a viharzó tenger megkapó hangulatát fejezi ki. „Amalfi" című csendélete az előtér gazdagságával kap meg.

Csók István, a falusi molnár fia abban a korszakban kezdte pályáját, amikor Magyarországon a haladó szellemű festők kiálltak a kizsákmányolt dolgozó nép érdekében, s ha életkörülményei folytán el is tért ifjúkori témáitól, mindvégig megmaradt a valóság festőjének. Kivételes művészi kvalitása és becsületessége méltán elvárhatja, hogy a magyar nép büszke legyen művészetére, szeresse és tanulmányozza.

Végvári Lajos

★

Szombaton délben ünnepélyes keretek között nyitotta meg Csillag Miklós, a népművelésügyi minisztérium művészeti főosztályának vezetője a kiállítást. Beszédében hangoztatta, hogy népi demokráciánk kultúrpolitikájának egyik fontos szempontja, hogy az elmult korszakok kulturális értékeire támaszkodva, a művészeti munka eddigi tapasztalatain okulva kell megteremteni szocialista kultúránkat. Csók István műveiből elsősorban a nép életét ábrázoló képeit, a nép művészetének, viseletének emléket állító emlékeit kell kiemelnünk. Ezután Bernáth Aurél, a Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége nevében üdvözölte a jubilánst, aki meghatottan köszönte meg az ünneplést.

Aida új betanulásban

Az Állami Operaház új betanulásban színre hozott Aida-ja (Városi Színház) több fetünéstkeltő bemutatkozásra adott lehetőséget. Warga Livia az egyébként nem a természetének megfelelő címszerepben énekművészete legjavát bontakoztatta ki és határozott lépést tett a drámai szenvedélyben való feloldódás felé. Az igazi dráma Delly Rózsi Amnerisében sűrűsödött össze. Ez a néhány éve előpattant operaszínpadi tehetség olymeggyőző erővel tudta Verdi szolgálatába állítani duzzadó drámai orgánumát és jellemábrázolásában is annyira elhitetően reális tudott lenni (pedig mindössze két hét alatt tanulta be szerepét), hogy teljesítményével egészen lenyűgözte a közönséget. Forró sikerében méltán osztozott Joviczky József. Hangvétele, orgánumának szilárdsága és érces ereje, amely a lírai lágyságot is magábaolvasztja, megjelenése, kiállása: csupa elsőrendű radamesi tulajdonság. Littasy György Ramfis főpapja komoly művészi siker. Závodszky Zoltán új szövegfordítása jól énekelhető. A nagy operaestet teljes odaadásával vezényelte Komor Vilmos.

Szl

HETI SZÍNHÁZI MŰSOR

Operaház. V.: Diótörő (11), Bánk bán (Nikisch—Barré) (7), h.: nincs előadás, k.: Székelyfonó, Kovács Nóra és Rab István tánckettősei, Eladott menyasszony, Terzene (7), sze.: Don Pasquale (B. 14.) (7), cs.: Aida (Rózsa—Hubay) (7), p.: Traviata (D. 13.) (7), szo: Trubadur (Erkel—Beck V.) (7), v.: Diótörő (11), Traviata (7).

Nemzeti Színház. V.: Nyári zápor (Szacsvay) (3), Macbeth (7), h., k., sze.: Jövedelmező állás (7), cs.: nincs előadás, p.: A Noszty-fiú esete Tóth Marival (Földvári) (7), szo.: A Noszty-fiú esete Tóth Marival (Náday—Gyenes) (7), v.: Jövedelmező állás (10), Macbeth (7).

Magyar Színház. V.: Különös házasság (vizsgaelőadás) (½3), Idegen árnyék (7), h., k., sze.: Bányászok (7), cs., p., szo.: Viharos alkonyat (7), v.: Idegen árnyék (7). Bérletek: V.: Simay—Latabár, h.: Szirmai, k.: Kacsóh, sze.: Krecsányi, cs.: Kassai, p.: Beöthy—Beresényi, szo.: Péchy E., v.: Vidor.

Madách Színház: Egész héten: Villa a mellékutcában (7).

Belvárosi Színház. Egész héten: Mélyszántás (7). Bérletek: H.: Megyeri, k.: Mihalovits, sze.: E. Kovács, cs.: Perotti, p.: Újházi, szo.: Lotz.

Ifjúsági (volt Víg) Színház. Egész héten: Legény a talpán (7.

Vidám (volt Pesti) Színház. Egész héten: Vadnyugat (½8)

Üttörő (volt Művész) Színház. Egész héten: Becsület (½5).

Fővárosi Operettszínház. Egész héten: Szabad szél (7). Bérletek: V.: Szamosi, sze.: Szerémy—Kiss Irén, cs.: Tamási, p.: Küry K.

Városi Színház. V.: MSZT VIII. kerületi előadása (10), Denevér, MÁVAG előadása (3), Balettest (8), h.: Főv. Zenekar (III/2.) (8), k.: Bohémélet (V. Sz. I/8.) (8), sze.: Rigoletto (Jókai—Kántorné) (7), cs.: Don Pasquale (SZOT előadása) (7), p.: Don Pasquale (Hevesi—Kazinczy) (7), szo.: Denevér (SZOT előadása) (8), v.: Ifjúsági matiné (½11), Tosca (SZOT előadása (8).

Fővárosi Varieté. Egész héten: Májusfa (8, vas. ½4 is)

Kamara Varieté: Egész héten: Értekezletünk tárgya (8)

A rádió színházi műsora:

V.: Májusi fény (Petőfi, 19.30), k.: Tamás bátya kunyhója (Kossuth, 20.45), sze.: Léna (Petőfi, 21.15), A verbunkos cigány (Kossuth, 22.30), cs.: Fra Diavolo (Petőfi, 19.50), p.: A tanú (Kossuth, 22.20), szo.: Az egymillió fontos bankjegy (Kossuth, 16.00), Boldogság (Petőfi, 19.20), v.: Felhők felett (Petőfi, 19.30).

Mozik műsora

DZSINGIZ KÁN UTÓDA (történelmi film) **Szikra** (Teréz-krt. 60.) 5, ½8, ½10. DÓZSA (Róbert K.-krt. 61.) ½6, 8, vas. 3. MÁJUS 1. (Mártirok-útja 55.) 6, ½9, szo., vas. ½4. BRIGÁD (Plórinc) ½6, ½8, v. ½4. FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) 6, ½9, szo., vas. ½4. KORZÓ (Ujpest) 6, ½9, szo. vas. ½4. MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b.) 6, ½9, vas. ½4. ROYAL (Kispest) 6, 8, v. 4. TÁNCSICS (Csepel) ½6, ½8, vas. ½4. TÁTRA (Pesterzs.) 6, ½9, vas. 4.

VIDÁM VÁSÁR (színes, zenés filmvigjáték) **Vörös Csillag** (Erzsébet-krt. 45.) ½5, 7, ½10. BÉKE (Rákospalota) ½6, ½8, vas. ½4. SZABADSÁG (Ujpest) 6, ½9, vas. 4.

TENGERÉSZBECSÜLET DUNA (Fürst Sándor-u. 7.) 5, 7, 9. FORUM (Kossuth Lajos-u. 18.) ½5, ½7, ½9.

CSÓKOS HUSZÁROK (színes operett) PEST (Váci-u. 9.) 4, 6, 8. RÁKÓCZI (Kölcsey-u. 2.) 6, ½9, szo, vas. ½4.

FARKASVÉR (Jack London regénye nyomán) ÜTTÖRŐ (Bajcsy Zs.-út 38.) 4, 6, vas. ½10, 2, 4, 6.

A JÖVŐ MUZSIKUSAI (zenés dokumentfilm) FÁKLYA (Teréz-krt. 28.) ½5-től este 11-ig, vas. d. u. 3-tól este 11-ig folytatólag.

Becsületbíróság (magyarul beszélő szovjet film) BASTYA (Erzsébet-krt. 8.) 11, ½2, 4, ½7, 9. SAVOY (Üllői-út 4.) ½5, ½7, ½9.

Sztálingrádi csata II. rész (történelmi film) OTTHON (Beniczky-utca 3.) 4, 6, 8.

Biciklitolvajok (társadalmi dráma) ADY (Somogyi Béla-út 3.) 4, 6, 8. KOSSUTH (Váci-út 14.) ½5, ½7, 9, SZABADSÁG (Bartók Béla-út 64.) ½5, ½7, ½9, vas. ½3. TINÓDI (Nagymező-u. 8.) 5, 7, 9.

Szerelmem (zenés vígjáték) KAMARA (Dohány-u. 42.) 6, ½9, szo., vas. ½4. PÁTRIA (Népszínház-utca 13.) 4, 6, 8.

Gazdag menyasszony (zenés vígjáték) ADMIRÁL (Mártirok-útja 5.) ½5, ½7, ½9, ALKOTÁS (Alkotás-u. 11.) ½5, ½7, ½9, vas. ½3.

Úri muri (Móricz Zsigmond regénye) ELIT (Szt. István-krt. 16.) 6, ½9, szo., vas. ½4. UGOCSA (Ugocsa-u. 10.) 4, ½7, ½9.

Aranykulcsocska (zenés bábfilm) KRISZTINA (Krisztina-körút 155.) 4, 6, 8.

Az új tűz PETŐFI (Rottenbiller-utca 37.) ½5, ½7, ½9.

Világ ifjúsága (magyarul beszélő színesfilm) HUNNIA (Bartók Béla-út 130.) 4, 6, 8.

Szárnyalkuli emberek (ellenállási film) KULTÚR (Kinizsi-utca 28.) 4, 6, 8.

Cigányok PHÖNIX (Rákóczi-út 68.) 11, 1, 3, 5, 7, 9.

Táncosnő (balettfilm) NAP (Bartók Béla-út 39.) 4, 6, 8. GLÓRIA (Thököly-út 56.) ½5, ½7, ½9.

Csók a stadionban (vígjáték) STUDIO (Akácfa-utca 4.) 4, 6, 8.

Hiradó mozi (Erzsébet-körút 13.) 1. Magyar filmhiradó, 2. Róka Miska póruljár (színes cseh rajzfilmrepriz), 3. Csehszlovák parasztküldöttség Moszkvában (szovjet dokumentfilm), 4. Szovjet sporthiradó, 5. Életmentők (művészi magyar dokumentfilm) 9—23-ig folyt.

Nagy hadianyagrobbanás New York közelében, hat halott, 300 sebesült

New Yorkból jelentik:

Az amerikai sajtó közli, hogy Dél-Amboyban (New Jersey), 32 mérföldre New Yorktól délre, nagy hadianyagrobbanás történt. A robbanás külföldi szállításra szánt tankelhárító lövedékekkel megrakott uszályhajókon történt. A dokkok egész környéke elpusztult. Ugyancsak elpusztult az egyik vasúti rendezőpályaudvar. Megszakadt a telefonösszeköttetés és az áramszolgáltatás. Dél-Amboyban hat ember halt meg és mintegy 300 megsebesült. Az áldozatok között sok nő és gyermek van. Leonard, Dél-Amboy polgármestere kijelentette, hogy a város 4000 házából 3000 megsérült.

A skóciai egyház bizottságának jelentése a kommunizmus példátlanul gyors terjedéséről

A skóciai egyház — mint Londonból jelentik — bizottságot küldött ki „a kommunizmus terjedésével összefüggő problémák" tanulmányozására. A bizottság jelentésének bevezetője kiemeli, hogy 1943 óta a kommunizmus táborába tartozó népesség aránya a föld egész népessége egytizenkettedéről egyharmadára emelkedett.

— Mérhetetlen jelentőségű tünet — folytatja a jelentés —, hogy a szovjet forradalom óta ellelt 30 év alatt ennek a forradalomnak a hatása a mai világra olyan mértékben és olyan gyorsasággal terjedt, amilyet semmiféle ehhez hasonló mozgalom nem ért el a világ vallási, politikai vagy társadalmi történetében. A jelentés hangoztatja, hogy ezt a haladást nem lehet megakadályozni, majd hangsúlyozza, még kevésbbé lehet megállítani egy olyan atomháborúval, amelynek egyetlen eredménye az emberiség történetében példátlan és borzalmas pusztulás lenne.

Boliviában meggyilkoltak 14 sztrájkoló munkást

Mint La Pazból jelentik, Bolivia dolgozóinak legnagyobb része szerda óta általános sztrájkot folytat. A dolgozók 60 százalékos béremelést és az eltélt politikai foglyok büntetésének elengedését követelik. La Pazban a sztrájkolók tüntető felvonulást rendeztek követeléseik alátámasztására. A kormány katonai erőket vont össze a sztrájk letörésére. A főváros helyőrségét vidéki ezredekkel erősítették meg. A katonai egységek minden előzetes figyelmeztetés nélkül pénteken megtámadták a tüntetőket és tüzet nyitottak a felvonulókra. Tizennégy munkást megöltek és több mint hetvenet megsebesítettek. Az AFP jelentése szerint a magasabb békéért tüntető dolgozók a város ipari negyedébe és az egyetemre vonultak vissza, ahol elsáncolták magukat.

Itt a

Színház és Mozi

új száma.

A tartalomból:

Szörnyszülöttek, gyilkosok, éjjeli lepkék az amerikai színpad új hősei

★

Hogyan született a «Dalolva szép az élet»

★

A «Mélyszántás» szerzője színdarabjának kritikáiról

★

70.000 versenyző a kultúráért

★

Palotás néni várja a Könyvnapot

★

Min nevet a pesti néző?

★

Érdekes filmfelvétel a MÁVAG-ban

★

Színdarabmelléklet, folytatásos regény. Rejtvényverseny minden héten jutalmakkal. Rengeteg kép

★

TELJES HETI RÁDIÓMŰSOR, SZÍNHÁZMŰSOR, MOZIMŰSOR

Ára csak 1.50 fillér

Mi történt a 2357/49. számú staniclival?

★

Bemutatjuk TITOK GYÖNGYIT

★

Miért kell a rigónak szemüveg?

★

Egy oldal BAKLÖVÉS a halászok, vadászok, madarászok világából

★

Tud-e repülni a cseresznyemag?

★

Mit és min keres az új Diogénes?

★

A 8 hetes rejtvényverseny utolsóelőtti fordulója

★

Remek rajzok és tréfák a

Szabad Száj

legújabb számában

6 OLDAL

ÁRA 1 FORINT

Kende Zsigmond és Nemes Józsefné fájdalommal tudatják szeretett húguk,

SZABÓ KÁROLYNÉ

sz. KENDE MARGIT

f. hó 18-án történt elhúnytát. Gyászolják a Kende, Nemes, Kertész és Tóth családok tagjai.

A temetés időpontja megtudható 204—836 és 342—286 sz. alatt.

Csupán kitölti

az alábbi megrendelőlapot és portó nélkül feladja kiadóhivatalunknak. Beérkezés után

azonnal megindítjuk

a kívánt újságokat, kérve, hogy az első példányhoz mellékelt befizetési lappal az előfizetési díjat megküldeni szíveskedjék.

A

Magyar Nemzet

tájékoztat, tanít, szórakoztat, ügyes-bajos dolgában elligazít, műveltségi színvonalat emel, irodalmi krónikával szolgál. Minden száma külön érdekességet nyujt. Divat, humor, rádió, sakk, Kispajtás!

A

Magyar Vasárnap

egész hétre való színes, szórakoztató olvasmány.

A

Szabad száj

karikatúrákkal telített pompás vicclap.

Mind a három

együtt rendkívüli kedvezményes áron, mindössze 16 forintért fizethető elő egy hónapra.

Minden előfizető részt vehet

az 5000 forintos «Ki győz az NB I-ben?» című izgalmas sportjátékban.

Ez a küldemény belföldre közönségesként bérmentesítés nélkül is feladható. Az esedékes díjakat kézbesítéskor címzett fizeti

BUDAPEST 62. Postafiók 353.

A Magyar Nemzet kiadóhivatala

ÜZLETI VÁLASZNYOMTATVÁNY

Kis pajtások

Mi dolgunk a világon? küzdeni
Erőnk szerint a legnemesbekért.
Előttünk egy nemzetnek sorsa áll.
Ha azt kivittük a mély süllyedésből
S a szellemharcok tiszta sugaránál
Olyan magasra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk, térvén őseink porához:
Köszönjük élet áldomásidat,
Ez jó mulatság, férfimunka volt!

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

◆

RejtvényeK

GONDOLKOZZ!

Tíz egyforma nagyságú golyó közül az egyik vamivel nehezebb, mint a többi. Hány méréssel tudod meg, hogy melyik nehezebb?

Beküldte: Hankóczy György (35), Budapest.
(Megfejtése nyolc pont)

EGÉSZITSD KI!

Reggel-este, evés után .... mosok.
Az asztalhoz........kézzel nem ülök.
Az .... jól megrágom.
Leves után........ nem iszom.

Beküldte: Kárász Ilike (32) Budapest.
(Megfejtése nyolc pont)

CSALAFINTA KÉRDÉS

— Fogadjunk, hogyha leteszek egy szalmaszálat a földre, te nem tudod átugrani — mondja Pista Jancsinak. Jancsi erősködik, hogy bizony átugorja majd! Mégis, amikor Pista letette a szalmaszálat, Jancsi belátta, hogy valóban nem tudja átugorni. Hová tette Pista a szalmaszálat?

Beküldte: Sebley József (20) Sárbogárd.

Hegyen-völgyön táncot jár, — odahaza szegen áll. Mi az?

Beküldte: Avemaria Ildikó (17) Hódmezővásárhely.
(Megfejtése négy-négy pont)

Beküldési határidő: május 25.

Multheti rejtvényeink megfejtése: 1. Összesen egy kőrakás, 2. Tanító, 3. Víz.

Legmagasabb pontszámot értek el és jutalomban részesülnek:

1. díj: Egy fényképutalvány.
Kapja: Füzesi Pannika (14)
2. díj: Hangfelvételi utalvány.
Kapja: Katona Gyuszi (11)
3. díj: Egy játék.
Kapja: B. Pál Zsiga (2), Pereces.
4. díj: Egy kulacs, pohárral.
Kapja: Csörögi Jolánta (8) Jászapáti. Petőfi Sándor-utca 21.
5. díj: Egy könyv.
Kapja: Kiss Ernő (63), Hatvan, Sztálin-tér 3. I.

Vidékieknek postán küldjük el.

A. NYEKRASZOV:

A BIZALOM

Fordította: Kulcsár István

(5) Anyja izgatottan állt, kissé elvörösödve, szemét félig lehúnyva hallgatta a rádiót. Válja hallotta: a bemondó édesanyja gyáráról beszélt, majd ünnepélyes hangon közölte, hogy édesanyját képviselőnek jelölik a Szovjetúnió Legfelső Tanácsába.

Válja hirtelenében fel sem tudta fogni, amit hallott, de amikor megértette, odaszaladt édesanyjához, belecsimpaszkodott és jó erősen átölelte a nyakát.

Késő este, lefekvés után, Válja csöndesen megkérdezte:

— Anyuka, mit jelent az: a Legfelső Tanács képviselője?

— A képviselő, Váljusa, a nép szolgája, a nép választottja, a Legfelső Tanács pedig a mi szovjet hatalmunk.

Válja behúzta fejét a takaró alá és álmodni kezdett. Álmában látta édesanyját, amint ott ül a Legfelső Tanácsban, a Kremlben. És mennyi új dolga, mennyi új gondja lesz most anyukának!... És milyen nehéz dolga lesz: ő még az igazgatóval is félt beszélni, anyukának meglehet, hogy Sztálin elvtárssal is kell beszélgetnie.

Válja felemelte a takarót és fülelt.

— Anyuka — szólalt meg suttogva. — Nem alszol, anyuka?

— Nem alszom, kislányom, nem tudok elaludni.

— Anyuka, nagyon nehéz képviselőnek lenni?

— Nehéz, Válja.

— És felkészültél rá?

— Igyekszem, kislányom, készülni kell rá. Hiszen az egész nép belém helyezte bizalmát.

(Vége)

„NE KÖZLEKEDJ ész nélkül"

A Köztársasági Magyar Automobil Klub Sztálin-út 105. alatt megnyilt balesetelhárító kiállításának tulajdonképpeni címe: „Vigyázz gyermekedre!" De egyik falitáblájának felirata talán még találóbb lenne: „Ne közlekedj ész nélkül!" Sok pajtás hősködve ugrál a villamosra, büszkén „tujázik", vagyis úgy feszít az ütközőn, mintha lovon ülne, s már csak merészsége fitogtatására is cik-cakkban fut át az úttesten a robogó járművek között. Aki megnézi a kiállítást (többek között kis úttörővasút száguld a síneken, a látogató irányíthatja a villanyrendőrt, stb.) saját maga jön rá, hogy a villamosról leugrálni, ütközőn utazni, úttesten szaladgálni ostobaság, nem pedig hőstett. Az egyik falitáblára gyönyörű, szívvidámító pirospettyes labdát — sok öröm és nem kevés baleset okozóját — erősítették. Néhány kép azt mutatja, hogy milyen borzalmas szerencsétlenség történt sok gyerekkel, aki azzal a jelszóval ült az ütközőre ugrott le a villamosról: „Á, én ügyes vagyok, engem nem érhet baleset!" De a kiállítás nem akar rémíteni. Arra tanít, hogy a balesetet könnyen el lehet kerülni. Csak ne kapaszkodj közlekedési járműre, ne huzasd kerékpárodat, ne kelj át átlósan mozgó járműre ne ugrálj és tanuld meg, hogy az úttest nem versenypálya. Szórakoztató, sőt izgalmas falitáblákat készítettek a Dekoráció NV fiatal művészei. A kiállítás minden pajtásnak komoly élményt jelent. (Nyitva 2 hétig mindennap reggel 10-től este 7-ig.)

Ismételj ALAPOSAN!

Év vége felé sok pajtás fölényesen legyint: — Á, holnapra nincs semmi lecke, csak ismétlés. — Pedig az ismétlés a legfontosabb és legnehezebb dolog. Ekkor még megtanulhatjátok a mulasztottakat, de, ha nem veszítek komolyan, akkor csaknem hiábavaló volt egész évi munkátok. Használjuk fel a szovjet pionír-csapatok ötpontba foglalt tapasztalatát, ismételjük alaposan az anyagot!

1. Készítsünk napi ár szerinti tervet és azt tartsuk be szigorúan!

2. Mielőtt megkezdenéd valamelyik tárgy ismétlését, állapítsd meg, melyik az a rész, amelyet ismétlés nélkül is tudsz. Ugyanígy megállapíthatod azt is, hogy melyik rész megy gyengén. Nyilvánvaló, hogy ezt a részt kell ismételned!

3. Ismétlésnél legjobb egyszerre csak egy tantárgyat tanulmányozni és meghatározott idő alatt átvenni. Csak, ha már egy tantárggyal végeztél, akkor menj át a másikra.

4. Az anyagot a könyvből kell átismételned és olyan sorrendben, ahogyan tanultad.

5. Az ismétléssel rendszeresen, naponta foglalkozz. Előbb azonban az új leckét tanuld meg!

◆

A CIRKUSZ

A cirkuszt mindig szerették a gyerekek. Ha valamelyik falu vagy város szegélyén felütötték kopott sátrukat a cirkuszosok, a gyerekek rögtön odasereglettek, megbámulták a folyton tréfáló bohócokat, az izmos erőművészeket s a többi «csodát». Mert az artisták minden kis ügyeskedése csodaszámba ment. Pedig hol maradnak ezek a mi fővárosi Nagy Cirkuszunk előadásától. Pajtások és felnőttek egyaránt örömmel és néhol harsány elragadtatással figyelik a cirkusz érdekes, májusi műsorát. Az öt repülő légtornásznak, a görkocsolyaművészeknek, kerékpárakrobatáknak, az ugró zsokéknek, Ibynek és kutyáinak van-e nagyobb sikere, vagy a csodálatos taxinak és a bűvésznek — nehéz eldönteni.

A Fővárosi Nagy Cirkusz májusi műsora azonban nemcsak szórakoztató, hanem tanulságos is. Tanulságos, mert a gyakran lélekzetelállító teljesítmény szorgalmas, fáradhatatlan munkának, állandó gyakorlásnak és erős akaratnak az eredménye.

◆

ÜZENJÜK

Jánossy Aranka (8). Örülünk, hogy meggyógyultál. Fel is szurták a füledet? **Konez Attila (69).** Most hatvanhat pontod van. Magad is nyilvántarthatod, hogy mennyi pontot szereztél, mert a rejtvények végére mindig odaírjuk, hogy megfejtése hány pontot jelent. **Kiss Ernő (63)** Nagyon szűkszavú vagy, pedig osztályod, rajod életéről szívesen olvasnánk! **Garai Géza (15).** Küldött rejtvényedet felhasználjuk. **Simon Marinka (10).** Leveleidnek mindig nagyon örülünk, a helyesírásra azonban ügyelj jobban! Mint rajtanácselnök, bizonyára eredményesen dolgozol. Írjál a csapattanács és rajtanács munkájáról!

Megrendelem egy hóra

Magyar Nemzetet = 12 forintért

Magyar Nemzetet
Magyar Vasárnapot } 16 forintért
Szabad szájat

Az előfizetési díjat az első lapküldeményhez mellékelt befizetési lapon haladéktalanul átutalom.

....
olvasható aláírás.

....
pontos lakcím.

A nem kívánt rész törlendő. Bélyeg nélkül adható fel. A portót a Magyar Nemzet fizeti, de egyéb írásbeli közleményre nem használható

Felelős kiadó az Állami Lapkiadó NV vezérigazgatója
2204 Hungária Rt. Budapest.

REJTVÉNYSZELVÉNY
MAGYAR NEMZET KIS PAJTÁSOK 21

Kis- és apróhirdetések

BERENDEZÉS — Bútor

Gyönyörű kétszemélyes rekamié és garnitura olcsón. Saját érdekében nézze meg! Noszkay kárpitosmester, Rökk Szilárd utca 23.

Konyhák, színesbútorok részletre is specialistánál Nagymező-u. 53 (Podmaniczky sarok) 17519

Gyönyörű garnitúrák, háló nagyon olcsón. Klein bútorüzlet. Nagymező-utca harminchat.

KERTIBÚTOR, CSŐBÚTOR, ő szecsukós kárp vendégágyak a készítőnél! Javításokat vállalok! VINCZE, Népszínház-u. 26 Telefon: 339—290.

Marhabőrgarnitúra különlegesség szövetgarnitúra kifogástalan Kendi kárpitosnál. Semmelweis-utca hét.

Kombinált szekrény különlegességek kaphatók fizetési kedvezménnyel is. Rákóczi-út 51

Hálók, kombinált konyha és rekamiék legolcsóbban a készítőnél: Landler Jenő-utca 14. (István-út) Asztalosmunkát vállalok. 10864

HÁLÓ és KOMB. SZOBÁK, GARNITÚRÁK és KONYHABÚTOROK nagy választékban, jutányos áron kaphatók VÁMOSNÁL, IX., MESTER-U. 13.

Cseresznye barokk garnitura, francia ágyas, 8 darabos és egy epedás fotelágy sürgősen eladó. XI. Ballagi Mór-utca 10. Kárpitos.

Jóminőségű szép garnitúra rekamié fotelek székek és egyéb kárpitosmunkák: kárpitosmesternél Landler Jenő-utca 14 (István-u.) udvarban.

Jó állapotban levő használt háló és kombinált garnitúra eladó. Asztalosnál. Landler Jenő-utca 14. (Volt István-út.)

Műbútorok: Sima és barokk kombináltak, hálók, könyvszekrények alkalmi árban. Rekamiés garnitura 2113-tól háló 2709-től, kombináltszekrény 1612-től Rózsa-utca harmincnyolc/B. (Jósika-utcánál.) Hadel.

EGY JÓ CÍM SZÉKELY és TÁRSA BÚTOR Bajcsy-Zs.-út 43. félemelet

Barokk kombináltszoba, Csipendel ülőgarnitúra vitrinnel, sublóddal, biedermeier ülőgarnitura legmagasabb klasszis, megbízásból alkalmi árban, úriszoba bőrgarnitúrával. Rózsa-utca harmincnyolc/B. (Jósika-utcánál.) Hadel.

Lakásfeloszlásból modern franciaágyas cseresnyefaháló, angol renaissance dióebédlő, csillár, karlsbadi porcelán service, csiszolt üvegservice, festmények stb. privátnak eladók Telefon: 351—450.

Háló és kombinált szobák epedás rekamiér garnitúrák egyes darabok nagy választékban sürgősen eladók fizetési kedvezménnyel is. Rákóczi-út 51. udvarban. 19165

Hálószobát barna színben magas áron privattól vennék. Négyhuszonnyolc — négyhatvan.

Kombináltszoba epedás rekamiéval rádió rendkívül olcsón eladó. Rákóczi-út 27/A. I. 4.

Egyszemélyes és kétszemélyes rekamiék olcsón eladók kárpitosnál. Bokréta-utca 38. Pince.

Bútorok, hálók, kombinált szobák, úriszobák, egyes bútorok jó minőségben fizetési kedvezménnyel is kaphatók Akácfa-utca hét szuterén Gerstl

Gyönyörű biedermeier szekrény olcsón eladó. Asztalosnál. Barát utca 2. Telefon: 423—652.

Használt egyszemélyes rekamié és különlegesen príma kidolgozású kétszemélyes modern és neobarokk garnitura alkalmi áron. Kárpitos Conti-utca 3 (Népszínház-utca sarok).

Hálószoba műbútor kifogástalan állapotban 6 lószőrmatraccal megbízásból eladó. Hétfőtől Király-utca 84.

Modern kombináltszoba kétrészes szekrénnyel és háló jutányosan eladó. Hársfa-utca huszonhét földszint tíz.

Modern kombináltszekrény sötét dió három méter negyvenes, alkalmi vétel. Koltói Anna-utca 6. udvarban asztalosnál. Hétköznap 8—18 óráig

Modern kétszemélyes garniturák olcsón Vanicsek kárpitos. Almássy-utca 6.

Gyönyörű barokk cseresznye kombinált szoba sürgősen eladó. 1 db. 4 ajtós szekrény. 1 db. francia ágy, nádazott. 2 db. fotel nádazott. 2 db. asztal 2 db. szék. 1. db. dívány. 1 db. tükör. 1 db. sublót. Telefon: 496-249.

Alig használt kombináltszoba, faragott férfiszoba, irodai íróasztalok, kisbútorok olcsón eladók Wesselényi-utca harminckettő. Brüll.

Keveset használt kombinált és hálószoba eladó. Bajcsy Zsilinszky-út huszonkettő. félemelet egy. Bútoros. Hétfőtől.

Kevéssé használt kombináltszekrény, rekamiék, ülőgarnitura megbízásból eladók. Üllői-út tíz. Kárpitosnál.

Kétszemélyes rekamier különlegesség, biedermeyer garnitúra fotel, szék, asztal, páros egyajtós szekrény, kézimunkafüggönyök olcsón. Szent István-körút huszonhat. Schiff kárpitosnál. 10594

Hálószoba jó minőségű, páros nebarokk szekrény, biedermeier könyvszekrény, vitrin, tálaló, páros nádazott barokk fotel eladó Teleki Pál-utca 5. lakberend.

Hálószoba príma diófa, barokk vitrin, fiókosszekrény, könyvpolc, festmények. Váci-utca 40. félemelet 5. Hétköznap

Dióháló, keveset használt eladó. Izabella-u. 68/b. II. udvar. II. 8.

Cseresznye ebédlő kombinált könyvszekrény, bronzcsillárok, szalon garnitura háztartási felszerelések privattól eladó. Megtekinthető Újpest, Jókai-utca 24/b hétköznap reggel 10-ig vasárnap délután 3-ig.

Kétszemélyes garnitúrámat privátnak eladom. VIII. Üllői-út 64. I. 8.

Príma hálószobabútor és konyhabútor kapható asztalosnál, hétfőtől. Budapest Mátyás-tér 4. negyedik emelet három. Maverné. Tel.: 492—214

Jóminőségű epedás kétszemélyes rekamié, fotel, szék, sezlon eladó. Wesselényi-utca huszonegy. kárpitos.

Intarziás barokk tizenkétdarabos »Szalonoky« ebédlő sürgősen nagyon olcsón eladó. Megbízottam: Vida kárpitos Király-utca százkettő.

VESZEK magas áron mindent, használt bútort, romosat is, rekamiét, feloszlatott háztartást, okiratvasszekrényt. PETRILYÁK. Kálvária-tér 18. T.: 142—337

Garderobe szekrényt keresek. Tel. 124—425.

Egy- és kétszemélyes rekamiek garnitúrák kombináltszekrények, hármasszekrények olcsón. Bakáts-tér nyolc. Fizetési kedvezmény!

Hálószoba olcsón eladó Semmelweis-u. 4. Grünbergerné. Hétköznap.

Kétszemélyes gyönyörű garnitura igen olcsón kárpitosnál. Podmaniczky-utca 11.

Műbútorháló alkalmi áron. Bútorüzlet Baross-utca 77.

Költözés miatt nagyobb lakás gyönyörű luxus butorzata és egyszerű használati is és egész berendezése eladó. Hétköznap délelőtt 10-ig, szombaton, vasárnap egész nap. Virágárok-út 4. Háromszázhatvannégy — egyszázötven kettő.

Jóminőségű kétszemélyes patent rekamié, két fotel, négy szék, kihúzható asztal eladó. VIII., József-utca 7. (pincében).

Egy hálószoba, egy kombináltszekrény eladó. Újpest, Lőrinc-utca 60. Suller.

Kétszemélyes rekamié, különlegesen szép darab és fotelágy jutányosan eladó kárpitosnál. Üllői-út huszonkilenc.

Lakásfeloszlásból komplett hálószoba berendezés dupla rekamieval, sublód különböző bútorok ezüstök, étkészlet, festmények terítők függönyök stb eladók. Mindennap négytől—hétig: V. Sallay Imre-utca huszonnyolc. III kettő.

Figyelem! Világító rekamié, barokk garnitura, fizetési kedvezménnyel kapható. Farkas kárpitos Wesselényi-u. huszonhat (Nagydiófa-utca sarok). Címre ügyelni.

Használt és új egy- és kétszemélyes rekamiék, heverők, garnitúrák, fotelágyak, sezlonok. Rendelésre elsőosztályú kisipari munkák, minőségi garanciával, fölállással, fizetési könnyítéssel Vida kárpitosmesternél Király-utca százkettő.

Recamier már 850-től kapható. Wesselényi-u. 49. Kárpitos.

Nagy kombináltszekrény olcsón eladó. Rákospalota Beniczky-utca 37 90-es végállomásnál.

Kétszemélyes garnitura eladó. Semmelweis-utca 4. Grünbergerné, hétköznap.

HASZNÁLT ÍRÓASZTALT IRATSZEKRÉNYT IRODABÚTORT VENNÉK PRIVÁTTÓL Telefon: 124—612.

Keveset használt kétszemélyes garnitura eladó. V, Nádor-utca 26. I. 1/a. Betskey. 14286

Dióháló modern, sürgősen eladó. Teréz-krt 37, udvaron keresztül II. három. 14179

Bútort, üzletberendezést galériát, deszkaanyagot mindent veszek. Tel.: 143—463 9—4-ig.

Modern ebédlőszekrény, asztal, négy szék eladó. Pesterzsébet Török Flóris-utca 207. 14177

VESZEK MAGAS ÁRON irodaberendezést, mindenféle bútort, hálót, kombináltat. JELLINEK Teleki-tér 160 Telefon: 339—284.

Király-utca 95, Rózsa-utca sarok. Hálók, kombináltak, háromajtós szekrények rekamié és garniturák olcsón. Győri.

Ebédlő. 12 darabból álló, olcsón eladó. — Fizetési kedvezményre is! Bpest, József-krt. 51. bútorüzlet.

Privátnak eladó szép kombinált szoba, kitűnő műbútor. 224-131

Rekamiék, különfélék jó kisipari munka olcsón. Zichy Jenő-utca harminchárom kárpitosnál

Rekamié, epedás, kétszemélyes, 2 fotel, 4 kárpitozott szék, nagyon olcsón eladó. Akácfa-utca 30. IV. 4. Keresk.

Bútorért háztartásért ruháért LEGTÖBBET FIZET STEINGISZER. Teleki-tér 3. Tel.: 135—376

Dupla rekamiés garnitúra négy székkel, két fotel, asztal, flamand (koloniál) komoly, Kendi-féle, új állapotban, sublód, előszobaszekrény, torontáli szőnyeg, perzsabunda stb. lakásfeloszlás miatt eladók! Megtekinthető vasárnap délután négyig, hétfőtől egész nap Landler Jenő (István)-út 5. I. tizennégy. 19684

MATRAC 3 darab 124.— forint készítőnél, Teréz-krt. 1/a

Kombinált vagy hálószobát keresek privattól. Tel. 124—612. 4318

Készpénzzel vennék férgmentes műbútor hálót privattól. Ajánlatokat „Privát 15425" jel.

Mindent veszek BÚTORT, RUHÁT, FESTMÉNYT, SZŐNYEGET stb. KLEINNÉ. Kauzál-u. 35. 421—576.

Eladó: úriszoba berendezés, ugyanott fekete zakószövet. Szent István-park 17. VI. 2.

Egy drb kétszemélyes epedás garnitura olcsón eladó. VIII., Mária Terézia-tér 2. Putnoki asztalos.

Bútort, egész háztartást VESZEK! Tel.: 427—516

Keveset használt kétszemélyes egyszemélyes rekamiék, fotelok fotelágyak, székek bőrgarnitúra kárpitosnál. Aradi-utca kettő (Jókai-utcánál.)

Diófa kombinált és hálószoba, sublódok, asztalok, székek, ágyak jutányosan eladók. Tóth műasztalosnál. Dózsa György-út 46 12988

Úriszoba, fekete bőrfotelokkal eladó. Braunné, Király-utca 34. III

Hálószobák, kombináltak, rekamiék olcsón. Bútorüzlet. Jób-utca hatvanöt. Fizetési kedvezmény.

Kétajtós használt diófa kombináltszekrény, Lingel könyvszekrények, epedás heverő, barokk kombináltszekrény modern tálaló, gyönyörű sublódok olcsón eladók Semmelweis-utca tizennégy. Herceg. 141[illegible]

Eladó kétszemélyes garnitura rekamié, fotel, szék, asztal. Damjanich 35. fszt. 3. 14169

Kétszemélyes epedás rekamié, világítós, fotelek székek asztalokkal eladó. Benczúr 35/c. I. száztizennégy. 14168

Használt előszobafal, négy festett fa karosszék eladó. Damjanich 35. Asztalos. 14167

Irodabútorok eladók. Telefon: 323—748. Hétfőtől. 9943

Colonial használt bútorok nagyon olcsón: hármasszekrény epedás rekamié, hallberendezés, sásozott garnitura. Semmelweis-utca tizennégy. Herceg. 14150

Biedermeier stílű székek eladók Kárpitosnál Zichy Jenő-utca 33.

Bútorért szőnyegért feloszlott háztartásért LEGMAGASABB ÁRAT fizet. Telefon: 110—886. FUCHS Szent István-krt 27, üzlet

Bútorszövetet jutányosan termelőnél vásárolion. Szövőüzem, Légrády Károly-utca 12.

VESZEK MAGAS ÁRON hálót kombináltat, irodabútort, egész háztartást. Hívásra azonnal jövök. T.: 142 278 FUCHS

Háromajtós szekrény, 4 fotel, rekamié, biedermeier cseresznyefa műbútor, alig használt, csak privátnak. Délelőtt 10—1 óráig. Thököly-út 148.

Gyönyörű Lingel-ebédlő és fotelok, alig használt, eladó. XI. Plósz Lajos-u. 14.

MAGAS ÁRON VESZEK BÚTORT, RUHÁT és feloszlatott háztartást BLAU Dobozi utca 23. T.: 343—605.

Gyönyörű koloniál nádazott szoba, valamint jezsuita stílű csodás szekrény alig használt, kapható. Fehérhajó-utca 8. udvarban, bútorüzlet

Háromajtós biedermeier szekrény, asztal sublód eladó. IX. Sobiesky János-utca 3. asztalos. Alakítást, javítást vállalok. 16900

Kétszemélyes kárpitozott garnitúra eladó. XI. Budaörsi-út 101. II. egy. 11682

Rekamiék egy-kétszemélyesek, fotelok, székek legolcsóbban Práter-u. 16. kárpitos

Ne dobja el régi bútorát! Gyönyörű kombináltat készít belőle Féder lakberendező kárpitosmester. Somogyi Béla-út 16. Udvarban.

Íróasztal, kredencek, rádió eladó! Mészáros-utca 12. II. 5.

Sarokrekamié garnitúra gyönyörű egyszemélyes, kétszemélyesek. Nagyszerű fotelágyak, epedával. Kombinált bútorberendezést megrendelésre készítek. Átalakítások, Javítások kárpitosnál: IX. Telepy-utca 23—27. 19352

Használt klubgarnitúra szürke mokett, középméretű, kevés költséggel teljesen megújítható Főnöki szobában, úriszobában kiválóan használható egyezerkettőszázért eladó! Vida kárpitos, Király-utca százkettő. 19684

Barokk, intarziás műbútor lakószoba. Mahunka gyártmány, 11 drb. eladó. Váci-utca 12. IV. 1. (6—9-ig.) 12575

Íróasztalokat, irodabútorokat, Lingel könyvszekrényeket vásárolok sürgősen. Telefon: két órától 226—953.

Azonnali megvételre keresek kombináltberendezést hálószobát, hármasszekrényt, gázkályhát frigidairet. Sürgős ajánlatokat ármegjelöléssel, körülírással „Modern barokk" jeligére Szervita-téri fiókkiadóba.

Úriszoba eladó. Megtekinthető hétköznap 2—4-ig. Braun Dorottya-utca 9. I. kettő.

Masszív nagyméretű háromajtós biedermeier szekrény Kelemen műbútorasztalosnál, Peterdy-utca három.

Eladó háromajtós, barnára festett tükrösszekrény és egy világos toalettükör. Szent István-krt 25. I. 10. 13826

Műbútor elsőrendű háló és ebédlő eladó. XIII. Csáky-utca 5. III. 3. Tel.: 124—957.

Használt egy- és kétszemélyes heverők, újonnan behúzva olcsón eladók, kárpitosnál. Üllői-út huszonkilenc.

VESZEK használt kombináltszobát, hálót, egyes bútordarabokat. Hívásra házhoz jövök. Brunner, Teleki-tér 144. T.: 143 957

Használt hajlított rekamié eladó, kárpitosnál. Üllői-út huszonkilenc. 1764[illegible]

Kétszemélyes epedás rekamié, fotellel, székekkel keveset használt, eladó. Izabella-u 44/a. földszint három 10—2-ig! 1764[illegible]

Eladó iparművésztől tervezett műbútor diplomataasztal, három fotel teljes ebédlő, könyvös iratszekrények, garderobszekrény, tizenkilencágú ólomkristály csillár lakkcsiszolt gyönyörű szép hálószoba, előszoba futószőnyeg különfélék. Király-utca ötven, földszint hat, jobbra az udvarban Vasárnap is tíztől kettőig, hétfőtől kilenctől tizenhétig. 1059[illegible]

Magas árat fizetek használt bútorért. Telefon 124—612. 212[illegible]

Ebédlő sürgősen eladó asztallal, kárpitozott székekkel. Üllői-út hatvanegy. II. húsz. 138[illegible]

Hálószoba, cseresznye paplanos ággyal és Colonial garnitura megbízásból eladó. Hétköznap 10—3-ig. Jirkovszky Molnár-utca öt. 14155

Lakásfeloszlásból értékes BÚTOROK ELADÓK Tel.: 269—453.

Komplet modern ebédlő ezerhatszázért elköltözés miatt eladó. Horvát-u. három I. kettő. 13843

Eladó egy új konyhaberendezés. Lehel-utca 37. földszint. Aradi. 13830

Colonial bútorok, barokk, 2 személyes heverő. Halász műhely, Irányi-utca egy. 5370

Matrac dunyha, párna eladó, XI Szent Korona-u. 35. fszt. 2. Hétfőtől.

Kombinált szekrény, fényezett eladó. Havas-u. hét. Asztalosműhely.

Modern konyhabútor jutányosan eladó. Nagystádi-utca 42. fszt. 5.

Csináltatott jó állapotban lévő hálószoba bútor és egy konyhabútor eladó. XIII. Jász-utca 54. fszt. 23. 14235

Gyönyörű szép háló műbútor privátnak eladó. Négyszázhuszonnyolc—négyszáznyolcvankilenc. 13827

Príma rekamié eladó. Monda-utca 3/a fszt. 1. [illegible] 14245

Olasz renaissance úriszobagarnitúra privattól. Telefon: 390—235.

Egyszemélyes garnitúra eladó. IX. Üllői-út 61. III. 24/a. 16940

Kétszemélyes patent garnitúra eladó. XI. Rezeda-utca 13. 16910

Kombináltszoba, ebédlő, csillárok eladók. Berényi. Hunyadi János-út három. 16121

Háromajtós fehérszekrény, gyönyörű faragott ebédlő, csillár, képek, függöny stb. eladók. Reáltanoda-utca tizennégy, III. lépcsőház.

Barokk íróasztal karszékkel sürgősen eladó. Szép-utca 3, IV. 5.

Kétszemélyes, világítós rekamiék, garnitúrák, barokk, biedermeier fotelek jutányosan. Bródy Sándor-utca negyvenhat. Fizetési kedvezmény!

Világos hálószoba, príma betétekkel, olcsón. V. Arany János-utca kilenc. III. 5. Vasárnap 10—1. Hétköznap egész nap. 16121

Lingel ebédlő bőrfaragással eladó. Szent István-tér három I. egy. Egytől négyig. 10594

Rekamié egy- és kétajtós biedermeier szekrények, székek, tabernákulum, jutányosan kapható, jutányosan kaphatók. Ney lakberendező, Honvéd-utca három.

Mahagóni háló barokk rekamié fotelokkal stb. eladó. Kissné, IX, Üllői-út 19 II. lépcső, földszint 2/a. 1731

Cseresznyefa szalongarnitura stb. privátnak eladó. Alkotmány-u. 31, III. 11. 3—7 megtekinthető. Tel. 312—437.

Eladó biedermeier úriszoba és 2 keleti perzsaszőnyeg 10—16 óráig: Lágymányosi-u. 7. II. 3.

Biedermeier cseresznye rekamié 2 karosszék, nyolc barokk ebédlőszék eladó. Prohászka Ottokár-utca 2. I. em. 7. Vasárnap mindig, hétköznap 5—8-ig. 2477

Különféle bútorok eladók. Megtekintés vasárnap 9-től 4-ig hétköznap 6—7-ig, Mérleg-utca tizenegy. II. 3.

Hálószobát, kombináltszobát sürgősen vennék. „Átköltözés" Szervita-téri fiókkiadóba. 17731

Kombináltszoba, alig használt, jutányosan eladó. Vasárnap: Bethlen-utca 45 III. 9. 17731

Szabóműhely berendezés, felszerelés, aranykeretes nagy tükör eladó. Szervita-tér négy, III. Rendes. 17731

Komplet kombináltszobát sürgősen vennék, privattól privátnak. Telefon délután 3—5-ig 457—426. 14286

Íróasztal, könyvszekrény, fehér hármasszekrény, zongora eladók. Négyesötvenhetes — négyesharminchárom.

Bőrgarnitúra, kettős fekhely, szekrények, lámpák, függönyök, kályha privátnak. Négyötvenhat—négykilencvenkilenc. 14524

Kétszemélyes modern garnitura eladó. Kisipari minőség. Mérő kárpitos. Akácfa-u. 13.

Curtos kék [illegible] bükk bútor eladó. Pannonia harmincnégy, negyedik tizennégy. Este. 14305

Úriszobabútor, réz garnitura egyebek olcsón eladók. Garay-utca 36, földszint. 14542

Gyönyörű komód ezer forint. Vasárnap két óráig. Fekete, Béke-u. nyolcvanhét. 148

Flamand úri szoba, teljes új állapotban eladó. Megtekinthető 9—3 óráig Vécsei-u. három. [illegible] 129

Mária Terézia dörzsölt dió, nádazott, különleges luxusszoba bordó damaszt huzattal. Telefon: 422—630.

Gyönyörű úriszoba privátnak eladó. XIII. Dorozsmai-utca tizenegy, I. Kettőtől hétig. 123

1965 OKT 12

Magyar Nemzet

Csók István emlékkiállítás

a Nemzeti Galériában

1021

Még nem is olyan régen szűkszavú nyilatkozatokat hallhattunk a pátriárkakorban levő Csók Istvántól. Évek óta nem festett már, de személye olyan volt, mint az archaikus korok aggastyánjaié; szimbólum, nagy idők nagy tanúja. A legnépszerűbb magyar festő maradt ezekben az esztendőkben is, rajta keresztül próbáltunk kapcsolatot találni a művészettel és a művészen át a távolba vesző nagy időkkel.

Most, hogy néhány évvel halála után a Nemzeti Galéria megrendezte a születésének századik évfordulójára szentelt kiállítást is, érdemes elgondolkozni azon, hogy mennyi igaz a legendákból. Mennyire indokolt, hogy az ő személye képviselje a magyar képzőművészet fél évszázados közelmúltját, mennyire méltányos a »nagy időket« ilyen nosztalgiával övezni és éppen Csókot tenni meg az évtizedek koronatanújául. Semmi sem tisztázhatja ezeket a kérdéseket jobban, mint Csók életműve. Méltóak vajon képei erre a fontos és kiválasztott szerepre? — ezzel a kíváncsisággal kerestük fel az emlékkiállítást is.

Veszélyes dolog egy művész valamennyi képét kiállítani. Csók százhatvan kiállított műve még nem az összes, de már elég sok ahhoz, hogy a legendákat árnyaltabban tagolt valósággal váltsa fel. Egy kitűnő ösztönű, vérbő tehetségű festőt ismertünk meg, aki maga lehetett az egészséges életöröm és a derűs, polgári kiegyensúlyozottság. Mindezekkel a vonzó előnyökkel együtt azonban Csók István művészi hagyatéka mégis néha könnyűnek találtatik. Könnyűnek, mert festményeinek hosszú sorában kevés az olyan mű, amely méltóan reprezentálja tehetségét, kevés az olyan kép, ahol hibátlanul, érzelgős elnagyoltság nélkül érvényesül életörömtől átitatott művészi karaktere. Csókot csak önmagával mérhetjük, a számára adott lehetőségekkel, de életművének egésze sokszor elmarad éppen önmagától. A jó kvalitású képek mutatják, hogy miért. A jó kvalitásúak, ahol nemes tartózkodással, fegyelmezett tekintettel és a színek iránti hallatlan érzékkel ábrázolja Csók a természet vagy az ember látott formáit. Másutt azonban ez a látvány felhígul, olcsó és banális részletekkel egészül ki, szentimentális érzékiséggel telítődik.

Igazságtalanság volna azonban ezt azonnal az ő számlájára írni. A festő olyan képeket fest, amilyeneket a közönség megrendel és megvásárol tőle. Néha birkózni kezd a közönség igényeivel, jobbat, többet akar adni — máskor visszahull a talajba, ahonnan vétetett. Az igazság, ami Csók István emlékkiállításán kiderült, rosszabb annál, mintha egy festőművészt kellene elmarasztalnunk. Nem, itt nem Csók művészete találtatik könnyűnek, hanem az a magyar polgárság, amely ilyenné formálta őt. Szörnyű igazság, de Csók, e kedves és nem túl mély festő is magas volt e kispolgári társadalomnak. Ez a mecénásréteg még a maga szűkebb világának jobb, nemesebb szférájáig sem tudott tartósan fölemelkedni. Szüksége volt a banális érzelgősségre, mert az impresszionista színek szép, életerős együttesét csak parfümmel locsolva tudta értékelni. Ez az olcsó, vidékies parfüm sok értéket rontott meg akkoriban; Molnár Ferencet éppúgy, mint tehetséges, jobb közönségre méltó festőtársait.

Ezt tudva és szem előtt tartva, újra szeretettel és megértéssel fordulunk Csók István képeihez. Két részre oszthatjuk a kiállítást, Csók képeire és azokra a festményekre, amelyeket szintén ő festett, de saját rangján alul. Az életműnek ezt a másik részét inkább történelmi dokumentumként értékelhetjük.

Az első jelentős művek Párizsban születtek. Csók akkor már megjárta Münchent is, de otthagyta, mert az akadémizmus fellegvára még a magániskolák liberálisabb oldaláról nézve is túl száraz volt a számára. Az 1880-as évek végén Párizsban már az impresszionizmus a legerősebb irányzat. A mindenfelől odasereglő fiatalok azonban egyelőre még a »finom naturalizmus« mesterét, Bastien Lepege-t tartották példaképüknek — Csók sem volt ebben kivétel. Az *Úrvacsoraosztás* és a *Szénagyűjtők* ennek a korszaknak kiemelkedő művei. Gyöngyházszínű csillogás, tartózkodó, világos színek, és valami tiszta áhítat sugárzik ezekből a képekből. Némileg konzervatívaknak tetszenek, ha az akkori legjobbakkal hasonlítjuk össze őket, de nem kár e konzervativizmusért, Csók egy hiányzó periódust pótol velük a magyar festészetben, és nagyon igényesen oldotta meg feladatát. Ebből a korszakból való a kiállítás másik szép darabja is, az *Árvák*. A már közelgő szecesszió miszticizmusa érződik a képen, delejes kék-színű világítás, a magukra maradt lányok mozdulatlan dermedt csoportja. Csók azonban itt is rendkívül mértéktartó. Semmi külsőséges eszközt nem enged meg magának.

E ragyogóan induló pályafutásába most szól bele először a heterogén ízlésű magyar társadalom, Csók megfesti a millenneumi ünnepségekre nagy »történeti kompozícióját«, a Báthory Erzsébetet. Münchenben és Párizsban is aranyérmet nyert vele, de ezekre az akadémikus aranyérmekre a kor felvilágosult festői már régen nem pályáztak. Mindenesetre a jobbágylányait halálrakínzó beteg asszony udvartartását Csók olyan intenzitással festette meg, hogy az már attrakciónak számíthat.

Ám maga is érezte, hogy megcsúszott, kapkodva holland zsánerjeleneteket és aktképeket kezdett festeni — végül is újra Párizsba költözve, az intimebb élet, a család és a szűkebb környezet meghitt kompozícióival talált magára. Ezekben az években születtek a *Műteremsarok*, a *Thámár*, és azok a képek, amelyeken a magyar népművészet elemei kerültek dekoratívan színes feldolgozásra.

Eleven színezésű, impresszionista ízű festmények sora következik ezután, hazatérve a *Züzü-képek*, a kiemelkedő erejű *Wlassics-portré*, vagy a későbbi évtizedekből a *Keresztapa reggelije*. Csók stílusa most már nem változott, az impresszionizmusnak ezzel a kései és zamatos változatával mindig újra és újra egy-egy erős kompozícióra talált. Ezek a laza, közvetlen ecsetjárású színes képek tették Csókot oly népszerűvé. Ha késve, ha sokszor fáradt művekkel is, de Csók óriási munkát végzett, hogy az életörömtől átitatott impresszionista színkultúra a magyar közvélemény számára is megközelíthetővé váljék.

Csók István mítosza e derűs élményekre való emlékezésképpen maradt fenn mindmáig. A bölcsesség, ami epikureusi alkatából és zizegő friss színeiből áradt, megérdemli ezt a tiszteletet.

Az idő, a megváltozott élet azonban arra késztet, hogy e bódító kolorizmust csak fenntartásokkal, bizonyos távolság megtartásával valljuk magunkénak. A nosztalgiák ugyanis nemcsak Csók igényes képeinek szólnak, hanem az igénytelenebbeken keresztül egy álomvilágnak is, a »ferencjózsefi-békeévek« hamis tündérjátékának, megtévesztő illúzióinak. Egy pillanatig sem tagadjuk e valóban kivételes adottságú korszak értékeit; ám ezeket az értékeket elsősorban azoknál a művészeknél lelhetjük meg, akik nem fogadták el az idillikus felszínt, hanem mélyebbre, az igazi sorskérdések felé törekedtek (például Adnyál). Csók soha nem árulta el mélyebben szántó, súlyosabb gondolatokkal küzdő barátait. A két világháború között Vaszary növendékei mellett csak az ő tanítványai foglalkozhattak a korszerű művészet tanulmányozásával a főiskolán — csakhamar el is tanácsolták emiatt onnan. De ő maga távol maradt a puskaporszagú csataterektől. Képein a mindent túlélő egészség virul, és sokszor ennek az egészségnek a megtévesztően szép, idillikusan stilizált másodpéldányai.

A Nemzeti Galéria kiállítása talán éppen ennek a kettősségnek a megmutatásával vált értékessé. Egy szűkebb és szigorúbban rostált kiállítás bizonyára legjobb oldaláról mutatta volna be Csókot, de ez meghamisítása lett volna a kornak, amelyben a művész dolgozott. Így igaz a kép, ahogy most látjuk, az érem mindkét oldalával. Látjuk az idillt a maga őszinteségében, és láthatjuk az idillizmust is, összes következményeivel.

Most, hogy az emlékkiállítás megrendezése egyúttal a múzeumi hónappal is egybeesett, és Csók művészetének barátai és az érdeklődők nagy serege keresi fel a képeket, csak egyetlen aggodalmunk van. Vajon a közönség, amely rekordnagyságával bizonyára hozzájárul majd a múzeumi hónap sikeréhez, észreveszi-e Csók művészetének ezt a kettős jellegét, tud-e a tisztelet és a szeretet mellett egyes képek előtt fenntartással is megállni? A tárlat látogatottságának statisztikus adatai mellett fontosabbak lennének azok az adatok, hogy hányan értették meg Csók képeinek láttán a kort és az ízlést, amelyet a kiállítás oly hitelesen dokumentál.

Perneczky Géza

agyar pártküldöttség
lőszövetkezetben

Fock Jenő beszédében elis-
eréssel szólt a falu lakossá-
ának sikereiről és kifejezte
zt a szilárd meggyőződését,
ogy a vietnami nép harca az
merikai imperializmus ellen,
vietnami nép nemzeti füg-
etlenségéért teljes győzelem-
hel fog végződni. A magyar
üldöttség vezetője hangoztat-
a, hogy a magyar nép to-
ábbra is minden tőle telhető
olitikai, gazdasági és katonai
ámogatást megad az agresz-
zorok ellen küzdő vietnami
épnek.

Párt küldöttségének
ıazánkban

világ haladó, békeszerető erői-
nek minden erőfeszítésére
szükség van az agresszió meg-
tékezésére.

A közleményben a két párt
képviselői ismételten kifeje-
zésre juttatták *a hős vietnami
nép iránti szolidaritásukat, el-
ítélik az Amerikai Egyesült
Államok vietnami agressziójá-
ját.* Ismételten követelik,
hogy vessenek véget a vietna-
mi nép elleni imperialista há-
borúnak, vonják ki az ameri-
kai csapatokat Vietnamból.

Az FKP és az MSZMP kép-
viselői kifejezik aggodalmu-
kat a nemzetközi kommunista
és munkásmozgalomban meg-
levő nézeteltérésekkel kapcso-
latban. Szükségesnek tartják,
hogy minden lehető eszközzel
*előmozdítsák a nemzetközi
kommunista és munkásmoz-
galom akcióegységét,* a moz-
galom előtt álló sürgető fel-
adatok megoldása érdekében.

A közlemény végezetül
hangsúlyozza, hogy a két test-
vérpárt megbeszélései *tovább
mélyítették a magyar és a
francia kommunisták közötti
baráti, elvtársi kapcsolatokat.*
Mindkét párt fontosnak tart-
ja a testvéri kapcsolatok to-
vábbi fejlesztését.

artizánok,
teinek tiltakozása
rszágban tervezett
ızó ellen

*nek bűnössége és becstelensége
az egész emberiség előtt nyil-
vánvaló.* Az a véleményünk,
hogy *a múlt rettenetes bűnei-
nek efféle dicsőítése borzalmas
fenyegetést jelent a világ-
békére.*

Bízunk abban, polgármester
úr: az ön törekvései is arra
irányulnak, hogy ne ismétlőd-
hessenek meg azok a szörnyű-
ségek, amelyek még élénken
emlékezetünkben élnek a náci
fasizmus éveiből, amelyek
annyi millió áldozatot követel-
tek világszerte, s olyan mérhe-

Fogadá
a koreai nagykö...

Szon Csan *Rjom*, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete, a Koreai Munkapárt megalakulásának 20. évfordulója alkalmából hétfőn este filmbemutatóval egybekötött fogadást adott a nagykövetségen. A fogadáson megjelent *Komócsin* Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Kiss* Károly, az Elnöki Tanács titkára, *Mód* Péter, a külügyminiszter első helyettese, továbbá a politikai, a gazdasági és a társadalmi élet több más vezető személyisége. Részt vett a fogadáson a budapesti diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja. A megjelentek nagy tetszéssel fogadták »A partizán kakukkmadár« című koreai játékfilmet.

Budapestre érkezett a Lenini Komszomol küldöttsége

A KISZ központi bizottságának meghívására hétfőn Budapestre érkezett a Lenini Komszomol küldöttsége Sz. *Pavlovnak*, a Komszomol központi bizottsága első titkárának vezetésével. A Ferihegyi repülőtéren ünnepélyesen fogadta a KISZ központi bizottságának küldöttsége a vendégeket, *Méhes* Lajos első titkár vezetésével. Megjelent a fogadáson G. A. *Gyenyiszov*, a Szovjetunió magyarországi nagykövete is. Az érkezés után Sz. Pavlov rövid sajtónyilatkozatot tett, kijelentve, hogy a rövid magyarországi tartózkodás alatt is szeretnének a küldöttség tagjai minél alaposabban megismerkedni a magyar fiatalok életével és munkájával, munkaeredményeivel és a KISZ munkásságával.

Felszínen a Sealab—2

A kaliforniai La Jolla-ban vasárnap kiemelték a Sealab—2 nevű kísérleti búvárkabint, amelyben három amerikai kutatócsoport egyenként 15, összesen 45 napot töltött majdnem 60 méterrel a tenger felszíne alatt annak megállapítására, képes-e eredményes munkát kifejteni az ember — például roncsok kiemelésénél — huzamosabb tengerszint alatti tartózkodás esetén is. A kísérlet eredményéről később adnak ki tájékoztatást.

Értékes tanu
a népfro
A Lengyel Nemzeti

Hétfőn délelőtt Budapesten aláírták a Lengyel Nemzeti Egységfront és a Hazafias Népfront együttműködéséről szóló megállapodást. Az okmányokat lengyel részről Jozef *Kalinowsky*, a Nemzeti Egységfront főtitkára, a Hazafias Népfront nevében *Erdei* Ferenc főtitkár látta el kézjegyével. Az aláírásnál jelen volt *Bugár* Jánosné, a Hazafias Népfront főtitkárhelyettese és *Harmati* Sándor, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára.

Az egyezmény aláírása után tudósítónknak adott nyilatkozatában a Lengyel Nemzeti Egységfront főtitkára elmondta: örvendetesen fejlődnek kapcsolataik a már néhány éve megkötött egyezmények alapján Bulgária, Csehszlovákia és az NDK testvérmozgalmaival.

— *Sok értékes tanulságot merithetünk a népfront tapasztalataiból* — mondta Jozef Kalinowsky. — Minket például nagyon foglalkoztat a társadalmi munka szervezésével és a képviselők támogatásával kapcsolatos magyar álláspont, amelynek megismerésére a most aláírt megállapodás révén bizonyára alkalmunk nyílik. Rendszeressé tesszük a két mozgalom munka-delegációinak cseréjét, kölcsönösen fokozzuk egymás tájékoztatását.

Az egyezmény ezenkívül lehetővé teszi előadók meghívását is, akik egy-egy adott témában nyújtanak segítséget politikai vagy gazdasági feladatok megoldásához.

Magyarországi tapasztalatairól a Lengyel Nemzeti Egységfront főtitkára így számolt be:

— Bármerre jártunk, mindenütt érezhettük a népünk iránti őszinte barátságot és érdeklődést. Ez már szinte hagyományos.

— A két ország közti együttműködésről szívélyes hangú megbeszélést folytattam *Kállai* Gyulával, a Minisztertanács és a Hazafias Népfront elnökével. Örömmel hallottam a magyar népgazdaság eredményeiről és arról, milyen erőfeszítéseket tesznek a minőségi követelmények pontos megtartásáért. Ez számunkra is fontos tanulság:

Megkezdődtek az állatorvos napok

Az állategészségügy szervezeti, technikai továbbfejlesztését, a fertőző állatbetegségek elleni hatékonyabb védekezést szolgáló intézkedések tervét ismertette dr. *Kádár* Tibor, a Földművelésügyi Minisztérium állategészségügyi főosztályának vezetője, az állatorvos napok bevezető előadásában.

A ragadós száj- és körömfájással kapcsolatban elmondotta, hogy e betegség is gyakran bekerült az országba, de a járványt általában sikerült gyorsan lokalizálni. Tavaly augusztusban viszont széles körben elterjedt. Az ellene való védekezés során sok tapasztalatot szereztek.

Az árvízvédelmi bizottságokhoz hasonlóan — országos, megyei és járási járványvédelmi bizottságok megalakítását tervezik.

Kevesebb kenyeret, több zsemlét eszünk
Megkezdődött az V. országos sütőipari konferencia

Dergács Ferenc, élelmezés-
ügyi miniszterhelyettes hétfőn

szak a munkakörülmények és a sütőipari munkásokat erejükön felül igénybe veszik. Legfontosabb feladat a következő években: megszüntetni az iparban még tapasztalható elmaradottságot, *gépesíteni minden munkafolyamatot, amit csak lehet.*

A közönség körében *sok a panasz a kenyérre*, pedig az iparág igyekszik megfelelni a lakosság e fontos igényének. Az idén 51 nagyvállalat 1070 üzeme 90 000 vagon kenyeret és több mint másfélmilliárd péksüteményt süt. Az ötéves terv kezdetétől fogva évenként 4,6 százalékkal emelkedett a sütött kenyér mennyisége, amit azzal magyarázhatunk, hogy jelentékenyen csökkent az önellátók száma. *Már alig-alig sütnek háznál kenyeret.* Az egy főre jutó kenyérfogyasztás csökkent, s mindinkább növekszik a süteményfogyasztók száma.

A szakemberek, elsősorban a Sütőipari Kutató Intézet munkatársi gárdája tervtanulmányt készített arra, hogyan süthetnének a mostaninál ízletesebb kenyeret, hogy a kenyér minősége elleni jelenlegi kifogások megszűnjenek.

(sz. j.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 AUG 2
Tolna m. Népújság

Csók István
Kétszeres Kossuth díjas festőművész
1021

Csók István-emlékmúzeum — Cece

A Szekszárdról Simontornya felé tartók, vagy azok akik Dunaföldvár felől a Balatonra igyekeznek gépjárműveikkel, kivétel nélkül elérik a 62-es út elágazásánál Cecén azt a hangulatos, ma már kissé ütött-kopott házat, melyben évtizedeken át Csók István lakott. Kastélynak nem lehet nevezni, kúriának csak jóakarattal, nagyobb, ha úgy tetszik „rangosabb" vidéki ház csupán. A határainkon jóval túl terjedő hírű, matuzsálemi kort megélt, kétszeres Kossuth-díjas festőművész házában a székesfehérvári István király Múzeum emlékmúzeumot rendezett be öt szobában.

Nem veszít, csak nyer az, aki útját negyedórányira megszakítja, hogy felkeresse a művész lakhelyét. Sajnos csak kívülről tudjuk bemutatni olvasóinknak, mert a gondnokné még attól is elzárkózott, hogy az újság számára készíthessünk felvételeket a szobák belsejéről, egyik-másik kiállított alkotásról. Igaz, a képek nem tartoznak a művész kereken hétévtizedes alkotó tevékenysége eredményeinek élvonalába, de azért jó néhány van köztük, melyeket szívesen bemutatnánk. Az „Ócsényi keresztelő" itt őrzött változata nagyon szép, ugyanígy szülei, felesége és lánya arcképe, vagy a „Dolce far niente". Szépek a lánya által a múzeumnak adományozott régi bútorok és érdekesek a belföldi és külföldi sikerek emlékét őrző írásos dokumentumok, köztük a Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozásáról szóló okirat, vagy az, amelyben Sáregres község bírája tudtul adja, hogy a falu „méltóságos Csók István urat" díszpolgárává választotta, Csók István méltóságát természetesen nem ez a félfeudális titulus adta, hanem művészi alkotómunkája. A Horthy-kor kezdeteire azonban mégis emlékeztet valami a művész házának falán és ennek sajnos Tolna megyei vonatkozása is van. Egy ide magát bekvártélyozott fehérterrorista különítmény itt kínozta meg, majd innen hurcolta kivégzésre a Cséby testvéreket.

Néhány szót a művészről. Csók István két évvel a kiegyezés előtt, 1865-ben született. Festőművészi pályája Münchenben kezdődött, itt lett Hollósy Simon barátja. A kilencvenes évek első felében Bastien-Lepage követője volt, majd átmenetileg a híres nagybányai iskolához is kapcsolódott. A múlt század végéről származik híres képe az „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre" és a „Szénagyűjtők". Plein-air korszaka — mely munkássága túlnyomó többségére jellemző — derűsebb, napsugarasabb a művészeti irány francia követőinél is. 1903 és 1910 között élt Párizsban, ebből az időből származnak „Cserényben", „Teknővájó cigányok" című képei és egy sorozat, melyet a rendkívül színes népviseletű sokác asszonyokról festett. Ismert képe a „Keresztapám" és a „Züzü"-sorozat, melynek modellje lánya volt. A nem mély, de mindig üde színekkel dolgozó művész hosszú ideig volt főiskolai tanár és mint ilyen, festőnemzedékeket nevelt. 1961-ben halt meg.

O. I.

Foto: G. K.

zeteiben

termelés
gáltatást
z export

termelését. Ezt úgy sikerült elérni, hogy a létszám mindössze két százalékkal emelkedett. A termelékenység emelkedésében nagy jelentősége van az üzemszervezési osztály munkájának. Az anyagellátás, értékesítés koordinálása, a munkafolyamatok ésszerűsítése nagyrészt kompenzálta a szövetkezet igen nagy területen elhelyezkedő, sok üzemegységből adódó hátrányait.

Jelentősen nőtt a külföldi piac igénye, s a hagyományos megrendelőik közé feliratkozott Svájc, Belgium, s új partner jelentkezett Hollandiából is.

Szintén eredménnyel zárta a félévet a simontornyai SIMOVILL, a tolnai GÉM, a Bátaszéki Fémipari Szövetkezet. Rajtuk kívül többek között a Tolnai Építőipari, a Dunaföldvári Faipari Szövetkezet is sokat tett abban, hogy a szövetkezeti ipar megismételhette a tavalyi ugrást, ami az exportpiac növekedésében jelentkezett. Az elmúlt évben 37 százalékkal fokozták az exporttevékenységet a megye ipari szövetkezetei, s várhatóan az évet idén is hasonlóan jó eredménnyel zárhatják.

AMIN MÉG JAVITANI KELL

Kimondottan rossz, gyenge eredményt produkáló ipari szövetkezetet a legszigorúbb szemmel sem találhatnánk a megyében. Csupán a rangsorolás könyörtelen szabályai utasítanak néhányat a sor végére. Sok helyen a javítás, szolgáltatás volumenét kellene növelni, másutt a munka hatékonyságát fokozhatnák. Az utóbbi segíthetné a Dombóvári Univerzál Szövetkezet

Nyitó mondat egy termelési tanácskozáson: „Kérem, hogy a felszólalásában mindenki legyen tömör, hogy hamar végezhessünk." Ugyanennek az összejövetelnek előadói zárómondata: „Köszönöm, hogy kibírták a másfél órát..."

Az alaphangot megütő bevezetés és a maliciózus zárómondat önmagában is sejteti, hogy ez a tanácskozás az egymástól alig különböző rutinösszejövetelek sorát gyarapította. Pedig abban mindenki egyetért, hogy a rendszeres időközönként megtartandó termelési tanácskozások az üzemi demokrácia gyakorlásának legfontosabb eszközei, fórumai közé tartoznak. De akörül sincs túlzott vita, hogy ezek a tanácskozások az évek során sok helyen annyira ellaposodtak, hogy aligha tölthetik be az eredetileg meghatározott funkciójukat, amelyet a kormány és a SZOT 1001/65. sz. határozatában így fogalmaztak meg: *„... a tennivalók ismertetésének és megvitatásának, a szocialista vezetési módszereknek és az üzemi demokratizmus érvényesítésének fontos fórumai a termelési tanácskozások."*

A közelmúltban, egy nagy élelmiszeripari vállalat üzemszociológusai, több mint húsz termelési tanácskozást elemeztek, s első megállapításuk az volt, hogy a szükségesnél jóval kisebb érdeklődés kíséri ezeket az összejöveteleket; aki csak teheti, kibújik a megjelenés alól. De ez is csak okozat, s könnyen belátható, hogy senki sem megy szívesen olyan tanácskozásra, ahol többnyire üres szócséplésssel töltik az időt.

Az említett vizsgálat egyik lényeges megállapítása, a termelési tanácskozásokon rendszerint különböző nyelveken beszélnek a vezetők és a munkások. Vagyis: az előadók és hozzászólók. Aki valóban tá-

nem mennek ilyen „nyitott fülekkel" ezekre a megbeszélésekre. A vállalat általános gazdasági helyzetének, statisztikai adathalmazokkal teletűzdelt értékelésére éppen a szűkebb munkacsoportok összejövetelei látszanak a legalkalmatlanabb helynek. S voltaképpen groteszk dolog, hogy amíg az előadók a vállalati élet nagyobb, általánosabb összefüggéseibe engednek bepillantást, addig a hallgatóságot egészen más dolgok, a közvetlen munkahely gondjai, eredményei, feladatai érdeklik. Kíváncsiságuk azonban rendre kielégítetlen marad, s mert másról van szó, az emberek többsége inkább hallgat, nem nyilvánít véleményt. Érthető módon, hiszen a lakatos, vagy a szövőnő aligha ért, teszem azt, a vállalati üzletpolitikához, s nem igen érdeklődik a fejlesztési stratégia számára felfoghatatlan összefüggései iránt.

Persze nem kell ahhoz feltétlenül szervezett fórumokat teremteni, hogy egy műhely, vagy adminisztratív osztály dolgozói választ kapjanak kérdéseikre, hogy aktívan közreműködhessenek saját munkahelyük életének alakításában. Ehhez azonban információk kellenének, az emberek folyamatos tájékoztatására lenne szükség. S éppen ez hiányzik! Nem azért, mintha a munkahelyi vezetők titkolódznának, vagy nem tartanák arra érdemeseknek a beosztottaikat, hogy a munkahely gondjait-baját, megoldandó problémáit megosszák velük. Bármilyen furcsa: gyakran maguk a munkahelyi vezetők is tájékozatlanok. Gondoljunk csak a művezetők évek óta ismételgetett panaszaira: többet szeretnének tudni, jobban be akarnak kapcsolódni a vállalat irányításába, mert csak ily módon kapcsolhatják be a munkásokat is. Ugyanez áll a műszaki és adminisztratív részlegek vezetőire is.

Magyarán: a demokratikus módszerek érvényesítésével már a vezetők körében is bajok vannak. A termelési tanácskozásokat elemző kutatók például megállapították, hogy az összejövetelek rendszerint a legfontosabb kérdésekben válnak tanácstalanná. Többnyire azért, mert a jelen lévő vezetők — informáltságuk, vagy döntési hatáskörük korlátai miatt — csak névleg tudják képviselni a vállalat vezetőségét, saját magukat csak közvetítőnek érzik a munkások és a felső vezetés között. Ily módon szükségszerűen a „süketek párbeszédéhez" hasonlítanak a tanácskozások.

Pedig minden alkalom — legyen az termelési tanácskozás, vagy egyéb, az üzemi demokrácia érvényesítésére alkalmas fórum, kiváló lehetőség lenne arra, hogy fontos döntések előtt felmérjék a lehetséges alternatívák közvéleményre gyakorolt hatását. Azokon a munkahelyeken lehet valóban demokratikus légkörről beszélni, ahol eleve el-

CSÓK

Rippl-Rónai, Ferenczy, Csók: az utolsó távozott el közülük, kik e század hajnalán a magyar festészetet a francia mellé, Európa elejére emelték. S nemcsak a másik kettőt, de Thormát, Kosztát, Csontváryt, Gulácsyt, Rudnayt, Fényest, Vaszaryt, Egryt, Kernstokot, nála majdnem kivétel nélkül ifjabb társait is túlélte a kilencvenhat éves mester: az egész, halhatatlan csapatot.

Hollósy, majd Ferenczy Nagybányája, ahol a magyar festőknek először sikerült magából a szabad levegőből mindenestül vászonra szűrni a színeket, s a Rippl-Rónai s a Csók István majdnem közös útja a müncheni akadémia kalodájától a párizsi felszabaduláson át a megérlelő magyar valóságig: a századforduló és századelő művészi megújhodásának majdnem teljes foglalata ez. Munkácsy és Paál László, majd Szinyei-Merse és Mednyánszky: magános óriások jártak őelőttük, kik (mint Rippl-Rónai és Csók) Munkácsytól, a mesternek testi közeléből, párizsi műtermében indultak el, s akikhez, mikor művészi szabadságharcra indultak, egész lélekkel csatlakoztak (mint Szinyei-Merse és Mednyánszky) a még élő mesterek. Ahogy aztán Csók István is az utána következő, méltó nemzedékekhez éppily egész lélekkel csatlakozott: ahhoz is, amelynek ő szintén dicsőséges bátyja s harcos bajtársa volt, s amelynek nagy mesterei közül Derkovitsot több mint negyedszázaddal, Szőnyi Istvánt is csaknem félesztendővel élte túl. S megláthatta, munkájával lendíthette még az új országot is, melynek az ő ecsetje, szava, jelenléte is dísze s ihletője volt.

Szédítő ív ez a kilencvenhat év, mely modern festészetünk hőskorával épp e hőskor egyik legnagyobbjának személyében köti össze a jelent. A Negyvennyolc és a Negyvennyolc előtti reformkor nagy politikai elméi közül Mocsáry Lajos érte így meg — majdnem, két-három év híján — 1918 és 1919 forradalmait; s eszmei, sőt, harci közösségben e forradalmak előkészítőivel mindhalálig. Csók István szerencsésebb volt még nála is. Itt élt közöttünk, forradalmi átalakulásunk tanújaként és részeseként még tizenhat évig: derűs, eleven, apró öregúr, büszkén emlegetve (mint egyik nekrológja idézgette is), hogy molnár fia ő, mint Rembrandt, zúzott orrú is, mint Michelangelo, s századik esztendeje felé tart, mint Tizian.

Hat évvel ezelőtt naponta órákat töltöttem vele, míg a portréját festették.

Elnéztem, szóval tartottam ezt a kis Tiziant, ezt az apró termetű kis óriást. Annyi bizonyos is, hogy a firenzei Uffiziákban, ahol a nagy mesterek maguk-festette képmásainak világhírű galériáját őrzik, bízvást odaírhatnák a Csók István ottani önarcképe alá, hogy *Tiziano ungherese*, „magyar Tizian". Hamarjában nem is tudok nagy festőt a műtörténetben, ki úgy kísérte volna magát, saját halhatatlanságának élő útitársaként, önnön centenáriuma felé, oly épen, a teremtő lélek oly egész vidámságával, mint a magyar Csók s a talján Tizian. Elnéztem Csók bácsit, ezt a valóságos, eleven kis Pista bácsit, s valami időn s téren kívüli dolog volt *tudnom* közben, hogy — Csók Istvánt látom: hogy ez a molnárfiú festette a legszebb dunántúli tájakat, ennek a zúzott orrú kis embernek képzeletében, melyet vásznon ránk hagyott, élt leggyengédebb formáiban a női test, ez a kilencvenen túl levő élet produkálta, igen kevesedmagával, e kilencvennél több esztendő legszebb portréit, tündéri színeit s virágait.

Árvák.

Jött a mesebeli apró öreg, leült, modell volt attól fogva, szent komolysággal, hisz' festették! és az szent dolog. Ha közben beszélgetett is velem, mindjárt fölrezzent, nézett az állvány felé, megrettenve kérdte: „Jaj, jól ülök-e, kedveském?" És ezt úgy mondta, ahogy a sáregeresi malomban mondta neki az anyja: „kádváském".

Igy szálltak az órák, mindennap, amíg... dehogyis ő: amíg az ecsetet tartó fiatal kéz bele nem fáradt. „No, akkor tegyünk úgy, mint aki hazamegy." Hanem addig — mindennap (gyorsírásba is kellett volna vennem) — *mesélt.*

Elmesélte, hogy' volt az, mikor először látta meg valahol azt a bűvöletes kékes fényt, a szenvedésnek azt a sugarát, amelyben az *Árvák* képe fürdik. Meg amikor az igazira rájött: a *plein air*-re, hogy a fényt a szabadban kapja el! És aztán: Párizsban, az avenue de Villiers-n kacsalábon forog a Munkácsy-ház. „A Jóska" már bejáratos volt oda (mármint Rippl-Rónai), pedig „az asszony nem szerette a magyar festőket, féltette tőlük az ura pénzit. Nagyon jószívű volt Munkácsy. Óriási festő volt, de milyen! De nem nagyon értett meg mást, olyat, ami tőle elütött. Lám, »a Jóskából« is akkor lett csak nagy festő, mikor elvált Munkácsytól. S lám, nekem sem ítélte ide a díját, amit alapított. Hanem azért én kaptam az 1899-es párizsi Szalonban a *Mention Honorable*-t, a Kitüntető Elismerést. Pesten már előbb, a millenáris kiállításon megkaptam az aranyérmet. Az a képem már idehaza is tetszett. Ott, a képem előtt megölelt az apám."

Egy nagy jelenet a műtörténetből: az ifjú Csók István megáll a régi, ligeti Műcsarnokban a *Majális*, a már életében méltatlanul feledett Szinyei remeke előtt — megáll és felkiált. S abból a kiáltásból üdvrivalgás, Szinyei dicsőségének, majd halhatatlanságának zenéje kél.

Megint Párizs, hosszú évekig, ott a Luxembourg-kert mellett a rue d'Assas, a kis rue Vavin sarkához közel. „Nagyszerű műtermem volt az nekem, apácazárda volt kilencszázötig, akkor elvált ott az állam és az egyház." Aztán a Népszínház utca, „ott születtek a kislányomról a Züzü-képek". Damjanich utca, Fasor... És a Balaton, ó a Balaton! „Öreg Bélának hívták a rokonomat, akit ott a kertben lefestettem, máskülönben bíró volt."

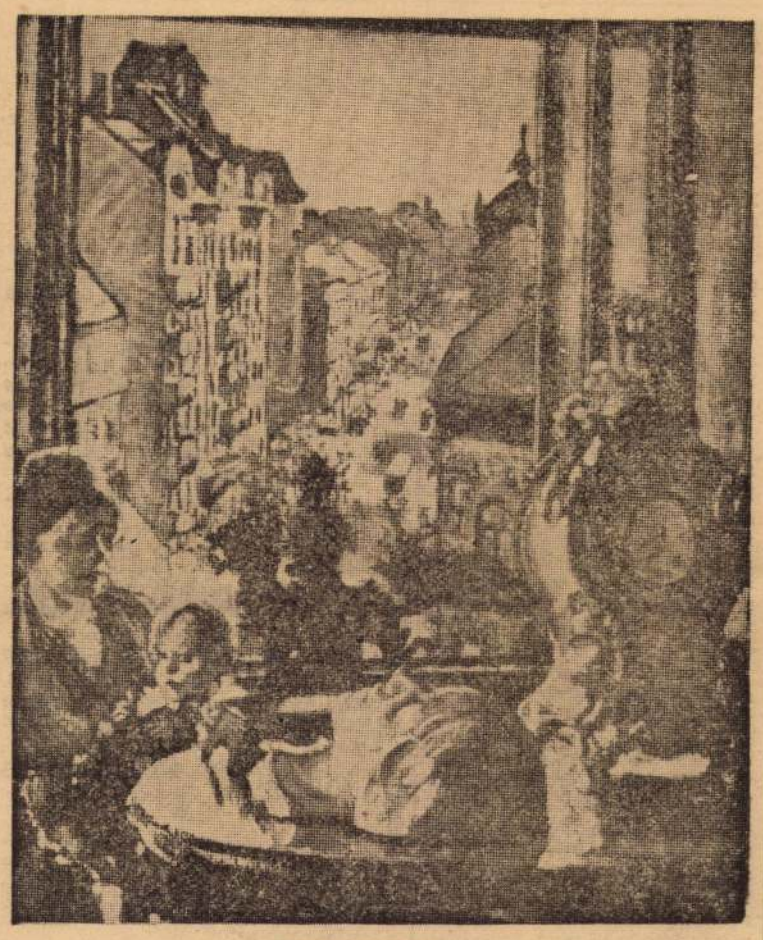

Népszínház utca.

Keresztapa reggelije ez: Csók István ecsetjének tán legnagyobb remeke.

Hagyjuk különben, mert könyvet hozott magával: csakugyan megtenném-e, felolvasnék-e neki? Úgy szeretné olvasni, de nem győzi szemmel. A Réti István emlékiratai, „most jött ki". Olvasok, figyel, bólint, elmosolyodik.

„Nono. Nem jól emlékszik a Pista." Mert például... Az 1900-as párizsi világkiállítás magyar zsűrijének elnökségét „nem Ferenczynek, *nekem* ajánlották fel előbb". Röpködnek a nagy pályatársi nevek, csem, melyik hangzik ki közülük jobban. Ferenczynek fenntartás nélkül hódol, Thorma tragikuma újra s újra megejti, Rippl-Rónainak úgy hódol, ahogy versengő reneszánsz-mesterek munka közben félszemmel az egymás képét méregetik. „A Jóska, a Jóska!" Világos. A legnagyobbra tartott kortárs.

Züzü beteg.

„Öreg legény vagyok, hiába, öreg. No, tegyünk úgy, mint aki hazamegy. Ebéd után rádiózok, mert a Schumann *Träumerei*-ét fogják játszani, az való nekem, *Álmodozás*. Szeretném, ha eljátszanák a temetésemen." S az előszobában még megáll:

— *Szép életem volt mindig énnekem, sok örömöm.*

„Egészséges és szerencsés volt Tizian, boldogsággal kedvezett neki az ég" — írta híres könyvében Vasari, ki meglátogatta a már-már százesztendős óriást.

Boldogság? Ej, hisz' ha csak arra gondolok, hogy' rúgták ki Csók Istvánt a Képzőművészeti Főiskola tanári székéből Vaszaryval együtt a Horthy-féle kultuszminisztérium urai a harmincas évek elején... hát boldogság ez is? Boldogság, igen, a művész boldogsága, a bátor férfié: büszkeség. És mi még?

— Tudja, kedveském, kinéztem én magamnak egy fácskát Csepelen tavaly. Olyan kiszáradt fácska, sárga domb a háttere. Ha kitavaszodik, kimegyünk, azt lefestjük. Jó?

Fülem hallatára mondta ezt, kilencven esztendős volt akkor, alig látott, tudta jól, hogy azt a fácskát, a sárga hátterével, többé le nem festheti.

De a boldogság, a munkás ember boldogsága mégis *ez*. S szebbet nem mondott még kilencvenéves művész.

Kitavaszodik majd most megint, ott áll a fácska Csepelen, megnőtt azóta már. *Álmodozás*? A Schumann zenéje? Nem: valóságé az és örökléte — a Csók István művészetének halhatatlansága ez.

Rónai Mihály András

Wlassics Tibor arcképe.

Keresztapa reggelije.

Az újságíró noteszéből

Nem nagyon fontos, de meg lehet említeni. Meg lehet említeni. (A kettőzés nem nyomdai hiba. Nem nyomdai hiba. A szerk.)

A humor már régen felfedezte, hogy van, aki mindent kétszer mond, kétszer mond. Újabban azt vettem észre, hogy ez a jelenség az idők folyamán fejlődött, méghozzá két irányban is! Az ismételgetők egyik fajtája arra specializálja magát, hogy hosszú részeket tud reprodukálni, nem is csak a sajátját, s nem is csak az előtte felszólalókét. Kellő edzés után akár hónapokra visszamenőleg megismétli ugyanazt, amit már elmondtak mások, akik természetesen szintén még távolabbi forrásokból merítették. Ez ezért is jó, mert így hitelesített felszólalás-elemekre lehet támaszkodni.

A másik fajta rátartibb, s csak saját magát hajlandó ismételgetni. A fejlődés itt is megvan. A múltkor megismertem azt, ki mindent háromszor mond: „Most már világos előttem, kartársaim, hogy kétszer kettő az öt. Kétszer kettő az öt. Öt." Gratuláltam szenzációs rekordjához, elvégre nem kicsiség a kettőzésből háromszorozást csinálni. „Magának megsúgom — mondta —, azért ismételgetek, mert így van időm kigondolni a következő mondatot. Nem kell készülni a felszólalásra, s így rengeteg időt spórolok. Sőt, most már annyira begyakoroltam a dolgot, hogy felesleges időm is van. Már oda sem kell figyelnem, amíg mindent elmondok háromszor, s közben megcsinálom a fiam számtanleckéjét, végigmegyek a totótippeken, satöbbi."

Én ezentúl négyszer fogok mindent mondani! Mennyi időt takarítok meg! A jövő héten úgyis esedékes egy felszólalásom. Irányt veszek rá, hogy közben kidolgozzam a perpetuum mobilét...

*

Brazil zenére dalolja saját szövegét az ismert slágerénekes. Miközben a zenekar rángatózik és jajgat, a szövegben szóba kerül a braziliai őserdő, amelyben ugyan küszködnek az elnyomottak, de ugyanakkor reménység tölti el őket, hogy egyszer eljön a karnevál. A végén még, hipp-hopp, valahogy belekerül az Ave Maria is.

A jó ritmusú dal tehát kétségtelenül felvet több időszerű problémát. Viszont hiányzik még belőle — ahogyan mondani szokás — a vasgyűjtés és a szerződéses sertéstermelés.

*

Ha a giccs elleni harcra toboroznak, rám számíthatnak, odarohanok az ágyú mellé. De legalább lássam a célpontot.

Ez arról jut eszembe, hogy irodalmi hetilapunk pellengérre állítja a Jelmezkölcsönző Vállalat kiadványát, amely versikékkel is ajánlgatja jelmezeit. A kis írás maró gúnnyal tiltakozik az ilyen „dilettáns giccs" ellen. Egy szavam sem lenne, ha esetleg azt kifogásolná, hogy minek ilyen füzet, miért adnak ki pénzt satnya kinrímekre, reklámversikékre. De ezt a kiadványt giccsnek kinevezni, szerintem a verébre irányított ágyúlövés jellegzetes esete.

Még megérjük, hogy giccs lesz az ismert lírai költemény is, amellyel a piacokon, vásárokon rontja a közízlést a fezt viselő poéta:

„Ide nézz, ide nézz, itt a finom törökméz!"

*

Nagyon helyes, hogy kellő mérlegelés alapján minden filmhez odaírják, hogy kiknek szól. „10 éven alul nem ajánlott." „14 éven felül ajánlott."

Az ajánlás mércéje azonban nem lehet egyedül a film tartalma. Feltétlenül figyelembe kell venni időtartamát is. Mostanában divatosak az órákig tartó, több részes filmek. Mi legyen hát azokkal, akik az előadás alatt érik el a korhatárt?

*

Újságírótársam panaszkodott, hogy beskatulyázódott. Mindig csak az alvilág, a bűnözés nyújt számára témát, de ő már unja a sikkasztókat, a markecolókat, a kasszafúrókat, a szélhámosokat, sőt, már a tovaszáguldó sofőröket és a lelketlen szülőket is. Ó, milyen jó lenne már egyszer méltatni a szívjóságot. Mondtam neki, utazzon falura, ott talál ma született bárányokat, írjon róluk. Rohant a tippel.

Néhány nap múlva át is nyújtotta falusi riportját. Így kezdődött: „Munkatársunk felkereste a ma született bárányokat. Mélységes megdöbbenéssel állapították meg, hogy amíg a nép óriási többsége derekas munkával termeli a javakat, megrögzött egyének két ma született bárányt elfeketéztek."

V. J.

Megnyílt a lengyel fotóművészeti kiállítás

A Magyar Fotóművészek Szövetsége rendezésében szombaton ünnepélyesen nyitották meg a lengyel fotóművészek kiállítását a Kereskedelmi Kamara Váci utcai mintatermében. A megnyitáson jelen volt kulturális életünk számos képviselője és a budapesti diplomáciai testület több tagja. *Henryk Grochulski*, a Lengyel Népköztársaság budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete megnyitó beszédében utalt a két ország kulturális kapcsolatainak, ezen belül a fotóművészek együttműködésének jelentőségére, s köszönetet mondott mindazoknak, akik részt vettek a budapesti tárlat előkészítésében. Ezután *Theodor Hermanczyk*, a Lengyel Fotóművészek Szövetségének elnökségi tagja tolmácsolta a lengyel művészek üdvözletét. (MTI)

A Központi Fizikai Kutató Intézet **felvesz** laboratóriumi kutató munkára URAL számológéphez üzemeltető

gyengeáramú elektromérnököket,

technikusokat, műszerészeket,

erősáramú mérnököt és

technikust

Vákuumtechnikában, továbbá gyártmányszerkesztésben jártas

gépészmérnököket

Fizikai és elektronikus szakszöveg fordításában jártas orosz fordítót.

Műszaki ismeretekkel rendelkező adminisztratív ügyintézőt, adminisztrációban jártas gép-gyorsírónőket,

Cseppfolyósításban jártas gépkezelőt.
Mechanikai műszerészt.
Jogosítvánnyal rendelkező autóvillamossági szerelőt,
Kertészt és segédmunkásokat.

Részletes önéletrajzot az alábbi címre kérjük:
Budapest 114. Postafiók 49.

A Dunai Vasmű üzemi tanácsa megtárgyalta az idei feladatokat

A *Dunai Vasmű* üzemi tanácsa szombaton megtárgyalta a kohászati kombinát idei feladatait. *Filter Pál* főmérnök beszámolójában hangsúlyozta, hogy *a népgazdaság 1961-ben az eddiginél több kohászati és vegyi terméket vár a Dunai Vasműtől.* Népgazdasági érdek, hogy a vasolvasztáshoz használt *koksz* mennyiségét tovább csökkentsék, és *évi 3450 tonna kohókokszot takarítsanak meg.* További cél, hogy *napi 20 tonnával növeljék a nyersvastermelést,* az acélmű négyezer tonnával több acélöntecset adjon a hengerműnek és a hengermű ebből 3145 tonna lemezzel többet hengereljen a tervezettnél.

Az üzemi tanács határozatait, az idei feladatterveket a napokban *üzemi tanácskozásokon* vitatják meg és a dolgozók ekkor teszik meg felajánlásaikat. (MTI)

Megjelent a Nagyvilág februári száma

Világirodalmi folyóiratunk új száma egész terjedelmében közli *Tennessee Williams* amerikai író drámáját. *A vágy villamosát.* Czímer József fordításában. *Vitalij Zakrutkin*, a szovjet irodalom középső nemzedékének tagja jelentős írása *A napraforgó* című elbeszélés, amelyet Ágai Ágnes fordításában mutat be a Nagyvilág. A szépprózai részből megemlítjük még az újgörög *Iliasz Venezisz*, az izlandi *Olafur Sigurdsson*, a szovjet *Leonyid Szoboljev* és az olasz *Giuseppe Dessi* novelláit. A költészetet a román *Tudor Arghezi*, az olasz *Alfonso Gatto*, a szlovák *Pavel Horov*, az amerikai *Joseph Langland* és — születésének századik évfordulója alkalmából — a svéd *Gustaf Fröding* képviselik, Illyés Gyula, Rába György, Monoszlóy M. Dezső, Tarbay Ede és Hajdú Henrik művészi tolmácsolásában.

Thomas Mann néhány eddig kiadatlan, magyar vonatkozású levele, külföldi mesterek illusztrációi, krónika-cikkek és könyvkritikák egészítik ki a Nagyvilág februári számát.

MILYEN A BIZONYÍTVÁNY?

Tiszta jeles! Boldogan mutatja Kikó Éva jeles bizonyítványát osztálytársainak a Baranyai úti Általános Iskola II/a. osztályában.

(Wormser Antal felvétele.)

Tájékoztató a családiház-építési kölcsönökről

Mint arról korábban már hírt adtunk, a *pénzügyminiszter* 1961. január 1-től felemelte a családiház-építési kölcsön felső határát. A rendelet szerint, az új családi ház építésére nyújtható kölcsön felső határa az *I. kategóriába* tartozó városokban 80 ezer forint, a *II. kategóriába* tartozó városokban, ipari településeken, valamint a kijelölt községekben 70 ezer forint; egyéb helyeken 50 ezer forint.

A Pénzügyminisztérium Takarékpénztári Főigazgatósága a rendelet alapján hirdetményt tett közzé, amely az építési kölcsön szempontjából az ország helységeit kategóriába sorolja. **Az I. kategóriába** tartozik: Budapest, Miskolc, Debrecen, Pécs, Szeged, Győr. E városokban maximálisan 80 ezer forint építési kölcsön nyújtható. **A II. kategóriába** a következő ipari települések és községek tartoznak: Abda, Almásfüzitő, Alsógöd, Aszód, Balatonfüred, Balatonfűzfő, Balinka, Bácsa, Berhida, Bélapátfalva, Biatorbágy, Bonyhád, Borsodnádasd, Budakalász, Budakeszi, Budaörs, Celldömölk, Csolnok, Csömör, Diósd, Dorog, Dunaharaszti, Dunakeszi, Edelény, Egercsehi, Érd, Felsőgöd, Felsőzsolca, Fót, Gödöllő, Győrszentiván, Győrújfalu, Halimba, Herend, Hidas, Iklad, Isaszeg, Iszkaszentgyörgy, Kerepes, Kistarcsa, Kisterenye, Kistokaj, Kisvárda, Lábatlan, Lenti, Letenye, Litér, Lovászi, Lőrinci, Maglód, Martfű, Mátraverebély, Ménfőcsanak, Mogyoród, Monor, Nagybátony, Nagytarcsa, Nyergesújfalu, Öttevény, Padrag, Pécel, Pécsvárad, Piliscsaba, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Pomáz, Pusztavám, Ráckeve, Rákóczifalva, Rudabánya, Sajóbábony, Sajókaza, Sajószentpéter, Sárisáp, Solymár, Süttő, Szajol, Szandaszőllős, Szentgotthárd, Szigetcsép Szigethalom, Szigetszentmárton, Szigetszentmiklós, Szigetújfalu, Sződ, Szőny, Taksony, Tát, Tiszapalkonya, Tokod, Tószeg, Tököl, Törökbálint, Urkut, Üllő, Üröm, Vecsés, Zagyvapálfalva. E községekben az építési kölcsön felső határa 70 ezer forint.

A hirdetmény hangsúlyozza, hogy az I. kategóriába nem tartozó városokban az építési kölcsön felső határa 70 000 forint, a II. kategóriába nem tartozó községekben pedig 50 000 forint.

Negyvennyolcas magyar honvédek harca Kuba szabadságáért

Száztíz esztendő és mintegy hétezer kilométer távolából, egy maroknyi magyar hős életét és tetteit felkutatni nem könnyű feladat. Nézze hát el az olvasó, ha a messzi múltba tekintő újságíró tolla helyenként elakad. Leírásunknak azonban egyetlen sora sem kitalált vagy költött. S még ahol meg is szólal történetünk egyik-másik szereplője, szavait szó szerint a kortársak emlékezetéből, egykori krónikások írásaiból merítjük. Mindent, amit az alantiakban elmondunk, hiteles iratok vallanak, szemtanúk állítanak.

Akadt a megvizsgált írások között egymásnak ellentmondó is. Ahol ilyen ellentmondásra bukkantunk, vagy ahol még a szemtanúk emlékezete is megtorpant, ahol egy-egy dokumentum, adat hiányzott, ott torpannak meg cikkünk szavai is, s tartják jótékony vagy kényszerű homályban azt, amit felderíteni nem sikerült. Történetünk ezért helyenként talán hézagos lesz, és szaggatott, mintha egy ballada tartalmát mondanánk el. Egy balladáét, 1851-ből, Kuba egyik szabadságharcának magyar hőseiről.

Kuba akkor még spanyol gyarmat volt.

1 Prágay János életútja

Fiatal főhadnagy szolgált segédtisztként az 1848—1849-es magyar szabadságharc hírneves hőse, Klapka György tábornok mellett. *Prágay Jánosnak* hívták. A szabadságharc kitörése előtt a bécsi udvari kancelláriá tisztviselője, de amikor fellángol otthon a harc, Debrecenen át egyenesen Klapka Györgyhöz siet, hogy szolgálatait a hazának felajánlja.

Klapka katonás rövidséggel fogadja:

— *Jobbkor nem jöhetne, épp hadsegédre van szükségem; ön itt marad mellettem... lelkünk szakadtáig harcolni.*

Így lett Prágay János Klapka hadsegéde, majd főhadsegéde.

„Ritkította párját pezsgő életkedve, örök-vidám hangulata" — emlékezett vissza később Klapka György a szabadságharcban komoly katonai babérokra szert tevő egykori bécsi kancellária-tisztre. Felettesei hősies magatartásáért több kitüntetést tűztek honvédtiszti egyenruhájára. A váci csatát követően *őrnaggyá*, a komáromi kitörés után *alezredessé* léptetik elő. S amikor Világos után — Komáromot Haynau, a hiéna, túlerejével szemben fel kellett adni, a szomorú fegyverletételi szerződés aláírói között, *„Klapka György, a vár és a sereg főparancsnoka"* aláírása mellett ott az övé is: *„Prágay János alezredes. Kelt Komárom, 1849. szeptember 29."*

S néhány nap múltán, októberben, Prágay, zsebében a Győr megyei Asszonyfára szóló elvonulási engedéllyel, elhagyja Komáromot. Az ilyen elvonulási levelek azonban nem értek sokat. A komáromi fegyverletételi okmány ugyan szabad elvonulást biztosított a tiszteknek, de az osztrák hadsereg katonái ígéretüket gyakran szegték meg; nem egy példa tanúsította ezt.

Hogy Prágay élt-e engedély biztosította jogával, s elment-e Asszonyfára, nem tudjuk. De az már történelmi tény, hogy rövidesen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

EI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

Új szerzemények kiállítása a Rippl-Rónai Múzeumban

Kiállítás nyílt a Rippl-Rónai Múzeum 1960-tól vásárolt új szerzeményeiből. A múzeum képtárában ötvennégy alkotást — jobbára olaj- és pasztellképeket, akvarelleket, illetve néhány ceruzaszén-, tinta- és színes tusrajzot — helyeztek el. Valamennyi kép huszadik századi magyar szerzők műve; többségük még nem szerepelt kaposvári tárlaton.

A kiállítás jelentős részét a század elejének és a húszasharmincas éveknek a magyar képzőművészetben kiemelkedő, nagy nevei fémjelzik. Néhány ritkaság pl. *Csók István* Juda gyűrűje (vázlat) című aktja, *Rudnay Gyula* két képe, a Menekülők és a Lovasok (vázlat) mellett több kaposvári vonatkozású, illetve szerzőjű alkotás látható a tárlaton. Így *Rippl-Rónai József* például három olajfestményével (Bóbiskoló öregasszony); *Vaszary János* rajzokkal (Tengerpart, Épület pálmákkal, Strandrészlet); *Bernáth Aurél* három festményével (Partvédő gátak, Svájci tó, Zöldkályhás önarckép), *Martyn Ferenc* két színes tusrajzzal (Kagylók, Madarak) szerepel az új szerzemények kiállításán. Ezenkívül itt látható két kaposvári témájú ritkaság: *Galimberti Sándor* olajfestménye, a Róma-villa részlet és a fiatalon elhunyt *Balázs János* festménye, a Donneri sétatér is.

S még egy somogyi vonatkozású adat: *Iványi Grünwald Béla* öt különböző korszakából származó öt alkotása látható a magyar szerzők — a többi között *Aba-Novák Vilmos, Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Kmetty János, Paizs Goebel Jenő, Pór Bertalan* és mások — műveiből kiállított új szerzemények között.

A tárlatot július 1-ig tartják nyitva.

17.15: Frank Sinatra énekel.
17.35: A hazai földgázprogramról. (VI. rész.)
17.50: Operabárátoknak.
18.30: Emlékezés Lukács István cimbalomművészre.
19.30: Az MRT szimfónikus zenekarának hangversenye a stúdióból.
21.14: Magnósok, figyelem!
20.54: Az agykutatás problémái.
22.25: Puskin az operaszínpad ihletője.
23.24: Könnyűzene.

PETŐFI RÁDIÓ

10.00: Zenés műsor üdülőknek.
[illegible]: Tánczene.
[illegible]: Zenekari muzsika.
[illegible]: Kerusok.
[illegible]: Falusi percek.
14.32: Részletek a Sevillai borbélyból.
14.52: Pályaválasztás.
15.00: Csak [illegible]oknak!
[illegible]: Hollós Korvin Lajos két verses szatírája.
15.48: Fűvespolkák.
[illegible]: Szimfónikus zene.
16.20: Holakovszky István riportja.
16.30: Könnyű orgonamuzsika.
16.50: Sportvilághiradó.
17.00: Kodály: Marosszéki táncok.
17.14: Sömfay László írása.
17.26: Délutáni frissítő.
18.10: A gepszerelmes. Fantasztikus rádiókomédia 2000-ből. (ism.)
19.10: Színes népi muzsika.
[illegible]: Madách Kama-

Ma mutatja be a televízió a [illegible] története korábban mint rádiój

16.37: Magyar nóták.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Csák István festőművész

1972 NOV 21

1021

Mesterségek, hobbik, emberek

A török kard titka

A gyűjtést régen, már tizennyolc éves korában kezdte el. A nagyapjától egy pipagyűjteményt örökölt. Ekkor még Miskolcon járt iskolába. Mindennap feljárt a barátjához, s ott meglátta Csók István egyik festményét, s elhatározta, megszerzi, kerüljön akármennyibe is. Írt a mesternek. Csupán pár sort: venne egy képet, de nincs pénze. Helyette cserébe adna néhány darabot a készletéből. De a képvásárlásból nem lett semmi. És a kedves kis gyűjteményt is elpusztította a háború.

— 1948-tól kezdtem el ismét gyűjteni — mondja Senyei József, akinek Vásárhelyen talán a legváltozatosabb régiséggyűjteménye van. — A Földművelésügyi Minisztériumban dolgoztam, mint instruktor. Sokat kellett utaznom, mindig új környezetbe. Az igazi szenvedélyes gyűjtést azonban 1958-tól számítom, miután rokkantsági nyugdíjba kerültem. A paperei gyümölcsöst eladtuk és annak az árából vettem néhány régiséget.

Szép környezetet szeretett volna kialakítani a család részére, ez volt az első szándéka. Abban az időben még nem is volt olyan nagy a gyűjtési verseny, s jobban hozzá tudtak jutni egyes tárgyakhoz. Az összes fellelhető irodalmat is áttanulmányozta; legtöbb német nyelvű volt, kevés a magyar.

— Különösen a téli hónapokban, újra és újra átnézegetem a szép tárgyaimat és újra átélem a régi érzéseket. Néha sokkal drágábban megveszek tárgyakat, de nem bánom, ezt én fedeztem fel, nem úgy adták! Gyűjtésem nem öncélú.

Szoros szálak fűzik a múzeumokhoz. A Munkásmozgalmi Múzeummal most vette fel a kapcsolatot. Mutatja a tőlük jött levelet, amelyben megköszönik a nemrégen elküldött értékes ajándékait.

A fiókból érdekes dolgok kerülnek elő. Nikolics Péter szabadságharcos tiszt rangjelzései és emlékjelvénye, 1856-os dátummal. Újságok az 1800-as évekből. Károly temetésével kapcsolatos fényképek; 1746-os üvegbutéliát mutat, aztán egy nagyobbat. A falon bekeretezve, talán a legszenzációsabb és legszomorúbb levelet találjuk: egy 1692-es jobbágyszerződést, amiben Varga Mihály agárdi lakos, ugyancsak agárdi Nemes Sidai Istvánnak eladja magát és az utána következő maradékait, örökös jobbágyul.

A festmények főleg XIX. századiak, de van mai anyag is. Neveket említ: Barabás Miklós, ifj. Markó Ferenc, Mednyánszky, Tornyai, Rudnai. A tandíjat ő is megfizette: egyszer hamisítványt adtak el neki értékes kép helyett.

Tovább nézelődünk. 1600—1700 éves, honfoglalás előtti kultikus leletet mutat, majd sivatagi mészkőből faragott egyiptomi torzót. Mátyás korabeli ötágú gyertyatartót vesz le a szekrény tetejéről. Oltárdarabkában gyönyörködünk; egy katonatiszttől vette, aki viszont Olaszországban szerezte.

— Minden tárgynak megvan a maga története. Ezt a falon levő török kardot, elég olcsón vettem. De hosszú hónapokba telt, amíg sikerült ilyen szépre megjavítanom. Egyszer, amikor vissza akartam a falra tenni, a markolat mellett, a fémrész alatt, találtam egy kis török írást. Sikerült lefordíttatnom: „Adom ezt a kardot az egészséged megvédésére; legyen ez a kard erősséged, ha bajba jutsz, de ne használd olyan célra, mint gyilkosság, erőszak." Utána az évszám. Elég halványan látszik, de azért ki lehet olvasni: 1638. Milyen meghatóak és igazak ezek az atyai intelmek...

Van mit nézni bőven: 1899-es mozsárral folytatja a kalauzolást, majd könnyű vasalót ad a kezembe, amivel a finom csipkéket lehetett elsimítani. De az 1816-os régi nemesi mindenes szekrényben is sokáig lehetne keresgélni.

— Ahogy nézem ezt a szép és nagyon értékes gyűjteményt, az az érzésem, nem kis adag szerencse kellett hozzá, de mindenekelőtt sok pénz, amíg ilyen eredményt elért. Mi erről a véleménye?

— Nincs teljesen igaza. Aki hozzáértéssel, őszinte szívvel tudja csinálni, annál a gyűjtés egy nagy szenvedélyé válhat, ami soha nem ismer akadályt. Sőt, évek múlva egyre erősebb lesz...

FENYVESI F. LAJOS

Bóka, az Sz. Dózsa csatára ekkor is lesen volt, mint a győztes gól megszerzésénél, de ezuttan sokan álltak a védelemben. (Fotó: Zelman Ferenc)

Befejeződött a II. osztályú bajnokság

A Csongrád megyei I. osztályú labdarúgó-bajnokság őszi idénye egy héttel ezelőtt véget ért. A másodosztályból még két elmaradt mérkőzés volt hátra, és ezeket vasárnap bonyolították le. Ez azonban az elsőség kérdését nem befolyásolta. Mint azt már megírtuk, a másodosztály őszi bajnoka a Fábiánsebestyéni Kinizsi lett.

A vasárnapi eredmények:

Szegedi Textilművek—HÓDIKÖT 1:1 (1:1). Hódmezővásárhely. Vezette: Csepregi. Textiles: Kádár — Nagy Gy., Varga, Lovászi, Juhász, Török, Herédi, Sándor, Makk, Csányi, Sánta. HÓDIKÖT: Daru — Szunyi, Vata, Koncz, Hegyi I., Dani, Török, Hegyi II., Székely, Czeglédi, Sárvári. Csere: Borbás, Erdei. A sáros, mély talajon akcióból egyik csapat sem tudott gólt elérni. A Textilművek többet támadott. Góllövők: Varga (11-esből, 24. perc), illetve: Czeglédi (szabadrúgásból, 36. perc).

Szőregi Rákóczi—Szegedi Tanárképző 2:1 (1:1). Szeged. Vezette: Aczél Tibor. Szőreg: Kasza A. — Kasza L., Szekula I., Balla, Kardos L., Kardos T., Móra, Szekula II., Kovács J., Molnár, Tóth. Csere: Szalma. Tanárképző: Protity — Börcsök, Elekes, Szőke, Neuliszt, Bencsik, Verth, Zana, Halmosi, Rusvai, Pénzes. A szőregiek öngóllal nyertek, a döntetlen eredmény igazságosabb lett volna. Góllövő: Kovács (4. perc), illetve: Verth (30. perc), Elekes (öngól, 82. perc).

CSSC—KISKUNFEL

Csongrád, 500 néző, vez
te: Gregor. A csongrád
Papp — Németh, Gyo
Tatár — Gál I., Petró, H
dú, Koncz, Szanda, Fás
Bori összeállításban lép
pályára. A találkozó e
percében a félegyházi G
ber előtt adódott gólszerz
lehetőség, de a csatár elha
markodottan fölé lőtt. A 8.
percben egy formás csong
rádi támadás révén Koncz
Bori elé tálalt, és a balszélső
megszerezte a vezető gólt
(1:0). A 21. percben Bori
nagy lövését védte Hluchány.
Hat perccel később Bori ke
rült nagy helyzetbe, de ez
hagyott ki nagy gólhelyze
tet. A látottak alapján a vég
gig nagy akarással játszó
CSSC győzelme megérde
meltnek mondható. Jók: Né
meth, Petró, Fássy, illetve
Gerber, Sahin, Linka.

Ifjúsági mérkőzés. Kiskunfélegyháza CSSC 1:0 (0:0).

CSERNUS SANDOR

GYOMAI TK—SZAK 2:2 (0:0)

Gyoma, 300 néző. Vezette: Horváth I. A szegediek: Tóth P. — Olasz, Csábi, Nagy Zs., Sándor — Stumpf dr., Zádori — Rajcsányi, Héger, Biltsik, Szamosvölgyi dr. A vendégek végig tervszerűbben játszottak és nagyobb szerencsével a győzelmet is megszerezhették volna. Szünet után Kiss két góljával elhúztak a hazaiak, de a lelkesen küzdő piros-feketék Héger és Rajcsányi góljaival egyenlíteni tudtak.

Ifjúsági mérkőzésen: SZAK—Gyomai TK 7:1 (3:1).

(—)

1961. II. 2. Csók István

CSÓK ISTVÁN

(1865—1961)

Csók István, kétszeres Kossuth-díjas festőművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze szerdán, életének 96. évében elhunyt. Temetéséről később történik intézkedés.

A magyar művészetnek, a magyar kultúrának nagy halottja van. Két héttel kilencvenhatodik születésnapja előtt meghalt Csók István, festőművészetünk doyenje, a magyar képzőművészek kedves Pista bácsija.

Hosszú, sikerekkel teli pálya, hatalmas munkálkodás, külföldi és hazai díjakkal, aranyérmekkel kitüntetett életmű áll mögötte. Népköztársaságunkban a szeretet és a megbecsülés vette körül. Mindenki, aki a szépnek, az érzelmekkel teljes és a nép minden rétegéhez szóló művészetnek a híve, természetesnek tekintette, hogy 1948-ban, a Kossuth-díj alapításakor az első kitüntetett művészek között kapta meg az egyik nagydíjat.

Külföldi és hazai múzeumokban, nagy magángyűjteményekben hirdetik képei a magyar valóság és a magyar életöröm művészi értékeit. Mert Csók István a valóság és az életöröm művésze, aki a dunántúli dombokról és szeretett Budapestjéről Münchenbe, Párizsba is magával vitte a magyar táj és a magyar ember szeretetét. És a szépség szeretetét. A női test szépségének a magyar festők közül talán ő a legerőteljesebb megörökítője. És érett pompában ragyognak tájképei, balatoni képei, melyeken tündökölnek a hazai színek, különösen a nyár örömökben és termékekben gazdag varázsa. Az arcképfestésben is igen tevékeny volt. Önarcképei megőrzik számunkra kedves, figyelmes tekintetét, de különösen felejthetetlenek családjáról, Züzü lányáról festett gyengéd és finomságokban életvidám képei.

Pályájának elején a falusi életképek foglalkoztatták, ezekkel is nyerte első díjait Bécsben, Antwerpenben, Párizsban. A millennium idején a történelmi festészet is foglalkoztatta, s pótolhatatlan veszteségnek éreztük, amikor kiderült, hogy érdekes kompozíciójú, nagy történelmi képe, a Báthory Erzsébet a második világháború viharai között eltűnt.

Emlékezéseinek, e tanulságos, szép kis könyvnek egy helyén azt írta a mester, hogy sehol sem lehet oly szépet álmodni,

mint a műteremben. Ő nemcsak álmodta, de meg is valósította a szépet. Ez a szépség sugározta azt a törhetetlen optimizmust, az életnek azt a szeretetét, ami Csók István lelkében élt. És hogy halála órájában most erre emlékezünk, erre az életszeretetre, törvényszerű az. Mert egész művészete az optimizmust, az emberben való hitet fejezi ki.

Mi sem ragyogóbb tanúbizonyság erre, mint utolsó jelentős alkotása, a Háború és béke hármas tagozatú festménye, amelyet 86 éves korában alkotott. Háborúellenes mű ez, amellyel egy gazdag művészi pályafutás betetőzéseként vett részt a mester népének a békéért folytatott harcában. Jelképes „triptichon" ez, amely a valóság elemeiből alkotja meg mondanivalóját. A két szárny a háború borzalmait idézi: egyiken a házroncsok között holtan fekvő anyával és gyermekével, a másikon a saskeselyű kegyetlen alakja alatt tömötten sorakozó katonasírokkal. De a hangsúlyozott, nagyobb és monumentálisabban elképzelt és kidolgozott középső mezőn a béke áldásait, az élet örömét fejezik ki a magyar tájban pihenő dolgozók.

E dolgozóktól Csók István sohasem szakadt el. Öregen, de ifjú lélekkel és frisseséggel vett részt a szebb, jobb életért való harcukban; éppen úgy, mint művészeti életünk demokratikus átalakításában, amikor elfoglalta a Magyar Képző- és Iparművész Szövetség elnöki székét. Közéleti tevékenységét éppen oly fontosnak tartotta, mint a művészetit.

Töretlennek és teljesnek érezzük művét. De töretlennek és teljesnek érezzük most, halála órájában gazdag életét is. Arcáról nem hervadt le soha a mosoly, ajkáról nem fogyott el soha az ízes, kedves szó: mindig volt újabb és újabb története gyerekkoráról, a dunántúli falvak életéről, a modern magyar művészet kezdeteiről, és arról a sok-sok emberről, akivel pályája során összetalálkozott.

Csók István mester volt. Nemzedékeket tanított a festészetre. De nemzedékeket tanított a látásra, a művészetben tükröződő szép valóság meglátására, az öröm ízlelésére, az élet szeretetére is. Ezt adta népének életében és ez az öröksége. Szeretetteljes emberségét megőrzi az emlékezet. Gazdag életművét pedig megőrzik a múzeumok, ahol mindig ott lehet találni a csodálókat, művészete régi és új híveit, szívünknek oly kedves alkotásai előtt.

ASCHER OSZKÁR SZAVAL

Részlet az Egyetemi Színpad Ascher-estjének bevezető előadásából

Nemsokára negyven éve lesz annak, hogy Ascher Oszkár megtartotta első előadói estjét. Odry Árpád tanítványaként indult, azzal a bátor igénnyel, hogy önálló művészeti ággá fejleszti a szavalást, kiemeli a versek előadását az iskolai önképzőkörök és hivatalos ünnepélyek egyre dilettánsabbá sekélyesedő környezetéből, új, modern irodalmi élményt teremt az új iránt fogékony közönségnek. Ebben is Odry kezdeményezését folytatta és valósította meg, Odry Árpádét, aki a tizes években felépett a Nyugat előadóestjein, aki a színházak világából úgy látogatott át az irodalom világába, hogy nem érezte ezzel degradálva művészönmagát.

Hogy nálunk a szavalás az önálló művészet rangjára emelkedett, abban úttörő szerepe van Ascher Oszkárnak. A Nyugat-estek, a Vajda János Társaság matinéi, a zeneakadémiai rendezvények, hogy csak néhányat említsek a sok, kisebb-nagyobb alkalom közül, voltak a bölcsői ennek az új művészeti ágnak. Ezek a fórumok a maradisággal, konzervatívizmussal, hivatalos kultúrával szembeforduló haladószellemű polgári irodalom és művészet fórumai voltak, különböző szellemi profillal, más-más politikai színezettel. Közülük a Nyugat mérsékeltebb és apolitikusabb színtere volt a szellemnek, a Vajda János Társaság pedig harcosabb, politikusabb fórum: többek között itt adott egymásnak antifasiszta találkozót a radikalizálódó, haladó értelmiség és a munkásmozgalom. De Ascher művészetével nemcsak a Nyugat-esteken, nemcsak a Vajda János Társaságban találkozhattunk, hanem a Vasas-székházban is, a MÉMOSZ-ban is, a szocialista fiatalok kultúrestjein. Ascher Oszkár 1927-től kezdve vesz részt a munkásmozgalomban, egyike azoknak, akiknek a nevéhez fűződik a szavalókórus-kultúra meghonosulása: előbb a nyomdászok, később az építőmunkások szavalókórusának vezetője lett.

Nyomdászkórust vezet és Babitsot szaval, építőmunkásokat tanít és Karinthyt ad elő, József Attila barátja és előadója, s mellette nőnek-nevelkednek a tanít-

gossá tegye a mű értelmét — és átengedje a hallgatóságnak az eredeti értelmében felmutatott művet. A vers hangulati egyénítése, a részletek ilyen vagy olyan konkrét értelmezése-alkalmazása a hallgató feladata s nem az előadóé, akinek nem abban mutatkozik meg művészi ereje, hogy saját magát rákényszeríti a versre, hanem abban, hogy erejét, egyéniségét az író szándék megértésére és megértetésére koncentrálja. Az előadó tehát — az ascheri felfogásban — közelebb áll az íróhoz, mint az író által ábrázolt figurához, lírai alanyhoz, pontosabban: az író oldaláról közelíti meg a művet. Ez a látszólagos háttérbeszorulása az előadói egyéniségnek azonban a művész-

egyéniség hatalmas erőpróbája: a diszkrét irányítás művészete emberileg is, művészileg is bonyolultabb folyamat, mint a harsány kormányzás. Mindebből nyilvánvalóan következik, hogy Ascher művészetében a korábbi romantikus szavalási modorral szemben erős racionalizmus, megragadó intellektuális pátosz érvényesül.

inkább csuklóból mozgatja kezét Ascher előadás közben, ami láthatóan jelzi, mennyire diszkréten él a mozgás lehetőségével. A hangjával kell kifejeznie magát, s még a mimikát sem veszi igénybe, legfeljebb egy-egy szemsuhintással, arcrezdülettel sejteti az arcjáték *lehetőségét*.

Ascher előadói modorában nincs helye széles mozdulatoknak, fintoroknak, játéknak, de rendkívül nagy szerepe van a helyes, árnyalt hangsúlyozásnak, a főhangsúlyok és mellékhangsúlyok kombinációjának, a beszédtempónak, a szöveggyorsításnak és lassításnak, a crescendónak és decrescendónak, a „hangos", beszédes szüneteknek és a hangtompítással kifejezett értelmi nyomatéknak. Az ő nyomán is valljuk, hogy egy vers értelmi emelkedőjét vagy drámai forrpontját nem csak s nem feltétlenül úgy lehet kifejezni, hogy felemelem a hangom, s ha nem bírom hanggal az értelmi-érzelmi emelkedőt, akkor megtoldom gesztikulálással, hanem úgy is, hogy leeresztem a hangom, s ezzel kialakítom a feszült halkság, a visszafojtott drámaiság nagyon is intenzív légkörét.

Ascher, a művész, nem valami öncélú törekvésnek értelmezte a szavalóművészet önállósítását. Olyan időben emelte magas rangra az előadóművészetet, amikor az ellenforradalmi kor állami és magántőkés színházaival szemben kellett fórumot teremteni a magyar s az európai lírában feszülő szabadságharcos, demokratikus, humanista tartalmaknak. A színháztól való elválás 1919 után azt is jelentette, hogy a hivatalos kulturális politikával szemben érvényesíteni igyekeztek a magyar kultúra igazi szellemét, s ez a „lírai szabadságharc" nem volt jelentéktelen része a felszabadulás előtti antifasiszta törekvéseknek. Ascher előadói modorát is innen érthetjük meg igazán. A pátosz nélküli erő, a tartalmas zártság, a drámai, feszült hangkezelés, az értelem szikráztatása az előadásban: nagy és komoly igazságok kifejezői az ellenforradalmi korszakban, s szabad

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csók István

NÓGRÁD 1965 MÁJ 9.

1021

VASÁRNAPI FEJTÖRŐ

Csók István

V. 9.

Csók István, a kiváló magyar festőművész Párizsban ismerkedett meg a divatos francia mesterek művészetével, főleg függ. 18. festészete volt hatással rá. Párizsból Münchenbe utazott, ott készítette vízsz. 66. című képét. Hazajövet, nagyobb méretű történelmi tárgyú festményével, a vízsz. 1-el vonta magára a műértők figyelmét. E kép mozgalmas jeleneteinek elrendezése kiváló kompoziciós érzékre vall.

A festmények hosszú sora következett ezután, amelyeken a nép életének színes és vízsz. 67. megjelenése játszotta a főszerepet. Függ. 1. színköltészetének maradandó emléke. Zsánerképei többnyire függ. 8. nevű leányának életével foglalkoznak.

Vérbeli művész volt, aki a világot: függ. 15. A felszabadulás után is tevékenyen részt vett a magyar művészet kialakításában.

Vízszintes: 13. ...-óceán, a világtengernek Európa, Afrika, Amerika és a két sarki tenger között elterülő része. 14. Tedd földbe a palántát! 16. A leglassúbb tempót előíró zenei jelzés. 17. Író, költő művéből kiemelt részlet. 20. Mutatószó. 21. Rangjelző szó. 22. YDÓ. 23. Varrószerszám, névelővel. 24. Egyik napszakra vonatkozó. 26. Ál, hamis. 27. Kislánynév. 29. Indíték. 30. Osztrák folyó. 31. Kis Ferenc. 34. NUR. 36. Egyik irány. 37. Taszítják. 38. Becézett Ilona. 40. Az egyik végtag. 41. Emberevő őshal, tárgyesetben. 42. „A" hentes szerszáma. 44. Világos, nagy szesztartalmú sör (angol eredetű szó). 45. Férfinév. 46. A Duna egyik bal oldali mellékfolyója. 48. LN. 49. Rombol. 50. Egyvegyértékű szénhidrogén gyök (faszeszben is megtalálható). 51. A lovasnak van. 54. Vissza: folyadék. 55. Kikötő a folyón. 56. Morsehang. 57. Megszólítás. 58. Ruha tartozéka. 60. A Román Népköztársaságnak a Kárpátokon túli területe (főleg a felszabadulás előtt használt kifejezés). 62. Maria ...: osztrák származású színésznő. (A „Fehér éjszakák" és a „Patkányfogó" c. filmekben láttuk.) 64. Ezt végzi az állatgondozó.

Függőleges: 2. Átváltozás. 3. TLR. 4. Makónak szerzett világhírt. 5. ...országgyűlés, ahol 1707-ben a Habsburgokat detronizálták. 6. Rét mássalhangzói. 7. YII. 9. Les betűi, keverve. 10. Elfogyasztotta (az ételt). 11. Igekötő. 12. Megtörtént dolog. 19. Csigaféle. 25. Hatalmas, a természetben található kő. 27. Dán betűi, keverve. 28. Levelet postára ad. 30. Becézett Ilona. 32. Határozó rag. 33. Tárlat, tárgyesetben, ahol a művészek alkotásait a közönség megtekintheti. 35. Járta a táncot. 36. A zenében valamely hangsor nyolcadik utolsó hangja, amelynek minősége megegyezik az alaphanggal. 39. NÁV. 40. BRT. 43. Nem ült le. 47. A kabátjával teszi az ember, ha fűtött helyiségbe lép. 49. DIB. 50. Megállapítom a súlyát. 52. Arc, régiesen (+'). 53. „Az" esztendő (—'). 54. ... Zoltán, költő. 59. Lás keverve. 61. GES. 63. Hír mássalhangzói. 65. Személyes névmás

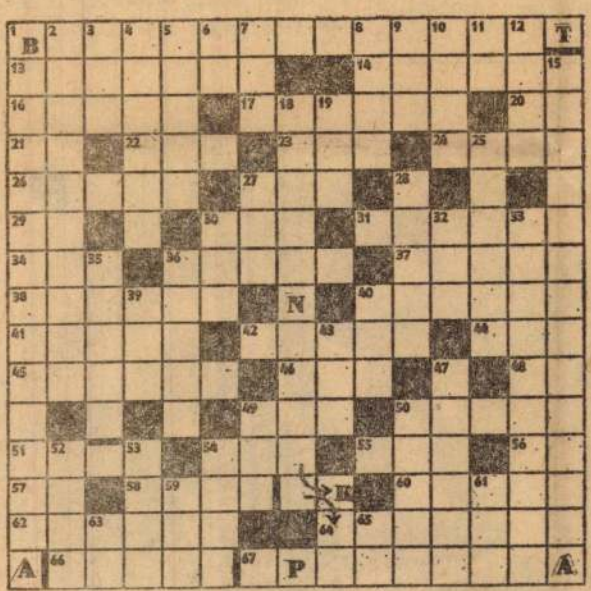

Kovács Ágnes

A május 1-i számunkban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

— Gondolkozz, vizsgálódj, erre való az ész. — Aki vakon hiszen papok szamara lész. — A papok istene — Te dolgozzál.

Könyvjutalmat nyertek: Határ Józsefné Salgótarján Sótér Kornélia Szilaspogony, Nikola József Bgyarmat.

A könyveket postán küldjük el.

ódott szeretők

eménye Újat hozatnak, két ohár jön, kettő megy, az nnyi mint hat. Lehetné már yolc is, de nem kell sietni, vendéglősnek is van lelismerete.

— Pedig mennyit kérleltem – folytatja az egyik és bátatosan nézi az abroszon nászkáló legyet.

— És először meg is tette, mit kértél.

— Ki érti ezt?

— Bizony, bizony, ki?

Együtt nézik a legyet. Együtt kapnak utána, két pohár csörömpöl a kokcukán, egy légy száll az ernyőrúdra, nyolcat ír a korcsmáros.

A kövérebbik felemeli a ábához tett aktatáskát.

— Tudod, mi van ebben? – kérdi. Társa révetegen intatja a fejét.

— Géppisztolyok?

— Levelek. Az ő elvelei. Mind, egytől egyig.

— Visszaküldöd?

— Elrakom emlékbe.

— Minek?

— Nehogy elfelejtsem, hoyan szólított, mit írt.

— Persze, jó az, ha megárad.

— Szép emléknek. Istenem, ennyi biztatás, mennyi bátorítás. Mikor utoljára találtam, megszorította a kezemet, erősen a szemembe ézett, s egy könnycseppet orzsolt szét.

— Ez... ez még akkor volt?

— Akkor. Még hitegetett. ztán... szakítottunk. Kijelentette, hogy nem adja ide azt pénzt. Kértem, könyörögtem, tudod. Nem adta ide. egalább a gyerekeinkre gonoljon, írtam, de kitérő választ dott. Megfenyegettem, ogy hírbehozom. Kacagott. a, mondtam, betetetlek az újságba, megállj, hogy megegted az ígéretedet. És megutattam az írásokat az újságíróknak, azok meg elolasták és betették az újságba. Még akkor sem tért jobb látásra. Pedig tudom, hogy a szíve mélyén még mindig néha nem is titkolja... azért nem értem, miért nem fizeti az eltartást...

Zavaros szemmel nézett a tenger távolába.

— Istenem, hazám, drága gyáram...

És sírva borult az asztalra. A másik rábámult, aztán már együtt zokogtak.

— Megcsalt az elnök — rázkódott meg az egyik.

— Hát már sohasem mehetünk Havannába? — kontrázott a másik. — Ezért gyakorolgatjuk a partraszállást, Ezért?

A légy zavartan repült egyik fejről a másikra. A vendéglős kinézett és felírt még húsz konyakot.

Merthogy nem szokott újságot olvasni.

visszaneki a gépet, majd megfizet, mert ha megjavíttatja valamelyik hangszerüzletben páratlan szép szerzeménne lenne belőle, hígyjem el... és így tovább.

Újra visszaajándékoztam neki a gépet. Gondoltam, pénzzel úgysm tudna kárpótolni érte, azokért az illúziókért, amiket beleöltem — hát legyen vele boldog... Ezzel aztán végképpen megszabadultam a találmányokkal járó gondoktól.

Azóta sem avatkoztam bele a technika fejlődésébe.

KUNT ERNŐ: EMLÉKEZÉS EGY TULIPÁNCSOKORRA

1966 MÁR
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Csók István
IDEGENFORGALOM

1021

A viharos Balaton festője

Utószó a Csók-emlékkiállításhoz

Irodalmunkon kívül a magyar festészet is a remekművek egész sorát köszönheti a Balaton szépségének. *Ligetitől Egry Józsefig* egyre több festőnk figyelt fel az utóbbi száz év során *a Balaton tájképi varázsára.* S ha *Mészöly Gézát*, vagy Egry Józsefet tekintjük is a Balaton legjellegzetesebb ábrázolóinak, nem szabad megfeledkeznünk — éppen születésének 100 éves évfordulóját követően — *Csók Istvánról* sem, aki a Balaton egészen új arculatát mutatta meg. Mert ha Mészöly a magyar tenger csendjének, népi romantikájának, Egry meg az expresszív erejű napfény-víziók festője, úgy *Csók István a Balaton dinamikájának, mozgalmas időjárási ellentéteinek legmegragadóbb tolmácsolója.*

Csók az előző kettőnél nem kisebb művészi tettre vállalkozott: a háborgó Balatont láttatta meg velünk páratlan művészi hitelességgel. Ő már érett művészként ismerkedett meg a Balatonnal, de ennek ellenére — vagy tán éppen ezért — a szeszélyes tó újszerű és merész ábrázolásokra inspirálta. Képeinél a színbeli gazdagságon túl *a mozgalmasság és belső feszültség* a legmegkapóbb.

Persze, nem egyszerre jut el a vihar problémájához! Már az aligai partvonal mozgalmassága, az akarattyai magas partok töredezettsége is megragadja, örömét leli e dús párázattól buja növényzet széljárta formáinak ábrázolásában, de az opálos csillogástól, a zöldesszürke kavargásig számtalan árnyalatot tükröző hullámok s a torlódó felhők is megannyi művészi indítást sugallnak. *A 20-as évek második felében születnek klasszikus, nagysikerű balatoni képei*, melyekre jobbára széltől hajszolt felhők, lobogó fák, izgatott partvonalak ihletik alkotókészségét.

Az aligai partokról festett ragyogó képe már távoli viharok közeledtét jósolja meglódult felhőivel. Egy másik balatonaligai partrészletén szinte tengerpartot idéző ritmikus és szilaj hullámverés önti el a régi suvadások hupáit. És fokozatosan érlelődik meg benne az ég és víz kettős problematikája.

A *„Balatoni vihar"*-on már orkánná növekszik a felhőket kavaró szél, vizet s falombot hajszol maga előtt, s a megtört hullámokban a felkavart tófenék iszapja sötétlik.

Egy *másik „Balatoni vihar"* képen súlyos gomolygó viharfelhők uralják a tájat, s az egész atmoszférát. A tóról a hullámok már a part felé húzódnak s ezüstös-fehéren vakít a parti köveken elporló tajtékáradat!

De hullámnál és felhőnél egyebet is jelent a viharos Balaton Csók István számára. 1929-ben megfesti egyik legmerészebb alkotását: a *„Kettős villámcsapás"*-t. Vakító lilás és fehér fények villódznak valamiféle felborult kettős grafikon módjára az éjsötét égen, majd lejjebb, vízi tükörképben folytatódik a lidérces káprázat. A művész itt acélidegzettel néz farkasszemet az eget részekre szabdaló villámokkal s egyedülálló hitelességgel rögzíti e ritka tüneményt emlékezete *„fényérzékeny lemezére"*. A tovatűnő villámfény keménységét lilás, rózsaszín és türkizkék árnyalatok tompítják.

Ám a festő nem áll meg a vihar, a felhőtorlódások, sőt a villám szuggesztív megörökítésénél sem. Egy másik ritka természeti jelenség, a szivárvány művészi rögzítésének feladatával is merészen megbirkózik. Neki köszönhetjük a magyar piktura egyik legszebb alkotását, melyen a még haragvó hullámok felett szivárvány tündököl. Ezen, az 1930-ban készült *„Szivárvány a Balaton felett"* című képen olyan színeket fedez fel, amilyeneket balatoni festő előtte még aligha rögzített.

Az ellentétes erők játékából a szivárvány és a háborgó hullámok ellentétéből csodálatos harmónia csendül.

Ez valóban *„magyar táj, magyar ecsettel"*, s a hullámok és a szivárvány csonka íve közt egy napfénytől tündöklő pont a vízen már a csatázó elemek közeli békekötését ígéri.

(bj)

1967: a „Világturizm

A világháború után nemcsak hatalmas társadalmi átalakulások tanúi vagyunk, de jelentős *gazdasági átrétegeződéseket* is tapasztalhatunk. Ezek között egyik legfontosabb a belső és a nemzetközi turizmus nagy előretörése. A turizmus világviszonylatban *elsőrangú gazdasági faktorrá* vált és kielégítésére kiépült ipar egyre fontosabbá válik. A turista-ipar *talán az egyetlen*, amely a szolgáltatások komplex volta folytán az egész gazdasági életre kihat, főleg pedig a fogyasztási — elsősorban a minőségi fogyasztási — iparok fejlődésére; ugyanakkor *tükröződése az ország általános gazdasági, társadalmi és politikai fejlődésének.*

A turisztikai piacok megszerzése érdekében egyre fokozódik a verseny az egyes országok között. Magas szinten létrejött *a turisztikai diplomácia* szervezete, amely a turizmus általános irányát igyekszik befolyásolni, ellenőrizni.

Az UIOOT, a hivatalos állami turisztikai szervek központi organizációja, egyre fokozódó szerepet játszik a világturizmus fejlesztésében. Kongresszusokon, konferenciákon és szűkebb körű szakmai értekezleten tárgyalják meg a felvetődő problémákat, legtöbbször a turizmusban ugyancsak nagy szerepet játszó közlekedési, vendéglátóipari vezetők bevonásával.

Az elmúlt év októberében *Mexico Cityben* lezajlott kongresszuson — amelynek munkáját több szakmai összejövetel előzte meg —, szintén kifejezésre jutott a turizmus sokrétű hatása és érdekeltsége. A napirenden szerepelt kérdések közül *kiemelkedik az a határozat, amely az 1967-es évet a Világturizmus Évének nyilvánítja.*

A nemzetközi Turisztikai Év sikere érdekében az egyes országok fokozott propagandát fejtenek ki: hangsúlyozzák az utazás nevelési, egészségügyi, szociális kihatásait. Az év folyamán erőfeszítéseket tesznek az utazások könnyítése érdekében, felhívják a vendéglátóipari szerveket *az idegenforgalom magasszintű kiszolgálására*, s célul tűzik ki a turizmust nehezítő szezonbeli árdrágítások megszüntetését. A Turisztikai Év emlékév-fordulója. Az UIOOT erre a két nagy jelentőségű évfordulóra a Turisztikai Év megtartásával készül fel, *ezzel is szolgálva a turizmusban rejlő békés koegzisztencia gondolatát.*

A *Mexico Cityben* megtartott kongresszus másik jelentős témaköre *a szociálturizmus* volt. A világszervezet a kérdés tanulmányozásával és az előterjesztés elkészítésével *Haulot*-ot, a belga turisztikai főbiztost bízta meg. *Haulot* elismeréssel *méltatta a nagy eredményeket, amelyeket a szocialista országok a dolgozók üdültetése érdekében megvalósítottak.*

Ismertette a kapitalista országok dolgozóinak nyújtott segítség módozatait, s megállapította, hogy közületi hozzájárulás nélkül nem tudnának üdülésben részesülni. Két éve létrehozták az *International Office of Social Tourism* szervezetét, amely szorosan együttműködik a nemzetközi munkaügyi hivatallal, az UNESCO-val és a nyugati országok különféle gazdasági szervezeteivel. Munkáját technikai bizottságok irányítják. Célja, hogy *a szociálturizmust az egyes országokon belül különféle eszközökkel előmozdítsák.* Az üdülések finanszírozására különféle *takarékoskodási módszereket* vezetnek be, a szervezet segítséget ad a szociálturizmust kiszolgáló, kedvezményes tarifával dolgozó vendéglátóipari létesítmények létrejöttéhez, valamint *hitelt nyújt az üdülni akaróknak.*

A kongresszus felszólalói foglalkoztak a belső idegenforgalom jelentőségével. Nagy problémát jelent ez elsősorban a tőkés országokban, *ahol a dolgozók szervezett üdültetési lehetősége nincs államilag biztosítva.*

A belső turizmus fontosságára utalt *Lickorish* angol delegátus megállapítása, amely szerint Angliában az utazásra kiadott költségek 75—80%-a a belső turizmus csatornáiba folyik.

A belső turizmus fejlesztése előfeltétele a nemzetközi turizmusra való felkészülésnek is, mert *a vendéglátóipart csupán az erősen szezonális jellegű nemzetközi turizmusra alapozni nem lehet.* A belső turizmus helyes irányításával egyensúlyba lehet hozni az elő- és utószezonban problémákkal küzdő vendéglátóipari lé-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 SEP 26

Fejérmegyei Hírlap

Csák István

1021

Ünnep Sáregresen

Vidám tűzhelyek ízes-illatos gőzei, kötényes, kendős asszonyok sürgése-forgása, hosszú fehér asztalok, ünneplő ruhás, virágos gyerekek — Csók Istvánnak a táj nagy szülöttének ecsetjét ihlethették volna alkotásra Sáregresen, vasárnap. Valóságos lakodalmi készülődés, az új életet indító nász ünneplése vitte oda színeit illatait, mosolyos örömét.

Az asztalok között ügyes kézzel rendezgető, bort palackokba töltögető fiatalok iparkodtak: mire dél lesz, készen álljon minden. A terített asztal, az ünneplő öröm.

S ahogyan a harang megkondult, új szín éledt a falu főutcáján. Fekete ruhás idős asszonyok, férfiak lépkedtek — előbb egy-egy, aztán tíz, húsz, száz — a művelődési házban terített asztalok irányába. A déli harangszó őket köszöntötte, a lakodalmi készülődés nekik szólt, a gyerekek nekik szedték a virágot. Nem új életet indító nász ünnepét ülte Sáregres, hanem a munkában, a mai nemzedék fölnevelésében eltöltött évtizedekét, életekét.

Az ünnepi meghívás több mint kétszáz személynek szólt, szövetkezeti és nem szövetkezeti időseknek egyaránt. A figyelmesség, a kedvesség, a tisztelet nem tehetett különbséget közöttük, hiszen a régi világot, a földosztást, a termelőszövetkezet alakulását megért nemzedék minden tagjának munkája, élete ott van a mai Sáregresben. Az ünnepeltek közül jónéhányat — ötvenet-hatvanat — a betegágy, a gyöngeség, vagy éppen a soha véget nem érő szolgálat: a kisunoka, otthon tartott. Róluk sem feledkeztek el, kedves szóval és rakott kosárral, ételhordóval keresték fel őket az ünneplés szervezői.

Varga Ferenc párttitkár ültette, kísérte asztalhoz a vendégeket, ahol az ital mellett egy kis csemege, egy kis cukorka is kínálta magát. S az idős nénik talán meg sem tudták fogalmazni maguknak, csak megérezték, hogy hány nemzedéknek el kellett ahhoz múlnia, hogy a terített asztalnál ne csak a férfi-dolgokra, de az asszonyi kívánságokra is gondoljanak...

A terített asztalok mellé kevés beszéd illik. Nyers Mihály a termelőszövetkezet elnöke rövid köszöntőjében a község vezetői, a község lakói nevében mondta ki, tisztelettel emlékeznek a mai és a régebbi elődök munkájára. Köszönik munkájukat, s a családnál nagyobb közösség, a szövetkezet a maga erejéhez mérten iparkodik támogatni öregjeit, könnyíteni mindennapi gondjaikon. Az iskolás gyerekek műsora is azt példázta, a mai felnőttek gyermekeiket, a harmadik nemzedéket is az idősek tiszteletére megbecsülésre nevelik. A gyerekeknek egy-egy nagypapát, nagymamát köszöntő verse és virága után, a taps közben egy-egy idős ember könnyet dörzsölt el a szemében.

Az asztalokra egyik fogás után a másik került, végül még pezsgő is gyöngyözött a poharakban. Folyt a mulatság, nem kivilágos-kivirradtig, hanem csak addig, ameddig egy kis csöndes délutáni szunyókálásra nem vágytak az ünnepeltek. Addigra kihültek a lakodalmat idéző tűzhelyek, megcsöndesedett a sürgés-forgás, s csöndesen, ahogyan érkeztek, hazaindultak az öregek.

Hazafelé ballagva a múló ünnepre gondoltak, aztán az esztendő többi napjára, amelyikeket nem jelez pirossal a sáregresi naptár sem. Azokon a napokon, a szürkéken, borongósokon nem sürög-forog körülöttük a falu, pezsgőt sem bontanak a tiszteletükre, de megérkezik a téli tüzelő, kézhez kapják a szerény nyugdíjkiegészítést, jó szóra segítő érdeklődésre nyit be hozzájuk a termelőszövetkezet, a község valamelyik vezetője. Azok a napok jelentik a piros betűs öregek-ünnepének igazi értékét, életük derűjét, nyugalmát.

(vincze)

Fejér, Tolna, Veszprém, Zala, Vas és Somogy megyék csapatai vettek részt.

A versenyt nagy érdeklődés előzte meg, melyet bizonyít az is, hogy a meghívott csapatok, a kellemetlen időjárás ellenére is megjelentek.

E verseny hagyományossá tétele érdekében vándorkupát alapítottak, melynek védője rendezi a jövő évben azt a kiírás szerinti versenyt.

Csapatversenyben:

1. **Fejér megye** csapata 483 köregységgel, (egyben a kupa védője), 2. Tolna megye 432, 3. Baranya megye 421 köregységgel.

Egyéniben:

1. **Janács Sándor** (Székesfehérvár) 174 körrel, (a Videoton által felajánlott VT rádiót nyerte), 2. Sárdi Zoltán (Pécs) 163 körrel, (a Kisker csemege kosarát nyerte), 3. Szabó Imre (Székesfehérvár) 161 körrel, (1 darab vázát nyert).

A verseny jó hírverés volt a megyék közötti kapcsolatok elmélyítésében. A verseny alapján az 1973. évi kupaversenyt ismét a győztes Fejér megye szervezi.

Megyei nő bajnokság

Videoton—Vértes S(

Bele-belekapaszkodott a szél a női labdarúgók megyei rangadó két csapatának lányai hajába. De a hölgyek észre sem vették a haragos időjárást, lelkesen, odaadóan játszottak. A Videoton volt a kezdeményező. Egyik támadását a másik után szőtte. Bár a gólhelyzetre várni kellett, mégis érdekes volt a játék.

A 10. percben a Videotonos lányok bal oldalon vezették fel a labdát, de Aschenbrenner a beadásnak szánt lövését Poloviczer Ági, a móri kapus ügyesen húzta le. Az I. félidő hátralévő 20 percét erős fehérvári fölény jellemezte. Csak egyszer-egyszer iramodtak meg a moriak. Csatáraik kecsegtető helyzetet nem tudtak teremteni, de hátvédeik jól álltak a lábukon. Mégis egy pillanatra elmélázták annál a szabadrúgásnál, melyet Mesterné ívelt a kapu jobb oldalsó sarkába.

A második játékrészben ismét a fekete-piros mezbe öltözött Videotonos lányok támadtak többet. Erejüket újabb pontszerzésre koncentrálták. Így még a védelmi feladattal megbízottak is az ellenfél térfelén tartózkodtak. A vértesiek egy jól eltalált, felszabadító rúgása átszállt a fejük fölött. A labda Doktor Rozália elé pattant, aki azt a Videoton kapujába helyezte. Az eldöntetlenbe a móriak bele is egyeztek volna, s szemlátomásra csak a védekezésre fordították erejüket.

A Videc
vést a má
pura. A ta
zéséhez közelített, de
mény is változatlan volt, de ekkor Vasicsek Ági úgy rúgott az előtte táncoló labdába, mintha haragudna rá. S az 19—20 métert tett meg egyenesen a kapufa felső jobb sarkába.

Videoton: Mátravölgyi, Pintér, Balatoni, Szőke, Versich, Bihari, Aschenbrenner, Kiss, Horváth, Mesterné, Tóth, Tomborné, Erdélyiné, Antal, Töreki.

Vértes SC: Poloviczer A., Doktor, T. Hakli, Monostori, Kiss, Poloviczer J., Doktor R., Schwarcz, Poloviczer E. Vakli E., Vakli J., Schofner, Kovács.

Játékvezető: Módli Béla.

S. V.

3. MAVAG						11
Dunaújváros	7	4	2	1	11- 4	10
5. Pénzügyör	7	4	2	1	12- 9	10
6. Szolnok	7	4	1	2	13- 7	9
7. Bp. Spartacus	7	3	3	1	11- 8	9
8. Kecskemét	7	2	4	1	9- 9	8
9. Debrecen	7	2	3	2	7- 6	7
10. Békéscsaba	7	2	3	2	6- 6	7
11. Dorog	7	2	2	3	12-10	6
12. Eger	7	1	3	3	11-13	5
13. BKV Előre	7	1	3	3	5- 9	5
14. Volán	7	2	1	4	9-14	5
15. Oroszlány	7	1	2	4	5- 9	4
16. Miskolc	7	1	2	4	5-16	4
17. Várpalota	7	1	1	5	6-13	3
18. Szekszárd	7	1	1	5	9-20	3

Eredmények: Eger—Volán 4:0. Spartacus—Debrecen 1:0. Szombathely—Oroszlány 2:0. Előre—Pénzügyör 2:2. Szolnok—Miskolc 4:0. MAV DAC—Békéscsaba 0:0. Kecskemét—Dorog 3:1. Várpalota—MÁVAG 0:1.

Az okt. elsejei forduló műsora:

Szolnok—MÁV DAC. Miskolc—Előre. Pénzügyör—Szombathely. Oroszlány—Spartacus. Szekszárd—

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Csók István
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
festőművész
1979 SEP 21
1021

...ivelődés

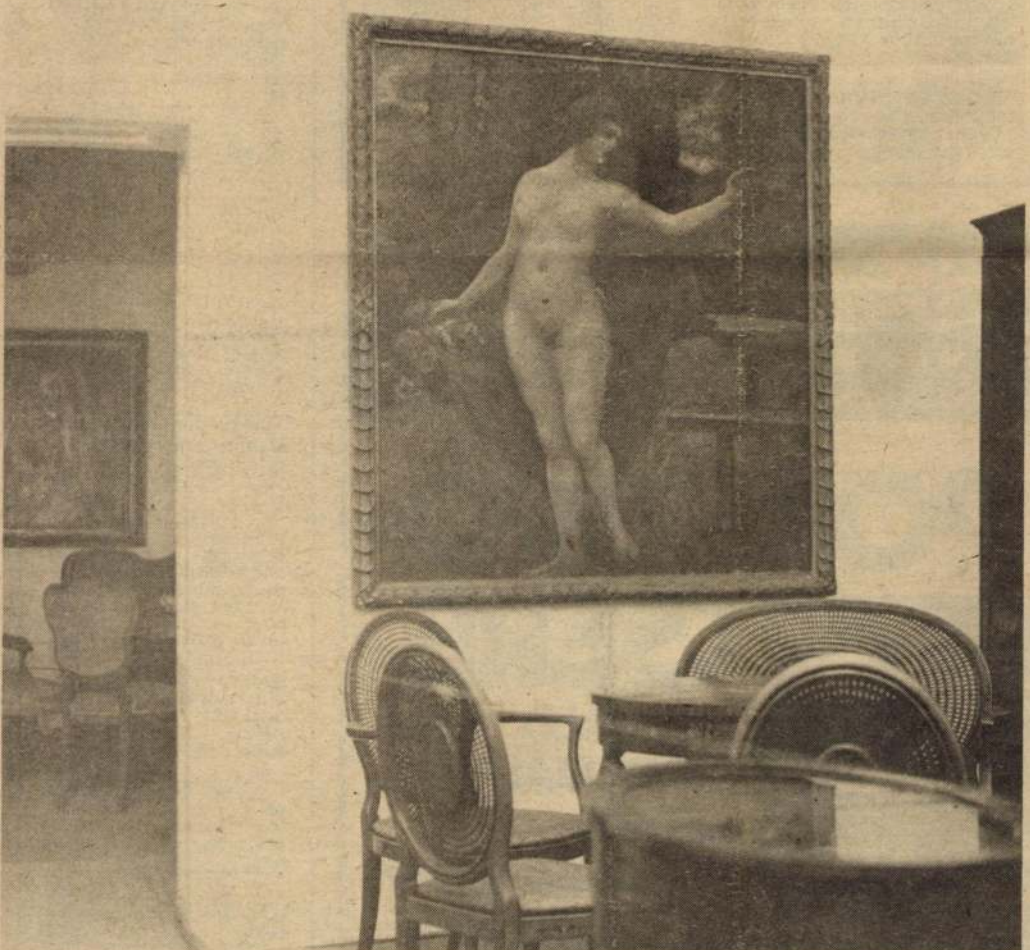

Cecén, a Csók István emlékházban a festőművész több, igen értékes műve látható. Ebben az évben eddig már több mint hatezren látták az emlékházat, amelyet 1962-ben nyitottak meg

Fotó: Gregority Antal

HALÁLOZÁS. Ezúton értesítjük mindazokat az ismerősöket és jó barátokat, akik ismerték és szerették, hogy **POPOV DRAGOLYUB** életének 75. évében, 1979. szeptember 18-án, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 1979. szeptember 24-én délután **fél három** órakor lesz a Palotai úton lévő rác temetőben. **Fekete család.** 4017

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik drága édesanyánk **ÖZV. JÓ SÁNDORNÉ** temetésén megjelentek, sírjára virágot helyeztek és részvétükkel fájdalmunkon enyíteni igyekeztek. **Gyászoló család.** 3972

AKA ELECTRIC®
NDK
ELECTRICA SPECIAL
KERAVILL
BP. VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

PORSZÍVÓ-CSERE

a legújabb NDK-GYÁRTMÁNYÚ GÉPRE.

A használt gépért 50% átvételi felár.

CSAK NÁLUNK

EXPRESS-HIRDETÉS

— U-s frsz **WARTBURG** Tourist négyéves, jó állapotban eladó. Érdeklődni: 17 órától. Szatmári. Szfvár, Surányi út 38. 011 107

— Jó állapotban lévő CS-es 353-as **WARTBURG** eladó. Lovasberény, Széchenyi út 44. 011 128

— UK frsz **ZSIGULI** eladó. Érdeklődni: 16 óra után. Szfvár, Palotai út 17. 011 139

— UV-s négyéves **WARTBURG** de Luxe személygépkocsi eladó. Csuti. Szfvár, Élmunkás u. 14/c. Érdeklődni: hétköznap 16 óra után, szombaton egész nap. 011 156

— ID frsz **TRABANT**, friss műszaki vizsgával jó állapotban eladó. Szfvár, Lövölde u. 9/B. I/3. 011 056

x Eladók kiskereskű Wartburghoz **ALKATRÉSZEK** (fődarabok) karosszéria elemek. Alsó hátramenetes kocka Wartburghoz alkatrészek. Szfvár, Kriványi u. 18. Bányatónál. 3992

x IY-os fehér **TRABANT** 1982-ig érvényes műszakival eladó. Érdeklődni: 17 óra után. Szfvár, Korponai u. 2. szám. Bory-várhoz közel. 3984

x IX frsz **ZSIGULI** eladó. Érdeklődni: Szfvár, Fiskális út 92. 16 óra után. Szombat egész nap. 3983

x UP **TRABANT** eladó. Szfvár, Pirosalma u. 8. Érdeklődni: 17—19 óráig. 3974

x CX-es **SKODA** Combi műszaki vizsgára felkészítve eladó. Szfvár, Tobak u. 2/a. 17 órától.

x Frissen vizsgázott, garázsban tartott 3 éves,

A szülőföld igézetében

Csók István tulipános ládájának útja Cecétől Cecéig

Milyen mély kapcsolat szövődik egy-egy igaz művész és szülőföldje között — megható példa erre Csók István élete. Kicsiny patak a Sárvizi Malomcsatorna a vadvirágos szépségű Sárréten: hányszor tért vissza gondolataiban e tájra Csók István, fiatalkori külföldi csavargásainak idejében, messze idegenben, és késő öregségében is, amikor már egyre végzetesebben sötétedő árny borult annyi felejthetetlen színt látott szemére. *Ami Adynak az Ér, az volt Csók Istvánnak a Sárvizi Malomcsatorna.*

Szülőföldje népének egyik ünnepi percére emlékezve megfestette „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre" című képét, amellyel meg akarta nyerni 1890-ben a Munkácsy-díjat. A Párizsban élő világhírű magyar festőművész ugyanis a „Krisztus Pilátus előtt" című festményének nagy sikere után harmincezer frankot ajánlott fel a Képzőművészeti Társulatnak arra a célra, hogy alapítványából két évenként küldjön Párizsba tanulni egy tehetséges fiatal festőművészt. A fiatal Csók István akkor nem nyerte meg képével a Munkácsy-díjat, viszont *1900-ban a párizsi világkiállításon a nagydíjjal jutalmazták ezt a képét.* De már első külföldi sikerét, a párizsi Salon-ban 1889-ben kiállított és a díjkiosztó bizottság dicsérő megemlítésben részesített képét, a „Krumplitisztogatók"-at is *a szülőföld iránti szeretetének köszönhette;* még 1888. nyarán, otthon Sáregres határában festette, és mint félig kész képet vitte magával Párizsba, a „Szénagyűjtők" színvázlatával együtt.

Valaki elindult a Sárvizi Malomcsatorna mellől...

Amikor utoljára járt szülőföldjén, 1956. tavaszán, az akkor már kilencvenkettedik évét taposó nagy művész — mögötte annyi hazai és nemzetközi sikerrel — *meghatódottan járta végig az ismerős tájat.* A kis falu, Sáregres róla nevezte el aznap művelődési otthonát. Diadalkapuval várta a falu apraja-nagyja virágcsokros úttörők sorfala között haladt útja a diadalkaputól a művelődési otthonig. Az ünnepségen — alig láttam ennél még bensőségesebbet — kicsorduló szívvel köszönte meg népe szeretetét. Aztán Júlia lányával és rokonaival kiment a temetőbe szülei sírjához, ellátogatott az iskolába, a református templomba, amelynek falait ábrázolja az Úrvacsoraosztáskor festett képe, s elvitette magát a falutól néhány kilométernyire lévő öreg vízimalomba, ahol apja molnármester volt. Majd a szomszédos Cece községbe ment, megnézte szüleinek egykori házát, amelynek verandáján ma is látható ifjúkori falfestménye, rajta fiatalkori önportréja és édesapja arcképe a hajdani derűs napokról.

Csók István kimondhatatlanul boldognak érezte magát azokban az órákban, a szülőföld szeretetének megnyilvánulása könnyekig meghatotta. Akik láttuk akkoriban a kilencedik X-től már nagyon törődött kis alakját, amint erősen gyöngülő látása miatt kissé tétovázó léptekkel járt, önkénytelenül is arra gondoltunk, *tulajdonképpen búcsúzni jött* azon a szép tavaszi vasárnapon Sáregresre, Cecére, a Sárvízi Malomcsatorna kankalinos partja mellé, a vadvirágos rétre, boldog gyermekkorának, ifjúságának színhelyére.

Emlékének ápolásában már fokozottan kiveszi részét a szülőföld — és most nemcsak a Sárrétre gondolok, hanem Fejér megyére. Még életében Székesfehérvár 1954-ben utcát nevezett el róla, majd *1955-ben Csók Istvánról kapta nevét az István Király Múzeum képtára* az 1940-es években

(Folytatás a 9. oldalon)

a múzeumi hónapban

Változatos műkincseket és múzeumokat mutat be a Múzeumi Magazin ez évi harmadik száma, ami illő is, hiszen megjelenését nemcsak a múzeumi hónap, az október kezdete, hanem a XXII. Művészettörténész Kongresszus is fémjelzi. A kongresszus tiszteletére rendezett kiállítások ismertetése ugyanis rangos helyet kap a folyóirat cikkei között.

Az első mindjárt a „Rejtett kincsek" kiállítása, amelyet a Szépművészeti Múzeum rendezett a régi képtár anyagából. Bemutatja a folyóirat a Festett táblák 1526—1825 című Székesfehérvárott megrendezésre került kiállítást is. S cikket közöl a magyar középkor hasonlíthatatlan remekművéről a Szent László hermáról.

Az útikalauzként is használható Séták Szegeden és Pécs török műemlékei című cikkek városaink kultúrhistóriájába engednek betekintést. Szeged inkább irodalmi emlékeivel büszkélkedhet, mintsem műemlékeivel, Móra és Tömörkény városát nemcsak a török, az árvíz is pusztította. Pécs ugyanennek a pusztító töröknek köszönheti műemlékeinek nagy részét: a dzsámikat, fürdőket, kutakat, díszes türbéket a temetőben, derviskolostort, bazárt.

A magyar vidék kincseit ismerteti az Ásatások Zalalövőn és a Régi épületek az Őrségben c. cikk. A világba való kitekintést pedig az olasz néprajzi múzeumok bemutatása, valamint „Üzbegisztán művészetének gyöngyszemei" képviselik.

Sok érdekes cikket sorolhatnánk még, de közülük is talán a legjobb kezdeményezés a TV Galéria művészeinek bemutatása. A szó elröppent, a folyóirat most felelevenítí Honty Márta és Bors István kiállítását.

Végül pedig szűkebb pátriánk ismét jelentőségéhez mérten képviselteti magát a magazinban. A Festett táblák kiállításáról már szóltunk. A hírek között beszámolót kapunk a Budenz-ház megnyitásáról. A „Bemutatjuk vidéki múzeumainkat" sorozatban Fejér megye múzeumai kapnak helyet, s rövid ismertetést, az István király Múzeum gyűjteményeinek felsorolásától egészen a Sukorói Néprajzi Házig. Végül pedig bemutatja a Múzeumi Magazin Reiter István nagykarácsonyi juhászt, akinek szép faragásaival is megismertet.

— ta —

kultusz idején. 1956 után egy tudományos intézet igazgatója lettem, majd kiadóvállalati szerkesztő. És honnan a témabőség? Mindig foglalkoztat valamilyen kérdés, izgat valamilyen probléma. Mondtam már: a mai embereknek írok, mai témákról. A téma itt van előttünk.

— Ön szerint krimi, amit ír?

— Erről a kérdésről nem szívesen beszélek. És nem lehetek magam fölött bíró. Csak egy kérdést: szocialista könyvkiadási politikánk vajon adna József Attila-díjat krimi, vagy ponyvaírónak?

Két és fél órás vita az olvasókkal, aztán búcsúzás. A fiat 140 kilométeres sebességgel hasítja a sötétet. Ma még tollat fog Berkesi András. Mert kézzel ír, gyönyörű gyöngybetűkkel, golyóstollal.

Balogh József

AKKOR, SZEPTEMBERI

Emlékszem, nagyon is jól emlékszem arra a szeptember végére. Olyan gyönyörű volt az ősz, mintha sohasem akarna elbúcsúzni a nyár, amely pedig kemény volt, rettenetesen kemény, háborús szegény és szigorú. A kenyeret már nem is korpából, hanem kukoricából gyúrták a pékségben és hajnalok hajnalán kellett odakuporodni az üzlet ajtaja elé, de sohasem lehetett első az ember, mert voltak, akik az esti órákban elfoglalták helyüket az ócska, barnára festett küszöb előtt. Kisszéket hoztak magukkal, s a falhoz vetett háttal várták a reggelt, amikor kitárul a szúette kétszárnyas üzletajtó, s szegényes kenyérillat tölti meg a falusi reggelt, s az öreg pékné kicsoszog foltos, de fehér kötényében álmos szemekkel, s leemeli a polcról az első szégyenteljes lapos kenyeret. Már bizony nem emlékszem, hogy hány dekát mért belőle fejenként, mert 1944 végén sűrűn változott a fejadag mennyisége. Mi pedig, a boldogok, akik odajutottunk mégis a pulthoz, és kezünkben egy darabka kenyérrel kiverekedtük magunkat a tömegből, aznapra nem volt gondunk többé a sorbaállásra. Legfeljebb, ha meghallottuk, hogy tíz dekányi zsírszalonnát mérnek a hentesnél.

Ebben a viharsarki falubán kevés férfi töltötte itthon napjait még a boldog békeidőben is, mert a jófele fekete föld, ami pedig mostanában olyan bőségesen te-

Csók István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 OKT 5

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

Csók István tulipános ládájának útja Cecétől Cecéig

(Folytatás a 7. oldalról)

emelt reprezentatív jellegű épületben, a mai Bartók Béla téren. Néhány év múlva pedig, 1962 tavaszán sor kerülhetett Cecén a *Csók István emlékmúzeum* megnyitására, a Hazafias Népfront, a Fejér megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala és az István Király Múzeum szervező munkája eredményeként, a művész leányának, Csók Júliának áldozatkészségéből, a Magyar Nemzeti Galéria segítségével A négy szobából álló emlékmúzeumban számos értékes Csók István festmény függ a falakon, itt kaptak elhelyezést az ódon családi bútorok, a vitrinekben a családi emléktárgyak, megsárgult régi fényképek a gyermekkorból, ifjú éveiből, müncheni, párizsi tartózkodásáról, kiállították a nagy nemzetközi kiállításokon elnyert aranyérmek másolatait, az egykori kritikákat, egyszóval a nagy művész életének minden fontosabb eseményeiről ad fogalmat a cecei Csók István emlékmúzeum, amely *különösen szépen fejezi ki a művész és szülőföldje közti meleg, bensőséges kapcsolatot.* És visszakerült a szülőföldre a művész szüleiről festett két arcképe is, ugyanazt a hangulatot varázsolva az egyik szobába, mint amilyent Csók István érzett lakásában, amikor „Emlékezéseim" című kis könyvét írta: *„Mialatt írom e sorokat, szemem néha a falra téved. Egymás mellett függ ottan apám és anyám arcképe, miket ezidőben festettem."* S az emléktárgyak között itt van a tulipános láda, megint a szülői házban, ahonnan egyszer oly nagy utat tett meg.

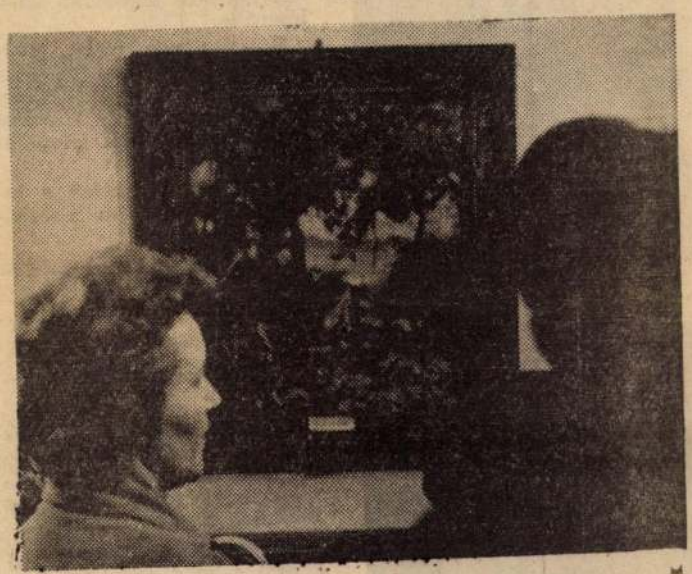

A cecei Csók István emlékmúzeum

Ez a tulipános láda

szinte jelképes értelmet kapott Csók István életében, művészetében. A művész legszebb vallomását szülőföldje iránt éppen e tulipános ládához való ragaszkodásával fejezte ki, amiről így írt kis könyvében: *„Éveken át tartogatott anyám a padláson egy tulipános ládát. Egyszer leszedem, porosan, piszkosan, elviszem magammal Párizsba. Amint mozgatom, látom, hogy a ráfestett tulipán lejön, de alatta új tulipán virul, égő, erős, tüzes színű tulipán, s az ott virít most a műtermemben... És megtanított a magyar színharmóniára, a népmese hangját súgva a fülembe. Ez az érzés kísért most engem..."*

A szülői házból Párizsba magával vitt tulipános láda jelentette sokáig számára a szülőföldet.

Amíg csak gyöngülő szeme miatt ki nem hullott kezéből az ecset, hű volt szülőföldjéhez, népéhez. A nép iránti szeretetét és az egész emberiség iránt érzett humanizmusát fejezi ki Csók István művészete. Valaki elindult a Sárvizi Malomcsatorna mellől...

Környei Elek

Az OTP-lakótelep bejáratánál most folynak az utolsó simítások. Az emléktábla a falon Fáy András, a magyar takarékpénztári mozgalom atyjának emlékezetét hirdeti.

Bicskei barangolások

Az ajtón névtábla:

„ULRICH LÁSZLÓ"

Az első csengetésre kinyílik. A család mind a négy tagja a konyhában volt ép-

András utca — a magyar [illegible] atyjának nevét az utca elején emléktábla őrzi.

Körös-körül már új lakóházak épülnek. Készül az újabb tíz lakásos öröklakásház, előkészületek folynak egy újabb OTP-ház, egy 12 lakásos állami ház és egy négylakásos társasház emelésére is.

Szükség van rájuk, mert a járási székhelyet valósággal „városi" méretű lakásgondok gyötrik. Utólérte Bicskét a fejlődő települések sorsa.

— Mennyit fizettek a lakásért? — kérdem a házigazdát.

— Százötvenhétezret. Ebből hetvenezret egyösszegben, a többi a részlet.

— Megérte?

Válasz helyett elmosolyodik.

— Tizenkét éves házasok vagyunk. Az első esztendőtől fogva arra takarékoskodtunk, hogy szép, kényelmes lakásunk legyen.

A férj gépkocsivezető az állami gazdaságban, felesége az ajándékboltban dolgozik. Tizenkét éve romantikus módon született meg a szerelem: egy fiatal lány minden nap azon az autóbuszon utazott a munkahelyére, amelyet Ulrich László vezetett.

Bicskeiek? „Bevándorlottak". Az asszonyka Bodajkon született, férje Vértesbogláron. Mégis testestül-lelkestül bicskeiek ők, a község gondjaiból is részt vállalva. Egy esztendeje éppen, hogy — a lakótelep első lakóival együtt — beköltöztek

[illegible] tájakat.

Templomtornyok konkurrenciája

A régi bicskei táj fokozatosan a múltba töpped.

A három karcsú templomtorony még nem is olyan régen, biztos fogódzó volt az idegen járókelő számára, bárhonnan mutatta az irányt. Kétszintes volt a legmagasabb lakóház, csupán az iskola volt kétemeletes.

A mai Bicske új lakóházai már, a társasházakat és a családi házakat kivéve, kivétel nélkül kétemeletesek. S itt magasodik az új párthház, az új gimnázium...

Csak a gyárkémények hiányoznak még a szemnek. Valamicskét pótol majd az fmsz vendéglátó kombinátjának 13 méter magas kéménye. Az épülő három és félmilliós létesítmény egyébként új étteremmel, eszpresszóval gazdagítja a falut.

A községi tanácson hallottuk: nem sokáig éktelenkednek már kukoricatáblák a Fáy András utca szomszédságában sem. Csütörtökön volt egy újabb lakótelep rendezési és beépítési tervének tervtanácsa. Itt, az „OTP-telep" szomszédságában, a Kossuth utca, a Kisfaludy utca és a Kisgát patak által határolt területen a távlati tervek szerint 535 lakás épül majd kétezer bicskei számára.

A fejlődés az utóbbi évek-

ben felgyorsult. Bicske 2274 lakóháza közül minden harmadik a felszabadulás után épült már. Évente 80—100 építési engedélyt ad ki a községi tanács.

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUL 16
DÉLMAGYARORSZÁG

Csók István festőművész
1021

4

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

A fotóklubok 14. szegedi szalonja a Bartók Béla Művelődési Központban, mindennap 10-től 18 óráig.

Ifj. Fazekas Lajos népi iparművész nádudvari fekete cserepeinek kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, naponta 10—18 óráig.

Béke, ifjúság című kiállítás a VIT alkalmából, fiatal amatőr alkotók festményeiből, grafikáiból, szobraiból, iparművészeti munkáiból a Juhász Gyula Művelődési Központban, naponta 10 és 18 óra között.

Ágotha Margit grafikai kiállítása a November 7. Művelődési Központban, naponta 10—17 óráig.

Ember és olaj címmel Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása az algyői Ady Endre Művelődési Házban, naponta 10—12 és 18—22 óra között.

Népi hangszerek kiállítása Tápén, a Juhász Gyula Művelődési Házban, naponta 15 és 19 óra között.

Lucs-gyűjtemény a múzeumban

Már régóta gyakorlattá vált, hogy az egyes magángyűjtemények — önkéntes adományozás vagy állami vásárlás folytán — előbb-utóbb a múzeumok művészeti anyagának részeivé lesznek. Jó példa erre most *Lucs Ferenc* és felesége, Szegeden élő házaspár *félszáz értékes festményből álló gyűjteményének* a Móra Ferenc Múzeumba kerülése. A Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottságának az a törekvése, hogy helyi múzeumaink műtárgyállományának gyarapítását komoly összegek biztosításával elősegítse, egybeesett a Lucs-házaspárnak azon elképzelésével, hogy festményanyaguk javát — életjáradék ellenében — a szegedi múzeumnak átadják. Védett jellegű gyűjteményük — melyet az elmúlt években rövid időre láthattak az érdeklődők — ily módon *állandó múzeumi tárlatként* kerül bemutatásra.

Csók István Thámár című képe a Lucs-gyűjteményből

A Lucs-gyűjteménynek nemcsak a legkorábbi, de egyben a kimagasló művének is *Szinyei Merse Pál* fiatalkori plein-air képe (Madárdal, 1871—72) tekinthető. E gyűjtemény is tükrözi azt a tényt, hogy a Szinyei hagyatékát kiszélesítő nagybányai iskola nemcsak a konzervatívvá vált századvégi akadémikus művészettel helyezkedett szembe, de tulajdonképpen az e körbe tartozó vezető egyéniségeket, mint a patinásan ábrázoló *Ferenczy Károlyt* (Virágcsendélet) és társait tekinthetjük a hazai modern festészet megalapozóinak. A nagybányai törzstagok közé számító *Thorma János* (Feleségem) és *Glatz Oszkár* (Lány és fiú) itt is éreztetik képeikkel azt az eredményt, melyet a táj és ember szerves kapcsolatával a nagybányai piktúra elért. A dekoratív impresszionista festészet a legtöbb művel képviselt *Csók István* (Thámár, Sokác lányok, Mézevők stb.) derűs vásznain keresztül érvényesül.

A nagybányai társulástól ösztönözve kialakult szolnoki művésztelep mesterei közül *Deák-Ébner Lajos* festménye (Patakban mosó nő) is jelzi azt az elszakadást, amely a századvégi népszínművieskedő piktúrával szemben megtörtént. Ehhez — másokkal együtt — *Pataky László* (Szekér két figurával) is hozzájárult. Bár nem volt művésztelepjellegű az alföldi festők, *Tornyai János* (Népoktatás a tanyán), *Koszta József* (Annuska, Tanya stb.) és *Nagy István* (Legelésző bárányok) munkássága, mégis a szilárd etikai magatartásuk és a szegényparasztság életkörülményeinek szenvedélyes ábrá- ...szellemileg összeköti ... is hazai befolyását tanúsítják a posztimpresszionista stílusú *Rippl Rónai József* (Sárga kastély, Női fej), és az itt szintén több művel bemutatott *Vaszary János* (Teraszon, Parkban stb.) kompozíció. A francia „Vadak"-hoz köthető magyar festők közül *Czóbel Béla* (Csendélet) és *Márffy Ödön* (Cirkusz) egy-egy alkotása is látható e gyűjteményben. Rajtuk kívül még a groteszk felé hajló *Aba-Novák Vilmos* többek között egyik cirkusztémájú főművével (Fellépés előtt) szerepel. Végül is nem kevésbé teszik figyelemre méltóvá Lucs Ferenc — országos viszonylatban is jelentős — műgyűjteményét: a dekoratív hangvételű *Kádár Béla* (Nő gyümölccsel), a finom lírájú *Szönyi István* (Kerítésnél), valamint a konstruktivista szellemű *Barcsay Jenő* (Menekülés) és a választékos koloritú *Bernáth Aurél* (Csónakázók) e gyűjteményben levő képei.

A Lucs-gyűjtemény állandó kiállítását a Móra Ferenc Múzeum két kisebb termében láthatják az érdeklődők a hét végétől.

Szelesi Zoltán

...nunk — monda befejezésül ... Juratovics Aladár.

Gazdagh István

„Zárszámadás“ az algyői olajmezőn

6,5 milliárd forintos beruházás — Évente 740 millió dolláros termelési érték

Közismert, hogy tizenegy évvel ezelőtt a kormányzat 3,2 milliárd forintot biztosított az algyői szénhidrogén-medence beruházásaira, majd később, 1970-ben megduplázták, azaz 6,5 milliárdra emelték fel a végösszeget. Mire költöttek el ennyi pénzt? Mit adnak ma az algyői olajbányászok a népgazdaságnak? Erről beszélgettünk a medence vezetőjével, Juratovics Aladár olajmérnökkel, aki Csongrád megye országgyűlési képviselője is, s legutóbb a Parlamentben részletesen fölvázolta a hazai energiagazdálkodás helyzetét és a legfontosabb tennivalókat. Bevezetőként parlamenti fölszólalásából idéz:

„... az algyői kőolaj és földgáz fölfedezésével megjelent az olajbányászat az alföldi tájon. Ma a hazai kőolajtermelésnek több mint háromnegyed részét, a földgáztermelésnek 60 százalékát, a cseppfolyós termékeknek pedig 58 százalékát Csongrád megye adja. Az Alföld tervszerű és rendszeres kutatásával és a megtalált szénhidrogének felszínre hozásával évente 740 millió dollárnak megfelelő értéket adunk a népgazdaságnak. A szénhidrogén-bányászat fejlesztése megyénkben kiemelt feladat. A szegedi kőolaj- és földgázipari létesítmények 6,5 milliárd forintos beruházásai ez évben befejeződnek. További 2 milliárd forintos költséggel pedig 1980-ig folyamatosan üzembe helyezzük Szeged-Móraváros, Ferencszállás, Üllés, Kelebia és Ásotthalom kőolaj- és földgázmezőit. S azt is elmondhatjuk majd, hogy 1980-ban a hazai összes energiaforrás 30 százalékát Csongrád megye területéről termeljük ki.”

— *Miért kellett megduplázni az 1967-ben meghatározott összeget?*

— Eleinte kisebb készletekre számítottunk, és terveztünk, sőt a segédgázos termelés akkor még nem is volt garantált. Közben a kutatások folytak, és csak később tisztázódtak a végleges készletek és a művelési terv jóváhagyása után lehetett megállapítani a feltétlenül szükséges beruházásokat, s természetesen a pénzösszeget is. Kérdés nélkül is előrebocsátom, hogy a beruházások befejezésének a határideje tavalyelőtt lejárt, de sajnos, nem tudtuk tartani az előre elhatározott ütemet. Körülbelül 400 millió forint átcsúszott a tavalyi és az idei évre.

Hogy miért a késedelem? Egyik oka az, hogy nem tudtak időre anyagot biztosítani a kivitelezőknek. A másik pedig az, hogy a kivitelezők sem álltak rendelkezésre a megfelelő periódusokban. De elmondom azt is, hogy a késedelem — ritkaság ez a hazai beruházásoknál — a termelési tervek teljesítését nem vetette vissza. Azért nem, mert olyan dolgok maradtak későbbre, mint az automatizálás, s bizonyos területeken az ideiglenes berendezések segítették ki a termelőket.

Amikor a változásokról beszélünk, Juratovics Aladár megint előveszi a parlamenti fölszólalásának leírt szövegét, és abból idéz:

„... A fejlesztések során nagyot változott az algyői és a tápéi vidék arculata. A fúrótornyok, a csillogó acéltartályok, égő gázfáklyák, látványnak is szép gázüzemek, aszfaltos utak, modern üzemi épületek ma már inkább beletartoznak a szegedi határ képébe, mint a gémeskutak és a tanyák. De sokat változott az itt dolgozó emberek tudata, élete is. A közel négyezer olajbányász bekapcsolódott Szeged politikai, gazdasági és kulturális életébe, s a számukra felépített ezer lakás, s a szociális és kulturá'is létesítményeink a fejlődő város szerves részeivé váltak.

Nagyot fejlődött a megye földgázellátása is. A lakások 81 százalékában vezetékes, vagy palackos gázzal fűtenek, főznek. A megye földgázfelhasználása évente 210 millió köbméter, amelyből az ipar 63, a lakosság 32

takaríthatnánk további kiadásokat más energiahordozók ideszállításának a költségeit. E tekintetben kellene gyorsabban előrelépnünk.”

— *Mit kell még megoldaniuk az utolsó „fillérekből”?*

— Eddig tizenegy program lezárult, készen vagyunk vele. Három programon dolgozunk. Ezek közül az egyik: a segédgázrendszer további építése és befejezése. Decemberre elkészülünk 39 segédgázas kút kiképzésével, bekötésével és termelésbevételével. A második program igen érdekes feladat megoldását jelenti: föld alatti gáztárolás Kardoskúton. Ennek a költsége valójában nem is így szerepelt az eredeti 6,5 milliárdos tervezetben, hiszen ez volna a tizennegyedik program. Köztudott, hogy nyáron kevesebb, télen több gázt kérnek a fogyasztók, az eltérés 50 százalék. A kiegyenlítést szolgálja majd a tartalékképzés. Óriás tartályokat képtelenek volnánk építeni, de helyettesíti azokat a kardoskúti kimerült gázmező. Visszanyomjuk a szegedi medencéből kitermelt földgázt az ottani tárolóba, s ha jön a kétszeres igény, akkor megnyitjuk a csapokat a föld alatti raktáraknál. Most indulunk a tartalékolással, naponta 1 millió köbméter gázt préselünk a régtegbe 120 atmoszférás nyomással. A tároló kapacitása 150 millió köbméter, tehát 150 napig befelé, majd 150 napig kifelé áramlik a földgáz.

— *Ez valóban praktikusnak tűnik, s mekkora a veszteség?*

— Hazai tapasztalataink nincsenek, a külföldi szakirodalom és gyakorlat 8—10 százalékos veszteségről beszél. Majd egy év múlva pontosabb leszek, ha összehasonlítjuk a bement és a kijött mennyiséget.

— *Említette parlamenti beszédében, hogy további 2 milliárd forintos költséggel az algyői medencéhez kapcsolják a környező kisebb mezőket. Mit értsünk ezen?*

— A környéken föltárt kisebb szénhidrogénmezők, tehát az ásotthalmi, az üllési, a ferencszállási, a kelebiai és a móraváros kutak évente körülbelül 500 ezer tonna kőolajat és 120 millió köbméter földgázt adnak. Ezeket a mezőket távvezetékekkel kötjük össze az algyői központi létesítményekkel. A kis mezők helyszínén csak elválasztjuk az olajat a gáztól, s a földgáz mehet az algyői gázüzembe további tisztítás és feldolgozás céljából, az olaj pedig a víztelenítő berendezésekhez, majd az országos távvezetéken át az olajfinomítókba.

— *Ha az említett dolgokkal végeznek, akkor elmondhatják, hogy minden rendben?*

— Azt elmondhatjuk, hogy a 6,5 milliárdos beruházási programot befejeztük, kialakult egy végleges és egységes technika, technológia, s a termelési terveinket folyamatosan teljesítjük. Természetesen a normális üzemmenet mindenkor jelentős költségeket, kiadásokat is föltételez, amely már a mi gondunk, bevételeink itt-maradó részéből kell fedez-

k

özött

mögött. A Mercedes sofőrje már figyelmesen szemügyre

Csók István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJÚSÁG

1960 FEB

1021

Csók István

Pusztaegresen született. 1865. februárjában, *Budapesten* halt meg, 1961-ben, ugyancsak február havában, a magyar — és az európai — festészet egyik legnagyobb alakja, *Csók István*. „*Egy festő élete akkor kezdődik, amikor észreveszik*" — szögezte le *Emlékezések* című, ízes magyarsággal megírt önéletírásának első oldalán. Huszonnégy éves volt, amikor észrevette a világ: 1889-ben, a *párizsi világkiállításon*, elismerő oklevelet nyert *Krumplitisztogatók* című vásznával. Azon a világkiállításon, amelyen nem kisebb művek szerepeltek, mint például *Munkácsy* két bibliai tárgyú festménye, vagy *Manet* világhírű *Olympiája*.

Másodszor is feltűnést keltett a párizsi világkiállításon: 1900-ban. Ekkor már *nagydíjjal* jutalmazták.

Mi volt Csók eredeti, egyedülálló művészetének lényege? Áradó humanizmusa, igazi népszeretete, békés, bölcs derűje, amely ragyogóan világos színkompozíciókkal ejtette és ejti ma is bűvöletbe képeinek nézőit. Az életöröm árad el szinte mindegyik vásznán, a tiszta realizmus, az optimizmus, az igaz emberség festője volt. Büszke volt arra, hogy egyszerű molnár fiaként jött a világra —, miként annak idején *Rembrandt*. És ezt is ő írta le Emlékezéseiben:

„*Éveken át tartogatott anyám a padláson egy tulipános ládát. Egyszer leszedem, porosan, piszkosan, elviszem magammal Párizsba. Amint nézegetem, látom, hogy a ráfestett tulipán lejön, de alatta új tulipán virul, égő, erős tüzesszínű tulipán s az ott virít most a műtermemben... És megtanított a magyar színharmóniára, a népmese hangját súgva a fülembe. — Ez az érzés kísért most engem...*"

Milyen plasztikus és lírai ars poeticája ez a kitűnő festőnek! Ilyen plasztikusak, költészettel telítettek voltak képei is mind, a *Züzü*-sorozat, a nép életéből, munkájából vett témák, vagy akár a felszabadulás után festett, háromrészes nagy kompozíciója, a *Háború és béke*.

„*Már csak az van hátra, hogy én is 99 éves legyek, mint Tizian*" — mondogatta élete utolsó éveiben. Nem élte meg Tizian korát de mindvégig derűsen élt, megbékélve magával, az emberekkel, a világgal, 96 hosszú esztendőn át.

B. T.

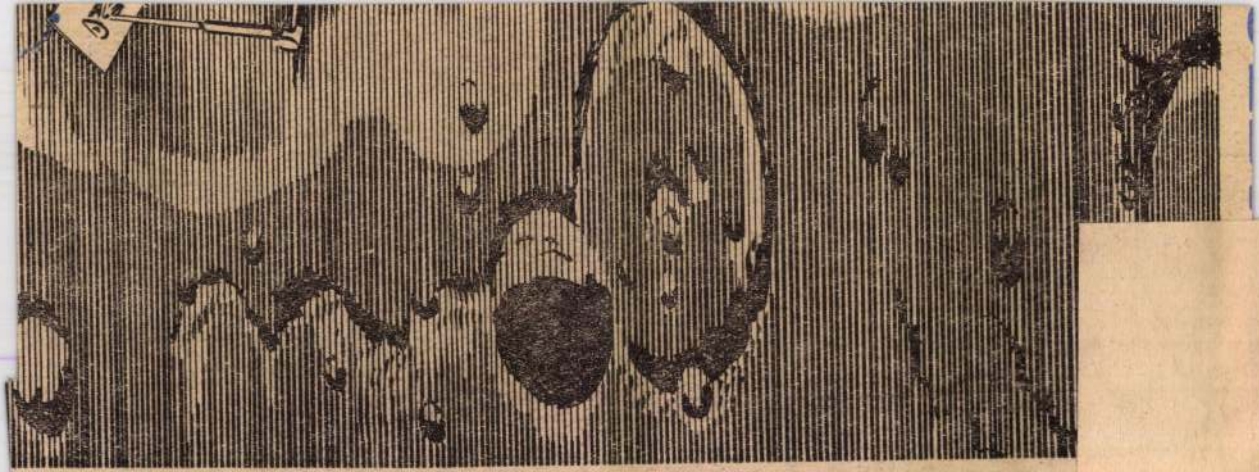

Csók István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1021

1966. január 30, vasárnap

EMLÉKEZÉS CSÓK ISTVÁNRA

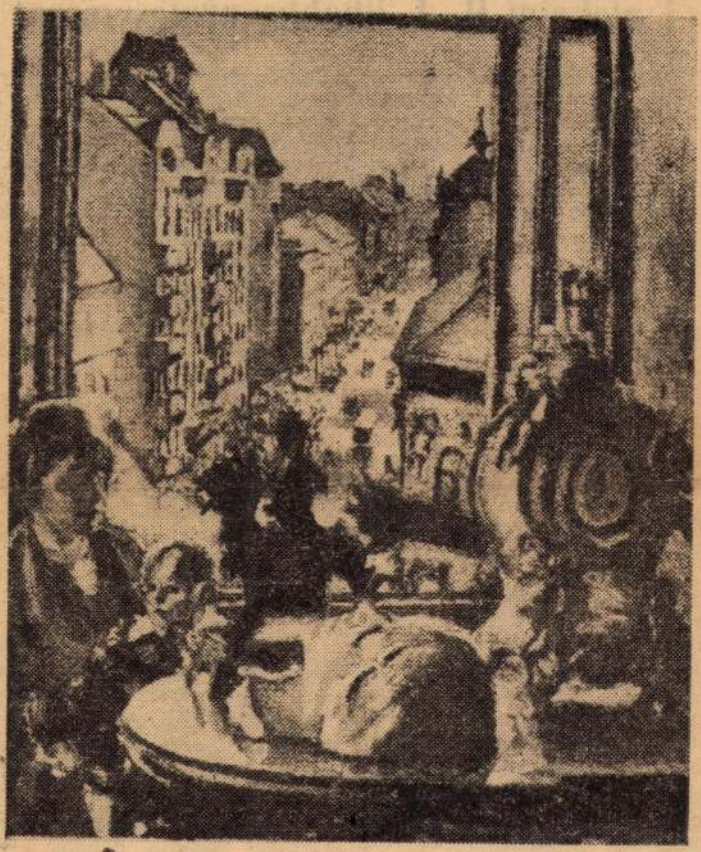

Népszínház utca — Csók István egyik 1910-ben alkotott festménye.

Öt esztendővel ezelőtt, kilencvenhat éves korában hunyt el a magyar festészet történetének egyik legnépszerűbb, legtehetségesebb mestere, Csók István.

Pátriárka-életkora a modern magyar piktúra lényeges korszakait fogta át, munkásságában azonban hűséggel kitartott az első nagy élmény, az első tapasztalatok tanulságainál. A nagybányai művészcsoport egyik erősségeként vált igazi festővé, s több emberöltőn át gazdagodó életműve mindvégig ezt a stílust, a természetet hűséges alázattal tükröző, impressziós-hangulatos festészetet követte. Derűs emberséggel, vidám kiegyensúlyozottsággal vitte vászonra kedvelt témáit, a népviseletbe öltözött parasztembereket, a városi és a falusi tájat és a legszebb „tárgyat", a tökéletesen harmonikus emberi testet.

Jánossy Lajos:

Emlékeim H. J. Bhabha professzorral

Bhabha professzorral csaknem harminc évvel ezelőtt találkoztam első ízben. Akkor érkeztem Londonba, hogy mint fiatal kutató Blackett professzor laboratóriumában kísérleti kutatásokat folytassak. Itt ismerkedtem meg — a többi között — *Heitler* professzorral is. Akkortájt készült el Bhabha és Heitler közös cikke, amelyben először fejtették ki elméletileg az akkoriban még nagyon titokzatosnak tartott *kozmikus záporok* mibenlétét. Kiderült, hogy a dolog sokkal egyszerűbb, mint ahogy a fizikusok gondolták: a záporok nem rejtélyes atomrobbanások, hanem lépésről lépésre, gyors ütemben egymást követő jelenségek. Egy kozmikus részecske ütközésekor újabb részecskét hoz létre, majd újabb ütközések nyomán további részecskék keletkeznek, és így a zápor gyorsan kiterjed. Ez a kép ma már természetesnek tűnik mindazoknak, akik kozmikus sugárzással foglalkoznak, vagy népszerűsítő irodalmat olvastak erről — akkor azonban ez meglepő felfedezésnek számított. Nagy élmény volt számomra, hogy e dolgozatot még kézirat formájában olvashattam, de főleg, hogy az akkor még igen fiatal szerzőtárssal, H. J. Bhabhával megismerkedhettem. Rendkívül dinamikus, rokonszenves fiatal tudóst ismertem meg benne, és első találkozásunk még ma is frissen él emlékezetemben.

Angliai tartózkodásom alatt többször találkoztam Bhabha professzorral, aki érdeklődő figyelemmel kísérte az én kutatásaimat is. A háború alatt a közvetlen érintkezés megszűnt közöttünk, csak egy közvetett kapcsolat maradt: tudniillik — ahogy később megtudtuk — ő is, én is, háborús évek alatt mind komolyabban kezdett foglalkozni India közügyeivel, és amellett, hogy időnként nagyon érdekes tudományos értekezései jelentek meg, egyre több szervezői és politikai feladatot vállalt. Így például 1955-ben az első genfi atomenergia-konferencián ő töltötte be az elnöki tisztséget, és mint nagy tekintélyű fizikus és politikus, kiemelkedő sikerrel vezette le az izgalmas konferenciát.

Bhabha professzor Nehruval, India volt miniszterelnökével szoros kapcsolatban állt, vele dolgozott, és nagy eredményeket ért el India tudományos életének fellendítésében. A tiszta tudományos kutatás területén *megszervezte a Bombayi Tata Intézetet*, és az atomenergia békés felhasználására irányuló nagyarányú indiai kutatómunka megindítását is ő kezdeményezte.

Az utóbbi években Bhabha professzorral többször találkoztam a bécsi *Nemzetközi Atomenergia Ügynökség* ülésszakain, amelyeket ő is látogatott. Ott vetődött fel egy alkalommal a kérdés, hogy nem akarja-e hazánkat meglátogatni. Meghívásunkat örömmel fogadta, néhány évvel ezelőtt eleget is tett neki. A látogatás előzményeit érdekes lesz néhány szóval felidézni. Bhabha professzor tudniillik nemcsak tudós és politikus, hanem *művész* is volt — úgy tudom festett, és zenével is komolyan foglalkozott. Amikor meghívásunkat átadtam neki, érdeklődött, hogy vajon megvannak-e még azok az *El Greco-képek*, amelyeket a háború előtt, első budapesti tartózkodásakor látott. Én azt hiszem, újabb látogatását nem kis mértékben annak a felvilágosításomnak köszönhettük, hogy a kérde-

Csók István

Magyar Hirdető

SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 14.

DÉL-MAGYARORSZÁG

VÍZÁLLÁS

A Tisza vízállása Szegednél hétfőn 174 centiméter. (Apadó.)

ÖT ÉVE,

1961. február 1-én halt meg, 95 éves korában Csók István Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, a magyar festészet világhírű képviselője. Mint Székely Bertalan, Lotz Károly valamint neves münchemi és párizsi mesterek tanítványa, jól gyümölcsöztette tehetségét és keze alól egész festőnemzedékek kerültek ki. Közvetlen hangulatú, derűt árasztó, színpompás realista képei a magyar festészet kincsei közé számítanak. Államunk 1948-ban az elsők között tüntette ki Kossuth-díjjal.

kott időben, már a jelenlegi nyugdíjösszeget kézbesítik a postások a nyugdíjasokhoz.

érleg kec

1021

Tulip chest.

A TRIBUTE TO ISTVÁN CSÓK (1865—1961)

Hay-makers.

On the 100th anniversary of the birth of painter István Csók, the Hungarian National Gallery arranged an exhibition of 120 of his works.

István Csók came from Transdanubia, Western Hungary. The sunlit scenes of his birthplace presented him with enough creative ideas to last a lifetime, and the intimate unity of his family and surroundings in which he spent his youth is reflected in his canvases.

The national character of Csók's painting ranks him with the few who, sensitive to the possibilities for delineation in folklore, created enduring works on Hungarian themes and folk customs.

A refined style of delineation, nourished on impressionism were the tools he used to depict the pleasant beauty of life. There were no financial worries to bar his artistic progress, nor was his temper disturbed by social problems, and his art bears the stamp of optimism and an Epicurean outlook on life.

His nature rebelled against the formal training offered by schools and academies, and his impatient temperament searched for newer artistic truths. So he spent but two years in Munich

The Blessing.

Bugac Shepherd.

(1886-87) and was in Paris by 1888. In his early days, like so many of his Hungarian contemporaries, he was influenced by Bastien Lepage, and the style of the French master is easily recognizable in the first important work he painted when he returned to Munich.

The intimacy of his summers at home springs to life in his *Hay-makers* (1890) which in its workmanship reflects the artist's plein-air experiments. It is obvious that Csók was under the spell of his favourite scene of Nature: the beauty of spring on the fields of his native village, and to round out the memories of home, he immortalized his childhood companions as well.

Csók, too, went through the Hungarian school at Nagybánya and, at the turn of the century, he began adopting colourful Hungarian themes. In his *Christening at Öcsény* (1902), he paints young girls and women in richly embroidered folk costumes, and in his *Bugac Shepherd* abandons the pastels of Bastien Lepage for warm golden browns and glaring whites.

Csók returned to Paris, residing there from 1903 to 1910. During this period, his painting flowered: a highly skilled workmanship combined with the ease of the French school and a sparkling freshness of colour became typical of his works. His nude *Studio Corner* from this time marked the beginning of his mature style. The gentle curves of the woman's body and the sensitive beauty of the skin testified to a serious artistry which was to characterize later many of his nudes.

The Uffizi Self-portrait Collection requested at this time Csók's self-portrait, which today hangs in the gallery together with the self-portraits of other eminent Hungarian painters.

In 1910, Csók again returned to Hungary, this time as a painter who had made a name for himself and he was received well. At home, too, he preferred to work on themes drawn from folklore. The picturesque Hungarian folk costume had always been intriguing to Csók, but now he endeavoured to stress shades and light. He found a new source of inspiration—Lake Balaton; and he painted it in all its moods, under lowering storm clouds and bathed in brilliant sunlight, and even dealt with the lake's light and atmospheric characteristics.

His paintings often acquired subtle and complex nuances of the subconscious and transcedentalism. Cases in point are his *Vampires*, or his *Nirvana*, a monumental canvas on which he worked up to his death.

For many decades, István Csók painted prolifically. Continuing his artistic work after 1945, he was twice awarded the Kossuth Prize, Hungary's most coveted award for contribution to the arts and sciences. His triptych *War and Peace*, produced in this period, dreamily recalls pleasant memories of his boyhood, and a new version of his *Hay-makers* bears the artist's blessings of peace.

Not all of Csók's landscapes and folk-costume paintings reflect his artistic ability. Painted to satisfy tastes of his time, they cannot be considered in evaluating his artistic merits. But, the outstanding canvases he has left us are among the real values of Hungarian painting.

Katalin Telepy

Rainbow over Lake Balaton.

A TRIBUTE TO ISTVÁN CSÓK

REPRODUCTIONS BY ISTVÁN PETRÁSS

Honey-eaters.

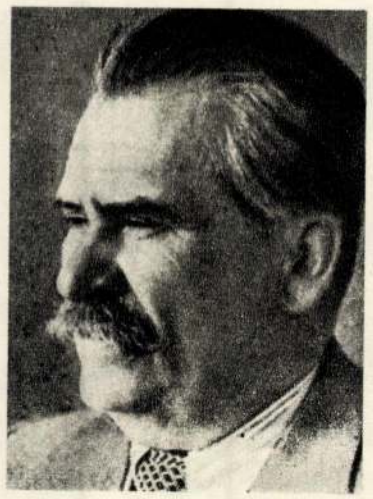

Judith

ABOUT THE AUTHOR

Zsigmond Móricz (1879-1942) was the greatest realist novelist produced by 20th-century Hungarian literature. He was born on the Great Plains into a family of small peasants who suffered many hardships. When he was twenty-nine, his short stories attracted attention. His novels and short stories depict the misery of village life, and the bleak and oppressive atmosphere of small towns in his times.

The events of World War I accentuated Móricz's progressive attitude. He joyfully welcomed the revolutions of 1918 and 1919, and was later persecuted by the Horthyite counter-revolution for his stand.

Nevertheless, between the two wars Móricz dealt more and more with social issues. He wrote reports and articles to call attention to social problems, and above all to the poverty of the peasantry. In the midst of all his work, he still found time to write *Transylvania*, the greatest historical trilogy in Hungarian literature. It was also in this period, at the end of the 1920s, that most of his novels on the empty life of the rural squires and the urban gentry were published. In the last decade of his writing career he contributed novels and stories which depict the character of the people with great affection. The most significant achievements of this period are the two novels he wrote about the life of Sándor Rózsa, a famous outlaw who lived during the Hungarian War of Independence of 1848, and whose name became a legend among the poor he helped.

Zsigmond Móricz was a recognized writer, playwright and editor even in his lifetime, but his works achieved genuine success only after the liberation. Since then this readership has grown and is still growing. Also there are numerous revivals of his plays on the Hungarian stage. He has become what he wanted to be: a writer of the entire people.

We were poor. Poorer than beggars. For is there greater poverty than that of destitute gentry?

We secluded ourselves in a tiny village in the Nyírség, where not even the barren sand under foot was ours, and the sickly-sweet smell of acacia flowers tormented us. Our rich vineyards, the abundant rape fields, cattle and horses, and the fine mansion with its colonnade on the willow-lined bank of the Tisza were only something to remember.

To hide our shame, we huddled in this remote corner of the world, where we did have some kin. Relatives are a good thing to have, my father thought, for he was warm-hearted and had always liked people.

And yet relatives are a curse.

Our relatives lived in the largest peasant house that sprawled comfortably on its adobe pillars in the centre of the village and had a well-fed, bloated look with its tiny windows. It was a far cry from our mansion, which looked like the mansion of gentlefolk. And yet what bitter, oppressive pride emanated from this house in our direction. In vain was he of the same Kertész family of Szob as we, Uncle Vince, our double-chinned, hard-fisted and bushy-browed relative, wanted to put us to work as his servants. He was angry that my father would not roll up his sleeves as he did, and was jealous that his grandfather had dropped out from the gentry whereas our branch of the family had been able to make a go of it up till now. True enough, then it dropped hard and crumbled in the dust like an over-ripe pear.

And it was even worse with the women. My mother was Judith, Judith Simonkay. Her grandmother had been a baron's daughter and her relatives flourished high up in the world of aristocratic coronets. Uncle Vince's wife, the wife of Vince Kertész of Szob, was Esther Csitke, and her father had been a herdsman somewhere on the Great Plains, and it was whispered that he had died at the hands of gendarmes.

The two women were like two sharp blades.

My mother never complained. She had become a cold woman who bore life without a sigh. But it was rumoured in the village that she kept her old tiny-flowered velvet skirts, heavy silks and several handfuls of fine jewellery in ironbound chests. Part of the story was true, but only a very small part. My father came and went, cursing blasphemously and choking with laughter; he speculated and had high hopes; he put faith in everyone, expected good of everybody, and was disappointed every day. Sometimes there were terrible scenes between the two of them.

And I grew up into a silent little man, a shy buffer between my mother and the world. I was afraid of people, and dared not even twiddle my thumbs. I peeped at the world like a snail, ready to withdraw into my shell at any moment. And yet it was I who had to go out to meet people. In the eyes of the village I represented the family. My father was rarely at home, and my mother did not even go out to the courtyard unless she had to. I was the only one who went out of the house—to school, to the grocery store or to fetch milk . . .

Milk. That was the most sorely missed need in our modest lives! Of all the little cares we had to contend with this was the most bitter one for me. I loved milk, and we did not have a cow. And in the village milk was impossible to get, even for money; milk was something to "take to the market." My God, what a worry it was for me to make the rounds of the village almost daily and hunt for milk! Of course, if my mother had been more talkative and would occasionally have listened to the gossip of the neighbour women, I need not have run after milk. They would have brought it right to our door. But they did not. And I was proud of my mother because she was poor, beautiful and haughty.

One evening close to Christmas, milk happened to be the cause of a great event in our house.

I had already made the rounds of the village, and had faintheartedly held out the white and red coins, but not for the name of God did I receive a single glassful anywhere. And yet there was plenty in every house. They poured it in sight of my eyes, into heavy pails and three-legged earthenware pots, and yet when I asked for it, the boney, sharp-eyed, rapacious peasant women threw both hands, and wailed, with their elbows pressed hard against their hips:

"There is none to spare, luv'. Can't give you no milk. We must put it all aside for the holiday. Christmas is coming, we need it for the cakes and shortbread, and for the market. Milk fetches a good price now."

I went home tired, my eyes smarting with tears.

"I didn't get any. They won't give me any."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1963 SEP 28.

1021

Magyar művészet 1896—1945

Kiállítás az Ernst Múzeumban

A MODERN MAGYAR MŰVÉSZET *félévszázadának* termését láthatjuk az Ernst Múzeumban, a budai Vár *Magyar Remekművek* kiállításának folytatásaként. Ez a bemutató csakúgy, mint az utóbbi *25 év képzőművészetének* kiállítása a *Műcsarnokban*, a XXII. Nemzetközi Művészettörténeti Kongresszus részvevőinek kívánt széles betekintést nyújtani csaknem ezer év művészetéről. Jóllehet, előfordulnak átfedések, átnyúlások a periodizációban, mindez nem volna hiba, ha — mivel történeti visszapillantásról van szó — a kronológia és azon belül az iskolák, mesterek, művek legjellemzőbb vonása, súlya, hatása kiemelkednék.

Az Ernst Múzeum-beli rendezvény tulajdonképpen egy kis, zsugorított Nemzeti Galéria, azzal a különbséggel, hogy imponálóan gazdag katalógus kíséri, melyben a szép reprodukciók és rendezők vélekedései figyelemre méltók. A válogatás maga, bizony nem nagy képzelőerőre vall s főleg roppant önkényes arányokat teremt. Vagyis szubjektív és történelmietlen. Ha van az anyagban valami új, az nem több, mint néhány — elenyésző mennyiségű — magántulajdon, vagy ritkán látható mű. A szándék félreérthetetlen s ha arra gondolunk, hogy a külhoni művészettörténészek semmit, vagy majdnem semmit sem ismernek a magyar művészetből, úgy elképzelhető, hogy valamelyes képet kaptak az 50 év — Kelet-Európában egyidőben jelentkezett — törekvéseiről. Node, mindezt nagyobb egységekben, áttekinthetőbben a Galéria XIX. és XX. századi kiállításain is láthatták, ha akarták. Mert ugye, Nagybánya és az Alföld itt is jelen van és többé-kevésbé együtt van, de már a XX. század első tizede, ami az igazi forradalmi töltésű mozgalmak ideje volt, bizony egy kalapba — a kis átjáró terembe — zsúfolódik, ideértve a Nyolcak, Aktivisták és a szecesszió mestereit, valamint Csók István korai, akadémikusnak számító munkáit. S mindez jobbról-balra olvasandó, mint a keleti írás, vagyis az előtérben már az Alföld minden tája együtt s a nagy üvegtetős teremben szépen széthúzva Nagybánya. De vajon Ziffer Sándor Nagybányai tája miért került Pór Bertalan 1909-es Család című kompozíciója mellé? Igaz, hogy Ziffer a nagybányai iskola második nemzedéke (meg is rója Réti István a hagyomány tagadásért), de ez nem változtat azon a tényen, hogy Ziffer volt és maradt nagybányai festő.

A CSOPORTOKON KÍVÜLIEK még csak hagyján, *Csontváry, Gulácsy, Nagy* István, bár az utóbbi — belső tartalmát tekintve — nyugodtan sorolható akár *Koszta* mellé. De a két világháború között, tehát az adott történelmi szakasz felében alkotók, elég mostoha elbánásban részesültek. S ha a festészeti anyag válogatásában és csoportosításában bizonyos gépiesség és félénkség érvényesül, félelem a bátrabb, sőt kihívóbb, de históriailag hű bemutatástól, úgy a grafikában *a történelmi folyamatosságot is vitássá teszi* az a szubjektivitás, ami az arányokban megmutatkozik. Az is lehetett volna a mennyiségi és minőségi prezentáció alapja, hogy ki élt és hatott itt, és milyen súllyal? Itt aztán igazán nem lehet szempont az „ez van". A Galéria *több tízezer lapból álló rajz- és grafikai gyűjteménye* hihetetlen variációs lehetőségeket biztosít mind a kor és az iskolák, mind az egyéni teljesítmények választékában. Ahány rendező hozzányúl, annyiféle koncepció érvényesíthető. Itt most az impresszionizmus utáni mozgalmak, a szecesszió, a kubizmus-konstruktivizmus, valamint az expresszív törekvések jutottak szóhoz. Ez történetileg helyes és igaz. De a legjobb szándék mellett sem lehetett az adott szűk folyósóban félreérthetetlen tisztasággal kimutatni az eredők és követők kontinuitását. Pedig ebben a félévszázadban állott talpra, lett igazán önálló műfaj a rajz. A két világháború közötti periódusban működött és hatott mesterek *aránya* az itteni bemutatáson erősen vitatható. A *Szocialista Képzőművészek Csoportjának* tagjai — többségük KÚT-tag volt, tehát nemcsak a világnézeti hovatartozásuk miatt reklamálom, hogy — szinte alig vannak jelen. Ezeknek a néhai fiataloknak nagy része Szőnyi-növendék volt, de a mester, aki nemzedékeket nevelt s a periódus egyik legjelentősebb alakjának tekinthető, gyengébben képviselt, mint olyan valaki, aki ugyan jó művész, de semmi szerepe művészetünk alakulásában, nem szólva arról, hogy jó két évtizede távol él. Vagyis megint az arányok szubjektív felállítása akadályozta, hogy ne csupán stíluskorszakok s azon belül preferált művészek jussanak falra. Szerencsére ez a hiányérzet csak számunkra létező, a nagyközönség s különösen az itt járt külföldi művészettörténészek, *szép darabokat láthatnak* a magyar művészet egy bizonyos — szerintem sorsdöntő, mert a nagykorúvá válás — szakaszából.

A SZOBORANYAGBÓL is kiemelkednek a századforduló után színrelépett mesterek alkotásai. A XIX. század végének (Millennium!) aulikus-barokkos művészei után felsorakoztak ellentéteik, az emberi léptékű, puritán formákkal dolgozó szobrászok. Ezeket is a — tulajdonképpen nagyon is ékes — szecesszió ragadta meg, de ha műveiket tekintjük, *Beck Ö. Fülöp, Fémes Beck Vilmos, Csikász Imre, Csorba Géza* szobrait s még *Ferenczy* Béni 1919-es férfi aktját, vagy *Medgyessy, Telcs* és *Vedres* egész oeuvre-jét, úgy világos, hogy ezek azok az Ady kortársak, akik az „új időnek új dalaival" jelentkeztek. S akik folytatták, az előző nemzedékbeli *Bokros Birman*, majd *Borbereki, Cserepes* (tulajdonképpen festő), *Farkas, Goldman, Mészáros László, Mikus* és *Szabó* Iván, meg még mások, a most professzori korba érettek — ha élnek! —, már mélyebb társadalmi érintettséggel, többek esetében a vállalt felelősséggel formálták az új magyar szobrászat arculatát. Így tehát *a szoboranyagban is szép és jó művek láthatók*, de a kortársi, formai-tartalmi összefüggések itt sem világosak. Bár, igaz, ami igaz, a szegény szobrok mindig csak a sarokba állítva szerepelhetnek, a színeikkel messzebb szóló festmények árnyékában.

ÉREMMŰVÉSZETÜNK, amelynek legfrissebb virágzásáról már többször hírt adtam e hasábokon, igazán pompás ősökre támaszkodhat. Az emlékérem, vagy a pénzérme, mint konkrét megbízásból létrejött műfaj, kibontakoztatta a portréreliefet hátlapján, vagy attól függetlenül a spontán, érzelemdiktálta témákat, többnyire szimbolikus utalással egy ideára, vagy akár egy egész életműre. Ebben a műfajban is Beck Ö. Fülöp az úttörő, és csaknem a teljes korszakot felöleli a millenniumi egykoronás emlékérmétől az 1942-ben készült Kodály-plakettig intim és nemes művészete. Fivére, Fémes Beck ebben is mellette jár, de még kevesebb témai kötöttséggel és istennőknek, meg Bacchusnak áldozza gyermektenyér nagyságú, finom bronzait. *Berán* Lajos nemzedékének legkövetkezetesebb érmésze s mindenféle díjra, évfordulóra — Dante, Petőfi stb. — szobrászi érettséggel mintázta mindig megbízhatóan érmeit. Nemcsak fémbe dolgozott, de ismerünk roppant finom bőrdomborítást a keze nyomán. *Csillag* István, *Ferenczy* Béni, *Kövesházi Kalmár* Elza, *Telcs* Ede s a ma is alkotó *Reményi* József csatlakozik azokhoz, akik magasra, mindenképpen versenyképes színvonalra emelték a magyar éremművészetet. A XX. század szülötteinek, Mészáros László és Mikus Sándor érmein a világnézeti szilárdság és a szubjektív indulat tiszta formákban jelentkező ötvözetével találkozunk. Idesorolhatjuk egy idősebb mester, *Pátzay* Pál 1942-ben készült *Petőfi-plakettjét*. A legfiatalabb nemzedék, amelyre elöljáróban utaltunk, megfelelő felkészültséggel, gyengédséggel, humorral, nagyonha militáns fűtöttséggel folytatja e szépmívességet, de ezt már a Műcsarnokban találjuk.

HANGSÚLYOZZUK, az Ernst Múzeum-i kiállítás nagyon szép műveket prezentál, örülni lehet ritkán látott remekeknek; de az 50 esztendő, amit átfog, a magyar történelem egyre gyorsuló fordulatainak ideje volt. A művészet — akár indirekt módon is — tolmácsolja ezt, ám mindebből nem sok derül ki

NDHALÁLIG

Thália Színházban

ségből érzelmesség lett, a diákélet humorából majdnem gyermekszínpad-bohóság, a vádló hevületből kínosan direktnek ható tézis-deklamálás. A bizonytalan jellegű előadás, egy sor sablon- és karikatúra-figura, s nem utolsósorban az erőltetetten gyorsítottnak ható játéktempó akaratlanul is elnagyolta Móricz mondanivalóját, és a dramatizálás fogyatékosságait leplezte le. (Az öreg Volkay tanár úr földrajzórája félig villámtréfa lett, félig tanmese, pedig ez a jelenet egy nyomorúságában, kopottságában, elkallódottságában is nemes nevelő egyéniséget magasztosít föl. A fegyelmi tárgyalás jelenetében nem a rideg tanár bizottság lelki terrorja semmisítette meg az áldozat, Nyilas Misi bárányhitét: egy romantikus Copperfield Dávidba illő pedagógus-karikatúra-gárda harsánysága egyszerűen lesöpörte a színpadról.)

Ebben a műfaj-tisztázatlanságban, ebben a keverékatmoszférában, délutáni „ifjúsági" előadássietségben meggyőző alakítást is csak keveset láttunk. *Monori* Lili Nyilas Misije angyalian ártatlanra, tisztára, jóra sikerült, de kevéssé érzett rajta a kis lázadó, a dacos, kétségbeesett falusi ács-fi. Áldozati bárány volt, nem drámai hős, nem osztályának — kor- és társadalmi osztályának — képviselője. *Kovács* Károly öreg Volkay tanárja kimagaslott a nagytiszteletűnek alig-alig látszó, majdnem karikírozott tantestületi tagok közül. *Mécs* Károly formált még kitűnő századfordulói szélhámost, afféle szívkirály-senkit, sétapálcás sikkasztót Török János alakjából — egy majdnem mellékszerepből! —, *Peti* Sándor öreg pedellusa pedig — kétperces jelenetében — kollégiumi pedellus volt, mundérja és tiszte szerint urak szolgája, fontoskodó hírnöke, szíve szerint gyerekek, diákok jó öregapja. Vígjátéki vonások tették hiteltelenné *Kozák* András játékát, Gyéres tanár úr szerepében; *Esztergályos* Cecília majdnem bohózati bukfencmatyit formált az elkényeztetett-pimasz Sanyi-kölyökből, s nem volt túlzásoktól mentes *Drahota* Andrea Violája, *Komlós* Juci Török nénije se.

Az előadás ilyenképpen „ifjúsági" volt. A szó idézőjeles értelmében. Kétszeresen kár hogy az volt: a móriczi felnőtt dráma is elveszett, s az ifjúsági — idézőjeltelen ifjúsági — szint is elmaradt attól, amely mai ifjúsági előadásainkat egyre inkább jellemzi, A Pál utcai fiúktól a rádió és a televízió tinédzser-műsoraiig.

Bor Ambrus

Renata Scotto

SCOTTO TRAVIATÁJA lélegzetelállító élmény.

Harmadszorra is az; harmadszorra is olyan, mint egy nagy felfedezés. Pedig hát nincs is benne semmi váratlan: korábban, kétszer körülbelül ugyanilyen magaslaton láthattuk ezt az alakítást, itt Budapesten. S ha nem bíznánk emlékeinkben, bízhatnánk a hírnévben: a Scalától a Metropolitanig sem becsülik kevesebbre ezt a Traviatát, mint nálunk. Mégis, pillanatonként akad benne újrafelfedezni való: Scotto minden titkok tudója, amit csak tudni lehet erről a szerepről

RENATA SCOTTO
(Rózsahegyi György rajza)

kifejezésben, a megvalósítás eszközeiben, az emberábrázolás teljességében.

A Traviata egyvalamiben döntő fordulatot jelent Verdi művészetében. Sokan talán nem itt keresnének valamiféle elhatározó fordulatot; nem is elsősorban stiláris változás ez, nem is a téma korabeli „modernsége" (ami azon túl is egyetlen kivétel maradt Verdi életművében). Traviata az első nagy tragika Verdi színpadán. A nagy nőalakok sora innentől kezdve töretlen, Desdemonáig. Központi hősnő, aki ennyire kizárólagosan a műalkotás fókuszában állana, Traviatán kívül talán nincs is még egy Verdinél. (Külső bizonyság lehet rá a szerep hallatlan terjedelme is: a középső felvonások néhány percétől eltekintve, a darab elejétől végéig szakadatlan színpadi jelenlétet követel.)

Scotto nem heroinát csinál ebből a szerepből, az operai hatáskeltés szokásos eszközeivel. Úgy éli át, mint emberi sorsot, előttünk a színpadon. Beavat egy lélek legmélyebb titkaiba. Ez volna minden színházi művészet célja, ez volna a drámaíró álmainak megvalósulása, ez volna a magától értetődő és természetes. Ez a legritkább csoda, amelyben néhanapján részünk lehet.

EMBERI SORS, tehát föloldhatatlan egység. Scottónál nem érezzük különállónak, szétválaszthatónak a szerep „virtuóz" és „lírai" rétegeit. Nem érezzük hivalkodónak a virtuozitást az első felvonás Bordalában, vagy a felvonás végének briliáns koloratúráriájában sem: a technikai tökéletesség nem akarja külön észrevétetni magát; magától értetődő természetességgel szolgálja itt is, mint bárhol másutt, a mondanivalót, az emberábrázolás teljességét. Ha tudjuk is, hogy ezek a „briliáns" rétegek stilárisan egy régebbi korszakhoz húznak, Verdi korábbi művein keresztül a Rossini—Bellini éráig vezethetik vissza rokonságukat, míg a lírai és tragikus kifejezés hangja már mindenestül a későbbi Verdié — mégis, *egyetlen* portré teljességéhez tartoznak. Scotto a *személyes* közlés egységét olvasztja össze belőlük.

Meglepőnek tűnhetik talán ennek a kifejezésbeli egységnek titka. Scotto ugyanis *elmondja* a szerepet. Elmondja minden szavát, minden szövegbeli árnyalatát, minden rejtett utalását. Elmondja az énekművészet valamennyi eszközével, elrebbenő, sóhajszerű apró motívumokban ugyanúgy, mint bravúráriák virtuóz koloratúrái mögül a közlés sugárzik elő.

Nagyobb kifejezésbeli egységet, stílust egybeolvasztó erőt el sem lehetne képzelni ennél az elbeszélő folyamatosságnál. Nem csoda, hogy Scotto oly tökéletesen valósítja meg a Traviata parlando-stílusát, báli ritmusok tetején szökellő és nagy formákba beleszövődő „társalgási tónusát" (a szerep és a mű nagy újdonsága Verdinél!) — a röppenő szó szinte észrevétlenül formálódik ajkán dallammá.

Nem volna nehéz bizonyítani, hogy minden-minden ebből következik Scotto alakításában, vagy legalábbis minden ezzel áll kölcsönös, szétválaszthatatlan összefüggésben: a játék összetettsége és végtelen kidolgozottsága, a drámai magatartás tökéletes következetessége. Scotto a szövegből, s Verdi dallamaiból fedezi föl a maga számára s formálja meg a maga Traviatáját, beszélő, éneklő, élő alakká, húsból-vérből és lélekből való lénnyé.

(Készséggel teszünk itt közbevetőleg említést a partnerekről: az előadást vezénylő *Lukács* Miklósról, a társszerepekben *Bartha* Alfonzról, *Szabó* Anitáról, s különösen, a meleg elismerés hangján, az idős Germont szerepét éneklő *Melis* Györgyről — ő nagy pillanatok társa és részese volt a második felvonás Violetta—Germont párjelenetében. S ha már a közbeszólásnál tartunk, ne hallgassuk el, hogy akadt Scotto hangjának — nem művészi koncentrációjának, csak hangjának! — néhány múló, fáradtabb pillanata, ahol ez a lágy és folyékony tónusú, csodálatos emberi „hangszer" egy-egy pillanatra kiélesedett, keményebbé, megerőltetettebbé vált. De ezek a — mindenütt fegyelemmel uralt —

NAPLÓ

Szeptember 28.

Eötvös Loránd és baráti társasága 70 évvel ezelőtt alakította meg — a világon másodikként — a budapesti fotóklubot. Az évforduló jegyében, a Budapesti Művészeti Hetek keretében nyitotta meg szombaton Pomayer Gyula, a budapesti fotóklub elnöke a nemzetközi fotókiállítást, amelyet a klub Belgrád rakpart 17. szám alatti helyiségében

A Pécsi Balett története című könyv szerzője, Dallos Attila, valamint Eck Imre, az együttes művészeti vezetője dedikál október elsején, szerdán délután 4 órakor a Rózsavölgyi zeneműboltban.

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 FEB 4
HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Gák István, festő-
művész

1021

„...Szabad, függet
természet voltam..

15 éve halt meg Csók István

Sem a Nobel-díjat, sem a firenzei Uffizi-képtár önarcké re vontakozó felkérését nem tartjuk egy tudós vagy egy műv gos értékjelzőjének. A művésszel együtt mégis büszkék vagy a világhírű múzeum 1911-ben — Szinyei-Merse Pál után m magyarok közül — Csók Istvánt is figyelemre méltatta. Mil meg a művész e kérés teljesítéséig?

1865. február 13-án született Fejér megyében (Pusztaege vészeti kislexikon szerint Sáregresen), jómódú iparoscsalá fehérvárott és Budán folytatott reáliskolai tanulmányai (187 a Székely Bertalan szellemében működő, elsősorban rajztaná Mintarajziskolába iratkozott be 1882 őszén. 1886-ban már a szinte minden pályakezdő magyar művész számára mond ző híres-hírhedt Akadémián tanult. Löfftz tanár irányítása rült közeli kapcsolatba Rippl-Rónai Józseffel, Hollósy Simon körével, valamint rajtuk keresztül a sokat emlegetett franci lönösen Bastien-Lepage) szellemével is, akinek hatása Csók rizsban bontakozott ki igazán.

Csók István a kilencvenes években kezdi festeni már m neti mértékkel is mérhető képeit („Úrvacsora", „Árvák"), ar írta egyik levelében: „A disciplina (értsd: müncheni tanulmá rú áldozatai e képek, s hogy mégis van bennük művészi é üde fiatalságom s a művészet imádata bennük." Csók közvet talhatta a hazai és külföldi művészetfelfogás közötti óriási k Az említett képek — bár messze állnak az élvonalbeli franci jától — itthon csak megélhetést kaptak; Párizsban, Bécsben, ben pedig aranyérmeket. (Egyébként művészeink közül Mu Csók érte el a legtöbb sikert külföldön.)

1903-ban megnősült és letelepedett Párizsban. Addig s gott Párizs, Pest, Nagybánya és a magyar falvak között. Ker (több képét összedarabolta) „kereste népét, a „magyar típus rényben", „Öcsényi keresztelő"). Párizst ragyogónak és ha találta, pedig itt többször volt kénytelen pusztán eladásra s festeni. De nem ezek, hanem pl. a két képként is élvezhető sarok", vagy a római múzeumban látható „Thámár" a jellem megszületett kislánya, kedves kis modellje, Julietta, vagy ism nevén Züzü. Idehaza is enyhült az akadémikus szigorúság. Eg István 1910-ben hazaköltözött.

A tízes években festette a Züzü-ciklust, amely Csók eg írója, Farkas Zoltán szerint „tetőpontján mutatja választék festésmódját". 1920-ban megválasztották a Szinyei-Merse elnökévé, 1923-ban kinevezték a Képzőművészeti Főiskola tan as években jónéhány témáját újrafesti, de több eredeti műal rehoz (pl.: a Balaton-ciklus, az önéletrajzi vallomással felé apa reggelije", „A Margithíd átépítés után", a tájképet és szervesen ötvöző „Amalfi" stb.).

A második világháború fegyverzaja számára valóban a n gatása volt. A felszabadulás után munkásságáért több mag érte: 1948-ban Kossuth-díjat kapott, 1949-ben megválasztott Képző- és Iparművészeti Szövetség elnökévé, 1955-től pedig vész. 1951-ből való „Háború és béke" c. hármasképe, amely része az 1890-es „Szénagyűjtők" továbbfejlesztett változata. rok, színtévesztés miatt nem festhetett többé. 1961. február 1-

Csók Istvánt jobbára a posztimpresszionizmushoz soroljul tesen Cézanne-hoz, Van Gogh-hoz nem mérhető, bár — mi velében írja — megtalálhatta volna őket, de jó volt neki a „tu is", vagyis a „magyar levegő".

Óvakodott „úgy pingálni mint más", még az ismpressz „sárkunyhójából" nézte, az izmusokat pedig mesterkéltnek ta dig is bízott önmaga tehetségében. Tudta, hogy sok csodát rej szertelen, de összességében mégis fegyelmezett ecsetje számá csak az intuitív művészetben tudok hinni, mely belső szüksé tör elő . . ." — nyilatkozta 1926-ban.

Csók István útját tematikai sokféleség, a műfajok elegyí lult kompozíciók, a színek végtelen árja jellemzi. S mindezt lami sajátos mértékű optimizmus, üdeség, derű, életkedv és széles skálájának mély átélése.

Éle

Jászapáti vasútállomáson le

bitumenmelegítő ciszte

ÁR: megegyezés szerint.

ÉRDEKLŐDNI:
Miskolc, Délborsodi TÖVÁLL, József
Gépészeti vezetőnél.
TELEFON: 14-004, 16-850.

Dolgozókat alkalm

Építőipari Szolgáltató Vállalat gépesített, modern mosodájába munkásnőket vesz fel 15 éves kortól, kezdőket betanítunk. Vidékieknek a helyszínen modern szállást, minimális térítés ellenében, kedvezményes üzemi étkezést, utazóknak törvényes utazási kedvezményt biztosítunk. Fizetés: kollektív szerződés szerint. Jelentkezés: a Központban, Bp., XI. Bartók Béla út 152. IV. em. 401. szoba, vagy Bp., X. Venyige út 1. sz. alatt, a mosodában.

Építőipari Szolgáltató Vállalat központi karbantartó műhelye Budapest, X. Venyige út 1. sz. alatti telephelyére azonnali belépéssel felvesz villanyszerelő, festő-mázoló, asztalos, lakatos, fűtésszerelő, gázszerelő, bádogos szakmunkásokat. Jelentkezés: a fenti címen, vagy a vállalat központjában, Bp., XI. Bartók Béla út 152. IV. em. 401. Vidéki dolgozóknak a törvényes rendelkezés alapján minimális térítés ellenében munkásszállást, kedvezményes üzemi étkezést és hazautazást biztosítunk.

Tmk-lakatost, férfi segédmunkásokat felveszünk. Játékipari Szövetkezet Debrecen, Teleki utca 36.

Programozó munkakörbe közgazdasági technikumot végzett dolgozót alkalmaz a Hajdúsági Bőrgyár. Jelentkezés: Debrecen, Vágóhíd utca 3. szám alatt.

Karosszéria-lakatosokat és gépkocsifényezőket alkalmazunk karambolos személygépkocsik javításához. AFIT XIII. sz. Autójavító Vállalat 1. sz. Üzemegysége Debrecen, Gyár u. 1. sz.

Gépkocsijavításban jártas üzemmérnököt felveszünk.

AFIT

XIII. sz. Autójavító Vállalat 4. sz. üzemegysége Hajdúszoboszló, Debreceni útfél.

Építőipari Szállítási csop Venyige út 1. s nali belépéssel kocsi-vezetőket munkásokat. címen, vagy a pest, XI. Bart em. 401. Vidéki vényes rendel mális térítés szállást, kedvez zést és hazauta

Építőipari S Budapest terül ha és szálló belépéssel felv test, szakácsot, tárost, raktári halányokat, k sokat, valamin nőket, udvari portásokat. Jel Bartók Béla út déki dolgozókn delkezés alapjá ellenében muni ményes üzemi zást biztosítunk

Felsőfokú g vagy üzemmér gozót szerkeszt lamint géplaka tó munkakörb münkbe férfi é nított munkáso GAL Gyógys Pallagi út 13.

Gépipari tech gel és gyakorla nológusokat, v érettségivel r rajzolót felves Ipari Szövetke 3/A. Jelentkezé vezetőjénél.

Gyermekkocsi csiszoló szak- é sokat felveszün kedvű Mihály u telepvezetőnél.

A Kelet-ma Nyersanyag-has Debrecen, Küls vételre keres: séggel rendelke tési előadót, au hézgépszerelő, hálózati villany sokat. Jelentk vezetőnél.

Egyműszakos lakatosokat é szünk. Kende Vállalat Debre Bartók Béla ú

Csók István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

1966 FEB 1

1021

A SZÍNEK MESTERE

5 ÉVE,

1961. február 1-én halt meg 95 éves korában Csók István Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, a magyar festészet világhírű képviselője. A Fejér megyei vízimolnár fia nagyszerű utat tett meg. Híres festményei már a századforduló táján gyarapították a magyar művészet nemzetközi elismerését. Ő maga, mint Székely Bertalan, Lotz Károly, valamint a neves müncheni és párizsi mesterek tanítványa, jól gyümölcsöztette tehetségét és keze alól egész festőnemzedékek kerültek ki. Nemcsak művészetre oktatott, hanem emberséget, soha el nem halványuló kedélyt, életörömet is tanulhattak tőle. Közvetlen hangulatú, derűt árasztó, színpompás realista képei a magyar festészet kincsei közé számítanak. Az idős mester, a felszabadulás után, az elsők között tett műalkotással hitet a békeharc eszméje mellett. Államunk 1948-ban az elsők között tüntette ki Kossuth-díjjal.

★

1 700 000 szelvényt küldtek be a fogadók. Ez a szám a 13 plusz 1-es játékrendszer bevezetése óta a legnagyobb szelvény mennyiséget jelenti.

A 13 plusz 1 találatos szelvények közül a 133 650 sz. négyhasábos szelvényt az OTP sashalmi, a 694 572 sz. kéthasábos szelvényt az OTP XII. kerületi fiókjában hoz-

Nem ízlett a „jégpálya" a Ferencvárosnak

Vasárnap az Európa Kupa mérkőzésre készülő Ferencvá-ros labdarúgócsapata a BFC Dynamo együttesével játszott barátságos nemzetközi mérkőzést a Megyeri úton, s a jeges talajon 3:2-re kikapott.

Az FTC jégkorongcsapata a rangadón 5:4-es veresége szenvedett az Újpesti Dózsától s a Dózsa lett a bajnok.

A portlandi nemzetközi fedett-pályás atlétikai verseny nagy meglepetése, hogy a 60 yardos síkfutásban Lennox Miller 6.2 mp-es eredménnyel legyőzte a kanadai Jeromet.

MAGYAROK A SZOVJET HADSEREGBEN

1021

Ék Sándor:

Kis történet a nagy háborúból

Történelmi foto: Csók István nyolcvanadik születésnapján — Ék Sándorral

Ék Sándor, Kossuth- és Munkácsy-díjas érdemes művész, a kiváló festőművész és grafikus, a Képzőművészeti Főiskola tanára is a szovjet hadsereg tisztje volt a második világháborúban. Ék Sándornak, a Tanácsköztársaság vöröskatonájának 1920-ban emigrálnia kellett szeretett hazájából. Hosszú ideig élt Németországban, s itt Alex Keil néven készítette festményeit, grafikáit. A fasizmus győzelme után a Szovjetunióba költözött, s több éven át a Képzőművészek Nemzetközi Irodájának főtitkára volt. A második világháború idején — a szovjet hadsereg tisztje lett, s részt vett hazánk felszabadításában. A budapesti harcokról emlékezik most meg, s egy érdekes találkozást elevenít fel.

Utasítást kaptam, szervezzem meg Budapest felszabadított kerületeinek különböző pontjain a több négyzetméterre felnagyított antifasiszta plakátok kifüggesztését. Három ismert plakátom volt a felszabadulás első napjaiban.

E feladat elvégzése során — egyik barátommal — Ivánnal, olyan közel kerültünk egy ellenséges gépfegyverálláshoz, amely az Iparművészeti Múzeum tornyában helyezkedett el, hogy a gépfegyver tüzelési szögének holtterében találtuk magunkat. Innen nem tudtunk visszahúzódni és órákon keresztül tétlenül kellett lapulnunk az Üllői úti laktanya falának egy alig 30—40 cm-es bemélyedésében és csak a körúton végigáramló szovjet előretörés során szabadultunk ki szorongatott helyzetünkből, ami kis híján végzetessé válhatott volna számunkra...

A harcok folytak Budapest utcáin. Többedmagammal behatoltam egy házba. Emeletről emeletre nyomultunk előre. A ház kihaltnak látszott. A legfelső emeleten egy festő-műterem volt. A műterem-ablakok betörve, de egyébként mindent a helyén találtunk. Látszott, hogy nemrég itt élet és munka folyt. Egy csodásan festett kép: lépcsőn lefelé ereszkedő fiatal nő alakja ragadta meg figyelmem. A harc menete tovább szólított bennünket, de percekig nem tudtam kiszakítani magam a műterem bűvöletéből. Csók István műtermébe tévedtem.

Az óvóhelyről tétován kimerészkedő emberekkel találkoztam. Még csak a legelszántabbak jöttek fel körülnézni. Ivánnal együtt lementünk az óvóhelyre. Csók István is ott volt. Aznap töltötte be 80. születésnapját.

Az emberek először bizonytalanul néztek ránk, de aztán feloldódott elfogultságuk, különösen, amikor egy szovjet tiszt szájából a magyar szót hallották. Egy három év körüli kislány rám nevetett és felém nyújtotta karocskáját. Iván és én is matatni kezdtünk zsebeinkben és zsákjainkban, és ami ennivalót ott találtunk, odaadtuk a gyerekeknek. Csók Istvánt felkísértük a műtermébe.

Tíz évvel később, 90. születésnapján nagy mesterünk így emlékezett vissza erre a találkozóra:

„Furcsa, valószínűtlen születésnap volt ez. Amikor a hatodik kerület felszabadult, ezen a napon megjelent nálunk Ék Sándor kollégám szovjet tiszti egyenruhában. Ő hozott ki az óvóhelyről. Szovjet katonák rendbehozták és beüvegezték műtermemet. Születésnapomon az ő jóvoltukból égett a tűz a kályhában, ennivaló volt az asztalon, nyugalom körülöttem..."

katonai

ON
ege

rika-szerte el-
kult kedvezőt-
najd kilábalni
szik. Az azóta
ek — keveset,
ázsiai politi-
áltozott. Erre
— „a célok
változás.".
n kitűnik: a
abb feladatai
kai jelenlétét
z ázsiaiaké"-
A által eddig
y elemzés is
okat leplező

háborúba —
s érzékelhető
vélemény elé
ltalában vál-
ségét. Nixon
kor beígérte,
elülvizsgálja
ogy eltúloz-
sok szavaza-

időt, amely
kezdték szá-
közben egyre
valamint az
rosszallása
keltve, vala-
ügyében.
erre szerette
nerikanizálá-
t „vietnami-
tról van szó.
kozón. Thieu
ikát. A „viet-
bbi amerikai
ott az időhú-
rilisig továb-
katonai szak-
arra, hogy a
zamosan nö-
sát, ami gya-
Sőt, bizonyos
k. Hírek sze-
erelt bábhad-
lső próbatéte-
nerikaiak sze-

kedvező kilá-
ni témát, ha-
kozik. Kérdés,
lásokra gon-

Nixon előterjeszti jelentését az Egyesült Államok helyzetéről

A Nixon-féle „vietnamizálás" alanyai, a saigoni bábrezsim katonái modern amerikai felszerelést és kiképzést kapnak

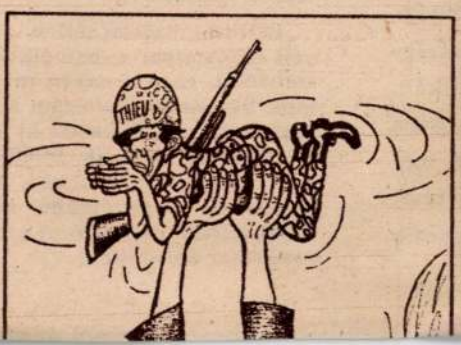

„k

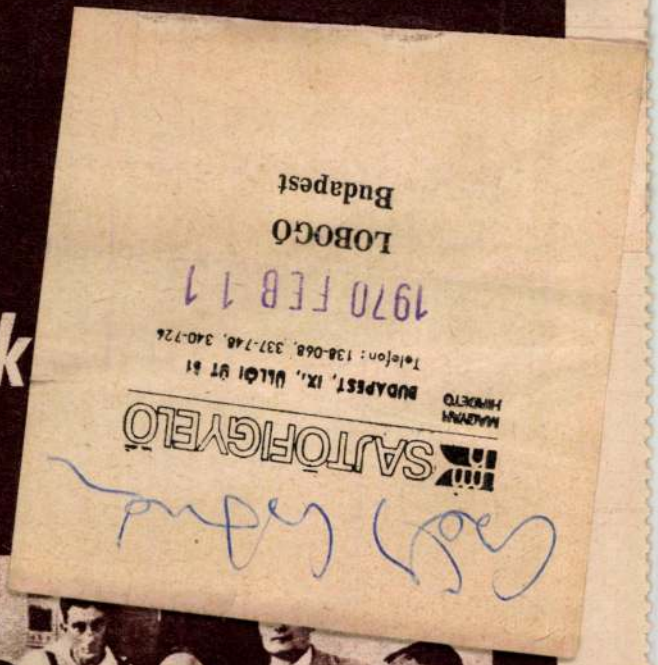

Hitler társaságában (balról a negyedik) a sörpucs-csért kapott börtönbüntetés letöltése után

Walter Richard Rudolf Hess, a nürnbergi per egyik fővádlottja a nemzetközi bíróság ítélőszéke előtt már korántsem hasonlított arra a hetyke nácira, aki évtizedeket töltött le Hitler oldalán, s része volt mindenben, amit a Führer gondolt, leírt, illetve elkövetett. A Führer kijelölt „örököse", a náci birodalom harmadik embere undorítóan gyáva volt bírái előtt. Pedig néhány hónappal, évvel előbb milyen másként viselkedett...

1919-ben, amikor belépett a müncheni egyetemisták náci szervezetébe, Hess telve volt az „eszme" sugallta magasröptű tervekkel. Rózsaszínű ábrándjai a hatalom körül csapongtak. Nagyravágyó és ambiciózus volt. Ennek köszönhette, hogy a „Vezér" felfigyelt rá. 1923-ban, a kudarcba fulladt müncheni sörpuccs után már Hitler elmaradhatatlan társaként elkíséri Führerét a börtönbe is. Kilenc hónap nagy idő. Volt mit meggondolniuk a közös cellában. Hitler itt vette először igénybe az iskolázott Hess „lovagi" szolgálatait. Részben neki diktálta le élete egyetlen, s egyben „főművét", a Mein Kampfot.

Hitler bizalmába fogadta Hesst és ő igyekezett erre rászolgálni. Előbb Hitler személyi titkáraként, majd az 1933-as hatalomátvétel után Hitler helyetteseként szerepel a náci pártban. Ő az, aki mindent gondolkodás nélkül aláír. Az ő kézjegye szerepel a hírhedt fajvédő törvényeken csakúgy, mint az anschlussról, a szudéta és a lengyel területek elfoglalását elrendelő parancsokon.

Amikor a második világháborút kirobbantják, Hess, Göbbels után a második lesz a Führer kijelölt utódai között. A kezébe adott hatalommal

HAGYOMÁNYŐRZŐ NÉPMŰVÉSZET

Örök érték, Sajátos szépség, Hangulat

Lakását, éttermét újjá varázsolhatja, szeretteinek exkluzív ajándékokkal kedveskedhet, ha zsűrizett népművészeti használati- és dísztárgyak

szőnyegek, hímzések, blúzok, szőttesek, népi bútorok, kerámiák, ajándéktárgyak

közül választ a FOLKART Népművészeti Kereskedelmi Rt. *legnagyobb áruválasztékát kínáló*

FOLKART CENTRUM KISÁRUHÁZBAN

amely az ország egyetlen népművészeti szakáruháza.

1055 Budapest V., Váci utca 14.; Telefon: 185-5840

A hét minden napján – VASÁRNAP is – 9,30–19.00^{h}-ig várja az érdeklődőket.

MAGYAR PANTEON

Csók István OTTHONA

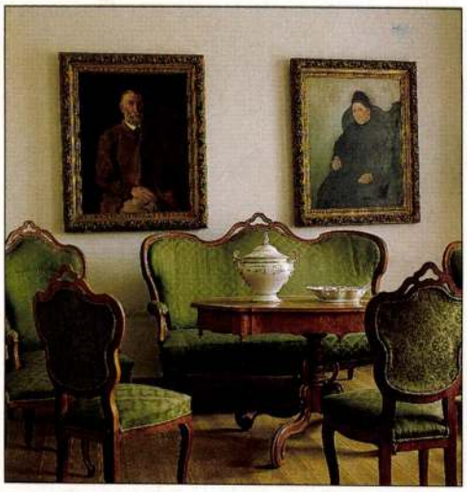

A szalon: múlt század közepi neobarokk bútorzat, édesanyja, és édesapja, általa festett arcképével

Neobarokk kanapé és tükör

Amikor a festőtárs, Bernáth Aurél 1955-ben felköszöntő cikket írt a kilencvenedik születésnapját ünneplő Csók Istvánról, Petrovics Eleket idézte. A Szépművészeti Múzeum egykori igazgatója, mindkettőjük szívbéli jó barátja mondta ugyanis róla: „Te vagy az ország virágzó fája". Bernáth szerint: a barackfája, amely kicsi, mint Csók, mégis olyan dúsan virágzik, hogy egymagában is egy egész domboldalt képes beragyogni.

Pontos a hasonlat. Csók nem tartozott ugyan a nagy újítók közé, de figyelt minden újra, s amit másoktól tanult, abból látványos és gazdag életművet hozott létre. Önmagára akkor talált rá igazán, amikor 1903-ban megnősült és Párizsban telepedett le. Valósággal felszabadította képzeletét az ekkor kibontakozó új stílus, a színek dekorativitásában élvezkedő posztimpresszionizmus. Ekkor ébred rá arra is, hogy ő az életöröm – ha úgy tetszik, a virágzó természet – festője. 1910 döntő év a pályán: megszületik kislánya, Züzü – akit ezután számos képen megörökít –, és Csók úgy érzi, választ elé érkezett. Megfesti a *Tulipános ládát*, amely Párizsban még ezt az árulkodó címet viseli: *Magyar csendélet*. S aztán végleg hazatér.

A művész első budapesti otthona a Népszínház utcában volt. Az ablakából elétárulkozó nagyvárosi élet forgalmát nem egy művében megörökítette. Ezek a szó szoros értelmében színpompás darabok alkotójukat a legjelentősebb magyar művészek közé emelték. Az elismerés sem késik. Önarcképét az Uffizi – a világ egyik leghíresebb mú-

Schmidt Miksa 1910 táján készült neorokokó ülőgarnitúrája, nádazott jávorfa

Az a tulipántos láda, amelyről az azonos című képet festette, felette a *Vénusz* című

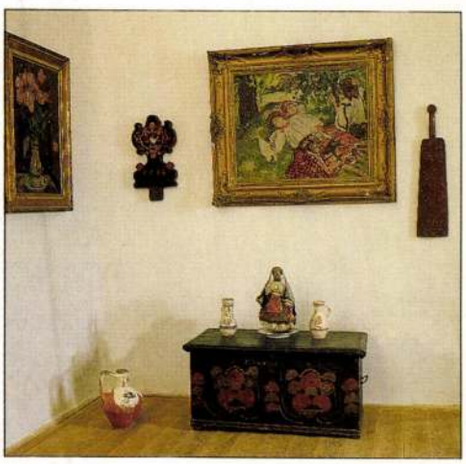

A cecei tornácos bejárat a festő falképével

DARABOS GYÖRGY FELVÉTELEI

Csók Emlékház
Cece
Nyitva:
hétfő kivételével
mindennap
10–18 óráig

zeuma – vásárolja meg, őt pedig 1923-ban meghívják tanítani a Képzőművészeti Főiskolára. Tájékozottsága, szabad szelleme és őszinte egyénisége jóvoltából az intézmény tanári karának egyik legvonzóbb tagja lesz. Az ő osztályából kerülnek ki a harmincas évek fiatal nemzedékének nagy tehetségei, Vajda Lajostól Korniss Dezsőig.

A professzorság életvitelében is változást hoz. Ekkor kerül a Bajza utcai, úgynevezett „Epreskert" tágas műteremlakásába, amelyből egy korabeli interjú leírása nyomán alkothatunk képet: „A hall magyaros hangulatú, egyszerre két óra kakukkol. Odabent a szalon és a műterem csodálatosan szép régi bútorokkal, szobrokkal ékes, olyan, mint egy kis múzeum. A műterem falán két hatalmas méretű vászon: a *Nirvana* és a *Boszorkánytánc*". Csók tehát nem csupán festőként vonzódott a szépséghez, – a virágzó természethez és asszonyokhoz; már müncheni műtermében szőnyegekkel, keleti bútorokkal vette magát körül, pesti otthonát pedig értékes, antik darabokkal rendezte be. Empire, neobarokk és a neorokokó szekrények, tükrök és ülőgarnitúrák maradtak ránk.

Továbbá népművészeti tárgyak. A színpompát, mely festészetének legsajátabb vonása, nem a városban találta meg, hanem vidéken. Sáregresen született, apja ott volt molnár. A jómódú mesterember még a múlt század végén kúriának beillő, eklektikus házat épített családjának a szomszédos Cecén. A szülei odaköltöztek, és Csók is gyakran megfordult ott. „Lelki depresszióban képzelni sem tudtam volna ideálisabb elysiumot ennél, a szívemben oly drága házikónál" – írja 1945-ben megjelent emlékezéseiben. De nemcsak pihent, hanem dolgozott is Cecén: a szomszédos tolnai és bácskai sokácok harsány népviselete különösen foglalkoztatta képzeletét. A tornácra pedig, a bejárat két oldalára, falképet festett.

A festőt vérbő aktjai és szellemisége miatt nem szívelte a régi Magyarország – a harmincas évek elején nyugdíjazták is –, a háború után azonban a legtekintélyesebb magyar festőként választják a képzőművész- szövetség elnökévé. Ekkor már ismét új lakásban, a fasori műteremházban él és dolgozik. Halála (1961) után lányának innen költöznie kell, de Csók hagyatéka – egykori otthona – nem hullik szét. Az értékes bútorok és számos szép festmény Cecére kerülnek, a szülők házába, ahol 1962-ben nyílik meg a Csók-múzeum.

Vadas József

Whirlpool

Ívelt idomokkal kelt életre.
Akár egy álom ...

Whirlpool ART 216-os hűtőszekrénye. A hűtőszekrény, mely tűzbe hoz.
Vonalaival, gömbölyded formájával, simogatásra ingerlő ívbehajló alakjával.
A hűtőszekrény, mely azonban egy pillanat alatt lehűti a kedélyeket.

Whirlpool

A minőséget kelti életre.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 387-748, 340-736
1977 OKT 14
DAILY NEWS

István Csák

Piroschka denkt an Sie...

Lassen wir uns nichts vormachen: die „guten alten" Zeiten waren voller grausiger Krimis. Denken Sie nur an die Sensation der zehner Jahre des 17. Jahrhunderts, als eine der vornehmsten Damen Ungarns, die Nichte des siebenbürgischen Fürsten und späteren polnischen Königs István Báthory „fürs Leben zwischen Steine gesetzt", das heißt in den Kerker geworfen wurde. Niemals war Gericht über sie gehalten, niemals ein Urteil gesprochen worden. Die reichen und einflußreichen Verwandten wollten keinen Skandal. Nur ihre Helfershelfer mußten den grausamsten Tod sterben. Sie selbst wurde nur hinter dicksten Mauern gehalten und starb dann einen „plötzlichen Tod". Bezichtigt wurde diese wunderschöne Frau des Mordes an einer unbestimmbaren Zahl von Jungfrauen, deren Blut sie angeblich zu ihrem die Schönheit konservierenden Bad verwendete. Obs tatsächlich wahr ist, läßt sich heute nicht mehr aufdecken. In der Tat gehörten die Leibeigenen mit „Leib und Seele" ihrer Herrin, man lebte zur Zeit des totalen Feudalismus und das Leben, bzw. der Tod eines Dienstboten konnte nach dem Gesetz mit einigem Geld aufgewogen werden. Nun stand die hohe Frau auch im Mittelpunkt heißer politischer Intrigen, und ganz auszuschließen ist die Hypothese nicht, daß man ihr die grausamen Morde nur nachsagte, um sie aus dem Felde zu schlagen. Am wahrscheinlichsten aber ist die Synthese dieser beiden Faktoren: Sie dürfte tatsächlich einen außerordentlichen pathologischen Sadismus an den Tag gelegt haben sowie eine enge Teilnahme an den politischen Machenschaften ihrer Zeit. Jedenfalls inspirierte ihre Schönheit und Grausamkeit mehrere Künstler: U. a. malte István Csók ein herrliches Gemälde, auf dem die eitle Schöne gerade ihre grausame Wahl unter den Jungfrauen trifft, die ihr Blut für sie lassen müssen.

Indem ich bei meinem gewohnten Schaumbad bleibe grüße ich herzlichst

PIROSCHKA

Fersen blieben einem weitere Kanada am M 1:1 (1:1).

Hamburg — enführer der liga heißt nach l. FC Kaisersla zer schafften beim VFL Boch Auswärtssieg u mit von 15:7 P der besseren Schalke 04 an Gelsenkirchener FC Saarbrücke zweite Saisonniederlage einstecken.

Mit jewels 14:8 Punkten folgten der 1. FC Köln und Eintracht Braunschweig auf den Plätzen 3 und 4. Die Kölner bezwangen Hertha BSC mit 3:1, Braunschweig konterte den Europapokal-Sieger Hamburger SC mit 4:0 nieder. Der HSV fiel mit 13:9 Punkten auf den fünften Rang zurück.

Das Mittelfeld wird auf Platz Sechs mit 12:10 Punkten von Bayern München angeführt, die Bayern ließen Borussia Dortmund mit 3:0 keine Chance. Mit Eintracht Frankfurt (1:2-Niederlage beim VFB Stuttgart) und Borussia Mönchengladbach (2:3-Niederlage bei Werder Bremen) mußten zwei weitere Favoriten doppelte Punktverluste quittieren.

Am Tabellenende sieht es für 1860 München nach der 1:4-Niederlage beim FC St. Pauli immer trostloser aus. Das einzige Unentschieden des Spieltages gab es beim 0:0 zwischen Fortuna Düsseldorf und dem MSV Duisburg.

Caracas — Real Madrid schlug am Mittwoch in Caracas eine südamerikanische Fußball-Auswahl mit 2:0 (1:0).

Rio de Janeiro — „Wir werden Cosmos zu einer der besten Mannschaften der Welt machen und Gerd Müller, Cruyff und Rivelino kaufen". Diese Ankündigung machte am Mittwoch in Rio de Janeiro der Vize-

formierung" des gegenwärtigen Kabinetts, um die Gegensätze zwischen den Parteien zu glätten, und die Veränderungen würden auch Caglayangil berühren. Das Blatt „Milliyet" meint zu wissen, daß das Außenressort in der neuen Regierung von Kamran Inan, dem gegenwärtigen Minister für Energie und Naturschätze, übernommen und Caglayangil das Kriegsministerium leiten werde.

Wie bereits berichtet, siegte in einem freundschaftlichen der zum 3:0 für Ungarn eins

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-065, 387-748, 340-726
1976 NOV 28
NÉPÚJSÁG (HEVES)

Csók István

1021

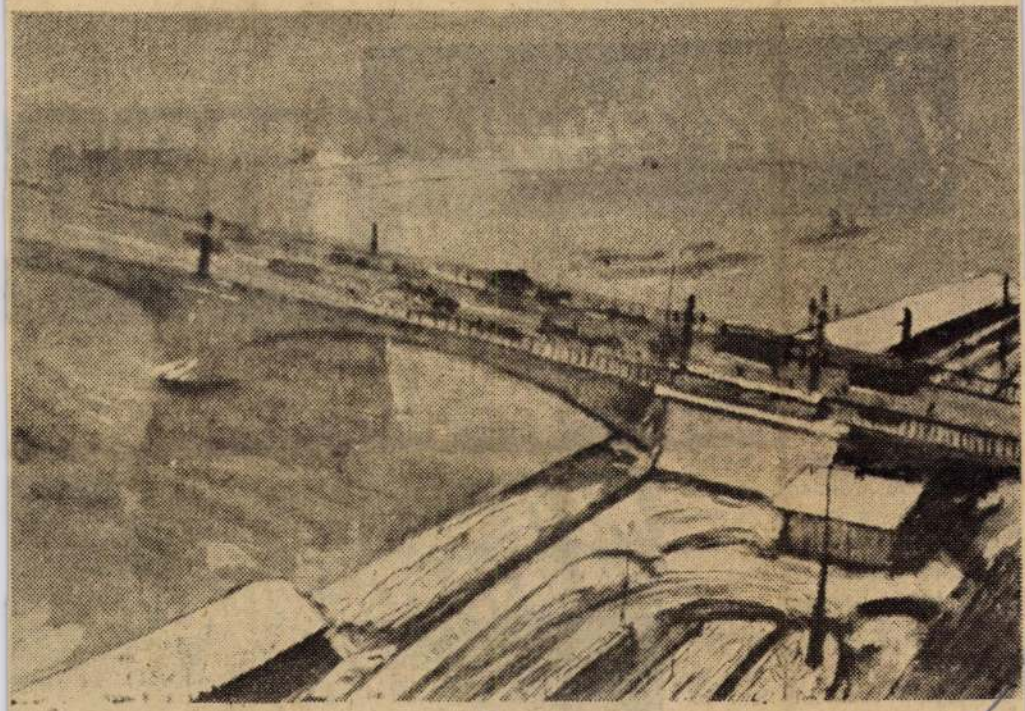

Csók István: A ködös Margit-híd

Vasárnapi mag

Kátai Gábor riportja:

MÉG CSAK NEM IS KÖZÉPKOR..

Ha Justitia eléggé fejlődőképes, bizonyára eldobná a kezéből a mérleget, hogy két marokra foghassa a kardot. Még előbb azonban letépné a szeméről a kendőt és csodálkozva tekintene szét, imígyen szólva:

— Te jó istennő! — s ezzel le is mondana státuszáról.

Justitia azonban nem teszi ezt. Római jellem, és a [illegible] együtt járó je-

CSÓKI.

CSÓK ISTVÁN

KÉTSZERES KOSSUTH-DÍJAS,
A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG KIVÁLÓ MŰVÉSZE

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSA

1955

MŰCSARNOK

F. k.: Keresztényi Ilona

552162. Athenaeum (F. v. Soproni Béla)

CSÓK ISTVÁN 90 ÉVES

Ha csupán anyagismereten vagy bátorságon múlnék ennek a bevezető szövegnek megírása, akár hozzá se fogjon, akit ezzel a megtisztelő feladattal megbíztak, mert mind ennél sokkal több kell : szeretet. Az a nagy szeretet, amely mindnyájunkat eltölt, ha Csók Istvánra gondolunk, ha előtte s életműve előtt — levett kalappal — megállunk. Mert nincs széles e hazában ember, aki ne ismerné jelentőségét, fontos szerepét abban a láncban, amit modern magyar művészetnek nevezünk; nincs, akit ne járna át a műveiből áradó életszeretet forró hulláma.

A tiziánok és michelangelók fajtájából való, a hosszú életen át mindig alkotó — és mindig újat alkotó — művészek fajtájából. Nincs is ilyen sok sem hazai, sem az egyetemes művészettörténet vonatkozásában, s ha a kivételes keveset megvizsgáljuk, a hosszú alkotó élet titkának egyetlen magyarázatát találjuk s ez : az életigenlés. Tizian színei, Michelangelo formái s mindaz, amit ezeken keresztül elmondtak : az élet, tehát az ember határtalan szeretetét, a lét örökkévaló szépségébe vetett hitet sugározzák. A konfliktus természetesen minden alkotó életében adva van, de más kérdés, ki, hogyan gyűri le a nehézségeket, hogyan győz az összeütközésben, s hogy mennyire lát messze túl a gátakon és buktatókon.

Csók Istvánt valóban rózsásnak mondható ifjúsága teljében érte az első, jelentős megpróbáltatás, mikor a Munkácsy-díjra pályázva, az 1890-ben festett Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre című, ma már klasszikussá vált remekműve előtt Halmi Artúr már réges-rég elfelejtett, Vizsga után című tetszetős életképe vitte el a pálmát. Effajta csalódás még több is érte gazdag életében, de tehetségének, vitalitásának ereje átsegítette, s a művek maguk meghozták minden alkalommal a jogosan kijáró elégtételt. Ez a Munkácsy-díjról lemaradt kompozíció egyedül három nagyjelentőségű külföldi kitüntetést nyert.

Csók István nagyszerű életművében szinte egyedül állóan jelentkezik a magyar népi díszítőművészet hatása, magas festői kultúra áttételében.

A század eleji francia művészeti kultúra minden raffinement-jával rendelkező festő soha, egy pillanatra sem szakadt el a magyar földtől, amelyben egész valójával kitéphetetlenül gyökerezik. Tanulmányai során — Pesten a Mintarajziskolában 1882—85, Münchenben az Akadémián 1886—87, Párizsban a Julien iskolán 1888—89, majd 1890-től megszakításokkal ismét Münchenben — mindent megszerzett, ami a mesterségbeli biztonsághoz szükséges ; érte hatás itt is, ott is, de első jelentős megszólalása az otthont idézi, a sáregresi kis templom puritánul csupasz, fehér falai közt látott növendéklányok áhítatát, szépségét, tisztaságát. A rajzosan, világos színekkel megjelenített kompozícióban még gátat szab érzelmei áradásának. Ezzel egyidőben festette a Szénagyűjtők című három alakos képét, amelyen ugyan a plain-air tanulságait még nem használta fel, de amelyen olyan szép magyar típusokat teremtett, mint amilyeneket csak a köztük, velük nőtt művész teremthet. Ugyancsak érzelmi tartózkodás jellemzi az Árvák (1891) című képét, de merész színkompozíciójával, a kéken derengő nappali fény és a sárgás lámpafény bravúros harmonizálásával feltűnést keltett, sikert aratott, és komoly kitüntetéseket nyert itthon és külföldön.

A siker, az elismerés nagyerejű motorja minden emberi tevékenységnek, de különösen a művészi tevékenységnek. Az a három kitüntetés, amit a 25—26 éves fiatal festő már első képeivel elért, nagy lendületbe hozta. Valami olyat akart, amivel mindenkit bámulatba ejthet, ami már régen foglalkoztatta képzeletét, s amit nagy méretben, sok alakkal kellett megoldania. Hozzákezdett a Báthori Erzsébet című 24 négyzetméteres kompozíciójához, amelyet — a bemutatott vázlatok alapján — tulajdonképpen állami megbízásból festett. Befejezése után azonnal kiállította a Műcsarnokban, de az állami vásárlóbizottság fázott a kényes témájú, hatalmas vászontól, és az előleg ellenére — nem vette át. Ennek az idegenkedésnek adott hangot a korabeli kritika, mikor „A legrosszabb asszony" címen így írt : „Ez a téma nem tartozik a művészre, sem az íróra, sem a festőre, hanem a pszichopatológiára." (B. S. Hazánk, 1895.) Ez a mű két évvel a pesti kiállítás után aranyérmet nyert Münchenben, majd az 1900. évi nemzetközi kiállításon Párizsban nagy aranyérmet nyert. S bár a műkereskedők versengtek érte, Csók István lemondott arról a fényes erkölcsi és anyagi sikerről, ami a kép további külföldi útját kísérte volna, átengedte a magyar államnak, amely a tűzpróbát kiállt képet már hajlandó volt átvenni.

Münchenből és Párizsból nyaranta hazatért a kedves szülői házhoz, a pusztaegresi malomba, és gyűjtötte az élmény-anyagot a téli műtermi munkához. Egy nyáron azonban, 1897-ben a nagyon becsült és szeretett Hollósyval és a többi „honfoglaló" münchenista piktor-baráttal együtt Nagybányára utazott. Réti István könyvében így emlékszik meg erről: „A legnagyobb nyereséget jelentette a kolónia számára Csók István. Ő 1897 elején Münchenben határozta el, hogy szívvel, lélekkel csatlakozik hozzánk, és lejön Nagybányára. Igéretét teljesítette is, és hónapokig ott festett. Mind Csóknak, mind a nagybányai mozgalomnak művészi és erkölcsi hasznára volt ez a csatlakozás. Csóknak, aki ekkortájt a jövedelmezőnek vélt miniatűr festés felé kalandozott, kissé lankadó művészi becsvágyát újra felélesztette a nagybányaiak megalkuvás nélküli célkitűzése és fáradhatatlan lelkessége; Nagybányának pedig nagy súllyal esett mérlegébe Csók tudása, tehetsége és határozott kiállása az ügy mellett." Csók István Emlékezéseim című könyvében megírja, hogy az első évben, 1896-ban megkísérelte lebeszélni barátait a nagybányai tervekről. „Jól tudtam, hogy művészi szempontból roppant fontos, sőt halaszthatatlan a dolog, de óvni akartam a fiúkat a hasonló csalódásoktól, amik már engem értek. Én már sejtettem, mi vár ilyes vállalkozásokra Magyarországon. Nagyon erős lecke volt a Báthori-eset. Pedig kár lett volna Nagybányát meg nem csinálni. Egy ragyogó epizóddal szegényebb volna a magyar műtörténelem, s elmarad a későbbi evolúciók fundamentuma."

A nagybányai nyár terméséből sajnos semmi sem maradt meg, mert amin a legtöbbet dolgozott, egy nagy, romantikus kompozíciót, széthasogatott az elégedetlen mester — nem először és nem utoljára életében. Ám a két visszaemlékezés képet ad a művészek egymáshoz való viszonyáról, a kölcsönös megbecsülésről, amellyel egymás munkáját kísérték.

A szép asszonyi test láttán érzett egészséges öröm végigkíséri Csók egész művészetét. Már a Báthorinál pedzette, s 1898-ban kiállítja Magdolnát, a liladrapériás szép hátaktot, amelyet Szeged városa azonnal meg is vásárolt, és amelyet követtek a csodálatos lágysággal festett nők, Thámár, Zsuzsánna stb.

Témáját és megfestését tekintve az Ezt cselekedjétek és a Szénagyűjtőkkel tart rokonságot a Cserényben című (1900) Bugacon festett pásztorjelenet. A századforduló körüli években bejárta Tolnát, Baranyát, vonzották a Dunántúl szép tájai, emberei, szokásaik, viseletük. Sárközi

menyecskék és sokác lányok, teknővájó cigányok és vízhordó asszonyok ragadják meg figyelmét, és emberi érdekességük mellett színeik tüzes gazdagsága az, ami valóság-élményként a legmélyebbre hatolt Csók István művészetében. Az Öcsényi keresztelőn (1902) még nem lángoltak fel színei, erősen visszatartottak az ünnepélyes téma hangjához idomítva, de egy év múlva, a Pécs környékén festett Teknővájó cigányok már a napfényfestés elveinek érvényesítésével, bátrabb színességgel bontakozik ki. Ezeken a nyári barangolásokon találkozik valójában azzal a népi-nemzeti elemmel, ami folklor és emberség, költői, festői és reális egyszerre. Kodály zenéjében találjuk meg hasonló formában a népi dallamok pentatonikus egyszerűségének bonyolultabb, magasrendű művészi kifejezését. Mert Csók Istvánnál sem csupán a néprajzi elemek felhasználásáról van szó, hanem a nép mindennapi tevékenységéről, munkáról és pihenésről, keresztelőről és temetésről, tehát emberi örömről és bánatról. A századfordulóban nem volt egyedül álló Csók István érdeklődése a parasztság élete iránt, de míg az ezzel foglalkozó legtöbb művészünket (Fényes, Kernstok, Révész) az élesen felvetődött társadalmi kérdések fordították a dolgozók felé, Csók Istvánt valójában a nehéz munkában is megőrzött szépségük, öltözetük gazdagsága, szertartásaik méltósága, szerelmük ragyogása érdekelte. S ahogy saját életében is legyőzte mindig a nehézségeket, úgy nem volt képes tartós érdeklődést tanúsítani általában az élet árnyékos oldala iránt. Nem közöny volt ez, vagy részvétlenség, vagy a valóságtól való menekülés, hanem egyszerűen optimizmusa, amely a valóság minden jelenségéből a szemet-szívet derítő részt szűrte ki és vitte vásznaira. Így a vízhodó asszonyok büszke tartását, a teknővájók fehér rongyaiból kivillogó sötét arcok izgalmas színellentéteit, és így tovább. Egész, témában és formában oly gazdag életművében nem találunk tragikus vonást, mert az életet vonzónak, pompásnak, fénnyel telinek látta, mert szerette a szép, egészséges embereket, tájakat, virágokat, dolgokat, s mindez épp ilyen szépen, vonzóan, pompásan tükröződik művében.

Mikor 1903-ban megnősült, és Párizsba vitte fiatal feleségét, új, ragyogó korszak kezdődött életében. Ez a jó hét esztendő — amit önmaga száműzetésének szánt egy nem kielégítőnek tartott fejlődési szakasz és néhány széthasogatott kép után — nagyon termékeny és sikeres periódus művészetében. Keserűséggel szívében indult el — egyedül —, s búcsúlevelében ezt írta a Kedvesnek: „Ha van még számomra megváltás, az csak az emberektől távol, mégis emberek milliói között élve lesz egyedül lehet-

séges." Csodálatos életereje, szerelme azonban visszafordította félútról Pestre, Júliáért, s pár hónap múlva már készült a Műteremsarok — Párizsban. Ekkor írta: „Az élet egyszerű. Mi, gyarló emberek komplikáljuk csak össze... Ezideig egy festőkarrier legsúlyosabb tehertételét a házasságban láttam. Az »imádott asszony« feltétlenül kenyérkereső rabszolgává süllyeszti a legragyogóbb tehetségeket is. És tessék! Sose éreztem a jövőt oly fényesnek, a sikert oly könnyűnek, mint most, feleséggel életutamon." (Csók István: Emlékezéseim.)
Sok remekmű inspirálója és modellje volt Júlia, pompás portrék, finom enteriőr-képek kedves alakja, amelyeket Csók István szerelemmel felfokozott életérzése sűrített a vászonra, igaz gyönyörűségére mindazoknak, akik láthatták, láthatják és látni fogják.

Ez a bőséges és egészséges erotika, a szép női testekben való gyönyörködés, mámor, majd az ebből fakadó, mindig megújuló alkotó erő hozta létre az elragadóan festett Thamar (1909) és a Vámpírok (1909) című kompozíciókat. A Vámpírok — az 1907-ben elkezdett és máig is befejezetlen, mindig levakart és újrakezdett Nirvánával és a huszas évek elején festett, szintén befejezetlen — Boszorkánytánc című óriási kompozícióival együtt Csók bizarr ötletei közül valók. Nem könnyű megérteni, követni és megmagyarázni egy művész témai érdeklődésének ilyen végletességét, mint ezt a mesternél látjuk. A legszebb, korai, népi tárgyú festményei közé iktatja a perverz Báthorit, a Műteremsarok és a sárközi, meg sokác életképek után megfesti a Nirvánát, majd a Züzü-sorozat után a Boszorkánytáncot, ezeket a részben bibliai, részben népmondai indítékú, de végső soron misztikus tartalmú képeket. A Báthoritól a Boszorkánytáncig eltelt három évtized alatt költői realizmusának páratlan szépségű darabjait produkálta, s mindaz, amit a valóság diktált, teljesen meggyőző. De — azt kell hinnünk — misztikus hajlandóságát táplálta az az irracionalista eszmei zűrzavar, amely éppen ez évtizedekben volt virágjában, és amely behatolt az irodalomba és művészetbe egyaránt. Nincs más magyarázat a pusztaegresi, kálvinista molnárfiú e kitérőire, minthogy élete és művészetének zöme szilárdan a valóság talajára épült.

A párizsi boldog, termékeny munkában, szép házasságban, hű barátok közt töltött időt Csók maga is ragyogónak, harmonikusnak vallja: „Ilyen lehetett az ótestamentom hét kövér esztendeje." De mikor megszületett a kis Züzü, későbbi remekművek elragadó modellje — már csak hazavágytak, itthon élni s az anyanyelvre tanítani a gyermeket. A Szalon

kiállítására még befejezte a Nirvánát és a — Tulipános ládát. Ismét ez a különös kettősség, amott a misztikus erotika, emitt a magyar népi díszítőművészet lángoló színeivel festett, a népi motívumok felhasználásával készült csendélet. Valójában ez volt a párizsi évek záró akkordja, de egyben nyitánya annak a nagyszerű virágcsendélet-sorozatnak, amelyben Csók — egészen a legutóbbi évekig — szépség-kultuszának izzó színességű kifejezését adja.

Hazatérésük előtt így írt Lázár Bélának: „Vissza a jegenyefák alá, amelyeken a varjúkárogás szebb muzsika Debussynél. A Duna mellé, ahol nincs ugyan Párizs, de magyarok laknak; ahol marják egymást az emberek, ahol sokszor, legtöbbször nincs becsülete a való érdemnek — de az én vérem, az én népem. Aztán a tulipános láda — a szimbolum! Az, ami itt lappangott bennem, még mikor a Nirvánát festettem is. Óh, ha sikerülne elérnem, amit kitűztem magam elé, akkor igazán érdemes volt piktornak születnem . . ."

Mikor hazaérve elébük tárult a lámpa-gyöngysorokkal ékes és magát a Dunában tükröző Budapest, Csók Istvánné így kiáltott fel: „Nohát, mi ehhez képest a maga híres Párizsa?" Az igazság kedvéért azonban le kell szögezni, hogy Párizs nemcsak szubjektíve jelentette a „hét kövér esztendőt", hiszen első kitüntetéseit Párizsban nyerte, állandó, sikeres kiállítója volt a Szalonnak, s nem utolsósorban köszönheti Párizsnak azt a nagy színkultúrát, amivel rendelkezik, s amiből képeinek telt zengése fakad. Kezdettől fogva elvetette az „izmusokat", soha nem becsülte a mesterségbeli öncélúságot, de becsülte azokat a francia kollégákat, akik fáradhatatlanul keresték a festői kifejezés sajátos, egyéni formáit. A párizsi periódus legnagyobb nyeresége — a sikereken túl — éppen ez a kutató-kísérletező kedv.

Már az első nyarat a Balaton mellett töltötték, és ekkor kezdte festeni balatoni képeit, melyekből a harmincas évek közepéig páratlanul szép, sokoldalú tájképsorozatot készített. Aliga felől figyelte a nagy tó ezer színeváltozását, és ha tejfehér ködfüggöny szállt le, ha villám csapkodott, vagy szivárvány ívelt a víz felett, ha az alkony festette vörös-aranyra a tó tükrét és a felhőket: Csók István virtuóz frisseséggel fogta össze vásznán ez illékony színeket. Itt festette a nagyszerű Bácsika portrét (1909) és csaknem negyedszázad múlva a vidám Keresztpapa reggelijét (1932). 1910-ben, Az első séta című kompozícióval kezdődik a Züzü-sorozat, amelyben rajongva szeretett kicsi lánykája a főszereplő. Remekművek,

mint a Beteg Züzü, vagy Züzü a kakassal, az érzelmeknek csak olyan mélységéből születhetnek, mint amilyennel az apa csüggött a gyermeken. Kifejezőerejének kiteljesedését jelenti a Züzü-sorozat, amely nem csupán Csók oeuvre-jének, de az egész modern magyar festészetnek gyöngyszeme.

Részt vett 1911-ben a római nemzetközi kiállításon, ahol az állam megvásárolta a Thámár című aktkompozíciót, majd a firenzei Uffizi képtár felszólította — Szinyeivel egyetemben —, hogy világhírű gyűjteménye számára fesse meg önarcképét. Ez évben készült a pompás Wlassics portré s néhány igen szép römaifürdői tájkép és csendélet s ezek közt a levegős, színes Csendélet szántóföldel.

Közvetlen az első világháború előtt, 1914 februárjában, művészi munkásságának 25. évfordulójára mintegy másfélszáz műből álló kollekciót mutatott be a Műcsarnokban. Még ötvenéves sem volt, s egy ragyogó, sokrétű, gazdag életművel állt elő, amely a nagyközönség, sajtó s — ami nem kis dolog — a kollégák osztatlan elragadtatásával találkozott. Felfedezték Csók Istvánt, mint nagyszerű tájfestőt, mint kiváló portretistát, aktfestőt, elemezték népi életképeinek és csendéleteinek nemzeti vonásait. Egyben valamennyi kritika megegyezett, s az az, hogy Csók István a magyar képzőművészet egyik legnagyobb büszkesége. A nagyközönséghez való kapcsolatáról pedig egyik kritikusa ezt írta: „Csók ugyan sohasem kereste a népszerűséget, de megvan benne az a becses tulajdonság: öntudatlanul, anélkül, hogy akarná, anélkül, hogy törődnék ezzel a szemponttal, mindig a nagy tömegekhez tud szólni." (Pesti Napló, 1914. febr. 18. L. G.) Hogy mi az a becses tulajdonság, azt a kritikus nem kutatta, pedig Csók István művészi munkásságának már első negyedszázada választ ad erre. Csók István rendkívüli tehetségével minden témában, úgy a korai, rajzosabb felfogású képekben, mint későbbi, a színek maximális kifejezőerejét latbavető, erősen festői fogalmazású képeiben vonzó, közérthető, gyakran szuggesztív formában tolmácsolta világnézetét. Bátran állítható, hogy törhetetlen optimizmusa világnézet a szó legszigorúbb filozófiai meghatározása szerint is. E világnézet forrása az őt körülvevő világ, s ennek szépsége, nagyszerűsége hatja át egész életművét. Szerette az embereket, és még létérdekeiben veszélyeztetve sem fordult ellenük. Méltatlanul elkésve, 1923-ban került napirendre főiskolai tanári kinevezése. Ekkor néhány művész Zala György vezetésével tiltakozott úgy Csók, mint Lyka, Réti és Vaszary kinevezése, mint „modernisták" ellen.

A minisztérium visszautasította az illetéktelen beavatkozást, megerősítve a kinevezéseket. Csók István újságcikkben nyilatkozott e kampányról, és ezzel fejezte be: „Én kérem Zaláékat, ne hagyják abba a harcot — a magyar művészet érdekében. (Magyarország, 1923. szept. 25.)

Egy évtizednyi pedagógiai munkája mély nyomot hagyott a magyar képzőművészetben. Tódultak hozzá a tanítványok, mert roppant közvetlen volt, és nagy szabadságot engedett azoknak a 'növendékeknek, akik a mesterségbeli tudásban már előrehaladtak. Emlékezett még azokra a béklyókra, amelyekkel Münchenben Hackl és Löfftz — volt professzorai — megkötözték a fiatalok kezét-lábát — az egyedül üdvözítő akadémizmus nevében. Ettől kívánta megóvni tanítványait, ezért bátorította az új kezdeményezéseket. Ez a valóban progresszív pedagógiai elv meghozta gyümölcsét — a kultúrbürokrácia keserű gyümölcsét. A művészeti élet elég sokszor megszenvedte avatatlan, kulturálatlan hivatalnokok hozzá nem értő beavatkozását. Ezek közül egyik legbotrányosabb az volt, mikor 1932-ben az akkori rövid életű kultuszminiszter elrendelte a főiskolai akt-modellek számára az „elülkötő" viselését. Ez az ostobaság felháborította a főiskola professzorait, és legtöbbje — köztük Csók — nem tett eleget a rendeletnek. A művelődés műveletlen minisztere nem maradt adós, és azonnali hatállyal „végelbánásban" részesítette a főiskola két leghaladóbbnak elismert mesterét, Csók Istvánt és Vaszary Jánost. A művészek nyilatkoztak, a sajtó hetekig pellengéren tartotta, és nevetségessé tette a nagy államférfiút, akit végülis lemondattak. Ez a tény azonban csak annyit változtatott a „véghatározaton", hogy a két művész mégsem úgy került az utcára, mint a tolvaj dinnyecsősz, hanem — megadták nyugdíjukat. Így értékelte a horthysta kultúrpolitika világviszonylatban is jelentős művészeit. — Csók István elhagyta a főiskolát, és tovább, még intenzívebben dolgozott. Számos gyönyörű képe született ez évben, így például a legérettebb, legszebb balatoni képek, valamint a Keresztpapa reggelije.

Hetvenedik születésnapja tiszteletére, 1935-ben az Ernst Múzeumban rendezték gyűjteményes kiállítását, ahol csaknem fél évszázados művészi pályájának termését takarította be. Ez alkalommal is, pártállásra és művészeti hitvallásra való tekintet nélkül a kollégák, a közönség és a hivatalos szervek is páratlan ünneplésben részesítették az „életöröm festőjét". — Az egyik újság megszólaltatta az ünnepelt művészt, és többek közt a modern irányokról kérdezte véleményét. Rendkívül figye-

lemre méltó és önmagához hű választ adott: „Ha az utolsó évek eseményeit figyeljük, látjuk, milyen gyorsan váltakoznak a különböző »izmusok«. Akad közöttük nagyonis valóságra törekvő, de olyan is, amelyik mindent önmagából akar kivetíteni, és semmit sem törődik a földdel, a valóval . . . És amelynek minden idegszála külsőségekre van beállítva." (Magyar Hírlap, 1936.) S hogy mennyire a konkrét való érdekelte, bizonyítják az ekkortájt festett arcképei és zsánerképei. Ezidőben lépett szerződésre Fränkel képszalontulajdonossal, aki — párizsi mintára — néhány egészen elsőrangú művész munkáját lekötötte a maga számára. Csók István szívesen emlékszik erre a kapcsolatra, bár rászorította a replikákra, de — mint mondja — ezt Munkácsy is megtette. Ám ez a szerződés viszonylagos anyagi függetlenséget biztosított, szilárd járandóságot meghatározott képmennyiség fejében. S minthogy könnyen, vidáman festett a hetvenen túl is, hogy életérzése, valóságszeretete mit sem csökkent, s hogy a fél évszázados művi gyakorlat virtuózzá tette: minden nehézség nélkül teljesítette vállalt kötelezettségét. De még emellett is egyre tovább fejlődött, témaköre szélesedett, és 1937-ben festette a Margithíd átépítését, amely kiegyensúlyozott kompozíciójával, a kék Duna felett ívelő minium-vörös traverzekkel modern városképeink legszebbike. Fränkel halála után került összeköttetésbe azokkal a műkereskedőkkel, akik színezett kőrajzokban terjesztették Csók István képeit szerte az országban, de amelyek művileg, tehát valóságos értékükben nagyon-nagyon messze estek a művész igazi színvonalától.

A fasiszta háború előestéje volt ez az idő, amikor igazán nem a képzőművészet állt az érdeklődés középpontjában, s amikor a művész anyagi létfeltételeinek biztosítása képügynökök kezében volt. Csók István a második világháború alatt nem sokat produkált, és nagyonis megsínylette nehézségeit. Nyolcvan éves lett, mikor elérkezett a felszabadulás. Az óvóhely pincesötétjéből a Szovjet Hadsereg egy tisztje, Ék Sándor festőművész hozta ki, és a párt és az állam nyomban gondoskodott arról, hogy többé szükséget ne szenvedjen, hogy munkafeltételeit biztosítsa. A felszabadulás utáni első nyarakon még teljes aktivitással dolgozott Dunaföldváron, és szépen komponált, tiszta, derűs hangulatú tájképeket festett. A nyolcvanötödik születésnap megünneplésére 1950-ben a székesfehérvári Múzeum kiállítást rendezett Csók István műveiből, a város díszpolgárává választotta, és az utcát, amelyen éveken át iskolába ment, nagy fiáról nevezte el. Az ünneplés során Fehérvár dolgozóinak üdvözletét tolmá-

csolta egy fiatal munkás, aki fogadalmat tett, hogy ez a kiállítás kiinduló pontja lesz annak a kultúrmozgalomnak, amely a munkásságot közelebb viszi a képzőművészethez. Csók István meghatottan válaszolt: „Most már tudom, hogy nem maga a művészet életem középpontja, hanem az a munkásosztály, amely művészetemet megismerni és magáévá tenni kívánja. Ez a birtokbavétel lesz életem munkájának értelme és jutalma." Ugyanez év májusában a Képzőművész Szövetség, amelynek megalakulása óta elnöke, Bernáth Aurél és Rabinovszky Máriusz rendezésében a Szépművészeti Múzeumban nyitotta meg az ünnepi kiállítást.

Az évi nagy kiállításokon minden alkalommal részt vesz, és világító példáját nyújtotta elvi szilárdságának, mikor 1951-ben megfestette a Háború és béke című triptichonját. A kép középső része a Szénagyűjtők egy replikája, mintegy a békés munka és pihenés jelképe, a két szárnykép egyrészt rombadőlt házakat, másrészt egy katonatemetőt ábrázol. Az ellentét-pár igen erős, és mindenkit megragadott az idős művész határozott állásfoglalása a béke ügye mellett. Ebben is következetes volt, hű önmagához, hiszen egész csodálatos életművében, minden képének minden négyzetcentiméterében *az életre szavazott.* Ma, mint békemozgalmunk kiemelkedő alakja hirdeti szóval — mert látása meggyöngült, s ez akadályozza a festésben —, hirdeti messzehangzóan a teremtő élet, az alkotómunka feltételét: *a békét.*

Csók István kilencven éves, és a felszabadult magyar nép büszkeséggel tekint a mesterre, aki generációkat nevelt hitvallására, arra, hogy „magyar ember magyarul fessen". Emberi jósága, művészi nagysága, következetes hazafisága azok a vonások, amelyekkel őt meghatározhatjuk. Művészetének íve olyan hatalmas és ragyogó, mint a szivárvány a Balaton felett. Az Édesapa arcképétől (1887) a Háború és békéig (1951) terjedő csaknem hét évtized alatt olyan intenzitással élt és dolgozott, amelyre alig ismerünk példát. Az arcképek, mint a felesége remekbe készült portréi vagy a Wlassics-kép; életképek, mint az Úrvacsora, a Szénagyűjtők vagy a Keresztelő; a Züzü-sorozat, ahol szárnyat kapott ecsetje; a magyar virágok minden színben szikrázó csendéletei, pompás aktjai, gyönyörű tájképei, s azok közt is a Tél a tavaszban, vagy a Balatoni sorozat, olyan széles skálát mutatnak, hogy bennük igazolódott a régi mondás: a nagy festő mindent festő.

Az egész nemzet meghajtja az elismerés zászlaját nagyszerű mesterünk előtt, aki élete munkájával hozzájárult a magyar művészet színvona-

lának további emeléséhez, s aki az egész emberiség kultúrájához hozzáadta a maga fényes obulusait. Csók István a legtöbb külföldi kitüntetéssel bíró magyar művész, mert hosszú, termékeny életén át Párizstól San Franciscóig, Rómától Pittsburgig, Barcelonától Oslóig és Londonig, Európa csaknem valamennyi országának fővárosában és jó néhány amerikai városban kiállított, s mindig dicsőséget szerzett a hazának. Végezetül: a szó csak szó. Nincsen toll, amely képes volna igazabb képet nyújtani Csók István művészetéről, mint akár egyetlen, legkisebb képe is. Ez a kis vezető nem is léphet fel azzal az igénnyel, hogy az adott terjedelemben ismertetésének teljességére törekedjék. Szólaljanak tehát a képek, s a szépségnek és életörömnek ezt a forró áradatát igaz szeretettel és hálával köszönti és köszöni az egész magyar nép.

Oelmacher Anna

CSÓK ISTVÁN ÉLETÉNEK FŐBB ADATAI

1865. február 13-án szül. Pusztaegres, Fejér m.
1875—1882. Székesfehérvári reáliskola.
1882—1885. Budapest, Mintarajziskola, Greguss, Székely, Lotz tanítvány.
1886—1887. München, Hackl, Löfftz tanítvány.
1888—1889. Párizs, Julián iskola, Bouguerau tanítvány.
1889. Krumplitisztítók c. képét kiállítja a párizsi Szalonban.
1890. Münchenben újra.
1890. Ezt cselekedjétek . . . c. kép Budapest, Műcsarnokban.
1891. Ezt cselekedjétek . . . c. kép Párizsban.
1891. Árvák c. képét kiállítja Münchenben.
1891. Árvák c. képét kiállítja Budapesten.
1895. Báthori Erzsébet c. képét kiállítja Münchenben.
1895-től Budapesten, Tolna és Baranya megyében dolgozik.
1897. Nagybánya.
1901. Velencei kiállításon szerepel.
1903. Párizsba költözik.
1904. Düsseldorfi kiállításon szerepel.
1905. Műteremsarok c. képét kiállítja a párizsi Szalonban.
1905. Műteremsarok c. képét kiállítja Budapest, Műcsarnokban.
1905. Gyűjteményes kiállítása Budapest, Könyves Kálmánnál.
1908. MIÉNK. Csoport-kiállítás Budapest, Nemzeti Szalon.

1910. Hazatelepül Budapestre.
1911. Római nemzetközi kiállításon szerepel. A római múzeum megvásárolja a Thamar c. képét. A firenzei Uffizi Önarcképével meghívja.
1917. Sanfrancisco-i Nemzetközi Kiállításon szerepel.
1922. London. Kiállít a Society International of Painters-nél.
1923. Főiskolai tanár.
1923. Brüsszelben nagyobb gyűjteménnyel szerepel.
1926. Pittsburg. Carnegie-alapítvány kiállításán szerepel.
1929. Pittsburg. Carnegie-alapítvány kiállításán szerepel.
Az évek során részt vett még a bécsi, hágai, stockholmi, barcelonai, velencei, római stb. nemzetközi kiállításokon. Budapesten az Ernst Múzeumban tizenegy kisebb-nagyobb gyűjteményes kiállítása volt. Részt vett a Szinyei Merse Társaság kiállításain, mint annak 1920 óta volt elnöke.
1949. A Magyar Képző- és Iparművész Szövetség elnöke.

Kitüntetései

1889. Mention honorable, Párizs, Szalon. Krumplitisztítók.
1891. III. oszt. aranyérem, Párizs, Szalon. Ezt cselekedjétek . . .
1894. I. oszt. aranyérem, Antwerpen, Ezt cselekedjétek . . .
1900. Medaille d'or, Párizs, Ezt cselekedjétek . . .
1891. Társulati nagydíj, Budapest, Árvák.
1894. Osztrák állami nagy aranyérem, Árvák.
1897. I. oszt. aranyérem, München, Báthori Erzsébet.
1900. Aranyérem, Párizs, Báthori Erzsébet.
1905. Lipótvárosi Kaszinó díja, Budapest, Műteremsarok.
1910. Erzsébetvárosi Kaszinó díja, Budapest, Vampirok.
1911—12. Állami nagy aranyérem, Budapest, Wlassics Tibor arcképe.
1911. Uffizi meghívása Önarcképe megfestésére.
1912. Állami nagy aranyérem, Amsterdam.
1917. Nagy aranyérem, Sanfrancisco.
1923. Lipótrend tisztikeresztje, Brüsszel.
1948. Kossuth-díj.
1950. Népköztársasági Érdemrend V. oszt.
1952. Kiváló művész.
1955. Magyar Népköztársaság Érdemrendje.

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1.	Akadémiai tanulmányfej	1883.	49×39	vászon	műv. tul.
2.	Akadémiai tanulmányfej	1884.	49×33	vászon	műv. tul.
3.	Akt-tanulmány	1886.	143×75	szén	műv. tul.
4.	A művész édesapja	1887.	102×80	vászon	műv. tul.
5.	Kilátás a malomablakból	1887.	44×39	vászon	műv. tul.
6.	Babiloni vizeknél	1888.	28×37	vászon	Dr. Varró E.
7.	Az Úr asztala	1890.	77×70	vászon	O. Sz. M.
8.	Szénagyűjtők	1890.	90×120	vászon	O. Sz. M.
9.	Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre	1890.	137×111	vászon	O. Sz. M.
10.	Árvák	1891.	120×136	vászon	O. Sz. M.
11.	A művész édesanyja	1891.	98×80	vászon	műv. tul.
12.	Anya gyermekével	1897.	52×42	ceruza	O. Sz. M.
13.	Faragó József arcképe	1900. k.	41×31	fa	O. Sz. M.
14.	Cserényben	1900.	74×84	vászon	O. Sz. M.
15.	Kettős arckép	1901.	89×120	vászon	Farkas S.
16.	Nirvána	1902-től	268×318	vászon	műv. tul.
17.	Öcsényi keresztelő	1902.	163×134	vászon	Szeksz. Múz.
18.	Vázlat a Nirvánához	1902.	49×49	vászon	O. Sz. M.
19.	Vázlat a Vámpirokhoz	1902.	42×52	szén	Mayer Gy.
20.	Teknővájó cigányok	1903.	92×182	vászon	Lukács-fürdő
21.	Sokác leány	1904.	20×32	fa	Fruchter L.
22.	Műteremsarok	1904.	106×185	vászon	O. Sz. M.
23.	Pihenő menyecskék	1905.	79×151	vászon	Dr. Weiss I.
24.	A művész felesége	1905.	145×80	vászon	műv. tul.
25.	Sokác leány a Dunánál	1905.	82×70	vászon	Dr. Káldi I.
26.	Sokác leány	1905.	63×50	vászon	O. Sz. M.
27.	Műteremsarok	1906.	46×58	szén	O. Sz. M.
28.	Gyümölcsösben	1906.	30×27	akvarell	Mayer Gy.
29.	Sokác parasztasszony	1907.	61×72	vászon	O. Sz. M.

30.	Virágcsendélet	1907.	70×50	vászon	O. Sz. M.
31.	Züzü bölcsőben	1909.	65×78	vászon	O. Sz. M.
32.	Nagybátyám arcképe	1909.	82×65	vászon	Öreg M.
33.	Züzü karácsonya	1910.	71×68	fa	O. Sz. M.
34.	Züzü gyermekkocsiban	1910. k.	64×74	vászon	műv. tul.
35.	Tulipános láda	1910.	120×94	vászon	műv. tul.
36.	Parasztleány ablak előtt	1911.	61×50	vászon	Kaposvári M.
37.	Férfiarckép	1911.	86×81	vászon	O. Sz. M.
38.	Züzü és Kokó	1912.	71×78	vászon	O. Sz. M.
39.	Önarckép	1912.	43×35	vászon	Szfehérv. Múz.
40.	Strandon	1912.	63×83	vászon	Dr. Brunner H.
41.	Fürdőző a Lidón	1912.	57×42	vászon	Kotcza L.
42.	Pihenő sokác leányok	1913.	62×75	vászon	Eln. Tan. titk.
43.	Reggelizőasztal	1913.	82×72	vászon	O. Sz. M.
44.	Tél a tavaszban	1913.	64×80	vászon	O. Sz. M.
45.	Fürdőző	1913.	65×80	vászon	Dr. Weiss I.
46.	Züzü a lugasban	1914.	68×53	vászon	Fruchter L.
47.	Balatoni alkony	1914.	36×44		műv. tul.
48.	Züzü beteg	1914.	65×76	vászon	műv. tul.
49.	Vázlat a Thamárhoz	1914. k.	47×37	fa	műv. tul.
50.	Erdőrészlet	1914.	65×50	karton	Dr. Sombor J.
51.	Züzü táncol	1915.	46×36	vászon	O. Sz. M. letét
52.	Züzü a kertben	1916.	46×34	fa	Fried M.
53.	Mulatozó társaság	1916.	170×250	vászon	Dezső L.
54.	Zsuzsanna	1917.	32×24	fa	műv. tul.
55.	Tóparton	1917.	96×85	vászon	Bednay J.
56.	Leány a vízparton	1917.	82×80	vászon	Dr. Káldi I.
57.	Balatonnál	1917.	85×95	vászon	Schultheisz M.
58.	Krizantémok	1917.	84×96	vászon	Dr. Horti D.
59.	Kilátás a rózsák közül	1918.	84×96	vászon	Dr. Horti D.
60.	Fekvő nő	1918.	54×68	fa	Fruchter L.
61.	Thamár	1918.	108×118	vászon	O. Sz. M.
62.	Vázlat a Juda gyűrűjéhez	1920.	31×40	fa	Dr. Singer Gy.
63.	Vázlat egy kettős arcképhez	1920.	22×25	fa	műv. tul.
64.	Boszorkánytánc	1921. k.	35×30	fa	műv. tul.

65. Züzü olvas	1924.	36×25	fa	műv. tul.
66. Zsuzsanna	1924. k.	81×74	vászon	Bednay J.
67. Juda gyűrűje	1928.	135×165	vászon	O. Sz. M. letét
68. Akt díványon	1928.	126×163	vászon	O. sz. M.
69. Hömpölygő köd	1929.	60×72	vászon	O. Sz. M. letét
70. Őszirózsák	1929.	76×90	vászon	O. Sz. M.
71. Vázlat a Báthory Erzsébethez	1929.	36×31	fa	műv. tul.
72. A Balaton vihar után	1930.	67×93	karton	Véri D.
73. Szivárvány a Balaton felett	1930.	105×112	fa	O. Sz. M.
74. Nirvána	1930. k.	60×78	fa	Véri D.
75. Keresztapa reggelije	1932.	90×81	vászon	O. Sz. M.
76. Balatonaliga	1931.	32×40	fa	műv. tul.
77. Műteremben	1932. k.	70×90	vászon	Schultheisz M.
78. Tanulmány a Báthory Erzsébethez	1932. k.	52×40	fa	O. Sz. M.
79. Magdolna	1935.	50×45	fa	műv. tul.
80. Kertben	1935.	83×81	vászon	műv. tul.
81. Flirt	1937.	73×94	vászon	Dr. Káldi I.
82. Konyhában	1937.	30×63	vászon	Dr. Káldi I.
83. Margit-híd átépítése	1937.	96×123	vászon	O. Sz. M.
84. Amalfi	1937.	64×75	vászon	O. Sz. M.
85. Dunaföldvári Kakashegy	1947.	50×70	vászon	műv. tul.
86. Virágcsendélet kék terítővel	1948.	61×50	vászon	műv. tul.
87. Virágcsendélet	1949.	100×80	vászon	műv. tul.
88. Virágok között	1950.	60×48	vászon	műv. tul.
89. N. A. arcképe	1951.	50×40	vászon	műv. tul.
90. Csendélet fekete macskával	1951.	74×79	vászon	Dr. Káldi I.
91. Háború és béke	1951.	100×285	vászon	O. Sz. M.

EZT CSELEKEDJÉTEK AZ ÉN EMLÉKEZETEMRE (1890)

SZÉNAGYŰJTŐK (1891)

VÁZLAT A VAMPIROKHOZ (1902)

CSÓK ISTVÁNNÉ ARCKÉPE
(1905)

TEKNŐVÁJÓ CIGÁNYOK (1903)

ZÜZÜ A LUGASBAN (1914)

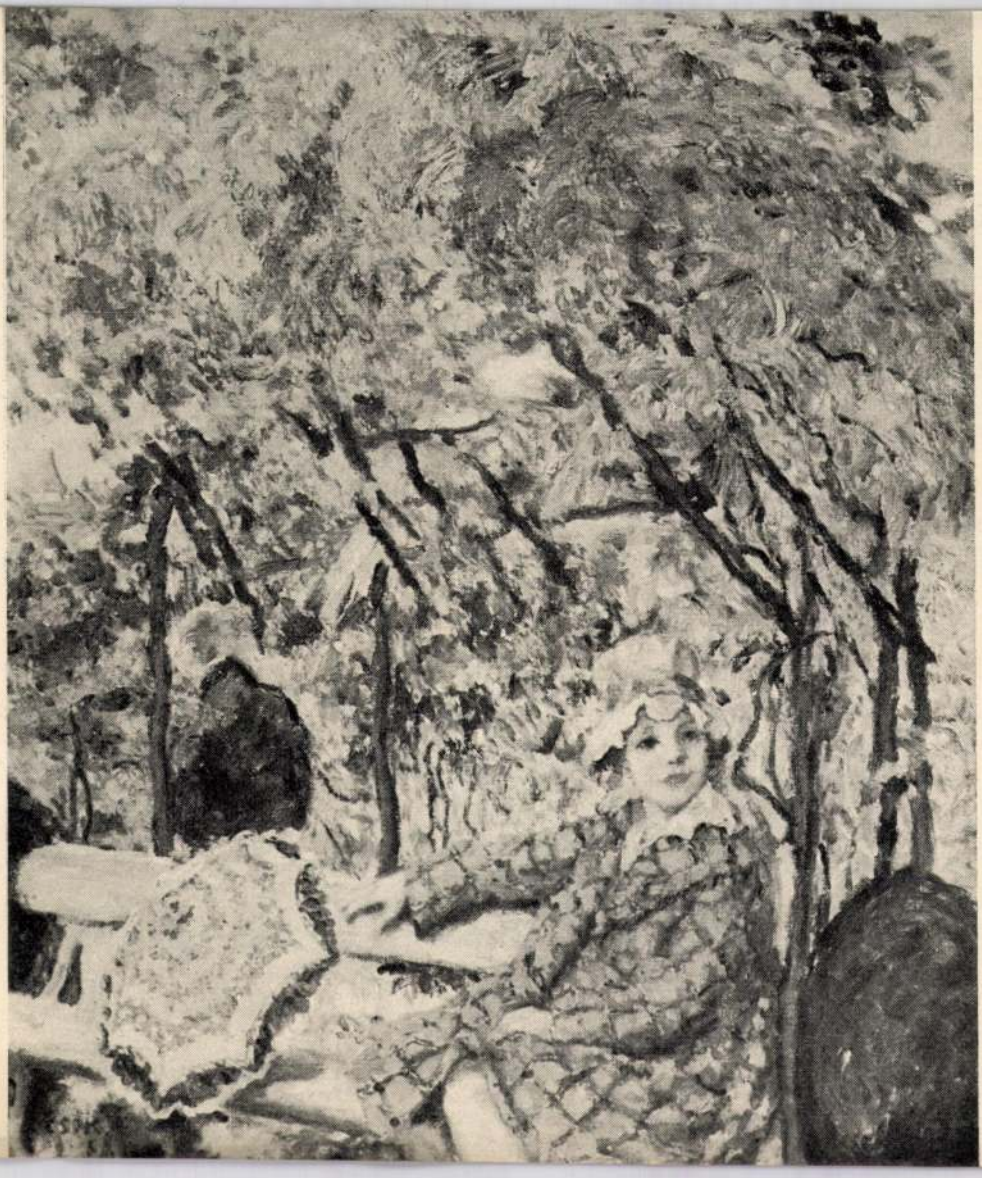

ZÜZÜ BETEG (1914)

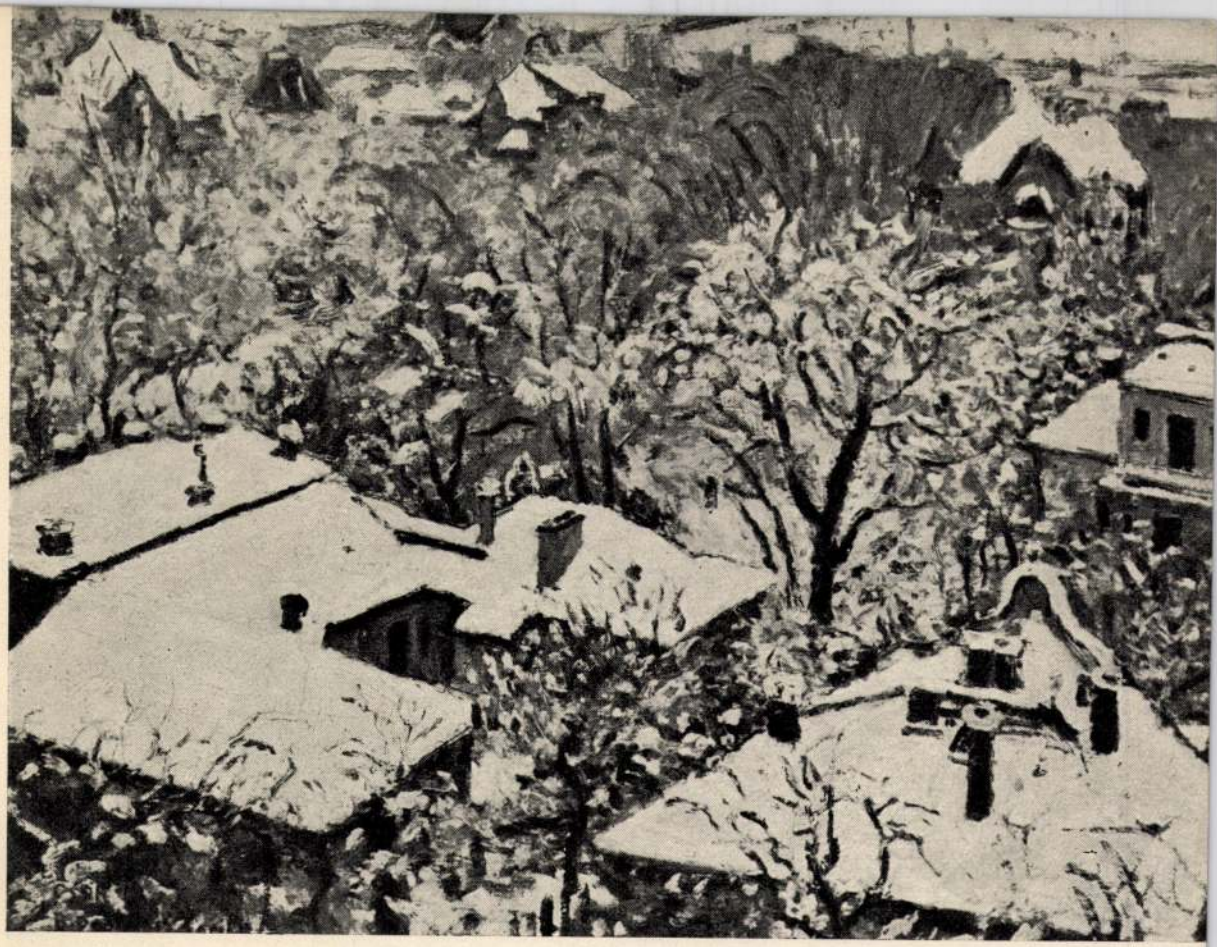

TÉL A TAVASZBAN (1913)

KILÁTÁS A RÓZSÁK KÖZÜL (1918)

M A R (replika) (1918)

KETTŐS ARCKÉP (1902)

ÁRVÁNY A BALATON FELETT (1930)

BALATONALIGA (1915)

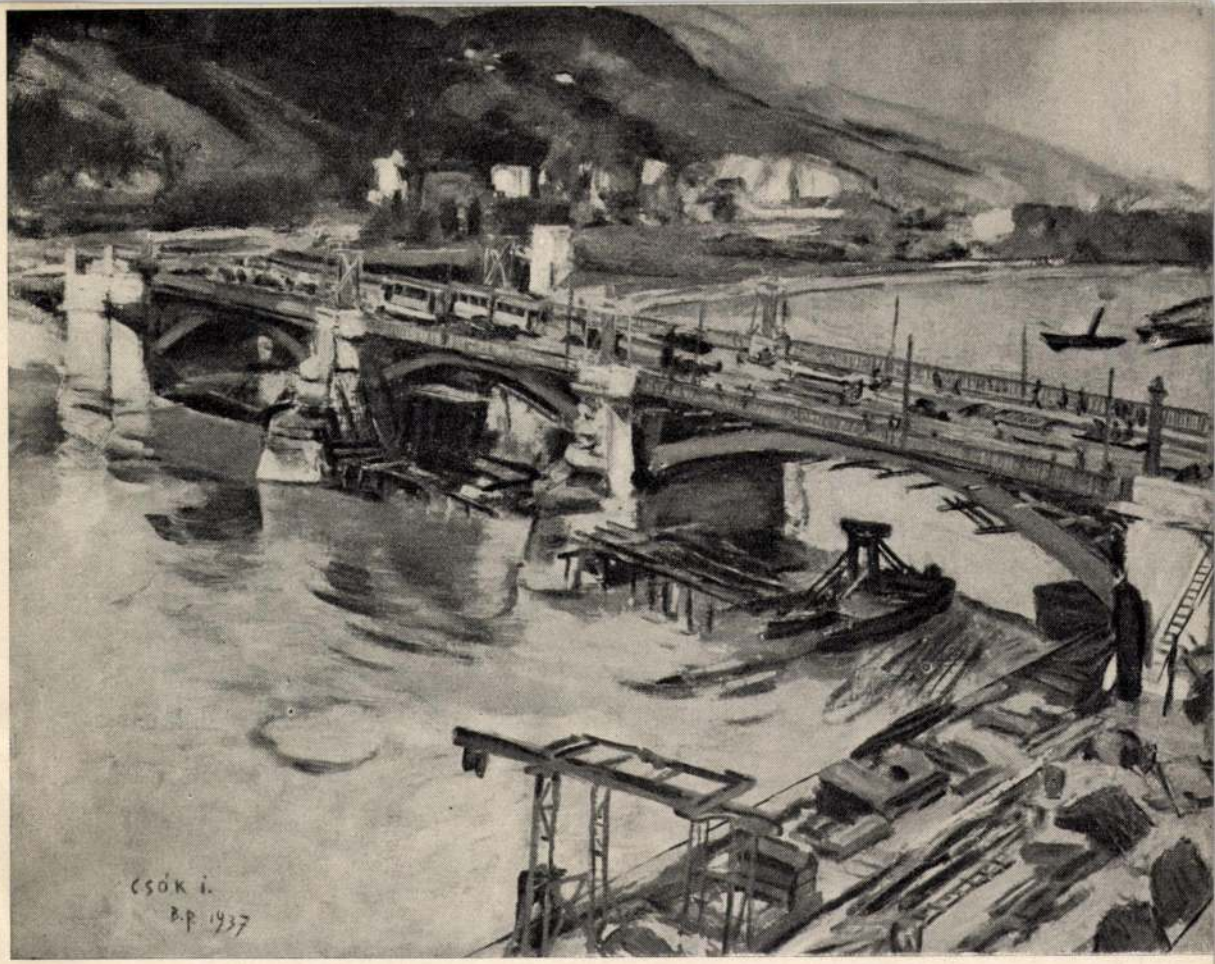

MARGIT-HID ÁTÉPITÉSE (1937)

HÁBORÚ ÉS BÉKE (1951)

A „HELIKON"
KIÁLLITÁSAI I.

BUDAPEST VII. DOHÁNY-U. 44.

CSÓK ISTVÁN
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF
VASZARY JÁNOS
JÁRITZ JÓZSA

MEGNYITÁS
1922. FEBRUÁR 5-én.
NYITVA NAPONTA 9-től 6-ig.

KUNOSSY R.T. BUDAPEST.